Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina.

ante faciē fratrū vrōꝝ filioꝝ iſrael oīs
πρὸ προσώπου τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν ἰσραὴλ πᾶς
potens. verūtñ vxores vrē ꝛ filij vrī
δυνατός. πλὴν αἱ γυναῖκες ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν
ꝛ iumēta vrā: ſcio ꝙ multa iumēta vobis: habi
καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν, οἶδα ὅτι πολλὰ κτήνη ὑμῖν, κατοι
tent in ciuitatibꝰ vrīs: qͣs dedi vobis quſqꝫ
κείτωσαν ἐν ταῖς πόλεσιν ὑμῶν, αἷς ἔδωκα ὑμῖν ἕως
qeſcere faciat dñs deus vr̄ frēs vrōs:
ἂν καταπαύσῃ κς ὁ θεὸς ὑμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν,
ſicut ꝛ vos: ꝛ poſſideāt ēt ipſi
ὥσπερ καὶ ὑμᾶς, καὶ κατακληρονομήσωσι καὶ αὐτοὶ
trā: ꝙ dñs deus nr̄ dat eis
τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν δίδωσιν αὐτοῖς ἐν τῷ
trās iordanē. ꝛ reuertemini vnuſ
πέραν τοῦ ἰορδάνου. καὶ ἐπαναστραφήσεσθε ἕκα-
qſqꝫ in hereditatē ſuā: ꝙ dedi vobis. ꝛ
στος εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ, ἣν δέδωκα ὑμῖν. καὶ τῷ
ioſue pcepi in tēpore illo: dicēs: o-
ἰησοῦ ἐνετειλάμην ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων, οἱ ὀφ-
culi vrī viderūt oīa qcūqꝫ fecit dñs
θαλμοὶ ὑμῶν ἑωράκασι πάντα ὅσα ἐποίησε κύριος
D deus nr̄ duobus regibus iſtis: ſic faci-
ὁ θεὸς ἡμῶν τοῖς δύο βασιλεῦσι τούτοις, οὕτως ποιή-
et dñs oībus regnis: in q̄ tu trā
σει κύριος πάσαις ταῖς βασιλείαις, ἐφ᾽ ἃς σὺ δια-
ſis illuc. nō timebitis ab eis: qꝛ dñs
βαίνεις ἐκεῖ. οὐ φοβηθήσεσθε ἀπ᾽ αὐτῶν, ὅτι κύριος ὁ
deus nr̄ ipſe pugnabit ꝓ vobis. ꝛ oraui
θεὸς ἡμῶν αὐτὸς πολεμήσει περὶ ὑμῶν. καὶ ἐδεήθην
dñm in tpore illo: dicens: dñe dñe tu cepiſti
κυρίου ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων, κύριε κε σὺ ἤρξω
oſtendere tuo ſeruo fortitudinē tuā ꝛ potē
δεῖξαι τῷ σῷ θεράποντι τὴν ἰσχύν σου καὶ τὴν δύ-
tiā tuā ꝛ manū tuā fortē ꝛ
ναμίν σου καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν κραταιὰν καὶ τὸν
brachiū tuū excelſū. qs .n. deꝰ in celo
βραχίονά σου τὸν ὑψηλόν. τίς γὰρ θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ
aut in trā: q faciet ſicut feciſti tu ſcdm
ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅστις ποιήσει καθὰ ἐποίησας σὺ κατὰ
opera tua ꝛ ſcdꝫ fortitudinē tuā. trāſiēs igr̄ vi-
τὰ ἔργα σου καὶ κατὰ τὴν ἰσχύν σου. διαβὰς οὖν ὄψο-
debo trā bonā hanc exn̄tem trās
μαι τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ταύτην τὴν οὖσαν πέραν τοῦ
iordanē: mōtē bonū hūc ꝛ antiliba
ἰορδάνου, τὸ ὄρος τὸ ἀγαθὸν τοῦτο καὶ ἀντιλίβα-
nū. ꝛ cōtēpſit me dñs ppt vos ꝛ nō exau
νον. καὶ ὑπερεῖδέ με κύριος ἕνεκεν ὑμῶν καὶ οὐκ εἰ-
diuit me. ꝛ dixit dñs ad me: ſufficiat tibi:
σήκουσέ μου. καὶ εἶπε κύριος πρός με, ἱκανούσθω σοι,
ne addas vltra loqui ad me verbū hoc:
μὴ προσθῇς ἔτι λαλῆσαι πρός με τὸν λόγον τοῦτον,
aſcende in v̄ticē
ἀνάβηθι ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ

Trāſla. B. Hiero.

fratres veſtros filios iſ-
rael omnes viri
robuſti abſqꝫ vxoribꝰ
& paruulis atqꝫ iumen
tis. Noui enī ꝙ plura
habeatis pecora: & in
vrbibus remāere debe-
būt quas tradidi vobis
donec requiem tribuat
dñs fr̄ibus vr̄is ſicut vo
bis tribuit: & poſſideāt
ipſi ēt terram quam
daturus eſt eis trans
iordanē: tunc reuerte-
tur vnuſquiſqꝫ i poſſeſ-
ſionē ſuā quā dedi vo-
bis. Ioſue quoqꝫ
in tpe illo precepi di-
cens. Oculi tui
viderunt que fecit do
minus
deus veſter duobus
his regibus: ſic
faciet omnibus regnis
ad que
trāſiturus es. Ne time
as eos. Dñs enim
deus veſter pugnabit
pro vobis.
Precatuſqꝫ ſum dñm
in tpe illo
dicens. Domine deus
tu cepiſti oñdere
ſeruo tuo magnitudi-
nē tuā manumqꝫ
fortiſſimā. Neqꝫ eni ē
alius deus vel in celo
vel in terra qui poſſit
facere opera tua
& cōparari fortitudini
tue. Trāſibo igitur & vi
debo terram hanc opti
mam trans
iordanē & montē iſtū
egregium
& libanū. Iratuſqꝫ eſt
dñs mihi propter vos
nec exaudiuit me: ſed
dixit
mihi. Sufficit tibi. ne
quaqꝫ vltra loquaris
de hac re ad me. Aſcē
de cacumen

Tex. Heb.

Tex. Heb.	Priitiua heb.
לִפְנֵי אֲחֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל בְּנֵי	פָּנָה אָח
חָיִל: רַק נְשֵׁיכֶם וְטַפְּכֶם וּמִקְנֵכֶם	נָשָׁה קָנָה
יָדַעְתִּי כִּי מִקְנֶה רַב לָכֶם יֵשְׁבוּ	
בְּעָרֵיכֶם אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם: עַד	עִיר נָתַן
אֲשֶׁר יָנִיחַ יְהוָה לַאֲחֵיכֶם כָּכֶם	נוּחַ
וְיָרְשׁוּ גַם הֵם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר	
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָהֶם בְּעֵבֶר	
הַיַּרְדֵּן וְשַׁבְתֶּם אִישׁ לִירֻשָּׁתוֹ	
אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם: וְאֶת יְהוֹשׁוּעַ	שׁוּב
צִוֵּיתִי בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר עֵינֶיךָ	צָוָה
הָרֹאֹת אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה	רָאָה
אֱלֹהֵיכֶם לִשְׁנֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה כֵּן	שָׁנָה
יַעֲשֶׂה יְהוָה לְכָל הַמַּמְלָכוֹת אֲשֶׁר	עָשָׂה מָלַךְ
אַתָּה עֹבֵר שָׁמָּה: לֹא תִירָאוּם כִּי	יָרֵא
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלְחָם לָכֶם:	לָחַם
וָאֶתְחַנַּן אֶל יְהוָה בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר:	חָנַן
אֲדֹנָי יְהוִה אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת	חָלַל רָאָה
אֶת עַבְדְּךָ אֶת גָּדְלְךָ וְאֶת יָדְךָ	
הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי אֵל בַּשָּׁמַיִם	
וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְמַעֲשֶׂיךָ	עָשָׂה
וְכִגְבוּרֹתֶךָ: אֶעְבְּרָה נָּא וְאֶרְאֶה	גָּבַר עָבַר רָאָה
אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר	
הַיַּרְדֵּן הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה	
וְהַלְּבָנֹן: וַיִּתְעַבֵּר יְהוָה בִּי לְמַעַנְכֶם	עָבַר
וְלֹא שָׁמַע אֵלָי וַיֹּאמֶר יְהוָה	אָמַר
אֵלַי רַב לָךְ אַל תּוֹסֶף דַּבֵּר אֵלַי	יָסַף
עוֹד בַּדָּבָר הַזֶּה: עֲלֵה רֹאשׁ	

Transla. Chal.

קדם אחיכון בני ישראל כל מזרזי חילא: לחוד נשיכון וטפלכון ובעירכון ידענא
ארי בעיר סגי לכון יתבון בקרויכון דיהבית לכון: עד דיניח יי לאחיכון כותכון
ויירתון אף אינון ית ארעא דיי אלהכון יהיב להון בעיברא דירדנא ותתובון גבר
לירותתיה דיהבית לכון: וית יהושע פקידית בעידנא ההוא למימר עינך חזאן ית כל
דעבד יי אלהכון לתרין מלכיא האילין כן יעביד יי לכל מלכותא דאת עבר
לתמן: לא תדחלון מנהון ארי יי אלהכון מימריה יגיח לכון קרב: וצליתי קדם
יהוה בעידנא ההוא למימר: אדוני יהוה את שריתא לאחזאה ית עבדך ית רבותך וית
ידך תקיפא דאת הוא אלהא דשכנתך בשמיא מלעילא ושליט בארעא מלרע ולית
דיעבד כעובדך וכגבורתך: אעיבר כען ואחזי ית ארעא טבתא די בעיברא דירדנא
טורא טבא הדין ובית מקדשא: והוה רגז מן קדם יי עלי בדילכון ולא קביל מני
ואמר יי לי סגי לך לא תוסיף למללא קדמי עוד בפתגמא הדין: סק לריש

Interp. chal.

corā fratribus vrīs filijs iſrael oēs fortes exercitus. Tantūmodo vxores veſtre ꝛ familie vrē ꝛ iumēta veſtra: noui enī ꝙ iumēta multa ſint vobis: habitent in vrbibus vrīs quas dedi vobis: donec requiē tribuat dñs fratribus veſtris ſicut vobis: ꝛ poſſideāt etiā ipſi terrā quā dñs deus vr̄ daturus eſt eis vltra iordanē: ꝛ reuertemini vnuſquiſqꝫ ad hereditatē ſuā quā dedi vobis. Et ioſue precepi in tēpore illo dicēs. Oculi tui vident oīa que fecit dñs deus veſter duobus his regibus: ſic faciet dñs oībus regnis ad que tu tranſis: ne timeas eos quoniā verbū dñi dei veſtri pugnabit pro vobis. Et oraui coram dño in tēpore illo dicens. Domine deus tu cepiſti oſtendere ſeruo tuo magnitudinē tuam ꝛ manū tuam fortiſſimaꝫ: quoniā tu es deus ꝛ maieſtas tua eſt in celis deſuꝑ: et dñaris in terra deorſum: ꝛ non eſt qui faciat iuxta opera tua ꝛ iuxta potentiā tuam. Tranſeaꝫ obſecro ꝛ videam terram bonam que eſt vltra iordanem ꝛ montē iſtum bonum ꝛ domum ſanctuarij. Et fuit ira a facie domini cōtra me ꝓpter vos: ꝛ non exaudiuit me. et dixit dominus ad me. Sufficit tibi: ne addas vltra loqui coram me de hac re. Aſcende ad verticem

Priitiua chal.

אַח נְשָׁה טַף
קְרָה נוּחַ
תּוּב
אֲמַר חֲזָה
עֲבַד
דְּחַל אֲמַר נְגַח
צְלָא שְׁרָא חֲזָה
רְבַב עֲלָה אֲרַע
עֲבַד עֲבַר טוּב
קְדַשׁ קְבֵל סְגָא
יְסַף נְסַק רֵאשׁ

© Biblioteca Nacional de España

Tex. Heb.

הפסגה ושא עיניך ימה וצפנה
ותימנה ומזרחה וראה בעיניך
כי לא תעבר את הירדן הזה:
וצו את יהושע וחזקהו ואמצהו
כי הוא יעבר לפני העם הזה
והוא ינחיל אותם את הארץ
אשר תראה: ונשב בגיא מול
בית פעור: ועתה

Cap.iiii.

ישראל שמע אל החקים ואל
המשפטים אשר אנכי מלמד
אתכם לעשות למען תחיו
ובאתם וירשתם את הארץ
אשר יהוה אלהי אבתיכם נתן
לכם: לא תספו על הדבר אשר
אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו
ממנו לשמר את מצות יהוה
אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם:
עיניכם הראות את אשר יי
עשה יהוה בבעל פעור כי כל
האיש אשר הלך אחרי בעל
פעור השמידו יהוה אלהיך י
מקרבך: ואתם הדבקים ביהוה
אלהיכם חיים כלכם היום: ראה
למדתי אתכם חקים ומשפטים
כאשר צוני יהוה אלהי לעשות
כן בקרב הארץ אשר אתם
באים שמה לרשתה: ושמרתם

Pꝛitiua heb.

נשא
ימן זרח
עבר
צוה
פנה
נחל את
ראה ישב
חקק
שפט למד
עשה חיה
בוא
יסף
צוה גרע
ראה
שמד
חיה
בוא ירש

Trãſla. B. Hiero.

phaſge & oculos tuos circũfer ad occidentem & ad aquilonẽ auſtrũq; & orientẽ: & aſpice. Nec enim trãſibis iordanem iſtum. Precipe ioſue & corrobora eum atq; cõforta: quia ipſe precedet populum iſtum: & diuidet eis terram quã viſurus es. Manſimuſq; in valle contra fanũ phogor. Ca.4.

ET nunc iſrael audi precepta & iudicia que ego doceo te: vt faciens ea viuas: & ingrediens poſſideas terram quã dñs deus patrum veſtrorum daturus eſt vobis. Nõ addetis ad verbũ quod vobis loquor: nec auferetis ex eo. Cuſtodite mãdata domini dei veſtri: que ego p̃cipio vobis. Oculi veſtri viderunt omnia que fecit dñs contra beelphegor: quõ contriuerit omnes cultores eius de medio veſtri. Vos autem qui adheretis dño deo vr̃o: viuitis vniuerſi vſq; in pñtem diẽ. Scitis q͏ docuerim vos p̃cepta atq; iuſticias: ſicut mãdauit mihi dñs deus meus: ſic faciatis ea in terra quam poſſeſſuri eſtis: & obſeruabitis

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina

exciſi: ⁊ reſpice oculis
λελαξευμένου, καὶ ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς
tuis ꝟſus mare ⁊ aquilonẽ ⁊ auſtrũ ⁊
σου κατὰ θάλασσαν καὶ βορρᾶν καὶ λίβα καὶ
orientẽ. ⁊ vide oculis tuis q: nõ
ἀνατολάς. καὶ ἴδε τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ὅτι οὐ
trãſibis iordanẽ hũc. ⁊ p̃cipe
διαβήσῃ τὸν ἰορδάνην τοῦτον. καὶ ἔντειλαι τῷ
ioſue ⁊ corrobora eũ ⁊ cõforta eũ:
ἰησοῦ καὶ κατίσχυσον αὐτὸν καὶ παρακάλεσον αὐ-
q: hic trãſibit añ faciẽ po-
τόν, ὅτι οὗτος διαβήσεται πρὸ προσώπου τοῦ λα-
puli huius: ⁊ ipſe diuidet eis
οῦ τούτου, καὶ αὐτὸς ἐγκληρονομήσει αὐτοῖς τὴν
trã q̃ vidiſti. ⁊ ſedim⁹ in valle ꝓpe
γῆν ἣν ἑώρακας. καὶ ἐνεκαθήμεθα ἐν νάπῃ σύνεγ-
domũ phogoꝛ.
γυς οἴκου φογώρ.

Ca. 4.

ET nũc iſrael audi. iuſtificatiões ⁊
καὶ νῦν ἰσραὴλ ἄκουε τῶν δικαιωμάτων καὶ
iudicia: q̃cũq; ego doceo vos hodie
τῶν κριμάτων, ὅσα ἐγὼ διδάσκω ὑμᾶς σήμερον
facere: vt viuatis ⁊ multiplicemini: ⁊ in A
ποιεῖν, ἵνα ζῆτε καὶ πολυπλασιασθῆτε, καὶ εἰ-
greſſi poſſideatis trã: q̃ dñs de⁹
σελθόντες κληρονομήσητε τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς
pr̃m vr̃oꝝ dat vobis. nõ addetis
τῶν πατέρων ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν. οὐ προσθήσε-
ad ꝟbũ qḋ ego p̃cipio vobis: ⁊
τε πρὸς τὸ ῥῆμα ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν, καὶ
nõ auferetis ab eo. cuſtodite mãda-
οὐκ ἀφελεῖτε ἀπ' αὐτοῦ. φυλάσσεσθε τὰς ἐντο-
ta dñi dei vr̃i: q̃cũq; ego p̃eci-
λὰς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλο-
pio vobis hodie. oculi vr̃i viderũt
μαι ὑμῖν σήμερον. οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ἑωράκασι
oĩa q̃cũq; fecit dñs de⁹ nr̃ beel-
πάντα ὅσα ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τῷ βεελ-
phegoꝛ. q: oĩs homo qui ambulauit poſt
φεγώρ. ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὅστις ἐπορεύθη ὀπίσω
beelphegoꝛ: cõtriuit illũ dñs de⁹ nr̃
βεελφεγώρ, ἐξέτριψεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν
ex vobis. vos ãt adherentes dño deo nr̃o:
ἐξ ὑμῶν. ὑμεῖς δὲ οἱ προσκείμενοι κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν,
viuitis oẽs in hodiernũ. ſcitis oſtendi vo-
ζῆτε πάντες ἐν τῇ σήμερον. ἴδετε δέδειχα ὑ-
bis iuſtificatiões ⁊ iudicia ſicut p̃cepit
μῖν δικαιώματα καὶ κρίσεις καθὰ ἐνετείλατό
mihi dñs de⁹ me⁹: vt faciatis ſic vos
μοι κύριος ὁ θεός μου, τοῦ ποιῆσαι οὕτως ὑμᾶς
in trã q̃ vos intratis illic vt poſſideatis
ἐν τῇ γῇ ἣν ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονομῆσαι
eam. ⁊ obſeruabitis
αὐτήν. καὶ φυλάξεσθε

Pꝛitiua chal.

רום ערב צפן
דנח חזה
חסן קום
דון אלף עבד
חיה עול ירת
יסף פקד מנע
נטר חזה
שצא
קום
עול ירת נטר

Interp̃. chal.

collis: ⁊ leua oculos tuos ad occidentẽ ⁊ ad aquilonẽ et ad auſtrũ ⁊ ad orientẽ: ⁊ vide oculis tuis: qm̃ non tranſibis iordanẽ iſtum. Pꝛecipe aũt ioſue ⁊ cõforta eum ⁊ corrobora eum: qm̃ ipſe tranſibit corã populo iſto: ⁊ ipſe poſſidere eos faciet terram quã videbis. et habitauimus in valle cõtra beth phogoꝛ. Ca.4.

ET nunc iſrael audite pꝛecepta ⁊ iudicia que ego doceo vos ad faciendũ: vt viuatis ⁊ igrediamini ⁊ poſſideatis terrã quã dñs deus patrũ veſtroꝝ daturus eſt vobis. Nõ addetis ad verba q̃ ego pꝛecipio vobis: nec auferetis ex eis: vt cuſtodiatis pꝛecepta dñi dei veſtri que ego pꝛecipio vobis. Oculi veſtri viderunt quod fecit dñs cõtra cultoꝛes beelphegoꝛ: qm̃ omnẽ viruꝫ qui ambulauit poſt cultoꝛes beelphegoꝛ diſperdidit dñs deus tuus de medio tui. Vos aũt qui adheſiſtis timoꝛi dñi dei veſtri permanetis vniuerſi hodie. videte q͏ docui vos pꝛecepta ⁊ iudicia ſicut pꝛecepit mihi dominus deus meus: vt ſic faciatis in medio terre: ad quã vos ingredimini vt poſſideatis eaꝫ. Et ſeruabitis

Tranſla. Chal.

רמתא ותקוף עינך למערבא ולציפונא ולדרומא ולמדינחא וחזי בעינך ארי לא תעיבר
ית ירדנא הדין: ופקיד ית יהושע ותקיפהי ועלימהי ארי הוא יעיבר קדם עמא
הדין והוא יחסין יתהון ית ארעא דתחזי: ויתבנא בחילתא מלקבל בית פעור:
וכען ישראל שמעו לקימיא ולדיניא דאנא מליף יתכון למעבד **Ca.iiij.**
בדיל דתיחון ותיעלון ותירתון ית ארעא דיי אלהא דאבהתכון יהיב לכון: לא תוספון
על פתגמיא דאנא מפקיד יתכון ולא תמנעון מניה למיטר ית פיקודיא דיי אלהכון
דאנא מפקיד יתכון: עיניכון חזאן ית דעבד יי בפלחי בעלא פעור ארי כל גברא
דהליך בתר פלחי בעלא פעור שיציה יי אלהך מבינך: ואתון דדבקתון בדחלתא
דיי אלהכון קימין כולכון יומא דין: חזי דאליפית יתכון קימין ודינין כמא דפקדני
יי אלהי למעבד כן בגו ארעא דאתון עלין לתמן למירתה: ותיטרון

© Biblioteca Nacional de España

τ facietis: qꝛ hec ſapiā vr̄a τ intel
καὶ ποιήσετε, ὅτι αὕτη ἡ σοφία ὑμῶν καὶ ἡ σύ
lect⁹ vr̄ corā oībus gētib⁹: q̄cūq̄
νεσις ὑμῶν ἐναντίον πάντων τῶν ἐθνῶν, ὅσοι ἂν
audiuerīt oēs iuſtificatiōes has. τ
ἀκούσωσι πάντα τὰ δικαιώματα ταῦτα. καὶ
dicent: ecce ppl̄s ſapiens τ ſciens gens
ἐροῦσιν, ἰδοὺ λαὸς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων τὸ ἔθνος τὸ
magna hec. qꝛ q̄ gens magna: cui ē ei de⁹
μέγα τοῦτο. ὅτι ποῖον ἔθνος μέγα, ᾧ ἐστιν αὐτῷ θεὸς
appropinq̄ns eis: vt dn̄s de⁹ nr̄ in oībus
ἐγγίζων αὐτοῖς, ὡς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν πᾶσιν
q̄bus eū inuocauerimus. τ q̄ gēs magna
οἷς αὐτὸν ἐπικαλεσώμεθα. καὶ ποῖον ἔθνος μέγα
cui ſunt ei iuſtificatiōes τ iudicia iuſta
ᾧ ἐστιν αὐτῷ δικαιώματα καὶ κρίματα δίκαια
B iuxta oēꝫ legē hāc: quā ego do
κατὰ πάντα τὸν νόμον τοῦτον, ὃν ἐγὼ δίδω=
corā vobis hodie. attende tibi ipſi τ
μι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον. πρόσεχε σεαυτῷ καὶ
cuſtodi aīam tuā valde. ne aliq̄n
φύλαξον τὴν ψυχήν σου σφόδρα, μή ποτε
obliuiſcaris oium verboꝝ: q̄ viderūt
ἐπιλάθῃ πάντας τοὺς λόγους, οὓς ἑωράκασιν οἱ
oculi tui: τ ne excidāt a
ὀφθαλμοί σου, καὶ μὴ ἀποστήτωσαν ἀπὸ τῆς
corde tuo oīb⁹ diebus vite tue. τ
καρδίας σου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. καὶ
docebis filios tuos τ filios fi=
συμβιβάσεις τοὺς υἱούς σου καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν υἱ=
lioꝝ tuoꝝ die quo ſtetiſtis corā dn̄o deo
ῶν σου ἡμέραν ἣν ἔστητε ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ
tuo in oreb die cōtionis: q̄n di=
σου ἐν χωρὴβ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας, ὅτε εἶ=
xit dn̄s ad me: cōgrega ad me ppl̄ꝫ
πε κύριος πρός με, ἐκκλησίασον πρός με τὸν λαὸν
hūc: τ audiant v̄ba mea: vt
τοῦτον, καὶ ἀκουσάτωσαν τὰ ῥήματά μου, ὅ=
diſcāt timere me oībus diebus q̄s
πως μάθωσι φοβεῖσθαί με πάσας τὰς ἡμέρας ἃς
ipi viuūt ſup̄ trā: τ filios ſuos doceāt.
αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν διδάξωσι.
τ acceſſiſtis τ ſtetiſtis ſub mōte. τ mōs cō
καὶ προσήλθετε καὶ ἔστητε ὑπὸ τὸ ὄρος. καὶ τὸ ὄρος ἐ=
burebat igne vſq̄ ad celū: tenebre τ caligo τ p=
καίετο πυρὶ ἕως τοῦ οὐρανοῦ, σκότος καὶ γνόφος καὶ θύ
cella. τ locutus ē dn̄s ad vos in mōte de medio
ελλα. καὶ ἐλάλησε κς̄ πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τοῦ
ignis vocē v̄boꝝ. vos audiſtis τ for=
πυρὸς φωνὴν ῥημάτων. ὑμεῖς ἠκούσατε καὶ ὁμοίω
mā nō vidiſtis ſed vocē. τ annūciauit vobis
μα οὐκ ἴδετε, ἀλλ᾽ ἢ φωνήν. καὶ ἀνήγγειλεν ὑμῖν τὴν
pactū ſuū: qd̄ p̄cepit vobis vt faceretis decē
διαθήκην αὐτοῦ, ἣν ἐνετείλατο ὑμῖν ποιεῖν τὰ δέκα

&īplebitis ope. Hec ē
eni vestra ſapientia ∞∞
& intellectus corā po=
pulis: vt ∞∞∞∞∞∞∞
audiētes vniuerſi pre=
cepta hec ∞∞∞∞∞∞∞
dicāt. En populus ſa
piens & intelligēs gēs
magna. Nec ē alia na=
tio tam grandis que ∞
habeat deos appropi=
quātes ſibi: ſicut ∞∞∞
deus nr̄ adeſt cunctis
obſecratiōibus nr̄is. ∞
Que ei ē alia gens ſic
inclita: vt habeat ceri
monias iuſtaq̄ iudicia
& vniuerſam legē: quā
ego proponam hodie
ante oculos veſtros.
Cuſtodi igitur temetip
ſum & animā tuā ſolici
te: ne obliuiſcaris ver
borū que viderunt ∞∞
oculi tui: & ne excidāt
de corde tuo cūctis die
bus vite tue. Docebis
ea filios ac nepotes tu=
os: die quo ſtetiſti co=
ram ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
dn̄o deo tuo in oreb:
q̄n dn̄s locutus eſt ∞∞
mihi dicēs. Cōgrega
ad me populū vt audi
ant ſermones meos: &
diſcant timere ∞∞∞∞
me in omni tempore:
quo viuunt ∞∞∞∞∞
in terra: doceantq̄ ∞∞
filios ſuos. ∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞ Et acceſſi=
ſtis ad radices montis
qui ardebat vſq̄ ad ce
lum: erantq̄ in eo ∞∞∞
tenebre & nubes & ca
ligo. Locutuſq̄ eſt dn̄s
ad vos de medio ignis
Vocē verborum eius
audiſtis: & formā peni
tus non vidiſtis. ∞∞∞
Et oſtendit vobis pa=
ctum ſuum ∞∞∞∞∞∞
quod precepit vt face
retis: & decem ∞∞∞∞

ועשיתם כי הוא חכמתכם	עשה
ובינתכם לעיני העמים אשר	
ישמעון את כל החקים האלה	שמע
ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי	בין
הגדול הזה: כי מי גוי גדול אשר	גדל
לו אלהים קרבים אליו כיהוה	
אלהינו בכל קראנו אליו: ומי	
גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים	
צדיקם ככל התורה הזאת אשר	צדק ירה
אנכי נתן לפניכם היום: רק	פנה
השמר לך ושמר נפשך מאד פן	שמר
תשכח את הדברים אשר ראו	שכח ראה
עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי	סור יום
חייך והודעתם לבניך ולבני	חיה ידע
בניך: יום אשר עמדת לפני	
יהוה אלהיך בחרב באמר יהוה	
אלי הקהל לי את העם ואשמעם	קהל שמע
את דברי אשר ילמדון ליראה	למד
אתי כל הימים אשר הם חיים	
על האדמה ואת בניהם ילמדון:	
ותקרבון ותעמדון תחת ההר	קרב עמד
וההר בער באש עד לב השמים	
חשך ענן וערפל: וידבר יהוה	דבר
אליכם מתוך האש קול דברים	
אתם שמעים ותמונה אינכם ראים	מון ראה
זולתי קול: ויגד לכם את בריתו	זלת נגד ברת
אשר צוה אתכם לעשות עשרת	עשה

Transl. Chal.

ותעבדון ארי היא חכמתכון וסכלתנותכון לעיני עממיא דישמעון ית כל קימיא
האילין ויימרון לחוד עם חכים וסכלתן עמא רבא הדין: ארי מאן עם רב דליה אלהא
קריב ליה לקבלא צלותיה בעידן עקתיה כיי אלהנא בכל עידן דאנחנא מצלן קדמוהי
ומאן עם רב דליה קימין ודינין כשיטין ככל אוריתא הדא דאנא יהיב קדמיכון יומא
דין: לחוד איסתמר לך וטר נפשך לחדא דילמא תתנשי ית פתגמיא דחזאה עינך
ודילמא יעידון מלבך כל יומי חייך ותהודעינון לבנך ולבני בנך: יומא דקמתא קדם
ייי אלהך בחורב כד אמר ייי לי כנוש קדמי ית עמא ואשמעינון ית פתגמי דיילפון
למדחל יתי כל יומיא דאינון קימין על ארעא וית בניהון ילפון: וקרבתון וקמתון
בשפולי טורא וטורא בער באישתא עד צית שמיא חשוכא עננא ואמיטתא: ומליל
יהוה עמכון מגו אישתא קל פתגמין אתון שמעין ודמות ליתיכון חזן אלהין קלא:
וחוי לכון ית קימיה דפקיד יתכון למעבד עשרא

Interp̄.chal.

et facietis ea: qm̄ hec eſt ſapiētia vr̄a τ intellectus in oculis populoꝝ q̄ audierint oīa p̄cepta hec: τ dicent. Certe ſapiēs τ intelligēs eſt ppl̄s hic magnus. quis eſt eni popul⁹ magnus q̄ habeat deū appropinq̄ntem ſibi vt ſuſcipiat orationē eius in tp̄e tribulatiōis ſue ſicut deus nr̄ in omni tp̄e quo nos oramus corā eo: et quis eſt populus magn⁹ qui habeat ſtatuta τ iudicia vera: ſicut vniuerſa lex iſta quaꝫ ego pono corā vobis hodie: Veruntamen cuſtodi temetipſum τ cuſtodi animam tuā nimis: ne forte obliuiſcaris verboꝝ q̄ viderunt oculi tui τ ne forte recedant de corde tuo cunctis dieb⁹ vite tue: τ docebis ea filios tuos τ filios filioꝝ tuoꝝ: die quo ſtetiſti corā dn̄o deo tuo ī oreb: q̄n dixit mihi dn̄s. Cōgrega populū in ꝯſpectu meo: τ audire faciā eos verba mea: vt diſcāt timere me oībus dieb⁹ q̄bus ipſi permanēt ſup̄ terrā τ filios ſuos doceāt. et acceſſiſtis τ ſtetiſtis in humiliori loco mōtis: τ mons ardebat igni vſq̄ ad celū: τ erant tenebre τ nubes et caligo. Et locutus eſt dn̄s vobiſcum de medio ignis. Vocem verborum vos audiebatis: τ formam non videbatis niſi vocem: τ nunciauit vobis pactum ſuum quod precepit vobis vt faceretis decem ∞∞∞∞

Primitiua chal.

עבד שמע קום
אמר רבב
צלא ערק
דון
סמר נטר נשה
עדה חיה ידע
קום כנש שמע
אלף דחל קום
דמה חזה
חוה קום עבד

© Biblioteca Nacional de España

Primitiua heb.	Tex. Heb.
כתב שנה לוח	הדברים ויכתבם על שני לחות
	אבנים: ואתי צוה יהוה בעת
חקק	ההוא ללמד אתכם חקים
	ומשפטים לעשתכם אתם בארץ
שפט	אשר אתם עברים שמה לרשתה:
ירש	ונשמרתם מאד לנפשתיכם כי
שמר	לא ראיתם כל תמונה ביום דבר
ראה	יהוה אליכם בחרב מתוך האש:
	פן תשחתון ועשיתם לכם פסל
שחת עשה	תמונת כל סמל תבנית זכר או
בנה	נקבה: תבנית כל בהמה אשר
	בארץ תבנית כל צפור כנף אשר
צפר	תעוף בשמים: תבנית כל רמש
עוף	באדמה תבנית כל דגה אשר במים
	מתחת לארץ: ופן תשא עיניך
נשא	השמימה וראית את השמש ואת
ראה	הירח ואת הכוכבים כל צבא
ככב	השמים ונדחת והשתחוית להם
דחה שחה	ועבדתם אשר חלק יהוה אלהיך
	אתם לכל העמים תחת כל
יצא	השמים: ואתכם לקח יהוה ויוצא
	אתכם מכור הברזל ממצרים
היה	להיות לו לעם נחלה כיום הזה:
אנף	ויהוה התאנף בי על דבריכם
שבע	וישבע לבלתי עברי את הירדן
בוא	ולבלתי בא אל הארץ הטובה אשר
	יהוה אלהיך נתן לך נחלה: כי

Traſla. B. Hiero.

verba que ſcripſit in duabus tabulis lapideis. Mihiq; mandauit in illo tpe vt docerē vos cerimonias & iudicia: que facere deberetis in terra: quam poſſeſſuri eſtis. Cuſtodite igitur ſolicite animas veſtras. Non vidiſtis aliquā ſimilitudinē in die q̄ locutus eſt vobis dñs in oreb de medio ignis: ne forte decepti faciatis vobis ſculptam ſimilitudinem aut imaginem maſculi vel femine: ſimilitudinem oīm iumentorū q̄ ſunt ſuper terram: vel auiū ſub celo volantiū atq; reptilium q̄ mouētur i terra, ſiue piſciū qui ſub terra morantur in aquis: ne forte eleuatis oculis ad celū videas ſolem & lunam & omnia aſtra celi: & errore decept⁹ adores ea & colas: q̄ creauit dñs deus tuus in miniſteriū cunctis gentibus que ſub celo ſunt. Vos aūt tulit dñs & eduxit de fornace ferrea egypti: vt haberet populū hereditariū ſicut ē in pñti die. Iratuſq; eſt dñs cōtra me pp̄ ſermōes vr̄os: & iurauit vt non trāſirem iordanem: nec ingrederer terrā optimam quam daturus eſt vobis. Ecce

Traſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

verba. τ ſcripſit ea ī duab⁹ tabulis lapide
ῥήματα. καὶ ἔγραψεν αὐτὰ ἐπὶ δύο πλάκας λιθί-
is. τ mihi precepit dñs in tpe il
νας. καὶ ἐμοὶ ἐνετείλατο κύριος ἐν τῷ καιρῷ ἐκεί-
lo: vt docerē vos iuſtificatiōes τ iudicia vt faceretꝭ
νῳ, διδάξαι ὑμᾶς δικαιώματα καὶ κρίσεις ποιεῖν
hec vos ſup trā: in q̄ vos intra
αὐτὰ ὑμᾶς ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς εἰσπορεύ-
tis illuc vt poſſideatis illā. τ cuſtodite
εσθε ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν. καὶ φυλάξασθε
valde aīas vr̄as: q2 nō vidiſtis oēꝫ
σφόδρα τὰς ψυχὰς ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἴδετε πᾶν
ſimilitudinē in die q̄ locut⁹ ē dñs ad
ὁμοίωμα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐλάλησε κύριος πρὸς ὑ- C
vos in oreb in monte de medio ignis:
μᾶς ἐν χωρὴβ ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρός,
ne forte deliquatis τ faciatis vobis ipſis
μή ποτε ἀνομήσητε καὶ ποιήσητε ὑμῖν αὐτοῖς
ſculptā ſimilitudinē: oēꝫ imaginē ſimitudinē maſcu
γλυπτὸν ὁμοίωμα, πᾶσαν εἰκόνα ὁμοίωμα ἀρσε-
li aut femine: ſimilitudinē oīs iumenti q̄ ſūt
νικοῦ ἢ θηλυκοῦ, ὁμοίωμα παντὸς κτήνους τῶν ὄν-
ſup terrā: ſimilitudinē oīs auis alate
των ἐπὶ τῆς γῆς, ὁμοίωμα παντὸς ὀρνέου πτερωτοῦ
q̄ volat ſub celo: ſimilitudinē oīs reptilis:
ὃ πέταται ὑπὸ τὸν οὐρανόν, ὁμοίωμα παντὸς ἑρπετοῦ,
qđ repit ſup terrā: ſimilitudinē oīs piſcis: q̄cūq;
ὃ ἕρπει ἐπὶ τῆς γῆς, ὁμοίωμα παντὸς ἰχθύος, ὅσα
ſūt in aquis ſub terra. τ ne forte
ἐστὶν ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς. καὶ μή ποτε
reſpiciēs in celū: τ vidēs ſolē τ
ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἰδὼν τὸν ἥλιον καὶ τὴν
lunā τ ſtellas: τ oēm ornatū ce-
σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας, καὶ πάντα τὸν κόσμον τοῦ οὐ-
li: deceptus adores ea: τ colas
ρανοῦ, πλανηθεὶς προσκυνήσῃς αὐτοῖς, καὶ λατρεύ-
ea: q̄ diſtribuit dñs deus tu⁹ hec oīb⁹
σῃς αὐτοῖς, ἃ ἀπένειμε κς ὁ θεός σου αὐτὰ πᾶσι
gentib⁹ q̄ ſub celo. vos āt acce
τοῖς ἔθνεσι τοῖς ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ. ὑμᾶς δὲ ἔλα-
pit dñs de⁹: τ eduxit vos de fornace
βε κύριος ὁ θεός, καὶ ἐξήγαγεν ὑμᾶς ἐκ τῆς καμίνου τῆς
ferrea de egypto: vt eſſetis ei ppl's hereditari⁹: vt
σιδηρᾶς ἐξ αἰγύπτου, εἶναι αὐτῷ λαὸν ἔγκληρον, ὡς
in die hac. τ dñs irat⁹ ē mihi p̄ his
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ κύριος ἐθυμώθη μοι περὶ τῶν
q̄ dicūtur a vobis. τ iurauit vt nō trāſirē
λεγομένων ὑφ᾽ ὑμῶν. καὶ ὤμοσεν ἵνα μὴ διαβῶ τὸν
iordanē hunc: τ nō ingrederer in terrā
ἰορδάνην τοῦτον, καὶ ὅπως μὴ εἰσέλθω εἰς τὴν γῆν
bonā: q̄ dñs de⁹ dat vobis in ſorte.
τὴν ἀγαθήν, ἣν κύριος ὁ θεὸς δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ.

Primitiua chal. / Interp. chal.

Primitiua chal.	Interp. chal.
	verba: τ ſcripſit ea in duabus tabulis lapideis. Et
	mihi precepit dñs in tēpore illo vt docerē vos prece-
דון ירת סמר	pta τ iudicia vt faceretis ea in terra ad quā vos tran
	ſitis vt poſſideatis eam. Cuſtodite valde animas ve-
	ſtras: quia nullam ſimilitudinē vidiſtis in die qua lo
	cutus eſt dñs vobiſcū in oreb de medio ignis: ne for-
חבל עבד	te corrūpamini τ faciatis vobis imaginē aut ſimili-
	tudineꝫ oīs figure: ſimilitudinē maſculi aut femine:
עוף	ſimilitudinē omnis iumenti quod eſt in terra: ſimili-
	tudinem oīs auis pennate que volat per aerem fir-
ארע זקף	mamenti celi: ſimilitudinē omnis reptilis quod eſt
	in terra: ſimilitudinē omniū piſciuꝫ qui ſunt in aqua
חזה טעה סגד	ſub terra. et ne forte eleues oculos tuos ad celum et
	videas ſolem τ lunam τ ſtellas τ omnē militiam celi:
פלח	et decipiaris τ adores ea τ colas ea: que preparauit
	dñs deus tuus oibus populis ſub omī celo. Vos aūt
נפק הוה חסן	applicauit dñs ad timorem ſuū: τ eduxit vos de forna
	ce ferrea de egypto: vt ſitis ei in populū hereditariū
קום עבר	ſicut in die hac. Et a facie dñi fuit ira contra me pro-
	pter verba veſtra: τ iurauit vt non tranſirem iorda-
עול	nem: neq; intrarem in terram bonam quaꝫ dominus
	deus tuus daturus eſt tibi in poſſeſſionem:

Tranſla. Chal.

פתגמין וכתבינון על תרין לוחי אבניא: ויתי פקיד יי בעדנא ההוא לאלפא יתכון
קימין ודינין למעבדכון יתהון בארעא דאתון עברין לתמן למירתה: ותסתמרון לחדא
לנפשתיכון ארי לא חזיתון כל דמות ביומא דמליל יהוה עמכון בחרב מגו אישתא:
דילמא תחבלון ותעבדון לכון צלמא דמות כל צורא דמות דכר או נוקבא: דמות כל
בעירא די בארעא דמות כל ציפר דפרח דתיעוף באויר רקיע שמיא: דמות כל
רחשא די בארעא דמות כל נוני די במיא מלרע לארעא: ודילמא תזקוף עינך לשמיא
ותחזי ית שמשא וית סיהרא וית כוכביא כל חילא דשמיא ותטעי ותסגוד להון
ותפלחינון דזמין יי אלהך יתהון לכל עממיא תחות כל שמיא: ויתכון קריב יי
לדחלתיה ואפיק יתכון מכורא דפרזלא ממצרים למיהוי ליה לעם אחסנא כיומא
הדין: ומן קדם יי הוה רגז עלי על פתגמיכון וקיים בדיל דלא למעיבר ית ירדנא
ובדיל דלא למיעל לארעא טבא דיי אלהך יהיב לך אחסנא: ארי

© Biblioteca Nacional de España

ego .n. morior in terra hac: ⁊ nõ tran-
ἐγὼ γὰρ ἀποθνήσκω ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, καὶ οὐ δια-
ſeo iordanẽ. vos ãt tranſitis ior-
βαίνω τὸν ἰορδάνην. ὑμεῖς δὲ διαβαίνετε τὸν ἰορ-
danẽ: ⁊ poſſidebitis terrã bonã hãc.
δάνην, καὶ κληρονομήσετε τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ταύ-
D ⁊ attendite vos ne vnq̃ obliuiſcamini
την. καὶ προσέχετε ὑμεῖς μή ποτε ἐπιλάθησθε
pacti dñi dei vr̃i: qđ diſpoſuit ad
τὴν διαθήκην κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ἣν διέθετο πρὸς
vos: ⁊ faciatis vobis ipis ſculptã ſiſitu
ὑμᾶς, καὶ ποιήσητε ὑμῖν αὐτοῖς γλυπτὸν ὁμοίω-
dinẽ oĩuz q̃ p̃cepit tibi dñs deus tuꝰ. qm̃
Heb. 12.g. μα πάντων ὧν συνέταξέ σοι κύριος ὁ θεός σου. ὅτι
dñs deus tuꝰ ignis cõſumẽs eſt ipe: deꝰ
κύριος ὁ θεός σου πῦρ καταναλίσκων ἐστὶν αὐτός, θεὸς
zelotes. ſi ãt genueris filios ⁊ filios filioꝝ
ζηλωτής. ἐὰν δὲ γεννήσῃς υἱοὺς καὶ υἱοὺς τῶν υἱῶν
tuoꝝ: ⁊ morati fueritis ſup terrã ⁊ deliqueritis ⁊
σου, καὶ χρονίσητε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἀνομήσητε καὶ
feceritis ſculptã ſiſitudinẽ oĩs: ⁊ feceritis
ποιήσητε γλυπτὸν ὁμοίωμα παντός, καὶ ποιήσητε τὸ
Infra. 30.b. malũ corã dño deo nr̃o: vt irritetis il-
πονηρὸν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, παροργίσαι αὐ-
lum: obteſtor vobis hodie et celũ
τόν, διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τόν τε οὐρανὸν
⁊ terrã: q̃ ꝑditiõe ꝑibitis cito a
καὶ τὴν γῆν, ὅτι ἀπωλείᾳ ἀπολεῖσθε ταχὺ ἀπὸ
terra: in quã vos tranſitis iordanẽ illuc
τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν ἰορδάνην ἐκεῖ
et poſſideatis eã. nõ multos morabimini dies
κληρονομῆσαι αὐτήν. οὐχὶ πολυχρονιεῖτε ἡμέρας
ſup eã ſed deletione delebimini: ⁊ diſpget
ἐπ᾽ αὐτῆς ἀλλ᾽ ἢ ἐκτριβῇ ἐκτριβήσεσθε, καὶ διασπε-
dñs vos in oibꝰ gentibꝰ: ⁊ remanebi-
ρεῖ κύριος ὑμᾶς ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, καὶ καταλειφ-
tis pauci numero in gẽtibus ĩ q̃s cõgregabit
θήσεσθε ὀλίγοι ἀριθμῷ ἐν τοῖς ἔθνεσιν εἰς οὓς συνάξει
dñs vos illuc. ⁊ ſeruietis illic diis aliis
κύριος ὑμᾶς ἐκεῖ. καὶ λατρεύσετε ἐκεῖ θεοῖς ἑτέροις
opibꝰ manuũ hoĩm lignis ⁊ lapidibꝰ: q̃ nõ vi-
ἔργοις χειρῶν ἀνθρώπων ξύλοις καὶ λίθοις, οἳ οὐκ ὄ-
debũt neq̃ audiẽt neq̃ comedẽt neq̃
ψονται οὐδὲ ἀκούσωσιν οὐδὲ μὴ φάγωσιν οὐδὲ μὴ
olfaciẽt. ⁊ q̃retis illic dñm deũ ve-
ὀσφρανθῶσιν. καὶ ἐκζητήσετε ἐκεῖ κύριον τὸν θεὸν ὑ-
ſtrũ: ⁊ inuenietis eũ qñ q̃ſieritis eũ ex
μῶν, καὶ εὑρήσετε αὐτὸν ὅταν ἐκζητήσητε αὐτὸν ἐξ
toto corde tuo: ⁊ ex tota aĩa
ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς
tua in tribulatiõe tua: ⁊ inuenient te om-
σου ἐν τῇ θλίψει σου, καὶ εὑρήσουσί σε πάν-
nes ſermones hi.
τες οἱ λόγοι οὗτοι.

moriar in hac humo. non tranſibo iordanẽ: vos tranſibitis & poſſidebitis terram egregiam. Caue ne quando obliuiſcaris pacti domini dei tui qđ pepigit tecum: & facias tibi ſculptam ſimilitudinem eorum q̃ fieri dñs prohibuit. Quia dominus deus tuus ignis conſumens eſt: deus emulator. Si genueritis filios ac nepotes: & morati fueritis ĩ terra: decepti q̃ feceritis vobis aliquam ſimilitudinẽ patrantes malũ corã dño deo veſtro vt eũ ad iracundiã ꝓuocetis: teſtes inuoco hodie celum & terram: cito perituros vos eſſe de terra quam tranſito iordane poſſeſſuri eſtis. Non habitabitis in ea lõgo tempore: ſed delebit vos dñs atq̃ diſperget in omnes gentes: & remanebitis pauci in nationibus ad quas vos ducturus eſt dñs. Ibiq̃ ſeruietis diis q hoĩm manu fabricati ſũt: ligno & lapidi qui non vident nec audiunt nec comedunt nec odorãtur. Cumq̃ queſieris ibi dñm deum tuũ: inuenies eum: ſi tamen toto corde queſieris & tota tribulatiõe aĩe tue poſtq̃ te ĩuenerint omnia q̃ p̃dicta ſunt.

אנכי מת בארץ הזאת אינני עבר
את הירדן ואתם עברים וירשתם
את הארץ הטובה הזאת:
השמרו לכם פן תשכחו את ברית
יהוה אלהיכם אשר כרת עמכם
ועשיתם לכם פסל תמונת כל
אשר צוך יהוה אלהיך: כי יהוה
אלהיך אש אכלה הוא אל קנא:
כי תוליד בנים ובני בנים
ונושנתם בארץ והשחתם
ועשיתם פסל תמונת כל
ועשיתם הרע בעיני יהוה אלהיך
להכעיסו: העידתי בכם היום את
השמים ואת הארץ כי אבד
תאבדון מהר מעל הארץ אשר
אתם עברים את הירדן שמה
לרשתה לא תאריכן ימים עליה
כי השמד תשמדון: והפיץ יהוה
אתכם בעמים ונשארתם מתי
מספר בגוים אשר ינהג יהוה
אתכם שמה: ועבדתם שם אלהים
מעשה ידי אדם עץ ואבן אשר
לא יראון ולא ישמעון ולא
יאכלון ולא יריחן: ובקשתם משם
את יהוה אלהיך ומצאת כי תדרשנו
בכל לבבך ובכל נפשך: בצר
לך ומצאוך כל הדברים האלה

מות
שמר שכח
כרת
עשה סון
צוה
ילד
ישן שחת
רוע
כעס עוד
ירש ארך יום
שמד פוץ
שאר מתה
ספר נהג
עשה
ראה שמע
אכל ריח
דרש
צור

Tranſl.Chal.

אנא מאית בארעא הדא לית אנא עבר ית ירדנא ואתון עברין ותירתון ית ארעא
טבא הדא: איסתמרו לכון דילמא תנשון ית קימא דייי אלהכון דגזר עמכון ותעבדון
לכון צלמא דמות כולא דפקדך ייי אלהך: ארי ייי אלהך מימריה אישא אכלא הוא
אל קנא: ארי תולדון בנין ובני בנין ותתעתקון בארעא ותחבלון ותעבדון צלמא דמות
כולא ותעבדון דביש קדם ייי אלהך לארגזא קדמוהי: אסהידית בכון יומא דין ית
שמיא וית ארעא ארי מיבד תיבדון בפריע מעל ארעא דאתון עברין ית ירדנא לתמן
למירתה לא תורכון יומין עלה ארי אישתיצאה תשתיצון: ויבדר יהוה יתכון בין
עממיא ותשתארון עם דמנין בעממיא דאגלי ייי יתכון לתמן: ותפלחון תמן לעממיא
פלחי טעותא עובד ידי אינשא אעא ואבנא דלא חזן ולא שמעין ולא אכלין ולא
מריחין: ותתבעון מתמן ית דחלתא דייי אלהך ותשכח ארי תתבעיניה בכל ליבך
ובכל נפשך: כד יעוק לך וירעונך כל פתגמיא האילין

Interp.chal.

Ego eni₃ moriar in terra hac: non eni tranſibo iordane₃: ⁊ vos tranſibitis ⁊ poſſidebitis terrã bonã illã: cauete vobis ne forte obliuiſcamini pacti dñi dei vr̃i quod pepigi vobiſcũ ⁊ faciatis vobis ſimulacrũ vel ſimilitudinẽ oĩm: de q̃bus precepit dñs deus tuus. qm̃ verbũ dñi dei tui ignis cõſumens eſt: deus zelotes. Quãdo genueris filios ⁊ filios filioꝝ ⁊ ſenueritis in terra ⁊ corrupti fueritis ⁊ feceritis aliquã imagine₃ aut ſimilitudinẽ: ⁊ feceritis qđ malum eſt in cõſpectu dñi dei tui vt ad iracundiã ꝓuocetis eum: teſtes adhibeo cõtra vos hodie celum ⁊ terra₃ quia perditione peribitis cito deſuper terrã propter quam vos tranſibitis iordanẽ vt poſſideatis eam: non longo tẽpore habitabitis in ea: ſed exterminatione exterminabimini. Et diſperget vos dñs inter populos: ⁊ remanebitis populꝰ numeratꝰ in populis ad quos migrare vos fecit dñs. Et ſeruietis ibi populis ſeruientibus idolis que ſunt opus manuũ hominũ lignea aut lapidea: que non vident neq̃ audiunt neq̃ comedũt neq̃ odorantur: Et queres inde timorẽ dñi dei tui ⁊ inuenies: ſi queſieris eum toto corde tuo ⁊ tota aĩa tua. Cum tribulatus fueris ⁊ euenerit tibi oĩa verba hec

Priitiua chal.

מות ירת
סמר נשה קום
עבד דמה אמר
ילד עתק חבל
רגז סהד
אבד
ירת ארך שצא
שאר מנה גלה
פלח טעה חזה
ריח בעה שכח
עיק ערע

© Biblioteca Nacional de España

Tex. Heb.

Pritiua heb.	Tex. Heb.
שוב	באחרית הימים ושבת עד יהוה
קול	אלהיך ושמעת בקלו: כי אל
רחם רפה	רחום יהוה אלהיך לא ירפך
שחת שכח	ולא ישחיתך ולא ישכח את
כרת שבע	ברית אבתיך אשר נשבע להם:
	כי שאל נא לימים ראשנים
יום	אשר היו לפניך למן היום אשר
היה כנה	ברא אלהים אדם על הארץ
	ולמקצה השמים ועד קצה
קצה	השמים הנהיה כדבר הגדול הזה
היה גדל	או הנשמע כמהו: השמע עם קול
שמע כמו	אלהים מדבר מתוך האש כאשר
דבר	שמעת אתה ויחי: או הנסה
חיה	אלהים לבוא לקחת לו גוי
	מקרב גוי במסת באתת
נסה אות	ובמופתים ובמלחמה וביד חזקה
יפת להם	ובזרוע נטויה ובמוראים גדלים
זרע נטה ירא	ככל אשר עשה לכם יהוה
	אלהיכם במצרים לעיניך: אתה
ראה ידע	הראת לדעת כי יהוה הוא
	האלהים אין עוד מלבדו: מן
בדד	השמים השמיעך את קלו ליסרך
שמע קול	ועל הארץ הראך את אשו
ראה	הגדולה ודבריו שמעת מתוך
	האש: ותחת כי אהב את אבתיך
בחר יצא	ויבחר בזרעו אחריו ויוצאך
פנה כוח	בפניו בכחו הגדל ממצרים:

Träſla. B. Hiero.

Nouiſſimo aũt tpe reuerteris ad dominum deum tuum: & audies vocem eius: quia deus miſericors dñs deus tuus eſt. Non dimittet te nec omnino delebit: neq obliuiſcetur pacti ĩ quo iurauit patribus tuis. Interroga de dieb9 antiquis qui fuerunt ante te ex die quo creauit dñs deus hominem ſuper terram a ſummo celo vſq ad ſummum eius: ſi facta ẽ aliqñ huiuſce modi res: aut vnq̃ cognitũ ẽ: vt audiret populus vocẽ dñi dei loquentis de medio ignis: ſicut tu audiſti & vixiſti. ſi fecit deus vt ingrederetur: & tolleret ſibi gentem de medio nationũ per tẽtationes ſigna atq portenta p pugnã & robuſtam manum extẽtũq brachium & horribiles viſiones. iuxta omnia que fecit pro vobis dominus deus veſter in egypto videntibus oculis tuis: vt ſcires quoniam dominus ipſe eſt deus & non eſt alius p̃ter eũ. De celo te fecit audire vocem ſuam vt doceret te: & in terra oſtendit tibi ignem ſuum maximum: & audiſti verba illius de medio ignis: quia dilexit patres tuos: & elegit ſemen eorum poſt eos. Eduxitq te p̃cedẽs in virtute ſua magna ex egypto:

Träſla. Gre. lxx. cü interp. latina.

in nouiſſimo dierꝝ: ⁊ cõuerteris ad dñm
ἐπ᾽ ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν, καὶ ἐπιστραφήσῃ πρὸς κύριον
deũ tuũ: ⁊ audies vocẽ ei9:
τὸν θεόν σου, καὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ,
q̃ꝛ de9 miſericors ⁊ miſerato2 dñs de9 tuus.
ὅτι θεὸς οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων κύριος ὁ θεός σου.
nõ derelinquet te neq delebit te: nõ
οὐκ ἐγκαταλείψει σε οὐδὲ μὴ ἐκτρίψει σε, οὐκ
obliuiſcetur pacti patrũ tuoꝝ: q̃d iura
ἐπιλήσεται τὴν διαθήκην τῶν πατέρων σου, ἣν ὤμο
uit eis. interrogate de diebus priozibus q̃
σεν αὐτοῖς. ἐπερωτήσατε ἡμέρας προτέρας τὰς
fuerũt priores te a die q̃ crea=
γενομένας προτέρας σου ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἔκτι=
uit de9 hoĩez ſup terrã: ⁊ ſup ſũmũ
σεν ὁ θεὸς ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον
celi vſq ad ſũmũ celi: ſi factũ ẽ ſcd̃m
τοῦ οὐρανοῦ ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, εἰ γέγονε κατὰ
v̾bũ magnũ hoc: ſi audiuiſtis tale: ſi
τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο, εἰ ἠκούσατε τοιοῦτον, εἰ
audiuit gens vocẽ dei viuẽtis loquẽtis de me
ἀκήκοεν ἔθνος φωνὴν θεοῦ ζῶντος λαλοῦντος ἐκ μέ
dio ignis: quẽadmodũ audiſti tu ⁊ vixiſti.
σου τοῦ πυρός, ὃν τρόπον ἀκήκοας σὺ καὶ ἔζησας.
ſi tentauit de9 vt intrans accipet ſibi gẽtẽ
εἰ ἐπείρασεν ὁ θεὸς εἰσελθὼν λαβεῖν ἑαυτῷ ἔθνος
de medio gẽtis in tentatione ⁊ in ſignis ⁊ in
ἐκ μέσου ἔθνους ἐν πειρασμῷ καὶ ἐν σημείοις καὶ ἐν
prodigiis ⁊ in bello ⁊ in manu forti ⁊
τέρασι καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ
in brachio excelſo ⁊ in viſionib9 magnis: iux=
ἐν βραχίονι ὑψηλῷ καὶ ἐν ὁράμασι μεγάλοις, κα=
ta oĩa q̃cũq fecit nobis dñs de9 nr̃ in
τὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν
egypto corã te vidente: ita vt ſcires tu
αἰγύπτῳ ἐνώπιόν σου βλέποντος, ὥστε εἰδέναι σε
q̃ dñs de9 tu9 ipſe de9 eſt: ⁊ nõ eſt
ὅτι κύριος ὁ θεός σου αὐτὸς θεός ἐστι, καὶ οὐκ ἔστι
de9 p̃ter eũ. de celo audibilẽ tibi fecit
θεὸς πλὴν αὐτοῦ. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀκουστὴν σοι ἐποίησε
vocẽ ſuã vt erudiret te: ⁊ ſup t̃rã
τὴν φωνὴν αὐτοῦ παιδεῦσαί σε, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς
oſtendit tibi ignẽ ſuũ magnũ: ⁊ v̾ba
ἔδειξέ σοι τὸ πῦρ αὐτοῦ τὸ μέγα, καὶ τὰ ῥήματα
ei9 audiſti de medio ignis: q̃ꝛ
αὐτοῦ ἤκουσας ἐκ μέσου τοῦ πυρός, διὰ τὸ
amauit ipſe patres tuos: ⁊ ele=
ἀγαπῆσαι αὐτὸν τοὺς πατέρας σου, καὶ ἐξελέ
git ſemẽ eoꝝ poſt eos vos ſupra
ξατο τὸ σπέρμα αὐτῶν μετ᾽ αὐτοὺς ὑμᾶς παρὰ
oẽs gentes: ⁊ eduxit te ipſe in forti
πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐξήγαγέ σε αὐτὸς ἐν τῇ ἰσχύϊ
tudine ſua magna de egypto:
αὐτοῦ τῇ μεγάλῃ ἐξ αἰγύπτου,

E

F

Pritiua. chal.

תוב קבל אמר
רחש חבל נשה
קום הוה סוף
שמע מלל קום
נסה גלה פרק
אות יפת רמם
חזה רבב חוה
ידע שמע
רעה נפק

Interp̃. chal.

in fine dierum: ⁊ cõuerteris ad timorẽ dñi dei tui: et obedies verbo eius. Quoniã de9 miſericors eſt dñs deus tuus: nõ relinquet te nec diſſipabit te neq obliuiſcetur pacti patrũ tuoꝝ quod iurauit eis. Interroga enĩ nunc de diebus antiquis qui fuerũt ante te a die quo creauit dñs hominẽ ſuper terrã a ſummo celi vſq ad ſũmũ celi: ſi fuit res magna ſic̃ iſta: aut ſi audita eſt ſimilis eius: ſi audiuit populus vocẽ verbi dei loquentez de medio ignis: ſicut tu audiſti: ⁊ vixerit. aut viderit miracula que fecit dñs vt reuelaretur ⁊ redimeret ſibi populuz de medio populi per miracula per ſigna ⁊ portenta ⁊ in bello ⁊ in manu forti et in brachio excelſo ⁊ in viſionibus magnis: iuxta omnia que fecit vobis dñs deus veſter in egypto ante oculos tuos. Tibi oſtenſum eſt vt ſcias quoniã dñs ipſe eſt deus: non eſt alius preter eum. de celis audire te fecit vocẽ verbi ſui vt doceret te: ⁊ ſup terra oſtendit tibi ignem ſuũ magnũ: ⁊ verba eius audiſti de medio ignis: ⁊ pro eo q̃ dilexit patres tuos ⁊ elegit filios eoꝝ poſt eos: eduxit te in verbo ſuo ⁊ in virtute ſua magna de egypto.

Tranſla. Chal.

בסוף יומיא ותתוב עד דחלתא דיי אלהך ותקבל במימריה: ארי אלהא רחמנא ייי אלהך לא ירטשינך ולא יחבלינך ולא ינשי ית קימא דאבהתך דקיים להון: ארי שאיל כען ליומיא קדמאי דהוו קדמך למן יומא די ברא ייי אדם על ארעא ולמסיפי שמיא ועד סיפי שמיא ההוה כפתגמא רבא הדין או האשתמע כותיה: השמע עמא קל מימרא דייי ממלל מגו אישתא כמא דשמעת את ואתקיים: או ניסין דעבד ייי לאתגלאה למפרק ליה עמא מגו עמא בניסין באתין ובמופתין ובקרבא וביד תקיפא ובדרעא מרממא ובחזונין רברבין ככל דעבד לכון ייי אלהכון במצרים לעינך: את אתחזיתא למדע ארי ייי הוא אלהא לית עוד בר מניה: מן שמיא אשמעך ית קל מימריה לאלפותך ועל ארעא אחזיך ית אישתיה רבתא ופתגמוהי שמעתא מגו אישתא: וחלף דרחם ית אבהתך ואתרעי בבניהון בתריהון ואפקך במימריה בחיליה רבא ממצרים:

© Biblioteca Nacional de España

Tráſla.Gre.lxx.cū interp.latina.

ad pdēdū gētes magnas τ fortiores te
ἐξολοθρεῦσαι ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρότερά σου
ante faciē tuā: ad introducēdū te vt daret tibi
πρὸ προσώπου σου, εἰσαγαγεῖν σε δοῦναί σοι
terrā hanc ad poſſidēdū: ſicut habes ho-
τὴν γῆν ταύτην κληρονομεῖν, καθὼς ἔχεις σήμε
die: τ cognoſces hodie τ cōuerteris in mente:
ρον. καὶ γνώσῃ σήμερον καὶ ἐπιστραφήσῃ ἐν τῇ διανοίᾳ,
qꝛ dñs deꝰ tuꝰ hic deꝰ in celo ſupra τ in
ὅτι κύριος ὁ θεός σου οὗτος θεὸς ἐν οὐρανῷ ἄνω καὶ ἐπὶ
tra infra: τ nō eſt vltra pter eū. τ
τῆς γῆς κάτω, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι πλὴν αὐτοῦ. καὶ
cuſtodies iuſtificatiōes eius: τ pcepta
φυλάξῃ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς
eius: q̄cūq; ego precipio tibi hodie: vt bñ
αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἵνα εὖ
tibi ſit τ filijs tuis poſt te: vt lō-
σοι γένηται καὶ τοῖς υἱοῖς σου μετὰ σέ, ὅπως μα
geui ſitis ſup trā: q̄ dñs deus tuus
κροήμεροι γένησθε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς κύριος ὁ θεός σου
dat tibi oēs dies. Tūc ſepauit moy
δίδωσί σοι πάσας τὰς ἡμέρας. τότε ἀφώρισε μωυ
ſes tres vrbes trans iordanē ab ori-
σῆς τρεῖς πόλεις πέραν τοῦ ἰορδάνου ἀπὸ ἀνα
ente ſolis: vt fugiat illuc homicida: q̄
τολῶν ἡλίου, φυγεῖν ἐκεῖ τὸν φονευτήν, ὃς ἂν
occiderit proximū nō ſciēs: τ hic nō odio
φονεύσῃ τὸν πλησίον οὐκ εἰδώς, καὶ οὗτος οὐ μι
hñs eū an heri τ tertiū. τ fu
σῶν αὐτὸν πρὸ τῆς ἐχθὲς καὶ τρίτης. καὶ καταφεύ
giet in vnā vrbiū iſtaꝝ: τ viuet.
ξεται εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων, καὶ ζήσεται.
G boſor in ſolitudine in tra cāpeſtri rubem:
τὴν βοσὸρ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ γῇ τῇ πεδινῇ τοῦ ῥουβήμ,
τ ramoth in galaad q̄ eſt gad: τ
καὶ τὴν ῥαμὼθ ἐν γαλαὰδ τῷ γαδδί, καὶ τὴν
golam in baſan q̄ eſt manaſſe. iſta lex q̄
γαυλὼν ἐν βασὰν τῷ μανασσῇ. οὗτος ὁ νόμος ὃν
propoſuit moyſes corā filijs iſrael:
παρέθετο μωυσῆς ἐνώπιον τῶν υἱῶν ἰσραήλ,
τ hec teſtimonia τ iuſtificatiōes τ
καὶ ταῦτα τὰ μαρτύρια καὶ τὰ δικαιώματα καὶ
iudicia: q̄cūq; pcepit moyſes filijs
τὰ κρίματα, ὅσα ἐνετείλατο μωυσῆς τοῖς υἱοῖς
iſrael in ſolitudine: egreſſis ipis de tra
ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς
egypti: in eo q̄ trās iordanē: in val
αἰγύπτου, ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου, ἐν φά
le: prope domū phogor: in terra ſeon re
ραγγι, ἐγγὺς οἴκου φογώρ, ἐν γῇ σηὼν βα
gis amorreoꝝ: q̄ hītabat in eſe
σιλέως τῶν ἀμορραίων, ὃς κατῴκει ἐν ἐσε
bon: quem
βών, ὃν

Tráſla.B.Hiero.

vt deleret natiōes ma-
ximas & fortiores
te in introitu tuo: & i-
troduceret te: daretq;
tibi terrā earū in poſ-
ſeſſionē: ſicut cernis in
pñti die. Scito ergo
hodie & cogitato i cor
de tuo: q̄ dñs ipſe eſt
deus in celo ſurſū & ī
terra deorſum: & non
ſit alius. Cuſtodi
precepta eius atq; mā
data que
ego precipio tibi: vt
bene ſit tibi
& filiis tuis poſt te: &
pmaneas multo
tempore ſuper terrā
quam dominus
deus tuus daturus eſt
tibi. Tunc
ſepauit moyſes tres ci
uitates trans
iordanē ad orientalem
plagam: vt cōfugiat ad
eas qui occiderit nolēs
proximum ſuum:
nec ſibi fuerit inimicꝰ
ante vnum & alterū di-
em: & ad harū aliquā
vrbiū poſſit euadere:
boſor
in ſolitudīe q̄ ſita eſt in
terra cāpeſtri de tribu
rubē: & ramoth in ga
laad que eſt ī tribu gad:
& golā in baſan q̄ ē in
tribu manaſſe. Iſta eſt
lex quam propoſuit
moyſes coram filiis
iſrael: & hec teſtimōia
& cerimonie
atq; iudicia que locu-
tus eſt ad
filios iſrael: q̄ñ egreſ
ſi ſunt de egypto
trans iordanem in val
le contra fanum
phogor: in terra ſeon
regis ammorrei:
qui habitauit in eſebō
quem

Ter.Heb.

להוריש גוים גדלים ועצמים
ממך מפניך להביאך לתת לך
את ארצם נחלה כיום הזה׃ וידעת
היום והשבת אל לבבך כי יהוה
הוא האלהים בשמים ממעל ועל
הארץ מתחת אין עוד׃ ושמרת
את חקיו ואת מצותיו אשר
אנכי מצוך היום אשר ייטב לך
ולבניך אחריך ולמען תאריך
ימים על האדמה אשר יהוה
אלהיך נתן לך כל הימים׃ אז
יבדיל משה שלש ערים בעבר
הירדן מזרחה שמש׃ לנס שמה
רוצח אשר ירצח את רעהו
בבלי דעת והוא לא שנא לו
מתמל שלשם ונס אל אחת מן
הערים האל וחי׃ את בצר
במדבר בארץ המישר לראובני
ואת ראמת בגלעד לגדי
ואת גולן בבשן למנשי׃ וזאת
התורה אשר שם משה לפני בני
ישראל׃ אלה העדת והחקים
והמשפטים אשר דבר משה אל
בני ישראל בצאתם ממצרים׃
בעבר הירדן בגיא מול בית
פעור בארץ סיחן מלך האמרי
אשר יושב בחשבון אשר

Primitiua.heb.

ירש
מן פנה בוא
נתן
שוב
עלה
צוה
יטב
ארך
יום
בדל עיר
זרח נוס
רצח
ידע
חיה
דבר ישר
ירה שום פנה
עוד חקק
שפט
יצא
ישב

Tranſl.Chal.

לתרכא עממין רברבין ותקיפין מינך מקדמך לאעלותך למיתן לך ית ארעהון אחסנא
כיומא הדין׃ ותידע יומא דין ותתוב ללבך ארי יי הוא אלהא דשכינתיה בשמיא
מלעילא ועל ארעא מלרע לית עוד׃ ותיטר ית קימוהי וית פקודוהי דאנא מפקד
לך יומא דין דייטב לך ולבנך בתרך ובדיל דתוריך יומין על ארעא דיי אלהך יהיב לך
כל יומיא׃ בכן יפריש משה תלת קרוין בעיברא דירדנא מדנח שמשא׃ למערוק
לתמן קטולא דיקטול ית חבריה בלא מדעיה והוא לא סני ליה מאתמלי ומדקמוהי
ויערוק לחד מן קרויא האילין ויתקיים׃ ית בצר במדברא בארעא דמישרא לשבטא
דראובן וית ראמות בגלעד לשבטא דגד וית גולן במתנן לשבטא דמנשה׃
ודא אוריתא דסדר משה קדם בני ישראל׃ אילין סהדותא וקימיא ודיניא דמליל
משה עם בני ישראל במפקהון ממצרים׃ בעיברא דירדנא בחילתא לקביל בית
פעור בארעא דסיחון מלכא דאמוראה דיתיב בחשבון

Interp.chal.

vt eijceret populos magnos τ fortiores te a facie tua: vt introduceret te: vt daret tibi terram eorum in poſſeſſionem ſicut in die hac. Et ſcies hodie τ conuerteris in corde tuo quoniā dominus ipſe eſt deus: cuius maieſtas eſt in celo ſurſum τ in terra deorſum: τ non eſt alius. Et cuſtodies pacta eius τ precepta eius que ego precipio tibi hodie: vt bene ſit tibi et filijs tuis poſt te τ vt prolongētur dies tui ſuper terram quam dominus deus tuus dabit tibi omnibus diebus. Tunc ſeparauit moyſes tres ciuitates trans iordanē ad orientē ſolis: vt fugeret illuc homicida qui occiderit proximū ſuū ignoranter: τ ipſe non oderat illum ab heri τ nudiuſtertius. vt fugiat ad vnaꝫ de ciuitatibus his τ viuat: boſor in ſolitudīe ī terra cāpeſtri de tribu ruben: τ ramoth in galaad de tribu gad: τ golan in baſan de tribu manaſſe. Et iſta eſt lex quā propoſuit moyſes coram filijs iſrael. Hec ſunt teſtimonia τ precepta τ iudicia que locutus eſt moyſes cum filijs iſrael quando egreſſi ſunt de egypto trans iordanem in valle contra bethphogor in terra ſeon regis amorreorum qui habitabat in eſebon: quem

Primitiua chal.

מן עול נתן חסן
תוב
עלה ארע נטר
קום פקד ארך
פרש קרה דנח
ערק קטל ידע
תמל קמא אחד
קום דבר שרא
קום דון נפק

© Biblioteca Nacional de España

Tex. Heb.

הכה משה ובני ישראל בצאתם
ממצרים: ויירשו את ארצו
ואת ארץ עוג מלך הבשן שני
מלכי האמרי אשר בעבר
הירדן מזרח שמש: מערער
אשר על שפת נחל ארנן
ועד הר שיאן הוא חרמון: וכל
הערבה עבר הירדן מזרחה
ועד ים הערבה תחת אשדת
הפסגה: **Ca. v.** ויקרא משה
אל כל ישראל ויאמר אלהם
שמע ישראל את החקים
ואת המשפטים אשר אנכי
דבר באזניכם היום ולמדתם
אתם ושמרתם לעשתם: יהוה
אלהינו כרת עמנו ברית בחרב:
לא את אבתינו כרת יהוה את
הברית הזאת כי אתנו אנחנו
אלה פה היום כלנו חיים:
פנים בפנים דבר יהוה עמכם
בהר מתוך האש: אנכי עמד
בין יהוה וביניכם בעת ההוא
להגיד לכם את דבר יהוה כי
יראתם מפני האש ולא עליתם
בהר לאמר: אנכי יהוה אלהיך
אשר הוצאתיך מארץ מצרים
מבית עבדים: לא יהיה לך

Pritiua heb.

נכה · ירש · שנה · עבר · שפה · קרא אמר · עשה · כרת · פנה · נגד · פנה עלה · יצא · היה

Träſla. B. Hiero.

pcuſſit moyſes. Filii quoqꝫ iſrael egreſſi ex egypto poſſederũt terram eius: & terram og regis baſan duorum regum ammorreorũ qui erant trans iordanem ad ſolis ortum ab aroer que ſita eſt ſuper ripã torrentis arnon vſqꝫ ad montẽ ſeon q eſt & hermon omnem planitiem trans iordanẽ ad orientalẽ plagam vſqꝫ ad mare ſolitudinis & vſqꝫ ad radices montis phaſga. Cap. 5.

Vocauitqꝫ moyſes omnẽ iſraelem & dixit ad eum. Audi iſrael cerimõias atqꝫ iudicia que ego loquor in auribus vrís hodie. Diſcite ea & opere complete. Dominus deus noſter pepigit nobiſcum fedus in oreb. Non cum patrib⁹ noſtris iniit pactum: ſed nobiſcũ: qui in preſentiarũ ſumus & viuimus. Facie ad faciẽ locutus eſt nobis ĩ mõte de medio ignis. Ego ſeqſter & medius fui inter dominum & vos in tempore illo: vt ãnũciarẽ vobis verba eius. Timuiſtis enĩ ignem: & non aſcendiſtis in montem. Et ait. Ego dominus deus tuus qui eduxi te de terra egypti de domo ſeruitutis. Non habebis

Träſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

percuſſit moyſes ꝛ filij iſrael: egreſſis ip
ἐπάταξε μωυσῆς καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ, ἐξελθόντων αὐ
ſis de terra egypti. poſſederũt terrã e=
τῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου. καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν αὐ
ius: ꝛ terrã og regis baſan: duoꝝ
τοῦ, καὶ τὴν γῆν ὢγ βασιλέως τῆς βασὰν, δύο
regum amorreoꝝ: q̃ erãt trãs ior
βασιλέων τῶν ἀμορραίων, οἳ ἦσαν πέραν τοῦ ἰορ
danẽ ad ortũ ſolis ab aroer: q̃ eſt in
δάνου κατ᾽ ἀνατολὰς ἡλίου ἀπὸ ἀροὴρ, ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ
ripa torrẽtis arnõ: ꝛ in mõte
χείλους χειμάῤῥου ἀρνών, καὶ ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ
ſeõ: qui eſt hermõ: oẽm araba trãs
σηών, ὅ ἐστιν ἀερμών, πᾶσαν τὴν ἀραβὰ πέραν
iordanẽ ad ortum ſolis ſub aſedoth
τοῦ ἰορδάνου κατ᾽ ἀνατολὰς ἡλίου ὑπὸ ἀσηδὼθ
eccíſum.
τὴν λαξευτήν.

Ca. 5.

Et vocauit moyſes oẽꝫ iſrael: ꝛ di
Καὶ ἐκάλεσε μωυσῆς πάντα ἰσραὴλ, καὶ εἶ
xit ad eos: audi iſrael iuſtificatiões
πε πρὸς αὐτούς, ἄκουε ἰσραὴλ τὰ δικαιώματα
ꝛ iudicia: q̃cũqꝫ ego loquor in aurib⁹
καὶ τὰ κρίματα, ὅσα ἐγὼ λαλῶ ἐν τοῖς ὠσὶν
vrís in die hac. ꝛ diſcetis ea:
ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ μαθήσεσθε αὐτά,
ꝛ cuſtodietis facere ea. dñs de⁹ nr̃
καὶ φυλάξεσθε ποιεῖν αὐτά. κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν
pepigit ad vos pactũ in oreb. nõ
διέθετο πρὸς ὑμᾶς διαθήκην ἐν χωρήβ. οὐχὶ
prib⁹ vrís diſpoſuit dñs teſtamẽtũ
τοῖς πατράσιν ὑμῶν διέθετο κύριος τὴν διαθήκην
hoc: ſed ad vos. vos ãt oẽs hic
ταύτην, ἀλλ᾽ ἢ πρὸς ὑμᾶς. ὑμεῖς δὲ πάντες ὧδε
viuẽtes hodie. facie ad faciem lo
ζῶντες σήμερον. πρόσωπον κατὰ πρόσωπον ἐ
cutus ẽ dñs ad vos in mõte de medio
λάλησε κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου
ignis. ꝛ ego ſteti inter dñm ꝛ
τοῦ πυρός. κἀγὼ εἱστήκειν ἀναμέσον κυρίου καὶ
inter vos in tẽpore illo vt annũciarẽ
ἀναμέσον ὑμῶν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναγγεῖλαι
vobis vba dñi: qm̃ timuiſtis a fa=
ὑμῖν τὰ ῥήματα κυρίου, ὅτι ἐφοβήθητε ἀπὸ προ
cie ignis: ꝛ nõ aſcẽdiſtis in mõtẽ:
σώπου τοῦ πυρός, καὶ οὐκ ἀνέβητε εἰς τὸ ὄρος,
dicens: ego ſũ dñs de⁹ tu⁹: q̃ edu
λέγων, ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός σου, ὁ ἐξαγα= Exo. 24.a. ps.80
xi te de terra egypti ex domo ſeruitutis. nõ
γών σε ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας. οὐκ
erũt tibi
ἔσονταί σοι

Transla. Chal.

וקטל משה ובני ישראל במפקהון ממצרים: ויריתו ית ארעיה וית ארעא דעוג מלכא
דמתנן תרין מלכי אמוראה די בעיברא דירדנא מדנח שמשא: מערער די על כיף
נחלא דארנון ועד טורא דשיאון הוא חרמון: וכל מישרא דעיברא דירדנא מדינחא
ועד ימא דמישרא תחות משפך מירמתא: **Ca. v.** וקרא משה לכל
ישראל ואמר להון שמעו ישראל ית קימיא וית דיניא דאנא ממליל קדמיכון יומא
דין ותלפון יתהון ותטרון למעבדהון: יהוה אלהנא גזר עמנא קיים בחורב: לא עם
אבהתנא גזר ייי ית קימא הדא אלהין עמנא אנחנא אילין הכא יומא דין כלנא
קימין: ממלל עם ממלל מליל ייי עמכון בטורא מגו אישתא: אנא הויתי קאים בין
מימרא דייי וביניכון בעדנא ההוא לחואה לכון ית פתגמא דייי ארי דחלתון מן קדם
אישתא ולא סלקתון בטורא למימר: אנא ייי אלהך דאפקתך מארעא דמצרים
מבית עבדותא: לא יהוי לך

Interp. chal.

occidit moyſes ꝛ filij iſrael cuꝫ egrederẽtur de terra egypti: ꝛ poſſederũt terrã ei⁹ ꝛ terrã og regis baſan duorũ regum amorreoꝝ qui erant trans iordanẽ ad orientẽ ſolis: ab aroer q̃ eſt ſup ripam torrẽtis arnõ ꝛ vſqꝫ ad montẽ ſeon qui eſt hermon: ꝛ omnẽ planiciẽ que eſt trans iordanẽ ad orientẽ ꝛ vſqꝫ ad mare quod eſt in planicie ꝛ vſqꝫ ad radices collis. Ca. 5.

Et vocauit moyſes oẽm iſraelẽ ꝛ dixit eis. Audi iſrael pacta ꝛ iudicia que ego loquor corã vobis hodie: ꝛ diſcetis ea ꝛ obſeruabitis vt faciatis ea. dñs deus noſter pepigit nobiſcũ pactũ in oreb. non cum patribus nr̃is pepigit dñs pactũ iſtud: ſed nobiſcum qui ſumus hic hodie omnes nos viui. verbuꝫ verbo locutus eſt dñs vobiſcũ in monte de medio ignis: ego ſtabam inter verbum dñi ꝛ vos in tẽpore illo: vt nũciarem vobis verbuꝫ domini: timuiſtis enim a facie ignis ꝛ non aſcendiſtis in montem. et ait. Ego dominus deus tuus qui eduxi te de terra egypti de domo ſeruitutis. non ſit tibi

Pritiua chal.

ירת · דנח · שרא · שפך · קום דון מלל · אלף נטר עבד · הוה קום · אמר חוה · נפק הוה

Tráſla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

dij alij: p̃ter me. nõ facies tibiipſi ſcul-
θεοὶ ἕτεροι, πλὴν ἐμοῦ. οὐ ποιήσεις σεαυτῷ γλυ-
ptile neq; oĩs ſimilitudinẽ: q̃cũq; in celo ſupra
πτὸν οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω
⁊ q̃cũq; in t̃ra deorſũ ⁊ q̃cũq; in aqua ſub
καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τῷ ὕδατι ὑποκάτω
t̃ra. nõ adorabis ea: neq; ſeruies
τῆς γῆς. οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύ-
eis: qm̃ ego ſũ dñs de⁹ tu⁹: de⁹ ze
Exo. 34.a. σεις αὐτοῖς, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός σου, θεὸς ζη-
lotes: reddens peccata patrũ in filios
Math. 4. λωτής, ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα
in tertiã ⁊ quartã gñatiões odiẽtib⁹ me:
ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεὰν τοῖς μισοῦσί με,
⁊ faciẽs miaʒ in milia diligẽtib⁹ me:
καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με,
⁊ cuſtodiẽtib⁹ p̃cepta mea. nõ accipies
καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰ προστάγματά μου. οὐ λήψῃ
nomẽ dñi dei tui in vanũ. nõ .n.
τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ. οὐ γὰρ
mũdabit dñs accipiẽtẽ nomẽ ei⁹
Exo. 20. μὴ καθαρίσει κύριος τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐ-
in vanũ. cuſtodi diẽ ſab
τοῦ ἐπὶ ματαίῳ. φύλαξαι τὴν ἡμέραν τῶν σαβ-
batoꝝ vt ſctifices illũ: quẽadmodũ p̃cepit tibi
B βάτων ἁγιάζειν αὐτήν, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι
dñs deus tu⁹. ſex dies opaberis: ⁊ facies
κύριος ὁ θεός σου. ἓξ ἡμέρας ἐργᾷ, καὶ ποιήσεις
oĩa opa tua: at die ſeptimo
πάντα τὰ ἔργα σου, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ
ſabbata dño deo tuo. nõ facies in eo
σάββατα κυρίῳ τῷ θεῷ σου. οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ
oẽ op⁹ tu ⁊ filius tuus ⁊ filia tua:
πᾶν ἔργον σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου,
ſeru⁹ tu⁹ ⁊ ancilla tua: bos tuus ⁊ ſub
ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου, ὁ βοῦς σου καὶ τὸ ὑπο-
iugale tuũ: ⁊ oẽ iumẽtũ tuũ: ⁊ peregrinus
ζύγιόν σου, καὶ πᾶν κτῆνός σου, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ
habitãs in te: vt quieſcat ſeru⁹ tuus ⁊
παροικῶν ἐν σοί, ἵνα ἀναπαύσηται ὁ παῖς σου καὶ
Exo. 20. ancilla tua ſicut ⁊ tu. ⁊ recoꝛdaberis qm̃ ſer
ἡ παιδίσκη σου ὥσπερ καὶ σύ. καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέ-
Mar. 15.a. uus fuiſti in t̃ra egypti: ⁊ aduxit te dñs
της ἦσθα ἐν γῇ αἰγύπτου, καὶ ἐξήγαγέ σε κύριος ὁ
Math. 17.a. deus tuus inde in manu foꝛti ⁊ in bꝛachio
θεός σου ἐκεῖθεν ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι
excelſo. pp̃ hoc p̃cepit tibi dñs deus tuus:
ὑψηλῷ. διὰ τοῦτο συνέταξέ σοι κύριος ὁ θεός σου,
vt cuſtodias tu diẽ ſabbatoꝝ
ὥστε φυλάσσεσθαί σε τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων
⁊ ſctifices illũ. honoꝛa p̃rem tuũ ⁊ m̃rẽ
καὶ ἁγιάζειν αὐτήν. τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα
tuã quẽadmodũ p̃cepit tibi dñs deus tuus:
σου ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι κύριος ὁ θεός σου,

Tráſla.B.Hiero.

deos alienos in cõſpectu meo. Non facies tibi ſculptile nec ſimilitudinẽ oĩm que in celo ſunt deſuper: & que in terra deorſum: & que verſãtur in aquis ſub terra. Non adorabis ea: & non coles. Ego enĩ ſũ dñs deus tuus: deus emulator reddẽs iniquitatẽ patrum ſuper filios in tertiã & quartã gñationẽ his q oderũt me: & faciẽs miam in multa milia diligẽtibus me & cuſtodiẽtibus precepta mea. Non vſurpabis nomen dei tui fruſtra: quia non erit impunitus qui ſup re vana nomẽ eius aſſũpſerit. Obſerua diem ſabbati vt ſctĩfices eũ: ſicut p̃cepit tibi dominus deus tuus. Sex diebus opaberis: & facies oĩa opa tua. Septimus dies ſabbati ẽ.i. requies dñi dei tui. Non facies in eo quicquam operis tu & filius tuus & filia: ſeruus & ancilla bos & aſinus & omne iumentum tuũ: & peregrinus qui ẽ ĩtra portas tuas: vt requieſcat ſeruus & ancilla tua ſicut & tu. Memẽto q & ipſe ſeruieris in egypto: & eduxerit te inde dominus deus tuus in manu forti & brachio extento. Idcirco precepit tibi vt ſeruares diem ſabbati. Honora patrem tuum & matrem: ſicut p̃cepit tibi dominus deus tu⁹:

Ter.Heb. Deut. Ca.v.

אלהים אחרים על פני׃ לא
תעשה לך פסל כל תמונה אשר
בשמים ממעל ואשר בארץ
מתחת ואשר במים מתחת לארץ׃
לא תשתחוה להם ולא תעבדם
כי אנכי יהוה אלהיך אל קנא
פקד עון אבות על בנים ועל
שלשים ועל רבעים לשנאי׃
ועשה חסד לאלפים לאהבי
ולשמרי מצותו׃ לא תשא את
שם יהוה אלהיך לשוא כי לא
ינקה יהוה את אשר ישא את
שמו לשוא׃ שמור את יום
השבת לקדשו כאשר צוך יהוה
אלהיך׃ ששת ימים תעבד ועשית
כל מלאכתך׃ ויום השביעי שבת
ליהוה אלהיך לא תעשה כל
מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך
ואמתך ושורך וחמרך וכל
בהמתך וגרך אשר בשעריך
למען ינוח עבדך ואמתך כמוך׃
וזכרת כי עבד היית בארץ
מצרים ויצאך יהוה אלהיך
משם ביד חזקה ובזרע נטויה על
כן צוך יהוה אלהיך לעשות את
יום השבת׃ כבד את אביך ואת
אמך כאשר צוך יהוה אלהיך׃

Pꝛĩtiua heb.

פנה
עשה מון
עלה
שחה עבד
צוה נשא
נקה
שמר
צוה
שבה יום עשה
לאה שבע
בנה
אמה
גור
נוח
היה
נטה
עשה

Tranſla.Chal.

אלה אוחרן בר מני׃ לא תעבד לך צלם כל דמות די בשמיא מלעלא ודי בארעא
מלרע ודי במיא מלרע לארעא׃ לא תסגוד להון ולא תפלחינון ארי אנא יוי אלהך
אל קנא מסער חובי אבהן על בנין מרדין על דר תליתאי ועל דר רביעאי לשנאי כד
משלמין בניא למחטי בתר חובי אבהתהון׃ ועבד טיבו לאלפי דרין לרחמי ולנטרי
פיקודי׃ לא תימי בשמא דיוי אלהך למגנא ארי לא יזכי יוי ית דיימי בשמיה
לשקרא׃ טר ית יומא דשבתא לקדשותיה כמא דפקדך יוי אלהך׃ שתא יומין תפלח
ותעביד כל עבידתך׃ ויומא שביעאה שבתא קדם יוי אלהך לא תעביד כל עבידא
את וברך וברתך ועבדך ואמתך ותורך וחמרך וכל בעירך וגיורך די בקירויך בדיל דינוח
עבדך ואמתך כותך׃ ותדכר ארי עבדא הויתא בארעא דמצרים ואפקך יוי אלהך
מתמן בידא תקיפא ובדרעא מרממא על כן פקדך יוי אלהך למעבד ית יומא דשבתא׃
יקר ית אבוך וית אמך כמא דפקדך יוי אלהך׃

Interp̃.chal.

alius deus pꝛeter me. Non facies tibi imagineʒ nec omnẽ ſimilitudinẽ eoꝛuʒ que in celis ſurſum ⁊ que in terra ſunt deoꝛſum: ⁊ que in aq̃s ſunt ſub terra. Non adoꝛabis ea neq; coles ea: qm̃ ego dñs deus tu⁹ deus zelotes: viſitãs peccata patruʒ ſup filios rebelles in tertiam ⁊ quartã generationẽ his qui oderunt me: quando filij ſequũtur peccata patrũ ſuoꝝ. Et faciens miſericoꝛdiã in mille generationib⁹ diligentibus me et cuſtodiẽtibus pꝛecepta mea. Non iurabis per nomen dñi dei tui fruſtra: q2 nõ iuſtificabit dñs illũ qui iurauerit p nomẽ eius in vanũ. Obſerua diẽ ſabbati vt ſanctifices illuʒ: ſicut pꝛecepit tibi dñs deus tuus. Sex dieb⁹ operaberis: ⁊ facies oĩe opus tuũ. Septimus aũt dies ſabbatũ eſt coꝛã dño. non facies omne opus tu ⁊ filius tuus ⁊ filia tua ⁊ ſeruus tuus ⁊ ancilla tua ⁊ bos tuus ⁊ aſinus tuus ⁊ omne iumentũ tuũ et peregrinus tu⁹ qui eſt in vꝛbibus tuis: vt quieſcat ſeruus tuus ⁊ ancilla tua ſicut tu. Et recoꝛdaberis q ſeruus fuiſti in terra egypti: ⁊ eduxit te dñs deus tu⁹ inde in manu foꝛti ⁊ in bꝛachio excelſo: pp̃terea pꝛecepit tibi dñs deus tu⁹ vt ſerues diẽ ſabbati. Honoꝛa patrẽ tuũ ⁊ matrẽ tuã: ſicut p̃cepit tibi dñs de⁹ tuus:

Pꝛĩtiua chal.

עבד רמה
צרע סגד פלח
סער דור
שלם חטא
אום זכה
נטר
אמה גור קרה
נוח דכר הוה
נפק רמם עבד

© Biblioteca Nacional de España

למען יאריכן ימיך ולמען ייטב
לך על האדמה אשר יהוה אלהיך
נתן לך: לא תרצח: ולא תנאף:
ולא תגנב: ולא תענה ברעך עד
שוא: ולא תחמד אשת רעך
ולא תתאוה בית רעך שדהו
ועבדו ואמתו שורו וחמרו וכל
אשר לרעך: את הדברים האלה
דבר יהוה אל כל קהלכם בהר מתוך
האש הענן והערפל קול גדול ולא
יסף ויכתבם על שני לחת אבנים
ויתנם אלי: ויהי כשמעכם את הקול
מתוך החשך וההר בער באש
ותקרבון אלי כל ראשי שבטיכם
וזקניכם: ותאמרו הן הראנו יהוה
אלהינו את כבדו ואת גדלו ואת קלו
שמענו מתוך האש היום הזה ראינו
כי ידבר אלהים את האדם וחי:
ועתה למה נמות כי תאכלנו האש
הגדלה הזאת אם יספים אנחנו
לשמע את קול יהוה אלהינו עוד
ומתנו: כי מי כל בשר אשר
שמע קול אלהים חיים מדבר
מתוך האש כמנו ויחי: קרב אתה
ושמע את כל אשר יאמר יהוה
אלהינו ואת תדבר אלינו את כל
אשר ידבר יהוה אלהינו אליך

ארך יום יטב
רצח נאף
גנב ענה רעה
עוד חמד איש
אוה
אמה
גדל
כתב שנה לוח
נתן חיה
קרב
אמר ראה
קול
ראה
דבר חיה
מות אכל
מות
דבר
כמו חיה
אמר

vt longo viuas tempore: & bene ſit tibi in terra quam dominus deus tuus daturus eſt tibi. Non occides. neq̧ mechaberis. furtūq̧ nō facies. Nec loquaris contra ꝓximū tuū falſū teſtimoniū. Nō concupiſces vxorē ꝓximi tui. Nō domū. nō agrum. nō ſeruū. nō ancillam. nō bouē. nō aſinū: & vniuerſa q̄ illius ſūt. hec verba locutus ē dñs ad oēs multitudinē veſtrā in mōte de medio ignis & nubis & caliginis voce magna nihil addens amplius. & ſcripſit ea ī duabus tabulis lapideis q̄s tradidit mihi. Vos āt poſtq̄ audiſtis vocē de medio tenebrarum & mōtem ardere vidiſtis: acceſſiſtis ad me oēs prīcipes tribuum & maiores natu atq̧ dixiſtis. Ecce oñdit nobis dñs deus nr̄ maieſtatē & magnitudinem ſuā. Vocē eius audiuimus de medio ignis: & probauimus hodie q̄ loquēte deo cū homine vixerit hō. Cur ergo moriemur & deuorabit nos ignis hic maximus? Si ei audierimus vltra vocē dñi dei noſtri: moriemur. Quid eſt oīs caro vt audiat vocē dei viuentis: qui de medio ignis loquitur: ſicut nos audiuim⁹ & poſſit viuere? Tu magis accede & audi cuncta que dixerit dominus deus noſter tibi. loquerisq̧ ad nos:

vt bñ tibi ſit ⁊ lōgeuus ſis ſup terrā:
ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς,
quā dñs deus tuus dat tibi. nō occides. neq̧ me=
ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι. οὐ φονεύσεις. οὐδὲ μοι
chaberis. nō furaberis. nō mēdaciū teſtificaberis cōtra
χεύσεις. οὐ κλέψεις. οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ
proximū tuū teſtimoniū falſu. nō cōcupi
τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ. οὐκ ἐπιθυμή=
ſces vxorē proximi tui. nō cōcupiſces
σεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου. οὐκ ἐπιθυμήσεις
domū proximi tui: neq̧ agrū eius:
τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου, οὐδὲ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ,
neq̧ ſeruū eius: neq̧ ancillā eius:
οὐδὲ τὸν παῖδα αὐτοῦ, οὔτε τὴν παιδίσκην αὐτοῦ,
neq̧ bouē eius: neq̧ ſubiugale eius: ne
οὔτε τοῦ βοὸς αὐτοῦ, οὔτε τοῦ ὑποζυγίου αὐτοῦ, οὔ=
q̧ oēe iumētū eius: neq̧ oīa q̄cūq̧ proxi
τε παντὸς κτήνους αὐτοῦ, οὔτε πάντα ὅσα τοῦ πλησί
mi tui ſūt. Vba hec locutus ē dñs ad om
ον σού ἐστι. τὰ ῥήματα ταῦτα ἐλάλησε κύριος πρὸς πᾶ
nē cōgregationē vrāȝ in mōte de medio ignis.
σαν συναγωγὴν ὑμῶν ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρός.
tenebre caligo ꝓcella vox magna ⁊ nō addi
σκότος γνόφος θύελλα φωνὴ μεγάλη καὶ οὐ προσέ=
dit. ⁊ ſcripſit ea in duab⁹ tabulis lapideis: ⁊
θηκε. καὶ ἔγραψεν αὐτὰ ἐπὶ δύο πλάκας λιθίνας, καὶ
dedit mihi. ⁊ factū ē poſtq̄ audiuiſtis vocē de
ἔδωκεν ἐμοί. καὶ ἐγένετο ὡς ἠκούσατε τῆς φωνῆς ἐκ
medio ignis: ⁊ mōs ꝯburebat igne: ⁊ ac=
μέσου τοῦ πυρός, καὶ τὸ ὄρος ἐκαίετο πυρί, καὶ προ
ceſſiſtis ad me oēs ꝓncipes tribuū:
σήλθατέ πρός με πάντες οἱ ἡγούμενοι τῶν φυλῶν,
vrāȝ: ⁊ ſenatus vr̄: ⁊ dixiſtis: ecce oſtē
ὑμῶν, καὶ ἡ γερουσία ὑμῶν, καὶ ἐλέγετε, ἰδοὺ ἔδει
dit nobis dñs deus nr̄ glīā ſuā: ⁊ vocē
ξεν ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τὴν φωνὴν
ei⁹ audiuimus de medio ignis. in die hac
αὐτοῦ ἠκούσαμεν ἐκ μέσου τοῦ πυρός. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύ
cognouimus q̄ loq̄tur deus ad hoīeȝ: ⁊ viuet.
τῃ οἴδαμεν ὅτι λαλήσει ὁ θεὸς πρὸς ἄνθρωπον, καὶ ζήσεται.
⁊ nūc ne forte moriamur: qm̄ deuorabit nos
καὶ νῦν μή ποτε ἀποθάνωμεν, ὅτι ἐξαναλώσει ὑμᾶς
ignis magnus hic: ſi addimus audire nos
τὸ πῦρ τὸ μέγα τοῦτο, ἐὰν προσθῶμεν ἀκοῦσαι ἡμεῖς
vocē dñi dei nr̄i adhuc ⁊ morie
τὴν φωνὴν κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἔτι καὶ ἀποθανού
mur. q̄ eñi caro q̄ audiuit vocē dei viuē
μεθα. τίς γὰρ σάρξ ἥτις ἤκουσε φωνὴν θεοῦ ζῶν
tis loq̄ntis de medio ignis: ſicut nos ⁊
τος λαλοῦντος ἐκ μέσου τοῦ πυρός, ὡς ἡμεῖς καὶ
viuet? accede tu ⁊ audi oīa q̄cūq̧
ζήσεται; πρόσελθε σὺ καὶ ἄκουσον πάντα ὅσα ἂν
dixerit dñs deus nr̄ ad te:
εἴπῃ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πρός σέ,

Math. ſ.c. ro.13.b

C

D

Transla. Chal.

בדיל דיורכון יומך ובדיל דייטב לך על ארעא דייי אלהך יהיב לך: לא תקטול נפש:
ולא תגוף: ולא תגנוב: ולא תסהיד בחברך סהיד שקר: ולא תחמד איתת חברך
ולא תירוג ביתא דחברך חקליה ועבדיה ואמתיה ותוריה וחמריה וכל די לחברך:
ית פתגמיא האילין מליל ייי עם כל קהלכון בטורא מגו אישתא עננא ואמיטתא
קל רב ולא פסק וכתבינון על תרין לוחי אבניא ויהבינון לי: והוה כשמעכון ית קלא
מגו חשוכא וטורא בער באישתא וקרבתון לותי כל רישי שבטיכון וסביכון:
ואמרתון הא אחזיאנא ייי אלהנא ית יקריה וית רבותיה וית קל מימריה שמענא
מגו אישתא יומא דין חזינא ארי ימליל יהוה עם אינשא ויתקיים: וכען למה נמות
ארי תיכלינא אישתא רבתא הדא אם מוסיפין אנחנא למשמע ית קל מימרא דייי
אלהנא עוד מיתין אנחנא: ארי מן כל בישרא דישמע ית קל מימרא דייי קימא
ממללא מגו אישתא כותנא ויתקיים: קרב את ותקבל ית כל דיימר ייי אלהנא
ואת תמליל עמנא ית כל די ימליל יהוה אלהנא עימך

Interp. chal.

vt prolongētur dies tui: ⁊ vt bene ſit tibi ſuper terra quaȝ dñs deus tuus dabit tibi. Non occides animā. Non adulterabis: neq̧ furaberis: neq̧ teſtificaberis cōtra proximū tuū teſtimoniū falſum. Neq̧ cōcupiſces vxorē proximi tui: nec deſideres domū proximi tui neq̧ agrum eius neq̧ ſeruū eius neq̧ ancillā eius nec bouē eius nec aſinum eius: neq̧ oīa que ſunt proximi tui. Hec verba locutus eſt dñs cuȝ omni eccleſia veſtra in monte de medio ignis ⁊ nubis ⁊ caliginis voce magna ⁊ non ceſſauit. Et ſcripſit ea ſup duas tabulas lapideas: ⁊ dedit eas mihi. Et factū eſt cum audiſſetis vocē de medio tenebrarū ⁊ montem ardentē igni: acceſſiſtis ad me oēs principes tribuū veſtraȝ ⁊ ſenes veſtri ⁊ dixiſtis. Ecce oſtendit nobis dñs deus noſter gloriā ſuā ⁊ magnitudinē ſuā: vocēq̧ verbi ei⁹ audiuimus de medio ignis. Hodie vidimus q̄ loquitur dñs cum homine ⁊ viuit. et nunc cur moriemur? quia deuorabit nos ignis magnus iſte. Si addiderimus nos vltra audire vocem verbi dñi dei noſtri: moriemur. quoniā quid eſt oīs caro vt audiat vocē verbi dei viui loquētis de medio ignis ſicut nos ⁊ viuere poſſit? Accede tu ⁊ ſuſcipe omnia que dixerit dñs de⁹ noſter: ⁊ tu loqueris nobis omnia que locutus fuerit dominus deus noſter tecum:

Primitiua chal.

ארך יטב קטל
גוף גנב סהד
חמד רגג אמה
אלה
רבב
ראש שוב חזה
רבב אמר
מלל קום מות
אכל רבב יסף
שמע מות קום
קבל אמר

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

⁊ tu loq̄ris ad nos oīa q̄cūq; loq̄tur
καὶ σὺ λαλήσεις πρὸς ἡμᾶς πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ
dn̄s deus nr̄ ad te: ⁊ audiem⁹ ⁊ facie-
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς σέ, καὶ ἀκουσόμεθα καὶ ποιή-
mus. ⁊ audiuit dn̄s vocē ſermonū vr̄m lo-
σομεν. καὶ ἤκουσε κς̄ τὴν φωνὴν τῶν λόγων ὑμῶν λα-
quētiū ad me. ⁊ dixit dn̄s ad me: audiui
λούντων πρός με. καὶ εἶπε κύριος πρός με, ἤκουσα τὴν
vocē ſermonū populi huius: q̄cūq; locuti ſūt
φωνὴν τῶν λόγων τοῦ λαοῦ τούτου, ὅσα ἐλάλησαν
ad te recte oīa q̄cūq; dicta ſūt. q̄s dabit eſ-
πρός σε ὀρθῶς πάντα ὅσα ἐλαλήθη. τίς δώσει εἶ-
ſe ſic cor illoꝝ in ipſis: vt time-
ναι οὕτως τὴν καρδίαν αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, ὥστε φοβεῖ-
ant me: ⁊ cuſtodiāt p̄cepta mea oīb⁹
σθαί με, καὶ φυλάσσειν τὰς ἐντολάς μου πάσας
dieb⁹: vt bn̄e ſit eis ⁊ filijs eoꝝ in
τὰς ἡμέρας, ἵνα εὖ ᾖ αὐτοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν δι-
ſclm̄. vade: dic eis: reuertimini vos
αἰῶνος. βάδισον, εἶπον αὐτοῖς, ἀποστράφητε ὑμεῖς
in domos vr̄as: tu āt hic ſta mecū: ⁊
εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν, σὺ δὲ αὐτοῦ στῆθι μετ' ἐμοῦ, καὶ
loquar ad te oīa mādata ⁊ iuſtifica-
λαλήσω πρός σε πάσας τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ δικαιώ-
tiones ⁊ iudicia: q̄cūq; docebis eos. ⁊
ματα καὶ τὰ κρίματα, ὅσα διδάξεις αὐτούς. καὶ
faciant ſic in t̄ra: quā ego do eis
ποιήτωσαν οὕτως ἐν τῇ γῇ, ἣν ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς
in ſorte. ⁊ cuſtodietis facere queadmodū p̄cepit
ἐν κλήρῳ. καὶ φυλάξεσθε ποιεῖν ὃν τρόπον ἐνετείλα-
Infra. 17.b. tibi dn̄s de⁹ tu⁹. nō declinabis ad dextrā neq; ad ſi-
τό σοι κύριος ὁ θς̄ σου. οὐκ ἐκκλινεῖς δεξιὰ οὐδὲ ἀρι-
niſtrā ſcd̄z oēs viā: quā p̄cepit dn̄s de⁹
στερὰ κατὰ πᾶσαν τὴν ὁδόν, ἣν ἐνετείλατο κς̄ ὁ θεός
tu⁹ tibi ābulare in ea: vt requiē det tibi:
σου σοὶ πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ, ὅπως καταπαύσῃ σε,
⁊ bn̄ tibi ſit: ⁊ longeui ſitis ſup t̄rā: q̄
καὶ εὖ σοι ᾖ, καὶ μακροημερεύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἣν
poſſidebitis.
κληρονομήσετε. Ca. 6.

A ET hec mandata ⁊ iuſtificatiōes ⁊
καὶ αὗται αἱ ἐντολαὶ καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ
iudicia q̄cūq; p̄cepit dn̄s de⁹ nr̄ vt docerē vos
κρίματα ὅσα ἐνετείλατο κς̄ ὁ θς̄ ἡμῶν διδάξαι ὑμᾶς
vt faciatis ſic in terra in quā vos pergitis illuc
ποιεῖν οὕτως ἐν τῇ γῇ, εἰς ἣν ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ
poſſidēdā: vt timeatis dn̄m deū nr̄m. cuſtodi-
κληρονομῆσαι, ἵνα φοβῆσθε κν̄ τὸν θεὸν ἡμῶν. φυλάσσε-
te oēs iuſtificatiōes eius ⁊ p̄cepta ei⁹:
σθε πάντα τὰ δικαιώματα αὐτοῦ καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ,
q̄ ego p̄cipio tibi hodie: tu ⁊ filij tui ⁊
ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, σὺ καὶ οἱ υἱοί σου καὶ
filij filioꝝ tuoꝝ oīb⁹ dieb⁹ vite tue:
οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν σου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου,

Trāſla.B.Hiero.

& nos audiētes facie-
mus ea. Quod cū audiſ
ſet dominus
ait ad me. Audiui
vocē verborum popu
li huius que locuti ſūt
tibi. Bene oīa ſunt lo
cuti. Quis
det talem eos habere
mentem vt timeant
me & cuſtodiant vni-
uerſa mandata mea in
oī tempore: vt bene
ſit eis & filiis eorum
in ſēpiternū. Vade er-
go & dic eis. Reuerti-
mini in tētoria veſtra.
Tu vero hic ſta mecū
& loquar tibi oīa mā
data mea
& cerimonias atq; iudi
cia: que docebis eos
vt faciant ea in terra
quam dabo illis
in poſſeſſionē. Cuſto
dite igitur & facite que
precepit dominus de
us vobis. Non
declinabitis neq; ad
dexterā neq; ad ſiniſtrā
ſed per viam quā pre-
cepit dn̄s deus veſter
ambulabitis: vt viua-
tis & bene ſit vobis:
& protelentur dies ve
ſtri in terra
poſſeſſiōis vr̄e. Ca.6.
HEc ſunt p̄cepta &
cerimonie atq; iu
dicia que mandauit
dominus deus veſter
vt docerem vos
vt faciatis ea in terra
ad quam tranſgredimi
ni poſſidēdā: vt time
as
dn̄m deum tuū: & cu
ſtodias omnia manda
ta & precepta eius que
ego precipio tibi & fili
is ac nepotibus tuis cū
ctis diebus vite tue

Tex.Heb. Deut. Ca.vi.

ושמענו ועשינו׃ וישמע יהוה
את קול דבריכם בדברכם אלי
ויאמר יהוה אלי שמעתי את
קול דברי העם הזה אשר דברו
אליך היטיבו כל אשר דברו׃ מי
יתן והיה לבבם זה להם ליראה
אתי ולשמר את כל מצותי כל
הימים למען ייטב להם ולבניהם
לעלם׃ לך אמר להם שובו לכם
לאהליכם׃ ואתה פה עמד עמדי
ואדברה אליך את כל המצוה
והחקים והמשפטים אשר תלמדם
ועשו בארץ אשר אנכי נתן להם
לרשתה׃ ושמרתם לעשות כאשר
צוה יהוה אלהיכם אתכם לא
תסרו ימין ושמאל׃ בכל הדרך
אשר צוה יהוה אלהיכם אתכם
תלכו למען תחיון וטוב לכם
והארכתם ימים בארץ אשר
תירשון׃ וזאת המצוה
החקים והמשפטים אשר צוה
יהוה אלהיכם ללמד אתכם
לעשות בארץ אשר אתם עברים
שמה לרשתה׃ למען תירא את
יהוה אלהיך לשמר את כל חקתיו
ומצותיו אשר אנכי מצוך אתה
ובנך ובן בנך כל ימי חייך

Priitiua heb.

עשה שמע
יטב
נתן
צוה
יום יטב
ילך
דבר צוה
חקק שפט
למד עשה
ירש
סור ימן
ילך חיה
ארך ירש
Cap.vi.
צוה
עשה
ירא
צוה
חיה

Tranſla.Chal.

ונקביל ונעביד׃ ושמיע קדם יי ית קל פתגמיכון במללותכון עמי ואמר יי לי שמיע
קדמי ית קל פתגמי עמא הדין דמלילו עמך אתקינו כל דמלילו׃ לוי דיהי ליבא הדין
להון למדחל יתי ולמטר ית כל פקודי כל יומיא בדיל דיוטב להון ולבניהון לעלם׃
איזל אמר להון תובו לכון למשכניכון׃ ואת הכא קאים קדמי ואמליל עימך
ית כל תפקידתא וקימיא ודיניא דתלפינון ויעבדון בארעא דאנא יהיב להון
למירתה׃ ותטרון למעבד כמא דפקיד יי אלהכון יתכון לא תסטון לימינא
ולשמאלא׃ בכל אורחא דפקיד יי אלהכון יתכון תהכון בדיל דתיחון ויוטיב לכון
ותורכון יומין בארעא דתירתון׃ Ca.vi. ודא תפקידתא וקימיא
ודיניא דפקיד יהוה אלהכון לאלפא יתכון למעבד בארעא דאתון עברין לתמן
למירתה׃ בדיל דתידחל ית יי אלהך למטר ית כל קימוהי ופקודוהי דאנא
מפקיד לך את וברך ובר ברך כל יומי חייך

Interp̄.chal.

et obediemus ⁊ faciemus. Et audita eſt corā dn̄o vox ſermonū veſtroꝝ cum loq̄retis mecū: ⁊ dixit dn̄s ad me. Audita eſt corā me vox ſermonū populi hui⁹ que locuti ſunt tecū: recta ſunt oīa que locuti ſunt. vtinam eſſet tale cor eis vt timerent me ⁊ cuſtodirent omnia precepta mea omnibus diebus: vt bene eſſet eis ⁊ filijs eorum in ſempiternū. vade dic eis. Reuertimini in tabernacula veſtra. tu autem ſta hic in conſpectu meo: et loquar tecū omnia precepta ⁊ pacta ⁊ iudicia que docebis eos vt faciant in terra quā ego dabo eis in poſſeſſionē: ⁊ cuſtodietis ⁊ facietis ea: ſicut p̄cepit vobis dn̄s deus vr̄. nō declinabitis ad dexterā neq; ad ſiniſtrā. in omni via quā dn̄s de⁹ vr̄ precepit vobis ambulabitis: vt viuatis ⁊ bene ſit vobis: ⁊ prolongētur dies veſtri in terra quā poſſidebitis. Ca. 6.

HOc eſt autē preceptū ⁊ pacta ⁊ iudicia que precepit dn̄s deus veſter vt docerem vos vt faciatis ea in terra ad quam tranſitis vt poſſideatis eam. Ut timeas dn̄m deum tuum. vt cuſtodias omnia mandata eius ⁊ precepta eius que ego precipio tibi tu et filij tui ⁊ filij filiorum tuorū oībus diebus vite tue:

Priitiua chal.

עבד
תקן היה
דחל נטר
שכן הוה קום
פקד דון אלף
עבד ירת נטר
סטה יהב חיה
ארך ירת
דחל קום
פקד חיה

© Biblioteca Nacional de España

Tex. Heb.

ולמען יארכן ימיך: ושמעת — ארך יום
ישראל ושמרת לעשות אשר — עשה
ייטב לך ואשר תרבון מאד — יטב רבה
כאשר דבר יהוה אלהי אבתיך
לך ארץ זבת חלב ודבש: שמע — זוב
ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד:
ואהבת את יהוה אלהיך בכל
לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך:
והיו הדברים האלה אשר אנכי — היה
מצוך היום על לבבך: ושננתם
לבניך ודברת בם בשבתך — ישב
בביתך ובלכתך בדרך — ילך
ובשכבך ובקומך: וקשרתם
לאות על ידך והיו לטטפת — היה
בין עיניך: וכתבתם על מזזות — זוז
ביתך ובשעריך: והיה כי יביאך — בוא
יהוה אלהיך אל הארץ
אשר נשבע לאבתיך לאברהם — שבע
ליצחק וליעקב לתת לך ערים — נתן עיר
גדלת וטבת אשר לא בנית: — טוב בנה
ובתים מלאים כל טוב אשר לא — בית
מלאת וברת חצובים אשר לא — בור חצב
חצבת כרמים וזיתים אשר
לא נטעת ואכלת ושבעת: השמר — שמר
לך פן תשכח את יהוה אשר — שכח
הוציאך מארץ מצרים מבית — יצא
עבדים: את יהוה אלהיך

Trāſla. B. Hiero.

[p]vt[q]prolongentur[r]dies
tui.[s]Audi
[t]iſrael[u]& obſerua[x]vt fa-
cias[y]que precepit tibi
dominus:&[z]bene ſit[a]ti-
bi:[b]&[c]multipliceris[d]am
plius:[e]ſicut[f]pollicitus ē
[g]dominus[h]deus[i]patrū
tuorū[k]tibi[l]terrā[m] lacte
[o]& melle manantē.[p] Au
di[q]iſrael.[r]Dominus[s]deus
nr̄[t]dominus[u]vnus eſt.
[x]Diliges[z]dominū[a]deum
tuum[b]ex toto
[c]corde tuo:[d]& ex tota[e]a
nima tua[f]& ex tota[g]for
titudine tua.[h]Eruntqꝫ
[i]verba[k]hec[l]que[m]ego
[n]p̄cipio tibi[o]hodie[p]in
[q]corde tuo.[r]& narrabis
ea[s]filiis tuis:[t]& medita-
beris[x]ſedens
[y]in domo tua:[z] & ambu
lans[a]in itinere:
[b]dormiens[c]atqꝫ conſur
gens.[d]Et ligabis ea
[e]quaſi ſignū[f]in [g]manu
tua:[h]eruntqꝫ &[i]moue
būtur[k]inter[l] oculos tu-
os.[m]ſcribeſqꝫ ea[n]in[o]limi
ne[q]& oſtiis[r]domus tue.
[s]Cumqꝫ[t]introduxerit te
[u]dominus[x]deus tuus[y]in
[z]terram pro
[a]qua[b]iurauit[c]patribus
tuis[d]abraam
[e]iſaac[f]& iacob:&[g] dede-
rit[h]tibi[i]ciuitates
[k]magnas[l]& optimas:
[m]quas[n]non[o]edificaſti
[p]domos[q]plenas mul-
tarum[s]opum[t]quas[u] nō
[x]extruxiſti:[y]ciſternas
[a]quas[b] non
[c]fodiſti:[d]vineta[e]&oliue
ta[f]que
[g]nō[h]plātaſti:[i]&[c]comede
ris[k]& ſaturatꝰ fueris: [l]ca
ue diligēter[n]ne[o]obliui
ſcaris[q]domini:[r]qui[s]edu
xit te[t]de terra[u]egypti &
[x]de domo
[y]ſeruitutis.[a]Dominum
[b]deum tuum

Trāſla. Gre. lxx. cū interp̄. latina

vt longeui ſitis. ⁊ audi iſrael: ⁊ cuſto
ἵνα μακρονμερεύσητε. καὶ ἄκουσον ἰσραὴλ, καὶ φύλα
di vt facias: vt bn̄ ſit tibi: ⁊ vt multiplicemini
ξαι ποιεῖν, ὅπως εὖ ᾖ σοι, καὶ ἵνα πληθυνθῆτε
valde: ſicut locutus ē dn̄s deus pa
σφόδρα, καθάπερ ἐλάλησε κύριος ὁ θεὸς τῶν πα-
trū tuoꝝ vt daret tibi terrā fluētē lacte ⁊ mel-
τέρων σου δοῦναί σοι γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέ-
le. ⁊ he iuſtificatiōes ⁊ iudicia
λι. καὶ ταῦτα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα
q̄cūqꝫ p̄cepit moyſes filijs iſrael in
ὅσα ἐνετείλατο μωυσῆς τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ ἐν τῇ
deſerto: egreſſis illis de terra egypti. audi
ἐρήμῳ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου. ἄκουε — Math. 22.d.
iſrael: dn̄s deus nr̄ dn̄s vnus eſt. ⁊ dili — Mar. 12.c.
ἰσραὴλ, κς ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς ἐστί. καὶ ἀγαπή- — Luce. 10.c.
ges dn̄z deū tuū ex toto corde tuo
σεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου
⁊ ex tota aīa tua ⁊ ex tota fortitudine
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς δυνάμεώς — B
tua. ⁊ erūt v̄ba hec q̄cūqꝫ ego p̄ci
σου. καὶ ἔσαι τὰ ῥήματα ταῦτα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλο-
pio tibi hodie in corde tuo. ⁊ p̄monebis
μαί σοι σήμερον ἐν τῇ καρδίᾳ σου. καὶ προβιβάσεις
ea filijs tuis. ⁊ loq̄ris in eis ſe
αὐτὰ τοὺς υἱούς σου. καὶ λαλήσεις ἐπ' αὐτοῖς καθή-
dēs in domo: ⁊ ambulans in via: ⁊ dor
μενος ἐν οἴκῳ, καὶ πορευόμενος ἐν ὁδῷ, καὶ κοιτα-
miēs: ⁊ ſurgēs. ⁊ ligabis ea in ſi
ζόμενος, καὶ διανιστάμενος. καὶ ἀφάψῃ αὐτὰ εἰς σημεῖ-
gnū in manu tua. ⁊ ſint imobilia añ ocu
ον ἐπὶ τῆς χειρός σου. καὶ ἔσωσαν ἀσάλευτα πρὸ ὀφ-
los tuos. ⁊ ſcribes ea in liminibus
θαλμῶν σου. καὶ γράψεις αὐτὰ ἐν ταῖς φλιαῖς τῶν
domoꝝ tuaꝝ ⁊ portaꝝ tuaꝝ. ⁊ erit cū in
οἰκιῶν σου καὶ τῶν πυλῶν σου. καὶ ἔσαι ὅταν εἰ-
troduxerit te dn̄s deus tuus in trā: q̄ iurauit
σαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε
p̄ribus tuis abraam ⁊ iſaac ⁊ ia
τοῖς πατράσι σου τῷ ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰα-
cob dare tibi vrbes magnas ⁊ pulchras: q̄s nō
κὼβ δοῦναί σοι πόλεις μεγάλας καὶ καλάς, ἃς οὐκ
edificaſti domos plenas oīum bonoꝝ: q̄s nō
ᾠκοδόμησας οἰκίας πλήρεις πάντων ἀγαθῶν, ἃς οὐκ
impleuiſti: ciſternas effoſas: quas nō effo
ἐνέπλησας, λάκκους λελατομημένους, οὓς οὐκ ἐξε-
diſti: vineta ⁊ olıueta: q̄ nō plā
λατόμησας, ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας, οὓς οὐκ ἐφύ-
taſti. ⁊ cū comederis ⁊ ſaturatꝰ fueris caue ti-
τευσας. καὶ φαγὼν καὶ ἐμπλησθεὶς πρόσεχε σεαυ- — C
bi: ne obliuiſcaris dn̄i dei tui q̄ edu
τῷ, μὴ ἐπιλάθῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου τοῦ ἐξαγαγόν-
xit te de terra egypti de domo ſ̄uitutis. dn̄z deū tuū — Infra 10.b.
τός σε ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας. κν̄ τὸν θν̄ σου

Primitiua chal.

קבל עבד סגא
אחד רחם הוה
תנה מלל יתב
יהך שכב קום
קטר אות פלל
כתב זוז קבע
הוה עול קום
נתן קרה רבב
בנה בית מלא
אכל שבע סמר
נשה נפק

Interp̄. chal.

et vt prolongentur dies tui. et obedies iſrael ⁊ cuſto-
dies ⁊ facies ea: vt bene ſit tibi ⁊ vt multiplicemini
nimis: ſicut locutus eſt dn̄s deus patrū tuoꝝ vt daret
tibi terrā lacte ⁊ melle manātē. Audi iſrael. dn̄s deꝰ
noſter dn̄s vnus eſt. Et diliges dn̄m deum tuū in toto
corde tuo ⁊ in tota aīa tua ⁊ in tota ſubſtantia tua. Et
erunt verba hec que ego precipio tibi hodie in corde
tuo: ⁊ narrabis ea filijs tuis: ⁊ loqueris ea cum ſede
ris in domo tua ⁊ cum ambulaueris in via ⁊ cum cu-
bueris ⁊ cum ſurrexeris. et ligabis ea in ſignū ſuper
manū tuam: ⁊ erunt quaſi appendix quedā inter ocu
los tuos: ⁊ ſcribes ea in liminibus ⁊ affiges ea poſti-
bus domus tue ⁊ hoſtio tuo. Et erit cum introduxerit
te dn̄s deus tuꝰ in terrā pro qua iurauit patribꝰ tuis
abrahā iſaac ⁊ iacob vt daret tibi ciuitates magnas ⁊
bonas q̄s nō edificaſti: ⁊ domos plenas oībus bonis
quas nō repleuiſti: ⁊ ciſternas exciſas q̄s nō excidiſti
vineta ⁊ olıueta q̄ non plantaſti: ⁊ comederis ⁊ ſatu
ratus fueris: caue tibi ne obliuiſcaris timoris dn̄i q̄
eduxit te de t̄ra egypti de domo ſ̄uitutis. dn̄m deū tuū

Transla. Chal.

ותדיל דיורכון יומך: ותקביל ישראל ותיטר למעבד דיוטב לך ודתיסגון לחדא כמא
דמליל יי אלהא דאבהתך לך ארע עבדא חלב ודבש: קביל ישראל יי אלהנא יי
חד: ותרחם ית יי אלהך בכל לבך ובכל נפשך ובכל נכסך: ויהון פתגמיא האילין
דאנא מפקד לך יומא דין על לבך: ותתנינון לבנך ותמליל בהון במיתבך בביתך
ובמהכך באורחא ובמשכבך ובמקמך: ותקטרינון לאת על ידך ויהון לתפלין בין עינך:
ותכתבינון על מזוזין ותקבעינון בסיפי ביתך ובתרעך: ויהי ארי יעלינך יי אלהך
לארעא דקיים לאבהתך לאברהם ליצחק וליעקב למיתן לך קרוין רברבן וטבן די
לא בניתא: ובתין מלין כל טוב דלא מליתא וגובין פסילן דלא פסלתא כרמין וזיתין
דלא נצבתא ותיכול ותשבע: אסתמר לך דילמא תתנשי ית דחלתא דיי דאפקך
מארעא דמצרים מבית עבדותא: ית יי אלהך

© Biblioteca Nacional de España

Tráſla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

timebis: ⁊ illi ſoli ſeruies: ⁊ ad eũ
φοβηθήσῃ, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις, καὶ πρὸς αὐτὸν
C adherebis: ⁊ in noie eius iurabis. ne ea=
Infra. κολληθήσῃ, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὀμῇ. μὴ πο=
10.d. tis poſt deos alienos a diis gẽtiũ q̃
Math. ρεύεσθε ὀπίσω θεῶν ἑτέρων ἀπὸ τῶν θεῶν ἐθνῶν τῶν
4.b. in circuitu vr̃o. qm̃ deus zelotes dñs deus tu⁹
Luce. περὶ κύκλῳ ὑμῶν. ὅτι θεὸς ζηλωτὴς κύριος ὁ θεός σου
4.b. in te: ne iratus iraſcat̃ dñs deus tuus in te: ⁊
ἐν σοί, μὴ ὀργισθεὶς θυμωθῇ κς ὁ θεός σου ἐν σοί, καὶ
Math. perdat te a facie tre. nõ tẽta
4.b. ἐξολοθρεύσῃ σε ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. οὐκ ἐκπειρά
Luce. bis dñm deũ tuũ queadmodũ tẽtauiſtis in
4.b. σεις κύριον τὸν θεόν σου ὃν τρόπον ἐξεπειράσατε ἐν
tẽtatiõe. cuſtodiẽs cuſtodies p̃cepta dñi
τῷ πειρασμῷ. φυλάσσων φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς κυρίου
dei tui ⁊ teſtimonia eius ⁊ iuſtificatiões
τοῦ θεοῦ σου καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα
eius: q̃cũq̧ p̃cepit tibi. ⁊ facies bonũ ⁊
αὐτοῦ, ὅσα ἐνετείλατό σοι. καὶ ποιήσεις τὸ καλὸν καὶ
placitũ corã dño deo tuo: vt bñ tibi ſit:
τὸ ἀρεστὸν ἐναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ἵνα εὖ σοι γένη=
⁊ intres ⁊ poſſideas trã bonã:
ται, καὶ εἰσέλθῃς καὶ κληρονομήσῃς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν,
quã iurauit dñs prĩbus tuis: vt expellat oẽs
ἣν ὤμοσε κς τοῖς πατράσι σου, ἐκδιῶξαι πάντας
inimicos tuos an̄ faciẽ tuã: ſicut locutus ẽ
τοὺς ἐχθρούς σου πρὸ προσώπου σου, καθὰ ἐλάλησε
dñs. ⁊ erit qñ iterrogauerit te fili⁹ tuus cras: di
κύριος. καὶ ἔσται ὅταν ἐρωτήσῃ σε ὁ υἱός σου αὔριον, λέ
cẽs: q̃ ſũt teſtimonia ⁊ iuſtificatiões ⁊
γων, τίνα ἐστὶ τὰ μαρτύρια καὶ τὰ δικαιώματα καὶ
D iudicia: q̃cũq̧ p̃cepit dñs deus nr̃ no
τὰ κρίματα, ὅσα ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἡ=
bis: ⁊ dices filio tuo: ſerui eramus pharaõi i
μῖν; καὶ ἐρεῖς τῷ υἱῷ σου, οἰκέται ἦμεν τῷ φαραὼ ἐν
terra egypti: ⁊ eduxit nos dñs illinc in
γῇ αἰγύπτου, καὶ ἐξήγαγεν ἡμᾶς κύριος ἐκεῖθεν ἐν
manu forti ⁊ in brachio excelſo: ⁊ dedit
χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἔδωκε
dñs ſigna ⁊ prodigia magna ⁊ praua in
κύριος σημεῖα καὶ τέρατα μεγάλα καὶ πονηρὰ ἐν
egypto in pharaõe ⁊ in domo eius corã
αἰγύπτῳ ἐν φαραὼ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐνώπιον
nobis: ⁊ nos eduxit dñs illinc: vt intro
ἡμῶν, καὶ ἡμᾶς ἐξήγαγε κύριος ἐκεῖθεν, ἵνα εἰσα=
duceret nos vt daret nobis trã hanc q̃ iura=
γάγῃ ἡμᾶς δοῦναι ἡμῖν τὴν γῆν ταύτην, ἣν ὤμο=
uit dñs deus nr̃ prĩbus nr̃is da
σε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τοῖς πατράσιν ἡμῶν δοῦ=
re nobis. ⁊ precepit nobis dñs vt faciam⁹
ναι ἡμῖν. καὶ ἐνετείλατο ἡμῖν κύριος ποιεῖν

Tráſla. B. Hiero.

timebis & illi ſoli ſer=
uies ac p nomẽ illius iu
rabis. Nõ ibitis poſt
deos alienos cunctarũ
gentium que
in circuitu veſtro ſunt.
qm̃ deus emulator do
minus deus tuus in me
dio tui: ne qñ iraſcatur
furor dñi dei tui cõtra
te: & auferat te de ſupfi
cie terre. Nõ tẽptabis
dñm
deũ tuũ: ſicut tẽptaſti
in loco temptationis.
Cuſtodi precepta dñi
dei tui ac teſtimonia
& cerimonias quas
precepi tibi. & fac qđ
placitũ ẽ & bonũ in cõ
ſpectu dñi vt bñ ſit ti=
bi: & ingreſſus
poſſideas terram opti
mã: de qua
iurauit dominus patri
bus tuis vt deleret
oẽs inimicos tuos co
ram te: ſicut locutus ẽ.
Cum interrogauerit
te filius tuus cras
dicẽs. qđ ſibi volũt te
ſtimõia hec & cerimõie
atq̧ iudicia q̃ precepit
dominus
deus noſter nobis? di
ces ei.
ſerui eramus pharao=
nis in egypto:
& eduxit nos dñs de e
gypto in manu
forti. fecitq̧ ſigna at
q̧ prodigia
magna & peſſima in
egypto contra pharao
nẽ & oẽm domũ illius
in cõſpectu noſtro. &
eduxit nos inde vt in
troductis
daret terrã ſup qua iu
rauit
prĩbus nr̃is. Precepit
q̧ nobis vt faciamus

Tex. Heb. Deut. Ca. vi.

תִּירָא וְאֹתוֹ תַעֲבֹד וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ׃
לֹא תֵלְכוּן אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים
מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר
סְבִיבוֹתֵיכֶם׃ כִּי אֵל קַנָּא יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבֶּךָ פֶּן יֶחֱרֶה אַף
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּךְ וְהִשְׁמִידְךָ מֵעַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ לֹא תְנַסּוּ אֶת יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם כַּאֲשֶׁר נִסִּיתֶם בַּמַּסָּה׃
שָׁמוֹר תִּשְׁמְרוּן אֶת מִצְוֹת יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם וְעֵדֹתָיו וְחֻקָּיו אֲשֶׁר
צִוָּךְ׃ וְעָשִׂיתָ הַיָּשָׁר וְהַטּוֹב בְּעֵינֵי
יְהוָה לְמַעַן יִיטַב לָךְ וּבָאתָ
וְיָרַשְׁתָּ אֶת הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֶיךָ׃ לַהֲדֹף אֶת
כָּל אֹיְבֶיךָ מִפָּנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה׃ כִּי יִשְׁאָלְךָ בִנְךָ מָחָר
לֵאמֹר מָה הָעֵדֹת וְהַחֻקִּים
וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם׃ וְאָמַרְתָּ לְבִנְךָ
עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם
וַיּוֹצִיאֵנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיָד
חֲזָקָה׃ וַיִּתֵּן יְהוָה אוֹתֹת וּמֹפְתִים
גְּדֹלִים וְרָעִים בְּמִצְרַיִם בְּפַרְעֹה
וּבְכָל בֵּיתוֹ לְעֵינֵינוּ׃ וְאוֹתָנוּ
הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן הָבִיא אֹתָנוּ
לָתֶת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
לַאֲבֹתֵינוּ׃ וַיְצַוֵּנוּ יְהוָה לַעֲשׂוֹת

Pritiua heb.

יָרֵא עָבַד
שָׁבַע יָלַךְ
סָבַב
חָרָה
שָׁמַד
פָּנָה נָסָה
שָׁמַר צָוָה
עוּד חָקַק
צָוָה עָשָׂה
יָטַב בּוֹא
טוֹב
שָׁבַע
פָּנָה
שָׁאַל
שָׁפַט
הָיָה
יָצָא
נָתַן יָפַת
רוּעַ
אֹת
בּוֹא
נָתַן שָׁבַע
צָוָה עָשָׂה

Tranſla. Chal.

תִּדְחַל וּקְדָמוֹהִי תִּפְלַח וּבִשְׁמֵיהּ תְּקַיֵּים׃ לָא תְהָכוּן בָּתַר טָעֲוַת עַמְמַיָּא מִטָּעֲוַת עַמְמַיָּא
דִּי בִּסְחָרָנֵיכוֹן׃ אֲרֵי אֱלָהָא קַנָּא יְיָ אֱלָהָךְ שְׁכִנְתֵּיהּ שַׁרְיָא בֵּינָךְ דִּילְמָא יִתְקַף רוּגְזָא
דַּייָ אֱלָהָךְ בָּךְ וִישֵׁיצֵינָךְ מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא׃ לָא תְנַסּוֹן יָת יְיָ אֱלָהֲכוֹן כְּמָא דְנַסֵּיתוּן
בְּנִיסֵּתָא׃ מִטַּר תִּטְּרוּן יָת פִּקּוֹדַיָּא דַּייָ אֱלָהֲכוֹן וְסַהֲדְוָתֵיהּ וּקְיָמוֹהִי דְּפַקְּדָךְ׃
וְתַעְבֵּיד דְּכָשָׁר וּדְתַקֵּין קֳדָם יְיָ בְּדִיל דְּיוֹטַב לָךְ וְתֵיעוֹל וְתֵירַת יָת אַרְעָא טָבְתָא
דְּקַיֵּים יְיָ לַאֲבָהָתָךְ׃ לְמִתְבַּר יָת כָּל בַּעֲלֵי דְבָבָךְ מִן קֳדָמָךְ כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ׃ אֲרֵי יִשְׁאֲלִנָּךְ
בְּרָךְ מְחַר לְמֵימַר מָה סַהֲדְוָתָא וּקְיָמַיָּא וְדִינַיָּא דְּפַקֵּיד יְיָ אֱלָהַנָא יָתְכוֹן׃ וְתֵימַר
לִבְרָךְ עַבְדִּין הֲוֵינָא לְפַרְעֹה בְּמִצְרַיִם וְאַפְּקָנָא יְיָ מִמִּצְרַיִם בְּיַדָא תַקִּיפָא׃ וִיהַב יְהוָה
אָתִין וּמוֹפְתִין רַבְרְבִין וּבִישִׁין בְּמִצְרַיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל אֱינַשׁ בֵּיתֵיהּ לְעֵינָנָא׃ וְיָתָנָא
אַפֵּיק מִתַּמָּן בְּדִיל לְאַעָלָא יָתָנָא לְמִתַּן לָנָא יָת אַרְעָא דְּקַיֵּים לַאֲבָהָתָנָא׃ וּפַקְּדָנָא
יְיָ לְמֶעְבַּד

Interp̃. chal.

timebis: ⁊ in cõſpectu eius ſeruies: ⁊ per nomen fili⁹ iurabis. Non ambuletis poſt idola populoꝝ: de idolis q̃ ſunt in circuitu vr̃o. qm̃ deus emulator eſt dñs deus tuus: cui⁹ maieſtas habitat in medio tui. ne forte iraſcatur furor dñi dei tui contra te: ⁊ diſperdat te de ſupficie terre. Non tentabitis dñm deũ vr̃m: ſicut tentaſtis in loco tentationis. Obſeruatione obſeruabitis precepta dñi dei veſtri ⁊ teſtimonia eius ⁊ pacta eius: que precepit tibi. et facies quod bonũ et qđ rectum eſt coram domino: vt bene ſit tibi: vt ingrediaris ⁊ poſſideas terram bonam: de qua iurauit dominus patribus tuis: vt cõterat omnes inimicos tuos a facie tua: ſicut locutus eſt dominus. Quando interrogauerit te filius tuus cras dicens. Que ſunt teſtimonia ⁊ mandata ⁊ iudicia que precepit dñs deus nr̃ vobis? dices filio tuo. Serui eramus pharaonis in egypto: ⁊ eduxit nos dñs de egypto in manu forti: et poſuit dñs ſigna ⁊ prodigia magna ⁊ peſſima in egypto: in pharaonẽ ⁊ in oẽs homines domus eius ante oculos noſtros. Nos aũt eduxit inde vt introduceret nos. ⁊ vt daret nobis terrã de qua iurauit patribus noſtris. Et precepit nobis vt faciamus

Pritiua chal.

דְּחַל פְּלַח יְהַב
טְעָה שְׁרָא תְּקַף
שְׁצָא נְסָה נְטַר
קוּם עֲבַד תְּקַן
יְטַב עוֹל יְרַת
תְּבַר שְׁאַל
בַּר אֲמַר דּוּן
הֲוָה נְפַק
אוֹת יְפַת רְבַב
עוֹל נְתַן

© Biblioteca Nacional de España

Tex. Heb. (Primitiua heb. in margine)

אֶת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לְיִרְאָה אֶת — חקק
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְטוֹב לָנוּ כָּל
הַיָּמִים לְחַיֹּתֵנוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה׃ — יום חיה
וּצְדָקָה תִּהְיֶה לָּנוּ כִּי נִשְׁמֹר — היה שמר
לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמִּצְוָה הַזֹּאת — עשה צוה
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּנוּ׃ — פנה צוה

Ca. vii.

כִּי יְבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ — בוא ירש
וְנָשַׁל גּוֹיִם רַבִּים מִפָּנֶיךָ הַחִתִּי — רבב פנה
וְהַגִּרְגָּשִׁי וְהָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי
וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי שִׁבְעָה גוֹיִם רַבִּים
וַעֲצוּמִים מִמֶּךָּ׃ וּנְתָנָם יְהוָה — עצם מן
אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהִכִּיתָם הַחֲרֵם — פנה נכה
תַּחֲרִים אֹתָם לֹא תִכְרֹת לָהֶם — חרם כרת
בְּרִית וְלֹא תְחָנֵּם׃ וְלֹא תִתְחַתֵּן — ברת חנן חתן
בָּם בִּתְּךָ לֹא תִתֵּן לִבְנוֹ וּבִתּוֹ לֹא — לקח
תִקַּח לִבְנֶךָ׃ כִּי יָסִיר אֶת בִּנְךָ — סור
מֵאַחֲרַי וְעָבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְחָרָה
אַף יְהוָה בָּכֶם וְהִשְׁמִידְךָ מַהֵר׃ כִּי — שמד
אִם כֹּה תַעֲשׂוּ לָהֶם מִזְבְּחֹתֵיהֶם — עשה זבח
תִּתֹּצוּ וּמַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּ וַאֲשֵׁירֵהֶם — נתץ יצב שבר
תְּגַדֵּעוּן וּפְסִילֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ׃ — אשר גדע פסל
כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיהוָה — שרף
אֱלֹהֶיךָ בְּךָ בָּחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ — קדש
לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה מִכֹּל הָעַמִּים — היה
אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ לֹא
מֵרֻבְּכֶם מִכָּל הָעַמִּים חָשַׁק יְהוָה — רבב

Trāſla. B. Hiero.

oīa legitima hec & timeamus dn̄m deū noſtrum: vt bn̄ ſit nobis cūctis diebus vite nr̄e: ſicut eſt hodie. Eritq; nr̄i miſericors: ſi cuſtodierimus & fecerimus oīa pcepta eius corā dn̄o deo nr̄o ſicut mādauit nobis. Ca. 7

Cum vero introduxerit te dn̄s deus tuus in terram quā poſſeſſurus ingredieris: & deleuerit gētes multas corā te: etheū & gergeſeū & āmorreū & chananeū & pherezeū & eueū & iebuſeū. ſeptē gentes multo maioris numeri q̄ tu es & robuſtiores te: tradideritq; eas dn̄s deus tuus tibi: pcuties eas vſq; ad internitionem. Nō inibis cum eis fedus: nec miſereberiſ earū: neq; ſociabis cū eis cōiugia. Filiā tuam non dabis filio eius: nec filiā illius accipies filio tuo. qa ſeducet filiū tuū ne ſeq̄tur me: & vt magis ſeruiat diis alienis. Iraſceturq; furor dn̄i & delebit te cito. Quinpotius hec facietis eis. Aras eorum ſubuertite. & cōfringite ſtatuas: lucoſq; ſuccidite: & ſculptilia comburite: quia populus es ſanctus domino deo tuo. Te elegit dominus deus tuus vt ſis ei populus peculiaris de cūctis populis q ſunt ſup terrā. Non quia cūctas gentes numero vincebatis vobis iunctus eſt dominus

Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina

oēs iuſtificaciones has. timete dn̄z
πάντα τὰ δικαιώματα ταῦτα· φοβεῖσθε κύριον
deū nr̄m: vt bene ſit nobis cūctis diebus:
τὸν θεὸν ἡμῶν, ἵνα εὖ ᾖ ἡμῖν πάσας τὰς ἡμέρας,
vt viuamus ſicut ꝛ hodie. ꝛ mīa erit
ἵνα ζῶμεν ὥσπερ καὶ σήμερον· καὶ ἐλεημοσύνη ἔσται
nobis ſi cuſtodierim⁹ facere oīa mādata
ἡμῖν ἐὰν φυλασσώμεθα ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς
legis huius corā dn̄o deo nr̄o
τοῦ νόμου τούτου ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν
ſicut precepit nobis.
καθὰ ἐνετείλατο ἡμῖν. Ca. 7.

A

Si āt introduxerit te dn̄s deus tuus in
ἐὰν δὲ εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν
terrā in q̄ ingrederis illuc ad poſſidēdū ipam: ꝛ
γῆν εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν, καὶ
deleuerit gētes magnas ꝛ multas a facie tua
ἐξάρῃ ἔθνη μεγάλα καὶ πολλὰ ἀπὸ προσώπου σου
etheū ꝛ gergeſeū ꝛ amorreū
τὸν χετταῖον καὶ τὸν γεργεσαῖον καὶ τὸν ἀμορραῖον
ꝛ chananeū ꝛ phereʒeū ꝛ eueū ꝛ
καὶ χαναναῖον καὶ φερεζαῖον καὶ τὸν εὐαῖον καὶ τὸν
iebuſeū: ſeptē gētes magnas ꝛ multas ꝛ for
ἰεβουσαῖον, ἑπτὰ ἔθνη μεγάλα καὶ πολλὰ καὶ ἰσχυ
tiores vobis: ꝛ tradiderit eos dn̄s deus tu⁹
ρότερα ὑμῶν, καὶ παραδώσῃ αὐτοὺς κς ὁ θεός σου — Exo. 23.d.
in manus tuas: ꝛ percuties eos: īternitiōe
εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ πατάξεις αὐτούς, ἀφανισμῷ
delebis eos: nō inibis ad eos fedus neq;
ἀφανιεῖς αὐτούς, οὐ διαθήσῃ πρὸς αὐτοὺς διαθήκην οὐδὲ
miſereberis eoꝝ neq; ſociabitis coniugia ad eos.
μὴ ἐλεήσῃς αὐτοὺς οὐδὲ μὴ γαμβρεύσητε πρὸς αὐτούς.
filiam tuā nō dabis filio eius: ꝛ
τὴν θυγατέρα σου οὐ δώσεις τῷ υἱῷ αὐτοῦ, καὶ τὴν
filiam eius nō accipies filio tuo. ſeducet
θυγατέρα αὐτοῦ οὐ λήψῃ τῷ υἱῷ σου· ἀποστήσει
enī filiū tuū a me: ꝛ ſeruiet diis a-
γὰρ τὸν υἱόν σου ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ λατρεύσει θεοῖς ἑ-
lienis. ꝛ iraſcetur furore dn̄s in vos: ꝛ
τέροις· καὶ ὀργισθήσεται θυμῷ κύριος εἰς ὑμᾶς, καὶ
delebit cito. ſed ſic facietis eis: — B
ἐξολοθρεύσει τὸ τάχος· ἀλλ᾽ οὕτως ποιήσετε αὐτοῖς, — Exo. 14.b.
aras eoꝝ ſubuertetis: ꝛ ſtatuas eo
τοὺς βωμοὺς αὐτῶν καθελεῖτε, καὶ τὰς στήλας αὐ
rū cōfringetis: ꝛ lucos eoꝝ ſuccidetis: ꝛ
τῶν συντρίψετε, καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν ἐκκόψετε, καὶ τὰ
ſculptilia deoꝝ eoꝝ cōburetis igni: qm̄ ppl̄s ſctūs
γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατακαύσετε πυρί, ὅτι λαὸς ἅγιος
es dn̄o deo tuo. ꝛ te elegit dn̄s de⁹ tuus vt eſſes ei
εἶ κυρίῳ τῷ θεῷ σου· καὶ σὲ προείλατο κς ὁ θς σου εἶναι αὐτῷ
ppl̄s peculiaris ſup oēs gētes: q̄cūq; ſup faciē
λαὸν περιούσιον παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐπὶ προσώπου τῆς
terre. nō q2 multiplicati eſtis ſupra oēs gētes: aſſūpſit
γῆς· οὐχ ὅτι πολυπληθεῖτε παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, προείλατο

Primitiua chal.

דחל יטב קום
זכה הוה נטר
עבד ירת תרך
מסר מחא גמר
גזר קום רחם
חתן נתן נסב
טעה פלח טעה
תקף שצא עבד
תרע קום תבר
קצץ יקד רעה
הוה צבה

Interp. chal.

omnia precepta hec: vt timeamus dn̄m deum noſtrū: vt bene ſit nobis omnibus diebus: vt viuificet nos ſicut in die hac. et premium erit nobis ſi cuſtodierimus vt faciamus omnia precepta hec coram dn̄o deo noſtro: ſicut precepit nobis. Ca. 7.

Cum aūt introduxerit te dn̄s deus tuus in terraʒ ad quā tu ingrederis vt poſſideas eā: ꝛ eiecerit ppl̄os multos a facie tua: etheos ꝛ gergeſeos ꝛ amorreos ꝛ chananeos ꝛ fereʒeos ꝛ eueos ꝛ iebuſeos: ſeptē populos magnos ꝛ fortiores te: ꝛ tradiderit eos dn̄s de⁹ tu⁹ in cōſpectu tuo: pcuties eos: ꝛ ꝯſumatiōe cōſumes eos. nō inies cuʒ eis pactū: nec miſereberis eoꝝ: neq; ſotiabis cuʒ eis cōiugia. Filiā tuā nō dabis filio ei⁹: ꝛ filiā ei⁹ nō accipies filio tuo: qm̄ aberrare faciēt filiū tuū a timore meo: ꝛ ſeruiēt idolis ppl̄oꝝ: et iraſcet̄ furor dn̄i ꝯtra vos: ꝛ diſpdet te cito. ſed hec facietis eis. Aras eoꝝ ꝯfringetis: ꝛ ſtatuas eoꝝ cōteretis: ꝛ lucos eoꝝ ſuccidetis: ꝛ imagines idoloꝝ eoꝝ cōburetis igni. qm̄ popul⁹ ſctūs es corā dn̄o deo tuo: et te elegit dn̄s de⁹ tuus: vt ſis ei in populū electū magis q̄ oēs populi q̄ ſunt ſup faciē terre. non q2 multi eſtis vos magis q̄ oēs popl̄i: cōplacuit in vobis dn̄o

Tranſla. Chal.

יַת כָּל קְיָמַיָא הָאִלֵּין לְמִדְחַל יַת יְהוָה אֱלָהָנָא לְמִיטַב לָנָא כָּל יוֹמַיָא לְקַיָּמוּתָנָא
כְּיוֹמָא הָדֵין׃ וְזָכוּתָא תְּהֵי לָנָא אֲרֵי נִיטַּר לְמֶעְבַּד יַת כָּל תַּפְקֶדְתָּא הָדָא קֳדָם יְיָ
אֱלָהָנָא כְּמָא דְּפַקְדָנָא׃ Ca. vij. אֲרֵי יָעֵלִינָךְ יְיָ אֱלָהָךְ לְאַרְעָא דְּאַתְּ עָלֵיל
תַּמָּן לְמֵירְתַהּ וִיתָרֵיךְ עַמְמִין סַגִּיאִין מִן קֳדָמָךְ חִתָּאֵי וְגִרְגָּשָׁאֵי וֶאֱמוֹרָאֵי וּכְנַעֲנָאֵי
וּפְרִיזָאֵי וְחִוָּאֵי וִיבוּסָאֵי שִׁבְעָא עַמְמִין סַגִּיאִין וְתַקִּיפִין מִנָּךְ׃ וְיִמְסְרִינּוּן יְיָ אֱלָהָךְ
קֳדָמָךְ וְתִמְחֵינּוּן גַּמָּרָא תְּגַמַּר יַתְהוֹן לָא תִגְזַר לְהוֹן קְיָם וְלָא תְרַחֵם עֲלֵיהוֹן׃ וְלָא
תִתְחַתַּן בְּהוֹן בְּרַתָּךְ לָא תִתֵּן לִבְרֵיהּ וּבְרַתֵּיהּ לָא תִיסַּב לִבְרָךְ׃ אֲרֵי יַטְעֵן יַת בְּרָךְ מִבָּתַר
בַּחַלְתִּי וְיִפְלְחוּן לְטַעֲוַת עַמְמַיָא וְיִתְקַף רוּגְזָא דַּייָ בְּכוֹן וִישֵׁיצִינָךְ בִּפְרִיעַ׃ אֱלָהֵין
כְּדֵין תַּעְבְּדוּן לְהוֹן אֱגוֹרֵיהוֹן תְּתָרְעוּן וְקָמָתְהוֹן תְּתַבְּרוּן וַאֲשֵׁירֵיהוֹן תְּקַצְּצוּן וְצַלְמֵי
טַעֲוָתְהוֹן תּוֹקְדוּן בְּנוּרָא׃ אֲרֵי עַם קַדִּישׁ אַתְּ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בָּךְ אִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ לְמֶהֱוֵי
לֵיהּ לְעַם חַבִּיב מִכֹּל עַמְמַיָא דְּעַל אַפֵּי אַרְעָא׃ לָא מִדְּסַגִּיאִין אַתּוּן מִכָּל עַמְמַיָא צְבִי יְיָ

© Biblioteca Nacional de España

dn̄s vos: ⁊ elegit vos: vos.n.eſtis pauciſſimi
κς ὑμᾶς, καὶ ἐξελέξατο ὑμᾶς, ὑμεῖς γάρ ἐςε ὀλιγοςοὶ
ſupra oēs gētes: ſed qꝛ diligit
παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, ἀλλὰ παρὰ τὸ ἀγαπᾶν
dn̄s vos ad cuſtodiēdū iuramētū qd̄ iurauit pa=
κύριον ὑμᾶς διατηρεῖν τὸν ὅρκον ὃν ὤμοσε τοῖς πα
trib⁹ vr̄is: eduxit dn̄s vos in manu forti
τράσιν ὑμῶν, ἐξήγαγεν κύριος ὑμᾶς ἐν χειρὶ κραταιᾷ
⁊ in brachio excelſo: ⁊ redemit te ex domo
καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐλυτρώσατό σε ἐξ οἴκου
ſeruitutis ex manu pharaōis regis egypti.
δουλείας ἐκ χειρὸς φαραὼ βασιλέως αἰγύπτου.
⁊ noſces: qꝛ dn̄s de⁹ tu⁹ hic de⁹ de⁹ fi=
καὶ γνώσῃ, ὅτι κύριος ὁ θεός σου οὗτος θεὸς ὁ θεὸς ὁ πι
delis: cuſtodiēs pactū ⁊ miaꝫ diligē
ςός, ὁ φυλάσσων τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀγα=
tib⁹ eū ⁊ cuſtodiētib⁹ mandata ei⁹
πῶσιν αὐτὸν καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰς ἐντολὰς αὐ=
in mille gn̄atiōes: ⁊ reddēs odiētib⁹
τοῦ εἰς χιλίας γενεάς, καὶ ἀποδιδοὺς τοῖς μισοῦσι
ſtati vt ꝑdat eos: ⁊ nō
κατὰ πρόσωπον ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς, καὶ οὐχὶ
differet odientib⁹: ꝓtin⁹ reddet
βραδυνεῖ τοῖς μισοῦσι, κατὰ πρόσωπον ἀποδώ
eis. ⁊ cuſtodies p̄cepta ⁊ iuſtifi
σει αὐτοῖς. καὶ φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ δικαι
catiōes ⁊ iudicia hec: q̄cūqꝫ ego p̄cipio
ώματα καὶ τὰ κρίματα ταῦτα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλ=
tibi hodie vt facias. ⁊ erit qn̄ audiueritis
λομαί σοι σήμερον ποιεῖν. καὶ ἔσαι ἡνίκα ἂν ἀκούσητε
oēs iuſtificatiōes has: ⁊ cuſtodieritis ⁊
πάντα τὰ δικαιώματα ταῦτα, καὶ φυλάξητε καὶ
feceritis ea: ⁊ cuſtodiet dn̄s de⁹ tu⁹ tibi
ποιήσητε αὐτά, καὶ διαφυλάξει κς ὁ θς σου σοὶ τὴν
pactū ⁊ miam: ſicut iurauit pr̄ib⁹
διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος, καθὰ ὤμοσε τοῖς πατράσιν
vr̄is: ⁊ diliget te: ⁊ bn̄dicet tibi: ⁊ multipli
ὑμῶν, καὶ ἀγαπήσει σε, καὶ εὐλογήσει σε, καὶ πληθυ
cabit te: ⁊ bn̄dicet fetib⁹ ventris tui: ⁊
νεῖ σε, καὶ εὐλογήσει τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου, καὶ τὸν
fructui terre tue: frumēto tuo: ⁊ vino tuo:
καρπὸν τῆς γῆς σου, τὸν σῖτόν σου, καὶ τὸν οἶνόν σου,
⁊ oleo tuo: ⁊ armētis boū tuoꝝ: ⁊
καὶ τὸ ἔλαιόν σου, καὶ τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου, καὶ
C gregib⁹ ouiū tuaꝝ ſuꝑ trā q̄ꝫ iurauit
τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ὤμοσε
dn̄s pr̄ib⁹ tuis vt daret tibi. bn̄dictus es ſuꝑ
κς τοῖς πατράσι σου δοῦναί σοι. εὐλογητὸς εἶ παρὰ
oēs gētes. nō erit i vobis nō generās neqꝫ ſterilis ⁊
πάντα τὰ ἔθνη. οὐκ ἔσαι ἐν ὑμῖν ἄγονος οὐδὲ ςεῖρα καὶ
in iumētis tuis. ⁊ auferet dn̄s a te oēꝫ
ἐν τοῖς κτήνεσί σου. καὶ περιελεῖ κς ἀπὸ σοῦ πᾶ=
langorē: ⁊ oēs infirmitates egypti malas:
σαν μαλακίαν, καὶ πάσας νόσους αἰγύπτου τὰς πονηράς,

[q]& elegit[r]vos[s]cū[x]oībus
[r]ſitis[y]populis[u]pauciores
[ʒ]ſed quia[a]dilexit[c]vos
[b]dominus
[d]& cuſtodiuit[f]iuramen=
tum[g]quod
[h]iurauit[i]patrib⁹ veſtris.
[k]Eduxitqꝫ
[m]vos[n]in manu[o]forti[p]&
redemit[q]de domo
[r]ſeruitutis[s]de mãu[t]pha
raonis[u]regis[x]egypti.
[y]Et ſcies[ʒ]quia[a]dn̄s[b]de⁹
tuus[c]ipſe eſt
[d]deus[e]fortis &[f]fidelis:
[g]cuſtodiens[h]pactum
[i]& mĩam[k]diligētibus ſe:
[l]& his qui cuſtodiūt[m]p̄=
cepta eius[n]in mille[o]gn̄a
tiōes:[p]& reddēs[q]odiēti=
bus ſe[r]ſtatĩ ita[t]vt diſper
dat eos & vltra[u]nō[x]diffe
rat[ʒ]ꝓtinus[c]eis[b]reſtituēs
qđ merentur.[d]Cuſtodi
ergo[f]p̄cepta[g]&[b]cerimo
nias[i]atqꝫ[k]iudicia
[l]q̄[m]ego[n]mādabo tibi
[o]hodie[p]vt facias. Si
[r]poſtq̄ꝫ[s]audieris[x]hec[u]iu
dicia
[r]cuſtodieris[a]ea[ʒ]& fece=
ris:
[b]cuſtodiet &[c]dn̄s[d]deus
tuus[g]pactum[e]tibi
[h]&[i]miſericordiam[k]quã
[l]iurauit
[m]prĩbus tuis.[n]& diliget
te[p]ac multiplicabit:
[q]bn̄dicetqꝫ[r]fructui[s]ven
tris tui[t]& fructui[u]terre
tue:[x]frumēto tuo[y]atqꝫ
vindemie[ʒ]oleo &[a]armē
tis:[c]gregibus[d]ouiū tua=
rū[e]ſuper
[f]terram pro[g]qua[h]iura=
uit[i]patribus tuis
[k]vt daret eã[l]tibi.[m]Bn̄di
ctus[n]eris[o]iter oēs[p]popu
los.[q]Nō[r]erit[s]apud te[t]ſte
rilis vtriuſqꝫ ſexus tã in
hoibus q̄ꝫ[x]in gregibus
tuis.[r]Auferet[ʒ]dn̄s[a]a te
[b]oēm[c]lãguorē[d]&[e]ĩfirmi
tates[f]egypti[g]peſſimas

בָּכֶם וַיִּבְחַר בָּכֶם כִּי אַתֶּם הַמְעַט
מִכָּל הָעַמִּים׃ כִּי מֵאַהֲבַת יְהוָה
אֶתְכֶם וּמִשָּׁמְרוֹ אֶת הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֵיכֶם הוֹצִיא יְהוָה
אֶתְכֶם בְּיָד חֲזָקָה וַיִּפְדְּךָ מִבֵּית
עֲבָדִים מִיַּד פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם׃
וְיָדַעְתָּ כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא
הָאֱלֹהִים הָאֵל הַנֶּאֱמָן שֹׁמֵר הַבְּרִית
וְהַחֶסֶד לְאֹהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָו
לְאֶלֶף דּוֹר׃ וּמְשַׁלֵּם לְשֹׂנְאָיו אֶל
פָּנָיו לְהַאֲבִידוֹ לֹא יְאַחֵר לְשֹׂנְאוֹ
אֶל פָּנָיו יְשַׁלֶּם לוֹ׃ וְשָׁמַרְתָּ אֶת
הַמִּצְוָה וְאֶת הַחֻקִּים וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם׃
וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֵת הַמִּשְׁפָּטִים
הָאֵלֶּה וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם
וְשָׁמַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת
הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
לַאֲבֹתֶיךָ׃ וַאֲהֵבְךָ וּבֵרַכְךָ וְהִרְבֶּךָ
וּבֵרַךְ פְּרִי בִטְנְךָ וּפְרִי אַדְמָתֶךָ
דְּגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ שְׁגַר
אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרֹת צֹאנֶךָ עַל
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ
לָתֶת לָךְ׃ בָּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל הָעַמִּים
לֹא יִהְיֶה בְךָ עָקָר וַעֲקָרָה
וּבִבְהֶמְתֶּךָ׃ וְהֵסִיר יְהוָה מִמְּךָ כָּל חֹלִי
וְכָל מַדְוֵי מִצְרַיִם הָרָעִים אֲשֶׁר

בחר
שבע
יצא
פדה
אמן ברית
צוה
שלם
פנה אבד אחר
צוה חקק שפט
צוה עשה
שמע
עשה
שבע
רבה
פרה
ירש צהר
נתן ברך היה
סור חלה
דוה רוע

Tranſl.Chal.

בְּכוֹן וְאִתְרְעִי בְּכוֹן אֲרֵי אַתּוּן זְעִירִין מִכָּל עַמְמַיָּא׃ אֲרֵי מִדְּרָחֵים יְיָ יַתְכוֹן וּמִדְּנָטַר יָת
קְיָמָא דְּקַיֵּים לַאֲבָהַתְכוֹן, אַפֵּיק יְיָ יַתְכוֹן בִּידָא תַקִּיפָא, וּפָרְקָךְ מִבֵּית עַבְדוּתָא מִיַּד
פַּרְעֹה מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם׃ וְתִידַּע אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ הוּא אֱלֹהִים, אֱלָהָא מְהֵימְנָא נָטֵיר
קְיָמָא וְחִסְדָּא לְרַחֲמוֹהִי וּלְנָטְרֵי פִּקּוֹדוֹהִי לְאֶלֶף דָּרִין׃ וּמְשַׁלֵּם לְשַׂנְאוֹהִי טָבְוָן
דְּאִינּוּן עָבְדִין קֳדָמוֹהִי בְּחַיֵּיהוֹן לְאוֹבָדֵיהוֹן, וְלָא מְאַחַר עוֹבַד טָב לְשַׂנְאוֹהִי, טָבְוָן דְּאִינּוּן
עָבְדִין קֳדָמוֹהִי בְּחַיֵּיהוֹן מְשַׁלֵּם לְהוֹן׃ וְתִיטַּר יָת תַּפְקֶדְתָּא וְיָת קְיָמַיָּא וְיָת דִּינַיָּא
דַּאֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ יוֹמָא דֵין לְמֶעְבַּדְהוֹן׃ וִיהֵי חֲלָף דְּתְקַבְּלוּן יָת דִּינַיָּא הָאִלֵּין וְתִטְּרוּן
וְתַעְבְּדוּן יַתְהוֹן, וְיִטַּר יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ יָת קְיָמָא וְיָת חִסְדָּא דְּקַיֵּים לַאֲבָהָתָךְ׃ וְיִרַחֲמִינָּךְ
וִיבָרְכִינָּךְ וְיַסְגִּינָּךְ, וִיבָרֵךְ וַלְדָּא דִּמְעָךְ וְאִיבָּא דְּאַרְעָךְ עִיבוּרָךְ וְחַמְרָךְ וּמִשְׁחָךְ בַּקְרֵי
תוֹרָךְ וְעֶדְרֵי עָנָךְ, עַל אַרְעָא דְּקַיֵּים לַאֲבָהָתָךְ לְמִתַּן לָךְ׃ בְּרִיךְ תְּהֵי מִכָּל עַמְמַיָּא לָא
יְהֵי בָךְ עֲקַר וְעַקְרָא וּבִבְעִירָךְ׃ וְיַעְדֵּי יְיָ מִינָּךְ כָּל מַרְעִין, וְכָל מַכְתָּשֵׁי מִצְרָאֵי בִּישַׁיָּא

Interp̄.chal.

et elegit vos: cuꝫ vos ſitis pauciores oībus populis: ſed qꝛ dilexit vos dn̄s ⁊ qꝛ cuſtodiuit iuramentuꝫ qđ iurauit patribus vr̄is: eduxit vos in manu forti: ⁊ redemit te de domo ſeruitutis de manu pharaonis regis egypti. Et ſcies qꝛ dn̄s deus tu⁹ ipſe eſt deus: de⁹ fidelis: cuſtodiēs pactū ⁊ miam diligētibus ſe ⁊ cuſtodiētibus precepta ei⁹ in mille gn̄ationes. ⁊ retribuēs inimicis ſuis bona q̄ ipſi faciūt corā eo in vita ſua: vt perdat eos: ⁊ nō differt facere bonū inimicis ſuis ꝓ bonis q̄ faciūt corā eo: ſꝫ in vita eoꝝ retribuit eis. Et cuſtodies precepta ⁊ mãdata ⁊ iudicia que ego precipio tibi hodie vt facias ea. Et ſi ſuſceperitis iudicia hec ⁊ cuſtodieritis ⁊ feceritis ea: cuſtodiet dn̄s deus tuus tibi pactū ⁊ miam quam iurauit patribus tuis. Et diliget te: ⁊ benedicet tibi: ⁊ multiplicabit te: ⁊ benedicet filijs ventris tui ⁊ fructui terre tue ⁊ frumento tuo ⁊ vino tuo ⁊ oleo tuo: ⁊ vaccis armēti tui et gregibus ouium tuarum ſuper terram de qua iurauit patribus tuis vt daret eam tibi. Benedictus eris magis q̄ꝫ oēs populi: non erit in te ſterilis maſculus nec femina: neqꝫ in iumētis tuis. Et auferet dn̄s a te cūctas infirmitateſ ⁊ oēs plagas egypti peſſimas q̄s

Prĩitiua chal.

קום נפק
ידע המן
דור שלם טוב
אבד אחר
נטר דון
פקד עבד קבל
עבד קום
ברך סנא ילד
מעה עאן נתן
הוה עדה כתש

© Biblioteca Nacional de España

Primitiua heb.	Tex. Heb.
שום	ידעת לא ישימם בך ונתנם בכל
	שנאיך: ואכלת את כל העמים
	אשר יהוה אלהיך נתן לך לא
חוס עבד	תחוס עינך עליהם ולא תעבד
יקש	את אלהיהם כי מוקש הוא לך:
אמר רבב	כי תאמר בלבבך רבים הגוים
יכל	האלה ממני איכה אוכל
ירש ירא	להורישם: לא תירא מהם זכר
זכר	תזכר את אשר עשה יהוה אלהיך
נסה	לפרעה ולכל מצרים: המסת
ראה	הגדלת אשר ראו עיניך
אות יפת	והאתת והמפתים והיד החזקה
נטה יצא	והזרע הנטויה אשר הוצאך
עשה	יהוה אלהיך כן יעשה
	יהוה אלהיך לכל העמים
פנה	אשר אתה ירא מפניהם: וגם
שלח	את הצרעה ישלח יהוה
שאר	אלהיך בם עד אבד הנשארים
סתר ערץ	והנסתרים מפניך: לא תערץ
	מפניהם כי יהוה אלהיך בקרבך
גדל ירא	אל גדול ונורא: ונשל יהוה
	אלהיך את הגוים האל מפניך
יכל כלה	מעט מעט לא תוכל כלתם מהר
רבה חיה	פן תרבה עליך חית השדה:
פנה	ונתנם יהוה אלהיך לפניך והמם
הום	מהומה גדלה עד השמדם:
אבד	ונתן מלכיהם בידך והאבדת

quas nouiſti non inferet tibi: ſed cunctis hoſtibus tuis. Deuorabis omnes populos quos dominus deus tuus daturus eſt tibi. Nō parcet eis oculus tuus: nec ſeruies diis eorū: ne ſint ī ruinā tui. Si dixeris in corde tuo. plures ſunt gentes iſte q̄ ego: quō potero delere eas: noli metuere: ſed recordare que fecerit dominus deus tuus pharaoni & cūctis egyptiis plagas maximas quas viderūt oculi tui & ſigna atq̄ portenta manūq̄ robuſtam: & extentum brachiū vt educeret te dominus deus tuus. Sic faciet cunctis populis quos metuis. Inſup & ſcabrones mittet dominus deus tuus in eos: dōec deleat oēs atq̄ diſpdat qui te fugerint & latere poterint. Non timebis eos. quia dn̄s deus tuus in medio tui eſt: deus magnus & terribilis. Ipſe conſumet nationes has in cōſpectu tuo paulatim atq̄ p ptes. Non poteris eas delere pariter: ne forte multiplicentur contra te beſtie terre. Dabitq̄ eos dn̄s deus tuus in conſpectu tuo & iterficiet illos dōec penitus deleātur. Tradetq̄ reges eorū ī man⁹ tuas: & diſp=

q̄s nouiſti: nō inferet in te. ⁊ imponet ea
ἃς ἔγνως, οὐκ ἐπιθήσει ἐπὶ σέ. καὶ ἐπιθήσει αὐτὰ
ſup oēs odiētes te. ⁊ deuorabis oīa
ἐπὶ πάντας τοὺς μισοῦντάς σε. καὶ φαγῇ πάντα
ſpolia gentiū: q̄s dn̄s de⁹ tu⁹ dat tibi. nō
τὰ σκῦλα τῶν ἐθνῶν, ἃ κς̄ ὁ θεός σου δίδωσί σοι. οὐ
parcet oculus tu⁹ in ipſis: ⁊ nō ſerui=
φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ' αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ λατρεύ
es dijs eoꝝ: qm̄ ruina hoc erit tibi.
σεις τοῖς θεοῖς αὐτῶν, ὅτι σκῶλον τοῦτο ἔσαι σοι.
ſi āt dixeris in mēte tua: qm̄ multa gens hec
ἐὰν δὲ λέγῃς ἐν τῇ διανοίᾳ σου, ὅτι πολὺ τὸ ἔθνος τοῦ=
quā ego: quō potero delere eos? nō ti
το ἢ ἐγώ, πῶς δυνήσομαι ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς; οὐ φο
mebis eos: recordatiōe recordaberis q̄cūq̄ fecit dn̄s
βηθήσῃ αὐτούς, μνείᾳ μνησθήσῃ ὅσα ἐποίησε κς̄ ὁ θε
deus tuus pharaoni ⁊ oībus egyptijs:
ός σου τῷ φαραὼ καὶ πᾶσι τοῖς αἰγυπτίοις, τοὺς
tentatiōes magnas: q̄s viderūt oculi tui:
πειρασμοὺς τοὺς μεγάλους, οὓς εἴδοσαν οἱ ὀφθαλμοί σου,
ſigna ⁊ pdigia magna illa: ma
τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἐκεῖνα, τὴν χεῖ
nū robuſtā: ⁊ brachiū excelſū: quō edu
ρα τὴν κραταιάν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν, ὡς ἐξή
xit te dn̄s de⁹ tu⁹: ſic faciet dn̄s de⁹
γαγέ σε κς̄ ὁ θεός σου, οὕτω ποιήσει κύριος ὁ θεὸς
nr̄ oībus gētibus: q̄s tu metuis a facie
ἡμῶν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, οὓς σὺ φοβῇ ἀπὸ προσώπου
eoꝝ. ⁊ ſcabrones mittet dn̄s deus tuus ī eos:
αὐτῶν. καὶ τὰς σφηκίας ἀποστελεῖ κς̄ ὁ θεός σου εἰς αὐ
donec deleant relicti ⁊
τούς, ἕως ἂν ἐκτριβῶσιν οἱ καταλελειμμένοι καὶ οἱ
abſconditi a te. nō vulneraberis a facie
κεκρυμμένοι ἀπὸ σοῦ. οὐ τρωθήσῃ ἀπὸ προσώπου
eoꝝ: qm̄ dn̄s deus tuus in te deus magnus ⁊ for
αὐτῶν, ὅτι κύριος ὁ θεός σου ἐν σοὶ θεὸς μέγας καὶ κρα
tis. ⁊ conſumet dn̄s deus tuus gētes has
ταιός. καὶ καταναλώσει κύριος ὁ θεός σου τὰ ἔθνη ταῦ
a facie tua paulatī paulatī. nō po=
τα ἀπὸ προσώπου σου κατὰ μικρὸν μικρόν. οὐ δυνή
teris cōſumere eos cito: vt nō fiat fra
σῃ ἐξαναλῶσαι αὐτοὺς τὸ τάχος, ἵνα μὴ γένηται ἡ γῆ
deſerta. ⁊ multiplicētur cōtra te beſtie fere. ⁊
ἔρημος. καὶ πληθυνθῇ ἐπὶ σὲ τὰ θηρία τὰ ἄγρια. καὶ
tradet eos dn̄s deus tuus in
παραδώσει αὐτοὺς κύριος ὁ θεός σου εἰς τὰς
manus tuas: ⁊ perdet eos pditiōe ma=
χεῖράς σου, καὶ ἀπολεῖ αὐτοὺς ἀπωλείᾳ μεγά=
gna: quouſq̄ deleas illos. ⁊ tradet
λῃ, ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃς αὐτούς. καὶ παραδώσει
reges eoꝝ in manus vr̄as.
τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν.
⁊ peribit
καὶ ἀπολεῖται

D

Primitiua chal.

שור נתן גמר
חוס פלח טעה
אמר יכל דחל
דכר נסה רבב
אות יפת רמם
נפק עבד גרה
אבד שאר טמר
תבר רבב תרך
יכל שצא סנא
חיה מסר אבד

Interp̄. chal.

nouiſti: ⁊ nō ponet eas in te: ſed dabit eas in oībus inimicis tuis. et cōſumes oēs ppl̄os quos dn̄s deus tu⁹ tradet tibi: nō parcet eis ocul⁹ tu⁹: neq̄ ſuies idolis eoꝝ: q2 in ſcandalū erūt tibi. Si dixeris in corde tuo: pl̄es ſunt ppl̄i iſti q̄ ego: quō potero eijcere eos? Ne timeas eos: recordans recordaberis que fecit dominus de⁹ tuus pharaoni ⁊ oibus egyptijs: mirabilia grandia q̄ viderūt oculi tui ⁊ ſigna ⁊ portēta ⁊ manū fortē ⁊ brachiū excelſum quo eduxit te dn̄s deus tu⁹: ſic faciet dn̄s deus tu⁹ cunctis populis: a facie quoꝝ tu metuis. Inſup ⁊ veſpam mittet dn̄s deus tuus in eos donec pereant qui remanſerint ⁊ qui abſconditi fuerint a facie tua. Ne formides a facie eoꝝ: qm̄ maieſtas dn̄i dei tui habitat in medio tui: qui eſt deus magnus ⁊ terribilis. Et eijciet dn̄s deus tu⁹ populos iſtos a facie tua paulatim: nō poteris cōſumere eos cito: ne forte multiplicentur contra te beſtie agri. et tradet eos dn̄s deus tuus in cōſpectu tuo: ⁊ conturbabit eos conturbatione magna donec conſumātur. Et tradet reges eorum in manu tua: ⁊ perdes

Tranſla. Chal.

דידעת לא ישוינון בך ויתנינון בכל סנאך: ותגמר ית כל עממיא דיוי אלהך יהיב לך
לא תחוס עינך עליהון ולא תפלח ית טעותהון ארי לתקלא הוא לך: דילמא תימר
בלבך סגיאין עממיא האילין מני איכדין איכול לתרכותהון: לא תדחל מנהון מדכר
תדכר ית דעבד יוי אלהך לפרעה ולכל מצראי: נסין רברבין דחזאה עינך ואתיא
ומופתיא וידא תקיפתא ודרעא מרממא דאפקך יוי אלהך כן יעביד יוי אלהך לכל
עממיא דאת דחיל מקדמיהון: ואף ית ערעיתא יגרי יוי אלהך בהון עד דיבדון
דאשתארו ודאטמרו מקדמך: ולא תתבר מקדמיהון ארי יהוה אלהך שכינתיה בינך
אלהא רבא ודחילא: ויתרך יוי אלהך ית עממיא האילין מקדמך זעיר זעיר לא
תיכול לשיציותהון בפריע דילמא תסגי עלך חיות ברא: וימסרינון יוי אלהך קדמך
וישגשינון שיגוש רב עד דישתיצון: וימסר מלכיהון בידך ותוביד

© Biblioteca Nacional de España

Tráſla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

nomẽ eoꝝ ſub celo. nõ reſi=
τὸ ὄνομα αὐτῶν ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ. οὐκ ἀντι=
ſtet vllus cõtra faciẽ tuã: quſqꝫ dele=
στήσεται οὐδεὶς κατὰ πρόσωπόν σου, ἕως ἂν ἐξολο
as illos. ſculptilia deoꝝ eoꝝ com
θρεύσῃς αὐτούς. τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κα=
1.mac. 12.f. buretis igne. nõ concupiſces argẽtũ neqꝫ
τακαύσετε πυρί. οὐκ ἐπιθυμήσεις ἀργύριον οὐδὲ
aurũ ab eis accipere tibiipi: ne offendas pp
χρυσίον ἀπ᾽ αὐτῶν λαβεῖν σεαυτῷ, μὴ πταίσῃς δι᾽
illud: qꝛ abominatio dño deo tuo eſt. ⁊
αὐτοῦ, ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐστί. καὶ
nõ inferes abominatiões in domũ tuã: ⁊
οὐκ εἰσοίσεις βδέλυγμα εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ
anathema eris ſicut hoc. deteſtatiõe deteſta
ἀνάθεμα ἔσῃ ὥσπερ τοῦτο. προσοχθίσματι προσο
beris: ⁊ abominatiõe abomiaberis:qꝛ anathe
χθιεῖς, καὶ βδελύγματι βδελύξῃ, ὅτι ἀνάθε=
ma eſt.
μά ἐστι. Ca. 8.

A Omnia precepta hec q̃ ego p̃ci=
πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας ἃς ἐγὼ ἐντέλ
pio vobis hodie ſeruabitis facere: vt viuatis ⁊
λομαι ὑμῖν σήμερον φυλάξεσθε ποιεῖν, ἵνα ζῆτε καὶ
multiplicemini: ⁊ ingrediamini ⁊ poſſidea=
πολυπλασιασθῆτε, καὶ εἰσέλθητε καὶ κληρονομή
tis terrã:quã iurauit dñs pr̃ib⁹ vr̃is.
σητε τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν.
⁊ recordaberis oĩs vie: p quã duxit te dñs
καὶ μνησθήσῃ πᾶσαν τὴν ὁδόν, ἣν ἤγαγέ σε κύριος
de⁹ tuus hũc q̃dragellimũ annũ in deſerto:
ὁ θεός σου τοῦτο τεσσαρακοστὸν ἔτος ἐν τῇ ἐρήμῳ,
vt affligeret te ⁊ tentaret te: ⁊ nota fie=
ὅπως ἂν κακώσῃ σε καὶ πειράσῃ σε, καὶ διαγνω=
rent q̃ in corde tuo: ſi cuſtodires mãdata ei⁹
σθῇ τὰ ἐν καρδίᾳ σου, εἰ φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς αὐ
vel nõ. ⁊ afflixit te: ⁊ affecit fame te:
τοῦ ἢ οὔ. καὶ ἐκάκωσέ σε, καὶ ἐλιμαγχόνησέ σε,
⁊ cibauit te manna in deſerto qđ nõ cogno
καὶ ἐψώμισέ σε τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ ὃ οὐκ εἴδη=
uerũt patres tui: vt oſtenderet tibi: φ nõ in
σαν οἱ πατέρες σου, ἵνα ἀναγγείλῃ σοι, ὅτι οὐκ ἐπ᾽=
Math. 4.b. pane ſolo viuet hõ: ſed in oĩ verbo
Luce. 4.a. ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ᾽ ἐπὶ παντὶ ῥήματι
p̃grediente p os dei viuet hõ: ve=
ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, τὰ ἱμά
ſtes tue nõ cõſumpte ſũt a te. pedes tui nõ
τιά σου οὐκ ἀπετρίβη ἀπὸ σοῦ. οἱ πόδες σου οὐκ
occalluerũt. ecce quadraginta anni: ⁊ cognoſces
ἐτυλώθησαν. ἰδοὺ τεσσαράκοντα ἔτη, καὶ γνώσῃ τῇ
corde tuo:φ ſicut q̃dã hõ erudiret filiũ ſu
καρδίᾳ σου, ὅτι ὡσεί τις ἄνθρωπος παιδεύσῃ τὸν υἱὸν αὐ
um: ſic dñs deus tuus
τοῦ, οὕτω κύριος ὁ θεός σου

Tráſla.B.Hiero.

des noĩa eorũ ſub celo. Nullus poterit reſiſtere tibi donec conteras eos. Sculptilia eorũ igne cõbures. Nõ cõcupiſces argentũ & aurũ de quibus fctã ſũt. neqꝫ aſſumes ex eis tibi quicq̃: ne offendas p̃pter ea: quia abomiatio eſt dñi dei tui. nec inferes quippiã ex idolo in domũ tuã: ne fias anathema ſicut & illud eſt. Quaſi ſpurciciã deteſtaberis: & velut inquinamẽtũ ac ſordes abominatiõi hẽbis: quia anathema eſt. Cap. 8.

Omne mãdatũ qđ ego p̃cipio tibi hodie caue diligẽter vt facias: vt poſſitis viuere & multiplicemini: ingreſſiqꝫ poſſideatis terrã p̃ qua iurauit dñs pr̃ibus vr̃is. Et recordaberis cũcti itineris p qđ adduxit te dñs deus tuus quadraginta annis p deſertũ: vt affligeret te atqꝫ tẽptaret & nota fierẽt q̃ in tuo animo verſabãtur: vtrũ cuſtodires mãdata illi⁹: an nõ. afflixit te pẽuria: & dedit tibi cibum manna qđ ignorabas tu & patres tui: vt oſtenderet tibi φ non in ſolo pane viuit homo: ſed in oĩ verbo quod egreditur de ore domini. Veſtimẽtũ tuũ quo operiebaris neq̃q̃ vetuſtate defecit: & pes tuus non ẽ ſubtritus. En q̃dragesimus ãnus ẽ: vt recogites in corde tuo: qa ſicut erudit filiũ ſuum hõ: ſic dñs de⁹ tuus

Tex.Heb.

את שמם מתחת השמים לא
יתיצב איש בפניך עד השמדך
אתם: פסילי אלהיהם תשרפון
באש לא תחמד כסף וזהב עליהם
ולקחת לך פן תוקש בו כי תועבת
יהוה אלהיך הוא: ולא תביא
תועבה אל ביתך והיית חרם
כמהו שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו
כי חרם הוא: כל המצוה
אשר אנכי מצוך היום תשמרון
לעשות למען תחיון ורביתם
ובאתם וירשתם את הארץ
אשר נשבע יהוה לאבתיכם:
וזכרת את כל הדרך אשר
הוליכך יהוה אלהיך זה ארבעים
שנה במדבר למען ענתך לנסתך
לדעת את אשר בלבבך התשמר
מצותו אם לא: ויענך וירעבך
ויאכלך את המן אשר לא
ידעת ולא ידעון אבתיך למען
הודיעך כי לא על הלחם
לבדו יחיה האדם כי על כל
מוצא פי יהוה יחיה האדם:
שמלתך לא בלתה מעליך ורגלך
לא בצקה זה ארבעים שנה:
וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר
איש את בנו יהוה אלהיך

Primitiua.heb.

יצב שמד
פסל שרף
חמד
יקש תעב
בוא
היה
כמו
Ca.viii
צוה
שמר
עשה חיה רבב
בוא
שבע
ילך רבע
דבר ענה נסה
ידע
צוה ענה רעב
אכל מנה
ידע
בדד חיה
יצא פה
בלה
יסר

Tranſl.Chal.

ית שמהון מתחות שמיא לא יתעתד איניש קדמך עד דתשיצי יתהון: צלמי טעותהון
תוקדון בנורא לא תחמד כספא ודהבא דעליהון ותיסב לך דילמא תתקל ביה ארי
מרחק קדם יוי אלהך הוא: ולא תעיל דמרחק לביתך ותהי חרמא כוותיה שקצא
תשקציניה ורחקא תרחקיניה ארי חרמא הוא: Ca.viij. כל תפקידתא
דאנא מפקיד לך יומא דין תטרון למעבד בדיל דתיחון ותסגון ותיעלון ותירתון ית
ארעא דקיים יוי לאבהתכון: ותדכר ית כל אורחא דדברך יוי אלהך דנן ארבעין
שנין במדברא בדיל לעניותך לנסיותך למידע ית די בלבך התיטר פקודוהי אם
לא: ועניך ואכפינך ואוכלך ית מנא דלא ידעת ולא ידעו אבהתך בדיל לאודעותך
ארי לא על לחמא בלחודוהי יתקיים אינשא ארי על כל אפקות מימרא דיוי
יתקיים אנשא: כסותך לא בליאת מינך ומסנך לא יחיפו דנן ארבעין שנין: ותידע
עם לבך ארי כמא דמאליף גבר ית בריה יוי אלהך

Interp̃.chal.

nomen eoꝝ ſub celo. Non ſtabit vir corã te donec cõſumas illos. Simulacra idoloꝝ eoꝝ cõburetis igni: nõ cõcupiſces aurũ ⁊ argentũ qđ eſt ſup ea: nec aſſumes tibi: ne forte offendas in eo: qꝛ abominatio eſt coram dño deo tuo. ne inferas qđ abominabile eſt in domũ tuã: ne ſis anathema ſicut illud eſt: ſed deteſtatiõe deteſtaberis illud: ⁊ abominatione abomiaberis illud: quia anathema eſt. Ca. 8.

Omne mandatũ qđ ego precipio tibi hodie cuſtodietis ad faciendũ: vt viuatis ⁊ multiplicemini ⁊ ingrediamini ⁊ poſſideatis terrã p̃ qua iurauit dñs patribus vr̃is. ⁊ recordaberis cuncti itineris quo duxit te dñs deus tu⁹ iſtis q̃draginta annis in deſerto: vt affligeret te ⁊ vt tẽtaret te ⁊ vt ſciret qđ erat in corde tuo: vtrũ cuſtodires p̃cepta eius an nõ. Et afflixit te: ⁊ eſurire te fecit: ⁊ comedere te fecit mãna: qđ neſciebas ⁊ neſciebãt patres tui: vt oſtenderet tibi: qꝛ non in pane ſolo viuit homo: ſed in omĩ qđ egreditur a verbo dñi viuit homo. Veſtimentũ tuuꝫ non inueterauit in te: ⁊ calciamẽta tua nõ ſunt attrita iſtis quadraginta annis. et ſcies in corde tuo qꝛ ſicut erudit vir filium ſuum: ſic dominus deus tuus

Primitiua chal.

עתד טעה
יקד חמד נסב
תקל רחק עול
הוה שקץ רחק
פקד נטר עבד
חיה סגא ירת
קום דבר רבע
שנה דבר ענה
נסה ידע כפן
אכל קום נפק
אמר כסה בלה

BIBLIOTECA NACIONAL

© Biblioteca Nacional de España

Tex. Heb.

מיסרך: ושמרת את מצות יהוה
אלהיך ללכת בדרכיו וליראה
אתו: כי יהוה אלהיך מביאך אל
ארץ טובה ארץ נחלי מים עינת
ותהמת יצאים בבקעה ובהר: ארץ
חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון
ארץ זית שמן ודבש: ארץ אשר
לא במסכנת תאכל בה לחם
לא תחסר כל בה ארץ אשר
אבניה ברזל ומהרריה תחצב
נחשת: ואכלת ושבעת וברכת
את יהוה אלהיך על הארץ
הטבה אשר נתן לך: השמר לך
פן תשכח את יהוה אלהיך לבלתי
שמר מצותיו ומשפטיו וחקתיו
אשר אנכי מצוך היום: פן תאכל
ושבעת ובתים טבים תבנה
וישבת: ובקרך וצאנך ירבין
וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר
לך ירבה: ורם לבבך ושכחת
את יהוה אלהיך המוציאך
מארץ מצרים מבית עבדים:
המוליכך במדבר הגדל והנורא
נחש שרף ועקרב וצמאון אשר
אין מים המוציא לך מים מצור
החלמיש: המאכלך מן במדבר
אשר לא ידעון אבתיך למען

Pritiua heb.

צוה
ילך
בוא
רמן
סכן אכל
חסר
חצב
טוב שמר
שכח
שפט חקק
צוה
בית בנה
רבה
רום
יצא
ילך דבר ירא
אכל מנה

Trāſla. B. Hiero.

erudiuit te: vt cuſtodias mandata domini dei tui: & ambules in viis eius: & timeas eum. Dn̄s enī deus tuus introducet te in terram bonā: terrā riuorū aquarumq; & fōtiū: in cuius cāpis & mōtibus erūpūt fluuiorū abyſſi: terrā frumenti ordei ac vinearum: in qua ficus & malogranata & olíueta naſcūtur: terrā olei ac mellis: vbi abſq; vlla penuria comedes panē tuū: & rerū oim abūdātia pfrueris: cuius lapides ferrū ſūt: & de mōtibus eius eris metalla fodiūtur. vt cū comederis & ſatiatus fueris benedicas domino deo tuo pro terra optima quā dedit tibi. Obſerua & caue ne quando obliuiſcaris dn̄i dei tui: & neglígas mādata eius atq; iudicia & cerimonias quas ego precipio tibi hodie: ne poſtq; comederis & ſatiatus fueris: domos pulchras edificaueris & hītaueris in eis habuerisq; armenta boū & ouiū greges: argenti & auri cūctarūq; rerū copiam: eleuetur cor tuū & nō reminiſcaris dn̄i dei tui qui eduxit te de terra egypti de domo ſeruitutis: & ductor tuus fuit in ſolitudine magna atq; terribili in q̄ erat ſerpēs flatu adurēs & ſcorpio ac dipſas: & nulle oino aq̄: qui eduxit riuos de petra duriſſima: & cibauit te manna in ſolitudie qd̄ neſcierūt pr̄es tui. Et poſtq;

Trāſla. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

erudiet te. τ cuſtodies mādata dn̄i
παιδεύσει σε. καὶ φυλάξεις τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ
dei tui vtābules in viis eius: τ time
θεοῦ σου πορεύεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ φοβεῖσ-
as eum. nā dn̄s de⁹ tu⁹ introducet te in terrā
θαι αὐτόν. ὁ γὰρ κύριος ὁ θεός σου εἰσάξει σε εἰς γῆν ἀ-
bonā τ multā: vbi torrētes aquaꝝ τ fontes
γαθὴν καὶ πολλήν, οὗ χείμαρροι ὑδάτων καὶ πηγαὶ
abyſſi exeūtes per mōtes τ per
ἀβύσσων ἐκπορευόμεναι διὰ τῶν ὀρέων καὶ διὰ τῶν
cāpos: terra tritici τ ordei: vinee: fic⁹: malo
πεδίων, γῆ πυροῦ καὶ κριθῆς, ἄμπελοι, συκαῖ, ῥό-
granata: tra oliue olei τ mellis: terra in q̄ nō cū
αι, γῆ ἐλαίας ἐλαίου καὶ μέλιτος, γῆ ἐφ' ἧς οὐ μετὰ
mēdicitate comedes panē tuū: τ nō indigebis ali
πτωχείας φαγῇ τὸν ἄρτον σου, καὶ οὐκ ἐνδεηθήσῃ οὐ-
quo in ipſa: terra cuius lapides eius ferrū: τ ex
δὲν ἐπ' αὐτῆς, γῆ ἧς οἱ λίθοι αὐτῆς σίδηρος, καὶ ἐκ τῶν
mōtibus eius educes metalla aes. τ comedes τ
ὀρέων αὐτῆς μεταλλεύσεις χαλκόν. καὶ φαγῇ καὶ
ſaturaberis τ bn̄dices dn̄o deo tuo ſup
ἐμπλησθήσῃ καὶ εὐλογήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐπὶ
terrā bonā: quā dedit tibi dn̄s deus tuus.
τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς ἔδωκέ σοι κύριος ὁ θεός σου.
caue tibi ne obliuiſcaris dn̄i dei tui:
πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐπιλάθῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου,
vt nō cuſtodias mādata eius τ iudicia
τοῦ μὴ φυλάξαι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ κρίματα
eius τ iuſtificatiōes eius: q̄cūq; ego precipio
αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί
tibi hodie: ne poſtq̄ cōederis τ ſaciat⁹ fueris τ domos pul
σοι σήμερον, μὴ φαγὼν καὶ ἐμπλησθεὶς καὶ οἰκίας κα-
chras edificaueris τ habitaueris in eis: τ
λὰς οἰκοδομήσας καὶ κατοικήσας ἐν αὐταῖς, καὶ τῶν
bobus tuis τ ouibus tuis multiplicatis tibi:
βοῶν σου καὶ τῶν προβάτων σου πληθυνθέντων σοι,
τ argēto τ auro multiplicatis tibi: τ om-
καὶ ἀργυρίου καὶ χρυσίου πληθυνθέντων σοι, καὶ πάν-
nib⁹ q̄cūq; tibi erūt multiplicatis: eleueť cor
των ὅσα σοὶ ἔσαι πληθυνθέντων, ὑψωθήσῃ τῇ καρδίᾳ
tuū τ obliuiſcaris dn̄i dei tui: q̄ eduxit te de tra
σου καὶ ἐπιλάθῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου, τοῦ ἐξαγαγόντος σε ἐκ γῆς
egypti ex domo ſuitutis: q̄ eduxit te per
αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας, τοῦ ἐξαγαγόντος σε διὰ
deſertū magnū τ terribile illud: vbi ſpēs
τῆς ἐρήμου τῆς μεγάλης καὶ τῆς φοβερᾶς ἐκείνης, οὗ ὄφις
mordēs τ ſcorpio τ dipſas: vbi nō erat aq̄: qui
δάκνων καὶ σκορπίος καὶ δίψα, οὗ οὐκ ἦν ὕδωρ, τοῦ ἐξα-
eduxit tibi de petra duriſſima fontē aque:
γαγόντος σοι ἐκ πέτρας ἀκροτόμου πηγὴν ὕδατος,
q̄ cibauit te manna in deſerto: qd̄ nō cognouiſti tu τ nō ſcierunt pr̄es tui: vt
τοῦ ψωμίσαντός σε τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὃ οὐκ εἴδης σὺ καὶ οὐκ εἴδησαν οἱ πατέρες σου, ἵνα

Pritiua. chal.

נטר יהך דחל
עול טוב מי
נבע חטה סכן
אכל חסר פסל
אכל שבע ספר
נשה דון קום
פקד בנה יתב
עאן סגא תקף
נפק דבר
רבב חיה קלה
צחה נפק

Interp̄. chal.

erudit te. Et cuſtodies precepta dn̄i dei tui: vt ambules in viis que recte ſunt coram eo: τ vt timeas eum: quoniā dn̄s deus tuus introducet te in terrā bonam: terrā fluentē torrentibus aquarū τ fontibus manantibus ex abyſſis τ egredientibus in campis τ in montibus: terrā tritici τ ordei τ vitiū τ ficuū τ malogranatorū: terrā cuius oliue producunt oleū: τ ipſa fluit melle: terrā vbi abſq; penuria comedes panē: τ nihil deficit in ea: terrā cuius lapides ferrū ſunt: τ de montibus eius ſuccides es. Et comedes τ ſaturaberis: τ benedices dn̄o deo tuo p terra bona quā dedit tibi. Caue tibi ne obliuiſcaris timoris dn̄i dei tui: vt non cuſtodias precepta eius τ iudicia eius τ pacta eius q̄ ego precipio tibi hodie. ne forte cum comederis τ ſatiatus fueris: τ domos pulchras edificaueris τ habitaueris in eis: τ boues tui τ oues tue multiplicati fuerint: τ argentū τ aurum multiplicatū fuerit tibi τ oīa tua multiplicata fuerint: induretur cor tuū τ obliuiſcaris timoris dn̄i dei tui qui eduxit te de terra egypti de domo ſeruitutis. Qui duxit te per deſertū magnum τ terribile: locuꝫ ſerpentū vrentium τ ſcorpionum τ locum ſitis: vbi non eſt aqua: qui eduxit tibi aquā de petra duriſſima. Qui cibauit te māna in deſerto quod neſcierunt patres tui: vt

Tranſla. Chal.

מאלפינך: ותיטר ית פיקודיא דיי אלהך למהך באורחן דתקנן קדמוהי ולמדחל
יתיה: ארי יי אלהך מעליך לארעא טבא ארעא נגדא נחלין דמיין ומבועי עינון
תהומין נפקין בבקען ובטורין: ארעא חטין ושערין וגופנין ותאנין ורמונין ארעא
דזיתהא עבדין משחא והיא עבדא דבש: ארעא דלא במסכנות תיכול בה לחמא לא
תחסר מידעם בה ארעא דאבנהא פרזלא ומן טורהא תפסל נחשא: ותיכול ותשבע
ותבריך ית יי אלהך על ארעא טבא דיהב לך: איסתמר לך דילמא תנשי ית דחלתא
דיי אלהך בדיל דלא למיטר פקודוהי ודינוהי וקימוהי דאנא מפקיד לך יומא
דין: דילמא תיכול ותשבע ובתין שפירין תבני ותיתב: ותורך ועאנך יסגון וכספא
ודהבא יסגי לך וכל דלך יסגי: ויתקף ליבך ותנשי ית דחלתא דיי אלהך דאפקך
מארעא דמצרים מבית עבדותא: דדברך במדברא רבא ודחילא אתר חיון קלן
ועקרבין ובית צחונא אתר דלית מיא דאפיק לך מיא מן טינרא תקיפא: דאכלך
מנא במדברא דלא ידעו אבהתך בדיל

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

affligeret te: ⁊ vt tētaret te: vt bñ tibi faceret
κακώσῃ σε, καὶ ἵνα ἐκπειράσῃ σε, εὖ σε ποιῆσαι
in extremo dierū tuorū: ⁊ ne diceres in cor
ἐπ᾽ ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν σου, καὶ μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρ
de tuo: fortitudo mea ⁊ robur man⁹ mee fe
δίᾳ σου, ἡ ἰσχύς μου καὶ τὸ κράτος τῆς χειρός μου ἐ-
cit mihi potentiā magnā hanc. ⁊ recorda
ποίησέ μοι τὴν δύναμιν τὴν μεγάλην ταύτην. καὶ μνη
beris dñi dei tui: qm̄ ipe tibi dat fortitudinē
σθήσῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ὅτι αὐτός σοι δίδωσιν ἰσχὺν
ad faciēdū potentiā: vt impleret pactū ſuū:
τοῦ ποιῆσαι δύναμιν, ἵνα στήσῃ τὴν διαθήκην αὐτοῦ,
qđ iurauit pr̄ib⁹ tuis ſicut hodie. ⁊ erit
ἣν ὤμοσε τοῖς πατράσι σου ὡς σήμερον. καὶ ἔσαι
ſi obliuiōe oblit⁹ fueris dñi dei tui: ⁊ abieris
ἐὰν λήθῃ ἐπιλάθῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ πορευθῇς
poſt deos alienos: ⁊ colueris eos: ⁊
ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ λατρεύσῃς αὐτοῖς, καὶ
adoraueris eos: obteſtor vobis hodie
προσκυνήσῃς αὐτοῖς, διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον
⁊ celū ⁊ terā: ꝙ interitu p̲ibitis:
τόν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ὅτι ἀπωλείᾳ ἀπολεῖσθε,
ſicut ⁊ relique gētes: q̄s dñs p̲dit an̄
καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη, ὅσα ὁ κύριος ἀπολλύει πρὸ
faciē vr̄am: ſic peribitis: qr̄ nō au
προσώπου ὑμῶν, οὕτως ἀπολεῖσθε, ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἠ-
diuiſtis vocē dñi dei vr̄i.
κούσατε τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν. Ca.9.
A Audi iſrael: tu trāſgrederis hodie ior-
ἄκουε ἰσραήλ, σὺ διαβαίνεις σήμερον τὸν ἰορ-
danē vt intres ad poſſidēdū gētes magnas ⁊ fortio
δάνην εἰσελθεῖν κληρονομῆσαι ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρό
res magis quā vos: vrbes magnas ⁊ muratas
τερα μᾶλλον ἢ ὑμεῖς, πόλεις μεγάλας καὶ τειχήρεις
vſq̃ ad celū: populū magnū ⁊ multū ⁊ ſublimē:
ἕως τοῦ οὐρανοῦ, λαὸν μέγαν καὶ πολὺν καὶ εὐμήκη,
filios enac: q̄s tu ſcis: ⁊ tu audiuiſti. q̄s reſiſtet cō
υἱοὺς ἐνάκ, οὓς σὺ οἶσθα, καὶ σὺ ἀκήκοας. τίς ἀντιστήσεται κα-
tra faciē filiorū enac. ⁊ ſcies hodie: ꝙ dñs de⁹
τὰ πρόσωπον υἱῶν ἐνάκ. καὶ γνώσῃ σήμερον, ὅτι κύριος ὁ θεός
tu⁹ hic p̄ibit an̄ faciē tuā: ignis cōſu
σου οὗτος προπορεύσεται πρὸ προσώπου σου, πῦρ καταναλ-
mēs eſt. hic perdet eos: ⁊ hic auer
λίσκον ἐστίν. οὗτος ἐξολοθρεύσει αὐτούς, καὶ οὗτος ἀποστρέ-
tet illos an̄ faciē tuā: ⁊ delebit eos ⁊
ψει αὐτοὺς πρὸ προσώπου σου, καὶ ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς καὶ
perdet eos velociter: ſicut dixit tibi dñs. ne dicas in cor
ἀπολεῖ αὐτοὺς ἐν τάχει, καθάπερ εἶπέ σοι κς. μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρ
de tuo cum deleuerit dñs de⁹ tu⁹ gētes has an̄
δίᾳ σου ἐν τῷ ἐξαναλῶσαι κν̄ τὸν θν̄ σου τὰ ἔθνη ταῦτα πρὸ
faciē tuā: dicens: p̲p̲ iuſticias meas itroduxit me
προσώπου σου, λέγων, διὰ τὰς δικαιοσύνας μου εἰσήγαγέ με
dñs vt poſſiderē terrā bonā hanc:
κύριος κληρονομῆσαι τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ταύτην,

Trāſla.B.Hiero.

[r]afflixit[u]ac[x]probauit[y]ad
extremum[r]miſertus eſt
tui: ne[a]diceres[b]in corde
tuo.[c]fortitudo mea
[d]& robur[e]manus mee
[k]hec[g]mihi oīa[f]p̄ſtiterūt:
[l]ſed recorderis[n]domini
[o]dei tui[p]ꝙ[q]ipſe
[f]vires[s]tibi[r]prebuerit:
[r]vt[y]impleret[b]pactū ſuū
ſup̲[c]quo[d]iurauit
[e]pr̄ibus tuis[f]ſicut[g]pn̄s
indicat[f]dies.[i]Sin aūt[l]o-
blitus[n]domini[o]dei tui
[p]ſecutus fueris
[r]deos[s]alienos:[t]coluerisq̃
illos
[u]& adoraueris: ecce[a]nūc
[r]p̄dico[s]tibi
[b]ꝙ oīno[d]diſpeas.[e]Sicut
gentes[f]quas
[h]deleuit[g]dn̄s[i]in introitu
tuo:[k]ita & vos[l]peribitis
[m]ſi[n]inobediētes fueritis
[p]voci[q]domini
[r]dei veſtri. Cap̄. 9.
A Vdi[b]iſrael.
[c]Tu[d]tranſgredieris[e]ho
die[g]iordanē[i]vt poſſide
as[k]nationes[l]maximas
[m]& fortiores[n]te:
[o]ciuitates[p]ingentes[q]&
[r]ad celum vſq̃[q]muratas
[s]populū[t]magnū[u]atq̃
ſublimē[x]filios[y]enachim
[z]quos ipſe[b]vidiſti[c]&[d]au
diſti:[b]qbus[e]nullus pōt
[g]ex aduerſo[f]reſiſtere.
[k]Scies ergo[l]hodie[m]ꝙ
[n]dn̄s[o]deus tuus[p]ip̄e[q]trā
ſibit[r]ante te[s]ignis[t]deuo
rās atq̃ cōſumens.[y]qui
[z]conterat eos:[b]& deleat
[c]atq̃ diſp̲dat[a]an̄ faciem
tuā[p]velociter:[e]ſicut
[f]locutus eſt[h]tibi.[i]Ne[k]di
cas[l]in corde tuo
[m]cū deleuerit[p]eos[n]dn̄s
[o]deus tuus
[q]i cōſpectu tuo:[s]p̲p̲ iuſti
ciā meam[t]introduxit
me[u]dn̄s:[x]vt[y]terrā[a]hanc
[k]poſſiderem

Tex.Heb. Deut. Ca.ix.

ענתך ולמען נסתך להיטבך
באחריתך: ואמרת בלבבך כחי
ועצם ידי עשה לי את החיל הזה:
וזכרת את יהוה אלהיך כי הוא
הנתן לך כח לעשות חיל למען
הקים את בריתו אשר נשבע
לאבתיך כיום הזה: והיה אם שכח
תשכח את יהוה אלהיך והלכת
אחרי אלהים אחרים ועבדתם
והשתחוית להם העדתי בכם
היום כי אבד תאבדון: כגוים אשר
יהוה מאביד מפניכם כן תאבדון
עקב לא תשמעון בקול יהוה
אלהיכם: שמע ישראל — Ca.ix.
אתה עבר היום את הירדן לבא
לרשת גוים גדלים ועצמים ממך
ערים גדלת ובצרת בשמים: עם
גדול ורם בני ענקים אשר אתה
ידעת ואתה שמעת מי יתיצב לפני
בני ענק: וידעת היום כי יהוה
אלהיך הוא העבר לפניך אש אכלה
הוא ישמידם והוא יכניעם לפניך
והורשתם והאבדתם מהר כאשר
דבר יהוה לך: אל תאמר בלבבך
בהדף יהוה אלהיך אתם
מלפניך לאמר בצדקתי הביאני
יהוה לרשת את הארץ הזאת

Primitiua.heb.

ענה נסה יטב
כוח
עשה
קום ברית שבע
שחה עוד
אבד פנה
שמע
בוא
ירש מן
עיר
גדל רום
יצב פנה
שמד כנע
ירש אבד
אמר
פנה בוא
ירש

Transl.Chal.

לענאותך ובדיל לנסיותך לאיטבא לך בסופך: ותימר בלבך חילי ותקוף ידי קנו
לי ית נכסיא האילין: ותדכר ית יי אלהך ארי הוא דיהב לך חילא למקני נכסין
בדיל לקימא ית קימיה דקיים לאבהתך כיומא הדין: ויהי אם מנשא תנשי ית יי
אלהך ותהך בתר טעות עממיא ותפלחינון ותסגוד להון אסהדית בכון יומא דין ארי
מיבד תיבדון: כעממיא דיי מגלי מן קדמיכון כן תיבדון חלף די לא קבלתון במימרא
דיי אלהכון: — Ca.ix. — שמע ישראל את עבר יומא דין ית ירדנא למיעל
לתרכא עממין רברבין ותקיפין מינך קרוין רברבן וכריכן עד צית שמיא: עם רב
ותקיף בני גבריא דאת ידעת ואת שמעת מן יכול למיקם קדם בני גבריא: ותידע
יומא דין ארי יי אלהך הוא דעבר קדמך מימריה אישא אכלא הוא ישיצינון והוא
יתברינון קדמך ותתריכינון ותובדנון בפריע כמא דמליל יי לך: לא תימר בלבך
בד יתבר יי אלהך יתהון מן קדמך למימר בזכותי איתני יי למירת ית ארעא הדא

Interp̄.chal.

affligeret te: ⁊ vt tentaret te: vt benefaceret tibi in no
uiſſimis tuis. Et ſi dixeris in corde tuo fortitudo mea
et robur man⁹ mee poſſidere me fecerūt ſubſtās iſtas:
recordaberis dñi dei tui: qm̄ ipſe dedit tibi fortitudi
nē vt acq̄reres ſubſtantiā: ⁊ vt firmaret pactū ſuū qđ
iurauit pr̄ibus tuis ſicut in die hac. Et erit ſi obliuio
ne oblitus fueris dñi dei tui: ⁊ ambulaueris poſt ido
la populorū ⁊ ſeruieris eis ⁊ adoraueris ea: cōteſtor
vobis hodie quoniā p̲ditione peribitis ſicut populi
quos dñs tranſtulit a facie vr̄a: ſic peribitis: pro eo
ꝙ non obediſtis verbo dñi dei veſtri. Ca. 9.
A Audi iſrael: tu tranſis hodie iordanē vt ingredia
ris ⁊ eijcias populos fortiores te: ⁊ poſſideas
ciuitates magnas ⁊ muratas vſq̃ ad celū: populū ma
gnū ⁊ fortē filios gigantū: tu eñi noſti ⁊ audiuiſti ꝙ nul
lus pōt reſiſtere filijs gigantū. Et ſcies hodie qr̄ ver-
bū dñi dei tui qđ trāſit corā te ignis cōſumēs eſt: ipſe
cōſumet eos ⁊ ipſe cōteret eos corā te: ⁊ eijcies eos ⁊
perdes eos cito: ſicut locutus eſt tibi dñs. Ne dicas
in corde tuo cum contriuerit dñs deus tuus eos a fa-
cie tua: dicens. Propter iuſtitiā meā introduxit me
dñs vt poſſiderem terram hanc:

Primitiua chal.

ענה נסה יטב
אמר קנה דכר
קום הוה נשה
הלך טעה פלח
סגד סהד אבד
גלה אמר עול
רבב קרה יכל
קום ידע אמר
שצא תבר תרך
אבד אמר
זכה אתא ירת

© Biblioteca Nacional de España

Tex. Heb.

וברשעת הגוים האלה יהוה
מורישם מפניך׃ לא בצדקתך
ובישר לבבך אתה בא לרשת את — ירש
ארצם כי ברשעת הגוים האלה — בוא
יהוה אלהיך מורישם מפניך
ולמען הקים את הדבר אשר
נשבע יהוה לאבתיך לאברהם — קום
ליצחק וליעקב׃ וידעת כי לא — שבע
בצדקתך יהוה אלהיך נתן לך
את הארץ הטובה הזאת לרשתה
כי עם קשה ערף אתה׃ זכר אל
תשכח את אשר הקצפת את — שכח קצף
יהוה אלהיך במדבר למן היום
אשר יצאת מארץ מצרים עד — דבר
באכם עד המקום הזה ממרים — בוא קום מרה
הייתם עם יהוה׃ ובחרב הקצפתם
את יהוה ויתאנף יהוה בכם — היה
להשמיד אתכם׃ בעלתי ההרה — אנף
לקחת לוחת האבנים לוחת — שמד עלה
הברית אשר כרת יהוה עמכם
ואשב בהר ארבעים יום — כרת
וארבעים לילה לחם לא אכלתי — ישב רבע
ומים לא שתיתי׃ ויתן יהוה אלי
את שני לוחת האבנים כתבים — שתה נתן
באצבע אלהים ועליהם ככל — שנה
הדברים אשר דבר יהוה עמכם — צבע
בהר מתוך האש ביום הקהל׃

Trāſla. B. Hiero.

cum propter impietates ſuas iſte delete ſunt natiões. Neq; enī ꝑ̄ iuſticias tuas & equitatē cordis tui ī gredieris: vt poſſideas terras earū. ſed quia il le egerunt impie: introeunte te delete ſunt: & vt compleret verbū ſuum dominus quod ſub iuramēto pollicit⁹ eſt patribus tuis abraā iſaac & iacob. Scito ergo ꝙ non ꝑpter iuſticias tuas dominus deus tuus dederit tibi terram hāc optimam in poſſeſſiōem: cū duriſſime ceruicis ſis populus. Memēto & ne obliuiſcaris quō ad iracūdiā ꝑuocaueris dn̄m deū tuū in ſolitudine: & ex eo die quo egreſſus es ex egypto vſq; ad locum iſtū ſꝑ aduerſū dn̄m cōtē diſti. Nam & in oreb prouocaſti eum: & iratus delere te voluit: qn̄ aſcēdi in montem vt acciperem duas tabulas lapideas pacti quod pepigit vobiſcum dominus. & perſeueraui in monte. xl. diebus ac noctibus: panē nō comedens & aquam non bibēs. Deditq; mihi domin⁹ duas tabulas lapideas ſcriptas digito dei: & cōtinentes omnia verba q̄ vobis locut⁹ eſt in monte de medio ignis quando contio populi congregata eſt.

Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina.

ſed ꝑ̄ impietatē gētiū harū cō
ἀλλὰ διὰ τὴν ἀσέβειαν τῶν ἐθνῶν τούτων ἐξολο-
ſumet eos dn̄s an̄ faciē tuā: nō
θρεύσει αὐτοὺς κύριος πρὸ προσώπου σου, οὐχὶ
ꝑ̄ iuſticiā tuā neq; ꝑ̄ equitatē
διὰ τὴν δικαιοσύνην σου οὐδὲ διὰ τὴν ὁσιότητα
cordis tui tu ingrederis vt poſſideas
τῆς καρδίας σου σὺ εἰσπορεύῃ κληρονομῆσαι τὴν
terrā eaꝝ: ſed ꝑ̄ iniquitatē gētiū ha
γῆν αὐτῶν, ἀλλ᾽ ἢ διὰ τὴν ἀνομίαν τῶν ἐθνῶν τού-
rū dn̄s deus tuus diſperdet eos a
των κύριος ὁ θεός σου ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ
facie tua: ⁊ vt cōpleret foedus qd̄ iurauit
προσώπου σου, καὶ ἵνα στήσῃ τὴν διαθήκην ἣν ὤμοσε
dn̄s pr̄ibus vr̄is abraā ⁊ iſaac
κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ
⁊ iacob. ⁊ cognoſces hodie: ꝙ nō ꝑ̄ iu-
καὶ ἰακώβ. καὶ γνώσῃ σήμερον, ὅτι οὐ διὰ τὰς δι-
ſticias tuas dn̄s deus dat tibi terrā
καιοσύνας σου κύριος ὁ θεὸς δίδωσί σοι τὴν γῆν
bonā hanc vt poſſideas: qm̄ ppl's du
τὴν ἀγαθὴν ταύτην κληρονομῆσαι, ὅτι λαὸς σκληρο-
re ceruicis es. memēto ne obliuiſcaris q̄t q̄t irri
τράχηλος εἶ. μνήσθητι μὴ ἐπιλάθῃ ὅσα παρώ-
taſti dn̄z deū tuū in deſerto: a quo die
ξυνας κύριον τὸν θεόν σου ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἀφ᾽ ἧς ἡμέ-
egreſſi eſtis de terra egypti donec veniſtis in
ρας ἐξήλθετε ἐκ γῆς αἰγύπτου ἕως ἤλθετε εἰς
locū hūc: increduli ꝑſeueratis circa ea
τὸν τόπον τοῦτον, ἀπειθοῦντες διατελεῖτε τὰ
q̄ ad dn̄m. ⁊ in oreb ꝑuocaſtis dn̄m.
πρὸς κύριον. καὶ ἐν χωρὴβ παρωξύνατε κύριον.
⁊ iratus ē dn̄s in vos vt perderet vos: aſ
καὶ ἐθυμώθη κύριος ἐφ᾽ ὑμῖν ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς, ἀνα-
cēdēte me in mōtē vt acciperē tabulas
βαίνοντός μου εἰς τὸ ὄρος λαβεῖν τὰς πλάκας
lapideas: tabulas pacti: qd̄ pepigit ad
τὰς λιθίνας, πλάκας διαθήκης, ἧς διέθετο πρὸς
vos. ⁊ ꝑſeueraui in mōte quadragīta
ὑμᾶς. καὶ κατεγινόμην ἐν τῷ ὄρει τεσσαράκον-
diebus ⁊ quadragīta noctibus. panē nō
τα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. ἄρτον οὐκ
comedi ⁊ aquā nō bibi. ⁊ dedit mihi do-
ἔφαγον καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιον. καὶ ἔδωκέ μοι κύ-
minus duas tabulas lapideas ſcriptas in
ριος τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας γεγραμμένας ἐν
digito dei. ⁊ in eis oēs
τῷ δακτύλῳ τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπ᾽ αὐταῖς πάντες
ſmōes: quos locutus ē dn̄s ad vos in
οἱ λόγοι, οὓς ἐλάλησε κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ
mōte de medio ignis in die cōgregatiōis.
ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς ἐν ἡμέρᾳ ἐκκλησίας.

B

Primitiua chal.

עול
קום ידע
זכה קשה
דכר נשה רגז
דבר אתא סרב
הוה נסק נסב
קום רבע יום
שתה
צבע

Interp. chal.

ſed ꝑpter pctā populorū iſtoꝝ eijciet eos dn̄s a facie tua. non propter iuſtitiā tuam neq; ꝑpter rectitudinē cordis tui tu ingredieris ad poſſidendā terrā eoꝝ: ſed ꝑpter peccata populoꝝ iſtoꝝ dn̄s deus tu⁹ eijciet eos a facie tua: ⁊ vt confirmet verbuz qd̄ iurauit dn̄s patribus tuis abrahā iſaac ⁊ iacob. Et ſcies quoniaz non propter iuſtitiā tuā dn̄s deus tuus dabit tibi terram bonā hanc vt poſſideas eam: quia tu es populus dure ceruicis. Memento ne obliuiſcaris quō ad iracundiā prouocaſti dn̄m deuz tuū in deſerto: a die quo egreſſus es de terra egypti donec veniſtis vſq; ad locū iſtum rebelles fuiſtis coram dn̄o. Et in oreb prouocaſtis ad iracundiā dominū: ⁊ fuit ira a facie dn̄i contra vos vt conſumeret vos: quando aſcendi in montem vt acciperem duas tabulas lapideas tabulas pacti quod pepigit dn̄s vobiſcū: ⁊ manſi in monte quadraginta diebus ⁊ quadraginta noctibus: panē non comedi: ⁊ aquā non bibi: ⁊ dedit dn̄s mihi duas tabulas lapideas ſcriptas digito dei: ⁊ ſuper eas iuxta oīa verba que locutus eſt dominus vobiſcum de medio ignis in die congregationis.

Tranſla. Chal.

ובחובי עממיא האלין ייי מתריכינון מן קדמך׃ לא בזכותך ובקשיטות לבך את עליל
למירת ית ארעהון ארי בחובי עממיא האילין ייי אלהך מתריכינון מן קדמך ובדיל
לקימא ית פתגמא דקיים ייי לאבהתך לאברהם ליצחק וליעקב׃ ותידע ארי לא
בזכותך ייי אלהך יהיב לך ית ארעא טבתא הדא למירתה ארי עם קשי קדל את׃
אידכר לא תתנשי ית דארגזתא קדם ייי אלהך במדברא למן יומא דנפקתא
מארעא דמצרים עד מיתיכון עד אתרא הדין מסרבין הויתון קדם ייי׃ ובחורב
ארגזתון קדם ייי והוה רגז מן קדם ייי בכון לשיצאה יתכון׃ במסקי לטורא למיסב
לוחי אבניא לוחי קימא דגזר יהוה עמכון ויתיבית בטורא ארבעין יממין וארבעין
לילון לחמא לא אכלית ומיא לא שתיתי׃ ויהב ייי לי ית תרין לוחי אבניא כתיבין
באצבעא דייי ועליהון ככל פתגמיא דמליל יהוה עמכון בטורא מגו אישתא ביומא
דקהלא׃

© Biblioteca Nacional de España

Traſla.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

τ factū ē p̄ quadraginta dies τ p̄ quadra
καὶ ἐγένετο διὰ τεσσαράκοντα ἡμερῶν καὶ διὰ τεσσα-
ginta noctes dedit mihi dñs duas tabulas
ράκοντα νυκτῶν ἔδωκέ μοι κύριος τὰς δύο πλάκας
lapideas tabulas federis: τ dixit dñs ad
τὰς λιθίνας πλάκας διαθήκης, καὶ εἶπε κύριος πρός
me: ſurge deſcende cito hinc: q̄m deli
Exo. με, ἀνάστηθι κατάβηθι τὸ τάχος ἐντεῦθεν, ὅτι ἠνόμη-
32.d. q̄t popul⁹ tu⁹: q̄s eduxiſti de t̄ra egypti. trāſ-
σεν ὁ λαός σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς αἰγύπτου. πα-
greſſi ſūt cito de via: quā precepiſti illis:
ρέβησαν ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλω αὐτοῖς,
fecerūt ſibi cōflatile. τ ait dñs ad
ἐποίησαν ἑαυτοῖς χώνευμα. καὶ εἶπε κύριος πρός
me: dicēs: locut⁹ ſū ad te ſemel τ bis: di-
C με, λέγων, λελάληκα πρός σε ἅπαξ καὶ δίς, λέ-
cens: vidi pp̄lm hunc: τ ecce pp̄ls dure
γων, ἑώρακα τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ ἰδοὺ λαὸς σκληρο-
ceruicis eſt: dimitte me vt cōteram illos: τ
τράχηλός ἐστιν, ἔασόν με ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς, καὶ
deleā nomē eoꝝ de ſub ce-
ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτῶν ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρα-
lo: τ faciā te in gētē magnā τ fortē τ
νοῦ, καὶ ποιήσω σὲ εἰς ἔθνος μέγα καὶ ἰσχυρὸν καὶ
multā magis q̄ hec. τ reuerſus deſcendi
πολὺ μᾶλλον ἢ τοῦτο. καὶ ἐπιστρέψας κατέβην
de mōte: τ mōs ardebat igne: τ due
ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ τὸ ὄρος ἐκαίετο πυρί, καὶ αἱ δύο
tabule federis in duab⁹ manib⁹ meis.
πλάκες τῆς διαθήκης ἐπὶ ταῖς δυσὶ χερσί μου.
τ vidēs q̄ peccauiſtis corā dño deo vr̄o:
καὶ ἰδὼν ὅτι ἡμάρτετε ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν,
τ feciſtis vobis ipſis vitulū cōflatilē: τ
καὶ ἐποιήσατε ὑμῖν ἑαυτοῖς μόσχον χωνευτόν, καὶ
trāſgreſſi eſtis cito de via: quā p̄cepit do-
παρέβητε ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλατο κύ-
min⁹ vobis: τ accipiēs duas tabulas p̄-
ριος ὑμῖν, καὶ ἐπιλαβόμενος τῶν δύο πλακῶν ἔρ-
ieci eas a duab⁹ manib⁹ meis: τ cōfre-
ριψα αὐτὰς ἀπὸ τῶν δύο χειρῶν μου, καὶ συνέτρι-
gi eas corā vobis. τ deprecat⁹ ſū corā dño
ψα αὐτὰς ἐναντίον ὑμῶν. καὶ ἐδεήθην ἔναντι κυρίου
ſcdo ſicut τ prius. quadraginta
δεύτερον καθάπερ καὶ τὸ πρότερον. τεσσαράκοντα
diebus τ quadraginta noctib⁹ panē nō comedi
ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἄρτον οὐκ ἔφαγον
τ aquā nō bibi p̄ oib⁹ peccatis vr̄is:
καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιον περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν
q̄ peccauiſtis cū feciſtis malū corā dño
ὧν ἡμάρτετε ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἔναντι κυρίου
deo nr̄o vt irritaretis eum. τ timid⁹
τοῦ θεοῦ ἡμῶν τοῦ παροξῦναι αὐτόν. καὶ ἔμφοβός
ſū p̄p̄ irā τ furorē: q̄m
εἰμι διὰ τὴν ὀργὴν καὶ τὸν θυμόν, ὅτι

Traſla.B.Hiero.

Cunq; tranſiſſent quadraginta dies & totidē noctes: dedit mihi dominus duas tabulas lapideas: tabulas federis. dixitq; mihi. Surge & deſcēde hinc cito: quia populus tuus quem eduxiſti de egypto deſeruerunt velociter viam quā demōſtraſti eis. fecerūtq; ſibi conflatile. Rurſumq; ait dominus ad me. Cerno q̄ populus iſte dure ceruicis ſit. Dimitte me vt cōteram eum: & deleam nomen eius de ſub celo: & conſtituam te ſuper gentem que hac maior & fortior ſit. Cunq; de monte ardēte deſcenderem: & duas tabulas federis vtraq; tenerem manu: vidiſſe q; peccaſſe vos domīo deo veſtro: & feciſſe vobis vitulū cōflatilē ac deſeruiſſe velociter viā eius quā vobis oſtenderat: proieci tabulas de manibus meis: cōfregiq; eas in cōſpectu veſtro. Et procidi ante dominum ſicut prius quadraginta diebus & noctibus: panem non comedens & aquā nō bibens propter omnia peccata veſtra que geſſiſtis contra dominum: & eum ad iracundiam prouocaſtis. Timui enim indignatiōem & irā illius: qua

Tex.Heb. Deut. Ca.ix.

וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים
לָיְלָה נָתַן יְהוָה אֵלַי אֶת שְׁנֵי
לֻחֹת הָאֲבָנִים לֻחוֹת הַבְּרִית׃ וַיֹּאמֶר — לוּחַ
יְהוָה אֵלַי קוּם רֵד מַהֵר מִזֶּה כִּי — יָרַד
שִׁחֵת עַמְּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרָיִם — יָצָא
סָרוּ מַהֵר מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתִם — סוּר צָוָה
עָשׂוּ לָהֶם מַסֵּכָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה — עָשָׂה נָסַךְ אָמַר
אֵלַי לֵאמֹר רָאִיתִי אֶת הָעָם — רָאָה
הַזֶּה וְהִנֵּה עַם קְשֵׁה עֹרֶף
הוּא׃ הֶרֶף מִמֶּנִּי וְאַשְׁמִידֵם — רָפָה שָׁמַד
וְאֶמְחֶה אֶת שְׁמָם מִתַּחַת
הַשָּׁמָיִם וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי — עָשָׂה אֵת
עָצוּם וָרָב מִמֶּנּוּ׃ וָאֵפֶן וָאֵרֵד — עָצַם פָּנָה יָרַד
מִן הָהָר וְהָהָר בֹּעֵר בָּאֵשׁ וּשְׁנֵי
לוּחֹת הַבְּרִית עַל שְׁתֵּי יָדָי׃ וָאֵרֶא — בָּרַת רָאָה
וְהִנֵּה חֲטָאתֶם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם
עֲשִׂיתֶם לָכֶם עֵגֶל מַסֵּכָה סַרְתֶּם — עָשָׂה
מַהֵר מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶתְכֶם׃ וָאֶתְפֹּשׂ בִּשְׁנֵי הַלֻּחֹת — תָּפַשׂ שָׁנָה לוּחַ
וָאַשְׁלִכֵם מֵעַל שְׁתֵּי יָדָי — שָׁלַךְ
וָאֲשַׁבְּרֵם לְעֵינֵיכֶם׃ וָאֶתְנַפַּל — שָׁבַר נָפַל
לִפְנֵי יְהוָה כָּרִאשֹׁנָה אַרְבָּעִים — פָּנָה רָבַע
יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא
אָכַלְתִּי וּמַיִם לֹא שָׁתִיתִי עַל כָּל — שָׁתָה
חַטַּאתְכֶם אֲשֶׁר חֲטָאתֶם לַעֲשׂוֹת — עָשָׂה
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ׃ כִּי — רוּעַ כָּעַס
יָגֹרְתִּי מִפְּנֵי הָאַף וְהַחֵמָה אֲשֶׁר — גּוּר יָחַם

Tranſla.Chal.

וַהֲוָה מִסּוֹף אַרְבְּעִין יְמָמִין וְאַרְבְּעִין לֵילָוָן יְהַב יְיָ לִי יַת תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא לוּחֵי קְיָמָא׃
וַאֲמַר יְיָ לִי קוּם חוּת בִּפְרִיעַ מִכָּא אֲרֵי חַבִּיל עַמָּךְ דְּאַפֵּיקְתָּא מִמִּצְרָיִם סְטוֹ בִּפְרִיעַ
מִן אוֹרְחָא דְּפַקֵּידְתִּינוּן עֲבָדוּ לְהוֹן מַתְּכָא׃ וַאֲמַר יְיָ לִי לְמֵימַר גְּלֵי קֳדָמַי יַת עַמָּא
הָדֵין וְהָא עַם קְשֵׁי קְדָל הוּא׃ אֲנַח בָּעוּתָךְ מִן קֳדָמַי וְאֵישֵׁיצֵינוּן וְאֶמְחֵי יַת שׁוּמְהוֹן
מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא וְאֶעְבֵּיד יָתָךְ לְעַם תַּקִּיף וְסַגִּי מִנְּהוֹן׃ וְאִתְפְּנֵיתִי וּנְחָתִית מִן טוּרָא
וְטוּרָא בָּעֵר בְּאֶשָּׁתָא וּתְרֵין לוּחֵי קְיָמָא עַל תַּרְתֵּין יְדָי׃ וַחֲזֵית וְהָא חַבְתּוּן קֳדָם יְיָ
אֱלָהֲכוֹן עֲבַדְתּוּן לְכוֹן עֵגֶל מַתְּכָא סְטֵיתוּן בִּפְרִיעַ מִן אוֹרְחָא דְּפַקֵּיד יְיָ יָתְכוֹן׃ וַאֲחַדִית
בִּתְרֵין לוּחַיָּא וּרְמֵיתִנּוּן מֵעַל תַּרְתֵּין יְדָי וְתַבַּרְתִּינוּן לְעֵינֵיכוֹן׃ וְאִשְׁתַּטַּחִית קֳדָם יְיָ
כַּד בְּקַדְמֵיתָא אַרְבְּעִין יְמָמִין וְאַרְבְּעִין לֵילָוָן לַחְמָא לָא אֲכָלִית וּמַיָּא לָא שְׁתֵיתִי עַל כָּל
חוֹבַתְכוֹן דְּחַבְתּוּן לְמֶעְבַּד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ לְאַרְגָּזָא קֳדָמוֹהִי׃ אֲרֵי דְּחֵילִית מִן קֳדָם
רוּגְזָא וְחֵימְתָא

Interp̄.chal.

Et factū eſt poſt quadraginta dies τ quadraginta noctes dedit dñs mihi. duas tabulas lapideas: tabulas federis. et dixit dñs ad me. Surge deſcēde cito hinc: quia corruptus eſt populus tuus quē eduxiſti de egypto. receſſerūt cito de via quā precepiſti eis: fecerunt ſibi conflatile. Et ait dñs ad me dicens. Not⁹ eſt corā me populus hic: τ ecce populus dure ceruicis eſt. dimitte deprecationē tuam a cōſpectu meo vt cōſumam eos: τ delebo nomen eoꝝ de ſub celis: τ faciam te in populū fortiorē τ maiorem his. Et diuerti τ deſcendi de monte: τ mons ardebat igni: τ due tabule federis erant in duabus manibus meis. Et vidi τ ecce peccaſtis coram dño deo veſtro: feciſtis vobis vitulum conflatilē: declinaſtis cito a via quā precepit dñs vobis. Et apprehēdi duas tabulas τ proieci eas de duabus manibus meis: τ confregi eas ante oculos veſtros. et proſtratus ſum coram dño ſicut prius quadraginta diebus τ quadraginta noctibus: panē non comedi τ aquā non bibi propter oīa peccata vr̄a in quibus peccaſtis faciendo quod maluꝫ eſt coram domino ad irritandum eum. Timui enim propter iram τ indignationem qua

Pritiua chal.

קוּם
נְחַת נְפַק סְטָה
נְתַךְ אֲמַר גְּלָה
קְשָׁה יְנַח בְּעָה
שְׁצָא מְחָא
עֲבַד פְּנָה קוּם
חֲזָה חוּב נְתַךְ
סְטָה רְמָה שְׁמַח
רְבַע שְׁתָה חוּב
עֲבַד רְגַז יְחַם

© Biblioteca Nacional de España

Primitiva heb.	Ter. Heb.
	הקצף יהוה עליכם להשמיד אתכם
שמע	וישמע יהוה אלי גם בפעם ההוא:
אנף	ובאהרן התאנף יהוה מאד
פלל	להשמידו ואתפלל גם בעד אהרן
	בעת ההוא: ואת חטאתכם אשר
עשה שרף	עשיתם את העגל לקחתי ואשרף
כתת טחן יטב	אתו באש ואכת אתו טחון היטב
דקק שלך	עד אשר דק לעפר ואשלך
	את עפרו אל הנחל הירד מן
	ההר: ובתבערה ובמסה ובקברת
קצף היה	התאוה מקצפים הייתם את
	יהוה: ובשלח יהוה אתכם מקדש
עלה ירש	ברנע לאמר עלו ורשו את
נתן	הארץ אשר נתתי לכם
מרה פה	ותמרו את פי יהוה אלהיכם
אמן	ולא האמנתם לו ולא
קול מרה	שמעתם בקלו: ממרים הייתם
ידע	עם יהוה מיום דעתי אתכם:
נפל פנה רבע	ואתנפל לפני יהוה את ארבעים
	היום ואת ארבעים הלילה
	אשר התנפלתי כי אמר
שמד	יהוה להשמיד אתכם:
פלל	ואתפלל אל יהוה ואמר אדני
שחת	יהוה אל תשחת עמך
פדה	ונחלתך אשר פדית בגדלך אשר
יצא	הוצאת ממצרים ביד חזקה:
	זכר לעבדיך לאברהם

Trasla. B. Hiero.

aduerſū vos concitatus: delere vos voluit. Et exaudiuit me dn̄s ēt hac vice. Aduerſum aaron quoq; vehementer iratus voluit eū conterere: & pro illo ſimiliter deprecatus ſum. Peccatū āt veſtrū quod feceratis .i. vitulū: arripiens: igne combuſſi: & in fruſtra comminuens omnino quoq; in puluerem redigens proieci in torrentem qui de monte deſcendit. In incēdio quoq; & in tentatione & in ſepulchris concupiſcētie prouocaſtis dn̄m. & qn̄ miſit vos de cadeſ barne dicens. aſcendite & poſſidete terram quā dedi vobis: & contempſiſtis imperium dn̄i dei veſtri: & non credidiſtis ei. neq; vocē eius audire voluiſtis: ſed ſp fuiſtis rebelles a die qua noſſe vos cepi. Et iacui coram domino quadraginta diebus ac noctibus quibus eum ſuppliciter deprecabar: ne deleret vos vt fuerat comminatus: & orans dixi. Domīe deus ne diſperdas populum tuum & hereditatem tuā quā redemiſti in magnitudine tua: quos eduxiſti ī manu forti. Recordare ſeruorū tuorū abraā

Trasla. Gre. lxx. cū interp. latina

irritatus ē dn̄s ꝯtra vos vt deleret
παρωξύνθη κύριος ἐφ' ὑμῖν τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ὑ-
vos. ꝛ exaudiuit dn̄s me ꝛ in tp̄e il
μᾶς. καὶ εἰσήκουσε κύριος ἐμοῦ καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκεί-
lo. ꝛ ꝯtra aarō iratus ē dn̄s valde vt
νῳ. καὶ ἐπὶ ἀαρὼν ἐθυμώθη κύριος σφόδρα τοῦ ἐξο-
cōtereret eū. ꝛ oraui ꝛ pro aarō in
λοθρεῦσαι αὐτόν. καὶ ηὐξάμην καὶ περὶ ἀαρὼν ἐν τῷ
tp̄e illo. ꝛ pctm̄ vr̄m qḋ feci
καιρῷ ἐκείνῳ. καὶ τὴν ἁμαρτίαν ὑμῶν ἣν ἐποιήσα-
ſtis vitulū accepi: ꝛ cōbuſſi eū i-
τε τὸν μόσχον ἔλαβον, καὶ κατέκαυσα αὐτὸν πυ-
gne: ꝛ cōfregi eū ꝛ cōminui vehemēter
ρί, καὶ κατέκοψα αὐτὸν καὶ κατήλασα σφόδρα
quouſq; factus ē minutū: ꝛ factus ē ſicut pul
ἕως οὗ ἐγένετο λεπτόν, καὶ ἐγενήθη ὡσεὶ κονιορ-
uis: ꝛ pieci puluerē in torrētē
τός, καὶ ἔρριψα τὸν κονιορτὸν εἰς τὸν χειμάρρουν
deſcēdētē de mōte. ꝛ in in
τὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ ὄρους. καὶ ἐν τῷ ἐμ-
cēdio ꝛ in tētatione ꝛ in ſe
πυρισμῷ καὶ ἐν τῷ πειρασμῷ καὶ ἐν τοῖς μνή-
pulchris cōcupiſcētie irritātes fuiſtis dn̄m
μασι τῆς ἐπιθυμίας παροξύναντες ἦτε κύριον
deū nr̄z. ꝛ qn̄ miſit dn̄s vos de
τὸν θεὸν ἡμῶν. καὶ ὅτε ἐξαπέστειλε κύριος ὑμᾶς ἐκ
cades barne: dicēs: aſcēdite ꝛ poſſide
κάδης βαρνή, λέγων, ἀνάβητε καὶ κληρονομήσα-
te trā: q̄ do vobis. ꝛ cōtēpſiſtis
τε τὴν γῆν, ἣν δίδωμι ὑμῖν. καὶ ἠπειθήσατε
vbū dn̄i dei vr̄i: ꝛ nō cre
τῷ ῥήματι κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐπι-
didiſtis ei: ꝛ nō audiſtis vocē
στεύσατε αὐτῷ, καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς
eius: ꝛ rebelles fuiſtis q̄ ad dn̄m a qua
αὐτοῦ, καὶ ἀπειθοῦντες ἦτε τὰ πρὸς κύριον ἀφ' ἧς
die cognitus fuit vobis. ꝛ oraui corā dn̄o
ἡμέρας ἐγνώσθη ὑμῖν. καὶ ἐδεήθην ἔναντι κυρίου
quadragita diebus ꝛ quadragita noctib᷒:
τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας,
quib᷒ depcatus ſū: dixit eñi dn̄s pditurū vos.
ὅσας ἐδεήθην, εἶπε γὰρ κύριος ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς.
ꝛ oraui ad deū: ꝛ dixi: dn̄e dn̄e: ne
καὶ ηὐξάμην πρὸς τὸν θεόν, καὶ εἶπα, κύριε κύριε, μὴ
diſpdas pplm̄ tuū ꝛ hereditatē
ἐξολοθρεύσῃς τὸν λαόν σου καὶ τὴν κληρονομίαν
tuā: q̄ redemiſti in fortitudine tua magna: quos edu
σου, ἣν ἐλυτρώσω ἐν τῇ ἰσχύϊ σου τῇ μεγάλῃ, οὓς ἐξή-
xiſti de tra egypti in manu tua for
γαγες ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν τῇ χειρί σου τῇ κρα-
ti ꝛ in brachio tuo excelſo. re
ταιᾷ καὶ ἐν τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ. μνή-
cordare abraam
σθητι ἀβραὰμ

D

Primitiva chal.
צלא
שיצא צלא
יקד שוף
רמא
שאל רגז
אמר נסק חסן
סרב הוה
שטח רבע
שיצא חבל חסן
נפק דכר

Interp. chal.

iratus erat dn̄s cōtra vos vt cōſumeret vos. Et ſuſcepit dn̄s orationē meam etiā in tp̄e illo. contra aaron quoq; fuit ira a facie dn̄i vt diſperderet eum. Et oraui etiam pro aaron in illo tp̄e: ꝛ peccatū veſtrū qḋ feciſtis .i. vitulū tuli ꝛ cōbuſſi eum igni: ꝛ cōminui eum in pillo vehemēter donec fuit cōminutū in puluerē: ꝛ proieci puluerē ei᷒ in torrentē qui deſcendit de mōte. In incendio quoq; ꝛ in tentatione ꝛ in ſepulchris cōcupiſcentiū irritaſtis dn̄m. et qn̄ miſit vos dn̄s de cades barne dicens. Aſcendite ꝛ poſſidete terrā quam dedi vobis: rebelles fuiſtis verbo dn̄i dei veſtri: ꝛ nō credidiſtis ei neq; obediſtis verbo eius. rebelles fuiſtis coram dn̄o a die quo cognoui vos. Et proſtratus ſum corā dn̄o quadraginta diebus ꝛ quadraginta noctibus quibus proſtratus ſum. quoniā dixerat dn̄s vt conſumeret vos. Et oraui coram domino: ꝛ dixi. Domine deus ne diſſipes populum tuum ꝛ hereditatem tuam quam redemiſti in fortitudine tua: quem eduxiſti de egypto in manu forti. Recordare ſeruorum tuorum abraham

Transla. Chal.

דרגז ייי עליכון לשיצאה יתכון וקביל יהוה צלותי אף בזימנא ההיא: ועל אהרן
הוה רגז מן קדם ייי לחדא לשיצאותיה וצליתי אף על אהרן בעדנא ההוא: וית
חובתכון דעבדתון ית עגלא נסיבית ואוקידת יתיה בנורא ושפית יתיה בשופינא
יאות עד דהוה דקיק לעפרא ורמית ית עפריה לנחלא דנחית מן טורא: ובדליקתא
ובנסיתא ובקברי דמשאלי מרגזין הויתון קדם ייי: וכד שלח ייי יתכון מרקם גיאה
למימר סקו ואחסינו ית ארעא דיהבית לכון וסריבתון על מימרא דייי אלהכון
ולא הימנתון ליה ולא קבלתון למימריה: מסרבין הויתון קדם ייי מיומא דידעית
יתכון: ואשתטחית קדם ייי ית ארבעין יממין וית ארבעין לילון דאשתטחית ארי
אמר ייי לשיצאה יתכון: וצליתי קדם ייי ואמרית ייי אלהים לא תחבל עמך ואחסנתך
דפרקת בתוקפך דאפקתא ממצרים בידא תקיפא: אידכר לעבדך לאברהם

© Biblioteca Nacional de España

τ iſaac τ iacob ſeruoꝝ tuoꝝ: q̄b⁹ iu=
καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ τῶν θεραπόντων σου, οἷς ὤμο
raſti p̄ teip̄m: ne aſpicias in duri=
σας κατὰ σεαυτοῦ, μὴ ἐπιβλέψης ἐπὶ τὴν σκλη
ciem ppl̄i hui⁹: τ in impietates
ρότητα τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ ἐπὶ τὰ ἀσεβήματα
eoꝝ: τ in peccata eoꝝ: ne forte di
αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν, μήποτε εἴ
cant habitantes trā vnde eduxiſti nos
πωσιν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ὅθεν ἐξήγαγες ἡμᾶς
illinc: dicentes: q₂ nō poterat dn̄s itro=
ἐκεῖθεν, λέγοντες, παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι κύριον εἰσα
ducere eos in trā: quā dixit eis: τ q₂
γαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν, ἣν εἶπεν αὐτοῖς, καὶ παρὰ
oderat dn̄s eos: eduxit illos vt interfi
τὸ μισῆσαι κύριον αὐτούς, ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἀποκτεῖ
ceret in deſerto. τ hi ppl̄s tuus τ hereditas
ναι ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ οὗτοι λαός σου καὶ κληρονομία
tua: q̄s eduxiſti de tra egypti in fortitudine tua
σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν τῇ ἰσχύϊ σου τῇ
magna τ in brachio tuo excelſo.
μεγάλῃ καὶ ἐν τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ. Ca.10

In illo tēpore dixit dn̄s ad me: dola tibi
A ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ εἶπε κς̄ πρός με, λάξευσαι σεαυ
Exo. duas tabulas lapideas ſicut primas: τ aſcen=
34.a. τῷ δύο πλάκας λιθίνας ὥσπερ τὰς πρώτας, καὶ ἀνάβη
de ad me in mōtē: τ facies tibi arcā
θι πρός με εἰς τὸ ὄρος, καὶ ποιήσεις σεαυτῷ κιβωτὸν
ligneā: τ ſcribā ſup̄ tabulas verba:
ξυλίνην, καὶ γράψω ἐπὶ τὰς πλάκας τὰ ῥήματα,
q̄cūq₃ fuerūt in tabulis p̄mis: q̄s confregiſti:
ὅσα ἦν ἐν ταῖς πλαξὶ ταῖς πρώταις, ἃς συνέτριψας,
τ pones eas in arcā. τ feci ar
καὶ ἐμβαλεῖς αὐτὰς εἰς τὴν κιβωτόν. καὶ ἐποίησα κι
cam de lignis incorruptibilib⁹: τ dolaui duas
βωτὸν ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ ἐλάξευσα τὰς δύο
tabulas lapideas: ſicut p̄me: τ aſcendi in
πλάκας τὰς λιθίνας, ὥσπερ αἱ πρῶται, καὶ ἀνέβην εἰς
mōtē τ due tabule in duab⁹ manib⁹
τὸ ὄρος, καὶ αἱ δύο πλάκες ἐπὶ ταῖς δυσὶ χερσί
meis: τ ſcripſit ſup̄ tabulas ſcd̄m ſcripturā
μου, καὶ ἔγραψεν ἐπὶ τὰς πλάκας κατὰ τὴν γραφὴν
p̄mā decē verba: q̄ locut⁹ ē dn̄s ad
τὴν πρώτην τοὺς δέκα λόγους, οὓς ἐλάλησε κς̄ πρὸς ὑ
vos i mōte de medio ignis in die cōgrega
μᾶς ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς ἐν ἡμέρᾳ τῆς συναγω
tiōis. τ dedit eas dn̄s mihi. τ reuerſus deſcē=
γῆς. καὶ ἔδωκεν αὐτὰς κς̄ ἐμοί. καὶ ἐπιστρέψας κατέ
di de monte: τ poſui tabulas in ar
βην ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ ἐνέβαλον τὰς πλάκας εἰς τὴν κι
cā: quā fecerā. τ fuerūt ibi: ſicut p̄cepit
βωτόν, ἣν ἐποίησα. καὶ ἦσαν ἐκεῖ, καθὰ ἐνετείλατό
B mihi dn̄s. τ filij iſrael ꝓfecti ſūt de beroth filioꝝ
Nu.20 d. μοι κύριος. καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπῆραν ἐκ βηρὼθ υἱῶν

iſaac & iacob. Ne aſpicias duriciam populi huius & impietatem atq₃ pctūm: ne forte dicāt hītatores terre de qua eduxiſti nos: non poterat dn̄s introducere eos in terram quam pollicitus eſt eis: & oderat illos: idcirco eduxit vt interficeret eos in ſolitudine q ſunt populus tuus & hereditas tua: quos eduxiſti in fortitudine tua magna & in brachio tuo extento. Ca.10.

In tpe illo dixit dn̄s ad me. Dola tibi duas tabulas lapideas ſicut priores fuerūt: & aſcēde ad me in mōtem: facieſq₃ arcam ligneam: & ſcribam in tabulis verba que fuerunt in his q̄s ante cōfregiſti: poneſq₃ eas in arca. Feci igitur arcā de lignis ſethim. Cūq₃ dolaſſem duas tabulas lapideas inſtar priorum: aſcendi in mōtē habēs eas in manibus. Scripſitq₃ in tabulis iuxta id q̄d pri⁹ ſcripſerat verba decem que locutus eſt dominus ad vos in monte de medio ignis: quando populus congregatus ē: & dedit eas mihi. Reuerſuſq₃ de monte deſcēdi: & poſui tabulas in arcam quam feceram: que hucuſq₃ ibi ſunt: ſicut mihi precepit dominus. Filii autem iſrael mouerūt caſtra ex beroth filiorū

לִיצְחָק וּלְיַעֲקֹב אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי
הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל
חַטָּאתוֹ: פֶּן יֹאמְרוּ הָאָרֶץ אֲשֶׁר
הוֹצֵאתָנוּ מִשָּׁם מִבְּלִי יְכֹלֶת
יְהוָה לַהֲבִיאָם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
דִּבֶּר לָהֶם וּמִשִּׂנְאָתוֹ אוֹתָם
הוֹצִיאָם לַהֲמִתָם בַּמִּדְבָּר: וְהֵם
עַמְּךָ וְנַחֲלָתֶךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ
בְּכֹחֲךָ הַגָּדֹל וּבִזְרֹעֲךָ הַנְּטוּיָה:
בָּעֵת הַהִוא אָמַר
יְהוָה אֵלַי פְּסָל לְךָ שְׁנֵי לוּחֹת
אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וַעֲלֵה אֵלַי
הָהָרָה וְעָשִׂיתָ לְּךָ אֲרוֹן עֵץ:
וְאֶכְתֹּב עַל הַלֻּחֹת אֶת הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלֻּחֹת הָרִאשֹׁנִים
אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשַׂמְתָּם בָּאָרוֹן:
וָאַעַשׂ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים וָאֶפְסֹל
שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים
וָאַעַל הָהָרָה וּשְׁנֵי הַלֻּחֹת בְּיָדִי:
וַיִּכְתֹּב עַל הַלֻּחֹת כַּמִּכְתָּב
הָרִאשׁוֹן אֵת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֲלֵיכֶם בָּהָר
מִתּוֹךְ הָאֵשׁ בְּיוֹם הַקָּהָל וַיִּתְּנֵם
יְהוָה אֵלָי: וָאֵפֶן וָאֵרֵד מִן הָהָר
וָאָשִׂם אֶת הַלֻּחֹת בָּאָרוֹן אֲשֶׁר
עָשִׂיתִי וַיִּהְיוּ שָׁם כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי יְהוָה:
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נָסְעוּ מִבְּאֵרֹת בְּנֵי

פנה קשה
אמר
בוא
את
יצא מות דבר
כוח נטה
Cap̄.x.
שנה
עשה ארן
כתב לוח
היה
שום
עשה שוט פסל
שנה
עלה
כתב
נתן
פנה ירד שום
עשה היה צוה

Tranſla.Chal.

ליצחק וליעקב לא תתפני לקשיות עמא הדין ולחוביהון ולחטאיהון: דילמא יימרון
דיירי ארעא דאפקתנא מתמן מדלית יוכלא קדם יי' לאעלותהון לארעא דמליל
להון ומדסני יתהון אפיקינון לקטלותהון במדברא: ואינון עמך ואחסנתך דאפיקתא
בחילך רבא ובדרעך מרממא: Ca.x. בעדנא ההוא אמר יי' לי פסל
לך תרין לוחי אבניא כקדמאי וסק לקדמי לטורא ותעבד לך ארונא דאע: ואכתב
על לוחיא ית פתגמיא דהוו על לוחיא קדמאי דתברת ותשוינון בארונא: ועבדית
ארונא דאעי שטין ופסלית תרין לוחי אבניא כקדמאי וסליקית לטורא ותרין
לוחיא בידי: וכתב על לוחיא ככתבא קדמאה ית עשרא פתגמין דמליל יי' עמכון בטורא
מגו אישתא ביומא דקהלא ויהבינון יי' לי: ואתפניתי ונחתית מן טורא ושויתי ית
לוחיא בארונא דעבדית והוו תמן כמא דפקדני יי': ובני ישראל נטלו מבארות בני

Interp̄.chal.

iſaac τ iacob: ne aſpicias duriciā populi hui⁹ τ impietatē eoꝝ τ pctā eoꝝ. ne forte dicant habitatores terre de qua eduxiſti nos: eo ꝙ nō erat poteſtas coram dn̄o vt introduceret eos in terraꝫ quā locutus eſt eis τ q₂ oderat illos: eduxit eos vt occideret eos in deſerto. Et ipſi ſunt ppl̄s tuus τ hereditas tua: quos eduxiſti in v̄tute tua magna τ in brachio tuo excelſo. Ca.10.

In tpe illo dixit dn̄s ad me. Dola tibi duas tabulas lapideas ſicut prioreſ: τ aſcēde ad me in montem: τ facies tibi arcam ligneā: et ſcribā ſup̄ tabulas verba q̄ erant ſup̄ tabulas priores quas cōfregiſti: et pones eas in arca. et feci arcam de lignis ſetim: τ dolaui duas tabulas lapideas ſic̄ priores: τ aſcendi in montē: τ duas tabulas lapideas hēbaꝫ in māu mea. Et ſcripſit in tabulis iuxta ſcripturā priorē decē verba q̄ locutus eſt dn̄s vobiſcū in mōte de medio ignis in die cōgregationis: τ dedit eas dn̄s mihi. et reuerſus ſum τ deſcendi de monte: τ poſui tabulas in arca quaꝫ feci: τ fuerūt ibi: ſicut precepit mihi dominus. Et filij iſrael profecti ſunt de beroth filiorum

Priitiua chal.

פנה קשה אמר
דור יכל עול
שנא נפק דבר
רבב רמם
נסק עבד כתב
הוה שוה
שוט סלק
פנה שוה
הוה

© Biblioteca Nacional de España

Pritiua heb. Tex. Heb. Deut. Ca. x.

Pritiua heb.	Tex. Heb.
מות	יעקן מוסרה שם מת אהרן
קבר כהן	ויקבר שם ויכהן אלעזר בנו
	תחתיו: משם נסעו הגדגדה ומן
	הגדגדה יטבתה ארץ נחלי מים:
בדל	בעת ההוא הבדיל יהוה את
נשא	שבט הלוי לשאת את ארון
ברך פנה	ברית יהוה לעמד לפני יהוה
	לשרתו ולברך בשמו עד היום
	הזה: על כן לא היה ללוי חלק ונחלה
	עם אחיו יהוה הוא נחלתו
	כאשר דבר יהוה אלהיך לו:
יום	ואנכי עמדתי בהר כימים
רבע	הראשנים ארבעים יום
שמע	וארבעים לילה וישמע יהוה אלי
	גם בפעם ההוא לא אבה יהוה
שחת אמר	השחיתך: ויאמר יהוה אלי
ילך נסע בוא	קום לך למסע לפני העם ויבאו
ירש שבע	ויירשו את הארץ אשר נשבעתי
נתן	לאבתם לתת להם: ועתה
	ישראל מה יהוה אלהיך שאל
	מעמך כי אם ליראה את יהוה
ילך	אלהיך ללכת בכל דרכיו ולאהבה
	אתו ולעבד את יהוה אלהיך
	בכל לבבך ובכל נפשך: לשמר את
צוה חקק	מצות יהוה ואת חקתיו אשר
צוה	אנכי מצוך היום לטוב לך: הן
	ליהוה אלהיך השמים ושמי

Trãſla. B. Hiero.

iachan in moſera. vbi aaron mortuus & ſepultus ē. ꝑ quo ſacerdotio functus ē eleazar filius eius. Inde venerunt in gadgad: de quo loco ꝑfecti caſtrametati ſunt in iethabatha in terra aq̃rũ atq; torrẽtiũ. Eo tp̃e ſeparaui tribum leui vt portaret arcam federis domini. & ſtaret coram eo in miſterio: ac bñdiceret in noĩe illius vſq; in p̃ñtẽ diẽ. Quãobrẽ nõ habuit leui ptẽ neq; poſſeſſionẽ cũ frib⁹ ſuis. quia ipſe dñs poſſeſſio eius eſt ſicut promiſit ei dñs deus tuus. Ego autem ſteti ĩ mõte ſicut prius quadragita diebus ac noctibus. exaudiuitq; me dominus etiam hac vice: & te ꝑdere noluit. Dixitq; mihi. Vade & precede populum vt ingrediatur & poſſideat terram quam iuraui patribus eorum vt traderem eis. Et nunc iſrael quid dominus deus tuus petit a te: niſi vt timeas dominum deũ tuũ: & ambules in viis eius & diligas eum: ac ſeruias domino deo tuo in toto corde tuo & in tota aĩa tua: cuſtodiaſq; mandata domini & cerimonias eius quas ego hodie precipio tibi: vt bene ſit tibi. En domini dei tui celum eſt: & celum

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina

iachan in moſera. illic mortuus ẽ aarõ: ⁊ ſepult⁹ ẽ
ἰακὴμ μοσερά. ἐκεῖ ἀπέθανεν ἀαρὼν, καὶ ἐτάφη
illic. ⁊ ſacerdotio fũct⁹ ẽ eleazar filius ei⁹ pro eo.
ἐκεῖ. καὶ ἱεράτευσεν ἐλεάζαρ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.
illinc ꝑfecti ſũt in gadgad. ⁊ de gadgad: ad
ἐκεῖθεν ἀπῆραν ἐις γαδγάδ. καὶ ἀπὸ γαδγάδ, ἐις
iethabatha: terrã: vbi torrẽtes aquaꝝ. in illo
ἐτεβαθά, γῆν, οὗ χείμαρροι ὑδάτων. ἐν ἐκείνῳ τῷ
tp̃e ſeparauit dñs tribũ leui: vt portaret
καιρῷ διέστειλε κύριος τὴν φυλὴν τὴν λευί, ἄρειν
arcã federis dñi: vt ſtaret co
τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου, παρεστάναι ἔναν
rã dño: vt miniſtraret ⁊ p̃caretur in no
τι κυρίου, λειτουργεῖν καὶ ἐπεύχεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνό
mine eius vſq; in diẽ hanc. ꝑꝑ hoc
ματι αὐτοῦ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. διὰ τοῦτο
nõ erit leuitis pars ⁊ poſſeſſio apud
οὐκ ἔσαι τοῖς λευίταις μερὶς καὶ κλῆρος παρὰ
frẽs ſuos. dñs ipſe poſſeſſio e
τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν. κύριος αὐτὸς κλῆρος αὐ
ius: ſicut dixit ei dñs deus vr̃. ⁊ ego
τοῦ, καθὰ εἶπεν αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. κἀγὼ
ſteti in mõte quadragita dieb⁹ ⁊ qua
ἕστην ἐν τῷ ὄρει τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσα
dragita noctibus: ⁊ exaudiuit me dñs: ⁊ in
ράκοντα νύκτας, καὶ εἰσήκουσέ μου κύριος, καὶ ἐν
tp̃e illo nõ voluit dñs perdere vos.
τῷ καιρῷ ἐκείνῳ οὐκ ἠθέλησε κς᾽ ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς.
⁊ dixit dñs ad me: vade p̃cede co
καὶ εἶπεν κύριος πρός με, βάδιζε ἄπαρον ἔναν
rã ꝑꝑlo hoc: ⁊ ingrediãtur ⁊ C
τι τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ εἰσπορευέσθωσαν καὶ
poſſideãt terrã: quã iuraui pa
κληρονομησάτωσαν τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τοῖς πα
tribus eoꝝ vt darẽ eis. ⁊ nũc iſrael
τράσιν αὐτῶν δοῦναι αὐτοῖς. καὶ νῦν ἰσραὴλ
q̃d dñs deus tuus petit a te: niſi ß.6.b.
τί κύριος ὁ θεός σου αἰτεῖ παρὰ σοῦ, ἀλλ᾽ ἢ
vt timeas dñm deũ tuũ: vt ambules in
φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεόν σου, πορεύεσθαι ἐν
oĩbus viis eius: ⁊ diligas eũ:
πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ ἀγαπᾶν αὐ
⁊ ſeruias dño deo tuo ex to
τόν, καὶ λατρεύειν κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐξ ὅ
to corde tuo ⁊ ex tota aĩa
λης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς
tua: vt cuſtodias mãdata dñi dei
σου, φυλάσσεσθαι τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ
tui: ⁊ iuſtificatiões eius: q̃cũq; ego p̃
σου, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ὅσα ἐγὼ ἐν
cipio tibi hodie: vt bñ tibi ſit. en do
τέλλομαί σοι σήμερον, ἵνα εὖ σοι ἦ. ἰδοὺ κυ
mini dei tui celũ ⁊ celũ
ρίου τοῦ θεοῦ σου ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ

Trãſla. Chal.

יעקן למוסרה תמן מית אהרן ואתקבר תמן ושמש אלעזר בריה תחותוהי: מתמן
נטלו לגדגד ומן גדגד ליטבת ארע נגדא נחלין דמיין: בעדנא ההיא אפריש יי ית
שבטא דלוי למיטל ית ארון קימא דיי למיקם קדם יי לשמשותיה ולברכא בשמיה
עד יומא הדין: על כן לא הוה ללוי חולק ואחסנא עם אחוהי מתנן דיהב ליה יי
אינון אחסנתיה כמא דמליל יי אלהך ליה: ואנא הויתי קאים בטורא כיומיא קדמאי
ארבעין יממין וארבעין לילון וקביל יהוה צלותי אף בזמנא הדא לא אבה יהוה
לחבלותך: ואמר יי לי קום איזיל למטול קדם עמא ויעלון ויירתון ית ארעא
דקיימית לאבהתהון למיתן להון: וכען ישראל מה יי אלהך תבע מינך אילהן למדחל
ית יי אלהך למהך בכל אורחן דתקנן קדמוהי ולמירחם יתיה ולמפלח קדם יי
אלהך בכל ליבך ובכל נפשך: למיטר ית פיקודיא דיי וית קימוהי דאנא מפקד לך
יומא דין דיוטב לך: הא דיי אלהך שמיא ושמי

Pritiua chal.	Interp̃. chal.
מות קבר	iachan in moſera: vbi mortuus eſt aaron ⁊ ſepultus eſt ibi: ⁊ miniſtrauit eleazar filius eius pro eo. Inde
פרש	profecti ſunt in gadgad: et de gadgad in iatabatha in terrã in qua fluunt torrẽtes aquarũ. in tẽpore illo
נטל קום קום	ſeparauit dñs tribum leui vt portaret arcam federis dñi: ⁊ vt ſtaret corã dño vt miniſtraret ei: ⁊ vt benedi
חסן נתן	ceret in nomine eius vſq; in diem hanc. Propterea nõ habuit leui partẽ ⁊ hereditatẽ cuꝫ fratribus ſuis:
הוה קום	quia dona que dedit ei dñs ipſa ſunt hereditas eius ſicut locutus eſt ei dñs deus tuus. Et ego ſteti in mon
רבע יום צלא	te ſicut diebus prioribus quadraginta diebus ⁊ quadraginta noctibus. Et ſuſcepit dñs orationẽ meã etiã
נטל עול	hac vice: ⁊ noluit dñs diſꝑdere te. ⁊ dixit dñs ad me. Surge vade vt proficiſcaris coram populo: vt ingre
קום נתן דחל	diantur ⁊ poſſideant terrã quã iuraui patribus ſuis vt traderẽ eis. Et nunc iſrael quid dñs deus tuus que
יהב רחם פלח	rit a te: niſi vt timeas dominũ deuꝫ tuũ ⁊ vt ambules in omnibus viis que recte ſunt coram eo: ⁊ vt diligas
נטר פקד	eum: vt ſeruias coram dño deo tuo in toto corde tuo et in tota aĩa tua: ⁊ vt cuſtodias precepta domini ⁊
יטב	mandata eius que ego precipio tibi hodie: vt bene ſit tibi. Ecce domini dei tui ſunt celi ⁊ celi

© Biblioteca Nacional de España

celi tra ꝛ oia q̄cūqꝫ ſūt in ea: verūtñ
ὀυρανοῦ, ἡ γῆ καὶ πάντα ὅσα ἐςὶν ἐν ἀυτῇ, πλὴν τοὺς
p̄res nr̄os elegit dñs ad amādū eos:
πατέρας ἡμῶν προείλατο κύριος ἀγαπᾶν ἀυτούς,
ꝛ elegit ſemen eoꝝ poſt eos: vos:
καὶ ἐξελέξατο τὸ σπέρμα ἀυτῶν μετ' ἀυτούς, ὑμᾶς,
p̄ter oēs gētes ſcd̄m diē hanc. ꝛ
παρὰ πάντα τὰ ἔθνη κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. καὶ
D circūcidetis duriciē cordis vr̄i: ꝛ ceruı
περιτεμεῖσθε τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν, καὶ τὸν τρά
cem vr̄aꝫ nō indurabitis vltra.nā dñs de⁹ ve
χηλον ὑμῶν ὀυ σκληρυνεῖτε ἔτι. ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὑ
ſter: hic deus deoꝝ: ꝛ dñs dñoꝝ: deus
μῶν, ὁυτος θεὸς τῶν θεῶν, καὶ κύριος τῶν κυρίων, ὁ θεὸς
magnus ꝛ potens ꝛ terribilis: qui nō admirat̄ per
ὁ μέγας καὶ ἰσχυρὸς καὶ φοβερός, ὅςις ὀυ θαυμάζει πρό
ſonā neqꝫ accipit mun⁹: faciens iudiciū adue
σωπον ὀυδὲ μὴ λάβῃ δῶρον, ὁ ποιῶν κρίσιν προσή
ne ꝛ pupillo ꝛ vidue: ꝛ amat peregri=
λύτῳ καὶ ὀρφανῷ καὶ χήρᾳ, καὶ ἀγαπᾷ τὸν προσήλυ
nū vt det illi panē ꝛ veſtem. ꝛ amabitis
τον δοῦναι ἀυτῷ ἄρτον καὶ ἱμάτιον. καὶ ἀγαπήσε
pegrinū: aduene .n. fuiſtis in tra egypti.
τε τὸν προσήλυτον, προσήλυτοι γὰρ ἦςε ἐν γῇ ἀιγύπτου
dñm deū tuū timebis: ꝛ illi ſoli ſeruies:
Deu.6.c. κν̄ τὸν θεόν σου φοβηθήσῃ, καὶ ἀυτῷ μόνῳ λατρεύσεις,
ꝛ ad eū adherebis: ꝛ in noīe eius
καὶ πρὸς ἀυτὸν κολληθήσῃ, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἀυτοῦ
iurabis.ip̄e laus tua: ꝛ ip̄e de⁹ tu⁹: qui
ὀμῇ. ἀυτὸς καύχημά σου, καὶ ἀυτὸς θεός σου, ὅςις
fecit tibi magnalia ꝛ glorioſa hec: q̄
ἐποίησέ σοι τὰ μεγάλα καὶ τὰ ἔνδοξα ταῦτα, ἃ
viderūt oculi tui. in ſeptuaginta aīab⁹
Gen. 46.a. εἶδον ὁι ὀφθαλμοί σου. ἐν ἑβδομήκοντα ψυχαῖς
deſcenderūt p̄res tui in egyptū: nūc āt
κατέβησαν ὁι πατέρες σου εἰς ἄιγυπτον, νῦν δὲ
fecit te dñs deus tuus ſicut aſtra
ἐποίησέ σε κύριος ὁ θεός σου ὡσεὶ τὰ ἄςρα τοῦ
celi multitudine.
ὀυρανοῦ τῷ πλήθει. Ca.11.
A Et diliges dñm deū tuū: ꝛ cuſtodies
καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου, καὶ φυλάξεις
cuſtodias ei⁹ ꝛ iuſtificatiōes eius:
τὰ φυλάγματα ἀυτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα ἀυτοῦ,
ꝛ mandata eius ꝛ iudicia ei⁹ oī=
καὶ τὰς ἐντολὰς ἀυτοῦ καὶ τὰς κρίσεις ἀυτοῦ πά
bus dieb⁹. ꝛ cognoſcetis hodie: ꝙ nō
σας τὰς ἡμέρας. καὶ γνώσεσθε σήμερον, ὅτι ὀυχὶ τὰ
filij vr̄i: q̄cūqꝫ nō cognouerūt neqꝫ viderūt diſci=
παιδία ὑμῶν, ὅσοι ὀυκ ὄιδασιν ὀυδὲ ἴδοσαν τὴν παι
plinā dñi dei tui: ꝛ magnalia eius: ꝛ
δίαν κυρίου τ̄ θεοῦ σου, καὶ τὰ μεγάλα ἀυτοῦ, καὶ τὴν
manū robuſtā ꝛ brachiū excelſū: ꝛ
χεῖρα τὴν κραταιὰν καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν, καὶ

celi terra & omnia q̄
in ea ſunt. & ooooooooooo
tñ p̄ribus tuis cōglutī
natus eſt dñs. & amauit
eos. elegitqꝫ ſemē eo=
rū poſt eos. ideſt. ooooo
vos de cūctis gētibus:
ſicut hodie cōprobatur
Circuncidite igitur p̄=
putium cordis veſtri: oo
& ceruicē vr̄am ne idu
retis amplius: qa dñs
deus vr̄ ipſe eſt deus
deorum ooooooooooooooo
& dñs dñantiū: deus
magnus & potens oooo
& terribilis: qui perſo
nā nō accipit oooooooooo
nec munera. Facit iu
dicium pupillo oooooooo
& vidue: amat pegri=
nū & dat ei victum ooo
atqꝫ veſtitū. Et vos er
go amate pegrinos: qa
& ipſi fuiſtis aduene in
terra egypti. Dominū
deū tuū timebis: & ei
ſoli ſeruies. Ipſi oooooo
adherebis: iurabiſqꝫ ī
noīe illius. Ipſe eſt laus
tua & deus tuus: q fe=
cit tibi oooooooooooooooo
hec magnalia & terri=
bilia: que ooooooooooooo
viderūt oculi tui. In
ſeptuaginta aīabus de=
ſcēderūt p̄res tui ī egy
ptū: & ecce nūc multi=
plicauit te dñs deus tu
us ſicut aſtra celi. Ca.11.
Ama itaqꝫ dominū
deum tuum: oooo
& obſerua p̄cepta eius
& cerimonias oooooooo
iudicia atqꝫ mandata
omni tempore. ooooooo
Cognoſcite hodie q̄
ignorant filii veſtri: ooo
qui non viderunt oooo
ooooooooooooooooooooo
diſciplinā dñi dei vr̄i:
magnalia eius & oooooo
robuſtam manum ex
tentumqꝫ brachium: oo

הַשָּׁמַיִם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ׃
רַק בַּאֲבֹתֶיךָ חָשַׁק יְהוָה לְאַהֲבָה
אוֹתָם וַיִּבְחַר בְּזַרְעָם אַחֲרֵיהֶם
בָּכֶם מִכָּל הָעַמִּים כַּיּוֹם הַזֶּה׃
וּמַלְתֶּם אֵת עָרְלַת לְבַבְכֶם
וְעָרְפְּכֶם לֹא תַקְשׁוּ עוֹד׃ כִּי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים
וַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבֹּר
וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים
וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד׃ עֹשֶׂה מִשְׁפַּט יָתוֹם
וְאַלְמָנָה וְאֹהֵב גֵּר לָתֶת לוֹ לֶחֶם
וְשִׂמְלָה׃ וַאֲהַבְתֶּם אֶת הַגֵּר כִּי גֵרִים
הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ אֶת יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ תִּירָא אֹתוֹ תַעֲבֹד וּבוֹ
תִדְבָּק וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ׃ הוּא תְהִלָּתְךָ
וְהוּא אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר עָשָׂה אִתְּךָ אֶת
הַגְּדֹלֹת וְאֶת הַנּוֹרָאֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
רָאוּ עֵינֶיךָ׃ בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ
אֲבֹתֶיךָ מִצְרָיְמָה וְעַתָּה שָׂמְךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב׃
וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
וְשָׁמַרְתָּ מִשְׁמַרְתּוֹ וְחֻקֹּתָיו
וּמִשְׁפָּטָיו וּמִצְוֺתָיו כָּל הַיָּמִים׃
וִידַעְתֶּם הַיּוֹם כִּי לֹא אֶת בְּנֵיכֶם
אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ וַאֲשֶׁר לֹא רָאוּ אֶת
מוּסַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת גָּדְלוֹ אֶת
יָדוֹ הַחֲזָקָה וּזְרֹעוֹ הַנְּטוּיָה׃ וְאֶת

אֵת בָּחַר
נָמַל
קָשָׁה
יָרֵא נָשָׂא פָּנָה
לָקַח שָׁפַט
יָתַם גּוּר נָתַן
הָיָה
יָרֵא עָבַד
דָּבַק שָׁבַע הָלַל
רָאָה
שׂוּם
כָּכַב
Ca.xi.
שָׁמַר חָקַק
צָוָה
יוֹם
רָאָה
יָסַר
נָטָה

Tranſla.Chal.

שמיא ארעא וכל דבה׃ לחוד באבהתך צבי יהוה למירחם יתהון ואתרעי בבניהון
בתריהון בכון מכל עממיא כיומא הדין׃ ותעדון ית טפשות לבכון וקדלכון לא תקשון
עוד׃ ארי יי אלהכון הוא אלה אלהין ומרי מלכין אלהא רבא גיברא ודחילא
דלית קדמוהי מיסב אפין ואף לא לקבלא שוחדא׃ עביד דין יתים וארמלא ורחם
גיורא למיתן ליה מזון וכסו׃ ותרחמון ית גיורא ארי דיירין הויתון בארעא דמצרים׃
ית יי אלהך תדחל וקדמוהי תפלח ולדחלתיה תתקרב ובשמיה תקיים׃ הוא יי
תושבחתך והוא אלהך דעבד עמך ית רברבתא וית חסינתא האילין דחזאה עינך׃
בשבעין נפשן נחתו אבהתך למצרים וכען שויך יי אלהך ככוכבי שמיא לסגי׃
ותרחם ית יי אלהך ותיטר מטרת מימריה וקימוהי ודינוהי Ca.xi.
ופיקודוהי כל יומיא׃ ותידעון יומא דין ארי לא ית בניכון דלא ידעו ודלא חזו ית
אולפנא דיי אלהכון ית רבותיה ית ידיה תקיפא ודרעיה מרממא׃ וית ''''''

Interp̄.chal.

celoꝝ terra ꝛ oia que in ea ſunt: attamen patres tuos elegit dñs vt diligeret eos: ꝛ elegit filios eoꝝ poſt eos ideſt vos de cunctis populis ſicut in die hac. Et aufe retis inſipientiā cordis veſtri: ꝛ ceruicem veſtrā non indurabitis amplius. qm̄ dñs deus veſter ipſe eſt de⁹ deoꝝ ꝛ dñs regum: deus magnus fortis ꝛ terribilis: in cuius cōſpectu non eſt acceptio perſonaꝝ: nec reci pit munera: facit iudiciū pupillo ꝛ vidue: ꝛ miſere= tur peregrini vt det ei victū ꝛ veſtitū. Et diligetis pe regrinū: qm̄ habitatores fuiſtis in terra egypti. Do= minū deum tuū timebis: ꝛ corā eo ſeruies: ꝛ timori eius adherebis: ꝛ in nomine eius iurabis. Ipſe eſt laus tua: ꝛ ipſe eſt deus tuus. qui fecit tecū magnalia ꝛ terribilia hec que viderūt oculi tui. In ſeptuagita aīabus deſcenderūt p̄res tui in egyptū: ꝛ nūc poſuit te dñs deus tuus ſicut ſtellas celi in multitudinem.

Diliges itaqꝫ dominū deum tuum: ꝛ cu= Ca.11. ſtodies cuſtodiam verbi eius ꝛ pacta eius ꝛ iu= dicia eius ꝛ precepta eius oibus dieb⁹. Et ſcietis ho die que nō cognouerūt filij veſtri neqꝫ viderūt doctri nam dñi dei veſtri ꝛ magnitudinē eius ꝛ manuꝫ eius fortem ꝛ brachium eius excelſum: et ooooooooooooo

Primitiua chal.

צבה רחם רעה
עדה קשה רבב
נסב יתם גור
נתן זון כסה
דור הוה דחל
פלח קרב קום
שבח רבב חסן
שוה סגא רחם
נטר אמר קום
דון ידע חזה
רבב רמם

© Biblioteca Nacional de España

Primitiua heb. — Text. Heb. — Deut. Ca. xi.

Primitiua heb.	Text. Heb.
אות עשה	אתתיו ואת מעשיו אשר עשה
	בתוך מצרים לפרעה מלך מצרים
	ולכל ארצו: ואשר עשה לחיל
	מצרים לסוסיו ולרכבו אשר
צוף פנה	הציף את מי ים סוף על פניהם
אבד	ברדפם אחריכם ויאבדם יהוה
	עד היום הזה: ואשר עשה לכם
דבר בוא קום	במדבר עד באכם עד המקום הזה:
	ואשר עשה לדתן ולאבירם בני
פצה	אליאב בן ראובן אשר פצתה
פה בלע	הארץ את פיה ותבלעם ואת
בית	בתיהם ואת אהליהם ואת כל
קום	היקום אשר ברגליהם בקרב כל
ראה	ישראל: כי עיניכם הראת את
עשה	כל מעשה יהוה הגדל אשר עשה:
צוה	ושמרתם את כל המצוה אשר
חזק	אנכי מצוך היום למען תחזקו
בוא	ובאתם וירשתם את הארץ
	אשר אתם עברים שמה
ירש ארך יום	לרשתה: ולמען תאריכו ימים
שבע	על האדמה אשר נשבע יהוה
נתן	לאבתיכם לתת להם ולזרעם
	ארץ זבת חלב ודבש: כי הארץ
ירש	אשר אתה בא שמה לרשתה
	לא כארץ מצרים הוא אשר
זרע	יצאתם משם אשר תזרע את
שקה	זרעך והשקית ברגלך כגן הירק:

Trāſla. B. Hiero.

ſigna & opa que fecit in medio egypti pharaōi regi & vniuerſe terre eius: omniq; exercitui egyptiorum, & equis ac curribus: quomodo operuerint eos aque maris rubri: cū vos ꝑſequerentur: & deleuerit eos dn̄s vſq; in preſentem diē: vobiſq; que fecerit in ſolitudine donec veniretis ad hunc locum: & dathan atq; abiron filiis eliab qui fuit filius ruben: quos aperto ore ſuo terra abſorbuit cum domibus & tabernaculis & vniuerſa ſubſtantia eorum: quā habebant in medio iſrael. Oculi vr̄i viderunt omnia opera dn̄i magna que fecit: vt cuſtodiatis vniuerſa mandata illius: que ego hodie precipio vobis: & poſſitis introire & poſſidere terram ad quā ingredimini: multoq; in ea viuatis tempore: quā ſub iuramēto pollicitus eſt dominus patribus veſtris & ſemini eorum lacte & melle manantem. Terra enim ad quam ingredieris poſſidendam: non eſt ſicut terra egypti de qua exiſti: vbi iacto ſemine in hortorū morē aque ducūtur irrigue

Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina

ſigna eius ⁊ prodigia eius: q̄cūq; fe
τὰ σημεῖα αὐτοῦ καὶ τὰ τέρατα αὐτοῦ, ὅσα ἐποί
cit in medio egypti pharaōi regi egypti
ησεν ἐν μέσῳ αἰγύπτου φαραὼ βασιλεῖ αἰγύπτου
⁊ vniuerſe terre eius: ⁊ q̄cūq; fecit exer
καὶ πάσῃ τῇ γῇ αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἐποίησε τῇ δυνά-
citui egyptioꝝ: currus eoꝝ ⁊ eq=
μει τῶν αἰγυπτίων, τὰ ἅρματα αὐτῶν καὶ τὴν ἵπ
tatū eoꝝ quō inūdauit aqua maris
πον αὐτῶν ὡς ἐπέκλυσε τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης τῆς
rubri in facie eoꝝ ꝑſequētibus ip
ἐρυθρᾶς ἐπὶ προσώπου αὐτῶν καταδιωκόντων αὐ-
ſis ex tergo vr̄o. ⁊ deleuit eos
τῶν ἐκ τῶν ὀπίσω ὑμῶν. καὶ ἀπώλεσεν αὐτοὺς
dn̄s vſq; ad hodiernū diē. ⁊ q̄cūq; fecit
κύριος ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. καὶ ὅσα ἐποίησεν
vobis in deſto donec veniretis in locū hūc.
ὑμῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἕως ἤλθετε εἰς τὸν τόπον τοῦτον.
⁊ q̄cūq; fecit dathā ⁊ abirō filijs eli
καὶ ὅσα ἐποίησε τῷ δαθὰν καὶ τῷ ἀβειρὼν υἱοῖς ἐλι
ab filij rubē. quos aperiēs terra os ſuū Nu.16 d.
ὰβ υἱοῦ ῥουβήμ. οὓς ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς
abſorbuit eos: ⁊ domos eoꝝ ⁊
κατέπιεν αὐτούς, καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν καὶ τὰς
tabnacula eoꝝ: ⁊ vniuerſā ſubſtāciā q̄ cū
σκηνὰς αὐτῶν, καὶ πᾶσαν τὴν ὑπόστασιν τὴν μετ᾽-
illis in medio totius iſrael. qm̄ oculi
αὐτῶν ἐν μέσῳ παντὸς ἰσραήλ. ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ
vr̄i viderūt oīa opa dn̄i magna:
ὑμῶν ἑώρων πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὰ μεγάλα, B
q̄cūq; fecit nobis hodie. ⁊ cuſtodietis vni
ὅσα ἐποίησεν ἡμῖν σήμερον. καὶ φυλάξεσθε πά-
uerſa p̄cepta eius: q̄cūq; ego p̄cipio vo
σας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑ-
bis hodie: vt viuatis ⁊ multiplicemini ⁊
μῖν σήμερον, ἵνα ζῆτε καὶ πολυπλασιασθῆτε καὶ
intretis ⁊ poſſideatis terrā: ad q̄ vos
εἰσέλθητε καὶ κληρονομήσητε τὴν γῆν, εἰς ἣν ὑμεῖς
tranſitis iordanē illuc vt poſſideatis illā:
διαβαίνετε τὸν ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν,
vt lōgeui ſitis ſup trā: q̄ iurauit dn̄s
ἵνα μακροημερεύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε κύριος
p̄ribus vr̄is dare illis: ⁊ ſe
τοῖς πατράσιν ὑμῶν δοῦναι αὐτοῖς, καὶ τῷ σπέρ-
mini eoꝝ poſt eos: trā manātē lacte ⁊ mel
ματι αὐτῶν μετ᾽ αὐτούς, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέ
le. eſt eīm tra ad q̄ tu ingrederis illuc poſſidēdā
λι. ἔστι γὰρ ἡ γῆ εἰς ἣν σὺ εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι
illā: nō ſicut tra egypti eſt: vn̄ egre
αὐτήν, οὐχ ὥσπερ ἡ γῆ αἰγύπτου ἐστίν, ὅθεν ἐκπο-
dimini illinc: qn̄ ſeminauerit ſemē: ⁊ ir-
ρεύεσθε ἐκεῖθεν, ὅταν σπείρωσι τὸν σπόρον, καὶ πο
rigāt pedibus: ſicut hortū oleris.
τίζωσι τοῖς ποσίν, ὡσεὶ κῆπον λαχανίας.

Primitiua chal.

אות
שרא נטף
רדף אבד דבר
אתא
בית שכן
חזה רבב נטר
פקד תקף עול
ירת ארך קום
נתן ירת
זרע שקה

Interp. chal.

ſigna eius ⁊ opera ei⁹ que fecit in medio egypti pharaoni regi egypti ⁊ vniuerſe terre eius: ⁊ quod fecit exercitui egyptioꝝ ⁊ equis eoꝝ ⁊ curribus eoꝝ qui inundare fecit aquas maris rubri ſup faciē eorum cū perſequerētur vos: ⁊ perdidit eos dn̄s vſq; in diē hanc: ⁊ quod fecit vobis in deſerto donec veniretis vſq; ad locū hunc: ⁊ quod fecit dathan ⁊ abirā filijs eliab filij ruben: quādo aperuit terra os ſuū ⁊ deglutiuit eos ⁊ homines domus eorū ⁊ tabernacula eoꝝ: et vniuerſam ſubſtantiā que erat cum eis in medio totius iſrael. Quoniā oculi veſtri vident oīa opera dn̄i magna que fecit. Et cuſtodietis oīa precepta que ego precipio vobis hodie: vt cōfortemini ⁊ ingrediamini ⁊ poſſideatis terrā ad quā vos ingredimini vt poſſideatis eam: ⁊ vt prolongentur dies veſtri ſuper terrā pro qua iurauit dn̄s patribus veſtris: vt traderet eis terram lacte ⁊ melle manantē. Quoniā terra ad quā tu ingredieris vt poſſideas eam: non eſt ſicut terra egypti vnde egreſſi eſtis: in qua ſeminabas ſemē tuū ⁊ irrigabas illā pede tuo ſicut hortū oleris.

Tranſla. Chal.

אתותיה וית עובדוהי דעבד בגו מצרים לפרעה מלכא דמצרים ולכל ארעיה: ודעבד
למשרית מצראי לסוסותהון ולרתיכיהון דאטיף ית מי ימא דסוף על אפיהון
במרדפהון בתריכון ואובידינון יי עד יומא הדין: ודעבד לכון במדברא עד מיתיכון
עד אתרא הדין: ודעבד לדתן ולאבירם בני אליאב בר ראובן דפתחת ארעא ית פומהא
ובלעתנון וית אנש בתיהון וית משכניהון וית כל יקומא דעמהון בגו כל ישראל:
ארי עיניכון חזאן ית כל עובדא דיי רבא די עבד: ותטרון ית כל תפקדתא דאנא
מפקיד לך יומא דין בדיל דתתקפון ותיעלון ותירתון ית ארעא דאתון עברין תמן
למירתה: ובדיל דתורכון יומין על ארעא דקיים יי לאבהתכון למיתן להון ולבניהון
ארע עבדא חלב ודבש: ארי ארעא דאת עליל לתמן למירתה לא כארעא דמצרים
היא דנפקתון מתמן דתזרע ית זרעך ומשקית ליה ברגלך כגנת ירקא:

© Biblioteca Nacional de España

at t̄ra in q̄ ingrederis illuc ad poſſidendū eam:
ἡ δὲ γῆ εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν,
t̄ra mōtuoſa τ cāpeſtris: ex pluuia celi bi=
γῆ ὀρεινὴ καὶ πεδινή, ἐκ τοῦ ὑετοῦ τοῦ οὐρανοῦ πί
bet aquā. terra: quā dn̄s deus tu⁹ viſitat il=
εται ὕδωρ. γῆ, ἣν κύριος ὁ θεός σου ἐπισκοπεῖται αὐ
lā ſemper: oculi dn̄i dei tui
τὴν διαπαντός, οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου τοῦ θεοῦ σου
in ipa a pn̄cipio anni τ vſq₃ ad fi=
ἐπ' αὐτῆς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ ἕως τῆς συν
nem anni. ſi āt auditu audieritis oīa
Infra. co. 5.10.c τελείας ἐνιαυτοῦ. ἐὰν δὲ ἀκοῇ ἀκούσητε πάσας
p̄cepta ei⁹: q̄cūq₃ ego precipio tibi ho
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σή
die: vt diligas dn̄m deū tuū: τ ſeruias
μερον, ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου, καὶ λατρεύειν
ei ex toto corde tuo τ ex tota aīa
αὐτῷ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυ
tua: τ dabit pluuiā t̄re tue ad tēpus
χῆς σου, καὶ δώσει τὸν ὑετὸν τῆς γῆς σου καθ' ὥραν
tēporaneā τ ſerotinā: τ colliges frumētū tuū τ
πρώϊμον καὶ ὄψιμον, καὶ εἰσοίσεις τὸν σῖτόν σου καὶ
vinū tuū τ oleū tuū: τ dabit fenū
τὸν οἶνόν σου καὶ τὸ ἔλαιόν σου, καὶ δώσει χορτάσματα
in agris tuis iumētis tuis. τ cū
τα ἐν τοῖς ἀγροῖς σου τοῖς κτήνεσί σου. καὶ φα
comederis τ ſaturat⁹ fueris: cauete vobis ipſis: ne dila
γὼν καὶ ἐμπλησθείς, πρόσεχετε ἑαυτοῖς, μὴ πλα
tetur cor vr̄m: τ tranſgrediamini: τ ſeruia=
τυνθῇ ἡ καρδία ὑμῶν, καὶ παραβῆτε, καὶ λατρεύ
tis diis alienis: τ adoretis eos: τ
σητε θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς, καὶ
irat⁹ iraſcat̄ dn̄s cōtra vos: τ claudat ce
θυμωθεὶς ὀργισθῇ κύριος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ συσχῇ τὸν οὐ
lū: τ nō erit pluuia. τ terra nō dabit
ρανόν, καὶ οὐκ ἔσαι ὑετός. καὶ ἡ γῆ οὐ δώσει τὸν
fructū ſuū. τ peribitis velociter a
καρπὸν αὐτῆς. καὶ ἀπολεῖσθε ἐντάχει ἀπὸ τῆς
terra bona: quā dedit dn̄s vobis. τ po=
γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς ἔδωκε κύριος ὑμῖν. καὶ ἐμ=
C netis verba hec in cor ve=
βαλεῖτε τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὴν καρδίαν ὑ=
5.6.b. ſtrū τ in aīam vr̄aꝫ: τ ſuſpēdetis ea
μῶν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ὑμῶν, καὶ ἀφάψετε αὐτὰ
in ſignū in manu vr̄a: τ erit im=
εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρὸς ὑμῶν, καὶ ἔσαι ἀσά
mobile an̄ oculos vr̄os. τ docebitis ea
λευτον πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῶν. καὶ διδάξετε αὐτὰ
filios vr̄os vt pcipiāt illa ſedentes in do
τὰ τέκνα ὑμῶν λαβεῖν αὐτὰ καθημένους ἐν οἴ
mo: τ ambulātes in via: τ
κω, καὶ πορευομένους ἐν ὁδῷ, καὶ ∞∞∞∞∞

Sed ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
montoſa eſt & campe=
ſtris ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
de celo expectans plu
uias: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
quā dn̄s deus tuus ſē
per inuiſit: & ∞∞∞∞∞∞
oculi illius in ea ſunt
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
a principio anni vſq₃
ad finem eius. ∞∞∞∞
Si ergo obedieritis ∞
mandatis meis: ∞∞∞∞
que ego hodie preci=
pio vobis: ∞∞∞∞∞∞∞
vt diligatis dn̄m deū
veſtrum: ∞∞∞∞∞∞∞
& ſeruiatis ei in toto
corde veſtro & in tota
aīa veſtra: dabit plu=
uiam terre veſtre ∞∞∞
temporaneam & ſero=
tinam: vt colligatis ∞∞
frumentum & vinum
& oleum ∞∞∞∞∞∞∞
fenūq₃ ex agris ad pa=
ſcēda iumēta: & vt ipſi
comedatis ac ſaturemi.
Cauete ne forte deci=
piatur cor vr̄m: & rece
datis a dn̄o: ſeruiatiſq₃
diis aliēis: & adoretis
eos: iratuſq₃ ∞∞∞∞∞
dominus claudat celū
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& pluuie nō deſcēdāt:
nec terra ∞∞∞∞∞∞∞
det germē ſuū: perea
tiſq₃ velociter ∞∞∞∞∞
de terra optima: quā
dominus ∞∞∞∞∞∞∞
daturus eſt vobis. Po
nite hec verba mea ∞∞
in cordibus & in ani=
mis veſtris: & ſuſpēdite
ea pro ſigno in mani
bus: & ∞∞∞∞∞∞∞∞
inter oculos veſtros
collocate. Docete ∞∞
filios veſtros vt illa
meditentur quando
ſederis in domo tua: &
ambulaueris in via: ∞∞

וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה
לְרִשְׁתָּהּ אֶרֶץ הָרִים וּבְקָעֹת
לִמְטַר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתֶּה מָּיִם: אֶרֶץ
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דֹּרֵשׁ אֹתָהּ
תָּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּהּ
מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה:
וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם
לְאַהֲבָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
וּלְעָבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל
נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם
בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ
דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי
עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ
וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה
לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים
אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה
אַף יְהוָה בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם
וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא
תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה
מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה
נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה
עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם
אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ
לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם
אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם
בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ:

שָׁתָה
תָּמַד
רֹאשׁ
שָׁמַע צָוָה
יָרָה לָקַשׁ
יָרַשׁ
שָׁמַר פָּתָה
סוּר
שָׁתָה
הָיָה
נָתַן בוּל
טוֹב
שׂוּם
הָיָה
טָפַף
יָשַׁב יָלַךְ

Tranſl.Chal.

וְאַרְעָא דְּאַתּוּן עָבְרִין תַּמָּן לְמֵירְתַהּ אֲרַע טוּרִין וּבִקְעָן לִמְטַר שְׁמַיָּא תִּשְׁתֵּי מַיָּא:
אַרְעָא דַּייָ אֱלָהָךְ תָּבַע יָתַהּ תְּדִירָא עֵינֵי יְיָ אֱלָהָךְ בַּהּ מֵרֵישׁ שַׁתָּא וְעַד סוֹף
שַׁתָּא: וִיהֵי אִם קַבָּלָא תְקַבְּלוּן לְפִקּוֹדַי דְּאֲנָא מְפַקֵּד יָתְכוֹן יוֹמָא דֵין לְמִרְחַם
יָת יְיָ אֱלָהֲכוֹן וּלְמִפְלַח קֳדָמוֹהִי בְּכָל לִבְּכוֹן וּבְכָל נַפְשְׁכוֹן: וְאֶתֵּן מִטְרָא דְּאַרְעֲכוֹן
בְּעִדָּנֵיהּ בַּכִּיר וְלָקִישׁ וְתִכְנוֹשׁ עֲיבוּרָךְ וְחַמְרָךְ וּמִשְׁחָךְ: וְאֶתֵּן עִסְבָּא בְּחַקְלָךְ לִבְעִירָךְ
וְתֵיכוֹל וְתִשְׂבַּע: אִסְתַּמְּרוּ לְכוֹן דִּילְמָא יִטְעֵי לִבְּכוֹן וְתִסְטוּן וְתִפְלְחוּן לְטָעֲוַת עַמְמַיָּא
וְתִסְגְּדוּן לְהוֹן: וְיִתְקַף רוּגְזָא דַּייָ בְּכוֹן וְיֵחוֹד יָת שְׁמַיָּא וְלָא יְהֵי מִטְרָא וְאַרְעָא לָא
תִתֵּן יָת עֲלַלְתַּהּ וְתֵיבְדוּן בִּפְרִיעַ מֵעַל אַרְעָא טָבְתָא דַּייָ יָהֵיב לְכוֹן: וּתְשַׁוּוֹן יָת
פִּתְגָּמַי אִלֵּין עַל לִבְּכוֹן וְעַל נַפְשְׁכוֹן וְתִקְטְרוּן יָתְהוֹן לְאָת עַל יֶדְכוֹן וִיהוֹן לִתְפִלִּין
בֵּין עֵינֵיכוֹן: וְתַלְפוּן יָתְהוֹן יָת בְּנֵיכוֹן לְמַלָּלָא בְהוֹן בְּמִתְבָךְ בְּבֵיתָךְ וּבְמֵהָכָךְ בְּאָרְחָא

Interp̄.chal.

Terra autē ad quā vos tranſitis vt poſſideatis eam: terra montiū eſt τ camporum: de pluuia celi bibetis aquā: terra quā dn̄s deus tu⁹ requirit eāꝫ ſemp̄: oculi dn̄i dei tui ſunt in ea a pn̄cipio āni vſq₃ ad finē anni. Et erit ſi obediētes obedieritis preceptis meis que ego precipio vobis hodie vt diligatis dn̄m deū veſtrū τ vt ſeruiatis corā eo in toto corde veſtro τ in tota aīa veſtra: dabo pluuiā terre veſtre in tēpore ſuo tēporaneam τ ſerotinā: τ colliges frumentū tuum τ vinum tuum τ oleum tuū. Et dabo fenum in agro tuo iumentis tuis: τ comedes τ ſaturaberis. Cauete vobis ne forte decipiatur cor vr̄m τ declinetis τ ſeruiatis idolis populoꝝ τ adoretis ea: τ iraſcatur furor dn̄i contra vos τ claudat celos τ non ſit pluuia: τ terra non det germen ſuū: τ pereatis cito de terra bona quam dn̄s dabit vobis. Et ponetis verba mea hec in cordibus veſtris τ in animis vr̄is: τ ligabitis ea in ſignū ſuper manū veſtrā: τ erunt quaſi appendix inter oculos vr̄os: τ docebitis ea filios vr̄os: vt loquamini in eis cū ſederis in domo tua: τ cū ambulaueris in via:

Primitiua chal.

שְׁתָה רֵאשׁ הֲוָה
קַבֵּל פְּקַד רְחַם
פְּלַח נְתַן
כְּנַשׁ אֲכַל שְׂבַע
סְמַר טְעָה סְטָה
טְעָה סְגַד תְּקַף
אֲחַד הֲוָה נְתַן
אֲבַד טוּב שְׁוָה
קְטַר אוֹת פְּלַל
אֲלַף תְּבַב יְתַב הֲלַךְ

© Biblioteca Nacional de España

וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל
זוד מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ: לְמַעַן
רבה יום יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל
שבע הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה
נתן לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם
עַל הָאָרֶץ: כִּי אִם שָׁמֹר תִּשְׁמְרוּן
צוה אֶת כָּל הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי
עשה מְצַוֶּה אֶתְכֶם לַעֲשֹׂתָהּ לְאַהֲבָה
ילך אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו
ירש וּלְדָבְקָה בוֹ: וְהוֹרִישׁ יְהוָה אֶת כָּל
פנה הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלִּפְנֵיכֶם וִירִשְׁתֶּם
גּוֹיִם גְּדֹלִים וַעֲצֻמִים מִכֶּם: כָּל
קום דרך הַמָּקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף רַגְלְכֶם בּוֹ
היה דבר לָכֶם יִהְיֶה מִן הַמִּדְבָּר וְהַלְּבָנוֹן מִן
הַנָּהָר נְהַר פְּרָת וְעַד הַיָּם הָאַחֲרוֹן
יצב יִהְיֶה גְּבֻלְכֶם: לֹא יִתְיַצֵּב אִישׁ
פנה ירא נתן בִּפְנֵיכֶם פַּחְדְּכֶם וּמוֹרַאֲכֶם יִתֵּן
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר תִּדְרְכוּ בָהּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם:
רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם
בְּרָכָה וּקְלָלָה: אֶת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר
שמע צוה תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹת יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
הַיּוֹם: וְהַקְּלָלָה אִם לֹא תִשְׁמְעוּ
סור אֶל מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְסַרְתֶּם
מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
ילך הַיּוֹם לָלֶכֶת אַחֲרֵי אֱלֹהִים

Trāſla. B. Hiero.

& accubueris atq; ſurrexeris: ſcribes ea ſup poſtes & ianuas dom⁹ tue: vt multiplicētur dies tui & filiorum tuorum in terra quam iurauit dominus patribus tuis: vt daret eis q̄diu celū imminet terre. Si eñ̄ cuſtodieritis mandata que ego precipio vobis: & feceritis ea vt diligatis dñm deū veſtrum: & ambuletis in oībus viis eius adherētes ei: diſpdet dñs omnes gentes iſtas añ faciem veſtram: & poſſidebitis eas q̄ maiores ſūt & fortiores vobis. Omnis locus quem calcauerit pes veſter: veſter erit. A deſerto & libano & flumīe magno eufrate vſq; ad mare occidētale erūt termini veſtri. Nullus ſtabit cōtra vos. Terrorē veſtrum & formidinē dabit dñs deus veſter ſuper oēm terram quam calcaturi eſtis: ſicut locutus eſt vobis. En propono in cōſpectu veſtro hodie bñdictionē & maledictionem. bñdictionem ſi obedieritis mādatis domini dei veſtri que ego hodie precipio vobis. maledictionem ſi non obedieritis mandatis domini dei veſtri: ſed receſſeritis de via quā ego nunc oſtendo vobis: & ambulaueritis poſt deos

Trāſla. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

accubātes τ ſurgētes: τ ſcribetis illa
κοιταζομένους καὶ διανισταμένους, καὶ γράψετε αὐτὰ
in liminibus domuū vrāꝝ τ portaꝝ ve=
ἐπὶ τὰς φλιὰς τῶν οἰκιῶν ὑμῶν καὶ τῶν πυλῶν ὑ-
ſtraꝝ: vt multiplicētur dies vrī τ dies
μῶν, ἵνα πληθυνθῶσιν αἱ ἡμέραι ὑμῶν καὶ αἱ ἡμέραι
filioꝝ vroꝝ in tra: q̄ iurauit dn̄s pa
τῶν υἱῶν ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε κύριος τοῖς πα-
tribus vrīs vt daret eis: ſicut dies ce
τράσιν ὑμῶν δοῦναι αὐτοῖς, καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ οὐ-
li ſup trā. τ erit ſi auditu audieritis om=
ρανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἔσαι ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε πά-
nia mādata hec: que ego p̄cipio vo ſ eo.
σας τὰς ἐντολὰς ταύτας, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑ-
bis hodie facere: vt diligatis dn̄m deū vrē: etam
μῖν σήμερον ποιεῖν, ἀγαπᾶν κν̄ τὸν θεὸν ὑμῶν, καὶ πο-
buletis in oībus viīs eius: τ adhere
ρεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ προσκολ-
atis ei: τ diſpdet dn̄s oēs gētes
λᾶσθαι αὐτῷ, καὶ ἐκβαλεῖ κύριος πάντα τὰ ἔθνη
iſtas a facie vrā: τ poſſidebitis
ταῦτα ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, καὶ κληρονομήσετε
gētes magnas τ fortiores magis quā vos. oēm
ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρότερα μᾶλλον ἢ ὑμεῖς. πάντα
locū quē calcauerit veſtigiū pedis vrī: ioſ. 1. a
τὸν τόπον οὗ ἂν πατήσῃ τὸ ἴχνος τοῦ ποδὸς ὑμῶν,
vobis erit a deſerto τ antilibano τ a
ὑμῖν ἔσαι ἀπὸ τῆς ἐρήμου καὶ ἀντιλιβάνου καὶ ἀπὸ
flumine magno flumine euphrate: τ
τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ εὐφράτου, καὶ
vſq; ad mare occidētis erūt termini vrī.
ἕως τῆς θαλάσσης τῆς ἐπὶ δυσμῶν ἔσαι τὰ ὅρια ὑμῶν.
nō reſiſtet vllus cōtra faciē vrā. ter
οὐκ ἀντιστήσεται οὐδεὶς κατὰ πρόσωπον ὑμῶν. τὸν φό-
rorē vrē τ formidinē vrā imponet dn̄s deus vr
βον ὑμῶν καὶ τὸν τρόμον ὑμῶν ἐπιθήσει κς̄ ὁ θεὸς ὑμῶν
ſup faciē oīs terre: in quā aſcēderitis
ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, ἐφ᾽ ἧς ἂν ἐπιβῆτε
in illā: queadmodū locutus ē dn̄s ad vos: ecce
ἐπ᾽ αὐτῆς, ὃν τρόπον ἐλάλησε κύριος πρὸς ὑμᾶς, ἰδοὺ
ego do corā vobis hodie bn̄dictiōes τ ma
ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον εὐλογίαν καὶ κα-
ledictiōes. bn̄dictiōes: ſi audieritis p̄cepta do
τάραν. τὴν εὐλογίαν, ἐὰν ἀκούσητε τὰς ἐντολὰς κυ-
mini dei vrī: q̄cūq; ego p̄cipio vobis ho D
ρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σή-
die. τ maledictiōes: ſi nō audieritis pre
μερον. καὶ τὴν κατάραν, ἐὰν μὴ εἰσακούσητε τὰς ἐν-
cepta dn̄i dei vrī: q̄cūq; ego precipio
τολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι
vobis hodie. τ aberraueritis a via q̄ pre
ὑμῖν σήμερον, καὶ πλανηθῆτε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐνετει-
cepi vobis: vt ambulātes ſeruiretis diīs
λάμην ὑμῖν, πορευθέντες λατρεύειν θεοῖς

Primitiua chal.

שכב קום כתב
זוז קבע כנא
קום נתן נטר
פקד עבד רחם
יהך קרב תרך
ירת דרך הוה
דבר ערב עתד
נתן חזה
קבל
פקד סטה
יהך טעה

Interp̄. chal.

et accubueris τ ſurrexeris. Et ſcribes ea ſup poſtes τ affiges ea in liminib⁹ domus tue τ in portis tuis: vt multiplicētur dies veſtri τ dies filioꝝ veſtroꝝ ſuper terra quā iurauit dn̄s pr̄ibus veſtris vt traderet eis: ſicut ſunt dies celi ſup terrā. Quoniā ſi cuſtodientes cuſtodieritis oīa precepta hec q̄ ego precipio vobis vt faciatis ea: vt diligatis dn̄m deū veſtrū τ vt ambuletis in viīs que recte ſunt corā eo: vt adhereatis timori eius: eiīciet dn̄s om̄es populos iſtos a facie veſtra: τ poſſidebitis populos multos fortiores vobis. Omnis locus in quo calcauerit planta pedis veſtri: veſter erit: a deſerto τ libano a fluuio euphrate τ vſq; ad mare occidentale erit terminus veſter. Non ſtabit vir in conſpectu veſtro: timorē veſtrū dabit dn̄s deus veſter ſup faciē vniuerſe terre quā calcabitis ſicut locutus eſt vobis. En ego pono ante vos hodie benedictiones τ maledictiōes. Benedictiones ſi obedieritis preceptis domini dei veſtri que ego precipio vobis hodie. Maledictiones autem ſi non obedieritis preceptis domini dei veſtri: τ declinaueritis a via quā ego p̄cipio vobis hodie: τ ambulaueritis poſt idola

Tranſla. Chal.

וּבְמִשְׁכְּבָךְ וּבִמְקִמָךְ: וְתִכְתְּבִינוּן עַל מְזוּזְיָן וְתִקְבְּעִינוּן בְּסִיפֵּי בֵּיתָךְ וּבְתַרְעָךְ: בְּדִיל
דְּיִסְגּוּן יוֹמֵיכוֹן וְיוֹמֵי בְּנֵיכוֹן עַל אַרְעָא דְּקַיֵּים יְיָ לַאֲבָהָתְכוֹן לְמִיתַּן לְהוֹן כְּיוֹמֵי שְׁמַיָּא
עַל אַרְעָא: אֲרֵי אִם מִיטַּר תִּטְּרוּן יָת כָּל תַּפְקֶדְתָּא הָדָא דַּאֲנָא מְפַקֵּד יָתְכוֹן לְמֶעְבְּדַהּ
לְמִרְחַם יָת יְיָ אֱלָהֲכוֹן וּלְמְהַךְ בְּאָרְחָן דְּתַקְנָן קֳדָמוֹהִי וּלְאִתְקָרָבָא לְדַחַלְתֵּיהּ: וִיתָרֵיךְ
יְיָ יָת כָּל עַמְמַיָּא הָאִילֵין מִקֳּדָמֵיכוֹן וְתֵירְתוּן עַמְמִין רַבְרְבִין וְתַקִּיפִין מִנְּכוֹן: כָּל
אַתְרָא דְּתִדְרוֹךְ פַּרְסַת רַגְלְכוֹן בֵּיהּ דִּילְכוֹן יְהֵי מִן מַדְבְּרָא וְלִבְנָן מִן נַהֲרָא נַהֲרָא פְרָת
וְעַד יַמָּא מַעַרְבָאָה יְהֵי תְּחוּמְכוֹן: לָא יִתְעַתַּד אֱינַשׁ קֳדָמֵיכוֹן דַּחַלְתְּכוֹן וְאֵימַתְכוֹן יִתֵּן
יְיָ אֱלָהֲכוֹן עַל אַפֵּי כָּל אַרְעָא דְּתִדְרְכוּן בַּהּ כְּמָא דְּמַלֵּיל לְכוֹן: חֲזוֹ דַּאֲנָא יָהֵיב
קֳדָמֵיכוֹן יוֹמָא דֵין בִּרְכָן וּלְוָטִין: יָת בִּרְכְתָא דִּתְקַבְּלוּן לְפִקּוֹדַיָּא דַּייָ אֱלָהֲכוֹן דַּאֲנָא
מְפַקֵּד יָתְכוֹן יוֹמָא דֵין: וּלְוָטִין אִם לָא תְקַבְּלוּן לְפִקּוֹדַיָּא דַּייָ אֱלָהֲכוֹן וְתִסְטוּן מִן
אָרְחָא דַּאֲנָא מְפַקֵּד יָתְכוֹן יוֹמָא דֵין לִמְהַךְ בָּתַר טַעֲוָת

© Biblioteca Nacional de España

alijs: quos nō cognouiſtis. ⁊ erit cū introdu-
ἑτέροις, οἷς οὐκ οἴδατε. καὶ ἔσαι ὅταν εἰσαγά-
xerit te dñs deus tu⁹ in trā in quā pgis
γῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν διαβαί-
illuc ad poſſidēdū eaꝫ: ⁊ dabis
νεις ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν, καὶ δώσεις τὴν
bñdictiōeꝫ ſup mōtē garizi: ⁊ maledictiōeꝫ ſup mō
εὐλογίαν ἐπ᾿ ὄρος γαριζίν, καὶ τὴν κατάραν ἐπ᾿ ὄ-
tē hebal. nō ecce hec vltra iordanē
ρος γεβάλ. οὐκ ἰδοὺ ταῦτα πέραν τοῦ ἰορδάνου
poſt viā occidētis ſolis in trā chananei q̄ ha-
ὀπίσω ὁδὸν δυσμῶν ἡλίου ἐν γῇ χαναὰν ὁ κα-
bitat in occidēte ppe galgalā ppe
τοικῶν ἐπὶ δυσμῶν ἐχόμενον τοῦ γολγὸλ πλη-
quercū excelſā. vos .n. tranſitis
σίον τῆς δρυὸς τῆς ὑψηλῆς. ὑμεῖς γὰρ διαβαίνετε,
iordanē: intrantes vt poſſideatis trā:
τὸν ἰορδάνην, εἰσελθόντες κληρονομῆσαι τὴν γῆν,
quā dñs de⁹ nr̄ dat vobis in poſſeſſionē oīb⁹
ἣν κ̄ς ὁ θεὸς ἡμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ πάσας τὰς
diebus. ⁊ poſſidebitis eam: ⁊ habitabi
ἡμέρας. καὶ κληρονομήσετε αὐτήν, καὶ κατοική-
tis in ea: ⁊ cuſtodietis vt faciatis om
σετε ἐν αὐτῇ, καὶ φυλάξεσθε τοῦ ποιεῖν πάν-
nia p̄cepta ei⁹ ⁊ iudicia: q̄
τα τὰ προςάγματα αὐτοῦ καὶ τὰς κρίσεις, ἃς
ego do corā vobis hodie.
ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον. Ca.12.
A Et hec p̄cepta ⁊ iudi-
καὶ ταῦτα τὰ προςάγματα καὶ τὰ κρί-
cia q̄ obſeruabitis vt faciatis in trā
ματα ἃ φυλάξεσθε τοῦ ποιῆσαι ἐπὶ τῆς γῆς,
quā dñs de⁹ prm̄ nroꝝ dat
ἧς κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν δίδωσιν
vobis in poſſeſſiōeꝫ cūctis dieb⁹: qb⁹ vos
ὑμῖν ἐν κλήρῳ πάσας τὰς ἡμέρας, ἃς ὑμεῖς
viuetis ſup trā. pditiōe pdetis om
ζῆτε ἐπὶ τῆς γῆς. ἀπωλείᾳ ἀπολεῖτε πάν-
nia loca in qb⁹ coluerūt illic gētes
τας τοὺς τόπους ἐν οἷς ἐλάτρευσαν ἐκεῖ τὰ ἔθνη
deos ſuos: qs vos poſſidetis
τοῖς θεοῖς αὐτῶν, οὓς ὑμεῖς κατακληρονομεῖτε
eos ſup mōtes excelſos: ⁊ ſup col
αὐτοὺς ἐπὶ τῶν ὀρέων τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐπὶ τῶν θι-
les: ⁊ ſubter oēm arborē frōdoſā:
νῶν, καὶ ὑποκάτω παντὸς δένδρου δασέως.
⁊ diſſipate aras eaꝝ: ⁊ cō-
5.7.a. καὶ κατασκάψατε τοὺς βωμοὺς αὐτῶν, καὶ συν-
Exo. fringite ſtatuas eaꝝ: ⁊ lucos eaꝝ
34.b. τρίψατε τὰς ςήλας αὐτῶν, καὶ τὰ ἄλση αὐ-
erradicabitis ⁊ ſculpta
τῶν ἐκκόψετε, καὶ τὰ γλυπτὰ

alienos quos ignoratis.
Cū vero introduxerit te dñs deus tuus in terram ad quā pergis habitandam:
pones benedictionē ſuper montem garizī: maledictionem ſuper montem hebal:
qui ſunt trans iordanē poſt viā que vergit ad ſolis occubitū in terra chananei:
q habitat in cāpeſtribus cōtra galgalā q̄ eſt iuxta vallē tēdētē & intrantē pcul.
Vos eī trāſibitis iordanē vt poſſideatis terram quam dñs deus veſter daturus eſt vobis:
vt hēatis & poſſideatis illam. Videte ergo vt impleatis cerimonias
atq; iudicia que ego hodie ponam in conſpectu veſtro. Cap̄.12.
Hec ſunt precepta atq; iudicia que facere debetis in terra quam dñs deus patrū tuorū daturus eſt tibi:
vt poſſideas eā cūctis diebus quibus ſuper humum gradieris.
Subuertite oīa loca in quibus coluerunt gentes quas poſſeſſuri eſtis deos ſuos ſuper montes excelſos & colles & ſubter omne lignū frondoſū.
Diſſipate aras earum: & confringite ſtatuas: lucos igne comburite: & idola

אחרים אשר לא ידעתם: והיה
כי יביאך יהוה אלהיך אל הארץ
אשר אתה בא שמה לרשתה
ונתתה את הברכה על הר גרזים
ואת הקללה על הר עיבל: הלא
המה בעבר הירדן אחרי דרך
מבוא השמש בארץ הכנעני
הישב בערבה מול הגלגל אצל
אלוני מרה: כי אתם עברים את
הירדן לבא לרשת את הארץ
אשר יהוה אלהיכם נתן לכם
וירשתם אתה וישבתם בה:
ושמרתם לעשות את כל החקים
ואת המשפטים אשר אנכי
נתן לפניכם היום:
אלה החקים והמשפטים אשר
תשמרון לעשות בארץ אשר
נתן יהוה אלהי אבתיך לך
לרשתה כל הימים אשר אתם
חיים על האדמה: אבד תאבדון
את כל המקמות אשר עבדו
שם הגוים אשר אתם ירשים
אתם את אלהיהם על ההרים
הרמים ועל הגבעות ותחת כל
עץ רענן: ונתצתם את מזבחתם
ושברתם את מצבתם ואשריהם
תשרפון באש ופסילי

בוא
בוא ירש
נתן
בוא
ירש
עשה חקק
שפט
פנה
Ca.xii.
שמר עשה
ירש יום
חיה
קום
רום
זבח
יצב
שרף פסל

Tranſl.Chal.

עממיא דלא ידעתון: ויהי ארי יעלינך יי אלהך לארעא דאת עליל לתמן למירתה
ותתן ית מברכיא על טורא דגריזים וית מלטטיא על טורא דעיבל: הלא אינון
בעברא דירדנא אחורי אורח מעלני שמשא בארע כנענאה דיתיב במישרא לקבל
גלגלא בסטר מישרי מורה: ארי אתון עברין ית ירדנא למיעל למירת ית ארעא
דיי אלהכון יהיב לכון ותירתון יתה ותתבון בה: ותטרון למעבד ית כל קימיא וית
דיניא דאנא יהיב קדמיכון יומא דין: Ca.xij. אלין קימיא ודיניא
דתטרון למעבד בארעא דיהב יי אלהך דאבהתך לך למירתה כל יומיא דאתון
קימין על ארעא: אבדא תאבדון ית כל אתריא דפלחו תמן עממיא דאתון ירתין
יתהון ית טעותהון על טוריא רמיא ועל רמתא ותחות כל אילן עבוף: ותתרעון ית
אגוריהון ותתברון ית קמתהון ואשיריהון תוקדון בנורא וצלמי

Interp̄.chal.

populoꝝ q̄ nō cognouiſtis. Et erit qñ introduxerit te dñs deus tu⁹ in terrā ad quā tu igrederis vt poſſideas eam: pones benedicētes ſup montē gartzim: ⁊ maledicentes ſup montē ebal. qui montes ſunt trans iordanem poſt viam que vergit ad occaſum ſolis in terra chananei qui habitat in campeſtribus cōtra galgalam in latere planiciei more. Vos enī tranſitis iordanē vt poſſideatis terraꝫ quā dñs deus veſter dabit vobis: ⁊ poſſidebitis eam ⁊ habitabitis in ea. Et cuſtodietis vt faciatis omnia mādata ⁊ iudicia que ego pono in conſpectu veſtro hodie. Ca.12.
Hec ſunt mandata ⁊ iudicia que cuſtodietis vt faciatis ea in terra quā dedit tibi dñs deus patrū tuoꝝ: vt poſſideas eam omnibus diebus quibus vos permanetis ſuper terram. Perditione diſperdetis omnia loca in quibus ſeruierūt populi quos vos poſſeſſuri eſtis idolis ſuis ſuper montes excelſos ⁊ ſup colles ⁊ ſub omni ligno frondoſo. et cōfringetis aras eorum: ⁊ conteretis ſtatuas eorum: et lucos eorum comburetis igni: ⁊ imagines

Primitiua chal.

הוה עול ירת
נתן ברך לטט
עול שרא
עול
ירת יתב נטר
עבד קום דון
נטר
קום
טעה רום תרע
תבר קום יקד

© Biblioteca Nacional de España

Tex. Heb.

אלהיהם תגדעון ואבדתם את — גדע
שמם מן המקום ההוא׃ לא — קום
תעשון כן ליהוה אלהיכם׃ כי — עשה
אם אל המקום אשר יבחר יהוה
אלהיכם מכל שבטיכם לשום — בחר
את שמו שם לשכנו תדרשו — דרש
ובאת שמה׃ והבאתם שמה
עלתיכם וזבחיכם ואת — בוא
מעשרתיכם ואת תרומת ידכם — עלה / עשר רום
ונדריכם ונדבתיכם ובכרת בקרכם
וצאנכם׃ ואכלתם שם לפני יהוה — פנה
אלהיכם ושמחתם בכל משלח — שלח
ידכם אתם ובתיכם אשר ברכך — בית
יהוה אלהיך׃ לא תעשון ככל אשר
אנחנו עשים פה היום איש כל
הישר בעיניו׃ כי לא באתם עד — בוא
עתה אל המנוחה ואל הנחלה אשר — נוח
יהוה אלהיך נתן לך׃ ועברתם
את הירדן וישבתם בארץ אשר
יהוה אלהיכם מנחיל אתכם — נחל
והניח לכם מכל איביכם מסביב — נוח סבב
וישבתם בטח׃ והיה המקום אשר
יבחר יהוה אלהיכם בו לשכן
שמו שם שמה תביאו את כל — בוא
אשר אנכי מצוה אתכם עולתיכם — צוה עלה
וזבחיכם מעשרתיכם ותרמת
ידכם וכל מבחר נדריכם אשר — בחר

Trāſla. B. Hiero.

comminuite: diſperdite nomina eorum de locis illis. Non facietis ita domio deo veſtro: ſed ad locū quē elegerit dominus deus veſter de cunctis tribubus vr̃is: vt pōat nomen ſuum ibi & habitet in eo: venietis & offeretis in loco illo holocauſta & victimas veſtras decimas & primitias manuum veſtrarum & vota atq; donaria primogenita boū & ouiū: & comedetis ibi ī cōſpectu domini dei vr̃i: ac letabimini in cūctis ad q̄ miſeritis manū vos & domus veſtre: in quibus bn̄dixerit vobis dn̄s deus vr̃. Nō facietis ibi q̄ nos hic facimus hodie: ſinguli quod ſibi rectū videtur. Neq; enim vſq; in pn̄s tp̄s veniſtis ad requiem & poſſeſſionē quā dominus deus vr̄ daturus eſt vobis. Trāſibitis iordanē & habitabitis in terra quam dominus deus veſter daturus eſt vobis: vt requieſcatis a cūctis hoſtibus per circuitū: & abſq; vllo timore habitetis in loco quem elegerit dominus deꝰ veſter: vt ſit nomen eius in eo. Illuc omnia que precipio conferetis holocauſta & hoſtias ac decimas & primitias manuum veſtrarum: & quicquid p̄cipuū eſt ī muneribꝰ q̄

Trāſla. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

deoꝝ eoꝝ cōburetis igne. ⁊ diſp̄detis
τῶν θεῶν αὐτῶν κατακαύσετε πυρί, καὶ ἀπολεῖτε
nomē eoꝝ de loco illo. nō facietis
τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου. οὐ ποιήσετε
ita dño deo vr̃o. ſed ad locū: quē
οὕτω κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν. ἀλλ' ἢ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν
elegerit dn̄s deus vr̃ de cūctis tribubus vr̃
ἐκλέξηται κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν ὑ-
ſtris ad cognominādū nomē ſuū illic vt inuocetur:
μῶν ἐπονομάσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ ἐπικληθῆναι,
⁊ inq̄retis ⁊ intrabitis illuc: ⁊ offeretis
καὶ ἐκζητήσετε καὶ εἰσελεύσεσθε ἐκεῖ, καὶ οἴσετε
ibi holocauſta vr̃a: ⁊ ſacrificia
ἐκεῖ τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ θυσιάσματα
vr̃a: ⁊ decimas vr̃as ⁊ vota vr̃a: ⁊
ὑμῶν, καὶ τὰς δεκάτας ὑμῶν καὶ τὰς εὐχὰς ὑμῶν, καὶ
donaria vr̃a: ⁊ cōfeſſiões vr̃as: ⁊ p̄mo
τὰ ἑκούσια ὑμῶν, καὶ τὰς ὁμολογίας ὑμῶν, καὶ τὰ πρω-
genita boū vr̃oꝝ ⁊ ouium vr̃aꝝ. ⁊
τότοκα τῶν βοῶν ὑμῶν καὶ τῶν προβάτων ὑμῶν. καὶ
comedetis ibi corā dño deo vr̃o: ⁊ letabi
φάγεσθε ἐκεῖ ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ εὐφραν-
mini in cūctis: q̄cūq; miſeritis manus
θήσεσθε ἐπὶ πᾶσιν, οὗ ἐὰν ἐπιβάλητε τὰς χεῖρας
vr̃as vos ⁊ domus vr̃e: ſm̄ qd̄ bn̄dixit tibi
ὑμῶν ὑμεῖς καὶ οἱ οἶκοι ὑμῶν, καθότι εὐλόγησέ σε
dn̄s deus tuus. nō facietis iuxta oīa q̄ nos
κύριος ὁ θεός σου. οὐ ποιήσετε κατὰ πάντα ἃ ἡμεῖς
facimus hic hodie vnuſq̄ſq; qd̄ placitū ē corā
ποιοῦμεν ὧδε σήμερον ἕκαστος τὸ ἀρεστὸν ἐναντίον
ſe. nō em̄ veniſtis vſq; nūc ad requi
αὐτοῦ. οὐ γὰρ ἥκατε ἕως τοῦ νῦν εἰς τὴν κατάπαυ-
em ⁊ ad poſſeſſiōez: q̄ dn̄s deus nr̄ dat
σιν καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν δί-
vobis. ⁊ trāſibitis iordanē: ⁊ ha
δωσιν ὑμῖν. καὶ διαβήσεσθε τὸν ἰορδάνην, καὶ κα-
bitabitis in terra: q̄ dn̄s deus vr̃ in poſ
τοικήσετε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν κατα-
ſeſſionē dabit vobis: ⁊ requieſcere faciet vos a cū-
κληρονομήσει ὑμῖν, καὶ καταπαύσει ὑμᾶς ἀπὸ πάν-
ctis hoſtibus vr̃is q̄ in circuitu: ⁊ habitabitis
των τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν τῶν κύκλῳ, καὶ κατοικήσετε
cū ſecuritate. ⁊ erit locus: quē ele
μετὰ ἀσφαλείας. καὶ ἔσται ὁ τόπος, ὃν ἂν ἐκλέ-
gerit dn̄s deus vr̃ vt inuocetur nomē eius
ξηται κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ
illic: illuc feretis oīa: q̄cūq; ego p̄cipio vobis
ἐκεῖ, ἐκεῖ οἴσετε πάντα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν
hodie: holocauſta vr̃a: ⁊ ſacrificia
σήμερον, τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ θυσιάσματα
vr̃a: ⁊ decimas vr̃as: ⁊ p̄micias
ὑμῶν, καὶ τὰ ἐπιδέκατα ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν
manuū vr̃aꝝ: ⁊ oīe electū donoꝝ vr̃oꝝ: q̄cūq;
χειρῶν ὑμῶν, καὶ πᾶν ἐκλεκτὸν τῶν δώρων ὑμῶν, ὅσα

Pritiua. chal.

טעה קצץ אבד
עבד רעה שרא
תבע אתא עלה
עשר פרש עאן
אכל חדא עשם
בית
אתא נוח חסן
עבר יתב נוח
יתב הוה רעה
אתא כפד
עשר פרש

Interp̄. chal.

idoloꝝ ſuoꝝ ſuccidite: ⁊ diſperdetis nomina eoꝝ de loco illo. Non facietis ita corā dño deo veſtro: ſed ad locū quē elegerit dn̄s deus veſter de cūctis tribubus veſtris vt collocet ibi maieſtatē ſuā venietis: ⁊ domū maieſtatis eius requiretis: et offeretis ibi holocauſta veſtra ⁊ victimas ſanctificatas veſtras ⁊ decimas veſtras ⁊ primitias manuū veſtrarū ⁊ vota veſtra et que ſponte donatis ⁊ primogenita boum veſtroꝝ ⁊ ouium veſtrarū. et comedetis ibi coram dño deo vr̃o: et letabimini in cunctis ad que miſeritis manū vr̃am vos ⁊ homines domus veſtre: quia benedicet tibi dominus deus tuus. Non facietis ſicut oīa que nos facimus hic hodie ſinguli qd̄ rectū videtur in oculis ſuis: quia nō veniſtis adhuc ad locū quietis ⁊ ad poſſeſſionem quā dn̄s deus tuꝰ daturus eſt tibi. et tranſibitis iordanē: ⁊ habitabitis in terra quā dn̄s deus vr̃ poſſidere faciet vos: ⁊ requiem dabit vobis ab oībus inimicis vr̃is p̄ circuitū: ⁊ habitabitis cōfidenter. ⁊ erit locꝰ quē elegerit dn̄s deꝰ vr̃ vt collocet maieſtatē ſuā ibi: illuc offeretis oīa q̄ ego precipio vobis: holocauſta vr̃a ⁊ victimas ſanctificatas vr̃as: decimas vr̃as ⁊ p̄mitias manuū vr̃aꝝ ⁊ oīa optima votoꝝ vr̃oꝝ que

Tranſla. Chal.

טעוותהון תקצצון ותאבדון ית שמהון מן אתרא ההוא׃ לא תעבדון כדין קדם יי
אלהכון׃ אלהן לאתרא דיתרעי יי אלהכון מכל שבטיכון לאשראה שכינתיה תמן
לבית שכינתיה תתבעון ותיתון לתמן׃ ותיתון לתמן עלוותכון ונכסת קודשיכון וית
מעשרתכון וית אפרשות ידכון ונדריכון ונדבתכון ובכורי תוריכון ועננכון׃ ותיכלון
תמן קדם יי אלהכון ותחדון בכל אושטות ידכון אתון ואנש בתיכון דברכך יי
אלהך׃ לא תעבדון ככל דאנחנא עבדין הכא יומא דין גבר כל דכשר בעינוהי׃ ארי
לא אתיתון עד כען לבית ניחא ולאחסנא דיי אלהך יהיב לך׃ ותעברון ית ירדנא
ותתבון בארעא דיי אלהכון מחסין יתכון ויניח לכון מכל בעלי דבביכון מסחור
סחור ותתבון לרוחצן׃ ויהי אתרא דאתרעי יי אלהכון ביה לאשראה שכינתיה תמן
לתמן תיתון ית כל דאנא מפקד יתכון עלוותכון ונכסת קודשיכון מעשרתכון
ואפרשות ידכון וכל שפר נדריכון

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina.

Infra. 14. c.

uoueritis dño vr̄o. ⁊ letabimini co=
ἂν εὔξησθε τῷ κυρίῳ ὑμῶν. καὶ εὐφρανθήσεσθε ἔναν
rā dño deo vr̄o: vos ⁊ filij vr̄i ⁊ fi=
τι κυ τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ὑμεῖς καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγα
lie vr̄e: famuli vr̄i: ⁊ famule vr̄e:
τέρες ὑμῶν, οἱ παῖδες ὑμῶν, καὶ αἱ παιδίσκαι ὑμῶν,
⁊ leuita q̄ in vrbibus vr̄is: q̄ꝛ non ē il=
καὶ ὁ λευίτης ὁ ἐπὶ τῶν πόλεων ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐ
li pars neq; poſſeſſio vobiſcū. caue tibiipi ne
τῷ μερὶς οὐδὲ κλῆρος μεθ᾽ ὑμῶν. πρόσεχε σεαυτῷ μὴ
offeras holocauſta tua in oī loco
ἀνενέγκῃς τὰ ὁλοκαυτώματά σου ἐν παντὶ τόπῳ
quē videris ſed in locū: quē elegerit dñs
οὗ ἂν ἴδῃς, ἀλλ᾽ ἢ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἐκλέξηται κς ὁ
de⁹ tu⁹ eū: in vna vrbiū tuaꝝ illic offeres
θεός σου αὐτόν, ἐν μιᾷ τῶν πόλεων σου ἐκεῖ ἀνοίσεις
holocauſta tua: ⁊ illic facies oīa
τὰ ὁλοκαυτώματά σου, καὶ ἐκεῖ ποιήσεις πάντα
q̄cūq; ego p̄cipio tibi hodie. ſed in oī deſi
ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον. ἀλλ᾽ ἢ ἐν πάσῃ ἐπι
derio tuo ſacrificabis: ⁊ comedes carnes ſcđꝫ bñdictōeꝫ
θυμίᾳ σου θύσεις, καὶ φαγῇ κρέα κατὰ τὴν εὐλογίαν
dñi dei tui: quā dedit tibi in oī vrbe.
κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ἣν ἔδωκέ σοι ἐν πάσῃ πόλει. ὁ
immūdus in te ⁊ mūdus ſup idē comedēt
ἀκάθαρτος ἐν σοὶ καὶ ὁ καθαρὸς ἐπὶ τὸ αὐτὸ φάγονται
idē: ſicut caprea vel ceruū. verūtñ ſāguinē nō cōe
αὐτό, ὡς δορκάδα ἢ ἔλαφον. πλὴν τὸ αἷμα οὐ φά
detis: ſup terrā effundetis illū q̄ſi aquā. nō pote
γεσθε, ἐπὶ τὴν γῆν ἐκχεεῖτε αὐτὸ ὡς ὕδωρ. οὐ δυνή
C ris comedere in oppidis tuis decimā
σῃ φαγεῖν ἐν ταῖς πόλεσί σου τὸ ἐπιδέκατον τοῦ
frumēti tui ⁊ vini tui ⁊ olei tui:
σίτου σου καὶ τοῦ οἴνου σου καὶ τοῦ ἐλαίου σου, τὰ
primogenita boū tuoꝝ ⁊ ouiū tuaꝝ ⁊
πρωτότοκα τῶν βοῶν σου καὶ τῶν προβάτων σου καὶ
oīa vota: q̄cūq; voueritis: ⁊ cōfeſſio
πάσας τὰς εὐχάς, ὅσας ἂν εὔξησθε, καὶ τὰς ὁμολογί
nes vr̄as ⁊ p̄mitias manuū vr̄aꝝ: ſed co
ας ὑμῶν καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν χειρῶν ὑμῶν, ἀλλ᾽ ἢ ἐ
ram dño deo tuo comedes ea in loco quē ele
ναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου φαγῇ αὐτὰ ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἂν ἐκλέ
gerit dñs deus tuus ſibi: tu ⁊ filius tuus ⁊ filia tua:
ξηται κς ὁ θεός σου αὐτῷ, σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου,
famulus tuus ⁊ ancilla tua ⁊ leuita: ⁊ aduena
ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου καὶ ὁ λευίτης, καὶ ὁ προσήλυτος
qui in vrbib⁹ tuis: ⁊ letaberis corā dño deo tuo
ὁ ἐν ταῖς πόλεσί σου, καὶ εὐφρανθήσῃ ἔναντι κυ τοῦ θεοῦ σου
in cūctis vbicūq; inieceris manū tuā. caue tibiipi
ἐπὶ πάντα οὗ ἐὰν ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου. πρόσεχε σεαυτῷ
ne derelinquas leuitā oī tēpore q̄ vixeris in
μὴ ἐγκαταλίπῃς τὸν λευίτην πάντα τὸν χρόνον ὃν ἂν ζῇς ἐπὶ
terra. ſi āt dilatauerit dñs de⁹ tu⁹ terminos tuos: ſicut
τῆς γῆς. ἐὰν δὲ ἐμπλατύνῃ κς ὁ θεός σου τὰ ὅριά σου, καθάπερ

Trāſla. B. Hiero.

vouiſtis domino. Ibi epulabimini coram domino deo vr̄o: vos & filii & filie veſtre: famuli & famule atq; leuites qui in vr̄is vrbibus cōmorātur. neq; ei habet aliā ptē & poſſeſſionē inter vos. Caue ne offeras holocauſta tua ī oī loco quē videris: ſed in eo quē elegerit dñs ī vna tribuum tuarum offeres hoſtias: & facies queq; cunq; precipio tibi. Si aūt comedere volueris: & te eſus carniū delectauerit: occide & comede iuxta bñdictionē dñi dei tui: quā dedit tibi in vrbibus tuis: ſiue immūdū fuerit: hoc eſt maculatū & debile: ſiue mūdū: hoc eſt integrū & ſine macula quod offerri licet: ſicut capream & ceruū comedes abſq; eſu dūtaxat ſanguis quē ſup terrā q̄ſi aquā effundes. nō poteris comedere ī oppidis tuis decimā frumenti & vini & olei tui: primogenita armētorū & pecorum: & oīa q̄ voueris & ſponte offerre volueritis & primitias manuū tuarū: ſed corā domino deo tuo comedes ea ī loco quē elegerit dñs deus tuus: tu & filius tuus & filia & ſeruus & famula atq; leuites q manet in vrbibus tuis: & letaberis & reficieris corā dño đo tuo in cunctis ad q̄ extēderis manū tuā. Caue ne dereliq̄s leuitē ī oī tp̄e quo verſaris ī terra. q̄n dilatauerit dñs de⁹ tu⁹ terminos tuos ſicut lo

Tex. Heb. — Deut. Ca. xii.

תִּדְּרוּ לַיהוָה׃ וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי | נדר פנה
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אַתֶּם וּבְנֵיכֶם
וּבְנֹתֵיכֶם וְעַבְדֵיכֶם וְאַמְהֹתֵיכֶם
וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֵיכֶם כִּי אֵין לוֹ
חֵלֶק וְנַחֲלָה אִתְּכֶם׃ הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן | שמר
תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר | עלה קום
תִּרְאֶה׃ כִּי אִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר | ראה בחר
יְהוָה בְּאַחַד שְׁבָטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה
עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אָנֹכִי | עשה
מְצַוֶּךָּ׃ רַק בְּכָל אַוַּת נַפְשְׁךָ תִּזְבַּח | צוה אוה זבח
וְאָכַלְתָּ בָשָׂר כְּבִרְכַּת יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לְךָ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ
הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יֹאכְלֶנּוּ כַּצְּבִי | טהר אכל צבה
וְכָאַיָּל׃ רַק הַדָּם לֹא תֹאכֵלוּ עַל
הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם׃ לֹא תוּכַל | שפך יכל
לֶאֱכֹל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעְשַׂר דְּגָנְךָ
וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ | ירש צהר
וְצֹאנֶךָ וְכָל נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדֹּר
וְנִדְבֹתֶיךָ וּתְרוּמַת יָדֶךָ׃ כִּי אִם | נדר
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ בַּמָּקוֹם | רום קום
אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ | בחר
אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ
וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ וְשָׂמַחְתָּ | בנה אמה
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ׃ | שלח
הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תַּעֲזֹב אֶת הַלֵּוִי כָּל | שמר עזב
יָמֶיךָ עַל אַדְמָתֶךָ׃ כִּי יַרְחִיב יְהוָה | יום רחב
אֱלֹהֶיךָ אֶת גְּבֻלְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר

Tranſl. Chal.

דְּתִדְּרוּן קֳדָם יְיָ׃ וְתֶחְדוּן קֳדָם יְיָ אֱלָהָכוֹן אַתּוּן וּבְנֵיכוֹן וּבְנָתְכוֹן וְעַבְדֵיכוֹן וְאַמְהָתְכוֹן
וְלֵיוָאָה דִּי בְּקִרְוֵיכוֹן אֲרֵי לֵית לֵיהּ חוּלָק וְאַחְסָנָא עִמְּכוֹן׃ אִסְתַּמַּר לָךְ דִּלְמָא תַּסֵּיק
עֲלָוָתָךְ בְּכָל אֲתַר דְּתֶחֱזֵי׃ אֱלָהֵן בְּאַתְרָא דְּאִתְרְעֵי יְיָ בְּחַד מִן שִׁבְטָךְ תַּמָּן תַּסֵּיק
עֲלָוָתָךְ וְתַמָּן תַּעְבֵּיד כָּל דַּאֲנָא מְפַקֵּד לָךְ׃ לְחוֹד בְּכָל רְעוּת נַפְשָׁךְ תִּכּוֹס וְתֵיכוֹל
בִּשְׂרָא כְּבִרְכְּתָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ דִּיהַב לָךְ בְּכָל קִירְוָךְ מְסָאֲבָא וְדַכְיָא יֵיכְלִינֵּיהּ כִּבְשַׂר
טַבְיָא וְאַיְלָא׃ לְחוֹד דְּמָא לָא תֵיכְלוּן עַל אַרְעָא תֵּישְׁדִינֵּיהּ כְּמַיָּא׃ לֵית לָךְ רְשׁוּ לְמֵיכַל
בְּקִירְוָךְ מַעְשַׂר עִיבוּרָךְ חַמְרָךְ וּמִשְׁחָךְ וּבְכוֹרֵי תוֹרָךְ וְעָנָךְ וְכָל נִדְרָךְ דְּתִידַּר וְנִדְבָתָךְ
וְאַפְרָשׁוּת יְדָךְ׃ אֱלָהֵין קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ תֵּיכְלִינֵּיהּ בְּאַתְרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ בֵּיהּ
אַתְּ וּבְרָךְ וּבְרַתָּךְ וְעַבְדָּךְ וְאַמְתָּךְ וְלֵיוָאָה דִּי בְּקִירְוָךְ וְתֶחְדֵּי קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּכֹל
אוֹשָׁטוּת יְדָךְ׃ אִסְתַּמַּר לָךְ דִּלְמָא תִשְׁבּוֹק יַת לֵיוָאָה כָּל יוֹמָךְ עַל אַרְעָךְ׃ אֲרֵי יַפְתֵּי
יְיָ אֱלָהָךְ יַת תְּחוּמָךְ כְּמָא דְּמַלֵּיל

Interp. chal.

voueritis coram dño. Et letabimini corā dño deo vr̄o vos ⁊ filij veſtri ⁊ filie vr̄e ⁊ ſerui vr̄i ⁊ ancille vr̄e et leuita q̄ eſt in vrbibus vr̄is: q̄ꝛ nō habet partē ⁊ hereditatē vobiſcū. Caue tibi ne offeras holocauſta tua in omi loco quē videris: ſed in loco quē elegerit dñs in vna tribuū tuarū: ibi offeres holocauſta tua: ⁊ ibi facies oīa q̄ ego precipio tibi. Attamē in omi deſiderio aīe tue occides ⁊ comedes carnes: iuxta benedictionē dñi dei tui quā dedit tibi in oībus vrbib⁹ tuis: mūdus ⁊ immūdus comedet illā ſicut carnē capree ⁊ cerui. attamē ſanguinē nō comedetis: ſup terrā effundetis illū ſicut aquā. Non erit tibi licitū vt comedas in vrbibus tuis decimas frumēti tui ⁊ vini tui ⁊ olei tui ⁊ p̄mogenita boū tuoꝝ ⁊ ouiū tuarū ⁊ oīa vota tua que voueris ⁊ q̄ ſponte obtuleris ⁊ primitias manuū tuarum: ſed coram dño deo tuo comedes ea in loco quē elegerit dñs deus tu⁹: tu ⁊ filius tuus ⁊ filia tua et ſeruus tu⁹ ⁊ ancilla tua ⁊ leuita qui eſt in vrbibus tuis: ⁊ letaberis corā dño deo tuo in oībus ad que miſeris manū tuā. Caue tibi ne relinquas leuitā omnibus diebus tuis in terra tua. Cum autē dilatauerit dominus deus tuus terminū tuum ſicut locutus eſt

Pritiua chal.

נדר חדה
קרה חסן סמר
נסק עלה חזה
עבד רעה נכס
אכל קרה סאב
אשד רשה
עשר עאן נדר
פרש אכל רעה
אמה חדה ישט
סמר שבק פתה

© Biblioteca Nacional de España

Tex. Heb.

לָךְ וְאָמַרְתָּ אֹכְלָה בָשָׂר כִּי תְאַוֶּה
נַפְשְׁךָ לֶאֱכֹל בָּשָׂר בְּכָל אַוַּת
נַפְשְׁךָ תֹּאכַל בָּשָׂר׃ כִּי יִרְחַק מִמְּךָ
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לָשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ
וּמִצֹּאנְךָ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לְךָ
כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ וְאָכַלְתָּ בִּשְׁעָרֶיךָ
בְּכֹל אַוַּת נַפְשֶׁךָ׃ אַךְ כַּאֲשֶׁר יֵאָכֵל
אֶת הַצְּבִי וְאֶת הָאַיָּל כֵּן תֹּאכְלֶנּוּ
הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו יֹאכְלֶנּוּ׃ רַק
חֲזַק לְבִלְתִּי אֲכֹל הַדָּם כִּי הַדָּם
הוּא הַנָּפֶשׁ וְלֹא תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ
עִם הַבָּשָׂר׃ לֹא תֹּאכְלֶנּוּ עַל
הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם׃ לֹא
תֹּאכְלֶנּוּ לְמַעַן יִיטַב לְךָ וּלְבָנֶיךָ
אַחֲרֶיךָ כִּי תַעֲשֶׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי
יְהוָה׃ רַק קָדָשֶׁיךָ אֲשֶׁר יִהְיוּ לְךָ
וּנְדָרֶיךָ תִּשָּׂא וּבָאתָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
יִבְחַר יְהוָה׃ וְעָשִׂיתָ עֹלֹתֶיךָ הַבָּשָׂר
וְהַדָּם עַל מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
וְדַם זְבָחֶיךָ יִשָּׁפֵךְ עַל מִזְבַּח
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַבָּשָׂר תֹּאכֵל׃
שְׁמֹר וְשָׁמַעְתָּ אֵת כָּל הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּךָּ
לְמַעַן יִיטַב לְךָ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ עַד
עוֹלָם כִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב
וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃

Prititua heb.

אוה
אכל רחק מן
צוה
אכל
צבה
טהר
שפך
יטב
עשה
היה
נשא בוא קום
בחר עשה עלה
זבח
שפך
צוה
יטב
עלם

Trāſla. B. Hiero.

cutus eſt tibi: & volueris veſci carnibus quas
deſiderat anima tua:
loc⁹ aūt quem elegerit dominus deus tuus:
vt ſit nomē eius ibi: ſi
pcul fuerit: occides d̄ armentis & pecoribus
que habueris ſicut precepit tibi: & comedes in oppidis tu
is vt tibi placet. Sicut comeditur
caprea & ceruus: ita veſceris eis: & mūdus
& imūdus in cōe veſcē
tur. hoc ſolū caue ne ſanguinē comedas.
Sanguis enim eorū p aīa eſt: & idcirco non
debes animam comedere cū carnibus: ſed
ſuper terrā fundes quaſi aquam:
vt bn̄ ſit tibi & filiis tu
is poſt te: cū feceris qd̄
placet in conſpectu
dn̄i. Que aūt ſanctificaueris
& voueris dn̄o: tolles
& venies ad locū quē
elegerit dn̄s: & offeres
oblationes tuas carnē
& ſanguinē ſup altare
domini dei tui.
Sanguinē hoſtiarū fū
des in altari:
carnibus autē ipſe veſceris.
Obſerua & audi oīa
que ego precipio tibi:
vt bene ſit tibi & filiis
tuis poſt te in
ſempiternum: cū feceris quod bonum eſt
& placitum in conſpectu domini dei tui.

Trāſla. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

locut⁹ ē tibi: & dices: comedā carnes ſi cōcupiuerit
ἐλάλησέ σοι, καὶ ἐρεῖς, φάγομαι κρέα ἐὰν ἐπιθυμήσῃ ἡ
aīa tua: vt comedat carnes: in oī cōcupiſcētia ani
ψυχή σου, ὥστε φαγεῖν κρέα, ἐν πάσῃ ἐπιθυμίᾳ τῆς ψυ
me tue comedes carnes. ſi aūt lōgius abſit a te
χῆς σου φαγῇ κρέα. ἐὰν δὲ μακρότερον ἀπέχῃ σου
locus: quē elegerit dn̄s deus tuus vt inuo
ὁ τόπος, ὃν ἐὰν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου ἐπικλη
cetur nomē eius illic: & ſacrificabis de
θῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ, καὶ θύσεις ἀπὸ τῶν
bobus tuis & de ouibus tuis q̄s dederit tibi
βοῶν σου καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων σου ὧν ἂν δῷ σοι
dn̄s deus tuus: quēadmodū p̄cepi tibi: & cōe
κύριος ὁ θεός σου, ὃν τρόπον ἐνετειλάμην σοι, καὶ φα
des in oppidis tuis ſm̄ deſideriū ani
γῇ ἐν ταῖς πόλεσί σου κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυ
me tue: ſicut comedit caprea & ceruus: ita
χῆς σου, ὡς ἔσθεται ἡ δορκὰς καὶ ἡ ἔλαφος, οὕτως
veſceris eo. immūdus in te & mūdus ſimi
φαγῇ αὐτό. ὁ ἀκάθαρτος ἐν σοὶ καὶ ὁ καθαρὸς ὡσαύ
liter veſcetur. caue fortiter ne cōedas ſā Infra. 15. d.
τως ἔδεται. πρόσεχε ἰσχυρῶς τοῦ μὴ φαγεῖν αἷ
guinē: nā ſāguis eius aīa. nō comedetur
μα, τὸ γὰρ αἷμα αὐτοῦ ψυχή. οὐ βρωθήσεται ἡ D
aīa cū carnibus: nō comedetis: ſup
ψυχὴ μετὰ τῶν κρεῶν, οὐ φάγεσθε, ἐπὶ τὴν
terrā fundetis illū q̄ſi aquā. nō veſceris eo: vt
γῆν ἐκχεεῖτε αὐτὸ ὡς ὕδωρ. οὐ φαγῇ αὐτό, ἵνα
bn̄ tibi ſit: & filiis tuis poſt te: ſi
εὖ σοι γένηται, καὶ τοῖς υἱοῖς σου μετὰ σέ, ἐὰν
feceris bonū & placitū corā dn̄o
ποιήσῃς τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρεστὸν ἔναντι κυρίου τοῦ
deo tuo: verūtn̄ ſcta tua q̄ tibi fuerit: &
θεοῦ σου, πλὴν τὰ ἅγιά σου ἃ ἂν σοι γένηται, καὶ
vota tua accipiēs venies in locū: quē
τὰς εὐχάς σου λαβὼν ἥξεις εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν
elegerit dn̄s deus tuus vt inuocetur nomē
ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα
eius illic: & facies holocauſta tua.
αὐτοῦ ἐκεῖ, καὶ ποιήσεις τὰ ὁλοκαυτώματά σου.
carnes offeres ſup altare dn̄i
τὰ κρέα ἀνοίσεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου τοῦ
dei tui. at ſāguinē hoſtiaꝝ tuaꝝ fundes ad
θεοῦ σου. τὸ δὲ αἷμα τῶν θυσιῶν σου προχεεῖς πρὸς
baſin altaris dn̄i dei tui:
τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου τοῦ θεοῦ σου, τὰ
at carnibus veſceris. obſerua & audi & facies
δὲ κρέα φαγῇ. φυλάσσου καὶ ἄκουε καὶ ποιήσεις
oīa v̄ba: q̄ ego p̄cipio tibi: vt
πάντας τοὺς λόγους, οὓς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι, ἵνα
bn̄ tibi ſit: & filiis tuis i ſēpiternū: ſi fe
εὖ σοι γένηται, καὶ τοῖς υἱοῖς σου δι' αἰῶνος, ἐὰν ποι
ceris bonū & placitū corā dn̄o deo tuo.
ήσῃς τὸ καλὸν καὶ τὸ εὐάρεστον ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου.

Prititua. chal.

אמר אכל רעה
רחק שרא נכס
עאן קרה רעה
סאב דכה
אכל
אשד יטב עבד
עשר הוה נטל
אתא רעה עלה
דבח שפך אכל
נטר קבל פקד
יטב

Interp̄. chal.

tibi: & dixeris comedā carnem: quādo deſiderauerit anima tua comedere carnē: in omni deſiderio aīe tue comedes carnē. Si procul fuerit a te locus quē elegerit dn̄s deus tu⁹ vt collocet ibi maieſtatē ſuā: occides de bobus tuis & de ouibus tuis q̄s dedit tibi dn̄s ſicut precepit tibi: & comedes in vrbibus tuis in omni deſiderio aīe tue. Sicut enim comeditur caro capree & cerui ſic comedes illa: mundus & immundus ſimul comedent. attamen cōfortare vt non comedas ſanguinem: quia ſanguis eſt aīa: & non comedes animā cum carne. Non comedes illum: ſed ſup terrā fundes illū ſicut aquā. Non comedes illuz vt bene ſit tibi & filiis tuis poſt te: ſi feceris quod rectū eſt coram dn̄o. Verū tamen decimas ſanctificatas quas habueris & vota tua tolles & venies ad locum quē elegerit dn̄s: et facies holocauſta tua: quoruz caro & ſanguis offeretur ſup altare dn̄i dei tui: ſanguis aūt hoſtie ſanctificate tue effundetur ſuper altare dn̄i dei tui: & carnem comedes. Cuſtodi & ſuſcipe omnia verba hec que ego precipio tibi: vt bene ſit tibi & filiis tuis poſt te vſq; in ſeculum: cum feceris quod rectum eſt & quod placitum eſt coram domino deo tuo.

Tranſla. Chal.

לָךְ וְתֵימַר אֵיכוֹל בִּישְׂרָא אֲרֵי תִרְעֵי נַפְשָׁךְ לְמֵיכַל בִּישְׂרָא בְּכָל רְעוּת נַפְשָׁךְ תֵּיכוֹל
בִּשְׂרָא׃ אֲרֵי יִתְרַחַק מִנָּךְ אַתְרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתֵּיהּ תַּמָּן וְתִיכּוֹס
מִתּוֹרָךְ וּמִעָנָךְ דִּיהַב יְיָ לָךְ כְּמָא דְּפַקֶּדְתָּךְ וְתֵיכוֹל בְּקִרְוָךְ בְּכָל רְעוּת נַפְשָׁךְ׃ בְּרַם כְּמָא
דְּמִתְאֲכֵל בְּשַׂר טַבְיָא וְאַיְלָא כֵּן תֵּיכְלִינֵּיהּ מְסָאֲבָא וּדְכְיָא כַּחְדָא יֵכְלִינֵּיהּ׃ לְחוֹד תְּקֵיף
בְּדִיל דְּלָא לְמֵיכַל דְּמָא אֲרֵי דְמָא הוּא נַפְשָׁא וְלָא תֵיכוֹל נַפְשָׁא עִם בִּסְרָא׃ לָא
תֵיכְלִינֵּיהּ עַל אַרְעָא תֵּשׁוֹדִינֵּיהּ כְּמַיָּא׃ לָא תֵיכְלִינֵּיהּ בְּדִיל דְּיִיטַב לָךְ וְלִבְנָךְ בַּתְרָךְ
אֲרֵי תַעְבֵּיד דְּכָשַׁר קֳדָם יְיָ׃ לְחוֹד מַעַשְׂרֵי קוּדְשָׁךְ דִּיהוֹן לָךְ וְנִדְרָךְ תִּיטּוֹל וְתֵיתֵי
לְאַתְרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ׃ וְתַעְבֵּיד עֲלָוָתָךְ בִּשְׂרָא וּדְמָא עַל מַדְבְּחָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ וְדַם נִכְסַת
קוּדְשָׁךְ יִשְׁתְּפֵיךְ עַל מַדְבְּחָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ וּבִישְׂרָא תֵיכוֹל׃ טַר וּתְקַבֵּל יָת כָּל פִּתְגָּמַיָּא
הָאִילֵין דַּאֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ בְּדִיל דְּיִיטַב לָךְ וְלִבְנָךְ בַּתְרָךְ עַד עָלְם אֲרֵי תַעְבֵּיד דְּתָקֵין
וּדְכָשַׁר קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ׃

© Biblioteca Nacional de España

Trãſla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

Infra. 19.a.

ſi ãt diſp̃diderit dñs deus tuus gẽtes: ad
ἐὰν δὲ ἐξολοθρεύσῃ κύριος ὁ θεός σου τὰ ἔθνη, εἰς
quas tu ingredieris illuc vt poſſideas trã ea
οὓς σὺ εἰσπορεύσῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι τὴν γῆν αὐ-
rum a facie tua: ꝛ poſſederis
τῶν ἀπὸ προσώπου σου, καὶ κατακληρονομήσῃς
eos: ꝛ hitaueris in tra eoꝝ: caue
αὐτούς, καὶ κατοικήσῃς ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, πρόσεχε
tibi ipi: ne inquiras ſequi eos poſt
σεαυτῷ, μὴ ἐκζητήσῃς ἐπακολουθῆσαι αὐτοῖς με
ꝙ exterminati fuerĩt illi a facie tua:
τὰ τὸ ἐξολοθρευθῆναι αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου σου,
nõ requiras deos illoꝝ: dicẽs: quõ
οὐ μὴ ἐκζητήσῃς τοὺς θεοὺς αὐτῶν, λέγων, πῶς
faciũt gẽtes iſte diis eoꝝ: faci
ποιοῦσι τὰ ἔθνη ταῦτα τοῖς θεοῖς αὐτῶν, ποιή
am ꝛ ego. nõ facies ſilr dño deo tuo.
σω κἀγώ. οὐ ποιήσεις οὕτω κυρίῳ τῷ θεῷ σου.
nã abominatiões q̃s dñs aduerſatus ẽ: fece-
τὰ γὰρ βδελύγματα ἃ κύριος ἐμίσησεν, ἐποίη
rũt diis ſuis: qm̃ ꝛ filios ſuos
σαν τοῖς θεοῖς αὐτῶν, ὅτι καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν
ꝛ filias ſuas cõburũt igne
καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν κατακαίουσι πυρὶ τοῖς
diis ſuis. oẽ vbũ qđ ego p̃cipio tibi ho
θεοῖς αὐτῶν. πᾶν ῥῆμα ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σή
die: hoc cuſtodies facere. nõ addes ad
μερον, τοῦτο φυλάξῃ ποιεῖν. οὐ προσθήσεις ἐπ'
illđ neq̃ minues ab eo.
αὐτὸ οὐδὲ ἀφελεῖς ἀπ' αὐτοῦ. Ca.13.

A Si ãt ſurrexerit in te p̃pheta aut ſomni
ἐὰν δὲ ἀναστῇ ἐν σοὶ προφήτης ἢ ἐνυπνιαζόμε
ans ſõniũ: ꝛ dederit tibi ſignũ vel portẽtũ: ꝛ
νος ἐνύπνιον, καὶ δῷ σοι σημεῖον ἢ τέρας, καὶ
euenerit ſignũ vel portẽtũ qđ locut⁹ ẽ ad te:
ἔλθοι τὸ σημεῖον ἢ τὸ τέρας ὃ ἐλάλησε πρός σε,
dicẽs: eamus ꝛ ſeruiamus diis alie
λέγων, πορευθῶμεν καὶ λατρεύσωμεν θεοῖς ἑτέ
nis q̃s nõ nouiſtis: nõ audietis ſmões
ροις οἷς οὐκ οἴδατε, οὐκ ἀκούσεσθε τῶν λόγων τοῦ
prophete illius vel ſomniãtis ſom
προφήτου ἐκείνου ἢ τοῦ ἐνυπνιαζομένου τὸ ἐνύ-
niũ illud: qm̃ tentat dñs deus vr̃
πνιον ἐκεῖνο, ὅτι πειράζει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
vos: vt ſciat: ſi diligitis dñm deũ
ὑμᾶς, τοῦ εἰδέναι, εἰ ἀγαπᾶτε κύριον τὸν θεὸν
nr̃m ex toto corde vr̃o ꝛ ex tota
ἡμῶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν καὶ ἐξ ὅλης τῆς
aĩa vr̃a. poſt dñz deũ vr̃m am
ψυχῆς ὑμῶν. ὀπίσω κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν πο-
bulate: ꝛ eũ timete: ꝛ
ρεύεσθε, καὶ αὐτὸν φοβεῖσθε, καὶ τὰς

Trãſla.B.Hiero.

Quãdo diſperdiderit dominus deus tuus ante faciẽ tuã gẽtes: ad quas ingredieris poſſidendas: & poſſederis eas atq̃ habitaueris in terra earũ: caue ne imiteris eas poſtq̃ te fuerit introeunte ſubuerſe: & requiras cerimonias earum dicens. Sicut coluerunt gẽtes iſte deos ſuos: ita & ego colam. Non facies ſimiliter dño deo tuo. Omnes enĩ abominatiões quas auerſatur dñs fecerunt diis ſuis offerentes filios & filias: & comburentes igni. Quod precipio tibi hoc tantum facito domino: nec addas quicquam nec minuas. Ca.13.

Si ſurrexerit in medio tui prophetes aut qui ſomniũ vidiſſe ſe dicat: & predixerit ſignum atq̃ portentũ: & euenerit quod locutus eſt: & dixerit tibi eamus & ſequamur deos aliẽos quos ignoras: & ſeruiamus eis: non audies verba prophete illius aut ſomniatoris: quia temptat vos dominus deus veſter: vt palam fiat vtrum diligatis eum an nõ in toto corde & in tota anima veſtra. Dominum deum veſtrum ſequimini: & ipſum timete: &

Tex.Heb.

כי יכרית יהוה אלהיך את הגוים
אשר אתה בא שמה לרשת אותם
מפניך וירשת אתם וישבת
בארצם: השמר לך פן תנקש
אחריהם אחרי השמדם מפניך
ופן תדרש לאלהיהם לאמר
איכה יעבדו הגוים האלה את
אלהיהם ואעשה כן גם אני: לא
תעשה כן ליהוה אלהיך כי כל
תועבת יהוה אשר שנא עשו
לאלהיהם כי גם את בניהם ואת
בנתיהם ישרפו באש לאלהיהם:
את כל הדבר אשר אנכי מצוה
אתכם אתו תשמרו לעשות לא
תסף עליו ולא תגרע ממנו:
כי יקום בקרבך נביא
או חלם חלום ונתן אליך אות
או מופת: ובא האות והמופת
אשר דבר אליך לאמר נלכה
אחרי אלהים אחרים אשר לא
ידעתם ונעבדם: לא תשמע אל
דברי הנביא ההוא או אל חולם
החלום ההוא כי מנסה יהוה
אלהיכם אתכם לדעת הישכם
אהבים את יהוה אלהיכם בכל
לבבכם ובכל נפשכם: אחרי יהוה
אלהיכם תלכו ואתו תיראו ואת

Pritiua heb.

כרת
בוא ירש את
פנה
שמר נקש
שמד
דרש
עבד
עשה
תעב עשה
בנה שרף
צוה
שמר עשה
יסף גרע
Cap.xiii.
קום נבא
יפת בוא
הלך
עבד שמע
חלם
נסה
ידע
הלך ירא

Tranſla.Chal.

ארי ישיצי יי אלהך ית עממיא דאת עליל לתמן לתרכא יתהון מקדמך ותתריך
יתהון ותתיב בארעהון: אסתמר לך דלמא תתקל בתריהון בתר דישתיצון מקדמך
ודלמא תתבע לטעותהון למימר אכדין פלחין עממיא האילין ית טעותהון ואעבד
כן אף אנא: לא תעביד כדין קדם יי אלהך ארי כל דמרחק קדם יי דסני עבדין
לטעותהון ארי אף ית בניהון וית בנתהון מוקדין בנורא לטעותהון: ית כל תפקדתא
דאנא מפקיד יתכון יתיה תטרון למעבד לא תוספון עלוהי ולא תמנעון מיניה:
Ca.xiij. ארי יקום בינך נביא או חלם חלמא ויתן לך את או מופת:
וייתי אתא ומופתא דמליל עמך למימר ניהך בתר טעות עממיא דלא ידעתינון
ונפלחינון: לא תקבל לפתגמי נביא ההוא או לחלם חלמא ההוא ארי מנסי יי
אלהכון יתכון למידע האיתכון רחמין קדם יי אלהכון בכל לבכון ובכל נפשכון:
בתר פלחתא דיי אלהכון תהכון ויתיה תדחלון וית

Interp̃.chal.

cum diſperdiderit dñs deus tu⁹ populos ad quos tu igredieris vt eiiciãs eos a facie tua: ꝛ eieceris eos ꝛ habitaueris in terra eorũ: caue tibi ne offendas poſt eos poſtq̃ diſperierint a facie tua: ꝛ ne req̃ras idola eorum dicens. Quomodo ſeruierũt populi iſti idolis ſuis: ita ꝛ ego faciam. Non ita facies coram dño deo tuo: quoniã omne quod abominabile eſt coram dño ꝛ quod odit dominus faciunt idolis ſuis: quoniã etiã filios ſuos ꝛ filias ſuas comburunt igni propter idola ſua. Omne preceptũ quod ego precipio vobis obſeruabitis vt faciatis: neq̃ addetis ad illud neq̃ ex eo minuetis. Cap.13.

Quando ſurrexerit in medio tui propheta aut ſomnians ſomnium: ꝛ dederit tibi ſignuz aut portentũ: ꝛ euenerit ſignum ꝛ portentum qđ locutus eſt ad te: dicens. Eamus poſt idola populoꝝ que ignoras ꝛ ſeruiamus eis: nõ acquieſcas verbis prophete illius aut ſomnio ſomniatoris illius: quia tentat vos dñs deus veſter: vt cognoſcatur ſi diligitis dominuz deum veſtrũ in toto corde veſtro ꝛ in tota anima veſtra. Poſt timorem domini dei veſtri ambulabitis: ꝛ ipſum timebitis: ꝛ

Pritiua chal.

שצא עול תרך
סמר תקל תבע
טעה אמר עבד
רחק שנא
יקד פקד
נטר יסף מנע
קום נתן אות
יתא אתא יהך
פלח קבל נסה
ידע
יהך דחל

© Biblioteca Nacional de España

Ter. Heb.

מִצְוֹתָיו תִּשְׁמֹרוּ וּבְקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ
וְאֹתוֹ תַעֲבֹדוּ וּבוֹ תִדְבָּקוּן׃ וְהַנָּבִיא
הַהוּא אוֹ חֹלֵם הַחֲלוֹם הַהוּא יוּמָת
כִּי דִבֶּר סָרָה עַל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
וְהַפֹּדְךָ מִבֵּית עֲבָדִים לְהַדִּיחֲךָ
מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לָלֶכֶת בָּהּ וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ׃
כִּי יְסִיתְךָ אָחִיךָ בֶן אִמֶּךָ אוֹ
בִנְךָ אוֹ בִתְּךָ אוֹ אֵשֶׁת חֵיקֶךָ
אוֹ רֵעֲךָ אֲשֶׁר כְּנַפְשְׁךָ בַּסֵּתֶר
לֵאמֹר נֵלְכָה וְנַעַבְדָה אֱלֹהִים
אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה
וַאֲבֹתֶיךָ׃ מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר
סְבִיבֹתֵיכֶם הַקְּרֹבִים אֵלֶיךָ אוֹ
הָרְחֹקִים מִמֶּךָּ מִקְצֵה הָאָרֶץ
וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ׃ לֹא תֹאבֶה לוֹ
וְלֹא תִשְׁמַע אֵלָיו וְלֹא תָחוֹס עֵינְךָ
עָלָיו וְלֹא תַחְמֹל וְלֹא תְכַסֶּה
עָלָיו׃ כִּי הָרֹג תַּהַרְגֶנּוּ יָדְךָ תִּהְיֶה
בּוֹ בָרִאשׁוֹנָה לַהֲמִיתוֹ וְיַד כָּל
הָעָם בָּאַחֲרֹנָה׃ וּסְקַלְתּוֹ בָאֲבָנִים
וָמֵת כִּי בִקֵּשׁ לְהַדִּיחֲךָ מֵעַל
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמּוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים׃ וְכָל
יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּן וְלֹא יוֹסִיפוּ
לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הָרָע הַזֶּה בְּקִרְבֶּךָ׃

Primitiua heb.

צוה קול שמע
עבד דבק נבא
מות
דבר סרה
סור
יצא
פדה דחה
צוה
הלך רוע
סות אח
בנה איש
רעה
הלך עבד
ידע
סבב
רחק קצה
אבה
שמע חוס
חמל כסה
הרג היה
מות
יצא
שמע יסף
עשה רוע

Trāſla.B.Hiero.

mandata illius cuſtodite: & audite vocē eius. Ipſi ſeruietis: & ipſi adherebitis. Propheta aūt ille aut fictor ſomniorum interficietur: quia locutus eſt vt vos auerteret a dño deo veſtro: qui eduxit vos de terra egypti: & redemit vos de domo ſeruitutis: vt errare te faceret de via quā tibi ꝑcepit dñs deus tuus: & auferes malū de medio tui. Si tibi voluerit ꝑſuadere frater tuus fili⁹ matris tue: aut filius tuus vel filia ſiue vxor q̄ eſt in ſinu tuo: aut amicus quē diligis vt aīam tuā clam dicens. Eamus & ſeruiamus diis alienis quos ignoras tu & patres tui: cunctarū in circuitu gentiū que iuxta vel procul ſunt ab initio vſq; ad finē terre: nō acquieſcas ei nec audias neq; parcat ei oculus tuus vt miſerearis & occultes eum: ſed ſtatim interficies. Sit primum manus tua ſuper eum: & poſt te oīs populus mittat manū. Lapidibus obrutus necabitur: qa voluit te abſtrahere a domino deo tuo: qui eduxit te de terra egypti de domo ſeruitutis: vt & omnis iſrael audiens timeat. & nequaq̄ vltra faciat quippiam huius rei ſimile.

Trāſla.Gre.lxx.cū interp.latina

precepta eius cuſtodite: ⁊ vocē eius au
ἐντολὰς αὐτοῦ φυλάξασθε, καὶ τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀ-
dietis: ⁊ ei ſeruietis: ⁊ ei adhere
κούσεσθε, καὶ αὐτῷ δουλεύσετε, καὶ αὐτῷ προστεθή- B
bitis. ⁊ ꝓpheta ille vel ſomniū ſomni
σεσθε. καὶ ὁ προφήτης ἐκεῖνος ἢ ὁ τὸ ἐνύπνιον ἐνυπνι-
ans ille: morietur. locut⁹ eſt.n. vt auer
αζόμενος ἐκεῖνος, ἀποθανεῖται. ἐλάλησε γὰρ πλανῆ-
teret te a dño deo tuo: q̄ eduxit te
σαί σε ἀπὸ κυρίου τοῦ θεοῦ σου, τοῦ ἐξαγαγόντος σε
de terra egypti: qui redemit te de
ἐκ γῆς αἰγύπτου, τοῦ λυτρωσαμένου σε ἐκ τῆς
ſeruitute: vt errare faceret te de via: q̄ ꝑcepit
δουλείας, ἐξῶσαί σε ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλατό
tibi dñs deus tuus: vt ambules in ea. ⁊ au
σοι κύριος ὁ θεός σου, πορεύεσθαι ἐπ᾽ αὐτῇ. καὶ ἀ-
feretis malū ex vobis ipis. ſi āt horta
φανιεῖτε τὸ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. ἐὰν δὲ παρα-
tus fuerit frater tuus ex pr̄e tuo vel ex
καλέσῃ ὁ ἀδελφός σου ἐκ τοῦ πατρός σου ἢ ἐκ τῆς
mr̄e tua: vel filius tuus aut filia tua vel vxor tua:
μητρός σου, ἢ ὁ υἱός σου ἢ ἡ θυγάτηρ σου ἢ ἡ γυνή σου,
que in ſinu tuo: vel amicus tuus equalis ani
ἡ ἐν τῷ κόλπῳ σου, ἢ ὁ φίλος σου ὁ ἴσος τῇ ψυ-
me tue: clā dicēs: eamus ⁊ ſerui
χῇ σου, λάθρα λέγων, πορευθῶμεν καὶ λατρεύσω-
mus diis alienis: q̄s nō nouiſti tu ⁊ pr̄es tui
μεν θεοῖς ἑτέροις, οὓς οὐκ ᾔδεις σὺ καὶ οἱ πατέρες σου
de diis gētiū q̄ in circuitu vr̄o: q̄
ἀπὸ τῶν θεῶν τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλῳ ὑμῶν, τῶν
ꝓpe ſūt tibi vel q̄ lōge a te: ab extremo
ἐγγιζόντων σοι ἢ τῶν μακρὰν ἀπὸ σοῦ, ἀπ᾽ ἄκρου
terre vſq; ad extremū t̄re: nō cōſenties illi: ⁊
τῆς γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς, οὐ συνθελήσεις αὐτῷ, καὶ
nō exaudies illū: ⁊ nō parcet oculus
οὐκ εἰσακούσῃ αὐτοῦ, καὶ οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός
tuus ſup eū: nō misereberis i eo: neq; occul-
σου ἐπ᾽ αὐτῷ, οὐκ ἐλεήσεις ἐπ᾽ αὐτῷ, οὐδὲ μὴ σκεπά-
tabis eū: annūciās ānūciabis pro eo. ⁊
σεις αὐτόν, ἀναγγέλλων ἀναγγελεῖς περὶ αὐτοῦ. καὶ
manus tua erit ſup eū in ꝑmis vt interficiat le-
ἡ χείρ σου ἔσται ἐπ᾽ αὐτῷ ἐν πρώτοις ἀποκτεῖναι αὐ-
um: ⁊ manus oīs ꝓpl'i in vltimo: ⁊ la
τόν, καὶ ἡ χεὶρ παντὸς τοῦ λαοῦ ἐπ᾽ ἐσχάτῳ, καὶ λιθο- C
pidabūt eū in lapidibus: ⁊ morietur: qm̄ que
βολήσουσιν αὐτὸν ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανεῖται, ὅτι ἐζή-
ſiuit abſtrahere te a dño deo tuo:
τησεν ἀποστῆσαί σε ἀπὸ κυρίου τοῦ θεοῦ σου, τοῦ
qui eduxit te de t̄ra egypti: de domo ſeruitutis. ⁊
ἐξαγαγόντος σε ἐκ γῆς αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. καὶ
oīs iſrael audiēs timebit: ⁊ nō ad
πᾶς ἰσραὴλ ἀκούσας φοβηθήσεται, καὶ οὐ προσθήσου-
dēt vltra facere ſm̄ v̄bū malū hoc in vobis.
σιν ἔτι ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο ἐν ὑμῖν.

Primitiua chal.

קרב
קטל סטה נפק
טעה
יהב פלח מלך
אנת קום אמר
פלח טעה מן
סוף אבה קבל
חוס רחם כסה
קטל היה רגם
מות טעה נפק
שמע דחל עבד

Interp.chal.

mandata eius ſeruabitis: ⁊ verbo eius obedietis: et ei ſeruietis: ⁊ timori ei⁹ adherebitis. Propheta aūt ille aut ſomniator ſomniꝫ illius occidatur: quia locutus eſt preuaricationē contra dñm deum veſtrū qui eduxit vos de terra egypti: ⁊ qui redemit te de domo ſeruitutis: vt errare te faceret a via quā precepit tibi dñs deus tuus vt ambulares in ea. ⁊ auferes eum qui operatur malū de medio tui. Si perſuaſerit tibi frater tuus filius matris tue aut filius tuus aut filia tua aut vxor federis tui aut ſocius tu⁹ qui eſt ſicut anima tua in oculto: dicens. Eamus ⁊ ſeruiamus idolis populoꝝ q̄ ignoras tu ⁊ patres tui de idolis populoꝝ qui ſunt in circuitu vr̄o qui ꝓpinqui ſunt tibi aut qui longe ſunt a te a finibus terre ⁊ vſq; ad finē terre: nō acquieſcas ei neq; obedias ei: neq; parcat ei oculus tuus: nec miſerearis ei⁹: neq; occultes eū. ſed occidēs occides eū: man⁹ tua ſit i eū in ꝑncipio vt occidas eū: ⁊ manus totius populi poſtea. Et lapidabis eū lapidibus vt moriatur: qm̄ voluit abſtrahere te a timore dñi dei tui q̄ eduxit te de terra egpti de domo ſeruitutis. et omnis iſrael audient ⁊ timebūt: ⁊ non addent facere iuxta ſermonē hunc peſſimum in medio tui.

Tranſla.Chal.

פקודוהי תטרון ולמימריה תקבלון וקדמוהי תפלחון ולדחלתיה תתקרבון׃ ונביא
ההוא או חלם חלמא ההוא יתקטיל ארי מליל סטיא על ייי אלהכון דאפיק יתכון
מארעא דמצרים ודפרקך מבית עבדותא לאטעיותך מן ארחא דפקדך ייי אלהך
למהך בה ותפלי עביד דביש מבינך׃ ארי ימלכינך אחוך בר אמך או ברך או ברתך או
אתת קימך או חברך דכנפשך בסתרא למימר ניהך ונפלח לטעות עממיא דלא ידעת
את ואבהתך׃ מטעות עממיא די בסחרניכון דקריבין לך או דרחיקין מינך מסיפי
ארעא ועד סיפי ארעא׃ לא תיבי ליה ולא תקבל מיניה ולא תחוס עינך עלוהי ולא
תרחם ולא תכסי עלוהי׃ ארי מקטל תקטליניה ידך תהי ביה בקדמיתא למקטליה
וידא דכל עמא בבתריתא׃ ותרגמיניה באבניא וימות ארי בעא לאטעיותך מדחלתא
דייי אלהך דאפקך מארעא דמצרים מבית עבדותא׃ וכל ישראל ישמעון וידחלון
ולא יוספון למעבד כפתגמא בישא הדין בינך׃

© Biblioteca Nacional de España

Tráſla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

ſi ãt audieris in vna vrbiũ tuaꝝ: q̃s dñs
ἐὰν δὲ ἀκούσῃς ἐν μιᾷ τῶν πόλεών σου, ἃν κύριος
deus tuus dat tibi ad hĩtãdũ ibi: dicẽtes
ὁ θεός σου δίδωσί σοι κατοικεῖν ἐκεῖ, λεγόντων,
egreſſi ſũt viri iniqui ex uobis: ⁊ auerterũt
ἐξῆλθον ἄνδρες παράνομοι ἐξ ὑμῶν, καὶ ἀπέστησαν
oẽs hĩtãtes vrbẽ eoꝝ: di=
πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν πόλιν αὐτῶν, λέ=
cẽtes: eamus ⁊ ſeruiamus diis alie
γοντες, πορευθῶμεν καὶ λατρεύσωμεν θεοῖς ἑτέ=
nis: q̃s nõ cognouiſtis. ⁊ q̃res ⁊ interrogabis
ροις, οἷς οὐκ εἴδητε. καὶ ἐτάσεις καὶ ἐρωτήσεις
⁊ ſcrutaberis valde: ⁊ ecce verus manifeſte
καὶ ἐξερευνήσεις σφόδρα, καὶ ἰδοὺ ἀληθὴς σαφῶς ὁ
ſermo factus ẽ abominatio hec in vobis: occidẽs
λόγος γεγένηται τὸ βδέλυγμα τοῦτο ἐν ὑμῖν, ἀναιρῶν
occides oẽs hĩtãtes in vrbe
D ἀναιρήσεις πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ πόλει
illa in nece gladij: anathemate anathematizabitꝭ
ἐκείνῃ ἐν φόνῳ μαχαίρας, ἀναθέματι ἀναθεματιεῖτε
eã: ⁊ oĩa q̃ in ea: ⁊ oĩa pecora e=
αὐτὴν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ πάντα τὰ κτήνη αὐ
ius in ore gladij: ⁊ oĩa ſpolia eius
τῆς ἐν στόματι μαχαίρας, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῆς
cõgregabis in trãſitus eius: ⁊ cõbures vr=
συνάξεις εἰς τὰς διόδους αὐτῆς, καὶ ἐμπρήσεις τὴν πό
bẽ in igne: ⁊ oĩa ſpolia eius funditꝰ
λιν ἐν πυρί, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῆς πανδημεὶ
corã dño deo tuo: ⁊ erit inhitabilis in
ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ ἔσται ἀοίκητος εἰς τὸν
eternũ: nõ reedificabitur ãpliꝰ: nõ adhere=
αἰῶνα, οὐκ ἀνοικοδομηθήσεται ἔτι, οὐ προσκολληθή
bit in manu tua q̃ppiã ab anathemate:
σεται ἐν τῇ χειρί σου οὐδὲν ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος,
vt auertatᷣ dñs ab ira furoris
ἵνα ἀποστραφῇ κύριος ἀπὸ τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐ
ſui: ⁊ det tibi miam ⁊ miſereatᷣ tui: ⁊ multi
τοῦ, καὶ δώσῃ σοι ἔλεος καὶ ἐλεήσῃ σε, καὶ πλη
plicet te: queẽadmodũ iurauit dñs pr̃ibus
θυνῇ σε, ὃν τρόπον ὤμοσε κύριος τοῖς πατράσι
tuis: ſi audieritis vocẽ dñi dei tui:
σου, ἐὰν εἰσακούσητε τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου,
vt cuſtodiatis oĩa p̃cepta eius: q̃ ego p̃ceci
φυλάσσειν πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἃς ἐγὼ ἐντέλ
pio tibi hodie: vt facias bonũ ⁊ placitũ
λομαί σοι σήμερον, ποιεῖν τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρεστὸν
corã dño deo tuo.
ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου. Ca.14.

A Filij eſtote dñi dei vr̃i: nõ incidetis nõ im
ſ.7.a. υἱοί ἐστε κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, οὐ κοφθήσεσθε οὐκ ἐπι
t.26.d ponetis caluiciũ in medio oculoꝝ vr̃oꝝ
k.11.a θήσετε φαλάκρωμα ἀναμέσον τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν
ſup mortuo: q̃m pp̃ls ſctũs es dño deo tuo: ⁊ te elegit
ἐπὶ νεκρῷ, ὅτι λαὸς ἅγιος εἶ κυρίῳ τῷ θεῷ σου, καί σε ἐξελέξατο

Tráſla.B.Hiero.

Si audieris in vna vrbium tuarum quas dñs deus tuus dabit tibi ad habitandum dicẽtes aliquos. Egreſſi ſunt filii belial de medio tui: & auerterunt habitatores vrbis ſue atq; dixerũt. eamus & ſeruiamus diis alienis quos ignoratis: quere ſolicite: & diligẽter rei veritate perſpecta ſi inueneris certũ eſſe q̃d dicitur: & abominationem hanc opere p̃petratã: ſtatĩ p̃cuties hĩtatores vrbis illius in ore gladii: & delebis eam: omniaq; que in illa ſũt vſq; ad pecora. Quicquid etiam ſupellectilis fuerit: cõgregabis in medio platearũ eius: & cũ ipſa ciuitate ſuccẽdes: ita vt vniuerſa conſumas domino deo tuo: & ſit tumulus ſempiternus. Non edificabitur amplius. & non adherebit de illo anathemate q̃cquam in mãu tua: vt auertatur dñs ab ira furoris ſui: & miſereatur tui: multiplicetq; te ſicut iurauit patribus tuis: quando audieris vocem domini dei tui: cuſtodiens omnia precepta eius que ego precipio tibi hodie: vt facias quod placitũ eſt ĩ conſpectu domini dei tui. Ca.14.

Filii eſtote domini dei veſtri. Nõ vos incidetis nec facietis caluitium ſuper mortuo: quoniam populus ſanctus es domino deo tuo: & te elegit

Tex.Heb. Deut. Ca.xiiii. Priitiua heb.

כי תשמע באחת עריך אשר
יהוה אלהיך נתן לך לשבת שם
לאמר: יצאו אנשים בני בליעל
מקרבך וידיחו את ישבי עירם
לאמר נלכה ונעבדה אלהים
אחרים אשר לא ידעתם: ודרשת
וחקרת ושאלת היטב והנה אמת
נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת
בקרבך: הכה תכה את ישבי העיר
ההוא לפי חרב החרם אתה ואת
כל אשר בה ואת בהמתה לפי
חרב: ואת כל שללה תקבץ אל
תוך רחבה ושרפת באש את
העיר ואת כל שללה כליל ליהוה
אלהיך והיתה תל עולם לא
תבנה עוד: ולא ידבק בידך מאומה
מן החרם למען ישוב יהוה
מחרון אפו ונתן לך רחמים ורחמך
והרבך כאשר נשבע לאבתיך:
כי תשמע בקול יהוה אלהיך
לשמר את כל מצותיו אשר אנכי
מצוך היום לעשות הישר בעיני
יהוה אלהיך:

Cap.xiiii.

בנים אתם ליהוה אלהיכם
לא תתגדדו ולא תשימו קרחה
בין עיניכם למת: כי עם קדוש
אתה ליהוה אלהיך ובך בחר

שמע אחד עיר
ישב
דחה
הלך
יטב
כון עשה תעב
נכה
פה חרם
קבץ
כלל
היה תלל עלם
בנה דבק מאם
שוב
חרה
רבה שבע
שמע
צוה
צוה עשה
גדד שום
מות קדש

Tranſla.Chal.

ארי תשמע בחדא מקירוך דיוי אלהך יהיב לך למיתב תמן למימר: נפקו גוברין בני
רישעא מבינך ואטעיו ית יתבי קרתהון למימר נהך ונפלח לטעוות עממיא דלא
ידעתון: ותתבע ותבדוק ותשאל יאות והא קושטא כיון פתגמא איתעבידא תועבתא
הדא בגך: מימחא תמחי ית יתבי קרתא ההיא לפתגם דחרב גמר יתה וית כל דבה וית
בעירה לפתגם דחרב: וית כל עדאה תכנוש לגו פתאה ותוקיד בנורא ית קרתא וית
כל עדאה גמיר קדם יוי אלהך ותהי תל חריב לעלם לא תתבני עוד: ולא ידבק
בידך מידעם מן חרמא בדיל דיתוב יוי מתקוף רוגזיה ויתן לך רחמין וירחם עלך
ויסגינך כמא דקיים לאבהתך: ארי תקבל במימרא דיוי אלהך למיטר ית כל
פקודוהי דאנא מפקד לך יומא דין למעבד דכשר קדם יוי אלהך:
Ca.xiiii. בנין אתון קדם יוי אלהכון לא תתהממון ולא תשוון מרטנין
עיניכון על מית: ארי עם קדיש את קדם יוי אלהך ובך אתרעי

Interp̃.chal.

Si audieris in vna vrbiũ tuarũ quas dñs deus tuus dabit tibi vt habites ibi: dicẽtes. Egreſſi ſunt viri filij impietatis de medio tui: ⁊ ſeduxerũt habitatores vrbis ſue dicẽtes. Eamus ⁊ ſeruiamus idolis populoꝝ que ignoratis. queres ⁊ iueſtigabis ⁊ interrogabis diligẽt: ⁊ ſi verũ ⁊ certũ eſt verbũ: ⁊ facta ẽ abominatio hec in medio tui: percutiẽs percuties habitatores vrbis illius: in ore gladij diſperdes eaꝫ: ⁊ oĩa que in ea ſunt ⁊ iumẽta eius in ore gladij: ⁊ omnia ſpolia eius ꝯgregabis in medio platee eius: ⁊ cõbures igni ciuitatẽ ⁊ omnia ſpolia eius oĩno corã dño deo tuo: et erit tumulus deſtructionis: ⁊ non edificabitur vltra. et non adherebit manui tue quicquã de anathemate: vt reuertatur dñs ab ira furoris ſui: ⁊ det tibi miam et miſereatur tui: ⁊ multiplicet te ſicut iurauit patribus tuis: ſi obedieris verbo dñi dei tui vt cuſtodias oĩa precepta eius que ego precipio tibi hodie: vt facias quod rectum eſt coram dño deo tuo. Ca.14.

Filij eſtis vos domini dei veſtri. Non vos incidatis neq; faciatis caluitium inter oculos vr̃os ſuper mortuo. Quoniã populus ſanctus es tu coram domino deo tuo: ⁊ te elegit

Priitiua chal.

קרה יתב אמר
יהך פלח תבע
בדק שאל עבד
מחא
כנש יקד קרה
הוה בנה דבק
תוב נתן רחם
סגא קום קבל
אמר נטר פקד
עבד המם שוה
מות רעה

© Biblioteca Nacional de España

Primitiua heb.	Ter. Heb.
היה	יהוה להיות לו לעם סגלה מכל
פנה	העמים אשר על פני האדמה: לא
אכל תעב	תאכל כל תועבה: זאת הבהמה
	אשר תאכלו שור שה כשבים
צבה חמר	ושה עזים: איל וצבי ויחמור
תאה	ואקו ודישן ותאו וזמר: וכל
	בהמה מפרסת פרסה ושסעת שסע
פרס עלה	שתי פרסות מעלת גרה בבהמה
	אתה תאכלו: אך את זה לא
	תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי
שסע	הפרסה השסועה את הגמל ואת
רנב עלה	הארנבת ואת השפן כי מעלה
	גרה המה ופרסה לא הפריסו
חזר	טמאים הם לכם: ואת החזיר
	כי מפריס פרסה הוא ולא גרה
	טמא הוא לכם מבשרם
נגע	לא תאכלו ובנבלתם לא תגעו:
	את זה תאכלו מכל אשר
	במים כל אשר לו סנפיר
	וקשקשת תאכלו: וכל אשר
	אין לו סנפיר וקשקשת לא
	תאכלו טמא הוא לכם: כל
צפר	צפור טהרה תאכלו: וזה אשר
אכל	לא תאכלו מהם הנשר והפרס
עזז	והעזניה: והראה ואת האיה והדיה
	למינה: ואת כל ערב למינו:
חמס	ואת בת היענה ואת התחמס

Trāſla. B. Hiero.

vt ſis ei in populū peculiarem de cunctis gentibus: que ſunt ſuper terram. Ne comedatis que immūda ſunt. Hoc ē animal quod comedere debetis bouem & ouem & capram: ceruum & capream: bubalum: tragelaphū pygargum orygen: camelopardū. Oē aial quod in duas partes findit vngulā & ruminat: comedetis. De his āt que ruminát & vngulā nō findunt: hec comedere nō debetis: camelum: leporem: cyrogrillum: quia ruminant & non diuidunt vngulam: immunda erunt vobis. Sus quoqꝫ quoniā diuidit vngulam & non ruminat: immunda erit. Carnibus eorum non veſcemini: & cadauera non tangetis. Hec comedetis ex omnibus que morantur in aquis. Que habent pennulas & ſquamas comedite. que abſqꝫ pennulis & ſquamis ſunt: ne comedatis: quia imūda ſunt. Omnes aues mundas comedite: immundas ne comedatis. aquilā ſcilicet & gryphen & halietū: ixion & vulturem ac miluum iuxta genus ſuum: & omne coruini generis & ſtruthionem ac noctuam

Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina

dñs deus tuus vt ſis tu ei ppl's peculia
κύριος ὁ θεός σου γενέσθαι σε αὐτῷ λαὸν περιούσι-
ris de cūctis gētibus q̄ ſup faciē
ον ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ἐπὶ προσώπου
terre. nō comedetis oēs abominatiōes. hec
τῆς γῆς. οὐ φάγεσθε πᾶν βδέλυγμα. ταῦτα
pecora: que comedetis. vitulū ex bobus: & agnū — Leui. 11.a.
τὰ κτήνη, ἃ φάγεσθε. μόσχον ἐκ βοῶν, καὶ ἀμνὸν
ex ouibus: & hedū ex capris: ceruū:
ἐκ προβάτων, καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν, ἔλαφον,
& capreā: & bubalū: & tragelaphū:
καὶ δορκάδα, καὶ βούβαλον, καὶ τραγέλαφον,
& pygargū: & orygē: & camelopardalū:
καὶ πύγαργον, καὶ ὄρυγα, καὶ καμηλοπάρδαλιν,
oē aial fiſſaꝫ hñs vngulā & vn
πᾶν κτῆνος διχηλοῦν ὁπλὴν καὶ ὀνυχιστῆ-
gues diuidēs duaꝝ vngulaꝝ & reducēs ruminatiōes in
ρας ὀνυχίζον δύο χηλῶν καὶ ἀνάγον μηρυκισμὸν ἐν
aialibus: hec comedetis. & hec nō co
τοῖς κτήνεσι, ταῦτα φάγεσθε. καὶ ταῦτα οὐ φά-
medetis a reducētibus ruminationē & a
γεσθε ἀπὸ τῶν ἀναγόντων μηρυκισμὸν καὶ ἀπὸ τῶν
diuiſas hñtibus vngulas & diuidētibus vn
διχηλούντων τὰς ὁπλὰς καὶ ὀνυχιζόντων ὀνυχιστῆ-
gues: camelū: & leporē: & chirogryl
ρας, τὸν κάμηλον, καὶ δασύποδα, καὶ χοιρογρύλ-
lū: qm̄ reducūt ruminationē hec & vngulā
λιον, ὅτι ἀνάγουσι μηρυκισμὸν ταῦτα καὶ ὁπλὴν
nō diuidūt: immūda hec vobis erūt. & ſuē:
οὐ διχηλοῦσιν, ἀκάθαρτα ταῦτα ὑμῖν ἔσται. καὶ τὸν ὗν,
qꝛ diuidit vngulā hoc & diuidit vngues vn
ὅτι διχηλεῖ ὁπλὴν τοῦτο καὶ ὀνυχίζει ὄνυχας ὁ-
gule: & hoc ruminationē nō ruminat: im
πλῆς, καὶ τοῦτο μηρυκισμὸν οὐ μηρυκᾶται, ἀκά-
mūdū hoc vobis: de carnibus eoꝝ nō co
θαρτον τοῦτο ὑμῖν, ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν οὐ φά-
medetis: & cadauera eoꝝ nō tāgetis. &
γεσθε, καὶ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν οὐκ ἅψεσθε. καὶ
hec comedetis de oībus q̄ in aquis om
ταῦτα φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν ἐν τοῖς ὕδασι πάν-
nia q̄cūqꝫ ſūt ipis pēnule & ſquame: come
τα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς πτερύγια καὶ λεπίδες, φάγε-
detis. & oīa q̄cūqꝫ nō ſūt ipis pēnule neqꝫ
σθε. καὶ πάντα ὅσα οὐκ ἔστιν αὐτοῖς πτερύγια οὐδὲ
ſquame: nō comedetis: immūda hec erūt vobi.
λεπίδες, οὐ φάγεσθε, ἀκάθαρτα ταῦτα ἔσται ὑμῖν.
oēs auē mūdā comedetis. & hec nō comedetis
πᾶν ὄρνεον καθαρὸν φάγεσθε. καὶ ταῦτα οὐ φάγεσθε
de illis: aqlā: & gryphē: & halieetū:
ἀπ' αὐτῶν, τὸν ἀετόν, καὶ τὸν γρύπα, καὶ τὸν ἁλιαίετον
& vulturē: & miluū: & ſimilia illi: &
καὶ τὸν γύπα, καὶ τὸν ἰκτῖνα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ, καὶ
oē coruini gñis: & ſim͞ia illi. & ſtruthiōes: & noctuā:
πάντα τὰ κόρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. καὶ στρουθὸν, καὶ γλαῦκα

B

Primitiua chal.

הוה אכל רחק
מלך נסק
סאב
אכל קרב
דכה
זנא

Interp̄. chal.

dñs vt ſis ei in populū dilectū pre oībus populis qui ſunt ſuper faciem terre. Non comedes omne qđ abominabile eſt: hoc eſt animal quod comedetis: boues et agnos ouium & hedos caprarū: ceruum & capream bubalū & tragelaphum & pygargū & orygen & camelopardalū. Omneqꝫ animal qđ vngulam habet fiſſam et in duas partes findit vngulā & ruminat in animalibus illud comedetis. Verūtamen hoc non comedetis de his que ruminānt & de his que fiſſam habēt vngulam in duas partes diuiſam: camelū & leporem et cuniculum: qui ruminant & vngula eoꝝ non eſt diuiſa: imunda erunt vobis. Et ſus qui habet vngulam diuiſam & nō ruminat: immūdus erit vobis. de carnibus eoꝝ nō comedetis: & cadauera eoꝝ nō tangetis. Hec aūt comedetis de oībus q̄ ſunt in aquis: oīe qđ habet pēnulas & ſquamas comedetis: & oīe qđ non habet pennulas & ſquamas nō comedetis: immūduꝫ erit vobis. omnē auem mundam comedetis. Et hec non comedetis ex eis: aquilam & gryphum & halietū et ixon & vulturem & miluū in genere ſuo: & omnem coruum iuxta genus ſuū et ſtruthionem & noctuam

Tranſla. Chal.

יי למהוי ליה לעם חביב מכל עממיא דעל אפי ארעא: לא תיכול כל דמרחק: דין
בעירא דתיכלון תורין אמרין דרחלין וגדיין דעזין: אילא וטביא ויחמורא ויעלא
ורימא ותורבלא ודיצא: וכל בעירא דסדיקא פרסתא ומטלפא טלפין תרתין
פרסתא מסקא פשרא בבעירא יתה תיכלון: ברם ית דין לא תיכלון ממסקי פשרא
וממסדיקי פרסתא מטלפי טלפיא ית גמלא וית ארנבא וית טפזא ארי מסקי פשרא
אינון ופרסתהון לא סדיקא מסאבין אינון לכון: וית חזירא ארי סדיק פרסתא הוא
ולא פשר מסאב הוא לכון מבשרהון לא תיכלון ובנבלתהון לא תקרבון: ית דין
תיכלון מכל די במיא כל דליה ציצין וקלפין תיכלון: וכל דלית ליה ציצין וקלפין
לא תיכלון מסאב הוא לכון: כל ציפר דכי תיכלון: ודין דלא תיכלון מנהון נשרא
ער ועזיא: ובת כנפא וטרפיתא ודיתא לזנה: וית כל עורבא לזניה: וית בת
נעמיתא וציצא

© Biblioteca Nacional de España

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

⁊ larũ: ⁊ accipitrẽ: ⁊ ſimilia illi. ⁊ hero
καὶ λάρον, καὶ ἱέρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. καὶ ἀρω
dionẽ: ⁊ cygnũ ⁊ ibin: ⁊ mergulũ: ⁊ por
διὸν, καὶ κύκνον καὶ ἶβιν, καὶ καταῤῥάκτην, καὶ πορ
phyrionẽ: ⁊ nycticoracẽ: ⁊ pelicanũ: ⁊ cha
φυρίωνα, καὶ νυκτικόρακα, καὶ πελεκᾶνα, καὶ χα
ladriũ: ⁊ ſimilia illi. ⁊ vpupã: ⁊ veſptilioẽꝫ
λάδριον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. καὶ ἔποπα, καὶ νυκτερίδα
⁊ oĩa reptilia volatiliũ immũda
καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῶν πετεινῶν ἀκάθαρτα
hec erũt vobis: nõ comedetis de ipſis. oĩe vo
ταῦτα ἔσται ὑμῖν, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτῶν. πᾶν πε
latile mũdũ comedetis. ⁊ oẽ morticiniũ nõ co
τεινὸν καθαρὸν φάγεσθε. καὶ πᾶν θνησιμαῖον οὐ φά-
medetis. peregrino q̃ in vrbibus tuis: dabi
γεσθε. τῷ παροίκῳ τῷ ἐν ταῖς πόλεσί σου, δοθήσε
tur: ⁊ comedet: vel vẽdes alienigene: qm̃ po
ται, καὶ φάγεται, ἢ ἀποδώσῃ τῷ ἀλλοτρίῳ, ὅτι λα

C pulus ſctũs es dño deo tuo. nõ coques agnũ
ὸς ἅγιος εἶ κυρίῳ τῷ θεῷ σου. οὐχ ἑψήσεις ἄρνα
Exo. in lacte mr̃is ſue. decimã decima
23.c.⁊ ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ. δεκάτην ἀποδεκατώ-
34.d. bis oĩs frugis ſeminis tui:
σεις παντὸς γεννήματος τοῦ σπέρματός σου, τὸ
fructũ agri tui ãnũ in ãnũ. ⁊
γένημα τοῦ ἀγροῦ σου ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτόν. καὶ
cõedes illũ corã dño deo tuo in lo
φαγῇ αὐτὸ ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐν τῷ τό-
co quẽ elegerit dñs deus tuus: vt inuocetr̃
πῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου, ἐπικληθῆναι
nomẽ eius. illuc feres decimas fru
τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ἐκεῖ οἴσεις τὰ ἐπιδέκατα τοῦ σί
mẽti tui ⁊ vini tui ⁊ olei tui: ⁊
του σου καὶ τοῦ οἴνου σου καὶ τοῦ ἐλαίου σου, καὶ
p̃mogenita boũ tuoꝝ: ⁊ ouiũ
τὰ πρωτότοκα τῶν βοῶν σου, καὶ τῶν προβάτων
tuaꝝ: vt diſcas timere dñm deũ tuũ oĩbus
σου, ἵνα μάθῃς φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεόν σου πάσας τὰς
diebus. ſi ãt lõge fuerit via a te ⁊ nõ
ἡμέρας. ἐὰν δὲ μακρὰν γένηται ἡ ὁδὸς ἀπὸ σοῦ καὶ μὴ
potueris reffere ea: qm̃ lõge a te lo
δύνῃ ἀναφέρειν αὐτά, ὅτι μακρὰν ἀπὸ σοῦ ὁ τό-

D cus: quẽ elegerit dñs deus tuus: vt inuocetr̃ no
πος, ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνο-
mẽ eius illic: qm̃ bñdixit tibi dñs deus tuus: ⁊ vẽdes ea
μα αὐτοῦ ἐκεῖ, ὅτι εὐλόγησέ σε κύριος ὁ θεός σου, καὶ ἀποδώσῃ αὐ-
argẽto ⁊ accipies argẽtũ in manib⁹ tuis: ⁊ pro
τὰ ἀργυρίου, καὶ λήψῃ τὸ ἀργύριον ἐν ταῖς χερσί σου, καὶ πο
ficiſceris in locũ: quẽ elegerit dñs deus tuus eũ: ⁊ dabis
ρεύσῃ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου αὐτόν, καὶ δώσεις
argẽtũ in oĩi qđ deſiderauerit aĩa tua: in bobus
τὸ ἀργύριον ἐπὶ παντὸς οὗ ἂν ἐπιθυμῇ ἡ ψυχή σου, ἐπὶ βουσὶν
vel in ouib⁹ vel in vino vel in ſicera vel in oĩi qđ
ἢ ἐπὶ προβάτοις ἢ ἐπὶ οἴνῳ ἢ ἐπὶ σίκερα ἢ ἐπὶ παντὸς οὗ ἂν

Trãſla. B. Hiero.

[t]&[u]larum[x]atq;[y]accipitrẽ [z]iuxta genus ſuum: [b]herodiũ[c]ac[d]cygnum[e]& ibin [f]ac mergulũ[h]porphyrionẽ[i]&[k]nycticoracem: [l]onocrotalũ[m]& caradrium ſingula[n]in gñe ſuo. [o]vpupã quoq;[p]& veſptilionẽ[q]& oẽ[r]qđ reptat & [s]pẽnulas habet:[t]immũdũ[u]erit &[r]non[z]comedetur.[a]Omne[c]qđ mundũ eſt[d]comedite.[g]Quicqđ ãt[h]morticiniũ ẽ:[e]ne[f]veſcamini ex eo.[i]Peregrino[k]q[l]ĩtra portas tuas ẽ: [m]da[n]vt comedat[o]aut[p]vẽdat ei:[r]quia[u]tu[s]populus [t]ſanctus[x]dñi[y]dei tui es. [z]Non[a]coques[b]hedũ[c]in lacte[d]matris ſue. [f]Decimã p̃tẽ ſepabis[g]de [h]cunctis[i]fructibus[k]tuis [l]qui naſcuntur[m]in terra [n]per annos ſingulos:[p]& comedes[q]in conſpectu [r]dñi[s]dei tui[t]in loco[u]quẽ [x]elegerit:[y]vt[a]ĩ eo[z]nomẽ illius inuocetur: [b]decimam[c]frumenti tui &[d]vini[e]& olei[f]& primogenita de[g]armentis[h]& ouibus tuis:[i]vt[k]diſcas[l]timere[n]dñm[o]deũ tuum in [p]oĩ[q]tempore.[r]Cum aũt [s]longior fuerit[u]via & [e]locus[f]quem [g]elegerit[h]dominus[i]deus tuus:[o]tibiq; bñdixerit: [r]nec[z]poteris ad eũ hec cuncta[a]portare:[r]vẽdes omnia[t]&[s]in precium rediges: portabiſq;[x]manu tua:[y]& proficiſceris[z]ad [a]locum[b]quem[c]elegerit [d]dominus[e]deus tuus: [g]& emes ex eadẽ[h]pecũia [i]quicquid tibi[l]placuerit ſiue[n]ex armentis [o]ſiue ex ouibus:[p]vinum quoq;[q]& ſicerã[r]& oẽ[s]qđ

Tex. Heb.

ואת השחף ואת הנץ למינהו׃ את
הכוס ואת הינשוף והתנשמת׃ — נשף נשם
והקאת ואת הרחמה ואת השלך׃
והחסידה והאנפה למינה — חסד
והדוכיפת והעטלף׃ וכל שרץ
העוף טמא הוא לכם לא יאכלו׃ — אכל
כל עוף טהור תאכלו׃ לא תאכלו — טהר
כל נבלה לגר אשר בשעריך — גור
תתננה ואכלה או מכר לנכרי — נתן
כי עם קדוש אתה ליהוה אלהיך — קדש
לא תבשל גדי בחלב אמו׃ עשר — בשל
תעשר את כל תבואת זרעך — בוא
היצא השדה שנה שנה׃ ואכלת
לפני יהוה אלהיך במקום אשר — פנה קום
יבחר לשכן שמו שם מעשר — בחר עשר
דגנך תירשך ויצהרך ובכרת — ירש צהר
בקרך וצאנך למען תלמד ליראה — למד
את יהוה אלהיך כל הימים׃ וכי — יום
ירבה ממך הדרך כי לא תוכל — רבה מן יכל
שאתו כי ירחק ממך המקום אשר — נשא רחק
יבחר יהוה אלהיך לשום שמו
שם כי יברכך יהוה אלהיך׃ — ברך
ונתתה בכסף וצרת הכסף בידך — נתן צור
והלכת אל המקום אשר יבחר
יהוה אלהיך בו׃ ונתתה הכסף
בכל אשר תאוה נפשך בבקר — אוה
ובצאן וביין ובשכר ובכל אשר

Tranſla. Chal.

וציפר שחפא ונצא לזנוהי׃ ית קדיא וקיפופא ובותא׃ וקתא וירקרקא ושלינונא׃
וחוריתא ואבו לזנה ונגר טורא ועטלפא׃ וכל רחשא דעופא מסאב הוא לכון לא
יתאכלון׃ כל עוף דכי תיכלון׃ לא תיכלון כל נבלה לתותבא די בקרוך תתנינה
וייכלינה או תזבנינה לבר עממין ארי עם קדיש את קדם יי אלהך לא תיכול בשר
בחלב׃ עשרא תעשר ית כל עללת זרעך דיפוק לחקלא שתא שתא׃ ותיכול קדם יי
אלהך באתרא דיתרעי לאשראה שכינתיה תמן מעשר עיבורך חמרך ומשחך ובכורי
תורך ועאנך בדיל דתילף למדחל קדם יי אלהך כל יומיא׃ וארי יסגי מינך אורחא
ארי לא תיכול למטליה ארי יתרחק מנך אתרא דיתרעי יי אלהך לאשראה
שכינתיה תמן ארי יברכינך יי אלהך׃ ותתן בכספא ותצור כספא בידך ותהך
לאתרא דיתרעי יי אלהך ביה׃ ותתן כספא בכל דיתרעי נפשך בתורי ובענא
ובחמר חדת ועתיק ובכל

Interp̃. chal.

et laruꝫ ⁊ accipitrẽ iuxta genus ſuũ: herodiũ ⁊ cygnũ et ibin ⁊ mergulũ ⁊ porphyrionẽ ⁊ nycticoracẽ ⁊ onocrotalũ ⁊ caradriũ iuxta gen⁹ ſuũ: ⁊ vpupã ⁊ veſpertilionẽ. ⁊ oĩe reptile auiũ immũdum erit vobis ⁊ nõ comedetur: omnẽ volucrem mundũ comedetis. Non comedetis omne morticiniũ: peregrino qui eſt intra portas tuas dabis illud ⁊ comedet illud: aut vendes extraneo: q: populus ſanctus es tu corã dño deo tuo. Non comedetis carnẽ cũ lacte. Decimãs decimabis oẽs fructus terre tue quos profert ager per ſingulos annos. et comedes corã dño deo tuo in loco quẽ elegerit vt collocet ibi maieſtatẽ ſuã: illuc afferes decimas frumenti tui ⁊ vini tui ⁊ olei tui ⁊ primogenita boum tuoꝝ ⁊ ouiũ tuarũ: vt diſcas timere corã dño deo tuo oĩbus diebus. Et qñ longior fuerit via: ⁊ nõ poteris portare illa: quoniã longe eſt a te locus quem elegit dñs deus tu⁹ vt collocet ibi maieſtatẽ ſuã: qm̃ benedicet tibi dñs deus tuus: vendes ea argento: ⁊ ligabis argentuꝫ in manu tua: ⁊ ibis ad locũ quẽ elegerit dominus deus tu⁹. Et dabis argentũ pro oĩbus que voluerit anima tua: pro bobus ⁊ ouibus ⁊ pro vino nouo ⁊ veteri ⁊ pro omnibus

Pritiua chal.

סאב
אכל יתב קרה
נתן זבן
עשר נפק
רעה שרא
צאן אלף דחל
סגא יכל נטל
רחק ברך צור
יהב נתן צאן
חדה

© Biblioteca Nacional de España

Tex. Heb.

תשאלך נפשך ואכלת שם לפני
יהוה אלהיך ושמחת אתה וביתך׃
והלוי אשר בשעריך לא תעזבנו
כי אין לו חלק ונחלה עמך׃
מקצה שלש שנים תוציא את
כל מעשר תבואתך בשנה ההוא
והנחת בשעריך׃ ובא הלוי כי אין
לו חלק ונחלה עמך והגר והיתום
והאלמנה אשר בשעריך ואכלו
ושבעו למען יברכך יהוה אלהיך
בכל מעשה ידך אשר תעשה׃

Ca.xv.

מקץ שבע שנים
תעשה שמטה׃ וזה דבר השמטה
שמוט כל בעל משה ידו
אשר ישה ברעהו לא יגש את
רעהו ואת אחיו כי קרא שמטה
ליהוה׃ את הנכרי תגש ואשר
יהיה לך את אחיך תשמט ידך׃
אפס כי לא יהיה בך אביון כי
ברך יברכך יהוה בארץ אשר
יהוה אלהיך נתן לך נחלה
לרשתה׃ רק אם שמוע תשמע
בקול יהוה אלהיך לשמר
לעשות את כל המצוה הזאת
אשר אנכי מצוך היום׃ כי יהוה
אלהיך ברכך כאשר דבר לך
והעבטת גוים רבים ואתה לא

Primitiua heb.

שאל פנה
עזב
יצא
עשר בוא
נוח בוא
גור יתם
ברך
עשה
Ca.xv.
קצץ
שמט נשה
נגש
היה
אבה
ירש שמע
עשה צוה
עבט רבב

Trāſla. B. Hiero.

deſiderat aīa tua. & comedes coram dño deo tuo: & epulaberis tu & domus tua & leuita qui intra portas tuas eſt. Caue ne derelinqs eum: qa non habet aliam partē in poſſeſſione tua. Anno tertio ſeparabis aliam decimā ex oībus q̄ naſcuntur tibi eo tēpore: & repones intra ianuas tuas: venietq; leuites q aliā nō habet partē nec poſſeſſionē tecū: & pegrinus ac pupillus & vidua qui intra portas tuas ſunt: & comedēt & ſaturabuntur: vt bñdicat tibi dñs deus tuus in cūctis opib9 manuū tuarū q̄ feceris.

Septimo āno Ca.15 facies remiſſionē q̄ hoc ordie celebrabitur. Cui debetur aliquid ab amico vel proximo ac fratre ſuo: repetere non poterit: quia annus remiſſionis eſt dñi. A peregrīo & aduena exiges: ciuē & ꝓpīquū repetendi nō habebis ptātē. Et oīno indigens & mendicus non erit īter vos vt bñdicat tibi dñs deus tuus in terra quam traditurus eſt tibi in poſſeſſionem. ſi tamen audieris vocē domini dei tui: & cuſtodieris vniuerſa que iuſſit: & que ego hodie precipio tibi: benedicet tibi vt pollicitus eſt. Fenerabis gētibus multis & ipſe a nullo

Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina

deſiderauerit aīa tua: ⁊ comedes illic corā do
ἐπιθυμῇ ἡ ψυχή σου, καὶ φαγῇ ἐκεῖ ἔναντι κυ
mino deo tuo. ⁊ letaberis tu ⁊ domus
ρίου τοῦ θεοῦ σου. καὶ εὐφρανθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός
tua ⁊ leuita qui in vrbibus tuis. nō dereli
σου καὶ ὁ λευίτης ὁ ἐν ταῖς πόλεσί σου. οὐ κατα
ques eū: qm̄ nō eſt illi pars neq; poſſe
λείψεις αὐτόν, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ μερὶς οὐδὲ κλῆ
ſſio tecū. poſt tres ānos educes oē
ρος μετὰ σοῦ. μετὰ τρία ἔτη ἐξοίσεις πᾶν τὸ
decimā fructuū tuoꝝ: in an
ἐπιδέκατον τῶν γεννημάτων σου, ἐν τῷ ἐνιαυ
no illo pones illā in vrbibus tuis: ⁊
τῷ ἐκείνῳ θήσεις αὐτὸ ἐν ταῖς πόλεσί σου, καὶ
veniet leuita: qm̄ nō eſt illi ps ne
ἐλεύσεται ὁ λευίτης, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ μερὶς οὐ
q; poſſeſſio tecū: ⁊ pegrinus ⁊ pu
δὲ κλῆρος μετὰ σοῦ, καὶ ὁ προσήλυτος καὶ ὁ ὀρ
pillus ⁊ vidua q̄ in vrbibus tuis: ⁊ co
φανὸς καὶ ἡ χήρα ἡ ἐν ταῖς πόλεσί σου, καὶ φά
medēt ⁊ ſaturabūtur: vt bñdicat tibi do
γονται καὶ ἐμπλησθήσονται, ἵνα εὐλογήσῃ σε κύ
minus deus tuus in cūctis opibus manuū
ριος ὁ θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν
tuaꝝ q̄ feceris.
σου οἷς ἂν ποιῇς.

Ca.15.

Per ſeptē ānos facies remiſſiōe; ⁊ ſic
Δι' ἑπτὰ ἐτῶν ποιήσεις ἄφεσιν, καὶ οὕτως τὸ
ordo remiſſiōis. remittes oē debitū ꝓpriū:
πρόσταγμα τῆς ἀφέσεως. ἀφήσεις πᾶν χρέος ἴδιον,
qd̄ debet tibi ꝓximus. ⁊ a frē tuo nō
ὃ ὀφείλει σοι ὁ πλησίον. καὶ τὸν ἀδελφόν σου οὐκ
repetes: qm̄ cognomiata ē remiſſio dñi
ἀπαιτήσεις, ὅτι ἐπικέκληται ἄφεσις κυρίου τοῦ
dei tui. ab alieno exiges q̄cūq;
θεοῦ σου. τὸν ἀλλότριον ἀπαιτήσεις ὅσα ἐὰν
fuerit tibi apd̄ eū. fratri tuo remiſſiōe; fa
ᾖ σοι παρ' αὐτῷ. τῷ ἀδελφῷ σου ἄφεσιν ποιή
cies debiti tui: qm̄ nō erit in te egenus:
σεις τοῦ χρέους σου, ὅτι οὐκ ἔσται ἐν σοὶ ἐνδεής,
qm̄ bñdicēs bñdicet tibi dñs deus tuus in tra: q̄ dñs
ὅτι εὐλογῶν εὐλογήσει σε κς ὁ θεός σου ἐν τῇ γῇ, ἣν κς
deus tuus dat tibi in poſſeſſiōe; ad poſſidēdū
ὁ θεός σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ κατακληρονομῆσαι
eā. ſi āt auditu audieritis vocē dñi
αὐτήν. ἐὰν δὲ ἀκοῇ ἀκούσητε τῆς φωνῆς κυρί
dei vrī: vt cuſtodiatis ⁊ faciatis oīa
ου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάσας
mādata hec: q̄ ego ꝓcipio tibi ho
τὰς ἐντολὰς ταύτας, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σή
die: qm̄ dñs deus tuus bñdixit tibi queādmodū lo
μερον, ὅτι κς ὁ θεός σου εὐλόγησέ σε ὃν τρόπον ἐλά
cut9 ē tibi: ⁊ fenerabis gētib9 multis: tu āt nō
λησέ σοι, καὶ δανιεῖς ἔθνεσι πολλοῖς, σὺ δὲ οὐ

A

Infra. 28.b.

Transla. Chal.

דתשאלינך נפשך ותיכול תמן קדם יי אלהך ותחדי את ואנש ביתך׃ וליואה די
בקרוך לא תשבקיניה ארי לית ליה חולק ואחסנא עמך׃ מסוף תלת שנין תפיק ית
כל מעשר עללתך בשתא ההיא ותצנע בקרוך׃ וייתי ליואה ארי לית ליה חולק
ואחסנא עמך וגיורא ויתמא וארמלתא די בקרוך ויכלון ויסבעון בדיל דיברכינך
יי אלהך בכל עובדי ידך דתעביד׃

Ca.xv.

מסוף שבע שנין תעביד
שמיטתא׃ ודין פתגם שמיטתא דישמט כל בר נש מרי רשו דירשי בחבריה לא יתבע
מן חבריה ומן אחוהי ארי קרא שמיטתא קדם יי׃ מן בר עממין תתבע ודיהי לך עם
אחוך תשמט ידך׃ לחוד ארי לא יהי בך מסכינא ארי ברכא יברכינך יי בארעא דיי
אלהך יהיב לך אחסנא למירתה׃ לחוד אם קבלא תקבל למימרא דיי אלהך למיטר
למעבד ית כל תפקידתא הדא דאנא מפקיד לך יומא דין׃ ארי יי אלהך ברכך
כמא דמליל לך ותתיף לעממין סגיאין ואת לא

Primitiua chal.

שאל חדה
קרב שבק חסן
שנה נפק עשר
צנע אתא גור
אכל שבע ברך
עבד שמט רשה
תבע הוה סכן
חסן ירת קבל
אמר נטר עבד
פקד זוף

Interp. chal.

que petierit aīa tua. et comedes ibi corā dño deo tuo: et letaberis tu ⁊ viri domus tue ⁊ leuita q̄ eſt in vrbibus tuis: ne dimittas eum qm̄ nō habet partē ⁊ hereditatē tecū. In fine triū annoꝝ educes oēs decimas frugū tuarū in anno illo: ⁊ recondes in vrbibus tuiſ: et veniet leuites qui nō habet partē ⁊ hereditatē tecū et peregrinus ⁊ pupillus ⁊ vidua q̄ ſunt in vrbibus tuis: ⁊ comedēt ⁊ ſaturabūtur: vt benedicat tibi dñs deus tuus in oībus opibus manuū tuarū que facies.

In anno vltimo ſeptē annoꝝ facies re Ca.15. miſſionē. Et hoc eſt verbū remiſſionis: vt remittat vnuſquiſq; creditor cui debetur aliquid a ꝓximo ſuo: nō repetat a fratre ſuo: quia vocauit remiſſionē coram dño. a filiis populoꝝ repetes: ⁊ ſi quid fuerit tibi cum fratre tuo: remittes manū tuam. Attamen nō erit in te egenus: quoniā benedictiōe benedicet tibi dñs in terra quā dñs deus tuus dabit tibi in poſſeſſionem vt poſſideas eam. Uerūtamen ſi obediens obedieris verbo dñi dei tui: vt cuſtodias ⁊ facias omnia precepta hec que ego precipio tibi hodie: quoniā dominus deus tuus benedicet tibi ſicut locutus eſt tibi: et mutuabis populis multis: ⁊ tu non

© Biblioteca Nacional de España

accipies mutuū. τ dn̄aberis tu nationib⁹ multis tui āt nō
δανιῇ. καὶ ἄρξεις σὺ ἐθνῶν πολλῶν, σοῦ δὲ οὐκ ἄρ-
dn̄abunt. ſi āt fuerit in te egen⁹ ex fratri-
B ξουσιν. ἐὰν δὲ γένηται ἐν σοὶ ἐνδεὴς ἐκ τῶν ἀδελ-
bus tuis in vna vrbiū tuaꝝ in tra: quā dn̄s
φῶν σου ἐν μιᾷ τῶν πόλεών σου ἐν τῇ γῇ, ἣ κύριος ὁ
deus tu⁹ dat tibi: nō auertes coꝛ
θεός σου δίδωσί σοι, οὐκ ἀποστρέψεις τὴν καρδίαν
tuū: neqꝫ cōtrahes manū tuā a
σου, οὐδὲ μὴ συσφίγξεις τὴν χεῖρά σου ἀπὸ
fratre tuo indigente: aperiēs aperies
τοῦ ἀδελφοῦ σου τοῦ ἐπιδεομένου, ἀνοίγων ἀνοίξεις
man⁹ tuas ei: mutuū mutuabis ei: quātū
τὰς χεῖράς σου αὐτῷ, δάνειον δανιεῖς αὐτῷ, ὅσον ἂν
rogauerit: τ ſcdm qd indiguerit. caue tibi
ἐπιδέηται, καὶ καθ᾽ ὅσον ὑστερῆται. πρόσεχε σεαυτῷ
ne forte fiat vbū occultū in corde tuo: ini
μή ποτε γένηται ῥῆμα κρυπτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ἀνό
quitas: dicens: appropiquat ann⁹ ſeptim⁹: ānus
μημα, λέγων, ἐγγίζει τὸ ἔτος τὸ ἕβδομον, ἔτος τῆς
remiſſiōis: τ iniquus ſit oculus tuus fra-
ἀφέσεως, καὶ πονηρεύσηται ὁ ὀφθαλμός σου τῷ ἀδελ
tri tuo indigenti: τ nō des ei: τ clama
φῷ σου τῷ ἐπιδεομένῳ, καὶ οὐ δῷς αὐτῷ, καὶ βοήσε
bit cōtra te ad dn̄z: τ erit in te peccatū magnū
ται κατὰ σοῦ πρὸς κν̄, καὶ ἔσται ἐν σοὶ ἁμαρτία μεγάλη
diſtribuēs dabis ei: τ mutuū mutuabis ei:
μεταδιδοὺς δώσεις αὐτῷ, καὶ δάνειον δανιεῖς αὐτῷ,
quodcūqꝫ rogauerit te. τ nō triſtaberis corde tuo dā
ὅσον ἂν ἐπιδέηταί σου. καὶ οὐ λυπηθήσῃ τῇ καρδίᾳ σου δι
te te illi: qm̄ pp vbū hoc bn̄dicet tibi dn̄s
δόντος σου αὐτῷ, ὅτι διὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο εὐλογήσει σε κύριος ὁ
deus tuus in cūctis opibus tuis τ in cūctis vbi miſe-
θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου καὶ ἐν πᾶσιν οὗ ἂν ἐπιβά-
ris manū tuā. nō .n. deerit egenus a tra
λῃς τὴν χεῖρά σου, οὐ γὰρ μὴ ἐκλείπῃ ἐνδεὴς ἀπὸ τῆς γῆς
tua: pp hoc ego tibi pcipio vt facias vbū hoc:
σου, διὰ τοῦτο ἐγώ σοι ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο,
dicens: aperiēs aperies manus tuas fr̄i tuo
λέγων, ἀνοίγων ἀνοίξεις τὰς χεῖράς σου τῷ ἀδελφῷ σου τῷ
pauperi τ egenti in tra tua. ſi āt vēdit⁹ fuerit tibi
πένητι καὶ τῷ ἐνδεομένῳ ἐπὶ τῆς γῆς σου. ἐὰν δὲ πραθῇ σοι
frater tu⁹ hebre⁹ aut hebꝛea: ſeruiet tibi ſex
ὁ ἀδελφός σου ὁ ἑβραῖος ἢ ἡ ἑβραία, δουλεύσει σοι ἓξ ἔ-
ānis: τ ſeptimo dimittes eū liberū a te.
τη, καὶ τῷ ἑβδόμῳ ἐξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον ἀπὸ σοῦ.
quū āt dimiſſeris eū liberū a te: nō dimit
ὅταν δὲ ἐξαποστείλῃς αὐτὸν ἐλεύθερον ἀπὸ σοῦ, οὐκ ἀπο-
tes eū vacuū: viaticū ſuppeditabis ei de oui-
στελεῖς αὐτὸν κενόν, ἐφόδιον ἐφοδιάσεις αὐτὸν ἀπὸ τῶν προ
bus tuis τ de frumēto tuo τ de torculari tuo: ſi
βάτων σου καὶ ἀπὸ τοῦ σίτου σου καὶ ἀπὸ τῆς ληνοῦ σου, κα
cut bn̄dixit tibi dn̄s deus tu⁹: dabis ei. τ recoꝛdaberis
θὰ ηὐλόγησέ σε κς̄ ὁ θεός σου, δώσεις αὐτῷ. καὶ μνησθήσῃ

accipies mutuū. Dn̄aberis nationibus plurimis: & tui nemo dominabitur. Si vnus de fr̄ibus tuis q morantur intra portas ciuitatis tue in terra quā dn̄s deus tuus daturus eſt tibi: ad paupertatē deuenerit: nō obdurabis cor tuum: nec contrahes manum ſed aperies eā pauperi & dabis mutuum quo eum indigere perſpexeris. Caue ne forte ſubrepat tibi īpia cogitatio: & dicas in corde tuo: appropinquat ſeptimus annus remiſſionis: & auertas oculos tuos a paupere frē tuo: nolēs ei quod poſtulat mutuū cōmodare: ne clamet cōtra te ad dn̄m: & fiat tibi i pec catū: ſed dabis ei. Nec ages qppiā callide ī eius neceſſitatibus ſubleuandis: vt bn̄dicat tibi dn̄s deus tuus in oī ope & in cūctis ad q̄ manum miſeris. Nō deerunt paupēs in terra habitationis tue: idcirco ego pcipio tibi vt aperias manum fratri tuo egeno & paupi: q tecū verſatur in terra. Cū tibi vēditus fuerit frater tuus hebreus aut hebrea: & ſex annis ſeruierit tibi: in ſeptimo anno dimittes eum liberum. & quē libertate donaueris: nequaq̄ vacuū abire patieris: ſed dabis viaticum de gregibus & de area & torculari tuo: quibus dn̄s deus tuus benedixerit tibi. Memento

תעבט ומשלת בגוים רבים ובך
לא ימשלו׃ כי יהיה בך אביון — משל
מאחד אחיך באחד שעריך
בארצך אשר יהוה אלהיך נתן
לך לא תאמץ את לבבך ולא
תקפץ את ידך מאחיך האביון׃ — אמץ
כי פתח תפתח את ידך לו והעבט — קפץ
תעביטנו די מחסרו אשר יחסר
לו׃ השמר לך פן יהיה דבר עם — חסר
לבבך בליעל לאמר קרבה שנת — שמר
השבע שנת השמטה ורעה עינך — שנה
באחיך האביון ולא תתן לו וקרא — רוע
עליך אל יהוה והיה בך חטא׃ נתון — נתן
תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו
כי בגלל הדבר הזה יברכך יהוה — נתן
אלהיך בכל מעשך ובכל משלח — ברך
ידך׃ כי לא יחדל אביון מקרב — עשה שלח
הארץ על כן אנכי מצוך לאמר — חדל אבה
פתח תפתח את ידך לאחיך — צוה
לעניך ולאבינך בארצך׃ כי ימכר — פתח
לך אחיך העברי או העבריה — ענה מכר
ועבדך שש שנים ובשנה השביעת
תשלחנו חפשי מעמך׃ וכי — שנה שבע
תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו — שלח
ריקם׃ העניק תעניק לו מצאנך
ומגרנך ומיקבך אשר ברכך — ענק
יהוה אלהיך תתן לו׃ וזכרת

Tranſl. Chal.

תזוף ותשלוט בעממין סגיאין ובך לא ישלטון׃ ארי יהי בך מסכינא מחדא מאחך
בחדא מן קרוך בארעך דיי אלהך יהיב לך לא תתקיף ית ליבך ולא תקמוט ית ידך
מאחוך מסכינא׃ אלהין מפתח תפתח ית ידך ליה ואוזפא תוזפיניה כמיסת חוסרניה
דיחסר ליה׃ אסתמר לך דילמא יהי פתגם עם ליבך ברשע למימר קריבת שנת
שביעיתא שתא דשמיטתא ותבאיש עינך באחוך מסכינא ולא תתן ליה ויקרי עלך
קדם יי ויהי בך חובא׃ מתן תתן ליה ולא יבאיש ליבך במתנך ליה ארי בדיל פתגמא
הדין יברכינך יי אלהך בכל עובדך ובכל אושטות ידך׃ ארי לא יפסוק מסכינא מגו
ארעא על כן אנא מפקיד לך למימר מפתח תפתח ית ידך לאחך לענייך ולמסכינך בארעך׃
ארי יזדבן לך אחוך בר ישראל או בת ישראל ויפלחינך שית שנין ובשתא שביעתא
תפטריניה לבר חורין מעמך׃ וארי תפטריניה לבר חורין מעמך לא תפטריניה ריקן׃
אפרשא תפריש ליה מענך ומאדרך ומעצרתך דברכך יי אלהך תתן ליה׃ ותדכר

Interp. chal.

accipies mutuū: τ dn̄aberis populoꝝ multoꝝ: tui aūt non dn̄abunt. Si vnus de fr̄ibus tuis fuerit egenus in vna vꝛbiū tuarū in terra tua quā dn̄s deus tuus dabit tibi: non indurabis coꝛ tuū neqꝫ cōtrahes manū tuā a fratre tuo egeno: ſed aperiēs aperies ei manū tuā: τ mutuās mutuabis ei iuxta id quo idiget. Caue tibi ne ſit verbū ipietatis in coꝛde tuo: dicēs. Appꝛopinq̄t ann⁹ ſeptimus ann⁹ remiſſionis: τ oculus tuus ſit neq̄ ꝯtra frēm tuū egenū τ nō dederis ei: τ clamet cōtra te coꝛā dn̄o τ ſit in te peccatū. tribuēs tribues ei: τ non diſplicebit coꝛdi tuo cum dederis ei: quia pꝛopter verbū hoc benedicet tibi dn̄s de⁹ tuus in oībus operibus tuis τ in cunctis ad que miſeris manū tuam. Non eniꝫ deerit egenus in medio terre: ideo ego pꝛecipio tibi hodie dicēs. Aperiēs aperies manum tuā fratribus tuis paupibus tuis τ egenis tuis in terra tua. Si venditus fuerit tibi fr̄ tu⁹ filius iſrael aut filia iſrael: ſuiet tibi ſex annis: τ in anno ſeptio dimittes eum liberū a te. Et qn̄ dimiſeris eū liberū a te: nō dimittes eū vacuū: ſed ſeparās ſeparabis ei de ouibus tuis τ de area tua τ de toꝛculari tuo: τ dabis ei de his q̄bus dn̄s benedixerit tibi: τ recoꝛdaberis

Pritiua chal.
שלט הוה
קרב תקף קמט
פתח זוף חסר
ספר אמר שנה
באש נתן קרא
ברך ישט פסק
פקד אח ענה
סכן זבן פלח
שנה פטר פרש
עאן עצר נתן
דבר

© Biblioteca Nacional de España

Pritiua heb. Tex. Heb. Deut. Ca. xvi. Trāſla. B. Hiero. Trāſla. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

Tex. Heb.	Pritiua heb.
כי עבד היית בארץ מצרים ויפדך	היה פדה
יהוה אלהיך על כן אנכי מצוך	צוה
את הדבר הזה היום׃ והיה כי	
יאמר אליך לא אצא מעמך כי	אמר יצא
אהבך ואת ביתך כי טוב לו עמך׃	
ולקחת את המרצע ונתתה באזנו	רצע נתן
ובדלת והיה לך עבד עולם ואף	עלם
לאמתך תעשה כן׃ לא יקשה	אמה עשה קשה
בעינך בשלחך אתו חפשי מעמך	
כי משנה שכר שכיר עבדך שש	שנה
שנים וברכך יהוה אלהיך בכל	שנה
אשר תעשה׃ כל הבכור אשר	בכר
יולד בבקרך ובצאנך הזכר	ילד
תקדיש ליהוה אלהיך לא תעבד	קדש עבד
בבכר שורך ולא תגז בכור	גזז
צאנך׃ לפני יהוה אלהיך	פנה
תאכלנו שנה בשנה במקום	אכל קום
אשר יבחר יהוה אתה וביתך׃	בחר
וכי יהיה בו מום פסח או עור כל	היה
מום רע לא תזבחנו ליהוה	רעע זבח
אלהיך׃ בשעריך תאכלנו הטמא	
והטהור יחדו כצבי וכאיל׃ רק את	טהר צבה
דמו לא תאכל על הארץ תשפכנו	שפך
כמים׃ שמור את חדש	Ca. xvi.
האביב ועשית פסח ליהוה	שמר
אלהיך כי בחדש האביב הוציאך	אבב
יהוה אלהיך ממצרים לילה׃	

ꝙ & ipſe ſeruieris ī terra egypti: & liberauerit te dn̄s deus tuus: & idcirco ego nūc precipio tibi. Sin autem ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ dixerit: nolo egredi: eo ꝙ ꝏꝏꝏꝏꝏ diligat te & domū tuā: & bene ſibi apud te eſſe ſentiat: aſſumes ſubulā & ꝑforabis aurē eius in ianua domus tue: & ſeruiet tibi vſq; in eternū: ancille quoq; ſimiliter facies. Nō auertas ab eis oculos tuos qn̄ dimiſeris eos liberos: qm̄ iuxta mercedē mercenarii per ſex ꝏ ānos ſeruiuit tibi: vt bn̄dicat tibi dn̄s deus tuus in cūctis opibus q̄ agis. De priogenitis q̄ naſcūtur in armētis & ouibus tuis: quicquid ē ſexus maſculini ſctificabis dn̄o deo tuo. Non opaberis in priogēito bouis: & nō tondebis primogēita ouiū. In conſpectu dn̄i dei tui comedes ea p ānos ſingulos ī loco quē elegerit dn̄s: tu & domꝰ tua. Sin aūt habuerit maculam: & vel claudū fuerit vel cecū: aut ī aliq̄ pte deforme vel debile: nō immolabitur dn̄o deo tuo: ſed ītra portas vrbis tue comedes illd̄: tā mūdus q̄ īmūdus ſimiliter veſcentur eis q̄ſi caprea & ceruo. Hoc ſolū obſeruabis vt ſanguinē eorum nō comedas: ſed effundes ī terrā quaſi aquā. Cap. 16.

OBſerua mēſe nouarū frugū & verni primū tpis vt facias phaſe dn̄o deo tuo: qm̄ ī iſto mēſe eduxit te dn̄s de

ꝙ ſeruus fuiſti in terra egypti: ⁊ redemit
ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῇ αἰγύπτου, καὶ ἐλυτρώσατό
te dn̄s deꝰ tuus illinc. ꝓꝑ hoc ego tibi p̄
σε κύριος ὁ θεός σου ἐκεῖθεν. διὰ τοῦτο ἐγώ σοι ἐν-
cipio vt facias ꝟbū hoc. ſi āt dixerit ad
τέλλομαι ποιεῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο. ἐὰν δὲ λέγῃ πρός
te: nō exibo a te: qm̄ dilexit te ⁊
σε, οὐκ ἐξελεύσομαι ἀπὸ σοῦ, ὅτι ἠγάπησέ σε καὶ
domū tuā: qꝛ bn̄ eſt illi apd̄ te: ⁊ aſſumes
τὴν οἰκίαν σου, ὅτι εὖ ἐστὶν αὐτῷ παρά σοι, καὶ λήψῃ
ſubulā: ⁊ ꝑforabis aurē eius in ia
τὸ ὀπήτιον, καὶ τρυπήσεις τὸ οὖς αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θύ-
nua: ⁊ erit ſeruꝰ tuus in eternū. ⁊ an
ραν, καὶ ἔσαι οἰκέτης σου εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ τὴν παι-
cille tue facies ſimiliter. nō durū ſit
δίσκην σου ποιήσεις ὡσαύτως. οὐ σκληρὸν ἔσω ἐ-
corā te: cū dimittūtur ipſi liberi
ναντίον σου, ἐξαποστελλομένων αὐτῶν ἐλευθέρων
a te. qm̄ annuā mercedē mercenarij ſerui
ἀπὸ σοῦ. ὅτι ἐπέτιον μισθὸν μισθωτοῦ ἐδούλευ-
uit tibi ſex ānis. ⁊ bn̄dixit tibi dn̄s deꝰ tuꝰ
σέ σοι ἓξ ἔτη. καὶ εὐλόγησέ σε κύριος ὁ θεός σου
in cūctis q̄ feceris. oē pꝛimogenitū qd̄ geni- D
ἐν πᾶσιν οἷς ἂν ποιῇς. πᾶν πρωτότοκον ὃ ἂν τεχ-
tū fuerit in bobus tuis ⁊ in ouibus tuis:
θῇ ἐν τοῖς βουσί σου καὶ ἐν τοῖς προβάτοις σου,
maſcula ſctificabis dn̄o deo tuo: nō opa-
τὰ ἀρσενικὰ ἁγιάσεις κυρίῳ τῷ θεῷ σου, οὐκ ἐρ-
beris in p̄mogenito vitulo tuo: ⁊ nō
γάσῃ ἐν τῷ πρωτοτόκῳ μόσχῳ σου, καὶ οὐ μὴ
tōdebis p̄mogenitū ouiū tuaꝝ. co-
κείρῃς τὸ πρωτότοκον τῶν προβάτων σου. ἔναν-
rā dn̄o deo tuo comedes illd̄ ānū ex an-
τι κυρίου τοῦ θεοῦ σου φαγῇ αὐτὸ ἐνιαυτὸν ἐξ ἐνι-
no: in loco quē elegerit dn̄s deus
αυτοῦ, ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός
tuꝰ: tu ⁊ domus tua. ſi āt fuerit in eo macula
σου, σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. ἐὰν δὲ ᾖ ἐν αὐτῷ μῶμος
claudū vel cecū vel ⁊ oīs macula mala: nō
χωλὸν ἢ τυφλὸν ἢ καὶ πᾶς μῶμος πονηρός, οὐ
ſacrificabis illud dn̄o deo tuo: in vꝛbibus tuis
θύσεις αὐτὸ κυρίῳ τῷ θεῷ σου, ἐν ταῖς πόλεσί σου
comedes illud. īmundus in te ⁊ mundus ſilr̄
φαγῇ αὐτό. ὁ ἀκάθαρτος ἐν σοὶ καὶ ὁ καθαρὸς ὡσαύ-
comedet: q̄ſi capreā vel ceruū: verūtn̄ ſanguinē
τως φάγεται, ὡς δορκάδα ἢ ἔλαφον, πλὴν τὸ αἷμα αὐ- 8.12.c.
eius nō comedes: in t̄rā effundes illū q̄ſi aquā.
τοῦ οὐ φαγῇ, ἐπὶ τὴν γῆν ἐκχεεῖς αὐτὸ ὡς ὕδωρ. Ca. 16
OBſerua mēſem nouoꝝ: ⁊ facies paſcha
Φύλαξον τὸν μῆνα τῶν νέων, καὶ ποιήσεις τὸ πάσχα A
dn̄o deo tuo: qm̄ in mēſe nouoꝝ edu-
κυρίῳ τῷ θεῷ σου, ὅτι ἐν τῷ μηνὶ τῶν νέων ἐξή-
xit te dn̄s deus tuus de egypto nocte.
γαγέ σε κύριος ὁ θεός σου ἐξ αἰγύπτου νυκτός.

Pritiua chal. — Interp̄. chal.

Pritiua chal.
הוה
אמר נפק
נסב רצע
אמה עבד קשה
פטר אחד שנה
ילד ען קדש
פלח גזז אכל
שנה רעה הוה
נכס קרה סאב
דכה דם אכל
נטר עבד נפק

ꝙ ſeruꝰ fuiſti in terra egypti ⁊ redemit te dn̄s deꝰ tuꝰ: ideo ego p̄cipio tibi ꝟbū hoc hodie. Et ſi dixerit tibi nō egrediar a te: eo ꝙ diligit te ⁊ hoīes domꝰ tue: qꝛ bene ē ei apud te: tolles ſubulā ⁊ ꝑforabis aurē eiꝰ in ianua: ⁊ erit tibi ſuus miniſtrās in ſeculū. ancille q̄q; tue facies ſilr̄. Nō ſit graue ī oculis tuis cū dimiſeris eū liberū a te: qm̄ duplici mercede mercenarij ſeruiuit tibi ſex annis: ⁊ bn̄dicet tibi dn̄s deꝰ tuus in oībus q̄ feceris. Oē primogenitū qd̄ natū fuerit maſculū in bobꝰ tuis ⁊ in ouibꝰ tuis ſctificabis corā dn̄o deo tuo. Nō opaberis in p̄mogēito boum tuoꝝ: nec tondebis pꝛimogenitū ouium tuaꝝ: corā dn̄o deo tuo comedes illud per ſingulos annos in loco quē elegerit dn̄s: tu et hoies domus tue. ⁊ ſi fuerit in eo macula: ſi claudum fuerit aut cecuꝫ: aut ſi fuerit in eo aliq̄d mali: nō immolabis illud coꝛam dn̄o deo tuo. in vꝛbibus tuis comedes illud: mūdus ⁊ immūdus ſimul: ſicut carnē capꝛee ⁊ cerui. Attamen ſanguinē eius nō comedes: ſed ſup terrā effundes illū ſicut aquam. Ca. 16.

OBſerua menſem nouarū frugum ⁊ facies phaſſe domino deo tuo: quoniā in menſe nouarum frugum eduxit te dominus deus tuus de egypto nocte.

Tranſla. Chal.

ארי עבדא הויתא בארעא דמצרים ופרקך יי אלהך על כן אנא מפקד לך ית פתגמא
הדין יומא דין׃ ויהי ארי יימר לך לא אפוק מעמך ארי רחמך וית אנש ביתך ארי
טב ליה עמך׃ ותיסב ית מרצעא ותתן באודניה ובדשא ויהי לך עבד פלח לעלם ואף
לאמתך תעבד כן׃ לא יקשי בעינך במפטרך יתיה בר חורין מעמך ארי על חד תרין
אגרא דאגירא פלחך שית שנין ויברכינך יי אלהך בכל דתעביד׃ כל בוכרא
דאתיליד בתורך ובענך דכרין תקדש קדם יי אלהך לא תפלח בבוכרא דתורך
ולא תיגז בוכרא דענך׃ קדם יי אלהך תיכליניה שתא בשתא באתרא דיתרעי יי
את ואנש ביתך׃ וארי יהי ביה מומא חגיר או עויר כל מדעם ביש לא תכסיניה קדם
יהוה אלהך׃ בקרוך תיכליניה מסאבא ודכיא כחדא כבשר טביא ואילא׃ לחוד ית
דמיה לא תיכול על ארעא תשדיניה כמיא׃ Ca. xvi. טר ית ירחא דאביבא
ותעביד פיסחא קדם יי אלהך ארי בירחא דאביבא אפקך יי אלהך ממצרים בליליא׃

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

ꝛ ſacrificabis paſcha dño deo tuo oues
καὶ θύσεις τὸ πάσχα κυρίῳ τῷ θεῷ σου πρόβα
ꝛ boues in loco quē elegerit dñs
τα καὶ βόας ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται κύριος
deus tuus: vt inuocet nomē ei⁹ illic: nō co=
ὁ θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ, οὐ φα
medes in illo fermētū: ſeptē diebus comedes in eo
γῇ ἐπ᾽ αὐτοῦ ζύμην, ἑπτὰ ἡμέρας φαγῇ ἐπ᾽ αὐτοῦ
azyma: panē afflictiōis: qm̄ in velocitate egreſſi eſtis
ἄζυμα, ἄρτον κακώσεως, ὅτι ἐν σπουδῇ ἐξήλθατε
de egypto nocte: vt recordemini diei
ἐξ αἰγύπτου νυκτός, ἵνα μνησθῆτε τὴν ἡμέραν τῆς
egreſſiōis vr̄e de t̄ra egypti oīb⁹ die
ἐξοδίας ὑμῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου πάσας τὰς ἡμέ=
b⁹ vite vr̄e. nō apparebit tibi fermētū in
ρας τῆς ζωῆς ὑμῶν. οὐκ ὀφθήσεταί σοι ζύμη ἐν
oībus terminis tuis ſeptē dieb⁹: ꝛ nō remane
πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ οὐ κοιμη=
bit de carnib⁹ q̄s ſacrificaueritis veſpe
θήσεται ἀπὸ τῶν κρεῶν ὧν ἂν θύσητε τοεσπέρας
die primo vſq; mane. nō poteris ſacrificare
τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ εἰς τοπρωΐ. οὐ δυνήσῃ θῦσαι
paſcha in vlla vrbiū tuarū q̄s dñs
τὸ πάσχα ἐν οὐδεμιᾷ τῶν πόλεών σου ὧν κύριος
de⁹ tu⁹ dat tibi: ſed in locū quē
ὁ θεός σου δίδωσί σοι, ἀλλ᾽ ἢ εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν
elegerit dñs de⁹ tu⁹: vt inuocet no
ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνο=
mē eius illic: ſacrificabis paſcha veſpe ad
μα αὐτοῦ ἐκεῖ, θύσεις τὸ πάσχα ἑσπέρας πρὸς
occaſuz ſolis in tēpore q̄ egreſſus es de t̄ra egypti:
δυσμὰς ἡλίου ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐξῆλθες ἐκ γῆς αἰγύπτου,
ꝛ coques ꝛ torrebis: ꝛ comedes in loco
καὶ ἑψήσεις καὶ ὀπτήσεις, καὶ φαγῇ ἐν τῷ τόπῳ
quē elegerit dñs deus tuus eū: ꝛ auer
ᾧ ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου αὐτόν. καὶ ἀπο
teris mane ꝛ pficiſceris in domos tuas.
στραφήσῃ τοπρωῒ καὶ ἀπελεύσῃ εἰς τοὺς οἴκους σου.
ſex dieb⁹ comedes azyma: ꝛ die ſeptima
ἓξ ἡμέρας φαγῇ ἄζυμα, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ
exitus feſtū dño deo tuo. nō facies in eo
ἐξόδιον ἑορτὴ κυρίῳ τῷ θεῷ σου. οὐ ποιήσεις ἐν αὐ
oē opus p̄ter q̄ fient aīe. ſeptē
τῇ πᾶν ἔργον πλὴν ὅσα ποιηθήσεται ψυχῇ. ἑπτὰ
hebdomadas integras numerabis tibi ipi: cū
ἑβδομάδας ὁλοκλήρους ἐξαριθμήσεις σεαυτῷ, ἀρ=
inceperis tu falcem in meſſem: incipies nūera=
ξαμένου σου δρέπανον ἐπ᾽ ἀμητόν, ἄρξῃ ἐξαριθμεῖ
re ſeptē hebdomadas. ꝛ facies feſtū heb=
σαι ἑπτὰ ἑβδομάδας. καὶ ποιήσεις ἑορτὴν ἑβ=
domadaꝝ dño deo tuo: ſcd̄m q̄ð poteſt
δομάδων κυρίῳ τῷ θεῷ σου, καθότι ἰσχύει ἡ
man⁹ tua: q̄ dederit tibi:
χείρ σου, ὅσα ἂν δῷ σοι,

B

Trāſla.B.Hiero.

us tuus de egypto nocte. Immolabiſq; phaſe dño deo tuo de ouibus & de bobus in loco quē elegerit dñs deus tuus: vt habitet nomē eius ibi. Nō comedes ī eo panē fermētatū. Septē diebus comedes abſq; fermēto afflictionis panē: quoniā in pauore egreſſus es de egypto: vt memīeris diei egreſſiōis tue de egypto oībus diebus vite tue. Non apparebit fermentatū in oībus termīs tuis ſeptem diebus: & nō remāebit de carnibus eius quod immolatū ē veſpere in die prīo vſq; mane. Non poteris īmolare phaſe in qualibet vrbiū tuarū q̄s domīus deus tuus daturus eſt tibi. ſed in loco quem elegerit dominus deus tuus vt habitet nomē eius ibi. Immolabiſq; phaſe veſpere ad ſolis occaſum quādo egreſſus es de egypto: & coques & comedes ī loco quem elegerit domīus deus tuus: maneq; conſurgēs vades in tabernacula tua. Sex diebus comedes azyma: & in die ſeptima: quia collecta eſt domini dei tui: non facies opus. Septem hebdomadas nūerabis tibi ab ea die qua falcē in ſegetē miſeris: & celebrabis diem feſtum hebdomadarū domino deo tuo oblationē ſpōtaneam man⁹ tue: quā offeres

Tex.Heb. Deut. Ca.xvi. Pritiua.heb.

וְזָבַחְתָּ פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ צֹאן
וּבָקָר בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה
לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם׃ לֹא תֹאכַל עָלָיו — אָכַל
חָמֵץ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו — יוֹם
מַצּוֹת לֶחֶם עֹנִי כִּי בְחִפָּזוֹן יָצָאתָ — מִיץ עָנָה
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְמַעַן תִּזְכֹּר — זָכַר
אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל — יָצָא
יְמֵי חַיֶּיךָ׃ וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׂאֹר — יוֹם חָיָה רָאָה
בְּכָל גְּבֻלְךָ שִׁבְעַת יָמִים וְלֹא יָלִין — לוּן
מִן הַבָּשָׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בָּעֶרֶב — זָבַח
בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לַבֹּקֶר׃ לֹא תוּכַל — יָכֹל
לִזְבֹּחַ אֶת הַפָּסַח בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ׃
כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם
תִּזְבַּח אֶת הַפֶּסַח בָּעָרֶב כְּבוֹא
הַשֶּׁמֶשׁ מוֹעֵד צֵאתְךָ מִמִּצְרָיִם׃ — יָעַד יָצָא
וּבִשַּׁלְתָּ וְאָכַלְתָּ בַּמָּקוֹם — קוּם
אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ — בָּחַר
וּפָנִיתָ בַבֹּקֶר וְהָלַכְתָּ לְאֹהָלֶיךָ׃ — פָּנָה
שֵׁשֶׁת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי עֲצֶרֶת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ — שָׁבַע
לֹא תַעֲשֶׂה מְלָאכָה׃ שִׁבְעָה שָׁבֻעֹת — עָשָׂה לָאַךְ
תִּסְפָּר לָךְ מֵהָחֵל חֶרְמֵשׁ בַּקָּמָה — סָפַר חָלַל קוּם
תָּחֵל לִסְפֹּר שִׁבְעָה שָׁבֻעוֹת׃ וְעָשִׂיתָ — עָשָׂה
חַג שָׁבֻעוֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
מִסַּת נִדְבַת יָדְךָ אֲשֶׁר תִּתֵּן — מָסַס נָתַן

Tranſla.Chal.

ותיכוס פיסחא קדם יי אלהך מן ענא ונכסת קודשיא מן תורי באתרא דיתרעי יי
לאשראה שכינתיה תמן׃ לא תיכול עלוהי חמיע שבעה יומין תיכול עלוהי פטיר
לחם עני ארי בבהילו נפקתא מארעא דמצרים בדיל דתדכר ית יום מפקך מארעא
דמצרים כל יומי חייך׃ ולא יתחזי לך חמיר בכל תחומך שבעא יומין ולא יבית מן
בישרא דתיכוס ברמשא ביומא קדמאה לצפרא׃ לית לך רשו למיכס ית פיסחא בחדא
מן קרוך דיי אלהך יהיב לך׃ אילהין לאתרא דיתרעי יי אלהך לאשראה
שכינתיה תמן תיכוס ית פיסחא ברמשא כמיעל שמשא זמן מפקך ממצרים׃
ותבשל ותיכול באתרא דיתרעי יי אלהך ביה ותתפני בצפרא ותהך למשכנך׃
שיתא יומין תיכול פטירא וביומא שביעאה כניש קדם יי אלהך לא תעבד עבידתא׃
שבעה שבועין תמני לך משרי מגלא בחצד עומרא דארמותא תשרי למימני
שבעה שבועין׃ ותעבד חגא דשבועיא קדם יי אלהך מיסת נדבת ידך דתתן

Interp̄.chal.

Et imolabis phaſe corā dño deo tuo de ouibus: ꝛ victimā ſanctificatā de bobus: in loco quē elegerit dñs vt collocet ibi maieſtatē ſuā. Non comedes cū eo fermentatū: ſeptē diebus comedes cū eo azymū panem afflictōis: qm̄ feſtināter egreſſus es de terra egypti. vt recorderis diei exit⁹ tui de terra egypti oībus diebus vite tue: ꝛ nō apparebit tibi fermentatū in omni termino tuo ſeptē diebus. neq; remanebit de carne quaz immolaueris veſperi in die primo vſq; mane. Non habebis poteſtatē immolādi phaſe in vna vrbium tuarū quā dñs deus tuus dabit tibi: ſed in loco quez elegerit dñs deus tuus vt habitare faciat maieſtatem ſuā in eo: ibi immolabis phaſe veſpere ad occaſum ſolis in tēpore quo egreſſus es de egypto. Et coques illud: ꝛ comedes in loco quē elegerit dñs de⁹ tuus: ꝛ mane cōſurgens ibis in tabernacula tua. ſex dieb⁹ cōedes azymū: ꝛ in die ſeptīo q̄ꝛ collecta eſt corā dño deo tuo: nullū opus facies in ea. ſeptē hebdomadas numerabis tibi: a p̄ncipio quo falce metiꝛ manipulus eleuatōis: icipies nūerare ſeptē hebdomadaſ. Et celebrabis feſtū hebdomadarū coraz dño deo tuo iuxta oblationē ſpontaneā manus tue quā dederis:

Pritiua chal.

נְכַס
שְׁרָא
עֲנָה דְּבַר נְפַק
חָיָה חֲזָה בַּיִת
נְכַס רְשָׁה
קְרָה רְעָה
עוּל נְפַק
בְּשַׁל רְעָה פְּנָה
יְהַב שְׁכַן עֲבַד
מְנָה שְׁרָא רוּם
נְתַן

© Biblioteca Nacional de España

Tex. Heb. (Primitiua heb.)

כאשר יברכך יהוה אלהיך׃ — ברך
ושמחת לפני יהוה אלהיך אתה — פנה
ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי — בנה אמה
אשר בשעריך והגר והיתום — גור יתם
והאלמנה אשר בקרבך במקום
אשר יבחר יהוה אלהיך לשכן
שמו שם׃ וזכרת כי עבד היית — היה
במצרים ושמרת ועשית את — עשה
החקים האלה׃ חג הסכת תעשה — חקק סכך
לך שבעת ימים באספך מגרנך — עשה יום
ומיקבך׃ ושמחת בחגך אתה
ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי
והגר והיתום והאלמנה אשר
בשעריך׃ שבעת ימים תחג — חגג
ליהוה אלהיך במקום אשר יבחר — קום בחר
יהוה כי יברכך יהוה אלהיך — ברך
בכל תבואתך ובכל מעשה ידיך — בוא עשה
והיית אך שמח׃ שלוש פעמים — היה שלש
בשנה יראה כל זכורך את פני — ראה זכר פנה
יהוה אלהיך במקום אשר י
יבחר בחג המצות ובחג השבעות — מץ
ובחג הסכות ולא יראה את פני
יהוה ריקם׃ איש כמתנת ידו — נתן
כברכת יהוה אלהיך אשר נתן לך׃
שפטים ושטרים תתן לך בכל
שעריך אשר יהוה אלהיך נתן
לך לשבטיך ושפטו את העם

Trāſla. B. Hiero.

iuxta benedictionē domini dei tui: & epulaberis corā dño deo tuo tu & filius tuus & filia tua: & ſeruus tuus & ancilla tua: & leuites qui ē ītra portas tuas: & aduena ac pupillus & vidua q morantur vobiſcū ī loco quē elegerit dñs deus tuus: vt habitet nomē eius ibi: & recordaberis quoniā ſeruus fueris in egypto: & cuſtodieſq ac facies que tibi pcepta ſūt. Solēnitatē quoq taberna culorū celebrabis p ſeptē dies: qñ collegeris de area & torculari fruges tuas. & epulaberis in feſtiuitate tua tu & filius tuus & filia & ſeru9 tuus & ancilla: leuites quoq & aduena & pupillus & vidua qui intra portas tuas ſunt. Septē dieb9 dño deo tuo feſta celebrabis in loco quē elegetit dñs: bñdicetq tibi dñs de9 tuus in cūctis frugibus tuis & in oī ope manuum tuarū: eriſq in letitia. Tribus vicibus p annū apparebit oē maſculinū tuū in conſpectu dñi dei tui in loco quem elegerit: ī ſolēnitate azymorū: in ſolēnitate hebdomadarū: in ſolēnitate tabernaculorum. Nō apparebit añ dñm vacu9: ſed offeret vnuſqſq ſecūdū ꝙ habuerit iuxta bñdictionē dñi dei ſui quā dederit ei. Iudices & mgros cōſtitues ī oibus portis tuis qs dñs deus tu9 dederit tibi per ſigulas tribus tuas: & iudicēt po-

Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina.

prout bñdixit tibi dñs de9 tuus. ⁊ letaberis
καθότι ηὐλόγησέ σε κύριος ὁ θεός σου. καὶ εὐφρανθή
corā dño deo tuo tu ⁊ filius tu9 ⁊
σῃ ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ
filia tua: ſeru9 tu9 ⁊ ancilla tua: ⁊
θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου, καὶ ὁ
leuita q̄ in vrbib9 tuis: ⁊ aduena
λευΐτης ὁ ἐν ταῖς πόλεσί σου, καὶ ὁ προσήλυτος
⁊ pupill9 ⁊ vidua q̄ in vobis: in loco quē
καὶ ὁ ὀρφανὸς καὶ ἡ χήρα ἡ ἐν ὑμῖν, ἐν τῷ τόπῳ ᾧ
elegerit dñs de9 tu9 eū: vt inuocet
ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου αὐτόν, ἐπικληθῆναι τὸ
nomē ei9 illic. ⁊ recordaberis: qm̄ ſeru9 fuiſti in
ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ. καὶ μνησθήσῃ, ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν
tra egypti. ⁊ cuſtodies ⁊ facies pcepta
γῇ αἰγύπτου. καὶ φυλάξῃ καὶ ποιήσεις τὰς ἐντολὰς
hec. ſolēnitatē tabernaculoꝝ facies tibi ſeptē
ταύτας. ἑορτὴν τῶν σκηνῶν ποιήσεις σεαυτῷ ἑπτὰ
dies: cū collegeris tu de area tua:
ἡμέρας, ἐν τῷ συναγαγεῖν σε ἐκ τῆς ἅλωνός σου,
⁊ de torculari tuo. ⁊ letaberis in feſto tuo
καὶ ἀπὸ τῆς ληνοῦ σου. καὶ εὐφρανθήσῃ ἐν τῇ ἑορτῇ σου
tu ⁊ filius tu9 ⁊ filia tua: ſeru9 tuus ⁊
σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου καὶ ἡ
ancilla tua: ⁊ leuita ⁊ aduena: ⁊
παιδίσκη σου, καὶ ὁ λευΐτης καὶ ὁ προσήλυτος, καὶ
pupillus ⁊ vidua exñs in vrbibus tuis. ſeptē
ὁ ὀρφανός, καὶ ἡ χήρα ἡ οὖσα ἐν ταῖς πόλεσί σου. ἑπτὰ
diebus feſta celebrabis dño deo tuo in loco quē
ἡμέρας ἑορτάσεις κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἂν
elegerit dñs deus tu9 eū. ſi āt bñdixerit tibi dñs de9
ἐκλέξηται κς ὁ θς σου αὐτόν. ἐὰν δὲ εὐλογήσῃ σε κς ὁ θς
tuus in cunctis frugibus tuis ⁊ in oī ope
σου ἐν πᾶσι τοῖς γεννήμασί σου καὶ ἐν παντὶ ἔργῳ
manuū tuaꝝ: ⁊ eris letus. tribus tēpo
τῶν χειρῶν σου, καὶ ἔσῃ εὐφραινόμενος. τρεῖς και-
ribus anni apparebit oē maſculinū corā
ροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφθήσεται πᾶν ἀρσενικὸν ἐναντίον
dño deo tuo in loco quē elegerit dñs:
κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται κύριος
in ſolēnitate azymoꝝ: ⁊ in ſolēnitate hebdo
ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἀζύμων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἑβδο
madaꝝ: ⁊ in ſolēnitate ſcenophegie. nō apparebis
μάδων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ σκηνοπηγίας. οὐκ ὀφθήσῃ
corā dño deo tuo vacuus: vnuſqſq ſm fa- D
ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ σου κενός, ἕκαστος κατὰ δύ
cultatē manuū vraꝝ iuxta bñdictionē dñi dei Exo. 13.b.
ναμιν τῶν χειρῶν ὑμῶν κατὰ τὴν εὐλογίαν κυ τοῦ θεοῦ 34.d
tui quā dedit tibi. iudices ⁊ magros Eccls
σου ἣν ἔδωκέ σοι. κριτὰς καὶ γραμματοεισαγωγεῖς 35.a.
cōſtitues tibi in oibus vrbibus tuis: qs
καταστήσεις σεαυτῷ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου, ἃς
dñs deus tuus dat tibi per tribus. ⁊ iudicabūt ppl̄m
κς ὁ θς σου δίδωσί σοι κατὰ φυλάς. καὶ κρινοῦσι τὸν λαὸν

C

Primitiua chal.

ברך חדה בר
אמה קרה נור
דכר הוה נטר
קום חגג טלל
עבד כנש עצר
חגג רעה ברך
הוה חדה חזה
נתן דון
מנה קרה

Interp. chal.

ſicut bñdixerit tibi dñs deus tu9: ⁊ letaberis corā dño deo tuo tu ⁊ fili9 tu9 ⁊ filia tua ⁊ ſuus tu9 ⁊ ancilla tua ⁊ leuita q̄ eſt in vrbib9 tuis: ⁊ pegrin9 ⁊ pupill9 ⁊ vidua q̄ ſunt in medio tui in loco quē elegerit dñs deus tuuſ vt collocet ibi maieſtatē ſuā. Et recordaberis ꝙ ſuus fuiſti in egypto: ⁊ cuſtodies ⁊ facies mādata hec. Feſtū tabernaculoꝝ facies tibi ſeptē diebuſ: qñ collegeris de area tua ⁊ de torculari tuo. et letaberis in ſolēnitate tua tu ⁊ filius tu9 ⁊ filia tua ⁊ ſuus tuus ⁊ ancilla tua ⁊ leuita ⁊ pegrinus ⁊ pupilluſ ⁊ vidua q̄ ſunt in vrbibus tuis: ſeptē dieb9 celebrabis feſta corā dño deo tuo: in loco quē elegerit dñs: qm̄ bñdicet tibi dñs deus tuus in cūctis frugibus tuis ⁊ in oībus opibus manus tue: ⁊ eris vtiq letus. Tribus vicibus in āno appebūt oēs maſculi tui corā dño deo tuo in loco quē elegerit: in ſolēnitate azymoꝝ ⁊ in ſolēnitate hebdomadaꝝ ⁊ i ſolēnitate tabnaculoꝝ: ⁊ nō appebūt vacui corā dño: ſed vnuſqſq ſm donationē man9 ſue iuxta benedictionē dñi dei tui quā dabit tibi. iudices ⁊ prefectos ꝯſtitues tibi in oībus ciuitatibus tuis q̄s dñs deus tu9 dabit tibi p tribus tuas: ⁊ iudicabūt populū

Tranſla. Chal.

כמא דיבריכנך ייי אלהך׃ ותחדי קדם ייי אלהך את וברך וברתך ועבדך ואמתך
וליואה די בקרוך וגיורא ויתמא וארמלתא דבינך באתרא דיתרעי ייי אלהך לאשראה
שכינתיה תמן׃ ותדכר ארי עבדא הוית במצרים ותיטר ותעבד ית קימיא האילין׃
חגא דמטליא תעביד לך שבעא יומין במכנשך מאדרך וממעצרתך׃ ותחדי בחגך את
וברך וברתך ועבדך ואמתך וליואה וגיורא ויתמא וארמלתא די בקרוך׃ שבעה יומין
תיחוג קדם ייי אלהך באתרא דיתרעי יהוה ארי יברכינך ייי אלהך בכל עללתך
ובכל עובדי ידך ותהי ברם חדי׃ תלת זמנין בשתא יתחזון כל דכורך קדם ייי אלהך
באתרא דיתרעי בחגא דפטיריא ובחגא דשבועיא ובחגא דמטליא ולא יתחזון קדם
ייי ריקנין׃ גבר כמתנת ידיה כבירכתא דייי אלהך דיהב לך׃ דינין ופורענין
תמני לך בכל קרוך דייי אלהך יהיב לך לשבטך וידונון ית עמא

© Biblioteca Nacional de España

Tráſla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

iudiciũ iuſtũ: nõ declinabũt iudiciũ iuſtũ: nõ
κρίσιν δικαίαν, οὐκ ἐκκλινοῦσι κρίσιν δικαίαν, οὐκ
Exo. cognoſcent pſonã: neq; accipiẽt munera:
15.a. ἐπιγνώσονται πρόσωπον, οὐδὲ λήψονται δῶρα, τὰ
nã munera excecãt oculos ſapiẽtũ: ⁊ mu-
γὰρ δῶρα ἐκτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς σοφῶν, καὶ ἐξαί-
Eccle. tãt v̄ba iuſtoꝝ. iuſte qđ iuſtũ ẽ pſeq̃ris: vt
20.d. ρει λόγους δικαίων. δικαίως τὸ δίκαιον διώξῃ, ἵνα
viuatis: ⁊ ingreſſi poſſideatis trã: q̄
ζῆτε, καὶ εἰσελθόντες κληρονομήσητε τὴν γῆν, ἣν
dñs deus tuus dat tibi. nõ plãtabis
κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι. οὐ φυτεύσεις
tibi lucũ. oẽ lignũ apud alta
σεαυτῷ ἄλσος. πᾶν ξύλον παρὰ τὸ θυσιαστή-
re dñi dei tui nõ facies tibi:
ριον κυρίου τοῦ θεοῦ σου οὐ ποιήσεις σεαυτῷ,
nõ coſtitues tibi ſtatuã: que odit dñs
οὐ στήσεις σεαυτῷ στήλην, ἃ ἐμίσησε κύριος ὁ
deus tuus.
θεός σου. Ca.17.

A Non ſacrificabis dño deo tuo vitulũ vel o-
οὐ θύσεις κυρίῳ τῷ θεῷ σου μόσχον ἢ πρό-
uem: in quo eſt in eo macula: oẽ v̄bũ ma
βατον, ἐν ᾧ ἐστὶν ἐν αὐτῷ μῶμος, πᾶν ῥῆμα πο-
lũ: q; abominatio dño deo tuo eſt.
νηρόν, ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐστίν.
ſi ãt repert⁹ fuerit apđ te in vna vrbiũ tuaꝝ: q̃s
ἐὰν δὲ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἐν μιᾷ τῶν πόλεών σου, ὧν
dñs deus tuus dat tibi: vir vel mulier qui
κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι, ἀνὴρ ἢ γυνὴ ὅστις
faciat malũ corã dño deo tuo:
ποιήσει τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου,
vt trãſgrediant̃ pactũ illius: ⁊ abeũtes
παρελθεῖν τὴν διαθήκην αὐτοῦ, καὶ ἀπελθόντες
ſeruierint dijs alienis: ⁊ adorauerĩt
λατρεύσωσι θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσκυνήσωσιν
eos: ſolẽ vel lunã: vel qđcũq; qđ ex
αὐτοῖς, τῷ ἡλίῳ ἢ τῇ σελήνῃ, ἢ παντὶ τῷ ἐκ τοῦ
ornatu celi: que nõ precepi: ⁊ nũciatũ
κόσμου τοῦ οὐρανοῦ, ἃ οὐ προσέταξα, καὶ ἀναγγε-
fuerit tibi: ⁊ audies ⁊ q̃res: vehemẽter: ⁊
λῇ σοι, καὶ ἀκούσεις καὶ ζητήσεις σφόδρα, καὶ
ecce vere factũ ẽ v̄bũ: pͤpetrata ẽ abomi-
ἰδοὺ ἀληθῶς γέγονε τὸ ῥῆμα, γεγένηται τὸ βδέλυγ-
natio hec in iſrael: ⁊ educes hoĩem
μα τοῦτο ἐν Ἰσραήλ, καὶ ἐξάξεις τὸν ἄνθρωπον
illũ: aut mulierem illã: q̃ fece-
ἐκεῖνον, ἢ τὴν γυναῖκα ἐκείνην, οἵτινες ἐποίη-
rũt p̃ceptũ malũ hoc: ad portã:
σαν τὸ πρᾶγμα τὸ πονηρὸν τοῦτο, ἐπὶ τὴν πύλην,

Tráſla.B.Hiero.

pulũ iuſto iudicio nec in alterã ptẽ declinent. Non accipies perſonã nec munera: quia munera excecãt oculos ſapientum: & mutãt verba iuſtorũ. Iuſte quod iuſtũ eſt perſequeris: vt viuas & poſſideas terrã quã dñs deus tuus dederit tibi. Non plantabis lucum & oẽm arborẽ iuxta altãre dñi dei tui: nec facies tibi atq; cõſtitues ſtatuam: que odit dominus deus tuus. Cap̃.17.

Non immolabis dño deo tuo bouẽ & ouẽ in quo ẽ macula aut q̃ppiã vitij: q̃a abomĩatio eſt dño deo tuo. Cũq; repti fuerĩt apud te intra vnã portarũ tuarũ q̃s dñs deus tuus dabit tibi vir aut mulier qui faciãt malũ in cõſpectu dñi dei tui: & tranſgrediantur pactum illius: vt vadant & ſeruiãt dijs alienis & adorent eos ſolẽ & lunam & omnem militiam celi: que nõ precepi: & hoc tibi fuerit nunciatum: audienſq; inquiſieris diligenter & verum eſſe reperies: & abomĩatio facta eſt in iſrael: educes virum ac mulierem qui rem ſceleratiſſimã perpetrarunt ad portas ciuitatis tue:

Tex.Heb.

מִשְׁפַּט צֶדֶק׃ לֹא תַטֶּה מִשְׁפָּט
לֹא תַכִּיר פָּנִים וְלֹא תִקַּח שֹׁחַד
כִּי הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר עֵינֵי חֲכָמִים
וִיסַלֵּף דִּבְרֵי צַדִּיקִם׃ צֶדֶק צֶדֶק
תִּרְדֹּף לְמַעַן תִּחְיֶה וְיָרַשְׁתָּ אֶת
הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן
לָךְ׃ לֹא תִטַּע לְךָ אֲשֵׁרָה כָּל עֵץ
אֵצֶל מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר
תַּעֲשֶׂה לָּךְ׃ וְלֹא תָקִים לְךָ מַצֵּבָה
אֲשֶׁר שָׂנֵא יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ לֹא
תִזְבַּח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ שׁוֹר וָשֶׂה
אֲשֶׁר יִהְיֶה בוֹ מוּם כֹּל דָּבָר רָע
כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא׃ כִּי
יִמָּצֵא בְקִרְבְּךָ בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ אִישׁ אוֹ
אִשָּׁה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת הָרַע בְּעֵינֵי
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַעֲבֹר בְּרִיתוֹ׃
וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וַיִּשְׁתַּחוּ לָהֶם וְלַשֶּׁמֶשׁ אוֹ
לַיָּרֵחַ אוֹ לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם
אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי׃ וְהֻגַּד לְךָ
וְשָׁמָעְתָּ וְדָרַשְׁתָּ הֵיטֵב וְהִנֵּה
אֱמֶת נָכוֹן הַדָּבָר נֶעֶשְׂתָה
הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְהוֹצֵאתָ
אֶת הָאִישׁ הַהוּא אוֹ אֶת הָאִשָּׁה
הַהִוא אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת הַדָּבָר
הָרָע הַזֶּה אֶל שְׁעָרֶיךָ אֶת

Primitiua.heb.

שָׁפַט נָטָה
נָכַר פָּנָה לָקַח
עוּר
סָלַף צָדַק
רָדַף חָיָה
נָטַע
זָבַח
עָשָׂה קוּם יָצַב
Ca.xvii
זָבַח
הָיָה רוּעַ
תָּעַב
מָצָא
אִישׁ עָשָׂה
כָּרַת
עָבַד
שָׁחָה
צִוָּה נָגַד
יָטַב
כּוּן עָשָׂה
יָצָא

Tranſla.Chal.

דִּין דִּקְשׁוֹט׃ לָא תַצְלֵי דִּין לָא תִשְׁתְּמוֹדַע אַפִּין וְלָא תְקַבֵּל שׁוֹחֲדָא אֲרֵי שׁוֹחֲדָא
מְעַוַּר עֵינֵי חַכִּימִין וּמְקַלְקֵל פִּתְגָּמִין תְּרִיצִין׃ קוּשְׁטָא קוּשְׁטָא תְּהֵי רָדֵיף בְּדִיל
דְּתֵיחֵי וְתֵירַת יַת אַרְעָא דַּייָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ׃ לָא תִנְצוֹב לָךְ אֲשֵׁירַת כָּל אִילָן
בִּסְטַר מַדְבְּחָא דַּייָ אֱלָהָךְ דְּתַעְבֵּד לָךְ׃ וְלָא תְקִים לָךְ קָמָא דְּרָחֵיק יְיָ אֱלָהָךְ׃
Ca.xvij. לָא תִכּוֹס קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ תּוֹר וְאִמַּר דִּיהֵי בֵּיהּ מוּמָא כֹּל מִדָּעַם
בִּישׁ אֲרֵי מְרַחַק קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ הוּא׃ אֲרֵי יִשְׁתְּכַח בֵּינָךְ בַּחֲדָא מִן קִרְוָךְ דַּייָ אֱלָהָךְ
יָהֵיב לָךְ גְּבַר אוֹ אִתְּתָא דְּיַעְבֵּיד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לְמֶיעְבַּר עַל קְיָמֵיהּ׃ וְאָזַל וּפְלַח
לְטַעֲוַת עַמְמַיָּא וּסְגִיד לְהוֹן וּלְשִׁמְשָׁא אוֹ לְסִיהֲרָא אוֹ לְכָל חֵילֵי שְׁמַיָּא דְּלָא פַקֵּידִית׃
וְאִתְחַוָּה לָךְ וְתִשְׁמַע וְתִתְבַּע יָאוּת וְהָא קוּשְׁטָא כֵּיוָן פִּתְגָּמָא אִתְעֲבִידַת תּוֹעֶבְתָּא הָדָא
בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְתַפֵּיק יַת גַּבְרָא הַהוּא אוֹ יַת אִתְּתָא הַהוּא דַּעֲבַדוּ יַת פִּתְגָּמָא בִּישָׁא
הָדֵין לְקִרְוָךְ יַת

Interp̃.chal.

iudicio recto. non peruertas iudicium. non accipies perſonã: nec recipies munera: quoniã munera excecant oculos ſapientũ: ⁊ deprauant verba recta. quod iuſtum eſt ⁊ verum ſequeris: vt viuas ⁊ poſſideas terram quam dñs deus tuus dabit tibi. Non plantabis tibi lucum ⁊ omnẽ arborem in latere altaris domini dei tui quod facies tibi. et non eriges tibi ſtatuam: quam odit dñs deus tuus. Ca.17.

Non immolabis coraꝫ dño deo tuo bouẽ ⁊ agnũ in quo ẽ macula aut quippiã mali: quia abominatio eſt coram dño deo tuo. Si inuẽtus fuerit in medio tui in vna vrbium tuarũ quam dñs deus tuus dabit tibi vir aut mulier qui fecerint quod malum eſt coram domino deo tuo: vt tranſgrediãtur pactũ eius: ⁊ abierint ⁊ ſeruierĩt idolis populoꝝ: ⁊ adorauerĩt ea aut ſolem ⁊ lunam aut omnẽ militiam celi quod non precepi: ⁊ nũciatum fuerit tibi ⁊ audieris: inquires diligenter: ⁊ ſi verum ⁊ certum eſt verbum hoc: ⁊ facta eſt abominatio hec in iſrael: educes virum illum aut mulierem illam qui fecerunt abominationẽ hanc in vrbe tua

Primitiua chal.

צְלָה שְׁדַע קַבֵּל
עוּר קַלְקַל
הֲוָה חָיָה יְרַת
נְצַב דְּבַח עֲבַד
קוּם נְכַס
רְחַק שְׁכַח
עֲבַר קוּם
טְעָה
חֲוָה שְׁמַע בְּעָה
עֲבַד נְפַק קְרָה

© Biblioteca Nacional de España

והאיש או את האשה, וסקלתם
באבנים ומתו: על פי שנים עדים
או שלשה עדים יומת המת לא
יומת על פי עד אחד: יד העדים
תהיה בו בראשנה להמיתו, ויד
כל העם באחרנה ובערת הרע
מקרבך: כי יפלא ממך דבר
למשפט בין דם לדם בין דין לדין
ובין נגע לנגע דברי ריבת בשעריך
וקמת ועלית אל המקום אשר
יבחר יהוה אלהיך בו: ובאת אל
הכהנים הלוים ואל השפט אשר
יהיה בימים ההם ודרשת והגידו
לך את דבר המשפט: ועשית
על פי הדבר אשר יגידו לך מן
המקום ההוא אשר יבחר יהוה,
ושמרת לעשות ככל אשר יורוך:
על פי התורה אשר יורוך ועל
המשפט אשר יאמרו לך
תעשה, לא תסור מן הדבר
אשר יגידו לך ימין ושמאל:
והאיש אשר יעשה בזדון
לבלתי שמע אל הכהן העמד
לשרת שם את יהוה אלהיך
או אל השפט, ומת האיש ההוא
ובערת הרע מישראל: וכל
העם ישמעו ויראו, ולא יזידון

מות פה שנה
עוד
היה מות
פלא מן
שפט דון
רוב
קום עלה קום
בחר בוא
היה יום נגד
עשה
נגד
עשה ירה
פה
אמר
עשה סור
ימן שמאל
זוד
מות
רעע
שמע זוד

& lapidibus obruentur. In ore duorum aut trium teſtium peribit qui īterficietur. Nemo occidatur vno contra ſe dicēte teſtimonium. Manus teſtiū pria interficiet eū: & man⁹ reliqui populi extrema mittetur: vt auferas malum de medio tui. Si difficile & ambiguū apud te iudiciū eē proſpexeris inter ſanguinem & ſanguinē: cauſam & cauſam: lep̄rā & nō leprā: & iudicum intra portas tuas videris verba variari: ſurge & aſcēde ad locū quē elegerit dn̄s deus tuus: venieſq̄ʒ ad ſacerdotes leuitici gn̄is: & ad iudicem qui fuerit illo tp̄e: q̄reſq̄ʒ ab eis: qui ī dicabunt tibi iudiciū veritatem: & facies quodcūq̄ʒ dixerint qui preſunt loco quē elegerit dominus: & docuerint te iuxta legē eius: ſequeriſq̄ʒ ſententiam eorum: nec declinabis ad dexteram neq̄ʒ ad ſiniſtram. Qui autē ſuperbierit nolens obedire ſacerdotis imperio: qui eo tp̄e miniſtrat dn̄o deo tuo: ex decreto iudicis morietur hō ille: & auferes malum de iſrael: cunctuſq̄ʒ pp̄ls audiens timebit: vt nullus deinceps intu

τ lapidabitis eos in lapidib⁹: τ morientur
καὶ λιθοβολήσετε αὐτοὺς ἐν λίθοις, καὶ τελευτήσου
in duob⁹ teſtib⁹ aut trib⁹ teſtib⁹ morie
σιν. ἐπὶ δυσὶ μάρτυσιν ἢ τρισὶ μάρτυσι ἀπο-
tur: moriēs nō morietur in vno te
θανεῖται, ὁ ἀποθνήσκων οὐκ ἀποθανεῖται ἐφ᾽ ἑνὶ μάρ
ſte. τ manus teſtiū erit cōtra illū
τυρι. καὶ ἡ χεὶρ τῶν μαρτύρων ἔσαι ἐπ᾽ αὐτῷ
in p̄mis vt interficiat illū: τ man⁹ vni
ἐν πρώτοις θανατῶσαι αὐτόν, καὶ ἡ χεὶρ παν
uerſi pp̄li in vltimo. τ auferetis ma
τὸς τοῦ λαοῦ ἐπ᾽ ἐσχάτῳ. καὶ ἐξαρεῖτε τὸ πονη-
lū ex vobis ipſis. ſi āt ipoſſibile ſit ṽbū a te
ρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. ἐὰν δὲ ἀδυνατήσῃ ῥῆμα ἀπὸ σοῦ
in iudicio inter ſāguinē τ ſāguinē: τ inter iudi
ἐν κρίσει ἀναμέσον αἷμα αἵματος, καὶ ἀναμέσον κρί-
ciū τ iudiciū: τ inter leprā τ leprā: τ inter
σις κρίσεως, καὶ ἀναμέσον ἁφὴ ἁφῆς, καὶ ἀναμέσον
cōtrouerſiā τ cōtrouerſiā ṽba iudicij in vr-
ἀντιλογία ἀντιλογίας ῥήματα κρίσεως ἐν ταῖς πό
bibus tuis: τ ſurgens aſcendes ad locū quē
λεσί σου, καὶ ἀναστὰς ἀναβήσῃ εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν
elegerit dn̄s de⁹ tu⁹ vt inuocet nomē il-
ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐ
lius illic: τ venies ad ſacerdotes leuitas:
τοῦ ἐκεῖ, καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τοὺς ἱερεῖς τοὺς λευΐτας,
τ ad iudicē: q̄ fuerit in dieb⁹
καὶ πρὸς τὸν κριτήν, ὃς ἂν γένηται ἐν ταῖς ἡμέραις
illis: τ querētes nūciabūt tibi iu-
ἐκείναις, καὶ ἐκζητήσαντες ἀναγγελοῦσί σοι τὴν κρί
diciū: τ facies ſcd̄m verbū qđ nūciauerit tibi 3.5.d.
σιν, καὶ ποιήσεις κατὰ τὸ ῥῆμα ὃ ἂν ἀναγγείλωσί σοι
ex loco quē elegerit dn̄s deus tuus: τ
ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου. καὶ
cuſtodies valde vt facias ſcd̄ʒ oīa q̄ ſan
φυλάξεις σφόδρα ποιῆσαι κατὰ πάντα ὅσα ἂν νο
cita fuerit tibi: ſcd̄m legē τ iuxta iudiciū: qđ
μοθετηθῇ σοι, κατὰ τὸν νόμον καὶ κατὰ τὴν κρίσιν, ἣν
dixerint tibi: facies. nō declinabis a ṽbo
εἴπωσί ἄν σοι, ποιήσεις. οὐκ ἐκκλινεῖς ἀπὸ τοῦ ῥήμα
qđ nūciauerit tibi ad dextrā neq̄ʒ ad ſiniſtrā. τ
τος οὗ ἂν ἀναγγείλωσί σοι δεξιὰ οὐδὲ ἀριστερά. καὶ
homo: q̄ fecerit in ſupbia vt nō au-
ὁ ἄνθρωπος, ὃς ἂν ποιήσῃ ἐν ὑπερηφανίᾳ τοῦ μὴ ὑπα
diat ſacerdotē preſidētē adminiſtrādū in
κοῦσαι τοῦ ἱερέως τοῦ παρεστηκότος λειτουργεῖν ἐπὶ
noīe dn̄i dei tui: vl̄ iudicis: q̄
τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ἢ τοῦ κριτοῦ, ὃς
fuerit in diebus illis: τ morie
ἂν γένηται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀποθανεῖ-
tur homo ille: τ auferetis malum ex iſrael:
ται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, καὶ ἐξαρεῖτε τὸ πονηρὸν ἐξ ἰσραήλ,
τ cūctus pp̄ls audiēs timebit: τ nō erit impius
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας φοβηθήσεται, καὶ οὐκ ἀσεβήσει

B
Infra. 19.
Math. 18.b.
Jo. 8.c.
2. Cor. 13.a.
Heb. 10.e.
1. timo. 5.d.

Priitiua. chal.

רגם מות אמר
קטל חוב הוה
פלה פרש דון
כתש קום נסק
רעה אתא דון
הוה בעה חוה
נטר עבד אלף
סטה קום דון
קטל פלה שמש
דחל רשע

Interp̄. chal.

et lapidabis eos lapidibus: virum. ſ. aut mulierem: et morientur. per dictū duoꝝ teſtiū aut triū teſtiū occidatur qui reus eſt occiſionis: nō occidatur per dictū vnius teſtis. Manus teſtiū erit in eo p̄mo vt interficiant eum: τ manus totius populi poſtea: τ auferes facientē qđ malū eſt de medio tui. ſi difficile fuerit tibi verbū iudicij inter ſanguinē τ ſanguinē inter cauſam τ cām τ inter plagam lepre τ plagā lepre: τ fuerint verba iudicū diſcordātia in ciuitatibus tuis: conſurges τ aſcendes in locū quē elegerit dn̄s deus tu⁹: et venies ad ſarcerdotes leuitas τ ad iudices qui fuerint in diebus illis: τ queres ab eis τ nūciabunt tibi verbū iudicij. τ facies ſm̄ preceptū τ verbū qđ nūciauerint tibi de loco illo quē elegerit dn̄s: τ cuſtodies vt facias iuxta oīa que docuerint te: iuxta preceptū legis qđ docuerint τ ſm̄ iudiciū qđ dixerint tibi facies: nō declinabis a verbo quod indicauerint tibi ad dexteram neq̄ʒ ad ſiniſtram. Uir aūt q̄ maligne egerit vt non obediat ſacerdotibus qui ſtant ibi vt miniſtrent coram domino deo tuo aut iudici: occidetur vir ille. et auferes facientem malum de iſrael. Et omnis populus audient τ timebunt: τ non agent impie ꝏꝏ

Tranſla. Chal.

גברא או ית איתתא, ותרגמינון באבניא וימותון: על מימר תרין סהדין או תלתא
סהדין יתקטל דחייב קטול, לא יתקטל על מימר סהיד חד: ידא דסהדיא תהי ביה
בקדמיתא למקטליה, וידא דכל עמא בבתריתא, ותפלי עביד דביש מבינך: ארי
יתפרש מינך פתגמא לדינא בין דם לדם בין דין לדין ובין מכתש סגירו למכתש
סגירו פתגמי פלוגת דינא בקרוך, ותקום ותיסק לאתרא דיתרעי יי אלהך ביה:
ותיתי לות כהניא ליואי ולות דינא דיהי ביומיא האינון, ותתבע ויחוון לך ית
פתגמא דדינא: ותעביד על מימר פתגמא דיחוון לך מן אתרא ההוא דיתרעי יי, ותיטר
למעבד ככל דילפונך: על מימר אוריתא דילפונך ועל דינא דיימרון לך תעביד, לא
תסטי מן פתגמא דיחוון לך לימינא ולשמאלא: וגברא דיעבד ברשע בדיל דלא
לקבלא מן כהנא דקאים לשמשא תמן קדם יי אלהך או מן דינא, ויתקטל גברא
ההוא, ותפלי עביד דביש מישראל: וכל עמא ישמעון וידחלון, ולא ירשעון

© Biblioteca Nacional de España

Tráſla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

C
Infra. 16.c. vltra.ſi ãt ingreſſus fueris in t̃rã:q̃ dñs deus tuus
ἔτι. ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεός σου δί-
dat tibi in poſſeſſiões:⁊ poſſederis eã ⁊ hi
δωσί σοι ἐν κλήρῳ, καὶ κληρονομήσῃς αὐτὴν καὶ κα-
taueris in ea: ⁊ dixeris: cõſtituã ſup me
τοικήσῃς ἐπ᾽ αὐτῆς, καὶ εἴπῃς, καταστήσω ἐπ᾽ ἐμαυ-
tp̃m p̃ncipẽ: ſicut ⁊ reliq̃ gẽtes q̃ icircuitu meo:
τὸν ἄρχοντα, καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ μου,
cõſtituẽs cõſtitues ſup te ip̃m p̃ncipẽ: quẽ
καθιστῶν καταστήσεις ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα, ὃν ἂν
elegerit dñs deus tuus eũ ex fr̃ibus
ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου αὐτὸν ἐκ τῶν ἀδελφῶν
tuis cõſtitues ſup te ip̃m p̃ncipẽ. nõ poteris
σου καταστήσεις ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα. οὐ δυνήσῃ
cõſtituere ſup te ip̃m hoĩez alienigenã:
καταστῆσαι ἐπὶ σεαυτὸν ἄνθρωπον ἀλλότριον,
q̃m nõ frater tuus eſt. verũtñ nõ multiplicabit ſi-
ὅτι οὐκ ἀδελφός σου ἐστί. πλὴν οὐ πληθυνεῖ ἑαυ-
bi equitatũ:neq̃ reducet pp̃lm in egyptũ:
τῷ ἵππον, οὐδὲ μὴ ἀποστρέψει τὸν λαὸν εἰς Αἴγυπτον,
vt multiplicet ſibi equitatũ. at dñs dixit vobis:
ὅπως πληθύνῃ ἑαυτῷ ἵππον. ὁ δὲ κύριος εἶπεν ὑμῖν,
nõ addetis reuerti via hac vltra.⁊
D οὐ προσθήσεσθε ἀποστρέψαι τῇ ὁδῷ ταύτῃ ἔτι. καὶ
nõ multiplicabit ſibi vxores: vt nõ alienet e-
οὐ πληθυνεῖ ἑαυτῷ γυναῖκας, ἵνα μὴ μεταστῇ αὐ-
ius cor. ⁊ argẽtũ ⁊ aurũ nõ multiplicabit
τοῦ ἡ καρδία. καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐ πληθυνεῖ
ſibi vehemẽter. ⁊ erit q̃ñ ſederit ſup
ἑαυτῷ σφόδρα. καὶ ἔσται ὅταν καθίσῃ ἐπὶ τοῦ
ſolio p̃ncipatus ſui:⁊ ſcribet ſibi deu-
δίφρου τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, καὶ γράψει ἑαυτῷ τὸ δευ-
teronomiũ hoc in volumine a ſacerdotib⁹
τερονόμιον τοῦτο εἰς βιβλίον παρὰ τῶν ἱερέων
leuitaꝝ: ⁊ erit ſecũ: ⁊ leget
τῶν λευιτῶν, καὶ ἔσται μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἀναγνώσεται
in illo oĩbus diebus vite ſue: vt
ἐπ᾽ αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἵνα
diſcat timere dñm deũ ſuũ: cuſtodire
μάθῃ φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ, φυλάσσεσθαι
oĩa p̃cepta hec ⁊ iuſtificatiões
πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας καὶ τὰ δικαιώματα
has facere: vt nõ eleuet̃ cor eius a
ταῦτα ποιεῖν, ἵνα μὴ ὑψωθῇ ἡ καρδία αὐτοῦ ἀπὸ
fr̃ibus ſuis: vt nõ tráſgrediat̃ a
τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, ἵνα μὴ παραβῇ ἀπὸ τῶν
p̃ceptis ad dexterã vel ad ſiniſtrã:vt lõgeuus ſit
ἐντολῶν δεξιὰ ἢ ἀριστερά, ὅπως ἂν μακροχρόνιος ᾖ
ſup p̃ncipatu ſuo: ip̃e ⁊ filij eius
ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ
in filijs iſrael.
ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. Ca.18.
A Non eſt ſacerdotibus
οὐκ ἔστι τοῖς ἱερεῦσι τοῖς

Tráſla.B.Hiero.

meſcat ſupbia. Cũ igreſ
ſus fueris terram quam
dñs deus tuus dabit ti
bi: & poſſederis eam:
habitaueriſq̃ i illa: &
dixeris. conſtituam
ſup me regẽ ſicut hñt
omnes p circuitũ na-
tiones: eum conſtitues
quem dominus deus
tuus elegerit
de numero fratrũ tuo
rũ.
Non poteris alterius
gentis hominem regẽ
facere: q non ſit frater
tuus. Cumq̃ fuerit cõſti
tutus: nõ multiplicabit
ſibi equos: nec redu-
cet populũ i egyptum
equitatus nũero ſuble-
uatus: p̃ſertĩ cũ dñs p̃-
cepit vobis vt nequaq̃
ãplius p eãdẽ viam re
uertamini. Non hẽbit
vxores plurimas q̃ al
liciãt aĩum eius: neq̃ ar
genti & auri ĩmenſa põ
dera.
Poſtq̃ ãt ſederit in ſo
lio regni ſui: deſcribet
ſibi deuteronomiũ le
gis huius in
volumine: accipiẽs exẽ
plar a ſacerdotibus le
uiticẽ tribus: & hẽbit ſe
cũ legetq̃ illud oĩbus
diebus vite ſue: vt di
ſcat timere dñm deum
ſuũ: & cuſtodire verba
& cerimonias eius que
in lege precepta ſunt.
Nec eleuetur cor eius ĩ
ſuperbiã ſup frẽs ſuos:
neq̃ declinet in partẽ
dexteram
vel ſiniſtram: vt lõgo
tempore
regnet ipſe & filii eius
ſuper iſrael. Ca.18.
Non habebunt ſa
cerdotes

Tex.Heb.

עוד׃ כי תבא אל הארץ אשר
יהוה אלהיך נתן לך וירשתה
וישבתה בה ואמרת אשימה
עלי מלך ככל הגוים אשר
סביבתי׃ שום תשים עליך מלך
אשר יבחר יהוה אלהיך בו
מקרב אחיך תשים עליך מלך
לא תוכל לתת עליך איש נכרי
אשר לא אחיך הוא׃ רק לא
ירבה לו סוסים ולא ישיב את
העם מצרימה למען הרבות סוס
ויהוה אמר לכם לא תספון לשוב
בדרך הזה עוד׃ ולא ירבה לו
נשים ולא יסור לבבו וכסף
וזהב לא ירבה לו מאד׃ והיה
כשבתו על כסא ממלכתו וכתב
לו את משנה התורה הזאת על
ספר מלפני הכהנים הלוים׃ והיתה
עמו וקרא בו כל ימי חייו למען
ילמד ליראה את יהוה אלהיו
לשמר את כל דברי התורה
הזאת ואת החקים האלה
לעשתם׃ לבלתי רום לבבו מאחיו
ולבלתי סור מן המצוה ימין
ושמאול למען יאריך ימים על
ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל׃
לא יהיה לכהנים

Priitiua heb.

בוא
שום
סבב
בחר
יכל נתן
רבה שוב
יסף
נשה סור
ישב מלך
שנה ירה
פנה היה
יום חיה
למד
חקק
עשה
יום
מלך
Ca.xviii.
היה

Tranſla.Chal.

עוד׃ ארי תיעול לארעא דיי אלהך יהיב לך ותירתה ותתב בה ותימר אימני עלי
מלכא ככל עממיא די בסחרני׃ מנאה תמני עלך מלכא דיתרעי יי אלהך ביה מגו
אחך תמני עלך מלכא לית לך רשו למנאה עלך גבר נוכרי דלא אחוך הוא׃ להוד לא
יסגי ליה סוסון ולא יתיב ית עמא למצרים בדיל לאסגאה ליה סוסון ויי אמר
לכון לא תוסיפון למיתב באורחא הדין עוד׃ ולא יסגי ליה נשין ולא יטעי ליביה
וכספא ודהבא לא יסגי ליה לחדא׃ ויהי כמתביה על כורסי מלכותיה ויכתוב ליה
ית פתשגן אוריתא הדא על ספרא מן קדם כהניא ליואי׃ ותהי עימיה ויהי קרי
ביה כל יומי חיוהי בדיל דיליף למדחל קדם יי אלהיה למיטר ית כל פתגמי
אוריתא הדא וית קימיא האלין למעבדהון׃ בדיל דלא ירים ליביה מאחוהי ובדיל
דלא למסטי מן תפקידתא לימינא ולשמאלא בדיל דיוריך יומין על מלכותיה הוא
ובנוהי בגו ישראל׃ Ca.xviij. לא יהי לכהניא

Interp̃.chal.

deinceps. Cũ ingreſſus fueris in terrã quã dñs de⁹ tuus dabit tibi:⁊ poſſederis eã:⁊ habitaueris in ea: et dixeris cõſtituã ſup me regem ſicut oẽs populi qui ſunt in circuitu meo:cõſtitue ſup te regem quẽ elegerit dñs deus tuus:de medio fratrũ tuoꝝ cõſtitues ſuper te regem. non erit tibi licitũ vt cõſtituas ſup te virum extraneũ qui nõ ſit frater tuus. Uerũtamen non multiplicet ſibi equos: vt nõ reducat populũ in egyptũ ad multiplicandos ſibi equos:⁊ dñs dixit vobis: non reuertamini per viam iſtam amplius. Et non multiplicet ſibi vxores:vt non decipiatur cor eius:⁊ argentũ ⁊ aurũ non multiplicet ſibi nimis. Et cum ſederit in ſolio regni ſui ſcribat ſibi exemplũ legis hui⁹ in libro per ſacerdotes ⁊ leuitas. Et erit cum eo ⁊ leget in eo oĩbus diebus vite ſue:vt diſcat timere coraz dño deo ſuo:vt cuſtodiat omnia verba legis huius et mandata hec:vt faciat ea:vt nõ eleuetur cor eius ſup fratres ſuos. nec declinet a precepto dñi ad dexteraz nec ad ſiniſtrã:vt longo tẽpore ſit in regno ſuo ipſe et filij eius in medio iſrael. Ca.18.
Non erit ſacerdotibus

Priitiua chal.

עול ירת יתב
מנה רעה
רשה
סגא
יסף תוב נשה
טעה הוה יתב
כתב הוה קרא
אלף דחל קום
עבד רום
סטה פקד ארך

© Biblioteca Nacional de España

הלוים כל שבט לוי חלק ונחלה
עם ישראל אשי יהוה ונחלתו יאכלון: — אש
ונחלה לא יהיה לו בקרב — אכל היה
אחיו יהוה הוא נחלתו כאשר
דבר לו: וזה יהיה משפט הכהנים — שפט
מאת העם מאת זבחי הזבח אם
שור אם שה ונתן לכהן הזרע
והלחיים והקבה: ראשית דגנך — לחה
תירשך ויצהרך וראשית גז — ירש צהר גזז
צאנך תתן לו: כי בו בחר יהוה — נתן
אלהיך מכל שבטיך לעמד
לשרת בשם יהוה הוא ובניו כל
הימים: וכי יבא הלוי מאחד — יום בוא
שעריך מכל ישראל אשר
הוא גר שם ובא בכל יי — גור בוא
אות נפשו אל המקום אשר — אוה קום
יבחר יהוה: ושרת בשם י — בחר
יהוה אלהיו ככל אחיו הלוים
העמדים שם לפני יהוה: חלק — פנה
כחלק יאכלו לבד ממכריו על — אכל בדד מכר
האבות: כי אתה בא אל הארץ
אשר יהוה אלהיך נתן לך לא
תלמד לעשות כתועבת הגוים י — למד עשה תעב
ההם: לא ימצא בך מעביר בנו — מצא עבר
ובתו באש קסם קסמים מעונן — בנה ענן
ומנחש ומכשף: וחבר חבר ייי — נחש כשף
ושאל אוב וידעני ודרש אל

& leuite & oēs q de eadem tribu ſunt: pte & hereditatē cum reliquo populo iſrael: quia ſacrificia dñi & oblatiōes eius comedēt: & nihil aliud accipient de poſſeſſione fratrū ſuorum. Dñs eī ipſe ē hereditas eorū ſicut locutus eſt illis. Hoc erit iudiciū ſacerdotū a populo: & ab his qui offerunt victimas ſiue bouē ſiue ouē imolauerint dabunt ſacerdoti armū ac ventriculum: primitias frumenti vini & olei & lanarū ptē ex ouiū tōſiōe. Ipſum enim elegit dominus deus tuus de cūctis tribub9 tuis: vt ſtet & miniſtret noī dñi dei tui ipē & filii eius ī ſempiternū. Si exierit leuites ex vna ∞∞∞∞∞ vrbiū tuarū ex oī iſrael ∞∞∞∞∞ in qua habitat: & voluerit venire deſiderans locū quē elegerit dñs: miniſtrabit in nomine dñi dei ſui ſicut omneſ fratres eius leuite ∞∞ qui ſtabūt eo tempore corā dño. Partē ciborū eandē accipiet quā & ceteri: excepto eo qđ ī vrbe ſua ex paterna ei ſucceſſione debetur. quando ingreſſus fueris terrā quā dñs deuſ tuus dabit tibi: caue ne imitari velis abomīationes illarū gētiū: nec inueniatur ī te qui luſtret filium ſuum aut filiam ducens per ignen: aut qui arioloſ ſciſcitetur: aut obſeruet ſomnia: ∞ atq; auguria: ne ſit maleficus nec incantator: neq; phitōes cōſulat: nec diuinos & q̄rat a

leuitis toti tribui leui pars neq; hereditas cū iſ
λευΐταις ὅλῃ φυλῇ λευὶ μερὶς οὐδὲ κλῆρος μετὰ ἰσ — Nu. 18 c.
rael: oblatiōes dñi poſſeſſio eoꝝ: comedēt eas. poſſeſſio aūt nō erit ei in fribus
ραὴλ, καρπώματα κυρίου ὁ κλῆρος αὐτῶν, φάγονται αὐτά. κλῆρος δὲ οὐκ ἔσαι αὐτῷ ἐν τοῖς ἀδελφοῖς
eius: dñs ipē poſſeſſio eius: ſm qđ dixit ei.
αὐτοῦ, κύριος αὐτὸς κλῆρος αὐτοῦ, καθότι εἶπεν αὐτῷ.
& hoc iudiciū ſacerdotū q̄ a pplo a
καὶ αὕτη ἡ κρίσις τῶν ἱερέων τὰ παρὰ τοῦ λαοῦ παρὰ
ſacrificātibus ſacrificia: ſiue vitulū ſiue ouē:
τῶν θυόντων τὰς θυσίας, ἐάν τε μόσχον ἐάν τε πρόβατον,
& dabit ſacerdoti armū & maxillas
καὶ δώσει τῷ ἱερεῖ τὸν βραχίονα καὶ τὰ σιαγόνια
& vētriculū: & primicias frumēti tui &
καὶ τὸ ἔνυστρον, καὶ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ σίτου σου καὶ
vini tui: & olei tui: & p̄micias
τοῦ οἴνου σου καὶ τοῦ ἐλαίου σου, καὶ τὴν ἀπαρχὴν τῶν
lanaꝝ ouiū tuaꝝ dabis ei: qm̄ eū ele
κουρῶν τῶν προβάτων σου δώσεις αὐτῷ, ὅτι αὐτὸν ἐξε
git dñs deus tuus ex cūctis tribubus tuis:
λέξατο κς ὁ θεός σου ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν σου,
vt aſſiſtat corā dño deo tuo: ad miniſtrādū in
παραστῆναι ἐναντίον κυ τοῦ θεοῦ σου, λειτουργεῖν ἐπὶ
noīe dñi: ipē & filij eius oibus
τῷ ὀνόματι κυ, αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πάσας τὰς
diebus. ſi aūt aduenerit leuita ex vna vrbiū
ἡμέρας. ἐὰν δὲ παραγένηται ὁ λευΐτης ἐκ μιᾶς τῶν πό — B
biū vraꝝ ex oibus filijs iſrl: vbi ipē ha
λεων ὑμῶν ἐκ πάντων τῶν υἱῶν ἰηλ, οὗ αὐτὸς πα
bitat: ſm qđ deſiderat aīa eius in locū
ροικεῖ, καθότι ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς τὸν τόπον
quē elegerit dñs: & miniſtrabit nomini
ὃν ἂν ἐκλέξηται κς, καὶ λειτουργήσει τῷ ὀνόματι
dñi dei ſui: ſicut oēs frēs
κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, ὥσπερ πάντες οἱ ἀδελφοὶ
eius leuite aſtātes illic corā dño:
αὐτοῦ οἱ λευῖται οἱ παρεστηκότες ἐκεῖ ἔναντι κυρίου,
ptē diuiſaꝫ comedet: p̄ter vēditionē
μερίδα μεμερισμένην φάγεται, πλὴν τῆς πράσεως
ſuā q̄ eſt ſm familiā. ſi aūt ingreſſus fueris in trā:
αὐτοῦ τῆς κατὰ πατριάν. ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν,
quā dñs deus tuus dat tibi: nō diſces facere ſm
ἣν κς ὁ θεός σου δίδωσί σοι, οὐ μαθήσῃ ποιεῖν κατὰ
abominatiōes gētiū illaꝝ: nō inuenieꝭ
τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ἐκείνων, οὐχ εὑρεθήσεται
in te q̄ luſtret filiū ſuū vel filiā ſuam
ἐν σοὶ περικαθαίρων τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἢ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ
in igne: vaticinās vaticiniū: & q̄ v̄ba obſeruet:
ἐν πυρί, μαντευόμενος μαντείαν, καὶ κληδονιζόμενος,
& ariolos q̄ ſciſciteꝭ: veneficus: incātās incātatiōeꝫ:
καὶ οἰωνιζόμενος, φαρμακός, ἐπαείδων ἐπαοιδήν,
vētriloqu9: & q̄ mōſtrua ꝯſiderat: querens
ἐγγαστρίμυθος, καὶ τερατοσκόπος, ἐπερωτῶν τοὺς

Pritiua chal.

Interp. chal.

et leuitis & oī tribui leui pars & hereditas cuꝫ iſrael: oblatōes dñi & hereditatē eius comedēt: & hereditas nō erit ei in medio fratrū ſuoꝝ: mūera q̄ dedit ei dñs ſunt hereditas eius ſic̄ locutus ē ei. Et hoc eſt qđ ptinet ſacerdotibus a pop̄lo ab īmolātibus victimā ſiue bouē ſiue agnū: dabūt ſacerdoti brachiū & maxillā & ventriculū. pmicias frumēti tui & vini tui & olei tui et pmicias velleris ouiū tuarū dabis ei. Qm̄ illum elegit dñs deus tuus ex oībus tribubus tuiſ: vt ipſi & filij eius ſtent & miniſtrēt in noīe dñi oībus diebus. Si aūt venerit leuita ex vna vrbiū tuaꝝ ex oī iſrael in qua habitat: & venerit cū oī deſiderio aīe ſue ad locū quē elegerit dñs: miniſtrabit ī noīe dñi dei ſui ſic̄ oēs frēs eius leuite q̄ miniſtrāt ibi corā dño: partē ciboꝝ comedet ſic̄ & ceteri: p̄ter id qđ p vices ſabbati ei venerit ſicut pr̄es cōſtituerūt. qn̄ ingreſſus fueris terrā quā dñs deus tuus dabit tibi: nō diſcas facere iuxta abominatiōes populoꝝ illoꝝ. Non inueniatur in te transferens filium ſuū aut filiam ſuā per ignem: aut qui diuinet diuinationes: aut qui obſeruet horas et auguria: nec maleficus: neq; incātator: neq; qui conſulat phitonem & ariolum: neq; qui requirat aliquid

חסן אכל
נתן
חזה
גזז
רעה קום
אתא דור
אכל נטר תמן
עול אלף
תעב שבח עבר
עון נחש בדד

Tranſla. Chal.

ליואי כל שבטא דלוי חולק ואחסנא עם ישראל קורבניא דיי ואחסנתיה יכלון:
ואחסנא לא יהי ליה בגו אחוהי מתנן דיהב ליה יי אינון אחסנתיה כמא דמליל
ליה: ודין יהי חזי לכהניא מן עמא מן נכסי נכסתא אם תור אם אימר ויתן לכהנא
דרעא ולועא וקיבתא: ריש עיבורך חמרך ומשחך וריש גזת ענך תתן ליה: ארי ביה
אתרעי יי אלהך מכל שבטך למיקם לשמשא בשמא דיי הוא ובנוהי כל יומיא:
וארי ייתי ליואה מחדא מן קרוך מכל ישראל דהוא דר תמן וייתי בכל רעות נפשיה
לאתרא דיתרעי יי: וישמש בשמא דיי אלהיה ככל אחוהי ליואי דמשמשין תמן
קדם יי: חולק כחולק יכלון בר ממטרתא דייתי בשבתא דכן אתקינו אבהתא: ארי
את עליל לארעא דיי אלהך יהיב לך לא תילף למעבד כתועבתא דעממיא האינון:
לא ישתכח בך מעבר בריה וברתיה בנורא קסם קסמין מעונן ומנחש וחרש: ורטין
רטן ושאיל בבדין וזכורו ותבע מן ייייייייייייייייייייייייייייייי

© Biblioteca Nacional de España

Tráſla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

C mortuis: ẽ .n. abominatio dño deo tuo ois fa-
νεκρούς, ἔστι γὰρ βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου πᾶς ποι-
ciẽs hec. cauſa .n. abominationũ haꝝ do
ῶν ταῦτα. ἕνεκα γὰρ τῶν βδελυγμάτων τούτων κύ-
min⁹ de⁹ tu⁹ delebit eos a facie
ριος ὁ θεός σου ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου
tua. pfectus eris corã dño deo tuo.
σου. τέλειος ἔσῃ ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου. τὰ
nã gẽtes he: q̃s tu poſſides eos:
γὰρ ἔθνη ταῦτα, οὓς σὺ κατακληρονομεῖς αὐτούς,
hi diuinatiões ⁊ vaticinia audiẽt. tibi ãt
οὗτοι κληδονισμῶν καὶ μαντειῶν ἀκούσονται. σοὶ δὲ
nõ ſic dedit dñs deus tuus. pphetã ex
Actu. 7.c. οὐχ οὕτως ἔδωκε κύριος ὁ θεός σου. προφήτην ἐκ τῶν
ffibus tuis: vt me: ſuſcitabit tibi dñs deus tu⁹
ἀδελφῶν σου, ὡς ἐμέ, ἀναστήσει σοι κύριος ὁ θεός σου.
ipm audietis: iuxta oia q̃cũq͂ petijſti a
αὐτοῦ ἀκούσεσθε, κατὰ πάντα ὅσα ᾐτήσω παρὰ
dño deo tuo in oreb die cõgregatõis
κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐν χωρὴβ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας,
dicẽtes: nõ adijciemus audire vocẽ dñi
λέγοντες, οὐ προσθήσομεν ἀκοῦσαι τὴν φωνὴν κυρίου
dei nři: ⁊ ignẽ magnũ hũc nõ videbi
τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ τὸ πῦρ τὸ μέγα τοῦτο οὐκ ὀψόμε-
Exo. 10.c. m⁹ vltra: neq͂ moriamur. ⁊ dixit dñs ad me:
θα ἔτι, οὐδὲ μὴ ἀποθάνωμεν. καὶ εἶπε κύριος πρός με,
recte oia q̃cũq͂ locuti ſũt. pphetã ſuſcitabo eis
ὀρθῶς πάντα ὅσα ἐλάλησαν. προφήτην ἀναστήσω αὐ-
de medio fratrũ eoꝝ ſicut te. ⁊
τοῖς ἐκ μέσου τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ὥσπερ σέ. καὶ
dabo vbũ meũ in ore eius: ⁊ loque
δώσω τὸ ῥῆμά μου ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ λαλή-
tur eis ſcdm q̃d p̃cipiã ei. ⁊ ho
σει αὐτοῖς καθότι ἂν ἐντείλωμαι αὐτῷ. καὶ ὁ ἄν-
mo q̃ nõ audierit verba eius: q̃
D θρωπος ὃς ἂν μὴ ἀκούσῃ τῶν λόγων αὐτοῦ, ὅσα
loquetur ppheta in noie meo:
ἂν λαλήσῃ ὁ προφήτης ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
ego vlciſcar de eo. veꝝ ppheta q̃
ἐγὼ ἐκδικήσω ἐξ αὐτοῦ. πλὴν ὁ προφήτης ὃς ἂν
ipius fuerit vt loquat̃ vbũ in noie meo: q̃d
ἀσεβήσῃ λαλῆσαι ῥῆμα ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ὃ
nõ p̃cepi ei vt loqueret̃: ⁊ q̃ locut⁹ fuerit
οὐ προσέταξα αὐτῷ λαλῆσαι, καὶ ὃς ἂν λαλήσῃ
in noie deoꝝ alienoꝝ: morietur pphe-
ἐπ' ὀνόματι θεῶν ἑτέρων, ἀποθανεῖται ὁ προφή-
ta ille. ſi ãt dixeris in corde tuo:
της ἐκεῖνος. ἐὰν δὲ λέγῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου,
quõ cognoſcemus vbũ q̃d nõ locutus ẽ do-
πῶς γνωσόμεθα τὸ ῥῆμα ὃ οὐκ ἐλάλησε κύ-
min⁹? q̃cũq͂ locutus fuerit ppheta in noie
ριος; ὅσα ἂν λαλήσῃ ὁ προφήτης ἐπὶ τῷ ὀνόματι

Tráſla.B.Hiero.

mortuis veritatẽ. Oia enim hec abomiatur dñs: & propter iſtiuſmodi ſcelera delebit eos in introitu tuo. perfectus eris & abſq͂ macula cũ dño deo tuo. Gẽtes iſte quarum poſſidebis terram: augures & diuinos audiũt: tu autem a dño deo tuo aliter inſtitutus es. Prophetam de gente tua & de fratribus tuis ſicut me ſuſcitabit tibi dñs deus tuus: ipſum audies: vt petiſti a domino deo tuo in oreb: quãdo contio cõgregata ẽ atq͂ dixiſti. Vltra non audiam vocẽ domini dei mei: & ignẽ hunc maximum amplius non videbo ne moriar. Et ait dominus mihi. Bene omnia ſunt locuti. Prophetã ſuſcitabo eis de medio fratrũ ſuorũ ſimilẽ tui: & ponã verba mea in ore eius: loqueturq͂ ad eos oĩa q̃ p̃cepo illi. Qui autem verba eius q̃ loquetur in nomine meo audire noluerit: ego vltor exiſtam. Propheta autem qui arrogãtia deprauatus voluerit loq̃ in nomine meo q̃ ego nõ p̃cepi illi vt diceret: aut ex nomine alienorũ deorũ: interficietur. q͂ ſi tacita cogitatiõe reſpõderis. quomodo poſſum intelligere verbum quod dñs non

Tex.Heb. Deut. Ca.xviii.

הַמֵּתִים׃ כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה כָּל
עֹשֵׂה אֵלֶּה וּבִגְלַל הַתּוֹעֵבֹת
הָאֵלֶּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישׁ אוֹתָם
מִפָּנֶיךָ׃ תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ׃ כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל מְעֹנְנִים
וְאֶל קֹסְמִים יִשְׁמָעוּ וְאַתָּה לֹא
כֵן נָתַן לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ נָבִיא
מִקִּרְבְּךָ מֵאַחֶיךָ כָּמֹנִי יָקִים לְךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן׃
כְּכֹל אֲשֶׁר שָׁאַלְתָּ מֵעִם יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בְּיוֹם הַקָּהָל לֵאמֹר
לֹא אֹסֵף לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹל יְהוָה
אֱלֹהָי וְאֶת הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת
לֹא אֶרְאֶה עוֹד וְלֹא אָמוּת׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָי הֵיטִיבוּ אֲשֶׁר
דִּבֵּרוּ׃ נָבִיא אָקִים לָהֶם מִקֶּרֶב
אֲחֵיהֶם כָּמוֹךָ וְנָתַתִּי דְבָרַי בְּפִיו
וְדִבֶּר אֲלֵיהֶם אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוֶּנּוּ׃
וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע אֶל
דְּבָרַי אֲשֶׁר יְדַבֵּר בִּשְׁמִי אָנֹכִי
אֶדְרֹשׁ מֵעִמּוֹ׃ אַךְ הַנָּבִיא אֲשֶׁר
יָזִיד לְדַבֵּר דָּבָר בִּשְׁמִי אֵת אֲשֶׁר
לֹא צִוִּיתִיו לְדַבֵּר וַאֲשֶׁר יְדַבֵּר בְּשֵׁם
אֱלֹהִים אֲחֵרִים וּמֵת הַנָּבִיא
הַהוּא׃ וְכִי תֹאמַר בִּלְבָבֶךָ אֵיכָה
נֵדַע אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר לֹא יי

Primitiua heb.

מות תָּעַב
יָרַשׁ אֵת
פָּנָה תָּמַם הָיָה
שָׁמַע
נָבָא
כְּמוֹ קוּם
יָסַף
רָאָה מוּת
אָמַר יָטַב
קוּם
צָוָה
דָּרַשׁ
זוּד
צָוָה
אָמַר
יָדַע

Transla.Chal.

מיתיא׃ ארי מרחק קדם יי כל עביד אילין ובדיל תועיבתא האילין יי אלהך מתריך
יתהון מן קדמך׃ שלים תהי בדחלתא דיי אלהך׃ ארי עממיא האילין דאת ירית
יתהון מן מעונניא ומן קסמיא שמעין ואת לא כן יהב לך יי אלהך׃ נביא מבינך מאחך
דכותי יקים לך יי אלהך מיניה תקבלון׃ ככל דשאילתא מן קדם יי אלהך בחורב
ביומא דקהלא למימר לא אוסף למשמע ית קל מימרא דיי אלהי וית אישתא
רבתא הדא לא אחזי עוד ולא אמות׃ ואמר יי לי אתקינו דמלילו׃ נביא אקים
להון מגו אחיהון דכותך ואתן פתגמי נביאותי בפומיה וימליל עמהון ית כל יי
דאיפקדיניה׃ ויהי גברא דלא יקביל מן פתגמי דימליל בשמי מימרי יתבע מיניה׃
ברם נביא דירשע למללא פתגמא בשמי ית דלא פקדתיה למללא ודי מליל בשום
טעות עממיא ויתקטל נביא ההוא׃ וארי תאמר בלבך איכדין נידע ית פתגמא דלא

Interp.chal.

a mortuis. qm̃ deteſtabilis eſt corã dño ois qui facit hec: ⁊ ppter abominatiões iſtas dñs de⁹ tuus eijciet illos a facie tua. pfect⁹ eris in timore dñi dei tui. qm̃ ppl'i iſti q̃s tu poſſidebis: augures ⁊ diuinos audiũt. Te aũt nõ ſic inſtituit dñs de⁹ tuus. pphetã de medio tui de fribus tuis ſicut me ſuſcitabit tibi dñs deus tu⁹: illi obedietis. iuxta oia q̃ petiſti a facie dñi dei tui in oreb in die cõgregationis: dicẽs. Non addã audire vocẽ verbi dñi dei mei: ⁊ ignẽ magnũ hunc nõ videbo ampli⁹: ne moriar. et ait dñs mihi. Recte locuti ſunt: prophetã ſuſcitabo eis de medio fratrũ ſuoꝝ ſicut tu es: ⁊ dabo verba prophetie mee in ore eius: ⁊ loquetur cum eis oia que precepero illi. Et ſi aliq̃s vir non obedierit verbis meis q̃ locutus fuerit in noie meo: verbum meũ exquiret ab eo. Propheta autẽ qui impie egerit vt loquatur verbũ in nomine meo quod nõ precepi ei vt loqueretur: ⁊ qui locutus fuerit in noie idoloꝝ populoꝝ: occidatur propheta ille. Et ſi dixeris in corde tuo. Quomodo ſciemus verbũ quod non

Primitiua chal.

מות רחק תרך
הוה
עון
קום קבל
אמר יסף שמע
חזה מות תקן
קום נתן
פקד קבל אמר
תבע רשע
טעה קטל

© Biblioteca Nacional de España

דִּבְּרוֹ יְהוָה׃ אֲשֶׁר יְדַבֵּר הַנָּבִיא
בְּשֵׁם יְהוָה וְלֹא יִהְיֶה הַדָּבָר וְלֹא — הָיָה
יָבֹא הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר לֹא דִבְּרוֹ — בּוֹא
יְהוָה בְּזָדוֹן דִּבְּרוֹ הַנָּבִיא לֹא — זוד
תָגוּר מִמֶּנּוּ׃ כִּי יַכְרִית — גור כָּרַת

Cap. xix.

יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ אֶת אַרְצָם
וִירִשְׁתָּם וְיָשַׁבְתָּ בְעָרֵיהֶם — עִיר
וּבְבָתֵּיהֶם׃ שָׁלוֹשׁ עָרִים תַּבְדִּיל — בַּיִת שָׁלֹשׁ עִיר
לָךְ בְּתוֹךְ אַרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה — בָּדַל
אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ׃ תָּכִין לְךָ — יָרַשׁ כּוּן
הַדֶּרֶךְ וְשִׁלַּשְׁתָּ אֶת גְּבוּל אַרְצְךָ — גָּבַל
אֲשֶׁר יַנְחִילְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהָיָה — נָחַל
לָנוּס שָׁמָּה כָּל רֹצֵחַ׃ וְזֶה דְּבַר — נוּס
הָרֹצֵחַ אֲשֶׁר יָנוּס שָׁמָּה וָחָי — חָיָה
אֲשֶׁר יַכֶּה אֶת רֵעֵהוּ בִּבְלִי דַעַת — נָכָה בָּל יָדַע
וְהוּא לֹא שֹׂנֵא לוֹ מִתְּמֹל שִׁלְשׁוֹם׃
וַאֲשֶׁר יָבֹא אֶת רֵעֵהוּ בַיַּעַר לַחְטֹב — בּוֹא
עֵצִים וְנִדְּחָה יָדוֹ בַגַּרְזֶן לִכְרֹת — דָּחָה
הָעֵץ וְנָשַׁל הַבַּרְזֶל מִן הָעֵץ וּמָצָא
אֶת רֵעֵהוּ וָמֵת הוּא יָנוּס אֶל — מוּת נוּס
אַחַת הֶעָרִים הָאֵלֶּה וָחָי׃ פֶּן — עִיר
יִרְדֹּף גֹּאֵל הַדָּם אַחֲרֵי הָרֹצֵחַ כִּי — רָדַף
יֵחַם לְבָבוֹ וְהִשִּׂיגוֹ כִּי יִרְבֶּה — נָשַׂג רָבָה
הַדֶּרֶךְ וְהִכָּהוּ נָפֶשׁ וְלוֹ אֵין מִשְׁפַּט — נָכָה שָׁפַט
מָוֶת כִּי לֹא שֹׂנֵא הוּא לוֹ מִתְּמוֹל — תָּמַל
שִׁלְשׁוֹם׃ עַל כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ — צָוָה

est locutus. hoc hēbis ſignū. Quod in nomine dñi ꝓpheta ille ꝓdixerit: & non euenerit: hoc dominus non eſt locutus: ſed ꝑ tumore animi ſui ꝓpheta confinxit: & idcirco nō timebis eū. Ca. 19.

Cum diſperderit dñs deus tuus gētes: quarū tibi traditurus ē terram: & poſſederis eam: habitaueriſq; in vrbibus ei⁹ & in edibus: tres ciuitates ſeparabis tibi in medio terre quā dñs deus tuus dabit tibi in poſſeſſiōem: ſternēs diligēter viā & in tres eq̄liter ꝑtes totam terre tue prouinciā diuides: vt habeat e vicino q ꝓp homicidiū profugus ē: quo poſſit euadere. Hec erit lex homicide fugientis cuius vita ſeruāda eſt. Qui ꝑcuſſerit proximū ſuū neſciens: & qui heri & nudiuſtertius nullū cōtra eū odiū habuiſſe cōprobatur: ſed abiiſſe cū eo ſimpliciter ī ſiluā ad ligna cedēda: & in ſucciſiōe lignorū ſecuris fugerit manu: ferrūq; lapſū de māubrio amicū eius ꝑcuſſerit & occiderit: hic ad vnā ſupradictarū vrbiū cōfugiet & viuet: ne forſitan proximus eius cuius effuſus ē ſāguis: dolore ſtimulatus ꝑſequatur & apphēdat eū ſi lōgior via fuerit: & ꝑcutiat aīam eius q nō ē re⁹ mortis: qa nullum cōtra eum qui occiſus eſt odium prius habuiſſe monſtratur. Idcirco precipio tibi:

dñi: ⁊ nō factū fuerit ṽbū: ⁊ nō euenerit hoc
κυρίου, καὶ μὴ γένηται τὸ ῥῆμα, καὶ μὴ συμβῇ, τοῦτο
ṽbū nō locutus ē dñs: in impietate locutus ē
τὸ ῥῆμα, ὃ οὐκ ἐλάλησε κύριος, ἐν ἀσεβείᾳ ἐλάλησεν
propheta: nō timebitis ab eo.
ὁ προφήτης, οὐκ ἀφέξεσθε ἀπ' αὐτοῦ. Ca. 19.

Si āt diſꝑdiderit dñs deus tuus gētes: — A
ἐὰν δὲ ἀφανίσῃ κύριος ὁ θεός σου τὰ ἔθνη,
quas deus tu⁹ dat tibi terrā eaꝝ: ⁊ poſ
ἃ ὁ θεός σου δίδωσί σοι τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ κατα
ſederis eos: ⁊ hitaueris in — Exo. 21
κληρονομήσῃς αὐτούς, καὶ κατοικήσῃς ἐν ταῖς — Nu. 35
vrbibus eoꝝ ⁊ in edibus eoꝝ: tres vr — b.
πόλεσιν αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν, τρεῖς πό — Ioſ. 20.
bes ſeꝑabis tibi in medio t̄re tue: q̄ dñs — a.
λεις διαστελεῖς σεαυτῷ ἐν μέσῳ τῆς γῆς σου, ἧς κύριος
deus tuus dat tibi. cōiecta tibi viā: ⁊ trifariā
ὁ θεός σου δίδωσί σοι. στόχασαί σοι τὴν ὁδόν, καὶ τρι
diuides terios terre tue: q̄ diuidit tibi do
μεριεῖς τὰ ὅρια τῆς γῆς σου, ἣν καταμερίζει σοι κύ
minus deus tuus: ⁊ erit refugiū illic omi
ριος ὁ θεός σου, καὶ ἔσται καταφυγὴ ἐκεῖ παντὶ
homicide. hec āt erit lex homi
φονευτῇ. τοῦτο δὲ ἔσται τὸ πρόσαγμα τοῦ φονευ
cide: q̄ fugerit illuc: ⁊ viuet: q̄ ꝑcuſſe
τοῦ, ὃς ἂν φύγῃ ἐκεῖ, καὶ ζήσεται, ὃς ἂν πατά
rit ꝓximū ſuū inuolūtarie: ⁊ hic nō odio — B
ξῃ τὸν πλησίον αὐτοῦ ἀκουσίως, καὶ οὗτος οὐ μι
hñs eū añ heri ⁊ añ terciū: ⁊ q̄
σῶν αὐτὸν πρὸ τῆς ἐχθὲς καὶ πρὸ τῆς τρίτης, καὶ ὃς
intrauerit cū ꝓximo ſuo in ſiluā ad ꝯgre
ἂν εἰσέλθῃ μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ εἰς τὸν δρυμὸν συνα
gāda ligna: ⁊ ꝑcuſſa fuerit man⁹ eius ſecuri ſcin
γαγεῖν ξύλα, καὶ ἐκκρουσθῇ ἡ χεὶρ αὐτοῦ τῇ ἀξίνῃ κόπτον
dētis lignū ⁊ excidēs ferrū a ligno: ꝑcuſſe
τος τὸ ξύλον, καὶ πεσὸν τὸ σιδήριον ἀπὸ τοῦ ξύλου, τύ
rit ꝓximū: ⁊ mortu⁹ fuerit: hic cōfugiet
χῃ τοῦ πλησίον, καὶ ἀποθάνῃ, οὗτος καταφεύξεται
in vnā vrbiū haꝝ: ⁊ viuet: vt nō
εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων, καὶ ζήσεται, ἵνα μὴ
ꝑſeq̄ns ꝓpiquus ſāguine poſt
διώξας ὁ ἀγχιστεύων τοῦ αἵματος ὀπίσω τοῦ
homicidā: qm̄ inflamatus ē corde
φονεύσαντος, ὅτι παρατεθέρμανται τῇ καρδίᾳ
ſuo ⁊ apprehēdat eū: ſi lōgior fuerit
αὐτοῦ καὶ καταλάβῃ αὐτόν, ἐὰν μακροτέρα ᾖ
via: ⁊ ꝑcutiat eius aīaꝫ: ⁊
ἡ ὁδός, καὶ πατάξῃ αὐτοῦ τὴν ψυχήν, καὶ
moriatur. ⁊ huic nō eſt iudiciū mortis:
ἀποθάνῃ. καὶ τούτῳ οὐκ ἔστι κρίσις θανάτου·
qm̄ nō odio hñs erat illū añ heri ⁊ añ
ὅτι οὐ μισῶν ἦν αὐτὸν πρὸ τῆς ἐχθὲς καὶ πρὸ τῆς
terciū. ꝓp hoc ego tibi ꝓcipio verbū hoc:
τρίτης. διὰ τοῦτο ἐγώ σοι ἐντέλλομαι τὸ ῥῆμα τοῦτο,

Tranſla. Chal.

מַלְלֵיהּ יְיָ׃ דִּי מַלֵּיל נְבִיָּא בִּשְׁמָא דַּייָ וְלָא יְהֵי פִּתְגָּמָא וְלָא יִתְקַיַּם הוּא פִּתְגָּמָא
דְּלָא מַלְלֵיהּ יְיָ בְּרֶשַׁע מַלְלֵיהּ נְבִיָּא לָא תִדְחַל מִינֵּיהּ׃

Ca. xix.

אֲרֵי יְשֵׁיצֵי יְיָ אֱלָהָךְ יָת עַמְמַיָּא דַּייָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ יָת אַרְעֲהוֹן וְתֵירְתִינוּן וְתֵתֵּב
בְּקִרְוֵיהוֹן וּבְבָתֵּיהוֹן׃ תְּלָת קִרְוִין תַּפְרֵישׁ לָךְ בְּגוֹ אַרְעָךְ דַּייָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ לְמֵירְתַהּ׃
תַּתְקֵין לָךְ אוֹרְחָא וּתְתַלֵּית יָת תְּחוּם אַרְעָךְ דְּיַחְסְנִינָךְ יְיָ אֱלָהָךְ וִיהֵי לְמֵעְרוֹק
לְתַמָּן כָּל קָטוֹלָא׃ וְדֵין פִּתְגָּם קָטוֹלָא דְּיֵעְרוֹק לְתַמָּן וְיִתְקַיַּם דִּקְטוֹל יָת חַבְרֵיהּ בְּלָא
מַדְּעֵיהּ וְהוּא לָא סָנֵי לֵיהּ מֵאִתְמָלֵי וּמִדְּקַמּוֹהִי׃ וּדְיֵיעוֹל עִם חַבְרֵיהּ בְּחוּרְשָׁא לְמִקַּץ
אָעִין וְתִתְמְרַג יְדֵיהּ בְּבַרְזְלָא לְמִקְצֵי אָעָא וְיִשְׁתְּלֵיף בַּרְזְלָא מִן אָעָא וְיַשְׁכַּח יָת חַבְרֵיהּ
וִימוּת הוּא יֵעְרוֹק לַחֲדָא מִן קִרְוַיָּא הָאִלֵּין וְיִתְקַיַּם׃ דִּילְמָא יִרְדּוֹף גָּאֵל דְּמָא בָּתַר
קָטוֹלָא אֲרֵי יֵחַם לִבֵּיהּ וְיִדְבְּקִינֵּיהּ אֲרֵי תִסְגֵּי אוֹרְחָא וְיִקְטְלִינֵּיהּ נְפַשׁ וְלֵיהּ לֵית
חוֹבַת דִּין דִּקְטוֹל אֲרֵי לָא סָנֵי הוּא לֵיהּ מֵאִתְמָלֵי וּמִדְּקַמּוֹהִי׃ עַל כֵּן אֲנָא מְפַקֵּד לָךְ

Interp̄. chal.

locutus eſt dñs: Propheta q̄ locutus fuerit verbū in noīe dñi: ⁊ non euenerit neq; firmatū fuerit: hoc eſt verbum quod dominus nō eſt locutus: ſed impie locutus eſt illud propheta: non timeatis eum. Ca. 19.

Cum autem diſperdiderit dñs deus tuus gentes quarū terrā dabit tibi: ⁊ poſſederis eam ⁊ habitaueris in vrbibus earū ⁊ in domib⁹ eaꝝ: tres ciuitates ſeparabis tibi in medio terre tue quaꝫ dñs deus tuus dabit tibi vt poſſideas eam: ⁊ ſternes tibi viā ⁊ in tres partes diuides terminū terre tue quā dñs de⁹ tuus poſſidere te faciet. et erūt vt fugiat illuc homicida. Et hec erit lex homicide qui fugiet illuc vt viuat: q̄ occiderit ꝓximū ſuū neſciens: ⁊ ipſe nō erat inimic⁹ eius heri ⁊ nudiuſterti⁹: ⁊ q̄ ingreſſus fuerit cū proximo ſuo in ſiluā vt ſuccidat ligna: ⁊ ferrū fugerit manū eius ſuccidēdo ligna: ⁊ elapſum fuerit ferrū de manubrio ⁊ īuenerit ꝓximū eius ⁊ mortu⁹ fuerit: ille fugiat ad vnā vrbiū iſtarū ⁊ viuet: ne forte ꝑſequatur propinqu⁹ ſanguinis homicidā: cum incaluerit cor eius ⁊ apprehēdat eum: ſi longa fuerit via: ⁊ occidat animā eius: qui non eſt reus iudicij mortis. qm̄ non oderat illū ab heri ⁊ nudiuſterti⁹. ideo ego ꝓcipio tibi

Primitiua chal.

קוּם דְּחַל שְׁצָא
יְרַת יְתַב קְרַת
בַּיִת פְּרַשׁ יְרַת
תַּקֵּן תְּלַת חֲסַן
הֲוָה עֲרַק קוּם
יְדַע שְׂנָא תְּמַל
קְמָא עוֹל קוּץ
מְרַג שְׁלַף שְׁכַח
מוּת עֲרַק קוּם
רְדַף דְּבַק סְגָא
קְטַל דּוּן פְּקַד

© Biblioteca Nacional de España

C dicẽs: tres vrbes diuides tibi. ſi ãt di=
λέγων, τρεῖς πόλεις διαστελεῖς σεαυτῷ. ἐὰν δὲ ἐμ=
5.12.a. latauerit dñs deus tuus terĩos tuos: quẽadmo
πλατύνει κύριος ὁ θεός σου τὰ ὅριά σου, ὃν τρό=
dũ iurauit pr̃ibus tuis: ⁊ dederit tibi do
πον ὤμοσε τοῖς πατράσι σου, καὶ δῷ σοι κύ=
minus cũctã terrã: q̃ dixit dñs ſe daturũ
ριος πᾶσαν τὴν γῆν, ἣν εἶπε κύριος δοῦναι τοῖς
pr̃ibus tuis: ſi audieris vt facias oĩa
πατράσι σου, ἐὰν εἰσακούσῃς ποιεῖν πάσας τὰς
p̃cepta hec: q̃ ego p̃cipio tibi hodie:
ἐντολὰς ταύτας, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον,
vt diligas dñm deũ tuũ: vt ambules in oĩbus
ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου, πορεύεσθαι ἐν πάσαις
viĳs eius oĩbus diebus: ⁊ ad
ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ προσ
des tibi adhuc tres ciuitates ad tres
θήσεις σεαυτῷ ἔτι τρεῖς πόλεις πρὸς τὰς τρεῖς
iſtas. ⁊ nõ effundetur ſãguis inoxius ſup̃
ταύτας. καὶ οὐκ ἐκχυθήσεται αἷμα ἀναίτιον ἐπὶ
terrã: q̃ dñs deus tuus dat tibi ĩ poſſeſſiõez:
τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ,
⁊ nõ erit in te ſãguinis reus. ſi ãt fuerit
καὶ οὐκ ἔσται ἐν σοὶ αἵματι ἔνοχος. ἐὰν δὲ γένηται
hõ odio hñs proximũ ſuũ: ⁊ inſidi
ἄνθρωπος μισῶν τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἐνεδρεύ=
ans illi: ⁊ inſurrexerit cõtra illũ: ⁊ p̃cuſſerit e=
ων αὐτόν, καὶ ἐπαναστῇ ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ πατάξῃ αὐ
ius aĩaz: ⁊ mortuꝰ fuerit: ⁊ fugerit ad vnã
τοῦ τὴν ψυχήν, καὶ ἀποθάνῃ, καὶ φύγῃ εἰς μίαν τῶν
vrbiũ iſtaꝝ: ⁊ accipiẽt eũ illinc: ⁊
πόλεων τούτων, καὶ λήψονται αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ
tradent illũ in manus p̃pinquo
παραδώσουσιν αὐτὸν εἰς χεῖρας τῷ ἀγχιστεύοντι τοῦ
ſanguĩe: ⁊ morietur. nõ parcet oculus
αἵματος, καὶ ἀποθανεῖται. οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός
tuus ſup̃ eũ: ⁊ purgabis ſãguinẽ innoxiũ ex iſ
σου ἐπ᾽ αὐτῷ, καὶ καθαριεῖς τὸ αἷμα τὸ ἀναίτιον ἐξ Ἰσ
rael: ⁊ bñ tibi erit. nõ cõmouebis terĩos pro=
ραήλ, καὶ εὖ σοι ἔσται. οὐ μετακινήσεις ὅρια τοῦ πλη
ximi tui: q̃s fixerũt priores te in poſſeſſiõe
σίον σου, ἃ ἔστησαν οἱ πρότερόν σου ἐν τῇ κληρονομίᾳ
D tua: q̃ poſſediſti in t̃ra: q̃ dñs deus
puer. σου, ἣν κατεκληρονόμησας ἐν τῇ γῇ, ἣν κύριος ὁ θεός
12.c. tuus dat tibi in poſſeſſiõez. nõ ſtabit teſtis vnꝰ
σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ. οὐκ ἐμμενεῖ μάρτυς εἷς
ad teſtificãdũ cõtra hoĩem ſ̃m oĩe facinus
μαρτυρῆσαι κατὰ ἀνθρώπου κατὰ πᾶσαν ἀδικίαν
⁊ ſ̃m oẽ pctm̃ ⁊ ſ̃m oĩe deli
καὶ κατὰ πᾶν ἁμάρτημα καὶ κατὰ πᾶσαν ἁμαρτί=
ctũ: qd̃ peccauerit. in ore duoꝝ teſtiũ ⁊
αν, ἣν ἂν ἁμάρτῃ. ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ
Infra. in ore triũ teſtiũ ſtabit
17.c. ἐπὶ στόματος τριῶν μαρτύρων στήσεται

vt tres ciuitates equales
intra ſe ſpacii diuidas.
Cũ ãt dilatauerit dñs
deus tuus
termĩos tuos ſicut iura
uit patribus tuis:
& dederit tibi cũctam
terrã quã eis pollicitus
eſt: ſi tñ cuſtodieris
mãdata eius & feceris
que
hodie precipio tibi: vt
diligas
dñm deum tuũ: & am
bules in viis eius omni
tempore: addes tibi
tres alias
ciuitates: & ſupradicta
rũ triũ vrbiũ nũerũ du
plicabis: vt nõ effũda=
tur ſanguis ĩnoxius in
medio terre quã domi
nus deus tuus dabit ti=
bi poſſidẽdã: ne ſis ſan
guinis reus. Si qs ãt
odio hñs p̃ximũ ĩſidia
tus fuerit vite eius: ſur
genſq̃ p̃cuſſerit illũ &
mortuus fuerit: fugerit
q̃ ad vnam de ſupradi
ctis vrbibus: mittẽt ſe
niores ciuitatis illius &
arripiẽt eũ de loco effu
gii: tradẽtq̃ in mãu p̃
ximi cuiꝰ ſãguis effuſus
ẽ: & morietur. Nõ mi=
ſereberis eius: & aufe
res noxiũ ſanguinẽ de
iſrael: vt bñ ſit tibi. Nõ
aſſumes & trãſferes ter
mĩos p̃ximi tui quos fi
xerũt priores in poſſeſ
ſione tua: quam
dñs deus tuus dabit ti
bi ĩ terrã quã acceperis
poſſidendam. Non ſta
bit teſtis vnus cõtra a
liquem quicquid illud
peccati & facinoris fue
rit: ſed in ore duorum
aut trium teſtiũ ſtabit

לֵאמֹר שָׁלֹשׁ עָרִים תַּבְדִּיל לָךְ׃
וְאִם יַרְחִיב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת
גְּבֻלְךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ
וְנָתַן לְךָ אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּבֶּר
לָתֵת לַאֲבֹתֶיךָ׃ כִּי תִשְׁמֹר אֶת כָּל
הַמִּצְוָה הַזֹּאת לַעֲשֹׂתָהּ אֲשֶׁר
אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלָלֶכֶת בִּדְרָכָיו כָּל
הַיָּמִים וְיָסַפְתָּ לְךָ עוֹד שָׁלֹשׁ
עָרִים עַל הַשָּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה׃ וְלֹא
יִשָּׁפֵךְ דָּם נָקִי בְּקֶרֶב אַרְצְךָ
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה
וְהָיָה עָלֶיךָ דָּמִים׃ וְכִי יִהְיֶה אִישׁ
שֹׂנֵא לְרֵעֵהוּ וְאָרַב לוֹ וְקָם עָלָיו
וְהִכָּהוּ נֶפֶשׁ וָמֵת וְנָס אֶל אַחַת
הֶעָרִים הָאֵל׃ וְשָׁלְחוּ זִקְנֵי עִירוֹ
וְלָקְחוּ אֹתוֹ מִשָּׁם וְנָתְנוּ אֹתוֹ
בְּיַד גֹּאֵל הַדָּם וָמֵת׃ לֹא תָחוֹס
עֵינְךָ עָלָיו וּבִעַרְתָּ דַם הַנָּקִי
מִיִּשְׂרָאֵל וְטוֹב לָךְ׃ לֹא תַסִּיג
גְּבוּל רֵעֲךָ אֲשֶׁר גָּבְלוּ רִאשֹׁנִים
בְּנַחֲלָתְךָ אֲשֶׁר תִּנְחַל בָּאָרֶץ אֲשֶׁר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ׃
לֹא יָקוּם עֵד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל
עָוֺן וּלְכָל חַטָּאת בְּכָל חֵטְא
אֲשֶׁר יֶחֱטָא עַל פִּי שְׁנֵי עֵדִים
אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם

רָחַב
שָׁבַע
נָתַן שָׁמַר
צִוָּה עָשָׂה
הָלַךְ
יוֹם
עִיר
שָׁפַךְ נָקָה
הָיָה
קוּם
נָכָה מוּת נוּס
חוּס
נָקָה
נָסַג
גָּבַל רָאָה
נָחַל
יָרַשׁ
עוּד
חָטָא
פֶּה שָׁנָה
קוּם

Tranſla.Chal.

לְמֵימַר תְּלָת קִרְוִין תַּפְרֵישׁ לָךְ׃ וְאִם יַפְתֵּי יְיָ אֱלָהָךְ יָת תְּחוּמָךְ כְּמָא דְקַיֵּים לַאֲבָהָתָךְ
וְיִתֵּן לָךְ יָת כָּל אַרְעָא דְּמַלֵּיל לְמִיתַּן לַאֲבָהָתָךְ׃ אֲרֵי תִיטַּר יָת כָּל תַּפְקֵדְתָּא הָדָא
לְמֶיעְבְּדַהּ דַּאֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ יוֹמָא דֵין לְמִרְחַם יָת יְיָ אֱלָהָךְ וּלְמְהָךְ בְּאוֹרְחָן דְּתַקְנָן
קֳדָמוֹהִי כָּל יוֹמַיָּא וְתוֹסֵיף לָךְ עוֹד תְּלָת קִרְוִין עַל תְּלָת אִילֵין׃ וְלָא יִשְׁתְּפֵיךְ דַּם זַכַּאי
בְּגוֹ אַרְעָךְ דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ אַחְסָנָא וִיהֵי עֲלָךְ חוֹבַת דִּין דִּקְטוֹל׃ וַאֲרֵי יְהֵי גְבַר סָנֵי
לְחַבְרֵיהּ וְיִכְמוֹן לֵיהּ וִיקוּם עֲלוֹהִי וְיִקְטְלִינֵּיהּ נְפַשׁ וִימוּת וְיֵעֲרוֹק לַחֲדָא מִן קִרְוַיָּא
הָאִלֵּין׃ וְיִשְׁלְחוּן סָבֵי קַרְתֵּיהּ וְיִדְבְּרוּן יָתֵיהּ מִתַּמָּן וְיִמְסְרוּן יָתֵיהּ בְּיַד גָּאֵל דְּמָא
וִימוּת׃ לָא תְחוּס עֵינָךְ עֲלוֹהִי וּתְפַלֵּי אֲשְׁדֵי דַּם זַכַּי מִיִּשְׂרָאֵל וְיֵיטַב לָךְ׃ לָא תְשַׁנֵּי
תְּחוּמָא דְחַבְרָךְ דִּתְחִימוּ קַדְמָאֵי בְּאַחְסַנְתָּךְ דְּתַחְסִין בְּאַרְעָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ
לְמֵירְתַהּ׃ לָא יְקוּם סָהִיד חַד בִּגְבַר לְכָל עֲוָיָן וּלְכָל חוֹבִין בְּכָל חֵטְא דְּיֶחֱטֵי עַל מֵימַר
תְּרֵין סָהֲדִין אוֹ עַל מֵימַר תְּלָתָא סָהֲדִין יִתְקַיַּים

Interp̃.chal.

dicens. Tres ciuitates ſeparabis tibi. et qñ dilataue rit dñs deus tuus terminũ tuuz ſicut iurauit pr̃ibus tuis: ⁊ dederit tibi oẽm terrã quã locutus eſt vt daret patribus tuis: ſi cuſtodieris oĩa precepta hec: vt fa= cias q̃ ego precipio tibi hodie: vt diligas dñz deũ tuũ et vt ambules in viĳs q̃ recte ſunt corã eo oĩbus diebꝰ: addes tibi alias tres ciuitates preter tres illas. et nõ effundetur ſanguis innocẽs in medio terre tue: quaz dominus deus tuus dabit tibi in poſſeſſionẽ: ne ſit in te reatus iudicĳ mortis. Et qñ vir oderit p̃ximũ ſuũ: ⁊ inſidiatus fuerit ei: ⁊ ſurrexerit cõtra eum ⁊ occide rit animã eius: ⁊ mortuus fuerit: ⁊ fugerit ad vnã de ciuitatibꝰ iſtis: mittẽt ſeniores ciuitatis illiꝰ ⁊ tollent eum inde: ⁊ tradẽt eũ in manu p̃pinqui ſanguinis vt moriat. Non parcat ei oculus tuꝰ: ⁊ auferes effunden tem ſanguinẽ innocentem de iſrael: vt bene ſit tibi. Non transferas terminũ p̃ximi tui quẽ conſtituerũt priores in poſſeſſione tua: quã poſſidebis in terra q̃ dñs deus tuus dabit tibi vt poſſideas eã. Non ſtabit teſtis vnus cõtra virũ in oĩbus iniquitatibus ⁊ in oĩ= bus delictis et in omni peccato quod peccauerit. ſed in ore duorum aut trium teſtium ſtabit

Primitiua chal.
אֲמַר פְּרַשׁ פְּתָה
קוּם נְתַן נְטַר
עֲבַד רְחַם הֲלַךְ
יְסַף קְרַב שְׁפַךְ
זְכָה חֲסַן דּוּן
הֲוָה שְׂנָא כְּמַן
קוּם קְטַל מוּת
שְׁלַח עוּר דְּבַר
מְסַר חוּס פְּלָה
זְכָה שְׁנָה חֲסַן
יְרַת קוּם עֲנָה

© Biblioteca Nacional de España

ענה סרר
רוב פנה
היה יום
יטב
אח עשה
רע שאר
שמע
חוס

Ca.xx.
יצא לחם
ראה
רבב מן ירא
עלה
רכך
חפז
ערץ פנה

דבר: כי יקום עד חמס באיש
לענות בו סרה: ועמדו שני
האנשים אשר להם הריב לפני
יהוה לפני הכהנים והשפטים
אשר יהיו בימים ההם: ודרשו
השפטים היטב והנה עד שקר
העד שקר ענה באחיו: ועשיתם
לו כאשר זמם לעשות לאחיו
ובערת הרע מקרבך: והנשארים
ישמעו ויראו ולא יספו לעשות
עוד כדבר הרע הזה בקרבך:
ולא תחוס עינך נפש בנפש עין
בעין שן בשן יד ביד רגל ברגל:
כי תצא למלחמה
על איבך וראית סוס ורכב עם
רב ממך לא תירא מהם כי
יהוה אלהיך עמך המעלך מארץ
מצרים: והיה כקרבכם אל
המלחמה ונגש הכהן ודבר אל
העם: ואמר אלהם שמע ישראל
אתם קרבים היום למלחמה
על איביכם אל ירך לבבכם
אל תיראו ואל תחפזו ואל
תערצו מפניהם: כי יהוה אלהיכם
ההלך עמכם להלחם לכם עם
איביכם להושיע אתכם: ודברו
השטרים אל העם לאמר מי

Trāſla. B. Hiero.

oē verbū. Si ſteterit teſtis mēdax cōtra hominē accuſans eū pūaricationis: ſtabūt ambo quorum cauſa eſt ante dñm in cōſpectu ſacerdotum & iudicum qui fuerint in diebus illis. Cūq; diligentiſſime perſcrutantes inuenerint falſum teſtē dixiſſe cōtra fratrē ſuū mēdacium: reddēt ei ſicut fratri ſuo facere cogitauit: & auferes malū de medio tui: vt audiētes ceteri timorē hēant: & nequaq̄ talia audeant facere. Nō miſereberis eius: ſed aīam p aīa: oculum pro oculo: dētē p dente: manū p manu: pedē p pede exiges

Ca.20

SI exieris ad bellum cōtra hoſtes tuos: & videris eqtat⁹ & currus & maiorē q̄ tu habeas aduerſarii exercit⁹ multitudinē: nō timebis eos quia dñs deus tuus tecū ē: qui eduxit te de terra egypti. Appropīquāte āt iā prelio ſtabit ſacerdos añ aciem: & ſic loqtur ad populū. Audi iſrael. Vos hodie cōtra inimicos veſtros pugnam cōmittitis: nō ptimeſcat cor vrm. Nolite metuere: nolite cedere: nec formidetis eos: quia dominus deus veſter in medio veſtri ē: & p vobis cōtra aduerſarios dimicabit: vt eruat vos de periculo. Duces quoq; p ſingulas turmas audiente exercitu pclamabūt. Quis ē

Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina

omne vbū. ſi āt ſteterit teſtis iniuſtus cōtra ho
πᾶν ῥῆμα. ἐὰν δὲ καταστῆ μάρτυς ἄδικος κατὰ ἀν- 8.17.b
mine: accuſans eū impietatis: ⁊ ſtabūt Math.
θρώπου, καταλέγων αὐτοῦ ἀσέβειαν, καὶ στήσονται 18.b.
duo hoies: qb⁹ eſt ipis cōtrouerſia corā Joan.
οἱ δύο ἄνθρωποι, οἷς ἐστὶν αὐτοῖς ἡ ἀντιλογία ἔναντι 8.c.
dño: ⁊ corā ſacerdotib⁹: ⁊ corā iudicib⁹: 2.Cor.
κυρίου, καὶ ἔναντι τῶν ἱερέων, καὶ ἔναντι τῶν κριτῶν, 13.a.
qui fuerint in diebus illis: ⁊ pſcrutauerīt 1.timo.
οἳ ἂν ὦσιν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἐξετάσωσιν 5.d.
iudices diligēter: ⁊ ecce teſtis iniuſtus teſtifi Heb.
οἱ κριταὶ ἀκριβῶς, καὶ ἰδοὺ μάρτυς ἄδικος ἐμαρτύ- 10.c.
cat⁹ ē iniuſta: ɔtra ſtetit aduerſus frēm ſuū: ⁊ fa
ρησεν ἄδικα, ἀντέστη κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ποι
cietis illi queadmodū neqter cogitauerat facere ɔtra
ήσετε αὐτῷ ὃν τρόπον ἐπονηρεύσατο ποιῆσαι κατὰ
frēm ſuū. ⁊ auferetis malū ex vobis ip-
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. καὶ ἐξαρεῖτε τὸ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐ-
ſis. ⁊ reliqui audiētes timebūt: ⁊
τῶν. καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀκούσαντες φοβηθήσονται, καὶ
nō addent vltra facere ſm vbū ma
οὐ προσθήσουσιν ἔτι ποιεῖν κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ πονη-
lū hoc in vobis. nō parcet oculus tuus ſup
ρὸν τοῦτο ἐν ὑμῖν. οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ᾽ Exo.
eū: aiaʒ pro aia: oculū pro oculo: 21.c.
αὐτῷ, ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, Leui.
dentē pro dente: manū pro manu: pedē pro 24.c.
ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος, χεῖρα ἀντὶ χειρός, πόδα ἀν- Math.
pede: ſm qð dederit maculā pximo: ſic 5.f.
τὶ ποδός, καθότι ἂν δῷ μῶμον τῷ πλησίον, οὕ-
dabitis illi.
τω δώσετε αὐτῷ.

Ca.20.

SI āt exieris in bellū cōtra hoſtes tuos: A
ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου,
⁊ videris eqtatū ⁊ aſcēſorē ⁊ pplʒ maiorē te:
καὶ ἴδῃς ἵππον καὶ ἀναβάτην καὶ λαὸν πλείονά σου,
nō timebis ab eis: qm dñs deus tuus tecū: q
οὐ φοβηθήσῃ ἀπ᾽ αὐτῶν, ὅτι κς ὁ θς σου μετὰ σοῦ, ὁ
eduxit te de tra egypti. ⁊ erit qñ appi
ἀναβιβάσας σε ἐκ γῆς αἰγύπτου. καὶ ἔσται ὅταν ἐγγί-
queris prelio: ⁊ accedēs ſacerdos: loqtur
σῃς τῷ πολέμῳ, καὶ προσεγγίσας ὁ ἱερεύς, λαλήσει
pplo: ⁊ dicet ad eos: audi iſrael vos acceditis
τῷ λαῷ, καὶ ἐρεῖ πρὸς αὐτούς, ἄκουε ἰσραήλ ὑμεῖς προσπορεύεσθε
hodie in pugnā ɔtra inimicos vros: ne diſſoluat
σήμερον εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, μὴ ἐκλυέσθω ἡ
cor vrm: neq; timeatis neq; turbemini neq; declinetis a
καρδία ὑμῶν, μὴ φοβῆσθε μηδὲ θροῆσθε μηδὲ ἐγκλίνητε ἀπὸ
facie eoꝝ: qm dñs deus vr qui preit vobiſ
προσώπου αὐτῶν, ὅτι κς ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ προπορευόμενος μεθ᾽ ὑ-
cū debellabit vobis inimicos vros: ⁊ ſaluabit vos.
μῶν συνεκπολεμήσει ὑμῖν τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ διασώσει ὑμᾶς.
⁊ loquētur ſcribe ad pplm: dicētes: quis
καὶ λαλήσουσιν οἱ γραμματεῖς πρὸς τὸν λαόν, λέγοντες, τίς

Pritiua chal.

סהד סהד קום
דון הוה בעה
יאה סהד עבד
כלל שאר שמע
דחל חוס
שן
נפק נגח חבא
סנא דחל אמר
נסק הוה קרב
מלל זוע בהת
דבר
פרק אמר

Interp. chal.

verbū. Si ſteterit teſtis falſus cōtra virū vt teſtificetur cōtra eum preuaricationē: ſtabunt duo viri quoꝝ eſt cauſa coram dño ⁊ corā ſacerdotibus ⁊ iudicibus qui fuerint in diebus illis: ⁊ requirēt iudices diligēter: et ſi teſtis falſus fuerit ⁊ teſtimoniū falſum teſtificatus eſt cōtra fratrē ſuū: facietis ei ſicut cogitauit facere fratri ſuo: et auferes facientē quod malū eſt de medio tui. Et qui relicti fuerint audient ⁊ timebūt: ⁊ nō addent vt faciāt vltra iuxta verbū hoc peſſimū in medio tui. Non parcat ei oculus tuus: ſed dabis animā pro anima: oculum pro oculo: dentem pro dente: manum pro manu: pedem pro pede.

Ca.20.

SI exieris ad bellum cōtra hoſtes tuos ⁊ videris equos ⁊ quadrigas ⁊ populū multū magis q̄ tu es: ne timeas eos: quoniā verbū dñi dei tui eſt in auxiliū tuū qui eduxit te de terra egypti. Et cum appropinqueritis ad pugnā: accedet ſacerdos ⁊ loqtur ad poplm: ⁊ dicet ei. Audi iſrael vos acceditis hodie ad pugnā contra inimicos veſtros: ne cōmoueatur cor veſtrū: neq; timeatis neq; cōturbemini nec terreamini a facie eorū. quoniā dñs deus veſter ipſe dux erit corā vobis vt pugnet pro vobis cuʒ inimicis veſtris vt eruat vos. Et loquentur duces ad populū dicentes. Quis eſt

Transla. Chal.

פתגמא: ארי יקום סהיד שקר בגבר לאסהדא ביה סטיא: ויקומון תרין גובריא
דילהון דינא קדם יי וקדם כהניא ודיניא דיהון ביומיא האינון: ויתבעון דיניא
יאות והא סהיד שקר סהדא שקרא אסהיד באחוהי: ותעבדון ליה כמא דחשיב
למעבד לאחוהי ותפלי עביד דביש מבינך: ודישתארון ישמעון וידחלון ולא יוספון
למעבד עוד כפתגמא בישא הדין בינך: ולא תחוס עינך נפשא חלף נפשא עינא חלף
עינא שנא חלף שנא ידא חלף ידא רגלא חלף רגלא:

Ca.xx.

ארי תפוק לאגחא קרבא על בעלי דבבך ותחזי סוסון ורתכין עם סגי מינך לא תדחל
מנהון ארי יי אלהך מימריה בסעדך דאסקך מארעא דמצרים: ויהי כמקרבכון
לאגחא קרבא ויתקרב כהנא וימליל עם עמא: ויימר להון שמע ישראל אתון מתקרבין
יומא דין לאגחא קרבא על בעלי דבביכון לא יזוע לבכון לא תדחלון ולא תתבהתון
ולא תתברון מן קדמיהון: ארי יי אלהכון מדבר קדמיכון לאגחא לכון קרב עם בעלי
דבביכון למפרק יתכון: וימללון סרכיא עם עמא למימר מן

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

hō qui edificauit domū nouā: ⁊ nō dedicauit
ὁ ἄνθρωπος ὁ οἰκοδομήσας οἰκίαν καινήν, καὶ οὐκ ἐνεγκαίνισεν
eā: vadat ⁊ reuertatur in domū ſuā:
αὐτήν; πορευέσθω καὶ ἀποστραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ,
ne moriaẗ in bello: ⁊ hō alius dedicabit
μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄνθρωπος ἕτερος ἐγκαινιεῖ
eā. ⁊ quis hō: qui plātauit vineā:
αὐτήν. καὶ τίς ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα,
⁊ nō letatus ē ex ea: vadat ⁊ reuertatur
καὶ οὐκ ηὐφράνθη ἐξ αὐτοῦ; πορευέσθω καὶ ἀποστραφήτω
in domū ſuā: ne moriaẗ in bello: ⁊ hō
εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄνθρωπος
alius letabiẗ ex ea. ⁊ quis hō: qui deſpō
ἕτερος εὐφρανθήσεται ἐξ αὐτοῦ. καὶ τίς ὁ ἄνθρωπος, ὅστις μεμνή
dit vxorē ⁊ nō accepit eā: vadat ⁊ re
στευται γυναῖκα καὶ οὐκ ἔλαβεν αὐτήν; πορευέσθω καὶ ἀπο-
uertatur in domū ſuā: ne moriaẗ in bello:
στραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ,
⁊ hō alius accipiet eā. ⁊ addent
καὶ ἄνθρωπος ἕτερος λήψεται αὐτήν. καὶ προσθήσουσιν οἱ
ſcribe loqui ad pplꝫ: ⁊ dicēt: quis ho
γραμματεῖς λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν, καὶ ἐροῦσι, τίς ὁ ἄν-
mo metuens ⁊ timidus corde: vadat ⁊
θρωπος ὁ φοβούμενος καὶ δειλὸς τῇ καρδίᾳ; πορευέσθω καὶ
reuertaẗ in domū ſuā: ne pauere faciat cor
ἀποστραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ἵνα μὴ δειλιάνῃ τὴν καρ-
fr̄is ſui: ſicut ⁊ ſuū. ⁊ erit qñ
δίαν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὥσπερ καὶ τὴν ἑαυτοῦ. καὶ ἔσται ὅταν
ceſſauerit ſcribe loqn̄tes ad pplꝫ: ⁊ cō-
παύσωνται οἱ γραμματεῖς λαλοῦντες πρὸς τὸν λαόν, καὶ κα-
ſtituēt p̄ncipes exercit⁹ precedētes pplꝫ.
ταστήσουσιν ἄρχοντας τῆς στρατιᾶς προηγουμένους τοῦ λαοῦ.
ſi āt acceſſeris ad ciuitatē ad expugnādū eā: ⁊ voca
ἐὰν δὲ προσέλθῃς πρὸς πόλιν ἐκπολεμῆσαι αὐτήν, καὶ καλέ-
bis eos cū pace: ⁊ erit ſiquidē pacifica reſpōderit
σῃ αὐτοὺς μετ᾽ εἰρήνης, καὶ ἔσται ἐὰν μὲν εἰρηνικὰ ἀποκριθῶσί
tibi: ⁊ aperuerint tibi: erit cūct⁹ populus q̄ inuēti ſūt in ea
σοι, καὶ ἀνοίξωσί σοι, ἔσται πᾶς ὁ λαὸς οἱ εὑρεθέντες ἐν αὐτῇ
erūt tibi tributarij ⁊ ſubditi tibi. ſi āt nō obedie
ἔσονταί σοι φορολογητοὶ καὶ ὑπήκοοί σοι. ἐὰν δὲ μὴ ὑπακού-
rint tibi ⁊ fecerint ꝯtra te bellū: ⁊ obſidebis
σωσί σοι καὶ ποιήσωσι πρός σε πόλεμον, καὶ περικαθιεῖς
eā: ⁊ tradet eā dn̄s deus tuus in manus
αὐτήν, καὶ παραδώσει αὐτὴν κύριος ὁ θεός σου εἰς τὰς χεῖράς
tuas: ⁊ percuties oē maſculinū illius in nece gladij
σου, καὶ πατάξεις πᾶν ἀρσενικὸν αὐτῆς ἐν φόνῳ μαχαίρας
abſq̧ mulierib⁹ ⁊ ſarcina. ⁊ oīa iu-
πλὴν τῶν γυναικῶν καὶ τῆς ἀποσκευῆς. καὶ πάντα τὰ κτή-
mēta ⁊ oīa q̄cūq̧ ſunt in ciuitate: ⁊ oēm
νη καὶ πάντα ὅσα ἂν ὑπάρχῃ ἐν τῇ πόλει, καὶ πᾶσαν
ſarcinā diuides tibi: ⁊ comedes oēm
τὴν ἀπαρτίαν προνομεύσεις σεαυτῷ, καὶ φαγῇ πᾶσαν τὴν
predā hoſtiū tuoꝝ: quos dn̄s deus tuus dat tibi.
προνομὴν τῶν ἐχθρῶν σου, ὧν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι.

Trāſla.B.Hiero.

hō qui edificauit domum nouam: & non dedicauit eā: Vadat & reuertatur in domū ſuā ne forte moriatur ī bello: & alius dedicet eā. Quis eſt hō qui plātauit vineā: & necdum fecit eā eē cōem: de qua veſci oībus liceat: Vadat & reuertatur in domū ſuā: ne forte moriatur ī bello: & alius hō ei⁹ fungatur officio. Quis eſt hō q deſpōdit vxorē: & nō accepit eam: Vadat & reuertatur in domū ſuā: ne forte moriatur in bello: & alius hō accipiat eā. His dictis addet reliq̄ & loqn̄tur ad populū. Quis ē hō formidoloſus & corde pauido: vadat & reuertatur in domū ſuam: ne pauere faciat corda fratrum ſuorū: ſicut ipſe timore pterritus ē. Cūq̧ ſiluerit duces exercitus: & finē loq̄ndi fecerit: vnuſquiſq̧ ſuos ad belladū cūeos p̄parabit. Si qñ acceſſeris ad expugnādā ciuitatē: offeres ei primū pacē. Si recepit & aperuerit tibi portas: cunctus populus q̄ in ea ē ſaluabitur & ſeruiet tibi ſub tributo. Sin autē fedus inire noluerit: & ceperit cōtra te bellū: oppugnabis eā. Cūq̧ tradiderit dn̄s de⁹ tuus illā ī manu tua: pcuties oē q̄d ī ea gn̄is ē maſculini ē ore gladii abſq̧ mulieribus & infātibus iumētis & ceteris q̄ in ciuitate ſunt. Omnē p̄dā exercitui diuides: & comedes de ſpoliis hoſtiū tuorū: q̄ dn̄s deus tuus dederit tibi.

Ter.Heb.

הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בַיִת חָדָשׁ וְלֹא
חֲנָכוֹ יֵלֵךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ פֶּן יָמוּת
בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יַחְנְכֶנּוּ: וּמִי
הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כֶּרֶם וְלֹא חִלְּלוֹ
יֵלֵךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ פֶּן יָמוּת בַּמִּלְחָמָה
וְאִישׁ אַחֵר יְחַלְּלֶנּוּ: וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר
אֵרַשׂ אִשָּׁה וְלֹא לְקָחָהּ יֵלֵךְ וְיָשֹׁב
לְבֵיתוֹ פֶּן יָמוּת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ
אַחֵר יִקָּחֶנָּה: וְיָסְפוּ הַשֹּׁטְרִים לְדַבֵּר
אֶל הָעָם וְאָמְרוּ מִי הָאִישׁ הַיָּרֵא
וְרַךְ הַלֵּבָב יֵלֵךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ וְלֹא
יִמַּס אֶת לְבַב אֶחָיו כִּלְבָבוֹ: וְהָיָה
כְּכַלֹּת הַשֹּׁטְרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם
וּפָקְדוּ שָׂרֵי צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם:
כִּי תִקְרַב אֶל עִיר לְהִלָּחֵם
עָלֶיהָ וְקָרָאתָ אֵלֶיהָ לְשָׁלוֹם:
וְהָיָה אִם שָׁלוֹם תַּעַנְךָ וּפָתְחָה
לָךְ וְהָיָה כָּל הָעָם הַנִּמְצָא
בָהּ יִהְיוּ לְךָ לָמַס וַעֲבָדוּךָ: וְאִם
לֹא תַשְׁלִים עִמָּךְ וְעָשְׂתָה
עִמְּךָ מִלְחָמָה וְצַרְתָּ עָלֶיהָ:
וּנְתָנָהּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּיָדֶךָ וְהִכִּיתָ
אֶת כָּל זְכוּרָהּ לְפִי חָרֶב: רַק
הַנָּשִׁים וְהַטַּף וְהַבְּהֵמָה וְכֹל אֲשֶׁר
יִהְיֶה בָעִיר כָּל שְׁלָלָהּ תָּבֹז
לָךְ וְאָכַלְתָּ אֶת שְׁלַל אֹיְבֶיךָ
אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָךְ:

Pritiua.heb.

שׁוּב מוּת
לָחַם חָנַךְ
חָלַל
לָקַח
רָכַךְ
מָסַס אֵת
כָּלָה
שׂוּר
קָרַב לָחַם
שָׁלַם
עָנָה
מָצָא
הָיָה
עָשָׂה
צוּר
נָכָה
זָכַר פֶּה
נָשָׁה הָיָה
בָּזַז

Tranſla.Chal.

גַּבְרָא דִּבְנָא בֵּיתָא חַדְתָּא וְלָא חַנְכֵיהּ יְהָךְ וִיתוּב לְבֵיתֵיהּ דִּלְמָא יִתְקְטִל בִּקְרָבָא וּגְבַר
אָחֳרָן יְחַנְכִנֵּיהּ: וּמַן גַּבְרָא דִּנְצַב כַּרְמָא וְלָא אַחֲלֵיהּ יְהָךְ וִיתוּב לְבֵיתֵיהּ דִּלְמָא יִתְקְטִל
בִּקְרָבָא וּגְבַר אָחֳרָן יְחַלְּנֵיהּ: וּמַן גַּבְרָא דְּאָרֵיס אִתְּתָא וְלָא נַסְבַהּ יְהָךְ וִיתוּב לְבֵיתֵיהּ
דִּלְמָא יִתְקְטִל בִּקְרָבָא וּגְבַר אָחֳרָן יִסְּבִנַּהּ: וְיוֹסְפוּן סָרְכַיָּא לְמַלָּלָא עִם עַמָּא וְיֵימְרוּן
מַן גַּבְרָא דְּדָחֵיל וּתְבִיר לִבָּא יְהָךְ וִיתוּב לְבֵיתֵיהּ וְלָא יִתְּבַר יָת לִבָּא דַּאֲחוֹהִי כְּלִבֵּיהּ:
וִיהֵי כַּד יְשֵׁיצוּן סָרְכַיָּא לְמַלָּלָא עִם עַמָּא וִימַנּוּן רַבָּנֵי חֵילָא בְּרֵישׁ עַמָּא: אֲרֵי תִקְרַב
לְקַרְתָּא לְאַגָּחָא קְרָבָא עֲלַהּ וְתִקְרֵי לַהּ מִלִּין דִּשְׁלָם: וִיהֵי אִם שְׁלָם תְּתִיבִינָךְ וְתִפְתַּח
לָךְ וִיהֵי כָּל עַמָּא דְּיִשְׁתְּכַח בַּהּ יְהוֹן לָךְ מַסְּקֵי מִסִּין וְיִפְלְחוּנָךְ: וְאִם לָא תַשְׁלֵים עִמָּךְ
וְתַעְבֵּיד עִמָּךְ קְרָבָא וּתְצוּר עֲלַהּ: וְיִמְסְרִנַּהּ יְיָ אֱלָהָךְ בִּידָךְ וְתִמְחֵי יָת כָּל דְּכוּרַהּ
לְפִתְגַם דְּחָרֶב: לְחוֹד נְשַׁיָּא וְטַפְלָא וּבְעִירָא וְכֹל דִּיהֵי בְקַרְתָּא כָּל עֲדָאַהּ תִּבּוֹז לָךְ
וְתֵיכוֹל יָת עֲדָאָה דְּסָנְאָךְ דִּיהַב יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ:

Interp̄.chal.

vir qui edificauit domū nouā ⁊ nō dedicauit eam: vadat: ⁊ reuertaẗ in domū ſuā: ne forte occidaẗ in bello: ⁊ vir alius dedicet illā. Et q̄s eſt vir q̄ plantauit vineā et nō fecit eaꝫ eſſe cōmunē: vadat ⁊ reuertaẗ in domū ſuaꝫ: ne occidatur in bello ⁊ vir alius faciat eam eſſe cōmunē. Et quis eſt vir qui deſpondit vxorē ⁊ nō accepit eam: vadat ⁊ reuertatur in domū ſuā: ne forte occidatur in bello: ⁊ vir alius accipiat eā. Et addēt duces loq̄ ad populū: ⁊ dicēt. Quis eſt vir q̄ timidus ē ⁊ formidoloſus corde: vadat ⁊ reuertatur in domū ſuā: ne formidare faciat cor fratrū ſuoꝝ ſicut cor eius. Et cuꝫ cōſumauerint duces loq̄ ad populū: ꝯſtituēt p̄ncipes exercit⁹ in capite populi. Cum acceſſeris ad expugnādam vrbē: vocabis eā verbis pacificis. Et ſi pacifice reſpōderit tibi ⁊ apuerit tibi: oīs populus q̄ inuētus fuerit in ea erunt tibi tributarij: ⁊ ſeruient tibi. Et ſi non fecerit pacē tecū: ⁊ fecerit bellū aduerſum te: obſidebis eam: ⁊ tradet eā dn̄s deus tuus in manu tua: et pcuties oēs maſculos eius in ore gladij. verūtamē mulieres ⁊ paruulos ⁊ iumēta ⁊ oīa que fuerint in ciuitate ⁊ omnia ſpolia eius diripies tibi. et comedes ſpolia inimicoꝝ tuoꝝ que dedit tibi dn̄s deus tuus.

Pritiua chal.

בְּנָה חֲדַת תּוּב
קְטַל חֲנַךְ חֲלַל
נְסַב יְסַף אֲמַר
תְּבַר הֲוָה שֵׁיצָא
מְנָה רְבַב רֵאשׁ
קְרַב נְגַח קְרָא
מַלַּל תּוּב פְּתַח
שְׁכַח נְסַק פְּלַח
שְׁלַם עֲבַד צוּר
מְסַר מְחָא נְשָׁה
טַף בְּזַז אֲכַל

Tex. Heb.

כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכָל הֶעָרִים הָרְחֹקֹת
מִמְּךָ מְאֹד אֲשֶׁר לֹא מֵעָרֵי
הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה הֵנָּה: רַק מֵעָרֵי
הָעַמִּים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה לֹא תְחַיֶּה כָּל
נְשָׁמָה: כִּי הַחֲרֵם תַּחֲרִימֵם הַחִתִּי
וְהָאֱמֹרִי הַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי הַחִוִּי
וְהַיְבוּסִי כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יְלַמְּדוּ אֶתְכֶם
לַעֲשׂוֹת כְּכֹל תּוֹעֲבֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ
לֵאלֹהֵיהֶם וַחֲטָאתֶם לַיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם: כִּי תָצוּר אֶל עִיר יָמִים
רַבִּים לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ לְתָפְשָׂהּ לֹא
תַשְׁחִית אֶת עֵצָהּ לִנְדֹּחַ עָלָיו גַּרְזֶן
כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכֵל וְאֹתוֹ לֹא תִכְרֹת
כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה לָבֹא מִפָּנֶיךָ
בַּמָּצוֹר: רַק עֵץ אֲשֶׁר תֵּדַע כִּי
לֹא עֵץ מַאֲכָל הוּא אֹתוֹ תַשְׁחִית
וְכָרַתָּ וּבָנִיתָ מָצוֹר עַל הָעִיר
אֲשֶׁר הִוא עֹשָׂה עִמְּךָ מִלְחָמָה
עַד רִדְתָּהּ: כִּי יִמָּצֵא

Ca. xxi.

חָלָל בָּאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ נֹפֵל בַּשָּׂדֶה לֹא
נוֹדַע מִי הִכָּהוּ: וְיָצְאוּ זְקֵנֶיךָ
וְשֹׁפְטֶיךָ וּמָדְדוּ אֶל הֶעָרִים
אֲשֶׁר סְבִיבֹת הֶחָלָל: וְהָיָה
הָעִיר הַקְּרֹבָה אֶל הֶחָלָל וְלָקְחוּ

Primitiua heb.

עשה עיר | רחק | מן | חיה | חרם | חוה | צוה | למד | עשה תעב | צור יום | רבב לחם | שחת | אכל כרת | בוא פנה | צור ידע | אכל שחת | בנה | ירד | מצא | ירש | ידע נכה | עיר | סבב

Trāſla. B. Hiero.

Sic facies cunctis ciuitatibus que a te procul valde ſunt: & non ſunt de his vrbibus quas ī poſſeſſiōem accepturus es. De his autem ciuitatibus que dabuntur tibi: nullū oīno permittes viuere: ſed interficies ī ore gladii. etheum videlicet & āmorreū & chananeū: pherezeū & eueū & iebuſeū: ſicut p̄cepit tibi dn̄s deus tuus: ne forte doceant vos facere cūctas abomīationes quas ipſi opati ſunt diis ſuis: & peccetis in dn̄m deū veſtrū. Qn̄ obſederis ciuitatē multo tēpore: & mūitiōibus circūdederis vt expugnes eā: nō ſuccides arbores de quibus veſci pōt nec ſecuribus p circuitum debes vaſtare regionē: qm̄ lignū eſt & non hō: nec pōt bellātium contra te augere numerum. Si qua aūt ligna nō ſūt pomifera: ſed agreſtia & in ceteros apta vſus: ſuccide & extrue machinas donec capias ciuitatē q̄ contra te dimicat.

Cap̄. 21.

QVando iuētū fuerit in terra quā dominus deus tuus daturus eſt tibi: hoīs cadauer occiſi: & ignorabitur cedis reus: egredientur maiores natu & iudices tui: & metiētur a loco cadaueris ſingularū p circuitū ſpacia ciuitatū: & quā viciniorē ceteris eſſe perſpexerint:

Trāſla. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

ſic facies cūctis ciuitatib⁹ longe exſtētibus a te valde: ⁊ nō de vrbib⁹ gētiū hax. ecce āt de vrbib⁹ gentiū hax: q̄s dn̄s de⁹ tu⁹ dat tibi vt poſſideas trā eax: nō capietis viuū oē ſpirās: ſed anathematizabitis eos: etheum ⁊ amorreum ⁊ chananeū: ⁊ pherezeum ⁊ eueū ⁊ ieburſeū ⁊ gergeſeū: quēadmodū p̄cepit tibi dn̄s de⁹ tu⁹: vt nō doceant vos facere cūctas abominatiōes eox: q̄s fecerūt diis ſuis: ⁊ peccabitis corā dn̄o deo vr̄o. ſi āt obſederis circa ciuitatē dieb⁹ plurib⁹ vt expugnes eam ī captiuitatē ei⁹: nō ſuccides arbores eius: vt immittas in eas ferrū: ſed ab ea comedes: ipā𝔷 do nō ſuccides. nūqd hō lignū qd̄ in ſilua vt ingrediat̄ a facie tua in vallum? ſed lignū qd̄ ſcis ꝙ nō fructiferū eſt: hoc perdes ⁊ ſuccides ⁊ extrues vallū cōtra ciuitatē: q̄ facit aduerſū te bellū: quouſq₃ tradatur.

οὕτω ποιήσεις πάσας τὰς πόλεις τὰς μακρὰν οὔσας ἀπὸ σοῦ σφόδρα, καὶ οὐχὶ ἀπὸ τῶν πόλεων τῶν ἐθνῶν τούτων. ἰδοὺ δὲ ἀπὸ τῶν πόλεων τῶν ἐθνῶν τούτων, ὧν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι κληρονομῆσαι τὴν γῆν αὐτῶν, οὐ ζωγρήσετε πᾶν ἐμπνέον, ἀλλ᾽ ἀναθεματιεῖτε αὐτούς, τὸν χετταῖον καὶ τὸν ἀμορραῖον καὶ τὸν χαναναῖον, καὶ φερεζαῖον καὶ εὑαῖον καὶ ἰεβουσαῖον καὶ γεργεσαῖον, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι κύριος ὁ θεός σου, ἵνα μὴ διδάξωσιν ὑμᾶς ποιεῖν πάντα τὰ βδελύγματα αὐτῶν, ὅσα ἐποίησαν τοῖς θεοῖς αὐτῶν, καὶ ἁμαρτήσεσθε ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν. ἐὰν δὲ περικαθίσῃς περὶ πόλιν ἡμέρας πλείους ἐκπολεμῆσαι αὐτὴν εἰς κατάληψιν αὐτῆς, οὐκ ἐξολοθρεύσῃ τὰ δένδρα αὐτῆς, ἐπιβαλεῖν ἐπ᾽ αὐτὰ σίδηρον, ἀλλ᾽ ἀπ᾽ αὐτοῦ φαγῇ, αὐτὸ δὲ οὐκ ἐκκόψῃς. μὴ ἄνθρωπος τὸ ξύλον τὸ ἐν τῷ δρυμῷ εἰσελθεῖν ἀπὸ προσώπου σου εἰς τὸν χάρακα; ἀλλὰ τὸ ξύλον ὃ ἐπίστασαι ὅτι οὐ καρπόβρωτόν ἐστι, τοῦτο ἐξολοθρεύσεις καὶ ἐκκόψεις καὶ οἰκοδομήσεις χαράκωσιν ἐπὶ τὴν πόλιν, ἥτις ποιεῖ πρός σε τὸν πόλεμον, ἕως ἂν παραδοθῇ.

Ca. 21.

SI āt inuēt⁹ fuerit necatus in tra: quā dominus deus tu⁹ dat tibi poſſidendā: q̄ ceciderit in campo: ⁊ nō cognouerūt eū q̄ pcuſſit illum: egrediet̄ ſenatus tuus ⁊ iudices tui ⁊ metientur ad vrbes q̄ in circuitu necati: ⁊ erit vrbs ppinqua necato: ⁊ accipiet

ἐὰν δὲ εὑρεθῇ τραυματίας ἐν τῇ γῇ, ἣν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι κληρονομῆσαι, πεπτωκὼς ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ οὐκ οἴδασι τὸν πατάξαντα αὐτόν, ἐξελεύσεται ἡ γερουσία σου καὶ οἱ κριταί σου καὶ ἐκμετρήσουσιν ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς κύκλῳ τοῦ τραυματίου, καὶ ἔσται ἡ πόλις ἡ ἐγγίζουσα τῷ τραυματίᾳ, καὶ λήψεται

D

A

Primitiua chal.

קרה | חסן חיה | אלף עבד טעה | חוב צור נגח | כבש חבל רום | אכל קוץ עול | צור ידע אכל | בנה כבש שכח | ירת רמה נפק | שוב דון משח | קרה הוה נסב

Interp̄. chal.

Sic facies cunctis ciuitatibus q̄ longe ſunt a te: que non ſunt de ciuitatibus populox iſtorū: ſed in ciuitatibus populox iſtox quos dn̄s deus tuus dabit tibi in poſſeſſionē: nullā aīam pmittes viuere. ſed deſtrues eos: etheos. ſ. et amorreos ⁊ chananeos ⁊ pherezeos ⁊ eueos ⁊ iebuſeos: ſicut precepit tibi dn̄s deus tu⁹. vt nō doceāt vos facere iuxta oēs abominatiōes ſuas quas faciebant idolis ſuis: ⁊ peccetis cora𝔷 dn̄o deo veſtro. Quādo obſederis ciuitatē diebus multis vt expugnes eam ⁊ vt ſubiJcias eam: non diſſipabis arbores eius: neq₃ leuabis ſup eas ferrū: ex illis enī comedes: ⁊ eas non ſuccides: quoniā non eſt ſicut homo arbor agri: vt veniat cōtra te in obſidionē. Attū arbor quā ſcis q̄ non eſt arbor ex q̄ veſci potes: ipſam diſſipabis ⁊ ſuccides: ⁊ edificabis machinas contra ciuitate𝔷 que dimicat contra te donec ſubiJcias eam.

Ca. 21.

QVando inuentus fuerit in terra qua𝔷 dominus deus tuus dabit tibi vt poſſideas ea𝔷 homo occiſus proiectus in agro: ⁊ ignoratur quis occidit eum: egredientur ſenes tui ⁊ iudices tui: ⁊ metientur a loco cadaueris vſq₃ ad ciuitates q̄ ſunt in circuitu occiſi. Et erit ciuitas que ppinqor eſt occiſo: tollēt

Tranſla. Chal.

כֵּן תַּעֲבֵיד לְכָל קִרְוַיָּא דִּרְחִיקִין מִינָּךְ לַחֲדָא דְּלָא מִקִּרְוֵי עַמְמַיָּא הָאִלֵּין אִינוּן: לְחוֹד
מִקִּרְוֵי עַמְמַיָּא הָאִלֵּין דַּייָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ אַחְסָנָא לָא תְּחַיֵּי כָּל נִשְׁמָא: אֲרֵי גַּמָּרָא
תְּגַמְּרִינוּן חִתָּאֵי וֶאֱמוֹרָאֵי כְּנַעֲנָאֵי וּפְרִזָּאֵי חִוָּאֵי וִיבוּסָאֵי כְּמָא דְּפַקְּדָךְ יְיָ אֱלָהָךְ:
בְּדִיל דְּלָא יַלְּפוּן יָתְכוֹן לְמֶעְבַּד כְּכֹל תּוֹעֲבָתְהוֹן דַּעֲבַדוּ לְטַעֲוָתְהוֹן וּתְחוֹבוּן קֳדָם יְיָ
אֱלָהֲכוֹן: אֲרֵי תְצוּר לְקַרְתָּא יוֹמִין סַגִּיאִין לְאַגָּחָא עֲלַהּ לְמִכְבְּשַׁהּ לָא תְחַבֵּל יַת אִילָנַהּ
לַאֲרָמָא עֲלוֹהִי בַּרְזְלָא אֲרֵי מִינֵּיהּ תֵּיכוּל וְיָתֵיהּ לָא תְקוּץ אֲרֵי לָא כֶאֱנָשָׁא אִילָן
חַקְלָא לְמֵיעַל מִן קֳדָמָךְ בִּצְיָרָא: לְחוֹד אִילָן דְּתִידַּע אֲרֵי לָא אִילָן דְּמֵיכַל הוּא יָתֵיהּ
תְּחַבֵּל וּתְקוּץ וְתִבְנֵי כַּרְקוֹמִין עַל קַרְתָּא דְּהִיא עָבְדָא עִמָּךְ קְרָבָא עַד דְּתִתְכְּבֵשׁ:
אֲרֵי יִשְׁתְּכַח קְטִילָא בְּאַרְעָא דַּייָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ לְמֵירְתַהּ רְמֵי Ca. xxi.
בְּחַקְלָא לָא יְדִיעַ מַן קַטְלֵיהּ: וְיִפְּקוּן סָבָךְ וְדַיָּנָךְ וְיִמְשְׁחוּן לְקִרְוַיָּא דִּי בִּסְחַרָנוּת
קְטִילָא: וִיהֵי קַרְתָּא דְּקָרִיבָא לִקְטִילָא וְיִסְּבוּן

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

ſenatus vrbis illius vitulā ex bob⁹:
ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκείνης δάμαλιν ἐκ βοῶν,
que nō opata ē: ⁊ q̄ nō traxit iugū:
ἥτις οὐκ εἴργασαι, καὶ ἥτις οὐχ εἵλκυσεν ζυγόν,
⁊ deducent ſenatus vrbis il
καὶ καταβιβάσουσιν ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκεί
lius vitulā in vallē aſpam: q̄ nō
νης τὴν δάμαλιν εἰς φάραγγα τραχεῖαν, ἥτις οὐκ
culta ē neq̧ ſeminat: ⁊ cedēt
εἴργασαι οὐδὲ σπείρεται, καὶ νευροκοπήσουσι τὴν
vitulā in valle: ⁊ accedēt ſacerdotes
δάμαλιν ἐν φάραγγι, καὶ προσελεύσονται ἱερεῖς οἱ
leuite: qm̄ illos elegit dn̄s deus tu⁹
λευῖται, ὅτι αὐτοὺς ἐπεξελέξατο κύριος ὁ θεός σου
vt aſtent illi: ⁊ bn̄dicāt in noīe
παρεστηκέναι αὐτῷ, καὶ εὐλογεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
eius: ⁊ in ore eoꝝ erit oīs cō=
αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῷ στόματι αὐτῶν ἔσται πᾶσα ἀν=
trouerſia ⁊ oīs lepra: ⁊ oīs ſenatus
B τιλογία καὶ πᾶσα ἁφή, καὶ πᾶσα ἡ γερουσία τῆς
ciuitatis illius q̄ ppiqui ſūt necato: la=
πόλεως ἐκείνης οἱ ἐγγίζοντες τῷ τραυματίᾳ, νί=
uabūt manus ſup caput vitu
ψονται τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς δαμάλε=
le pcuſſe in valle: ⁊ reſ
ως τῆς νευροκοπηθείσης ἐν τῇ φάραγγι, καὶ ἀπο=
pōdētes dicēt: manus nr̄e nō effuderūt ſā
κριθέντες ἐροῦσιν, αἱ χεῖρες ἡμῶν οὐκ ἐξέχεαν τὸ αἷ
guinē hūc: ⁊ oculi nr̄i nō viderūt:
μα τοῦτο, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν οὐχ ἑωράκασιν,
propici⁹ eſto pplo tuo iſrael: quos redemiſti dn̄e
ἵλεως γενοῦ τῷ λαῷ σου ἰσραήλ, οὓς ἐλυτρώσω κε
de terra egypti: vt nō ſit ſāguis inocēs in po
ἐκ γῆς αἰγύπτου, ἵνα μὴ γένηται αἷμα ἀναίτιον ἐν τῷ λα
pulo tuo iſrael: ⁊ placatus erit eis ſāguis. tu
ῷ σου ἰσραήλ, καὶ ἐξιλασθήσεται αὐτοῖς τὸ αἷμα. σὺ
āt auferes ſāguinē inocētē ex vobis ipis: ſi fece
δὲ ἐξαρεῖς τὸ αἷμα τὸ ἀναίτιον ἐξ ὑμῶν αὐτῶν, ἐὰν ποιή=
ritis bonū ⁊ placitū corā dn̄o deo tuo. ſi
σητε τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρεστὸν ἐναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου. ἐὰν
āt exieris in pugnā cōtra inimicos tuos: ⁊ tradi=
δὲ ἐξέλθης εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου, καὶ παραδ
derit eos dn̄s de⁹ tu⁹ in man⁹ tuas: ⁊ captiua
δῷ αὐτοὺς κύριος ὁ θεός σου εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ προνομεύ
C ueris captiuitatē eoꝝ: ⁊ videris in captiuis mulie
σῃς τὴν προνομὴν αὐτῶν, καὶ ἴδῃς ἐν τῇ προνομῇ γυναῖ=
rē pulchrā forma: ⁊ deſideraueris eā: ⁊ accepe=
κα καλὴν τῷ εἴδει, καὶ ἐπιθυμήσῃς αὐτῆς, καὶ λάβῃς
ris eā tibi vxorē: ⁊ induces eā intus in
αὐτὴν σεαυτῷ γυναῖκα, καὶ εἰσάξεις αὐτὴν ἔνδον εἰς
domū tuā: ⁊ rades caput eius: ⁊ circūcides
τὴν οἰκίαν σου, καὶ ξυρήσεις τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ περιονυχί=
vngues illi⁹: ⁊ auferes veſtes captiuitatis eius
εἰς αὐτήν, καὶ περιελεῖς τὰ ἱμάτια τῆς αἰχμαλωσίας αὐτῆς

Trāſla.B.Hiero.

[f]ſeniores[k]ciuitatis[l]illius
[b]tollēt[m]vitulā[n]de armē=
to[o]q̄[p]non[n]traxit ∞∞∞
∞∞∞m
[x]iugum:nec terram ſci=
dit vomere:[r]& ducēt[c]eā
[e]ad[f]vallē[g]aſperam atq̧
ſaxoſam[h]que[i]nunq̄ ∞
[k]arata eſt:[m]nec[n] ſemētē
recepit:[o]& cedent[p]in ea
[o]ceruíces[r]vitule.[t]Acce=
dētq̧[u]ſacerdotes ∞
[x]filii[y]leui[a]quos[b]elegerit
[c]dominus[d]deus tuus:∞
[e]vt miniſtrent eí:[f]& bn̄=
dicant[g]in noīe eius:[i]& ∞
ad[k]verbū eorū[m]oē[n]ne
gociū pēdet:[o]& quicqd
mundū vel[p] īmūdū ē iu
dícetur.[q] Et veniēt[r]ma
iores natu[s]ciuitatis[t]illi
us[x]ad[r]interfectū:[s]laua
buntq̧[b]manus ſuas[c] ſu
per[d] vitulam[e]que[f]ī valle
[f]pcuſſa ē:[i]& dicent.[l]Ma
nus nr̄e[k]nō[l]effuderūt[n]ſā
guinem[o]hūc:[q] nec[p] ocu
li[r]viderunt.[s]Propitius e
ſto[t]populo tuo[u]iſrael
[x]quem[r]redemiſti[y]dn̄e[a]&
nō[b]reputes[c]ſanguinē[d]ī
nocentem[e]in medio[f]po
puli tui[g]iſrael.[h] Et aufe
retur[i]ab eis reatus[k] ſan
guinis. tu āt [m]alienus e
ris ab[o]innocentis[n] cruo
re q fuſus eſt:[q]cū[r]feceris
[s]qd p̄cepit[u]dn̄s[x]Si[r]egreſ
ſus fueris[s]ad pugnā[a]cō
tra[b]inimicos tuos: ∞
[c]& tradiderit eos[d]dn̄s[e]d̄
us tuus[f]in manu tua:∞
[g]captiuoſq̧ duxeris:[i] &
videris[k]in nūero capti=
uorū[l]mulierē[m]pulchrā:
[o]& adamaueris eā[q]volue
riſq̧ hr̄e[s]vxorem:[t] ītro
duces eam ∞
[u]in[r]domum tuam.Que
[s]radet ceſariem: ∞
[c]& circuncidet[e]vngues:
∞
[f]& deponet[b]veſtem[i]in
qua capta eſt: ∞

Tex.Heb.

זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא עֶגְלַת בָּקָר אֲשֶׁר
לֹא עֻבַּד בָּהּ אֲשֶׁר לֹא מָשְׁכָה
בְּעֹל׃ וְהוֹרִדוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא אֶת
הָעֶגְלָה אֶל נַחַל אֵיתָן אֲשֶׁר לֹא
יֵעָבֵד בּוֹ וְלֹא יִזָּרֵעַ וְעָרְפוּ שָׁם
אֶת הָעֶגְלָה בַּנָּחַל׃ וְנִגְּשׁוּ הַכֹּהֲנִים
בְּנֵי לֵוִי כִּי בָם בָּחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בְּשֵׁם יְהוָה וְעַל
פִּיהֶם יִהְיֶה כָּל רִיב וְכָל נָגַע׃
וְכֹל זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא הַקְּרֹבִים
אֶל הֶחָלָל יִרְחֲצוּ אֶת יְדֵיהֶם עַל
הָעֶגְלָה הָעֲרוּפָה בַנָּחַל׃ וְעָנוּ
וְאָמְרוּ יָדֵינוּ לֹא שָׁפְכָה אֶת הַדָּם
הַזֶּה וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ׃ כַּפֵּר לְעַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פָּדִיתָ יְהוָה וְאַל
תִּתֵּן דָּם נָקִי בְּקֶרֶב עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
וְנִכַּפֵּר לָהֶם הַדָּם׃ וְאַתָּה יי
תְּבַעֵר הַדָּם הַנָּקִי מִקִּרְבֶּךָ כִּי
תַעֲשֶׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה׃ יי
כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ
וּנְתָנוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּיָדֶךָ י
וְשָׁבִיתָ שִׁבְיוֹ׃ וְרָאִיתָ בַּשִּׁבְיָה
אֵשֶׁת יְפַת תֹּאַר וְחָשַׁקְתָּ בָהּ
וְלָקַחְתָּ לְךָ לְאִשָּׁה׃ וַהֲבֵאתָהּ
אֶל תּוֹךְ בֵּיתֶךָ וְגִלְּחָה אֶת י
רֹאשָׁהּ וְעָשְׂתָה אֶת צִפָּרְנֶיהָ׃
וְהֵסִירָה אֶת שִׂמְלַת שִׁבְיָהּ י

Primitiua.heb.

יָרַד
עָבַד זָרַע
פֶּה הָיָה רוּב
רָחַץ
עָרַף עָנָה
רָאָה
פָּדָה
נָתַן נָקָה
כָּפַר
בָּעַר
עָשָׂה
יָצָא לָחַם
שָׁבָה רָאָה
אִישׁ יָפָה
אִישׁ בּוֹא
עָשָׂה
סוּר

Transla.Chal.

סָבֵי קַרְתָּא הַהִיא עֶגְלַת תּוֹרִין דְּלָא אִתְפְּלַח בַּהּ דְּלָא נְגִידַת בְּנִירָא׃ וְיַחְתוּן סָבֵי
קַרְתָּא הַהִיא יַת עֶגְלְתָא לְנַחְלָא בַּיִּר דְּלָא יִתְפְּלַח בֵּיהּ וְלָא יִזְדְּרַע וְיִקְפוּן תַּמָּן יַת
עֶגְלְתָא בְּנַחְלָא׃ וְיִתְקָרְבוּן כַּהֲנַיָּא בְּנֵי לֵוִי אֲרֵי בְּהוֹן אִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ לְשַׁמָּשׁוּתֵיהּ
וּלְבָרָכָא בִּשְׁמָא דַּייָ וְעַל מֵימַר יְהוֹן יְהֵי כָּל דִּין וְכָל מַכְתָּשׁ סְגִירוּ׃ וְכֹל סָבֵי קַרְתָּא
הַהִיא דְּקָרִיבִין לִקְטִילָא יַסְחוּן יַת יְדֵיהוֹן עַל עֶגְלְתָא דִּנְקִיפָא בְנַחְלָא׃ וְיָתִיבוּן וְיֵימְרוּן
יְדָנָא לָא אַשְׁדָא יַת דְּמָא הָדֵין וְעֵינָנָא לָא חֲזָאָה׃ כַּהֲנַיָּא יֵימְרוּן כַּפַּר לְעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל
דִּפְרַקְתָּא יְהוָה וְלָא תִתֵּן חוֹבַת דַּם זַכַּי בְּגוֹ עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל וְיִתְכַּפַּר לְהוֹן עַל דְּמָא׃ וְאַתְּ
תְּפַלֵּי אַשְׁדֵי דַם זַכַּי מִבֵּינָךְ אֲרֵי תַעְבֵּד דְּכָשַׁר קֳדָם יְיָ׃ אֲרֵי תִפּוֹק לְאַגָּחָא קְרָבָא
עַל בַּעֲלֵי דְבָבָךְ וְיִמְסְרִינוּן יְיָ אֱלָהָךְ בִּידָךְ וְתִשְׁבֵּי שִׁבְיְהוֹן׃ וְתֶחֱזֵי בְּשִׁבְיָא אִתְּתָא י
שַׁפִּירַת חֵזוּ וְתִתְרְעֵי בַהּ וְתִסְבַהּ לָךְ לְאִינְתּוּ׃ וְתַעֲלִינַּהּ לְגוֹ בֵּיתָךְ וּתְגַלַּח יַת רֵישַׁהּ
וּתְרַבֵּי יַת טוּפְרַהָא׃ וְתַעְדֵּי יַת כְּסוּת שִׁבְיַהּ ייייייייייייייייייייייייייייייייי

Interp̄.chal.

ſenes ciuitatis illi⁹ vitulā boū qua nullus opatus eſt: nec traxit iugū. ⁊ deferēt ſenes ciuitatis illius vitulā ad vallē deſertā q̄ nō eſt culta nec ſeminata: ⁊ cedent ibi ceruicē vitule in torrēte. et accedēt ſacerdotes filij leui: qm̄ ipſos elegit dn̄s de⁹ tuus vt miniſtrēt ei: ⁊ vt bn̄dicāt in noīe dn̄i: ⁊ iuxta verbū eoꝝ erit oē iudiciū et oīs plaga lepre: ⁊ oēs ſenes ciuitatis illius q̄ ppinquior eſt interfecto lauabūt manus ſuas ſup vitulā q̄ pcuſſa eſt in valle. et rn̄debūt ⁊ dicēt. Manus nr̄a nō effudit ſanguinē hūc: neq̧ oculi nr̄i viderūt. ſacerdotes dicēt. Propicius eſto pplo tuo iſrael quē redemiſti dn̄e ⁊ ne des pc̄m ſanguis inocētis in medio ppl̄i tui iſrael: ⁊ dimittet eis reatus ſanguis. Tu aūt auferes effundentē ſanguinē inocentē de medio tui: cū feceris qd̄ rectū eſt corā dn̄o. Si egreſſus fueris ad pugnā cōtra inimicos tuos ⁊ tradiderit eos dn̄s de⁹ tu⁹ in manu tua: ⁊ captiuaueris captiuitatē eoꝝ: ⁊ videris in captiuitate mulierē pulchrā: ⁊ adamaueris eā: et acceperis eā tibi in vxorē: introduces eā in domū tuā ⁊ tondebit caput ſuū: ⁊ creſcere dimittet ungues ſuos. et auferet a ſe veſtimentum captiuitatis ſue:

Primitiua chal.

פְּלַח נְחַת זְרַע
נְקַף קְרַב רְעָה
אֲמַר הֲוָה דּוּן
כְּתַשׁ סְחָא תּוּב
נְתַן זְכָה כְּפַר
פְּלָה עֲבַד נְפַק
נְגַח מְסַר שְׁבָה
חֲזָה חֲזָה
רְעָה נְסַב עוּל
גְּלַח רְבַב עֲדָה

© Biblioteca Nacional de España

Ter. Heb.

מעליה וישבה בביתך ובכתה את
אביה ואת אמה ירח ימים ואחר
כן תבוא אליה ובעלתה
והיתה לך לאשה׃ והיה אם
לא חפצת בה ושלחתה לנפשה
ומכר לא תמכרנה בכסף לא
תתעמר בה תחת אשר עניתה׃
כי תהיין לאיש שתי נשים
האחת אהובה והאחת שנואה
וילדו לו בנים האהובה והשנואה
והיה הבן הבכר לשניאה׃
והיה ביום הנחילו את בניו את
אשר יהיה לו לא יוכל לבכר
את בן האהובה על פני בן
השנואה הבכר׃ כי את הבכר בן
השנואה יכיר לתת לו פי שנים
בכל אשר ימצא לו כי הוא
ראשית אנו לו משפט הבכרה׃
כי יהיה לאיש בן סורר ומורה
איננו שמע בקול אביו ובקול
אמו ויסרו אתו ולא ישמע
אליהם׃ ותפשו בו אביו ואמו
והוציאו אתו אל זקני עירו ואל
שער מקמו׃ ואמרו אל זקני עירו
בננו זה סורר ומרה איננו שמע
בקלנו זולל וסבא׃ ורגמהו כל
אנשי עירו באבנים ומת ובערת

Pritiua heb.

בכה
יום
בוא
היה איש
מכר
עמר ענה
היה נשה
אחד אהב שנא
נחל
יכל
פנה
נכר נתן פה
שנה מצא
און שפט
היה סרר
מרה
שמע
יצא
קום
בנה
קול זלל
מות

Trāſla. B. Hiero.

ſedenſq; in domo tua flebit patrē & matrē ſuam vno menſe: & poſtea intrabis ad eam: dormieſq; cum illa: & erit vxor tua. Si aūt poſtea nō ſederit aīo tuo: dimittes eam liberam. nec vēdere poteris pecunia: nec opprimere p potentiā: quia humiliaſti eam. Si habuerit hō vxores duas vnam dilectā: & alterā odioſam: genueritq; ex eis liberos: & fuerit filius odioſe primogenitus: voluerit q; ſubſtātiā īter filios ſuos diuidere: non poterit filiū dilecte facere prīogenitū: & p̄ferre filio odioſe: ſed filium odioſe agnoſcet prīogenitū: dabitq; ei de his q̄ habuerit cuncta duplicia. Iſte eſt enim pricipiū liberorū eius: & huic debētur prīogenita. Si genuerit hō filiū cōtumacem & proteruum: qui non audierit patris ac matris imperium: & cohercitus obedire contempſerit: app̄hēdēt eū & ducēt ad ſeniores ciuitatis illius & ad portam iudicii: dicentq; ad eos. Filius noſter iſte proteruus & contumax eſt: mōita nr̄a audire cōtēnit: comeſſatiōib⁹ vacat & luxurie atq; cōuiuiis: lapidib⁹ eū obruet popul⁹ ciuitatis: & morietur. vt auferatis

Trāſla. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

ab ea: τ ſedebit in domo tua: τ plorabit prēm τ mrēm mēſis dies: τ poſt
ἀπ' αὐτῆς, καὶ καθιεῖται ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, καὶ κλαύσεται τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα μηνὸς ἡμέρας, καὶ με-
hec intrabis ad eā τ ſimul dormies cū ea τ erit tua vxor. τ erit ſi nō volueris eā:
τὰ ταῦτα εἰσελεύσῃ πρὸς αὐτὴν καὶ συνοικισθήσῃ αὐτῇ καὶ ἔσται σου γυνή. καὶ ἔσται ἐὰν μὴ θελήσῃς αὐτήν,
dimittes eā liberā: τ vēditiōe nō vēdetur argēto: nō opprimes eā: qm̄ humiliaſti eā.
ἐξαποστελεῖς αὐτὴν ἐλευθέραν, καὶ πράσει οὐ πραθήσεται ἀργυρίου, οὐκ ἀθετήσεις αὐτήν, διότι ἐταπείνωσας αὐτήν.
ſi āt fuerint hoī due vxores: vna eaꝝ dilecta: τ vna eaꝝ odioſa: τ pepererint ei dilecta τ odioſa: τ fuerit
ἐὰν δὲ γένωνται ἀνθρώπῳ δύο γυναῖκες, μία αὐτῶν ἠγαπημένη, καὶ μία αὐτῶν μισουμένη, καὶ τέκωσιν αὐτῷ ἡ ἠγαπημένη καὶ ἡ μισουμένη, καὶ γένηται
filius priogenitus odioſe: τ erit qua die diuiſerit filiis ſuis ſubſtātiā
υἱὸς πρωτότοκος τῆς μισουμένης, καὶ ἔσται ᾗ ἂν ἡμέρα κατακληροδοτῇ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ τὰ ὑπάρχοντα
ſuā: nō poterit priogenitū facere filiū dilecte: cōtēnēs filiū odioſe priogenitū: ſed priogenitū filiū odioſe agnoſcet vt det ei duplicia de oībus
αὐτοῦ, οὐ δυνήσεται πρωτοτοκεῦσαι τὸν υἱὸν τῆς ἠγαπημένης, ὑπεριδὼν τὸν υἱὸν τῆς μισουμένης τὸν πρωτότοκον, ἀλλὰ τὸν πρωτότοκον υἱὸν τῆς μισουμένης ἐπιγνώσεται δοῦναι αὐτῷ διπλᾶ ἀπὸ πάντων
que inuēta fuerit ei: qm̄ hic ē p̄ncipiū liberorū eius: τ huic debētur priogenita.
ὧν ἂν εὑρεθῇ αὐτῷ, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀρχιτέκνων αὐτοῦ, καὶ τούτῳ καθήκει τὰ πρωτοτοκεῖα.
ſi āt alicui fuerit filius cōtumax τ p̄teru⁹ nō obediēs voci prīs τ voci mrīs ſue: τ erudierit eū: τ nō audierit eos: τ app̄hēdētes eum pr̄ eius τ mr̄ eius educēt illū ad ſenatū ciuitatis illius: τ ad portā loci illius: τ dicēt viris ciuitatis illoꝝ: filius nr̄ hic p̄teru⁹ ē τ irritat: nō obedit voci nr̄e: comeſſatiōib⁹ vacās ĳebriat:
ἐὰν δέ τινι ᾖ υἱὸς ἀπειθὴς καὶ ἐρεθιστὴς οὐχ ὑπακούων φωνὴν πατρὸς καὶ φωνὴν μητρὸς αὐτοῦ, καὶ παιδεύσωσιν αὐτόν, καὶ μὴ εἰσακούσῃ αὐτῶν, καὶ λαβόντες αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐξάξουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γερουσίαν τῆς πόλεως αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην τοῦ τόπου αὐτοῦ, καὶ ἐροῦσι τοῖς ἀνδράσι τῆς πόλεως αὐτῶν, ὁ υἱὸς ἡμῶν οὗτος ἀπειθεῖ καὶ ἐρεθίζει, οὐχ ὑπακούει τῆς φωνῆς ἡμῶν, συμβολοκοπῶν οἰνοφλυγεῖ,
τ lapidabūt eū viri ciuitatis illius in lapidib⁹: τ morietur: τ auferes
καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτοῦ ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανεῖται, καὶ ἐξαρεῖς τὸ

D

Trāſla. Chal.

מינה ותתב בביתך ותבכי ית אבוהא וית אמה ירח יומין ובתר כן תיעול לותה
ותבעלינה ותהי לך לאתו׃ ויהי אם לא תתרעי בה ותפטרינה לנפשה וזבנא לא
תזבנינה בכספא לא תתגר בה חלף דעניתה׃ ארי יהוין לגבר תרתין נשין חדא
רחומתא וחדא שנואתא וילדן ליה בנין רחומתא ושנואתא ויהי ברא בוכרא
לסנואתא׃ ויהי ביומא דיחסין לבנוהי ית דיהי ליה לית ליה רשו לבכרא ית בר
רחומתא על אפי בר שנואתא בוכרא׃ ארי ית בוכרא בר שנואתא יפריש למיתן
ליה תרין חולקין בכל דישתכח ליה ארי הוא ריש תוקפיה ליה חזיא בכירותא׃
ארי יהי לגבר בר סטי ומרוד ליתוהי מקבל למימר אבוהי ולמימר אמיה ומלפין
יתיה ולא מקביל מנהון׃ ויחדון ביה אבוהי ואמיה ויפקון יתיה לקדם סבי קרתיה
ולתרע בית דין אתריה׃ ויימרון לסבי קרתיה בננא דין סטי ומרוד ליתוהי מקבל
למימרנא זליל בשר וסבא חמר׃ וירגמוניה כל אנשי קרתיה באבניא וימות ותפלי

Interp̄. chal.

et habitabit in domo tua: τ planget patrē ſuū τ mrēꝫ ſuam menſe dierū: τ poſtea īgredieris ad eam: τ eris maritus eius: τ ipſa erit tibi in vxorē. et ſi poſtea nolueris eā: dimittes eā vt libere eat quocūq; voluerit: et nō vendes eam argento neq; opprimes eā: eo q hu miliaſti eaꝫ. Si fuerint viro due vxores vna dilecta τ altera odioſa: τ pepererint ei filios dilecta τ odioſa: τ fuerit filius odioſe primogenitus: τ euenerit dies in quo hereditatē diuiſurus eſt filiis ſuis earū rerū que habuerit: nō habebit poteſtatē vt filiū dilecte faciat primogenitū: viuēte filio odioſe p̄mogenito. ſed filiū odioſe agnoſcet p̄mogenitū vt det ei duplicē portionē in oibus q̄ inuēta fuerint apud eū: qm̄ ipſe eſt p̄ncipiū fortitudinis eius: τ ei p̄tinet p̄mogenitura. Si fuerit viro filius p̄uaricator τ rebellis: τ nō obedierit verbo patris ſui τ verbo mr̄is ſue: τ corripuerint eū τ non obedierit eis: apprehendēt eū pr̄ eius τ mr̄ ei⁹: τ educēt illū in cōſpectū ſenioꝝ ciuitatis ſue τ ad portā domus iudicii loci ſui. et dicēt ſenioribus ciuitatis illi⁹. Fili⁹ nr̄ hic p̄uaricator ē τ rebellis: nō obedit verbis nr̄is: edax ē carniū τ potator vini. et lapidabūt eum omnes hoīes ciuitatis illius vt moriatur. Et auferes

Pritiua. chal.

יתב בכה עול
בעל הוה אנתא
רעה כסף תגר
ענה הוה תרי
נשה בן חסן
רשה פרש נתן
שכח ראש
חזה סטה קבל
אמר אלף אחד
נפק שוב קרה
רגם מות כלה

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

malū ex vobis ipſis: ⁊ vniuerſus iſrael audiē
πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν, καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἀκούσαν
tes ptimeſcēt. ſi āt fuerit in aliq̄ peccatū
τες φοβηθήσονται. ἐὰν δὲ γένηται ἔν τινι ἁμαρτία
iudiciū mortis: ⁊ mortu⁹ fuerit: ⁊ ſuſpēderitis eū
κρίμα θανάτου, καὶ ἀποθάνῃ, καὶ κρεμάσητε αὐ
in ligno: nō pnoctabit corp⁹ ei⁹
τὸν ἐπὶ ξύλου, οὐκ ἐπικοιμηθήσεται τὸ σῶμα αὐ
in ligno: ſed ſepultura ſepelietis eū in
τοῦ ἐπὶ ξύλου, ἀλλὰ ταφῇ θάψετε αὐτὸν ἐν τῇ
die illa: qm̄ maledict⁹ a deo oīs
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι κεκατηραμένος ὑπὸ θεοῦ πᾶς
q̄ pendet in ligno. ⁊ nō cōtaminabitis trā: quā
κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου. καὶ οὐ μὴ μιάνητε τὴν γῆν, ἣν
dn̄s de⁹ tu⁹ dat tibi in poſſeſſiōez.
κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι ἐν κληρονομίᾳ. Ca.22.

Ioan. 10.c. Gal. 3.b.

A Ne vidēs vitulū fr̄is tui: aut
μὴ ἰδὼν τὸν μόσχον τοῦ ἀδελφοῦ σου, ἢ τὸ
ouē ei⁹ errātia in via cōtemnas
Exo.23 a. πρόβατον αὐτοῦ πλανώμενα ἐν τῇ ὁδῷ ὑπερίδῃς
ea: reductiōe reduces ea fr̄i
αὐτά, ἀποστροφῇ ἀποστρέψεις αὐτὰ τῷ ἀδελφῷ
tuo: ⁊ reddes ea. ſi āt nō appropinq̄t ad
σου, καὶ ἀποδώσεις αὐτά. ἐὰν δὲ μὴ ἐγγίζῃ πρός
te frater tu⁹ neq̄ noſti eū: duces
σε ὁ ἀδελφός σου μηδὲ ἐπίστῃ αὐτόν, συνάξεις
ea intro in domū tuā: ⁊ erūt tecū
αὐτὰ ἔνδον εἰς τὴν οἰκίαν σου, καὶ ἔσαι μετὰ
q̄ad q̄rat ea fr̄ tu⁹: ⁊ red-
σοῦ ἕως ἂν ζητήσῃ αὐτὰ ὁ ἀδελφός σου, καὶ ἀπο
des ea illi. ſic facies aſino ei⁹: ⁊
δώσῃς αὐτὰ αὐτῷ. οὕτω ποιήσεις τὸν ὄνον αὐτοῦ, καὶ
ſic facies veſtimēto ei⁹: ⁊ ſic facies
οὕτω ποιήσεις τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ οὕτω ποιήσεις
in oī amiſſa re fratris tui: q̄cūq̄ pierit
κατὰ πᾶσαν ἀπώλειαν τοῦ ἀδελφοῦ σου, ὅσα ἂν ἀπο
ab eo: ⁊ iueneris ea: nō poteris negligere.
λῆται παρ' αὐτοῦ, καὶ εὕρῃς αὐτά, οὐ δυνήσῃ ὑπεριδεῖν.
nō videbis aſinū fr̄is tui aut vitulū ei⁹ q̄ ce
οὐκ ὄψῃ τὸν ὄνον τοῦ ἀδελφοῦ σου ἢ τὸν μόσχον αὐτοῦ πε
ciderit in via: nō deſpicias ea: ſubleuās
πτωκότα ἐν τῇ ὁδῷ, μὴ ὑπερίδῃς αὐτά, ἀνιστῶν ἀνα
ſubleuabis cū eo. nō erit veſtitus viri in muliere:
στήσεις μετ' αὐτοῦ. οὐκ ἔσαι σκεύη ἀνδρὸς ἐπὶ γυναικί,
neq̄ induet vir veſte feminea: qm̄ abomina
οὐδὲ μὴ ἐνδύσεται ἀνὴρ στολὴν γυναικείαν, ὅτι βδέλυγ
tio dn̄o deo tuo eſt oīs faciēs hec. ſi āt ob
μα κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐστὶ πᾶς ποιῶν ταῦτα. ἐὰν δὲ συ
uiaueris nido auiū an̄ faciē tuā in via:
ναντήσῃς νοσσιᾷ ὀρνέων πρὸ προσώπου σου ἐν τῇ ὁδῷ
vel in omi arbore: vel in tra: pullis vel ouis: ⁊
ἢ ἐπὶ παντὶ δένδρῳ, ἢ ἐπὶ τῆς γῆς νοσσοῖς ἢ ᾠοῖς, καὶ
mr̄ incubat ſup pullos aut ſup oua: nō capies
ἡ μήτηρ θάλπει ἐπὶ τῶν νοσσῶν ἢ ἐπὶ τῶν ᾠῶν, οὐ λήψῃ

Trāſla.B.Hiero.

malū de medio uri: & vniuerſus iſrael audiēs ptimeſcat. qn̄ peccauerit homo quod morte plectēdū eſt: & adiudicatus morti appēſus fuerit in patibulo. Nō pmanebit cadauer eius in ligno: ſed i ea dē die ſepelietur: quia maledictus a deo eſt qui pendet in ligno: & nequaq̄ cōtamiabis terrā tuā quā dn̄s deus tuus dederit tibi in poſſeſſionem. Cap̄.22.

NOn videbis bouē fratris tui aut ouem errātem: & preteribis: ſed reduces fratri tuo. etiā ſi nō eſt propinquus frater tuus: nec noſti eum: duces ī domū tuam: & erūt apud te quādiu q̄rat ea frater tuus & recipiat. Similiter facies de aſino & de veſtimento & de omni re fratris tui que perierit: ſi inueneris eā: ne negligas quaſi alienam. Si videris aſinum fr̄is tui aut bouem cecidiſſe ī via: nō deſpicies: ſed ſubleuabis cū eo. Nō induetur mulier veſte virili: nec vir vtetur veſte feminea. Abominabilis enim apud deum eſt qui facit hoc. Si ambulans per viam in arbore vel in terra nidū auis inueneris & matrē pullis vel ouis deſuper incubantem: non tenebis

Tex.Heb. Deut. Ca.xxii.

הָרַע מִקִּרְבֶּךָ וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ
וְיִרָאוּ׃ וְכִי יִהְיֶה בְאִישׁ חֵטְא
מִשְׁפַּט מָוֶת וְהוּמָת וְתָלִיתָ אֹתוֹ
עַל עֵץ׃ לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל
הָעֵץ כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ בַּיּוֹם
הַהוּא כִּי קִלְלַת אֱלֹהִים תָּלוּי
וְלֹא תְטַמֵּא אֶת אַדְמָתְךָ אֲשֶׁר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה׃
לֹא תִרְאֶה אֶת שׁוֹר אָחִיךָ אוֹ אֶת
שֵׂיו נִדָּחִים וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם הָשֵׁב
תְּשִׁיבֵם לְאָחִיךָ׃ וְאִם לֹא קָרוֹב
אָחִיךָ אֵלֶיךָ וְלֹא יְדַעְתּוֹ וַאֲסַפְתּוֹ
אֶל תּוֹךְ בֵּיתֶךָ וְהָיָה עִמְּךָ עַד דְּרֹשׁ
אָחִיךָ אֹתוֹ וַהֲשֵׁבֹתוֹ לוֹ׃ וְכֵן תַּעֲשֶׂה
לַחֲמֹרוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְשִׂמְלָתוֹ וְכֵן
תַּעֲשֶׂה לְכָל אֲבֵדַת אָחִיךָ אֲשֶׁר תֹּאבַד
מִמֶּנּוּ וּמְצָאתָהּ לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם׃
לֹא תִרְאֶה אֶת חֲמוֹר אָחִיךָ אוֹ
שׁוֹרוֹ נֹפְלִים בַּדֶּרֶךְ וְהִתְעַלַּמְתָּ
מֵהֶם הָקֵם תָּקִים עִמּוֹ׃ לֹא יִהְיֶה
כְלִי גֶבֶר עַל אִשָּׁה וְלֹא יִלְבַּשׁ
גֶּבֶר שִׂמְלַת אִשָּׁה כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ כָּל עֹשֵׂה אֵלֶּה׃ כִּי יִקָּרֵא
קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ בְּכָל
עֵץ אוֹ עַל הָאָרֶץ אֶפְרֹחִים אוֹ
בֵיצִים וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרֹחִים
אוֹ עַל הַבֵּיצִים לֹא תִקַּח

Pritiua.heb.

רוּעַ שָׁמַע
הָיָה
תָּלָה
לוּן
קָבַר
טָמֵא

Cap̄.xxii.

רָאָה
שֶׂה דָּחָה עָלַם
שׁוּב קָרַב
שׁוּב עָשָׂה
אָבַד
יָכֹל
רָאָה חָמַר
קוּם הָיָה
כָּלָה אִישׁ
לָבַשׁ תָּעַב
קָרָא
קָנַן צָפַר כָּנַף
פָּרַח

Tranſla.Chal.

עֲבֵיד דְּבִישׁ מִבֵּינָךְ וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּן וְיִדְחֲלוּן׃ וַאֲרֵי יְהֵי בִּגְבַר חוֹבַת דִּין דִּקְטוֹל
וְיִתְקְטֵל וְתִצְלוֹב יָתֵיהּ עַל צְלִיבָא׃ לָא תְבִית נְבִילְתֵּיהּ עַל צְלִיבָא אֲרֵי מִקְבַּר יי
תִּקְבְּרִינֵּיהּ בְּיוֹמָא הַהוּא אֲרֵי עַל דְּחַב קֳדָם יְהוָה אִצְטְלֵב וְלָא תְסָאֵיב יַת אַרְעָךְ דַּייָ
אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ אַחְסָנָא׃ Ca.xxij. לָא תֶחֱזֵי יַת תּוֹרָא דַּאֲחוּךְ אוֹ יַת
אִמְּרֵיהּ דְּטָעַן וְתִתְכְּבֵישׁ מִנְּהוֹן אֲתָבָא תְּתֵיבִינּוּן לַאֲחוּךְ׃ וְאִם לָא קָרֵיב אָחוּךְ לְוָתָךְ
וְלָא יְדַעְתְּ לֵיהּ וְתִכְנְשִׁינֵּיהּ לְגוֹ בֵּיתָךְ וִיהֵי עִמָּךְ עַד דְּתִבְעֵי אָחוּךְ יָתֵיהּ וְתַתֵּיבִינֵּיהּ לֵיהּ׃
וְכֵן תַּעְבֵּיד לַחֲמָרֵיהּ וְכֵן תַּעְבֵּיד לִכְסוּתֵיהּ וְכֵן תַּעְבֵּיד לְכָל אֲבֵדְתָא דַּאֲחוּךְ דְּתֵיבַד
מִינֵּיהּ וְתַשְׁכְּחִינֵּיהּ לֵית לָךְ רְשׁוּ לְאִתְכַּסָּאָה׃ לָא תֶחֱזֵי יַת חֲמָרָא דַּאֲחוּךְ אוֹ תוֹרֵיהּ
רְמַן בְּאוֹרְחָא וְתִתְכְּבֵישׁ מִנְּהוֹן אֲקָמָא תְּקִים עִימֵּיהּ׃ לָא יְהוֹן תִּקּוּן זֵין דִּגְבַר עַל אִיתְּתָא
וְלָא יְתַקַּן גְּבַר בְּתִיקּוּנֵי אִיתְּתָא אֲרֵי מְרָחַק קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ כָּל עָבֵיד אִלֵּין׃ אֲרֵי יִתְעָרַע
קִינָּא דְּצִיפְּרָא קֳדָמָךְ בְּאוֹרְחָא בְּכָל אִילָן אוֹ עַל אַרְעָא אֶפְרוֹחִין אוֹ בֵּיעִין וְאִמָּא
רָבְעָא עַל אֶפְרוֹחִין אוֹ עַל בֵּיעִין לָא תִיסַּב

Interp̄.chal.

facientē qđ malū eſt de medio tui. et oīs iſrael audiēt et timebūt. Qn̄ aūt fuerit in viro pctm̄ iudicij occiſionis: ⁊ occiſus fuerit: ⁊ ſuſpēderis eū in patibulo: non manebit cadauer eius in patibulo: ſed ſepelies eū in die illa: quia pro eo q̄ peccauit corā dn̄o ſuſpenſus ē: et non cōtaminabis terram tuaʒ: quā dominus deus tuus dabit tibi in poſſeſſionem. Ca.22.

NOn videbis bouē fratris tui aut agnū eius errantes ⁊ auertes oculos ab eis: ſed reducens reduces eos fratri tuo. Et ſi nō eſt prope frater tuus nec cognoſcis eum: introduces eum in domū tuam: ⁊ erit apud te donec querat eum frater tuus ⁊ reddes eum illi. ſimiliter facies de aſino eius: ⁊ ſic facies de veſtimento eius: ⁊ ſic facies de omni re quam perdiderit frater tuus ⁊ inueneris eam: non eſt tibi licituʒ celare eam. Non videas aſinū fratris tui aut bouem eius cadētes in via ⁊ auertas oculos ab eis: ſed ſubleuans ſubleuabis cum eo. Non erit ornamentum viri ſuper mulierē: neq̄ ornabitur vir ornamentis mulieris: quia abominabilis eſt coram dn̄o deo tuo omnis qui facit hec. Si occurreris nido auis ante te in via in omni arbore aut ſup terrā cū pullis aut ouis: ⁊ mater incubat ſuper pullos aut ſuper oua: non accipies

Pritiua chal.

שְׁמַע דְּחַל הֲוָה
קְטַל צְלַב בִּית
קְבַר חוּב סְאֵב
חֲסַן חֲזָה
טְעָה כְּבַשׁ תּוּב
כְּנַשׁ הֲוָה תּוּב
עֲבַד כְּסָה אֲבַד
שְׁכַח רְשָׁה
רְמָה קוּם אִנְתְּ
תְּקַן רְחַק עֲרַע
קְנַן נְסַב

© Biblioteca Nacional de España

האם על הבנים׃ שלח תשלח את
האם ואת הבנים תקח לך למען
ייטב לך והארכת ימים׃ כי תבנה
בית חדש ועשית מעקה לגגך
ולא תשים דמים בביתך כי יפל
הנפל ממנו׃ לא תזרע כרמך
כלאים פן תקדש המלאה הזרע
אשר תזרע ותבואת הכרם׃ לא
תחרש בשור ובחמר יחדו׃ לא
תלבש שעטנז צמר ופשתים
יחדו׃ גדלים תעשה לך על ארבע
כנפות כסותך אשר תכסה בה׃
כי יקח איש אשה ובא אליה
ושנאה׃ ושם לה עלילת
דברים והוצא עליה שם
רע ואמר את האשה הזאת
לקחתי ואקרב אליה ולא
מצאתי לה בתולים׃ ולקח
אבי הנערה ואמה והוציאו את
בתולי הנערה אל זקני העיר
השערה׃ ואמר אבי הנערה
אל הזקנים את בתי נתתי
לאיש הזה לאשה וישנאה׃
והנה הוא שם עלילת דברים
לאמר לא מצאתי לבתך
בתולים ואלה בתולי בתי
ופרשו השמלה לפני זקני העיר׃

Priuatiua hebr.: יטב ארך יום · בנה עשה עקה · נגג שום נפל · זרע · קדש · בוא · חרש · לבש · עשה רבע · כסה · לקח איש בוא · עלל · יצא · רוע · קרב · בתל · יצא · בנה נתן · שנא · פנה

eam cum filiis: ſed abire patieris: captos tenēs filios: vt bene ſit tibi & lōgo viuas tpe. Cū edificaueris domū nouā: facies murū tecti p circuitū ne effūdatur ſanguis ī domo tua: & ſis reus labēte alio & ī pceps ruente. Nō ſeres vineā tuam altero ſemine: ne & ſementis quā ſeuiſti & q̄ naſcuntur ex vinea piter ſctificentur. Nō arabis in boue ſimul & aſino. Nō īdueris veſtimēto qđ ex lana linoq̧ cōtextū ē: Funiculos ī fibriis facies p quattuor angulos pallii tui quo operiris. Si duxerit vir vxorē: & poſtea odio habuerit eam: q̄ſieritq̧ occaſiones q bus dimittat eā: obiiciens ei nomen peſſimum: & dixerit: vxorem hanc accepi: & ingreſſus ad eam non inueni virginem: tollent eam pater & mater eius: & ferēt ſecū ſigna virginitatis eius ad ſeniores vrbis qui in porta ſunt: & dicet pater. Filiā meam dedi huic vxorem: quam quia odit: imponit ei nomen peſſimum vt dicat: non inueni filiam tuam virginē: & ecce hec ſūt ſigna virginitatis filie mee. Expādēt veſtimētū corā ſeniorib ciuita

mr̄es cū filiis: dimiſſiōe dimittes
τὴν μητέρα μετὰ τῶν τέκνων, ἀποστολῇ ἀποστελεῖς
matrē: at filios tenebis tibi: vt bū tibi
τὴν μητέρα, τὰ δὲ παιδία λήψῃ σεαυτῷ, ἵνα εὖ σοι
ſit ⁊ longeuus eris. ſi āt edificaueris
γένηται καὶ πολυήμερος ἔσῃ. ἐὰν δὲ οἰκοδομήσεις
domū nouā: ⁊ facies coronā domui
οἰκίαν καινήν, καὶ ποιήσεις στεφάνην τῷ δώμα-
tue: ⁊ nō facies cedē in domo tua:
τί σου, καὶ οὐ ποιήσεις φόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ σου,
ſi cciderit cadens ab ea. nō ſeminabis
ἐὰν πέσῃ ὁ πεσὼν ἀπ' αὐτοῦ. οὐ κατασπερεῖς τὸν
vineā tuā diuerſo ſemine: vt ne ſanctificet fru-
ἀμπελῶνά σου διάφορον, ἵνα μὴ ἁγιασθῇ τὸ γένη-
ct⁹ ⁊ ſemē: qđ ſeminaueris: cū fru-
μα καὶ τὸ σπέρμα, ὃ ἂν σπείρῃς, μετὰ τοῦ γεννή-
ctu vinee tue. nō arabis in bo
ματος τοῦ ἀμπελῶνός σου. οὐκ ἀροτριάσεις ἐν μό-
ue ⁊ aſino in idipm. nō indueris adulterata veſte:
σχῳ καὶ ὄνῳ ἐπὶ τὸ αὐτό. οὐκ ἐνδύσῃ κίβδηλον,
lana ⁊ lino in idipm. funiculos facies tibi
ἔρια καὶ λίνον ἐπὶ τὸ αὐτό. στρεπτὰ ποιήσεις σεαυ-
in quattuor fibriis veſtiū
τῷ ἐπὶ τῶν τεσσάρων κρασπέδων τῶν περιβολαί-
tuaꝝ: qb⁹ opiris in ipſis. ſi āt qs
ων σου, ἃ ἂν περιβάλλῃ ἐν αὐτοῖς. ἐὰν δέ τις
duxerit vxorē ⁊ cohabitauerit cū ea: ⁊ odio habuerit
λάβῃ γυναῖκα καὶ συνοικήσῃ αὐτῇ, καὶ μισήσῃ αὐ-
eam: ⁊ īpoſuerit illi occaſionarios ſermōes: ⁊ ob
τήν, καὶ ἐπιθῇ αὐτῇ προφασιστικοὺς λόγους, καὶ κα-
tecerit ei nomē malū: ⁊ dixerit vxo
τενέγκῃ αὐτῆς ὄνομα πονηρόν, καὶ λέγῃ τὴν γυ-
rē hanc accepi: ⁊ ingreſſus ad eā nō
ναῖκα ταύτην εἴληφα, καὶ προσελθὼν αὐτῇ οὐχ
inueni eius virginitatē: ⁊ tollēs pr̄
εὕρηκα αὐτῆς παρθένια, καὶ λαβὼν ὁ πατὴρ
puelle ⁊ mater ferent virginita
τῆς παιδὸς καὶ ἡ μήτηρ ἐξοίσουσι τὰ παρθέ-
tē puelle ad ſenatū ad
νεια τῆς παιδὸς πρὸς τὴν γερουσίαν ἐπὶ τὴν
portā: ⁊ dicet pr̄ puelle ſena-
πύλην, καὶ ἐρεῖ ὁ πατὴρ τῆς παιδὸς τῇ γερου-
tui: filiā meā hanc dedi ho
σίᾳ, τὴν θυγατέρα μου ταύτην δέδωκα τῷ ἀν-
mini huic vxorē: ⁊ odio hn̄s eā ipſe
θρώπῳ τούτῳ γυναῖκα, καὶ μισήσας αὐτὴν αὐ-
nūc imponit ei occaſionarios ſermōes:
τὸς νῦν ἐπιτίθησιν αὐτῇ προφασιστικοὺς λόγους,
dicens: nō inueni filie tue virginitatē:
λέγων, οὐχ εὕρηκα τῇ θυγατρί σου παρθένια,
⁊ hec virginitas filie mee. ⁊
καὶ ταῦτα τὰ παρθένια τῆς θυγατρός μου. καὶ ἀνα-
expandēt veſtē corā ſenatu ciuitatis.
πτύξουσι τὸ ἱμάτιον ἔναντι τῆς γερουσίας τῆς πόλεως

B

Leui. 19.

Nu. 15 d.

C

Priuatiua chal.: בן שלח ארך · בנה חדה עבד · שוה נפל · זרע סאב · רדה לבש חבר · רבע כסה נסב · אנת עול שנא · שוה סקף מלל · נפק אמר שכח · שוב בר · פרש

Interp. chal.

matrē cum filijs. Sed dimittens dimittes matrē: et filios tolles tibi: vt bene ſit tibi ⁊ prolongentur dies tui. Si edificaueris domū nouā: facies murum tecti tui: ⁊ non pones reatū occiſionis in domo tua: ſi ceciderit aliquis cadens ex eo. Non ſeminabis vineam tuā mixtis ſeminibus: ne forte polluatur quod producitur ex ſemēte quā ſeminaſti ⁊ fructus vinee. Nō arabis cum boue ⁊ aſino ſimul. Non idueris veſtimēto quod ex lana ⁊ lino confectū ſit. Funiculos facies tibi ſup quattuor angulos veſtimenti tui quo operiris. Si acceperit vir vxorē ⁊ ingreſſus fuerit ad eam et odio habuerit eam: ⁊ impoſuerit ei occaſiones verborum: ⁊ protulerit de ea nomen peſſimū: ⁊ dixerit. Mulierē iſtam accepi ⁊ acceſſi ad eam: ⁊ non inueni eam virginē. Tollet pater puelle ⁊ mater eius ⁊ educent ſigna virginitatis puelle coram ſenioribus ciuitatis in porta domus iudicij illius loci: ⁊ dicet pater puelle ſenioribus. Filiam meā dedi huic viro in vxorem: ⁊ odit eam. Et ecce ipſe poſuit occaſiones verborū dicens. Non inueni virginitatē filie tue: ⁊ hec ſunt ſigna virginitatis filie mee: ⁊ expandent ſindonem coram ſenioribus ciuitatis.

Transla. Chal.

אמא על בניא׃ שלחא תשלח ית אמא וית בניא תיסב לך בדיל דייטב לך ותוריך
יומין׃ ארי תבני ביתא חדתא ותעביד תיקא לאגרך ולא תשוי חובת קטול בביתך
ארי יפול דנפיל מינה׃ לא תזרע כרמך עירובין דילמא תסתאב דמעת זרעא דתזרע
ועללת כרמא׃ לא תרדי בתורא ובחמרא כחדא׃ לא תלבש שעטנזא עמר וכתן מחובר
כחדא׃ כרוספדין תעביד לך על ארבע כנפי כסותך דתתכסי בה׃ ארי יסב גבר
אתתא ויעול לותה ויסנינה׃ וישוי לה תסקופי מלין ויפק עלה שום ביש ויימר
ית אתתא הדא נסבית וקריבית לותה ולא אשכחית לה בתולין׃ ויסב אבוהא
דעולימתא ואמה ויפקון ית בתולי עולימתא לקדם סבי קרתא לתרע בית דין אתרא׃
ויימר אבוהא דעולימתא לסביא ית ברתי יהבית לגברא הדין לאתו וסניתה׃ והא
הוא שוי תסקופי מלין למימר לא אשכחית לברתך בתולין ואלין בתולי ברתי
ויפרשון שושיפא קדם סבי קרתא׃

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

& apphēdet ſenatus vrbis illius
καὶ λήψεται ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκείνης τὸν
hoīem illū: & corripiēt illū: &
ἄνθρωπον ἐκεῖνον, καὶ παιδεύσουσιν αὐτόν, καὶ
cōdēnabūt illū cētū ſiclis: & da
ζημιώσουσιν αὐτὸν ἑκατὸν σίκλους, καὶ δώσου-
būt p̄ri puelle: qm̄ diffamauit nomē ma
σι τῷ πατρὶ τῆς νεάνιδος, ὅτι ἐξήνεγκεν ὄνομα πο
lū ſup virginē iſraeliticā: & illius erit
νηρὸν ἐπὶ παρθένον ἰσραηλῖτιν, καὶ αὐτοῦ ἔσται
vxor: nō poterit dimittere eā om
γυνή, οὐ δυνήσεται ἐξαποστεῖλαι αὐτὴν τὸν ἅπαν
ni tp̄e. ſi āt in veritate fuerit ſermo
τα χρόνον. ἐὰν δὲ ἐπ᾽ ἀληθείας γένηται ὁ λόγος
hic: & nō inuēta ſit v̄ginitas puelle: & eij
οὗτος, καὶ μὴ εὑρεθῇ παρθένια τῇ νεάνιδι, καὶ ἐξά-
ciēt puellā ad fores domus pa-
ξουσιν τὴν νεᾶνιν ἐπὶ τὰς θύρας οἴκου τοῦ πα-
tris eius: & lapidabūt eā viri
τρὸς αὐτῆς, καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτὴν οἱ ἄνδρες
ciuitatis illius in lapidib⁹: & morietur:
τῆς πόλεως αὐτῆς ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανεῖται,
qm̄ fecit nefas in filijs iſrael: vt forni
ὅτι ἐποίησεν ἀφροσύνην ἐν υἱοῖς ἰσραήλ, ἐκπορ-
D
Leui. 20.b carīā faceret domū p̄ris ſui. & au
νεῦσαι τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτῆς. καὶ ἐξα-
feretis malū ex vobis ip̄is. ſi āt inuētus
ρεῖτε τὸ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. ἐὰν δὲ εὑρε-
fuerit hō dormiēs cū muliere mari
θῇ ἄνθρωπος κοιμώμενος μετὰ γυναικὸς συνῳκισ-
tata viro: occidetis vtrunq;: virū
μένης ἀνδρί, ἀποκτενεῖτε ἀμφοτέρους, τὸν ἄνδρα
dormiētē cū vxore: & vxo
τὸν κοιμώμενον μετὰ τῆς γυναικός, καὶ τὴν γυναῖ-
rē: & auferetis malū ex iſrael. ſi
κα, καὶ ἐξαρεῖτε τὸ πονηρὸν ἐξ ἰσραήλ. ἐὰν
āt fuerit puella virgo deſpōſata viro:
δὲ γένηται παῖς παρθένος μεμνηστευμένη ἀνδρί,
& iueniēs eā hō in ciuitate: dormierit cū
καὶ εὑρὼν αὐτὴν ἄνθρωπος ἐν πόλει, κοιμηθῇ με-
ea: educetis vtrūq; ad portā
τ᾽ αὐτῆς, ἐξάξετε ἀμφοτέρους ἐπὶ τὴν πύλην τῆς
ciuitatis eoꝝ: & lapidabūtur in lapidib⁹:
πόλεως αὐτῶν, καὶ λιθοβοληθήσονται ἐν λίθοις,
& morietur. puellā: q2 nō clamauit
καὶ ἀποθανοῦνται. τὴν νεᾶνιν, ὅτι οὐκ ἐβόησεν
in ciuitate: & hoīez: q2 humilia
ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸν ἄνθρωπον, ὅτι ἐταπείνω-
uit vxorē proximi ſui: & au
σε τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἐξα-
feretis malū ex vobis ip̄is. ſi āt in agro reperit
ρεῖτε τὸ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. ἐὰν δὲ ἐν πεδίῳ εὕρῃ
hō puellā deſpōſatā: & vim inferēs
ἄνθρωπος τὴν παῖδα τὴν μεμνηστευμένην, καὶ βιασάμενος

Trāſla.B.Hiero.

tis. Apprehendētq; ſenes vrbis illius
virū: & verberabunt
illū cōdemnantes inſu
per cētū ſiclis argenti
quos dabit patri puelle
qm̄ diffamauit nomē
peſſimū ſuper virginē
iſrael: habebitq; eam
vxorē: & nō poterit
dimittere oībus dieb⁹
vite ſue. Q̄d ſi verū ē
quod obiicit: & nō eſt
in puella inuenta virgi
nitas: eiicient eam ex
tra
fores dom⁹ patris ſui:
& lapidibus obruēt viri
ciuitatis illius & morie
tur: quoniam fecit
nephas in iſrael: vt for
nicaretur in domo pa
tris ſui: & auferes malū
de medio tui. Si
dormierit vir cū vxo
re alterius:
vterq; morietur. i. a
dulter
& adultera:

& auferes malum de iſ
rael. Si
puellam virginem de
ſponderit
vir: & inuenerit eam a
liquis in ciuitate:
& concubuerit cū ea:
educes
vtrumq; ad portā ci
uitatis
illius: & lapidibus ob
ruentur:
puella quia

nō clamauit cū eſſet in
ciuitate: vir
quia humiliauit vxorē

proximi ſui: & aufe
res malū de medio tui.
Sin autem in agro re
perit vir
puellam que deſponſa
ta eſt: & apprehendens

Ter.Heb.

וְלָקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא אֶת
הָאִישׁ וְיִסְּרוּ אֹתוֹ׃ וְעָנְשׁוּ אֹתוֹ
מֵאָה כֶסֶף וְנָתְנוּ לַאֲבִי הַנַּעֲרָה כִּי
הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל
וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא יוּכַל יכל
לְשַׁלְּחָהּ כָּל יָמָיו׃ וְאִם אֱמֶת הָיָה יום
הַדָּבָר הַזֶּה לֹא נִמְצְאוּ בְתוּלִים מצא
לַנַּעֲרָה׃ וְהוֹצִיאוּ אֶת הַנַּעֲרָה אֶל יצא
פֶּתַח בֵּית אָבִיהָ וּסְקָלוּהָ אַנְשֵׁי
עִירָהּ בָּאֲבָנִים וָמֵתָה כִּי עָשְׂתָה מות עשה
נְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל לִזְנוֹת בֵּית אָבִיהָ זנה
וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ׃ כִּי יִמָּצֵא רע
אִישׁ שֹׁכֵב עִם אִשָּׁה בְעֻלַת בַּעַל
וּמֵתוּ גַּם שְׁנֵיהֶם הָאִישׁ שנה
הַשֹּׁכֵב עִם הָאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה איש
וּבִעַרְתָּ הָרָע מִיִּשְׂרָאֵל׃ כִּי
יִהְיֶה נַעֲרָה בְתוּלָה מְאֹרָשָׂה היה נער בתל ארש
לְאִישׁ וּמְצָאָהּ אִישׁ בָּעִיר
וְשָׁכַב עִמָּהּ׃ וְהוֹצֵאתֶם אֶת יצא
שְׁנֵיהֶם אֶל שַׁעַר הָעִיר
הַהִוא וּסְקַלְתֶּם אֹתָם בָּאֲבָנִים
וָמֵתוּ אֶת הַנַּעֲרָה עַל דְּבַר אֲשֶׁר
לֹא צָעֲקָה בָעִיר וְאֶת הָאִישׁ
עַל דְּבַר אֲשֶׁר עִנָּה אֶת אֵשֶׁת איש
רֵעֵהוּ וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ׃
וְאִם בַּשָּׂדֶה יִמְצָא הָאִישׁ אֶת מצא
הַנַּעֲרָה הַמְאֹרָשָׂה וְהֶחֱזִיק בָּהּ חזק

Tranſla.Chal.

ויסבון סבי קרתא ההוא ית גברא וילקון יתיה׃ ויגבון יתיה מאה סלעין דכסף ויתנון
לאבוהא דעולימתא ארי אפיק שום ביש על בתולתא דישראל וליה תהי לאנתו
לית ליה רשו למפטרה כל יומוהי׃ ואם קושטא הוה פתגמא הדין לא אשתכחו
בתולין לעולימתא׃ ויפקון ית עולימתא לתרע בית אבוהא וירגמונה אנשי
קרתה באבניא ותמות ארי עבדת קלנא בישראל לזנאה בית אבוהא ותפלי עביד
דביש מבינך׃ ארי ישתכח גבר דשכיב עם איתתא איתת גבר וימותון אף תרויהון
גברא דשכיב עם איתתא ואיתתא ותפלי עביד דביש מישראל׃ ארי יהי עולימתא
בתולתא דמארסא לגבר וישכחנה גברא בקרתא וישכוב עמה׃ ותפקון ית תרויהון
לתרע קרתא ההיא ותרגמון יתהון באבניא וימותון ית עולימתא על עיסק דלא צוחת
בקרתא וית גברא על עיסק דעני ית איתת חבריה ותפלי עביד דביש מבינך׃ ואם
בחקלא ישכח גבר ית עולימתא דמארסא ויתקף בה

Interp̄.chal.

et tollent ſeniores ciuitatis illius virum: & verberabunt illum. et mulctabunt eum centuz ſiclis argenti: et dabunt patri puelle: quia produxit nomen peſſimū ſuper filiam iſrael: & erit ei in vxorem: nō habebit poteſtatem dimittendi eam omnibus diebus vite ſue. Et ſi verum eſt verbum hoc: & non eſt inuenta virginitas in puella: educent puellam ad portam domus iudicij patris ſui: & lapidabunt eam homines ciuitatis illius lapidibus vt moriatur: quia fecit ignominiam in iſrael vt fornicaretur in domo patris ſui: & auferes facientem quod maluz eſt de medio tui. Si inuentus fuerit vir qui dormierit cum vxore alterius: morientur ambo: ideſt vir qui dormiuit cum muliere & mulier: & auferes facientem quod malum eſt ab iſrael. Si fuerit puella virgo deſponſata viro: & inuenerit eam vir in ciuitate & cōcubuerit cū ea: educetis vtrūq; ad portā ciuitatis illius & lapidabitis eos lapidibus & morietur: puella quia nō clamauit in ciuitate: et vir eo q̄ humiliauit vxorem proximi ſui: & auferes facientez q̄d malū eſt de medio tui. Et ſi in agro inuenerit vir puellam deſponſatā & apprehenderit eam

Primitiua chal.

נסב לקח נגבה
נתן נפק הוה
רשה פטר
שכח נפק רגם
מות קלה פלה
שכח שכב אנת
תרי פלה הוה
ארס נפק
ענה
תקף

© Biblioteca Nacional de España

Tex. Heb.

הָאִישׁ וְשָׁכַב עִמָּהּ וּמֵת הָאִישׁ
אֲשֶׁר שָׁכַב עִמָּהּ לְבַדּוֹ׃ וְלַנַּעֲרָה
לֹא תַעֲשֶׂה דָבָר אֵין לַנַּעֲרָה חֵטְא
מָוֶת כִּי כַּאֲשֶׁר יָקוּם אִישׁ עַל
רֵעֵהוּ וּרְצָחוֹ נֶפֶשׁ כֵּן הַדָּבָר הַזֶּה׃
כִּי בַשָּׂדֶה מְצָאָהּ צָעֲקָה הַנַּעֲרָה
הַמְאֹרָשָׂה וְאֵין מוֹשִׁיעַ לָהּ׃ כִּי
יִמְצָא אִישׁ נַעֲרָה בְתוּלָה אֲשֶׁר
לֹא אֹרָשָׂה וּתְפָשָׂהּ וְשָׁכַב עִמָּהּ
וְנִמְצָאוּ׃ וְנָתַן הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִמָּהּ
לַאֲבִי הַנַּעֲרָה חֲמִשִּׁים כָּסֶף וְלוֹ
תִהְיֶה לְאִשָּׁה תַּחַת אֲשֶׁר עִנָּהּ
לֹא יוּכַל שַׁלְּחָהּ כָּל יָמָיו׃ לֹא יִקַּח
אִישׁ אֶת אֵשֶׁת אָבִיו וְלֹא יְגַלֶּה
כְּנַף אָבִיו׃ לֹא יָבֹא פְצוּעַ דַּכָּה
וּכְרוּת שָׁפְכָה בִּקְהַל יְהוָה׃ לֹא
יָבֹא מַמְזֵר בִּקְהַל יְהוָה גַּם דּוֹר
עֲשִׂירִי לֹא יָבֹא לוֹ בִּקְהַל יְהוָה׃
לֹא יָבֹא עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי בִּקְהַל
יְהוָה גַּם דּוֹר עֲשִׂירִי לֹא יָבֹא
לָהֶם בִּקְהַל יְהוָה עַד עוֹלָם׃ עַל
דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קִדְּמוּ אֶתְכֶם
בַּלֶּחֶם וּבַמַּיִם בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם
מִמִּצְרָיִם וַאֲשֶׁר שָׂכַר עָלֶיךָ
אֶת בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר מִפְּתוֹר אֲרַם
נַהֲרַיִם לְקַלְלֶךָּ׃ וְלֹא אָבָה יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ אֶל בִּלְעָם

Primitiua heb.

מות
בדד
קום
ארש ישע
מצא
היה איש
יכל יום לקח
גלה

Ca.xxiii.

בוא פצע דכא
כרת
מזר
עשר
עלם
יצא

Trāſla. B. Hiero.

concubuerit cum ea: ipſe morietur ſolus: puella nihil patietur: nec eſt rea mortis: qm̄ ſicut latro cōſurgit contra fratrē ſuū: & occidit animā eius: ita & puella ꝑpeſſa eſt. Sola erat in agro: clamauit & nullus affuit qui liberaret eam. Si inuenerit vir puellam virginem que nō habet ſpōſū: & apprehendēs cōcubuerit cū illa: & res ad iudicium venerit: dabit qui dormiuit cū ea p̄rī puelle quinquaginta ſiclos argēti: & hēbit eā vxorē: quia humiliauit illā. Nō poterit dimittere eā cūctis diebus vite ſue. Nō accipiet hō vxorē p̄ris ſui: nec reuelabit opimentū eius.

Non intrabit eunuchus attritis vel amputatis teſticulis & abſciſo veretro ecclesiam domini. Ca. 23. Non igredietur mãzer: hoc ē de ſcorto nat⁹ i eccleſiā dñi vſq; ad dcimā gñationē. Ammonites & moabites ēt poſt decimā gñationē nō intrabunt eccleſiam domini in eternū: quia noluerūt vobis occurrere cū pane & aqua in via quando egreſſi eſtis de egypto: & qa conduxerunt contra te balaā filiū beor de meſopotamia ſyrie: vt malediceret tibi: & noluit dominus deus tuus audire balaam:

Trāſla. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

dormierit cū ea: occidetis hoīe
κοιμηθῇ μετ' αὐτῆς, ἀποκτενεῖτε τὸν ἄνθρωπον τὸν
dormiētē cū ea ſolū: at puelle fa
κοιμώμενον μετ' αὐτῆς μόνον, τῇ δὲ νεάνιδι οὐ ποι
cietis nihil: nō eſt puelle pctm̄ mor
ήσετε οὐδέν, οὐκ ἔστι τῇ νεάνιδι ἁμάρτημα θανά-
tis. qm̄ ſicut ſi qs inſurgat hō cōtra pro
του. ὅτι ὡς εἴ τις ἐπαναστῇ ἄνθρωπος ἐπὶ τὸν πλη
ximū ſuū: ⁊ occiderit eius aīaz: ſic
σίον αὐτοῦ, καὶ φονεύσῃ αὐτοῦ ψυχήν, οὕτως τὸ
res hec: qm̄ in agro inuenit eā: cla-
πρᾶγμα τοῦτο, ὅτι ἐν τῷ ἀγρῷ εὗρεν αὐτήν, ἐβό
mauit puella deſpōſata: ⁊ qui auxiliaret nō erat
ησεν ἡ νεᾶνις ἡ μεμνηστευμένη, καὶ ὁ βοηθήσων οὐκ ἦν
illi. ſi āt qs inuenerit puellā ꝟginē:
αὐτῇ. ἐὰν δέ τις εὕρῃ τὴν παῖδα τὴν παρθένον,
que nō deſpōſata ē: ⁊ vim faciēs illi: dormie
ἥτις οὐ μεμνήστευται, καὶ βιασάμενος αὐτήν, κοιμη
rit cū ea: ⁊ inuēt⁹ fuerit: dabit hō q̄ dormi
θῇ μετ' αὐτῆς, καὶ εὑρεθῇ, δώσει ὁ ἄνθρωπος ὁ κοιμη-
uit cū ea p̄rī puelle q̄nq̄gīta
θεὶς μετ' αὐτῆς τῷ πατρὶ τῆς νεάνιδος πεντήκοντα
ſiclos argētī: ⁊ eius erit vxor: qꝛ hu
δίδραχμα ἀργυρίου, καὶ αὐτοῦ ἔσται γυνή, ἀνθ' ὧν ἐτα
miliauit eā: nō poterit dimittere eā
πείνωσεν αὐτήν, οὐ δυνήσεται ἐξαποστεῖλαι αὐτὴν
oī tpe. nō accipiet hō vxo
τὸν ἅπαντα χρόνον. οὐ λήψεται ἄνθρωπος τὴν γυ-
rē p̄ris ſui: ⁊ nō reuelabit ope
ναῖκα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀνακαλύψει συγ
rimētū p̄ris ſui.
κάλυμμα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ca. 23.
Non itrabit eunuchus ⁊ amputa A
Οὐκ εἰσελεύσεται θλαδίας καὶ ἀποκεκομμέ-
tus in eccleſiā dñi. nō ingredieť de
νος εἰς ἐκκλησίαν κυρίου. οὐκ εἰσελεύσεται ἐκ
ſcorto nat⁹ in eccleſiā dñi vſq; ad decimā gñatiōez.
πόρνης εἰς ἐκκλησίαν κυρίου ἕως δεκάτης γενεᾶς.
nō intrabit āmonites ⁊ moabites in eccle-
οὐκ εἰσελεύσεται ἀμμανίτης καὶ μωαβίτης εἰς ἐκκλη
ſiaz dñi: ⁊ vſq; ad decimā gñatiōez nō intrabit
σίαν κυ, καὶ ἕως δεκάτης γενεᾶς οὐκ εἰσελεύσεται
in eccleſiā dñi: ⁊ vſq; in eternū: qꝛ
εἰς ἐκκλησίαν κυρίου, καὶ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα, παρὰ
nō occurrerūt ipī vobis cū panibus ⁊ aqua
τὸ μὴ συναντῆσαι αὐτοὺς ὑμῖν μετὰ ἄρτων καὶ ὕδα- Nu. 22 b.
in via: egredientibus vobis ex egypto:
τος ἐν τῇ ὁδῷ, ἐκπορευομένων ὑμῶν ἐξ αἰγύπτου,
⁊ qꝛ cōduxerūt cōtra te balaā filiū beor
καὶ ὅτι ἐμισθώσαντο ἐπὶ σὲ τὸν βαλαὰμ υἱὸν βεὼρ
ex meſopotamia ſyrie: vt malediceret tibi:
ἐκ τῆς μεσοποταμίας συρίας, καταράσασθαί σε,
⁊ nō voluit dñs deus tuus exaudire balaā:
καὶ οὐκ ἠθέλησε κς ὁ θς σου εἰσακοῦσαι τὸν βαλαάμ,

Primitiua chal.

עבד
דון קום קטל
שכח
אחד שכב
נתן
הוה אנתא ענה
רשה כמר נסב
גלה דכה חבל
שלף עול מזר
דור
נפק
לטט אבה

Interp̄. chal.

et cōcubuerit cum ea: moriatur ſolus vir qui cōcubuerit cum ea. Puelle autem nihil mali facies: non eſt puelle reatus iudicij mortis. qm̄ ſicut conſurgit vir cōtra proximū ſuū ⁊ occidit animā eius: ſic eſt verbū hoc: quoniā in agro inuenit eaz: clamauit puella que erat deſponſata: ⁊ nullus affuit qui liberaret eam. Quando inuenerit vir puellam virginē que non eſt deſponſata: ⁊ apprehenderit eam ⁊ cōcubuerit cum ea: ⁊ fuerint deprehenſi: dabit vir q̄ cōcubuerit cū ea patri puelle quinq̄ginta ſiclos argēti: ⁊ ei erit in vxorē: eo ꝙ humiliauit eā. nō habebit poteſtatē vt dimittat eaz oībus diebus vite ſue. Non accipiet hō vxorē patris ſui: neq; reuelabit opimentū p̄ris ſui. Ca. 23.

Non erit mūdus q̄ abſciſus ē vel attrit⁹ teſticulis vt ingrediať in eccleſiā dñi. nō erit mūdus manzer vt ingrediať in ecclīā dñi: etiā vſq; ad decimā gñatione filij eius nō erūt mūdi vt ingrediātur i eccleſiā dñi. Non erit mūdus āmonita ⁊ moabita vt ingrediať in eccleſiā dñi: etiā decima gñatio eoꝝ nō erit munda vt ingrediať in eccleſiā dñi vſq; in ſeculū: eo ꝙ nō occurrerūt vobis cū pane ⁊ aq̄ in via qn̄ egreſſi eſtis de egypto. et qꝛ mercede conduxerūt cōtra te balaā filiū beor de pethor ſyrie q̄ eſt iuxta euphratē: vt malediceret tibi. et noluit dñs deus tuus acquieſcere balaam

Tranſla. Chal.

גברא וישכוב עמה וימות גברא דישכיב עמה בלחודוהי׃ ולעולימתא לא תעביד
מדעם לית לעולימתא חובת דין דקטול ארי כמא דיקום גבר על חבריה ויקטליניה
נפש כן פתגמא הדין׃ ארי בחקלא אשכחה צוחת עולימתא דמארסא ולית דפריק
לה׃ ארי ישכח גבר עולימתא בתולתא די לא מארסא ויחדינה וישכוב עמה
וישתכחון׃ ויתן גברא דישכוב עמה לאבוהא דעולימתא חמשין סלעין דכסף וליה
תהי לאנתו חלף דעניה לית ליה רשו למפטרה כל יומוהי׃ לא יסב גבר ית אתת
אבוהי ולא יגלי כנפא דאבוהי׃ Ca.xxiij. לא ידכי דפסיק ודמחבל
ותזיר דמשלף למיעל בקהלא דיי׃ לא ידכי ממזרא למיעל בקהלא דיי אף דרא
עשיראה לא ידכי להון למיעל בקהלא דיי׃ לא ידכון עמונאי ומואבאי למיעל בקהלא
דיי אף דרא עשיראה לא ידכי להון למיעל בקהלא דיי עד עלמא׃ על עיסק דלא
ערעו יתכון בלחמא ובמיא באורחא במפקכון ממצרים ודי אגר עלך ית בלעם בר
בעור מפתור ארם דעל פרת ללטטותך׃ ולא אבי יי אלהך לקבלא מן בלעם

© Biblioteca Nacional de España

⁊ vertit dñs deꝰ tuꝰ maledictiões in
καὶ μετέστρεψε κύριος ὁ θεός σου τὰς κατάρας εἰς
bñdictiões: qm̃ dilexit te dñs deꝰ tuꝰ. nõ
εὐλογίας, ὅτι ἠγάπησέ σε κύριος ὁ θεός σου. οὐ
dices pacifica illis: ⁊ q̃ vtilia ſũt
προσαγορεύσεις εἰρηνικὰ αὐτοῖς, καὶ συμφέροντα
illis cũctis diebꝰ tuis in ſẽpiternũ. nõ
αὐτοῖς πάσας τὰς ἡμέρας σου εἰς τὸν αἰῶνα. οὐ
abominaberis idumeũ: qm̃ frater tuus eſt. nõ
βδελύξῃ ἰδουμαῖον, ὅτι ἀδελφός σου ἐστίν. οὐ
abominaberis egyptiũ: qm̃ aduena fuiſti in tra
βδελύξῃ αἰγύπτιον, ὅτι πάροικος ἐγένου ἐν τῇ γῇ
eius. filij ſi nati fuerit illis: gñatiõe tertia intra
αὐτοῦ. υἱοὶ ἐὰν γεννηθῶσιν αὐτοῖς, γενεᾷ τρίτῃ εἰσε
B bũt in eccleſiã dñi. ſi ãt egreſſus fue
λεύσονται εἰς ἐκκλησίαν κυρίου. ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς πα
ris ad caſtrametãdũ cõtra hoſtes tuos: ⁊ cuſtodies te ab
ρεμβαλεῖν ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου, καὶ φυλάξῃ ἀπὸ
oĩ malo verbo. ſi fuerit in te hõ
παντὸς πονηροῦ ῥήματος. ἐὰν ᾖ ἐν σοὶ ἄνθρωπος
q̃ nõ ẽ mundꝰ ex fluxu ſuo nocte: ⁊
ὃς οὐκ ἔστι καθαρὸς ἐκ ῥύσεως αὐτοῦ νυκτός, καὶ
egredietur extra caſtra: ⁊ nõ reuerte=
ἐξελεύσεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ οὐκ εἰσελεύ
tur in caſtra: ⁊ erit ad veſpe
σεται εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ ἔσται τὸ πρὸς ἑσπέ
ram lauabit corpus ſuũ aqua: ⁊ occidẽ
ραν λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ δεδυκό
te ſole ingredietur in caſtra. ⁊
τος ἡλίου εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν. καὶ
locus erit tibi extra caſtra: ⁊ exi=
τόπος ἔσται σοι ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐξε=
bis illuc extra: ⁊ paxillus erit tibi in
λεύσῃ ἐκεῖ ἔξω, καὶ πάσσαλος ἔσται σοι ἐπὶ τῆς
balteo tuo. ⁊ erit qñ ſederis extra: ⁊ fo
ζώνης σου. καὶ ἔσται ὅταν διακαθιζάνῃς ἔξω, καὶ ὀρύ
dies in illo: ⁊ ſupinduces coopies pudo
ξεις ἐν αὐτῷ, καὶ ἐπαγαγὼν καλύψεις τὴν ἀσχημο=
C rẽ tuũ in eo: qm̃ dñs deus tuus ambu
σύνην σου ἐν αὐτῷ, ὅτι κύριος ὁ θεός σου ἐμπερι=
lat in caſtris: vt eruat te: ⁊ tra
πατεῖ ἐν τῇ παρεμβολῇ, ἐξελέσθαι σε, καὶ παρα=
dat inimicũ tuũ añ faciẽ tuã: ⁊ erũt
δοῦναι τὸν ἐχθρόν σου πρὸ προσώπου σου, καὶ ἔσται
caſtra tua ſc̃a: ⁊ nõ apparebit in te
ἡ παρεμβολή σου ἁγία, καὶ οὐκ ὀφθήσεται ἐν σοὶ
feditas rei: ⁊ recedet a te. nõ
ἀσχημοσύνη πράγματος, καὶ ἀποστρέψει ἀπὸ σοῦ. οὐ
trades ſeruũ dño ſuo: q̃ cõfugit
παραδώσεις παῖδα τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, ὃς προστέθειταί
ad te a dño ſuo: tecũ hitabit in
σοι παρὰ τοῦ κυρίου αὐτοῦ, μετὰ σοῦ κατοικήσει ἐν
vobis in oĩ loco vbi placuerit illi: nõ ꝯtriſtabis eũ.
ὑμῖν ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἂν ἀρέσῃ αὐτῷ, οὐ θλίψεις αὐτόν

vertitq; maledictionẽ
eius
in bñdictionẽ tuã: eo
q diligeret te.
Nõ facies cũ eis pacẽ:
nec q̃ras eis bona cun
ctis diebus vite tue ĩ ſe
piternũ. Nõ abomina=
beris idumeũ: q̃a fra=
ter tuus eſt: nec egypti
um quia aduena fuiſti
in terra eius. Qui
nati fuerint ex eis ter=
tia gñatiõe intrabunt
in eccleſiã dñi. Quan
do egreſſus fueris
aduerſus hoſtes tuos ĩ
pugnã: cuſtodias te ab
oĩ re mala. Si fuerit in
ter vos hõ qui noctur=
no pollutus ſit ſõnio:
egredietur
extra caſtra: & non re
uertetur priuſq; ad
veſperã lauetur aq̃: &
poſt ſolis occaſũ regre
dietur
in caſtra. Habebis lo
cum
extra caſtra: ad quẽ
egrediaris ad requiſita
nature: gerens paxillũ
in balteo.
Cũq; ſederis fodies ꝑ
circuitũ:
& egeſta humo opies
quo reuelatꝰ es. Dñs eĩ
deus tuus ãbulat ĩ me
dio caſtrorũ: vt eruat
te & tradat tibi inimi=
cos tuos: et ſint caſtra
tua ſctã: & nihil in eis
appareat feditatis:
ne derelinquat te. Nõ
trades
ſeruum domino ſuo:
qui ad te confugerit.
Habitabit tecum
ĩ loco qui ei placuerit:
& in vna
vrbium tuarum requie
ſcet: ne contriſtes eum.

וַיַּהֲפֹךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְּךָ אֶת הַקְּלָלָה
לִבְרָכָה כִּי אֲהֵבְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃
לֹא תִדְרֹשׁ שְׁלֹמָם וְטֹבָתָם כָּל
יָמֶיךָ לְעוֹלָם׃ לֹא תְתַעֵב אֲדֹמִי כִּי
אָחִיךָ הוּא לֹא תְתַעֵב מִצְרִי כִּי
גֵר הָיִיתָ בְאַרְצוֹ׃ בָּנִים אֲשֶׁר
יִוָּלְדוּ לָהֶם דּוֹר שְׁלִישִׁי יָבֹא
לָהֶם בִּקְהַל יְהוָה׃ כִּי תֵצֵא מַחֲנֶה
עַל אֹיְבֶיךָ וְנִשְׁמַרְתָּ מִכֹּל דָּבָר
רָע׃ כִּי יִהְיֶה בְךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא
יִהְיֶה טָהוֹר מִקְּרֵה לָיְלָה וְיָצָא
אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה לֹא יָבֹא אֶל
תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה׃ וְהָיָה לִפְנוֹת עֶרֶב
יִרְחַץ בַּמָּיִם וּכְבֹא הַשֶּׁמֶשׁ יָבֹא
אֶל תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה׃ וְיָד תִּהְיֶה לְךָ
מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְיָצָאתָ שָּׁמָּה חוּץ׃
וְיָתֵד תִּהְיֶה לְךָ עַל אֲזֵנֶךָ וְהָיָה
בְּשִׁבְתְּךָ חוּץ וְחָפַרְתָּה בָהּ וְשַׁבְתָּ
וְכִסִּיתָ אֶת צֵאָתֶךָ׃ כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחֲנֶךָ לְהַצִּילְךָ
וְלָתֵת אֹיְבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מַחֲנֶיךָ
קָדוֹשׁ וְלֹא יִרְאֶה בְךָ עֶרְוַת דָּבָר
וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ׃ לֹא תַסְגִּיר
עֶבֶד אֶל אֲדֹנָיו אֲשֶׁר יִנָּצֵל אֵלֶיךָ
מֵעִם אֲדֹנָיו׃ עִמְּךָ יֵשֵׁב בְּקִרְבְּךָ
בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר בְּאַחַד
שְׁעָרֶיךָ בַּטּוֹב לוֹ לֹא תּוֹנֶנּוּ׃

הָפַךְ
דָּרַשׁ טוֹב
יוֹם עָלַם תָּעַב
גּוּר הָיָה
יָלַד שָׁלַשׁ
בּוֹא
יָצָא חָנָה
שָׁמַר
רוּעַ הָיָה
טָהַר
בּוֹא
פָּנָה
רָחַץ בּוֹא
יָשַׁב שׁוּב
כָּסָה יָצָא
הָלַךְ נָצַל
נָתַן
קָדַשׁ רָאָה עָרָה
שׁוּב סָגַר
קוּם בָּחַר

Tranſla.Chal.

וַהֲפַךְ יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ יָת לְוָטַיָּא לְבִרְכָתָא אֲרֵי רַחֲמָךְ יְיָ אֱלָהָךְ׃ לָא תִתְבַּע שְׁלָמְהוֹן
וְטַבְתְהוֹן כָּל יוֹמָךְ לְעָלַם׃ לָא תְרַחֵק אֱדוֹמָאָה אֲרֵי אֲחוּךְ הוּא לָא תְרַחֵק מִצְרָאָה אֲרֵי
דַּיָּיר הֲוֵיתָא בְּאַרְעֵיהּ׃ בְּנִין דְּאִתְיְלִידוּ לְהוֹן דָּרָא תְלִיתָאָה יִדְכּוֹן לְהוֹן לְמֵיעַל
בִּקְהָלָא דַיְיָ׃ אֲרֵי תִפּוֹק לְמַשְׁרִיתָא עַל בַּעֲלֵי דְבָבָךְ וְתִסְתַּמַּר מִכֹּל מִדַּעַם בִּישׁ׃ אֲרֵי
יְהֵי בָךְ גְּבַר דִּי לָא יְהֵי דְכֵי מִקְּרֵה לֵילְיָא וְיִפּוֹק לְמִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא לָא יֵיעוֹל לְגוֹ
מַשְׁרִיתָא׃ וִיהֵי לְעִדָּן רַמְשָׁא יַסְחֵי בְּמַיָּא וּבְמֵיעַל שִׁמְשָׁא יֵיעוֹל לְגוֹ מַשְׁרִיתָא׃ וַאֲתַר
מְתַקַּן תְּהֵי לָךְ מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא וְתִפּוֹק תַּמָּן לְבָרָא׃ וְסִכְּתָא תְּהֵי לָךְ עַל אֲזֵנָךְ וִיהֵי
כְּמִתְבָךְ לְבָרָא וְתַחְפַּר בַּהּ וְתְתוּב וּתְכַסֵּי יָת מַפַּקְתָּךְ׃ אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ שְׁכִינְתֵיהּ מְהַלְּכָא
בְּגוֹ מַשְׁרִיתָךְ לְשֵׁיזָבוּתָךְ וּלְמִמְסַר סַנְאָךְ בִּידָךְ וִיהֵי מַשְׁרִיתָךְ קַדִּישׁ וְלָא יִתְחֲזֵי בָךְ עֲבֵירַת
פִּתְגָם וִיתוּב מֵימְרֵיהּ מִלְּאוֹטָבָא לָךְ׃ לָא תִמְסַר עֲבֵד עַמְמִין לְיַד רִבּוֹנֵיהּ דְּיִשְׁתֵּזֵב לְוָתָךְ מִלְּוָת
רִבּוֹנֵיהּ׃ עִמָּךְ יָתֵב בֵּינָךְ בְּאַתְרָא דְּיִתְרְעֵי בַּחֲדָא מִן קִרְוָךְ בְּדְיוֹטַב לֵיהּ לָא תוֹנֵיהּ׃

Interp̃.chal.

et vertit dñs deus tuꝰ tibi maledictiones in bñdictio=
nẽ: qm̃ dilexit te dñs deus tuꝰ. Non q̃ras pacẽ eoꝝ et
bonũ eoꝝ oĩbus diebus vite tue vſq; in eternũ. Non
abominaberis idumeũ: qm̃ frater tuꝰ eſt. Non abomi
naberis egyptiũ: qm̃ aduena fuiſti in terra eiꝰ. Filij q̃
nati fuerint ex eis in tertia gñatione erunt mũdi vt
ingrediant̃ in eccleſiã dñi. Si egreſſus fueris in ca=
ſtris ꝯ inimicos tuos: obſeruabis te ab oĩ re mala: ſi
fuerit in te vir q̃ nõ fuerit mũdꝰ pollutiõe nocturna:
egrediet̃ extra caſtra ⁊ nõ ingrediet̃ in caſtra: ⁊ in tẽ=
pore veſpertino lauabitur aq̃s: ⁊ qñ occubuerit ſol in
grediet̃ ad caſtra. Et locus erit paratus tibi extra ca
ſtra: ⁊ egredieris illuc foras. et paxillus erit tibi ſuꝑ
arma tua: ⁊ cum ſederis foras: fodies cũ eo ⁊ reuerte
ris ⁊ opies q̃ a te egeſta ſunt. qm̃ maieſtas dñi dei tui
ambulat in medio caſtroꝝ tuoꝝ vt liberet te: ⁊ vt tra=
dat inimicos tuos in manu tua: ⁊ erunt caſtra tua ſan
cta: ⁊ nõ appareat in te aliquid feditatis: vt nõ auer=
tatur verbũ eius benefaciens tibi. Non trades ſeruũ
gentium domino ſuo: qui confugerit ad te a dño ſuo.
Tecum habitabit in medio tui in loco quẽ elegerit in
vna vrbium tuarũ vbi bene ſit ei: ne decipias illum.

Pritiua chal.

בְּעָה טוֹב רָחַק
דּוּר הֲוָה יְלַד
דּוּר דְּכָה עוֹל
נְפַק שְׁרָא סָמַר
קְרָה הֲוָה סְחָא
סְכָא הֲוָה יְתַב
חֲפַר תּוּב כְּסָה
נְפַק הֲלַךְ שְׁרָא
חֲזָה אֲמַר יְטַב
מְסַר רְבַב שְׁזַב
רְעָה קְרָה וְנָה

© Biblioteca Nacional de España

לא תהיה קדשה מבנות ישראל היה
ולא יהיה קדש מבני ישראל׃
לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בוא תנה זנה
בית יהוה אלהיך לכל נדר כי מחר
תועבת יהוה אלהיך גם שניהם׃ תעב שנה
לא תשיך לאחיך נשך כסף נשך נשך
אכל נשך כל דבר אשר ישך׃
לנכרי תשיך ולאחיך לא תשיך
למען יברכך יהוה אלהיך בכל ברך
משלח ידך על הארץ אשר אתה שלח
בא שמה לרשתה׃ כי תדר נדר בוא ירש נדר
ליהוה אלהיך לא תאחר לשלמו אחר
כי דרש ידרשנו יהוה אלהיך
מעמך והיה בך חטא׃ וכי תחדל חדל
לנדר לא יהיה בך חטא׃ מוצא היה יצא
שפתיך תשמר ועשית כאשר שפה שמר
נדרת ליהוה אלהיך נדבה אשר עשה
דברת בפיך׃ כי תבא בכרם רעך פה בוא רעה
ואכלת ענבים כנפשך שבעך
ואל כליך לא תתן׃ כי תבא כלה נתן בוא
בקמת רעך וקטפת מלילת קום רעה מלל
בידך וחרמש לא תניף על נוף
קמת רעך׃ כי יקח איש

Cap.xxiiii

אשה ובעלה והיה אם לא לקח איש
תמצא חן בעיניו כי מצא מצא
בה ערות דבר וכתב לה ספר ערה
כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו׃ כרת

Non erit meretrix de
filiabus iſrael:
nec ſcortator de filiis
iſrael.
Nō offeres mercedem
pſtibuli nec pciū canis
ī domo dñi dei tui q̄c
quid illud ē qđ vouerit:
quia abomiatio ē vtrū
q̧ apud dñm deū tuū.
Non fenerabis frī tuo
ad vſuram pecuniam:
nec fruges: nec quam
libet aliā rē: ſed
alieño. Fratri āt tuo abſ
q̧ vſura id quo indiget
cōmodabis: vt bñdicat
tibi dñs deus tuus in oī
opere tuo in terra ad
quam
igredieris poſſidendā.
Cū votum voueris
domino deo tuo non
tardabis reddere:
quia requiret illud do
minus deus tuus.
Et ſi morat9 fueris: re
putabitur tibi in pecca
tū. Si nolueris pollice
ri: abſq̧ pctō eris. Qđ
āt ſemel egreſſum ē de
labiis tuis obſeruabis:
& facies ſicut pmiſiſti
dño deo tuo: & ppria
volūtate & ore tuo lo
cutus es. Ingreſſus vi
neā proximi tui come
des vuas quātū tibi pla
cuerit: foras āt ne effe
ras tecum. Si intraueris
ſegetem amici tui: frā
ges ſpicas: &
manu cōteres: falce āt
non metes. Ca.24.

Si acceperit homo
vxorem & habuerit eā
& non
inuenerit grām ań ocu
los eius propter aliquā
feditatē: ſcribet libellū
repudii: & dabit
in manu illius: & dimit
tet eam de domo ſua.

nō erit meretrix de filiabus iſrael. ⁊ nō erit
οὐκ ἔσται πόρνη ἀπὸ θυγατέρων ἰσραήλ. καὶ οὐκ ἔσται
ſcortator de filijs iſrael. nō offeres mer
πορνεύων ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραήλ. οὐ προσοίσεις μίσθω
cedē meretricis: neq̧ preciū canis in domū domi
μα πόρνης, οὐδὲ ἄλλαγμα κυνὸς εἰς τὸν οἶκον κυρί
ni dei tui ad omē votū: qm̄ abomina
ου τοῦ θεοῦ σου πρὸς πᾶσαν εὐχήν, ὅτι βδέλυγ
tio dño deo tuo eſt ⁊ vtrūq̧. nō fenera
μα κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐστὶ καὶ ἀμφότερα. οὐκ ἐκτο
bis fratri tuo vſurā argēti ⁊ vſurā ci
κιεῖς τῷ ἀδελφῷ σου τόκον ἀργυρίου καὶ τόκον βρω
bor ⁊ vſurā cuiuſlibꝫ rei: q̄ fene
μάτων καὶ τόκον παντὸς πράγματος, οὗ ἂν ἐκδα
raueris. alieno fenerabis: frī tuo nō
νείσῃς. τῷ ἀλλοτρίῳ ἐκτοκιεῖς, τῷ ἀδελφῷ σου οὐκ
fenerabis: vt bñdicat tibi dñs deus tuus in oib9
ἐκτοκιεῖς, ἵνα εὐλογήσῃ σε κύριος ὁ θεός σου ἐν πᾶσι
opibus tuis in terra: ad q̄ ingrederis illuc vt D
τοῖς ἔργοις σου ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κλη
poſſideas eā. ſi āt voueris votū dño deo tuo nō Eccls. 5.a.
ρονομῆσαι αὐτήν. ἐὰν δὲ εὔξῃ εὐχὴν κυρίῳ τῷ θεῷ σου οὐ baruch 6.d.
tardabis reddere illud: qm̄ q̄rēs q̄ret
χρονιεῖς ἀποδοῦναι αὐτήν, ὅτι ἐκζητῶν ἐκζητήσει
dñs de9 tuus a te: ⁊ erit in te pctm̄.
κύριος ὁ θεός σου παρὰ σοῦ, καὶ ἔσται ἐν σοὶ ἁμαρτία.
ſi āt nō volueris vouere: nō eſt tibi pctm̄. q̄
ἐὰν δὲ μὴ θέλῃς εὔξασθαι, οὐκ ἔστι σοι ἁμαρτία. τὰ
egrediūtur per labia tua obſeruabis. ⁊
ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χειλέων σου φυλάξῃ. καὶ
facies quēadmodū nouiſti dño deo tuo donū: νο
ποιήσεις ὃν τρόπον ηὔξω κυρίῳ τῷ θεῷ σου δόμα,
qđ locutus ē ore tuo. ſi āt intraueris in ſe
ὃ ἐλάλησας τῷ στόματί σου. ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς ἀμη
getē pximi tui: ⁊ colliges in manib9
τὸν τοῦ πλησίον σου, καὶ συλλέξεις ἐν ταῖς χερσί
tuis ſpicas: ⁊ falcē nō mittes in C
σου στάχυας, καὶ δρέπανον οὐ μὴ ἐπιβάλῃς ἐπὶ τὸν
ſegetē pximi tui. ſi āt igreſſus fueris in vi
ἀμητὸν τοῦ πλησίον σου. ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὸν ἀμ
neā pximi tui: comedes vuas: quātū Math. 12.
πελῶνα τοῦ πλησίον σου, φαγῇ σταφυλήν, ὅσον Mar. 2.
aīa tua impleat. in āt vas nō inijcies.
ψυχήν σου ἐμπλησθῆναι. εἰς δὲ ἄγγος οὐκ ἐμβαλεῖς. C.24

Si āt q̄s acceperit vxorē: ⁊ cohītauerit cū illa: A
ἐὰν δέ τις λάβῃ γυναῖκα, καὶ συνοικήσῃ αὐτῇ,
⁊ erit ſi nō īuenerit grāꝫ corā eo: qm̄ inue Math. 5.c.⁊
καὶ ἔσται ἐὰν μὴ εὕρῃ χάριν ἐναντίον αὐτοῦ, ὅτι εὗρη 19.f.
nit in ea fedā rem: ⁊ ſcribet illi libel Mar.
κεν ἐν αὐτῇ ἄσχημον πρᾶγμα, καὶ γράψει αὐτῇ βιβλί 10.a.
lū repudij: ⁊ dabit in manibus eius: ⁊
ον ἀποστασίου, καὶ δώσει εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς, καὶ
emittet eā ex domo ſua.
ἐξαποστελεῖ αὐτὴν ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.

Primitiua chal.

הוה אתא נסב
עול זנה תרי
רבב ברך ישם
עול ירת נדר
אחר בעה הוה
מנע נפק שפה
נטר עבד צבר
אכל שבע מאן
נתן קמא כסף
רום נסב אתת
בעל הוה שכח
כתב פטר נתן

Interp̄. chal.

Non erit mulier de filiab9 iſrael vxor viro ſeruo: neq̧ accipiet vir de filijs iſrael vxorem ancillam. Non afferes mercedē meretricis ⁊ precium canis in domū dñi dei tui pro omni voto: quia vtrunq̧ abominabile eſt corā dño deo tuo. Non fenerabis fratri tuo ad vſuram pecuniā neq̧ frumentū: neq̧ quicq̄ fenerabis ad vſurā. Filio autē alienigene fenerabis: ⁊ a fratre tuo nō accipies vſurā: vt benedicat tibi dñs deus tuus in oībus ad que miſeris manū tuam in terra ad quā ingredieris poſſidendā. Quādo voueris votum corā dño deo tuo: non tardabis reddere illud: qm̄ requirēs requiret illud dñs deus tuus a te: ⁊ erit in te peccatū. Et ſi deſieris vouere: non erit in te peccatū. Quod egreſſuꝫ eſt de labijs tuis obſeruabiſ: ⁊ facies ſicut vouiſti corā dño deo tuo ⁊ qđ ſponte locutus es ore tuo. Si mercede cōductus fueris in vineā pximi tui: comedere poteris vuas iuxta voluntatē tuā vſq̧ ad ſaturitatē: ⁊ in vaſe tuo nō repones eas. ſi cōduct9 fueris in meſſeꝫ pximi tui: frāges ſpicas plenas manu tua: ⁊ falcem non leuabis ſup ſegetē proximi tui.

Si acceperit vir vxorem ⁊ concubuerit Ca. 24.
cum ea: ⁊ non inuenerit gratiam in oculis eius: qm̄ inuenit in ea aliquid feditatis: ſcribet ei libelluꝫ repudij ⁊ dabit in māu ei9: ⁊ dimittet eā de domo ſua.

Tranſla. Chal.

לא תהי איתתא מבנת ישראל לגבר עבד ולא יסב גברא מבני ישראל איתתא
אמהו לא תעיל אגר זניתא וחולפן כלבא לבית א דיי אלהך לכל נדרא ארי מרחקא
דיי אלהך אף תרויהון׃ לא תרבי לאחוך רבית כסף רבית עיבור רבית כל מדעם
דיתרבי׃ לבר עממין תרבי ולאחוך לא תרבי בדיל דיברכינך יי אלהך בכל אושטות
ידך על ארעא דאת עליל תמן למירתה׃ ארי תדר נדר קדם יי אלהך לא תאחר
לשלמיה ארי מתבע יתבעניה יי אלהך מינך ויהי בך חובא׃ וארי תתמנע למידר
לא יהי בך חובא׃ אפקות שפותך תיטר ותעביד כמא דנדרת קדם יי אלהך נדבתא
דמלילתא בפומך׃ ארי תתגר בכרמא דחברך ותיכול עינבין כנפשך למשבעך ולמנך
לא תתן׃ ארי תתגר בקמתא דחברך ותקטוף מלילן בידך ומגלא לא תרים על קמתא
דחברך׃ Ca.xxiiij. ארי יסב גבר איתתא ויבעלינה ויהי אם לא
תשכח רחמין בעינוהי ארי אשכח בה עבירת פתגם ויכתוב לה גט פיטורין ויתן
בידה ויפטרינה מביתיה׃

© Biblioteca Nacional de España

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

⁊ egressa nupserit viro alteri: ⁊ oderit e-
καὶ ἀπελθοῦσα γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ, καὶ μισήσῃ αὐ-
am vir vltimus: ⁊ scripserit ei libellũ repu
τὴν ὁ ἀνὴρ ὁ ἔσχατος, καὶ γράψῃ αὐτῇ βιβλίον ἀποστα-
dij: ⁊ dederit ei in manibus eiꝰ: ⁊ dimi
σίου, καὶ δώσῃ αὐτῇ εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς, καὶ ἐξαπο-
ſerit eã de domo ſua: vel ⁊ mortuꝰ fuerit vir
στελῇ αὐτὴν ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ἢ καὶ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ
eius vltimus: qui accepit eã ſibi vxorẽ: nõ
αὐτῆς ὁ ἔσχατος, ὃς ἔλαβεν αὐτὴν ἑαυτῷ γυναῖκα, οὐ
poterit vir prior qui dimiſit eã re
δυνήσεται ὁ ἀνὴρ ὁ πρότερος ὁ ἐξαποστείλας αὐτὴν ἐ-
uerſus recipe eã ſibi vxorẽ: poſtq̃
παναστρέψας λαβεῖν αὐτὴν ἑαυτῷ γυναῖκα, μετὰ τὸ
polluta ẽ illa: qm̃ abominatio eſt corã dño
μιανθῆναι αὐτήν, ὅτι βδέλυγμά ἐστιν ἔναντι κυρίου
deo tuo: ⁊ nõ polluetis terrã: q̃ dñs deus
τοῦ θεοῦ σου, καὶ οὐ μιανεῖτε τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς
vr̃ dat vobis in poſſeſſiõeꝫ. ſi ãt qs accepit vxo
ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ. ἐὰν δέ τις λάβῃ γυναῖ-
rẽ nuper: nõ procedet ad bellũ:
3.20.b κα προσφάτως, οὐκ ἐξελεύσεται εἰς τὸν πόλεμον,
⁊ nõ iniũgetur ei aliqua res: imunis
καὶ οὐκ ἐπιβληθήσεται αὐτῷ οὐδὲν πρᾶγμα, ἀθῷος
erit in domo ſua: annũ vnũ letificabit
ἔσται ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ἐνιαυτὸν ἕνα εὐφρανεῖ τὴν
vxorẽ ſuã q̃ accepit. nõ pignerabis molã:
B γυναῖκα αὐτοῦ ἣν ἔλαβε. οὐκ ἐνεχυράσεις μύλον,
neq̃ ſupmolã: qꝛ aĩaꝫ hic dat inpignore. ſi ãt
οὐδὲ ἐπιμύλιον, ὅτι ψυχὴν οὗτος ἐνεχυράζει. ἐὰν δὲ
deprehẽſus fuerit hõ furãs aĩaꝫ de fratribꝰ ſu
ἁλῷ ἄνθρωπος κλέπτων ψυχὴν ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐ-
is filijs iſrael: ⁊ dñs factꝰ illũ
τοῦ τῶν υἱῶν ἰσραήλ, καὶ καταδυναστεύσας αὐτὸν
vendiderit: ⁊ interficietur fur ille: ⁊ au
ἀποδῶται, καὶ ἀποθανεῖται ὁ κλέπτης ἐκεῖνος, καὶ ἐξα-
feres malũ de vobis ipſis. caue tibiipſi
ρεῖς τὸ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. πρόσεχε σεαυτῷ
in cõtactu lepre. cuſtodies vehemẽter vt facias iux
ἐν τῇ ἀφῇ τῆς λέπρας. φυλάξῃ σφόδρα ποιεῖν κα-
ta oẽm legẽ quã docuerint vobis
τὰ πάντα τὸν νόμον ὃν ἂν ἀναγγείλωσιν ὑμῖν οἱ
ſacerdotes leuite: queadmodũ p̃cepi vobis: cu
ἱερεῖς οἱ λευῖται, ὃν τρόπον ἐνετειλάμην ὑμῖν, φυ-
ſtodietis vt faciatis. memẽtote q̃ fecit dñs
λάξασθε ποιεῖν. μνήσθητε ὅσα ἐποίησε κύριος ὁ
deꝰ tuꝰ marie in via: egredientibꝰ
Nu.12 a. θεός σου τῇ μαριὰμ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐκπορευομένων
C vobis de egypto. ſi ãt debitũ fuerit in pri-
ὑμῶν ἐξ αἰγύπτου. ἐὰν δὲ ὀφείλημα ᾖ ἐν τῷ πλη-
mo tuo: debitũ qdcũq̃:
σίον σου, ὀφείλημα ὁτιοῦν,

Trãsla.B.Hiero.

[b]Cunq̃ egreſſa[e]alterum [f]maritum[c]duxerit: [h]& [i]ille quoq̃[h]oderit eã: [p]dederitq̃[q]ei[n]libellũ[o]repudii: [r]& dimiſerit[s] de domo ſua: [t]vel certe [x]mortuus fuerit: [c]non[f]poterit[h]prior[g] maritus [m]recipere eam[f]in vxorẽ [q]quia [s]polluta eſt & [u]abominabilis facta [r]corã[s]dño: [a]ne [b] peccare facias[b]terram tuam [c]quã[f]dñs[g]deus tuus[h]tradiderit[i]tibi[k]poſſidendã. [l]Cum[m]acceperit[n]homo [p]nuper[o]vxorem: [q]non [r]p̃cedet[s]ad bellũ. [t]nec[x]ei [y]q̃ppiã neceſſitatis [u]iniũgetur publice: ſed [a]vacabit abſq̃ culpa[c] domui ſue: [f]vt[e]vno[d]ãno[f]letetur [g]cũ[h]vxore ſua. [l]Nõ[m]accipies loco pignoris[n]inferiorẽ[o]& ſup̃iorẽ molã: [p]quia[q]aĩam ſuã [s]appoſuit tibi. [t]Si[u]dep̃hẽſus fuerit[x]hõ [y]ſolicitans [a]frẽm ſuum[b]de filiis [c]iſrael: [f]& vẽdito eo acceperit p̃ciũ: [g]interficietur: [k]& auferes[l]malum[m]de medio tui. [n]Obſerua diligẽter ne ĩcurras[o]plagam[f]lepre: [g]ſed facies[r]quecunq̃[r]docuerint[r]te [s]ſacerdotes[a]leuitici gñis [b]iuxta id qđ[c]precepi eis & ĩple ſolicite. [f]Memento te [h]que[i]fecerit[k]dñs[l]deꝰ veſter[m]marie [n]ĩ via[o]cũ egrederemĩ[p]de egypto. [q]Cum[r]repetes [s]a proximo tuo[t]rem[u]aliquam: [t]quam debet tibi

Ter.Heb.

ויצאה מביתו והלכה והיתה
לאיש אחר׃ ושנאה האיש
האחרון וכתב לה ספר כריתת
ונתן בידה ושלחה מביתו או כי
ימות האיש האחרון אשר לקחה
לו לאשה׃ לא יוכל בעלה
הראשון אשר שלחה לשוב
לקחתה להיות לו לאשה אחרי
אשר הטמאה כי תועבה הוא
לפני יהוה ולא תחטיא את הארץ
אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה׃
כי יקח איש אשה חדשה לא
יצא בצבא ולא יעבר עליו לכל
דבר נקי יהיה לביתו שנה
אחת ושמח את אשתו אשר
לקח׃ לא יחבל רחים ורכב
כי נפש הוא חבל׃ כי ימצא
איש גנב נפש מאחיו מבני
ישראל והתעמר בו ומכרו ומת
הגנב ההוא ובערת הרע מקרבך׃
השמר בנגע הצרעת לשמר מאד
ולעשות ככל אשר יורו אתכם
הכהנים הלוים כאשר צויתם
תשמרו לעשות׃ זכור את
אשר עשה יהוה אלהיך למרים
בדרך בצאתכם ממצרים׃
כי תשה ברעך משאת מאומה

Pritiua.heb.

היה
מות
יכל
היה
טמא תעב
פנה חטא
לקח
עבר
נקה היה
אחד איש
חבל ריח
מצא
אח
עמר מות
רוע
שמר
עשה ירה
צוה
זכר
יצא
נשה רעה מאם

Transla.Chal.

ותפוק מביתיה ותהך ותהי לגבר אחרן׃ ויסנינה גברא בתראה ויכתוב לה גט
פטורין ויתן בידה ויפטרינה מביתיה או ארי ימות גברא בתראה דנסבה ליה לאתו׃
לית ליה רשו לבעלה קדמאה דפטרה למתוב לנסבה למהוי ליה לאיתו בתר
דאיסתאבת ארי מרחקא היא קדם יי ולא תחייב ית ארעא דיי אלהך יהיב לך
אחסנא׃ ארי יסב גבר איתתא חדתא לא יפוק בחילא ולא יעיבר עלוהי לכל מידעם
פני יהי לביתיה שתא חדא ויחדי ית איתתיה דנסיב׃ לא תסב משכונא רחיא
ורכבא ארי בהון מתעבד מזון לכל נפש׃ ארי ישתכח גבר דיגנוב נפשא מאחוהי
מבני ישראל ויתגר ביה ויזבניניה ויתקטיל גנבא ההוא ותפלי עביד דביש מבינך׃
איסתמר במכתש סגירו למיטר לחדא ולמעבד ככל דילפון יתכון כהניא ליואי
כמא דפקידתינון תטרון למעבד׃ הוי דכיר ית דעבד יי אלהך למרים באורחא
במיפקכון ממצרים׃ ארי תרשי בחברך רשות מידעם

Interp.chal.

Et egrediatur de domo eius ⁊ recedat ⁊ ſit vxor viro alteri. Et ſi oderit eã vir alter ⁊ ſcripſerit ei libellũ repudij ⁊ dederit in manu eius ⁊ dimiſerit eam de domo ſua: aut ſi mortuus fuerit vir poſterior qui accepit eam in vxorẽ: non eſt licitũ marito priori qui dimiſit eam vt iterum accipiat eã: ⁊: vt ſit ei in vxorẽ poſtq̃ coinquinata eſt: quoniã abominatio eſt corã dño deo tuo. Et non facias peccare terrã quaꝫ dñs deus tuus dabit tibi in poſſeſſionẽ. Quãdo acceperit homo nouam vxorẽ: non egrediatur ad bellum: neq̃ quicq̃ iniungetur ei: ſed immunis erit in domo ſua anno vno: et letabitur cum vxore ſua quã accepit. Non accipies loco pignoris inferiorẽ ⁊ ſuperiorẽ molam: quia cuꝫ eis fit eſca omni aĩe. Si inuentus fuerit vir furans animã de fratribus ſuis de filijs iſrael: ⁊ ſicut mercator vendiderit eam: occidetur fur ille: ⁊ auferes facientẽ quod maluꝫ eſt de medio tui. Obſerua diligenter ne incurras plagam lepre: vt cuſtodias valde ⁊ vt facias iuxta oĩa que docuerit vos ſacerdotes ⁊ leuite: ſicut p̃cepi eis cuſtodietis vt faciatis. Memẽto qđ fecerit dñs deus tuꝰ marie in via: qñ egreſſi eſtis de egypto. Quando mutuaueris aliqđ proximo tuo:

Pritiua chal.

נפק יהך שנא
כתב מות רשה
תוב הוה סאב
רחק חוב חסן
נסב חדה נפק
עבר פנה חדה
נסב שכן עבד
זון שכח גנב
זבן קטל פלה
סמר נטר אלף
נפק רשה

© Biblioteca Nacional de España

Primitiua heb.	Tex. Heb.
בוא	לא תבא אל ביתו לעבט עבטו׃
עמד	בחוץ תעמד והאיש אשר אתה
יצא עבט	נשה בו יוציא אליך את העבוט
ענה	החוצה׃ ואם איש עני הוא לא
שכב שוב	תשכב בעבטו׃ השב תשיב לו
	את העבוט כבוא השמש ושכב
היה	בשלמתו וברכך ולך תהיה צדקה
פנה עשק	לפני יהוה אלהיך׃ לא תעשק
שכר ענה אבה	שכיר עני ואביון מאחיך או
אח גור	מגרך אשר בארצך בשעריך׃
נתן בוא	ביומו תתן שכרו ולא תבוא
	עליו השמש כי עני הוא ואליו
קרא	הוא נשא את נפשו ולא יקרא
	עליך אל יהוה והיה בך חטא׃
מות	לא יומתו אבות על בנים ובנים
	לא יומתו על אבות איש
נטה	בחטאו יומתו׃ לא תטה ׳׳׳
שפט יתם חבל	משפט גר יתום ולא תחבל
	בגד אלמנה׃ וזכרת כי עבד
היה פדה	היית במצרים ויפדך יהוה ׳׳
	אלהיך משם על כן אנכי
	מצוך לעשות את הדבר הזה׃
	כי תקצר קצירך בשדך ׳׳
שוב	ושכחת עמר בשדה לא תשוב
	לקחתו לגר ליתום ולאלמנה
היה ברך	יהיה למען יברכך יהוה אלהיך
עשה חבט	בכל מעשה ידיך׃ כי תחבט

Tráſla. B. Hiero.

nõ ingredieris domũ eius: vt pignus auferas: ſed ſtabis foris: & ille tibi proferet quod habuerit. ſi autem pauper ẽ: nõ pnoctabit apud te pignus: ſed ſtatĩ reddes ei ante ſolis occaſum: vt dormiens in veſtimẽto ſuo: bñdicat tibi: & habeas iuſticiã corã domino deo tuo. Non negabis mercedẽ indigentis & pauperis fratris tui ſiue aduene q tecum moratur in terra & intra portas tuas ẽ: ſed eadẽ die reddes ei p̃ciũ laboris ſui ante ſolis occaſum: quia paup eſt: & ex eo ſuſtentat aĩam ſuã: ne clamet cõtra te ad dñm: & reputetur tibi in pctũm. Non occidentur p̃res pro filiis nec filii p patribus: ſed vnuſquiſq; p peccato ſuo morietur. Non peruertes iudiciũ aduene & pupilli: nec auferes pignoris loco vidue veſtimentũ. Memento ꝙ ſerueris in egypto: & eruerit te dominus deus tuus inde. Idcirco precipio tibi vt facias hanc rem. Quando meſſueris ſegetem in agro tuo: & oblitus manipulum reliq̃ris: non reuerteris vt tollas illũ: ſed aduenam & pupillũ & viduã auferre patieris. vt bñdicat tibi dominus deus tuus in oĩ ope manuũ tuarũ. Si fruges colle

Tráſla. Gre. lxx. cũ interp. latina

nõ ingredieris in domũ eius ad pignerãdũ pi
οὐκ εἰσελεύσῃ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐνεχυράσαι τὸ ἐνέ
gnus: foris ſtabis: ꝛ hõ cuius debitũ tuũ
χυρον, ἔξω στήσῃ, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗ τὸ δάνειόν σου
eſt in ipo: pferet tibi pignus extra. ſi ãt ho
ἐστὶν ἐν αὐτῷ, ἐξοίσει σοι τὸ ἐνέχυρον ἔξω. ἐὰν δὲ ἄν
mo paup eſt: nõ pnoctabis in pignore il
θρωπος πένηται, οὐ κοιμηθήσῃ ἐν τῷ ἐνεχύρῳ αὐ
lius: reſtitutiõe reſtitues ei veſtẽ ſuã
τοῦ, ἀποδόσει ἀποδόσεις αὐτῷ τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ
circa occaſuz ſolis: ꝛ dormiet in ve
περὶ δυσμὰς ἡλίου, καὶ κοιμηθήσεται ἐν τῷ ἱμα
ſtimẽto ſuo: ꝛ bñdicet tibi: ꝛ tibi erit miſeri
τίῳ αὐτοῦ, καὶ εὐλογήσει σε, καὶ σοὶ ἔσται ἐλεημο
cordia corã dño deo tuo. nõ nega
σύνη ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου. οὐκ ἀποστερή Leui.
bis mercedẽ paupis ꝛ egeni ex fribus 19.c.
σεις μισθὸν πένητος καὶ ἐνδεοῦς ἐκ τῶν ἀδελφῶν
tuis: ſiue ex aduenis q̃ in vrbibus tuis:
σου, ἢ ἐκ τῶν προσηλύτων τῶν ἐν ταῖς πόλεσί σου,
eadẽ die reddes mercedẽ ſuã: nõ oc
αὐθήμερον ἀποδώσεις τὸν μισθὸν αὐτοῦ, οὐκ ἐπι
cidet ſol ſup eo: qꝛ paup eſt: ꝛ in
δύσεται ὁ ἥλιος ἐπ᾽ αὐτῷ, ὅτι πένης ἐστί, καὶ ἐν
eo hẽt ſpem: ꝛ nõ clamabit cõ
αὐτῷ ἔχει τὴν ἐλπίδα, καὶ οὐ καταβοήσεται κα
tra te ad dñm: ꝛ erit in te pctm̃. nõ 4.Re.
τὰ σοῦ πρὸς κύριον, καὶ ἔσται ἐν σοὶ ἁμαρτία. οὐκ 4.b.
occidẽtur pres p filiis: ꝛ filii nõ 2.Pa.
ἀποθανοῦνται πατέρες ὑπὲρ τέκνων, καὶ υἱοὶ οὐκ 25.a.
morietur pro pribus. vnuſq̃ſq; ſuo
ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων. ἕκαστος τῇ ἑαυτοῦ
pctõ morietur. nõ puertes iudiciũ ad
ἁμαρτίᾳ ἀποθανοῦνται. οὐκ ἐκκλινεῖς κρίσιν προση
uene ꝛ pupilli ꝛ vidue. nõ pignerabis veſti
λύτου καὶ ὀρφανοῦ καὶ χήρας. οὐκ ἐνεχυράσεις ἱμά D
mẽtũ vidue. ꝛ memor eris ꝙ ſeruus fuiſti i fra Leui.
τιον χήρας. καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῇ 19.b.ꝛ
egypti: ꝛ eruerit te dñs deus tuus in 13.d.
αἰγύπτου, καὶ ἐλυτρώσατό σε κύριος ὁ θεός σου ἐκεῖ
de. pp hoc ego tibi p̃cipio vt facias ver
θεν. διὰ τοῦτο ἐγώ σοι ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ῥῆ
bũ hoc. ſi ãt meſſueris meſſẽ tuã in
μα τοῦτο. ἐὰν δὲ ἀμήσῃς τὸν ἀμητόν σου ἐν τῷ
agro tuo: ꝛ oblitus fueris manipuli: nõ reuerteris
ἀγρῷ σου, καὶ ἐπιλάθῃ δράγμα, οὐκ ἐπαναστραφή
vt tollas illũ: mẽdico ꝛ aduene
σῃ λαβεῖν αὐτό, τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ
ꝛ pupillo ꝛ vidue erit: vt bñdicat
καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσται, ἵνα εὐλογήσῃ
tibi dñs deus tuus in omĩ ope manuũ
σε κύριος ὁ θεός σου ἐν παντὶ ἔργῳ τῶν χειρῶν
tuaꝝ. ſi ãt oliuas collegeris:
σου. ἐὰν δὲ ἐλαιολογήσῃς,

Primitiua chal.

עול נסב קום
נפק שכן תוב
עול שכב כסה
ברך הוה זכה
עשק ענה סכן
גור קרה נתן
קרא מות צלה
דון דור נסב
שכן דבר פקד
עבד חצד נשה
תוב גור חבט

Interp. chal.

non ingrediaris in domum eius vt accipias pignus eius. ſed foris ſtabis: ꝛ vir qui eſt debitor tibi proferet ad te pignus foras. Et ſi vir pauper eſt: non dormias in pignore eius: ſed reddes ei pignus cum occubuerit ſol: vt dormiat in veſtimẽto ſuo: vt benedicat tibi. et tibi erit iuſticia coram dño deo tuo. Non retinebis violẽter mercedẽ pauperis ꝛ egeni de fratribus tuis aut de aduenis qui ſunt in terra tua in ciuitatibus tuis: ſed in eodem die dabis mercedẽ eius ante occaſum ſolis: quoniã pauper eſt: ꝛ pro eo ponit animã ſuã: vt non clamet aduerſum te coram dño ꝛ ſit in te peccatũ. Non moriantur patres pro filiis: neq; filii moriãtur pro patribus. ſed ſinguli p peccato ſuo moriãtur. Non declinabis iudiciũ aduene ꝛ pupilli: neq; tolles pro pignore veſtimẽtum vidue. et recordaberis ꝙ ſeruus fuiſti in egypto ꝛ redemit te inde dñs deus tuus: ideo ego precipio tibi vt facias hanc rez. Quando meſſueris meſſem tuam in agro tuo: ꝛ oblitus fueris manipuli in agro: non reuerteris vt tollas illũ: ſed peregrino ꝛ pupillo ꝛ vidue erit: vt benedicat tibi dominus deus tuus in omnibus operibus manus tue. Quando excuſſeris

Tranſla. Chal.

לא תיעול לביתיה למיסב משכוניה׃ בברא תקום וגברא דאת רשי ביה יפיק לותך
ית משכונא לברא׃ ואם גבר מסכן הוא לא תשכוב במשכוניה׃ אתבא תתיב ליה ית
משכונא כמיעל שמשא וישכוב בכסותיה ויברכינך ולך תהי זכו קדם ייי אלהך׃
לא תעשוק אגירא ענייא ומסכינא מאחך או מן גיורך די בארעך בקירוך ביומיה תתן
אגריה ולא תיעול עלוהי שמשא ארי מסכן הוא וליה הוא מסר ית נפשיה ולא יקרי
עלך קדם ייי ויהי בך חובא׃ לא ימותון אבהן על פום בנין ובנין לא ימותון על פום
אבהן אינש בחוביה ימותון׃ לא תצלי דין דייר יתים ולא תסב משכנא לבוש ׳׳
ארמלא׃ ותדכר ארי עבדא הויתא במצרים ופרקך ייי אלהך מתמן על כן אנא מפקד
לך למעבד ית פתגמא הדין׃ ארי תחצד חצדך בחקלך ותינשי עומרא בחקלא לא
תתוב למסביה לגיורא ליתמא ולארמלתא יהי בדיל דיברכינך ייי אלהך בכל עובדי
ידך׃ ארי תחבוט

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

nō reuerteris vt colligas q̄ poſt te:
ουκ επαναστρεψη καλαμησασθαι τα οπισω σου,
aduene ⁊ pupillo ⁊ vidue erūt.
τω προσηλυτω και τω ορφανω και τη χηρα εσται.
ſi āt vindemiaueris vineā tuā: nō reuindemia
εαν δε τρυγησης τον αμπελωνα σου, ουκ επανατρυ
bis q̄ poſt te. aduene ⁊ pupil
γησεις τα οπισω σου. τω προσηλυτω και τω ορφα
lo ⁊ vidue erūt. ⁊ memineris ꝙ ſeruus fuiſti in
νω και τη χηρα εσται. και μνησθηση οτι οικετης ησθα εν
terra egypti. ꝑꝑ hoc ego tibi p̄cipio vt fa
γη αιγυπτου. δια τουτο εγω σοι εντελλομαι ποι
cias xbū hoc.
ειν το ρημα τουτο. Ca.25.

A Si āt fuerit cōtrouerſia inter hoies: ⁊ ac
εαν δε γενηται αντιλογια αναμεσον ανων, και προ
ceſſerint ad iudiciū: ⁊ iudicauerit: ⁊ iuſtificauerit
σελθωσιν εις κρισιν, και κρινωσι, και δικαιωσωσι τον
iuſtū ⁊ cōdēnauerit impiū: ⁊ erit ſi dign⁹
δικαιον και καταγνωσι του ασεβους, και εσται εαν αξιος
fuerit plagis īpi⁹: ⁊ pſternes eū corā iu
η πληγων ο ασεβων, και καθιεις αυτον εναντι των κρι
dicib⁹: ⁊ flagellabūt eū corā eis ſm
των, και μαστιγωσουσιν αυτον εναντιον αυτων κατα
impietatē illi⁹. nūero flagellabūt eū: qua
την ασεβειαν αυτου. αριθμω μαστιγωσουσιν αυτον, τεσσα
draginta nō addent. ſi āt addiderit flagel
ρακοντα ου προσθησουσιν. εαν δε προσθωσιν μαστιγω
lare eū ſup has plagas: plagas plu
σαι αυτον υπερ ταυτας τας πληγας, πληγας πλει
1.Cor. 9.b. 1.timo 5.c. res: turpiter aget frater tu⁹ corā te. nō li
ους, ασχημονησει ο αδελφος σου εναντιον σου. ου φι
gabis os bouis triturātis. ſi āt habitauerit fr̄es ſi
μωσεις βουν αλοωντα. εαν δε κατοικωσιν αδελφοι επι
B mul: ⁊ mortu⁹ fuerit vn⁹ ex eis: ſemē āt nō ſit il
το αυτο, και αποθανη εις εξ αυτων, σπερμα δε μη η αυ
li: nō erit vxor mortui extra viro nō ppin
τω, ουκ εσται η γυνη του τεθνηκοτος εξω ανδρι μη εγγι
quo: frater viri eius accedet ad il
ζοντι, ο αδελφος του ανδρος αυτης εισελευσεται προς αυ
lam: ⁊ accipiet eam ſibiipi vxorē: ⁊ cohabitabit ei:
την, και λη‌ψεται αυτην εαυτω γυναικα, και συνοικησει αυτη,
⁊ erit infans q̄ genit⁹ fuerit: cōſtituet̄ ex noie
και εσται το παιδιον ο αν τεχθη, κατασταθησεται εκ του ονομα
illi⁹ q̄ mortu⁹ ē: ⁊ nō delebitur nomē il
του τετελευτηκοτος, και ουκ εξαλειφθησεται το ονομα αυ
lius ex iſrael. ſi āt nō voluerit hō accipere vxorem
του εξ ισραηλ. εαν δε μη βουληται ο ανος λαβειν την γυναικα
fratris ſui: ⁊ ꝑget vxor ad portā
του αδελφου αυτου, και αναβησεται η γυνη επι την πυλην
ad ſenatum: ⁊ dicet: nō vult frater viri
επι την γερουσιαν, και ερει, ου θελει ο αδελφος του ανδρος
mei ſuſcitare nomē fratris ſui in iſrael:
μου αναστησαι το ονομα του αδελφου αυτου εν ισραηλ,

Trāſla.B.Hiero.

geris oliuarū: qcquid re
manſerit in arboribus
nō reuerteris vt colli
gas: ſed relinqs aduene
pupillo ac vidue. Si vī
demiaueris vineam tuā:
non colliges remanen
tes racemos: ſed cedent
in vſus aduene pupilli
ac vidue. Memento ꝙ
& tu ſeruieris in egy
pto: & idcirco precipio
tibi vt facias hāc rem.
Si fuerit Cap̄.25.
cā īter aliquos: &
īterpellauerint iudices:
quē iuſtū eſſe pſpexe
rint: illi iuſticie palmam
dabūt: quē impiū: cō
dēnabunt īpietatis. Sin
autē eū qui peccauit di
gnū viderint plagis: p
ſternēt & corā ſe faciēt
verberari. Pro menſu
ra pcti erit & plagarum
modus: ita dūtaxat vt q̄
dragenariū numerum
nō excedāt: ne fede la
ceratus āñ oculos tuos
obeat frater tuus. Nō
ligabis os bouis terē
tis in area fruges tuas.
Qñ hītauerint fr̄es ſil
& vnus ex eis
abſq; liberis mortuus
fuerit: vxor
defuncti nō nubet al
teri: ſed accipiet eā fr̄e
ius: & ſuſcitabit ſemen
fratris ſui:
& primogēitum ex ea
filium
nomine illius appella
bit:
vt nō deleatur nomē
eius ex iſrael. Sin autē
noluerit accipere vxo
rē fr̄is ſui: q̄ ei lege debe
tur: perget mulier ad
portā ciuitatis: & inter
pellabit maiores natu:
dicetq;. Nō vult frater
viri mei ſuſcitare ſemen
fratris ſui in iſrael:

Tex.Heb.

זֵיתְךָ לֹא תְפָאֵר אַחֲרֶיךָ לַגֵּר
לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה יִהְיֶה: כִּי תִבְצֹר
כַּרְמְךָ לֹא תְעוֹלֵל אַחֲרֶיךָ לַגֵּר
לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה יִהְיֶה: וְזָכַרְתָּ כִּי
עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם עַל כֵּן
אָנֹכִי מְצַוְּךָ לַעֲשׂוֹת אֶת הַדָּבָר
הַזֶּה: כִּי יִהְיֶה רִיב בֵּין
אֲנָשִׁים וְנִגְּשׁוּ אֶל הַמִּשְׁפָּט
וּשְׁפָטוּם וְהִצְדִּיקוּ אֶת הַצַּדִּיק
וְהִרְשִׁיעוּ אֶת הָרָשָׁע: וְהָיָה אִם
בִּן הַכּוֹת הָרָשָׁע וְהִפִּילוֹ הַשֹּׁפֵט
וְהִכָּהוּ לְפָנָיו כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ בְּמִסְפָּר:
אַרְבָּעִים יַכֶּנּוּ לֹא יֹסִיף פֶּן יֹסִיף
לְהַכֹּתוֹ עַל אֵלֶּה מַכָּה רַבָּה
וְנִקְלָה אָחִיךָ לְעֵינֶיךָ: לֹא
תַחְסֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ: כִּי יֵשְׁבוּ
אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אַחַד מֵהֶם
וּבֵן אֵין לוֹ לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת
הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר: יְבָמָהּ
יָבֹא עָלֶיהָ וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה
וְיִבְּמָהּ: וְהָיָה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר
תֵּלֵד יָקוּם עַל שֵׁם אָחִיו הַמֵּת
וְלֹא יִמָּחֶה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל: וְאִם
לֹא יַחְפֹּץ הָאִישׁ לָקַחַת אֶת יְבִמְתּוֹ
וְעָלְתָה יְבִמְתּוֹ הַשַּׁעְרָה אֶל
הַזְּקֵנִים וְאָמְרָה מֵאֵן יְבָמִי
לְהָקִים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל

Primitiua.heb.

פאר נור
היה בצר
עלל
עשה
Cap.xxv.
היה רוב
שפט צדק
רשע
נכה נפל
כנה ספר
קלה
חסם דוש
מות
איש
בוא
בכר
ילד קום
מחה
חפץ
עלה
קום

Tranſla.Chal.

זֵיתָךְ לָא תְּפַלֵּי בָּתְרָךְ לְגִיּוֹרָא לְיַתְמָא וּלְאַרְמַלְתָּא יְהֵי: אֲרֵי תִּקְטוֹף כַּרְמָךְ לָא תְּעַלֵּל
בָּתְרָךְ לְגִיּוֹרָא לְיַתְמָא וּלְאַרְמַלְתָּא יְהֵי: וְתִדְכַּר אֲרֵי עַבְדָּא הֲוֵיתָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם
עַל כֵּן אֲנָא מְפַקֵּד לָךְ לְמֶעְבַּד יָת פִּתְגָּמָא הָדֵין: Ca.xxv. אֲרֵי יְהֵי דִין
בֵּין גֻּבְרִין וְיִתְקָרְבוּן לְוָת דִּינָא וִידוּנִנּוּן וִיזַכּוּן יָת זַכָּאָה וִיחַיְּבוּן יָת חַיָּבָא: וִיהֵי אִם
בַּר חַיָּב לְאִלְקָאָה חַיָּבָא וְיִרְמְיִנֵּיהּ דַּיָּנָא וְיִלְקְיִנֵּיהּ קֳדָמוֹהִי כְּמִסַּת חוֹבְתֵיהּ בְּמִנְיָן:
אַרְבְּעִין יִלְקְיִנֵּיהּ לָא יוֹסֵף דִּלְמָא יוֹסֵף לְאַלְקוּתֵיהּ עַל אִלֵּין מָחָא סַגִּי וְיֵקַל אָחוּךְ
לְעֵינָךְ: לָא תֵיחוֹד פּוּם תּוֹרָא בְּדִישֵׁיהּ: אֲרֵי יִתְּבוּן אַחִין כַּחֲדָא וִימוּת חַד מִנְּהוֹן וּבַר
לֵית לֵיהּ לָא תְהֵי אִתַּת מִיתָא בְּבָרָא לִגְבַר חִלּוֹנַי יְבָמַהּ יֵיעוֹל עֲלַהּ וְיִסְּבִנַּהּ לֵיהּ
לְאִתּוּ וִיְבַּמִּנַּהּ: וִיהֵי בּוּכְרָא דִּתְלִיד יְקוּם עַל שׁוּם אֲחוּהִי מִיתָא וְלָא יִתְמְחֵי שְׁמֵיהּ
מִיִּשְׂרָאֵל: וְאִם לָא יִתְּרְעֵי גַּבְרָא לְמִסַּב יָת יְבִמְתֵּיהּ וְתִסַּק יְבִמְתֵּיהּ לִתְרַע בֵּית דִּינָא
לִקְדָם סָבַיָּא וְתֵימַר סָרֵיב יְבָמִי לַאֲקָמָא לַאֲחוּהִי שְׁמָא בְּיִשְׂרָאֵל:

Interp̄.chal.

oliuas tuas: nō reuertaris ad colligendū qđ poſt te re
liqueris: ſed ꝑegrino ⁊ pupillo ⁊ vidue erit. Si vin
demiaueris vineā tuam: non colliges remanētes ra
cemos quos poſt te reliqris: ſed peregrino ⁊ pupillo
et vidue erunt. Et recordaberis ꝙ ſeru⁹ fuiſti in terra
egypti: idcirco ego precipio tibi vt facias rem hanc.
Si fuerit cauſa inter viros: veneritq; ad Ca.25.
iudiciū: iudicabūt eos iudices: ⁊ iuſtificabūt iu
ſtu; ⁊ condēnabūt impiū. Si aūt ipius dign⁹ fuerit
xberib⁹: pſternet eū iudex: ⁊ in cōſpectu ſuo verbera
bit eum: iuxta mēſurā delicti erit modus plagaꝝ vſq;
ad numerū quadragenariū flagellabit eum: ⁊ nō am
plius: ne forte addat verberare eum ſuper hec plaga
magna: ⁊ ignominiā patiat̄ fr̄ tu⁹ ante oculos tuos.
Non claudes os boui triturāti. Si hītauerint frēs in
vnū: ⁊ mortu⁹ fuerit vn⁹ ex eis: ⁊ fili⁹ nō ē ei: nō nubet
vxor mortui foras: viro alieno: fr̄ defuncti ingrediet̄
ad eā: ⁊ accipiet eā ſibi i vxorē ꝓ fr̄ē ſuo. ⁊ p̄mogenit⁹
quē genuerit ſuſcitabit nomē fr̄is ei⁹ defūcti: ⁊ nō de
lebit̄ nomē ei⁹ de iſrael. et ſi noluerit vir accipe vxorē
fr̄is ſui: aſcēdet illa ad portā dom⁹ iudiciȷ̄ āte ſeniores
⁊ dicet. renuit fr̄ viri mei ſuſcitare nomē fr̄is ſui i iſrl̄:

Primitiua chal.

כלה קטף עלל
דבר פקד דון
קרב זכה חוב
לקה רמה
מנה רבע יסף
סגא קלה אחד
דוש מות הוה
חלל עול נסב
ילד קום מחה
צבה נסב נסק
דון שוב אמר

© Biblioteca Nacional de España

לא אבה יבמי׃ וקראו לו זקני
עירו ודברו אליו ועמד ואמר
לא חפצתי לקחתה׃ ונגשה יבמתו
אליו לעיני הזקנים וחלצה
נעלו מעל רגלו וירקה בפניו
וענתה ואמרה ככה יעשה לאיש
אשר לא יבנה את בית אחיו׃
ונקרא שמו בישראל בית חלוץ
הנעל׃ כי ינצו אנשים יחדו
איש ואחיו וקרבה אשת האחד
להציל את אישה מיד מכהו
ושלחה ידה והחזיקה במבשיו׃
וקצתה את כפה לא תחוס עינך׃
לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן
גדולה וקטנה׃ לא יהיה לך
בביתך איפה ואיפה גדולה וקטנה׃
אבן שלמה וצדק יהיה לך איפה
שלמה וצדק יהיה לך למען
יאריכו ימיך על האדמה אשר
יהוה אלהיך נתן לך׃ כי תועבת
יהוה אלהיך כל עשה אלה כל
עשה עול׃ זכור את אשר עשה
לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים׃
אשר קרך בדרך ויזנב בך
כל הנחשלים אחריך ואתה
עיף ויגע ולא ירא אלהים׃
והיה בהניח יהוה אלהיך לך

כנה
ענה עשה
בנה אח
קרא חלץ
נצה
איש
נצל נכה
חזק בוש
קצץ כפף חוס
היה
גדל
ארך יום
תעב
זכר
יצא
נוח

Trãſla. B. Hiero.

nec me in cõiugiũ ſumere. Statimq́ accerſiri eum facient: & interrogabunt. Si rñderit: nolo eã vxorẽ accipe: accedet mulier ad eum coram ſenioribus: & tollet calciametũ de pede eius: ſpuetq́ in faciẽ ei⁹. & dicet. Sic fiet hoĩ qui nõ edificat domũ fratris ſui. Et vocabitur nomẽ illius in iſrael domus diſcalciati. Si habuerint inter ſe iurgium viri duo. & vnus cõtra alterũ rixari cepit: voleñſq́ vxor alterius eruere virum ſuũ de manu fortioris: miſeritq́ manũ & apphenderit verenda eius: abſcides manum illius nec flecteris ſup eã vlla mĩa. Nõ hẽbis in ſacculo diuerſa pondera maius & minus: nec erit in domo tua modius maior & minor. Põdus hẽbis iuſtum & verũ: & modius equalis & verus erit tibi: vt multo viuas tpe ſup terram quam dñs deus tuus dederit tibi. Abomĩatur enĩ dñs eũ qui facit hec: & aduerſatur omnem iniuſticiã. Memento q̃ fecerit tibi amalech ĩ via qñ egrediebaris ex egypto quõ occurrerit tibi: & extremos agminis tui qui laſſi reſidebãt: ceciderit. qñ tu eras fame & labore cõfectus: & nõ timuerit deum. Cũ ergo dñs deus tu⁹ dederit tibi requiẽ: &

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina

nõ voluit frater viri mei. ꝛ vocabũt
οὐκ ἠθέλησεν ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀνδρός μου. καὶ καλέσου C
eũ ſenatus vrbis illius: ꝛ dicẽt
σιν αὐτὸν ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ ἐροῦσιν
ei: ꝛ ſtãs dixerit: nõ volo accipere eã. ꝛ
αὐτῷ, καὶ στὰς εἴπῃ, οὐ βούλομαι λαβεῖν αὐτήν. καὶ
accedẽs mulier fr̃is eius ad eũ
προσελθοῦσα ἡ γυνὴ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν
corã ſenatu: ꝛ ſoluet calciamẽtũ e- Luce. 20.
ἔναντι τῆς γερουσίας, καὶ ὑπολύσει τὸ ὑπόδημα αὐ
ius vnũ de pede eius: ꝛ ſpuet in
τοῦ τὸ ἓν ἀπὸ τοῦ ποδὸς αὐτοῦ, καὶ ἐμπτύσεται εἰς
faciẽ eius: ꝛ reſpõdẽs dicet: ſic fa-
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἀποκριθεῖσα ἐρεῖ, οὕτως ποι
cient hoi: q̃ nõ edificabit domũ
ήσουσι τῷ ἀνθρώπῳ, ὃς οὐκ οἰκοδομήσει τὸν οἶκον
fr̃is ſui. ꝛ vocabit nomẽ illius in
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. καὶ κληθήσεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν
iſrael: domus diſcalciati calciamẽtũ. ſi ãt
ἰσραήλ, οἶκος τοῦ ὑπολυθέντος τὸ ὑπόδημα. ἐὰν δὲ
pugnauerĩt duo hoĩes in id ipm: hõ cũ
μάχωνται δύο ἄνθρωποι ἐπὶ τὸ αὐτό, ἄνθρωπος με
frẽ ſuo: ꝛ acceſſerit vxor vni⁹ eo
τὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ προσέλθῃ ἡ γυνὴ ἑνὸς αὐ
rũ: vt eruat virũ ſuũ de manu per
τῶν, ἐξελέσθαι τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἐκ χειρὸς τοῦ τύ
cucientis eũ: ꝛ extẽdẽs manũ ſuã apphẽ
πτοντος αὐτόν, καὶ ἐκτείνασα τὴν χεῖρα αὐτῆς ἐπιλά
derit verẽda eius: abſcindes manũ il
βηται τῶν διδύμων αὐτοῦ, ἀποκόψεις τὴν χεῖρα αὐ
lius: nõ parcet oculus tuus ſup eã. nõ erit D
τῆς, οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ' αὐτῇ. οὐκ ἔσται
in ſacculo tuo põdus ꝛ põdus: magnũ vł par
ἐν τῷ μαρσίππῳ σου στάθμιον καὶ στάθμιον, μέγα ἢ μι
uum. nõ erit in domo tua mẽſura vel mẽſura: ma
κρόν. οὐκ ἔσται ἐν τῇ οἰκίᾳ σου μέτρον ἢ μέτρον, μέ
gna ꝛ parua. põdus verũ ꝛ iuſtũ erit tibi:
γα καὶ μικρόν. στάθμιον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσται σοι,
ꝛ mẽſura vera ꝛ iuſta erit tibi: vt lõ
καὶ μέτρον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσται σοι, ἵνα πολυή
geuus ſis ſup terrã: q̃ dñs deus tuus dat tibi in
μερος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι ἐν
poſſeſſiõez: qm̃ abominatio dño deo tuo oĩs faciẽs hec
κλήρῳ, ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου πᾶς ποιῶν ταῦ Exo. 17.c.
ꝛ oĩs faciẽs iniuſtũ. memẽto q̃ fecit tibi
τα καὶ πᾶς ποιῶν ἄδικον. μνήσθητι ὅσα ἐποίησέ σοι
amalech in via egrediẽte te ex egypto:
ἀμαλὴκ ἐν τῇ ὁδῷ ἐκπορευομένου σου ἐξ αἰγύπτου,
quõ reſtitit tibi in via: ꝛ cecidit extremũ agmẽ tuũ
πῶς ἀντέστη σοι ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἔκοψε τὴν οὐραγίαν σου
laſſos poſt te: tu ãt fameſcebas ꝛ laborabas: ꝛ nõ
τοὺς κοπιῶντας ὀπίσω σου, σὺ δὲ ἐπείνας καὶ ἐκοπίας, καὶ οὐκ
timuit deũ. ꝛ erit cũ dederit reqẽz tibi dñs de⁹ tu⁹
ἐφοβήθη τὸν θεόν. καὶ ἔσται ἡνίκα ἂν καταπαύσῃ σε κύριος ὁ θεός σου

Interp. chal.

non vult me in coniugẽ accipere. et vocabunt eum ſeniores ciuitatis: ꝛ loquẽtur cum eo: ꝛ ſi renuerit ꝛ dixerit nolo accipere eam: accedet vxor fratris eius ad eum coram ſenioribus: ꝛ ſoluet calciamentũ eius de pede ei⁹ ꝛ ſpuet in faciẽ ei⁹: ꝛ rñdebit ꝛ dicet. Sic fiet viro qui nõ edificat domũ fr̃is ſui. Et vocabit nomẽ illius in iſrael dom⁹ diſcalciati. Si rixati fuerint viri adinuicẽ vir ꝛ frater eius: ꝛ acceſſerit vxor vnius vt eruat maritũ ſuũ de manu illius qui percutit eum: ꝛ extenderit manũ ſuã: ꝛ apprehenderit verenda eius abſcindes manum illius: ꝛ non parcat oculus tuus. Non ſit tibi in ſacculo tuo pondus ꝛ põdus maius ꝛ minus. Non erit tibi in domo tua modius ꝛ modius maior ꝛ minor. Pondera perfecta ꝛ recta erunt tibi modij perfecti ꝛ veri erunt tibi: vt prolongẽtur dies tui ſup terrã quã dñs deus tuus dabit tibi: quia abominatio eſt dñi dei tui omnis qui facit hec: oĩs qui facit iniq̃tatẽ. Memẽto qd̃ fecerit tibi amalech in via cum egrederemini de egypto: quõ occurrerit tibi in via: ꝛ occiderit in te oẽs qui remanſerant poſt tergum tuum: ꝛ tu eras laſſus ꝛ fatigatuſ: ꝛ non timens gloriã dei. Cumq́ requiẽ dederit tibi dñs deus tuus

Tranſla. Chal.

לא אבי יבמי׃ ויקרון ליה סבי קרתיה וימללון עמיה ויקום ויימר לא רעיתי למסבה׃
ותתקרב יבמתיה ליה לקדם סביא ותשרי סניה מעל רגליה ותרוק באנפוהי ותתיב
ותימר כדין יתעבד לגברא דלא יבני ית בית אחוהי׃ ויתקרי שמיה בישראל בית
שרי סנא׃ ארי ינצון גברין כחדא גברא ואחוהי ותתקרב איתת חד לשיזבא ית
בעלה מידא דמחוהי ותושיט ידה ותתקיף בבית בהתתיה׃ ותקוץ ית ידה לא תחוס
עינך׃ לא יהי לך בכיסך מתקל ומתקל רבא וזעירא׃ לא יהי לך בביתך מכילא ומכילא
רבא וזעירא׃ מתקלין שלמין דקשוט יהון לך מכילן שלמן דקשוט יהון לך בדיל
דיורכון יומך על ארעא דיי אלהך יהיב לך׃ ארי מרחקא דיי אלהך כל עביד
אילין כל עביד שקר׃ הוי דכיר ית דעבד לך עמלק באורחא במפקכון ממצרים׃
דערעך באורחא וקטיל בך כל דהוו מתאחרין בתרך ואת משלהי ולאי ולא דחיל
קדם דיי׃ ויהי כד יניח יי אלהך לך

Priuatiua chal.

אבה קרא מלל
רעה קרב שרא
סנא רקק תוב
עבד בנה קרא
נצה מחא שזב
תקף התת קוץ
חוס תקל רבב
כול ארך רחק
הוה נפק אחר
שלה לאה נוח

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina.

ab oīb⁹ inimicis tuis q̄ i circuitu tuo i ēra q̄
ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν σου τῶν κύκλῳ σου ἐν γῇ ἣν
dat tibi in poſſeſſionē ad poſſidēdū: dele-
δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ κατακληρονομῆσαι, ἐξαλεί-
bis nomē amalech de ſub celo: ⁊
ψεις τὸ ὄνομα ἀμαλὴκ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανόν, καὶ
nō obliuiſcaris.
οὐ μὴ ἐπιλάθῃ. Ca.26.

A Et erit cū intraueris in ērā quā dn̄s de⁹
καὶ ἔσται ὅταν εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν ἣν κς̄ ὁ θεός
tu⁹ dat tibi in poſſeſſiōez vt poſſideas eā:
3.17.c σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ κατακληρονομῆσαι αὐτήν,
⁊ habitaueris in ea ⁊ tolles de p̄mitijs
καὶ κατοικήσῃς ἐπ' αὐτῆς καὶ λήψῃ ἀπὸ τῆς ἀπαρχῆς
frugū ēre tue: q̄ dn̄s de⁹ tu⁹ dat
τῶν καρπῶν τῆς γῆς σου, ἧς κς̄ ὁ θεός σου δίδωσί
tibi in poſſeſſiōez: ⁊ pones in cartallo: ⁊ per-
σοι ἐν κλήρῳ, καὶ ἐμβαλεῖς εἰς κάρταλλον, καὶ πο
ges ad locū: quē elegerit dn̄s
ρεύσῃ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ
deus tu⁹ vt inuocet nomē ei⁹ ibi: ⁊ ac-
θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ, καὶ εἰ-
cedes ad ſacerdotē q̄ fuerit in dieb⁹ il-
σελεύσῃ πρὸς τὸν ἱερέα ὃς ἂν ᾖ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί
lis: ⁊ dices ad eū: ānūcio hodie dn̄o
ναις, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, ἀναγγέλλω σήμερον κυρίῳ
deo tuo: q̄ ingreſſus ſū in ērā quā iurauit do
τῷ θεῷ σου, ὅτι εἰσελήλυθα εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσε κύ
min⁹ de⁹ patrib⁹ nr̄is vt daret nobis. ⁊ ſu-
ριος ὁ θεὸς τοῖς πατράσιν ἡμῶν δοῦναι ἡμῖν. καὶ λή
B ſcipiet ſacerdos cartallū de manib⁹ tuis: ⁊
ψεται ὁ ἱερεὺς τὸν κάρταλλον ἐκ τῶν χειρῶν σου, καὶ
ponet eū corā altare dn̄i dei
θήσει αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου τοῦ θε
tui. ⁊ reſpondebis: ⁊ dices corā dn̄o
οῦ σου· καὶ ἀποκριθήσῃ, καὶ ἐρεῖς ἔναντι κυρίου τ
deo tuo: ſyriam dereliq̄t pr̄ me⁹: ⁊ deſcē-
θεοῦ σου, συρίαν ἀπέλιπεν ὁ πατήρ μου, καὶ κατέ
dit in egyptū: ⁊ p̄egrinat⁹ ē ibi in numero pau
βη εἰς αἴγυπτον, καὶ παρῴκησεν ἐκεῖ ἐν ἀριθμῷ βρα
ciſſimo: ⁊ fuit ibi in gētē magnā ⁊ multitudinē mul
χεῖ, καὶ ἐγένετο ἐκεῖ εἰς ἔθνος μέγα καὶ πλῆθος πο
tā: ⁊ afflixerūt nos egyptij: ⁊ humilia
λύ, καὶ ἐκάκωσαν ἡμᾶς οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐταπεί
uerūt nos: ⁊ impoſuerūt nobis opa dura: ⁊
νωσαν ἡμᾶς, καὶ ἐπέθηκαν ἡμῖν ἔργα σκληρά, καὶ
clamauim⁹ ad dn̄m deū patrū nr̄oꝝ: ⁊
ἀνεβοήσαμεν πρὸς κν̄ τὸν θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ
exaudiuit dn̄s vocē nr̄az: ⁊ vidit humilitatē
εἰσήκουσε κς̄ τῆς φωνῆς ἡμῶν, καὶ ἴδε τὴν ταπείνωσιν
nr̄am ⁊ laborē nr̄m: ⁊ anguſtiā nr̄az: ⁊ edu
ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον ἡμῶν, καὶ τὸν θλιμμὸν ἡμῶν, καὶ ἐξή
xit nos dn̄s de egypto in fortitudīe magna ⁊ in manu forti
γαγεν ἡμᾶς κς̄ ἐξ αἰγύπτου ἐν ἰσχύϊ μεγάλῃ καὶ ἐν χειρὶ κραταιᾷ

Trāſla. B. Hiero.

ſubiecerit cūctas p̄ circuitū natōes i terra quā tibi pollicitus eſt: delebis nomen eius ſub celo. Caue ne obliuiſcaris. Cap.26.

Vnq̄ȝ intraueris terram quam dn̄s deus tuus tibi daturus eſt poſſidendam: & obtinueris eā: atq̄ȝ habitaueris in illa: tolles de cunctis frugibus tuis primitias & pones in cartallo: p̄gesq̄ȝ ad locum quem domin⁹ deus tuus elegerit: vt ibi inuocetur nomē eius: accedeſq̄ȝ ad ſacerdotem qui fuerit in diebus illis: & dices ad eum. Profiteor hodie coram dn̄o deo tuo: q̄ ingreſſus ſum i terram pro qua iurauit p̄ribus nr̄is vt daret eā nobis. Suſcipienſq̄ȝ ſacerdos cartallum de manu tua ponet ante altare dn̄i dei tui: & loqueris in cōſpectu dn̄i dei tui. Syrus pſequebatur patrē meū: qui deſcēdit ī egyptū: & ibi pegrinatus ē in pauciſſimo numero: creuitq̄ȝ in gentē magnā ac robuſtā & infinite multitudīs. Afflixerūtq̄ȝ nos egyptii & pſecuti ſunt īponētes onera grauiſſima: & clamauimus ad dn̄m deū p̄rm nr̄orū: q exaudiuit nos: & reſpexit hūilitatē nr̄am & laborē atq̄ȝ anguſtiā: & eduxit nos de egypto in manu forti

Tex. Heb. Deut. Ca. xxvi. Pritiua heb.

מכל איביך מסביב בארץ אשר — סבב
יהוה אלהיך נתן לך נחלה
לרשתה תמחה את זכר עמלק — ירש מחה
מתחת השמים לא תשכח: — שכח
והיה כי תבוא אל הארץ אשר — Ca.xxvi.
יהוה אלהיך נתן לך נחלה — בוא
וירשתה וישבת בה: ולקחת
מראשית כל פרי האדמה אשר — פרה
תביא מארצך אשר יהוה אלהיך — בוא
נתן לך ושמת בטנא והלכת אל — שום
המקום אשר יבחר יהוה אלהיך — קום בחר
לשכן שמו שם: ובאת אל הכהן — בוא
אשר יהיה בימים ההם ואמרת — היה יום
אליו הגדתי היום ליהוה אלהיך — נגד
כי באתי אל הארץ אשר נשבע — שבע
יהוה לאבתינו לתת לנו: ולקח — נתן
הכהן הטנא מידך והניחו לפני — ינח פנה
מזבח יהוה אלהיך: וענית ואמרת — זבח ענה
לפני יהוה אלהיך ארמי אבד אבי
וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט — גור מתה
ויהי שם לגוי גדול עצום ורב: — היה גדל עצם
וירעו אתנו המצרים ויענונו — רבב רוע ענה
ויתנו עלינו עבדה קשה: ונצעק — נתן צעק
אל יהוה אלהי אבתינו וישמע
יהוה את קלנו וירא את ענינו
ואת עמלנו ואת לחצנו: ויוצאנו — יצא
יהוה ממצרים ביד חזקה

Transla. Chal.

מכל בעלי דבבך מסחור סחור בארעא דיוי אלהך יהיב לך אחסנא למירתה תמחי
ית דוכרנא דעמלק מתחות שמיא לא תנשי: Ca.xxvi. ויהי ארי
תעול לארעא דיוי אלהך יהיב לך אחסנא ותירתה ותיתב בה: ותיסב מריש כל
איבא דארעא דתיתי מארעך דיוי אלהך יהיב לך ותשוי בסלא ותהך לאתרא
דיתרעי יוי אלהך לאשראה שכינתיה תמן: ותיתי לות כהנא די יהי ביומיא האינון
ותימר ליה חויתי יומא דין קדם יוי אלהך ארי עלית לארעא דקיים יוי לאבהתנא
למיתן לנא: ויסב כהנא סלא מן ידך ויצנעיניה קדם מדבחא דיוי אלהך: ותתיב
ותימר קדם יוי אלהך לבן ארמאה בעא לאובדא ית אבא ונחת למצרים ודר תמן
בעם זעיר והוה תמן לעם רב תקיף וסגי: ואבאישו לנא מצראי ועניונא ויהבו עלנא
פולחנא קשיא: וצלינא קדם יוי אלהא דאבהתנא וקביל יוי צלותנא וגלי קדמוהי
עמלנא וליאותנא ודוחקנא: ואפקנא יוי ממצרים בידא תקיפא

Interp. chal.

ab oībus inimicis tuis in circuitu in terra quaz dn̄s de⁹ tu⁹ dabit tibi i hereditatē vt poſſideas eā: delebis memoriā amalech ſub celo: ne obliuiſcaris. Ca.26.

Cum autē intraueris in terram quaz dn̄s deus tuus dabit tibi in hereditatē: ⁊ poſſederis eam et habitaueris in ea: tolles de p̄mitijs oīs fructus terre tue: quas afferes de terra tua quā dn̄s deus tu⁹ dabit tibi: ⁊ pones in cartallo: ⁊ perges ad locū quez elegerit dn̄s deus tuus vt habitare faciat ibi maieſtatem ſuam. et venies ad ſacerdotē qui fuerit in diebus illis: ⁊ dices ei. Annūcio hodie corā dn̄o deo tuo q̄ ingreſſus ſum in terrā quā iurauit dn̄s dare p̄ribus noſtris. Et tollet ſacerdos cartallū de manu tua: ⁊ reponet illū coram altari dn̄i dei tui. Et reſpondebis ⁊ dices coram dn̄o deo tuo. Laban ſyrus queſiuit pdere patrē meū: ⁊ deſcendit in egyptū: ⁊ moratus eſt ibi in populo pauco: ⁊ fuit ibi in populū magnū ⁊ fortez et multū. et malefecerunt nobis egyptij ⁊ afflixerunt nos: ⁊ poſuerūt ſup nos ſeruitutē duriſſimā. et orauimus corā dn̄o deo p̄rm nr̄oꝝ: ⁊ ſuſcepit orōem nr̄az: et manifeſtus fuit corā eo labor nr̄ ⁊ fatigatio nr̄a et anguſtia nr̄a. Et eduxit nos de egypto in manu forti:

Pritiua chal.

חסן ירת מחה
נשה הוה עול
יתב נסב ראש
אבב אתא שוה
יהב רעה שרא
הוה עול קום
נתן נסב צנע
דבח תוב אמר
בעה אבד דור
באש ענה צלא
גלה לאה נפק

© Biblioteca Nacional de España

ובזרע נטויה ובמרא גדל ובאתות נטה ירא אות
ובמפתים: ויבאנו אל המקום יפת בוא קום
הזה ויתן לנו את הארץ הזאת נתן
ארץ זבת חלב ודבש: ועתה הנה זוב
הבאתי את ראשית פרי האדמה בוא פרה
אשר נתתה לי יהוה והנחתו נתן ינח
לפני יהוה אלהיך והשתחוית שחה
לפני יהוה אלהיך: ושמחת בכל
הטוב אשר נתן לך יהוה אלהיך
ולביתך אתה והלוי והגר אשר גור
בקרבך: כי תכלה לעשר את כל כלה עשר
מעשר תבואתך בשנה השלישת בוא שלש
שנת המעשר ונתתה ללוי שנה נתן
לגר ליתום ולאלמנה ואכלו גור יתם
בשעריך ושבעו: ואמרת
לפני יהוה אלהיך בערתי פנה
הקדש מן הבית וגם נתתיו נתן
ללוי ולגר ליתום ולאלמנה
ככל מצותך אשר צויתני צוה
לא עברתי ממצותיך ולא
שכחתי: לא אכלתי באני און
ממנו ולא בערתי ממנו בטמא
ולא נתתי ממנו למת שמעתי נתן מות
בקול יהוה אלהי עשיתי עשה
ככל אשר צויתני: השקיפה שקף
ממעון קדשך מן השמים עון
וברך את עמך את ישראל

& brachio extento: in ingenti pauore: in ſignis atq; portentis: & introduxit ad locum iſtum & tradidit nobiſ terram lacte & melle manantem. & idcirco nunc offero primitias frugum terre quā dñs dedit mihi. Et dimittes eas in conſpectu dñi dei tui: & adorato domino deo tuo epulaberis in omnibus bonis que dominus deus tuus dederit tibi & domui tue: tu & leuites & aduena qui tecū eſt. Quando cōpleueris decimā cūctarum frugū tuarū anno decimarum tertio: dabis leuite & aduene & pupillo & vidue: vt comedant intra portas tuas: & ſaturentur. loquerisq; in conſpectu domini dei tui. Attuli qđ ſctificatū eſt de domo mea: & dedi illud leuite & aduene & pupillo ac vidue ſicut iuſſiſti mihi. Non preteriui mandata tua: nec ſum oblitus īperii tui. Non comedi ex eis in luctu meo: nec ſepaui ea in qualibet immundicia: nec expendi ex his quicquam in re funebri. Obediui voci dñi dei mei: & feci omnia ſicut precepiſti mihi. Reſpice de ſctūario tuo & de excelſo celorū hītaculo: & benedic populo tuo iſrael

τ in brachio excelſo τ in viſiōibus magnis
καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ καὶ ἐν ὁράμασι μεγάλοις
τ in ſignis τ portētis: τ introduxit nos in
καὶ ἐν σημείοις καὶ τέρασι, καὶ εἰσήγαγεν ἡμᾶς εἰς
locū iſtū: τ tradidit nobis trā hāc
τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἔδωκεν ἡμῖν τὴν γῆν ταύτην
terrā manātē lacte τ melle. τ nūc ecce attuli
γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι. καὶ νῦν ἰδοὺ ἐνήνοχα
primicias frugū trē q̄ dediſti
τὴν ἀπαρχὴν τῶν γεννημάτων τῆς γῆς ἧς ἔδωκας
mihi dñe. τ dimittes illud corā dño
μοι κύριε. καὶ ἀφήσεις αὐτὸ ἀπέναντι κυρίου τοῦ
deo tuo: τ adorabis illic corā dño
θεοῦ σου, καὶ προσκυνήσεις ἐκεῖ ἔναντι κυρίου τοῦ
deo tuo: τ letaberis in oībus bonis:
θεοῦ σου, καὶ εὐφρανθήσῃ ἐν πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς,
que dñs deus tuus dedit tibi: τ domui tue:
οἷς κύριος ὁ θεός σου ἔδωκέ σοι, καὶ τῇ οἰκίᾳ σου,
tu τ leuita τ aduena q̄ apd̄ te. ſi āt
σὺ καὶ ὁ λευΐτης καὶ ὁ προσήλυτος ὃς ἐν σοί. ἐὰν δὲ
cōpleueris decimare oēs decimā
συντελέσῃς ἀποδεκατῶσαι πᾶν τὸ ἐπιδέκατον
frugū terre tue in āno ter
τῶν γεννημάτων τῆς γῆς σου ἐν τῷ ἔτει τῷ τρί-
tio: ſcd̄az decimā dabis leuite
τῳ, τὸ δεύτερον ἐπιδέκατον δώσεις τῷ λευΐτῃ
τ aduene τ pupillo τ vidue:
καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ,
τ comedēt in vrbibus tuis: τ imple
καὶ φάγονται ἐν ταῖς πόλεσί σου, καὶ ἐμπλησθή-
būtur. τ dices corā dño deo tuo abſtu
σονται. καὶ ἐρεῖς ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐξεκά-
li ſcā de domo mea: τ dedi ea
θηρα τὰ ἅγια ἐκ τῆς οἰκίας μου, καὶ ἔδωκα αὐτὰ
leuite τ aduene τ pupillo τ
τῷ λευΐτῃ καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ
vidue: ſm̄ oīa p̄cepta tua: q̄
τῇ χήρᾳ, κατὰ πάσας τὰς ἐντολάς σου, ἃς
precepiſti mihi. nō p̄teriui mādatū tuū: τ
ἐνετείλω μοι. οὐ παρῆλθον τὴν ἐντολήν σου, καὶ
nō oblitus ſū. τ nō comedi in luctu meo ex
οὐκ ἐπελαθόμην. καὶ οὐκ ἔφαγον ἐν ὀδύνῃ μου ἀπ᾽
eis: nō fructū collegi ab eis in imūdū:
αὐτῶν, οὐκ ἐκάρπωσα ἀπ᾽ αὐτῶν εἰς ἀκάθαρτον,
nō dedi ex eis mortuo. obediui
οὐκ ἔδωκα ἀπ᾽ αὐτῶν τῷ τεθνηκότι. ἐπήκουσα
voci dñi dei mei: feci ſicut
τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ μου, ἐποίησα καθὰ
p̄cepiſti mihi. reſpice de domo ſancta
ἐνετείλω μοι. κάτιδε ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἁγίου
tua de celo: τ bn̄dic pp̄lo
σου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ εὐλόγησον τὸν λαόν
tuo iſrael:
σου τὸν ἰσραήλ,

C

D

Eſaie. 59.d.

Primitiua.chal.

רמם חזה רבב
אות יפת אתא
ראש אבב צנע
סגד חדה טוב
גור שצא עשר
נתן אכל קרה
שבע אמר כלה
פקד נשה סאב
מות אמר
סכה דור

Interp.chal.

et in brachio excelſo τ in viſione magna τ in ſignis τ in portentis. et adduxit nos ad locum hunc: τ dedit nobis terram hanc terram fluentem lacte τ melle. Et nunc ecce affero primitias fructus terre quaʒ dediſti mihi domine: τ repones eas coram dño deo tuo: et adorabis coram domino deo tuo: et letaberis in omnibus bonis que dedit tibi domin⁹ τ viris domus tue tu τ leuites τ aduena qui eſt in medio tui. Quādo compleueris decimare oēs decimas frugum tuaruʒ in anno; tertio anno decimarū: dabis leuite τ peregrino τ pupillo τ vidue: τ comedent in vrbibus tuis et ſaturabuntur. et dices coram dño deo tuo. Abſtuli decimas ſanctificatas de domo mea: τ etiaʒ dedi eas leuite τ aduene τ pupillo τ vidue iuxta omnia precepta tua que precepiſti mihi: non preteriui mandata tua nec oblitus ſum. non comedi in luctu meo ex eis: nec abſtuli ex eis pro immundo: neq; dedi ex eis ſup mortuo. Obediui verbo domini dei mei: feci iuxta omnia que precepiſti mihi. Reſpice de habitaculo ſancto tuo de celis: τ benedic populo tuo iſrael

Tranſla. Chal.

ובדרעא מרממא ובחיזו רבא ובאתין ובמופתין: ואיתיתנא לאתרא הדין ויהב לנא
ית ארעא הדא ארעא עבדא חלב ודבש: וכען הא איתיתי ית ריש איבא דארעא
דיהבת לי ייי ותצנעיניה קדם ייי אלהך ותסגוד קדם ייי אלהך: ותחדי בכל טבתא
די יהב לך ייי אלהך ולאינש ביתך את וליואה וגיורא די בינך: ארי תשיצי לעשרא
ית כל מעשר עללתך בשתא תליתאה שתא דמעשרתא ותתן לליואה לגיורא ליתמא
ולארמלתא ויכלון בקרוך ויסבעון: ותימר קדם ייי אלהך פליתי קדש מעשרא מן
ביתא ואף יהבתיה לליואה לגיורא ליתמא ולארמלתא ככל תפקדתך דפקדתני לא
עברית מפקודך ולא אנשיתי: לא אכלית באבלי מיניה ולא פליתי מיניה במסאב
ולא יהבית מיניה על מית קבילית במימרא דייי אלהי עבדית ככל דפקדתני:
איסתכי ממדור קודשך מן שמיא וברך ית עמך ית ישראל

© Biblioteca Nacional de España

Traſla.Gre.lxx.cū interp.latina.

⁊ tre:ꝙ dediſti eis: ſicut iuraſti
καὶ τὴν γῆν, ἣν ἔδωκας αὐτοῖς, καθὰ ὤμοσας τοῖς
pſib⁹ nſis vt dares nobis trā manātē lacte ⁊
πατράσιν ἡμῶν δοῦναι ἡμῖν γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ
melle. in die hac dn̄s deus tu⁹ p̄ce
μέλι. ἐν τῇ ἡμέρα ταύτῃ κύριος ὁ θεός σου ἐνετεί
pit tibi vt facias oēs iuſtificatiōes has
λατό σοι ποιῆσαι πάντα τὰ δικαιώματα ταῦ-
⁊ iudicia: ⁊ cuſtodietis ⁊ facietis
τα καὶ τὰ κρίματα, καὶ φυλάξεσθε καὶ ποιήσε
ea ex toto corde vr̄o ⁊ ex tota
τε αὐτὰ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν καὶ ἐξ ὅλης
aīa vr̄a. deū elegiſti hodie vt ſit tu⁹
τῆς ψυχῆς ὑμῶν. τὸν θεὸν εἵλου σήμερον εἶναί σου
de⁹: ⁊ ambules in viis ei⁹: ⁊
θεόν, καὶ πορεύεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ φυ
cuſtodias iuſtificatiōes ⁊ mandata ⁊
λάσσεσθαι τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ
s.7.a. iudicia ei⁹: ⁊ obedias voci ei⁹.
t.14.a κρίματα αὐτοῦ, καὶ ὑπακούειν τῆς φωνῆς αὐτοῦ.
⁊ dn̄s elegit te hodie vt ſis tu ei
καὶ κύριος εἵλατό σε σήμερον γενέσθαι σε αὐτῷ
popul⁹ peculiaris: ſicut locut⁹ ē tibi:vt cuſtodias
λαὸν περιούσιον, καθάπερ εἶπέ σοι, φυλάσσειν
oia precepta illi⁹: ⁊ ſis tu ſup
πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ εἶναί σε ὑπεράνω
cūctas gentes:ſicut fecit te noīatū ⁊
πάντων τῶν ἐθνῶν, ὡς ἐποίησέ σε ὀνομαστὸν καὶ
laudē ⁊ glorioſū:vt eſſes tu ppl's ſanctus dn̄o
καύχημα καὶ δοξαστόν, εἶναί σε λαὸν ἅγιον κυρίῳ
deo tuo ſicut locut⁹ ē.
τῷ θεῷ σου καθὼς ἐλάλησε. C. 27.

A Et p̄cepit moyſes ⁊ ſenatus iſrael:
καὶ προσέταξε μωυσῆς καὶ ἡ γερουσία ἰσραήλ,
dicēs: cuſtodite oia mādata q̄cūq; ego
Ioſ.4.a. λέγων, φυλάσσεσθε πάσας τὰς ἐντολὰς ὅσας ἐγὼ
p̄cipio vobis hodie. ⁊ erit q̄ die tran-
ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον. καὶ ἔσται ἡ ἂν ἡμέρα δια
ſieritis iordanē in trā: quā dn̄s de⁹
βῆτε τὸν ἰορδάνην εἰς τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεός
tu⁹ dat tibi: ⁊ eriges tibi lapides in
σου δίδωσί σοι, καὶ στήσεις σεαυτῷ λίθους με
gētes: ⁊ leuigabis eos calce: ⁊ ſcri-
γάλους, καὶ κονιάσεις αὐτοὺς κονίᾳ, καὶ γρά-
bes in lapidib⁹ oia verba
ψεις ἐπὶ τῶν λίθων πάντας τοὺς λόγους τοῦ
legis hui⁹: poſtꝙ trāſieritis iordanē: qū
νόμου τούτου, ὡς ἂν διαβῆτε τὸν ἰορδάνην, ἡνί
intraueris in trā: quā dn̄s de⁹
κα ἂν εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεός
tu⁹ dat tibi: trā
σου δίδωσί σοι, γῆν

Traſla.B.Hiero.

& terre quam dediſti nobis ſicut iuraſti patribus noſtris terre lacte & melle manāti. Hodie dominus deus tuus precepit tibi vt facias mandata hec atq; iudicia: vt cuſtodias & impleas ex toto corde tuo & ex tota aīa tua. Dominum elegiſti hodie vt ſit tibi deus: & ambules in viis eius: vt cuſtodias cerimonias illius & mandata atq; iudicia: & obedias ei⁹ imperio. En dn̄s elegit te hodie: vt ſis ei populus peculiaris ſicut locutus eſt tibi & cuſtodias omnia p̄cepta illi⁹: & faciet te excelſiorem cunctis gētibus quas creauit in laudē & nomen & gloriam ſuam: vt ſis populus ſanctus domini dei tui ſicut locutus ē.

Cap̄.27.

PRecepit aūt moyſes & ſeniores populo iſrael: dicētes. cuſtodite omne mandatum quod precipio vobis hodie. Cunq; tranſieris iordanem in terram quam dominus deus tuus dabit tibi. eriges ingentes lapides & calce leuigabis eos vt poſſis in eis ſcribere omnia verba legis huius iordane tranſmiſſo. vt introeas terram quā dn̄s deus tuus dabit tibi terram

Tex.Heb. Deut. Ca.xxvii.

ואת האדמה אשר נתתה לנו
כאשר נשבעת לאבתינו ארץ
זבת חלב ודבש׃ היום הזה יהוה
אלהיך מצוך לעשות את החקים
האלה ואת המשפטים ושמרת
ועשית אותם בכל לבבך ובכל
נפשך׃ את יהוה האמרת היום
להיות לך לאלהים וללכת בדרכיו
ולשמר חקיו ומצותיו ומשפטיו
ולשמע בקלו׃ ויהוה האמירך
היום להיות לו לעם סגלה כאשר
דבר לך ולשמר כל מצותיו׃
ולתתך עליון על כל הגוים אשר
עשה לתהלה ולשם ולתפארת
ולהיתך עם קדש ליהוה
אלהיך כאשר דבר׃
ויצו משה וזקני ישראל
את העם לאמר שמר את כל
המצוה אשר אנכי מצוה אתכם
היום׃ והיה ביום אשר תעברו
את הירדן אל הארץ אשר
יהוה אלהיך נתן לך והקמת
לך אבנים גדלות ושדת אתם
בשיד׃ וכתבת עליהן את כל
דברי התורה הזאת בעברך
למען אשר תבא אל הארץ
אשר יהוה אלהיך נתן לך ארץ

Pritiua heb.

נתן
שבע
זוב
צוה עשה חקק
שפט
עשה את
אמר
היה הלך
חקק צוה שפט
קול אמר
נתן עלה
הלל פאר

Ca.xxvii.

צוה
עבר
קום
שוד
ירה
בוא

Tranſla.Chal.

וית ארעא דיהבת לנא כמא דקיימתא לאבהתנא ארעא עבדא חלב ודבש׃ יומא הדין
יי אלהך מפקדך למעבד ית קימיא האילין וית דיניא ותיטר ותעבד יתהון בכל
לבך ובכל נפשך׃ ית יי חטבת יומא דין למהוי לך לאלה ולמהך באורחן דתקנן
קדמוהי ולמיטר קימוהי ופקודוהי ודינוהי ולקבלא במימריה ויי חטבך יומא דין
למהוי ליה לעם חביב כמא דמליל לך ולמיטר כל פקודוהי׃ ולמיתנך עלאה על
כל עממיא דעבד לתושבחא ולשום ולרבו ולמהוך עם קדיש קדם יי אלהך כמא
דמליל׃ Ca.xxvii. ופקיד משה וסבי ישראל ית עמא למימר טר
ית כל תפקדתא דאנא מפקיד יתכון יומא דין׃ ויהי ביומא דתעברון ית ירדנא
לארעא דיי אלהך יהיב לך ותקים לך אבנין רברבין ותסוד יתהון בסידא׃ ותכתוב
עליהון ית כל פתגמי אוריתא הדא במיעברך בדיל דתיעול לארעא דיי אלהך יהיב
לך ארעא

Interp̄.chal.

et terre quā dediſti mihi: ſic iuraſti patribus noſtris: vt dares nobis terraz lacte ⁊ melle manantē. Hodie dn̄s deus tuus precepit tibi vt facias mandata hec ⁊ iudicia: ⁊ cuſtodies ⁊ facies ea in toto corde tuo ⁊ in tota anima tua. Dn̄m elegiſti hodie vt ſit tibi in deū: et vt ambules in vijs que recte ſunt coram eo: ⁊ vt cuſtodias mandata eius ⁊ precepta eius ⁊ iudicia eius ⁊ vt obedias verbo eius. Et dn̄s elegit te hodie: vt ſis ei in populū dilectum ſicut locutus eſt tibi: ⁊ vt cuſtodias omnia precepta eius: et vt ponat te excelſum ſuper omnes populos quos fecit in laudem ⁊ in nomē et magnitudinem: ⁊ vt ſis populus ſanctus coram domino deo tuo ſicut locutus eſt. Ca.27.

ET precepit moyſes ⁊ ſeniores iſrael populo dicentes. Cuſtodite omnia precepta que ego precipio vobis hodie. Et erit in die quo tranſieritis iordanem ad terraz quā dominus deus tuus dabit tibi: eriges tibi lapides grandes ⁊ leuigabis eos calce. et ſcribes ſuper eos omnia verba legis huius cum tranſieris: vt ingrediaris terraz quā dominus deus tuus dabit tibi terram

Pritiua chal.

קום
פקד עבד קום
דון הוה יהב
נטר אמר
נתן עלה
שבח רבב הוה
שוב אמר נטר
פקד עבר
קום רבב שוד
כתב עול

© Biblioteca Nacional de España

Tex. Heb.

זבת חלב ודבש כאשר דבר — זוב
יהוה אלהי אבתיך לך והיה
בעברכם את הירדן תקימו את — קום
האבנים האלה אשר אנכי מצוה — צוה
אתכם היום בהר עיבל ושדת
אותם בשיד ובנית שם מזבח — את בנה זבח
ליהוה אלהיך מזבח אבנים
לא תניף עליהם ברזל אבנים — נוף
שלמות תבנה את מזבח יהוה
אלהיך והעלית עליו עולת ליהוה — עלה
אלהיך וזבחת שלמים ואכלת
שם ושמחת לפני יהוה אלהיך — פנה
וכתבת על האבנים את כל
דברי התורה הזאת באר היטב — ירה יטב
וידבר משה והכהנים הלוים אל — דבר
כל ישראל לאמר הסכת ושמע — סכת
ישראל היום הזה נהיית לעם — היה
ליהוה אלהיך ושמעת בקול
יהוה אלהיך ועשית את מצותו — עשה צוה
ואת חקיו אשר אנכי מצוך — חקק
היום ויצו משה את העם ביום
ההוא לאמר אלה יעמדו לברך — עמד
את העם על הר גרזים
בעברכם את הירדן שמעון ולוי
ויהודה ויששכר ויוסף ובנימן
ואלה יעמדו על הקללה בהר
עיבל ראובן גד ואשר וזבולן

Trāſla. B. Hiero.

lacte & melle manātē. ſicut iurauit prībus tuis. Qn̄ ergo trāſieritis ior danē erigite lapides quos ego hodie precipio vobis in mōte hebal & leuigabis eos calce: & edificabis ibi altare domino deo tuo de lapidibus quos ferrum non tetigit & de ſaxis informibus & īpolitis: & offeres ſuper eo holocauſta domino deo tuo: & īmolabis hoſtias pacificas: comedeſq; ibi: & epulaberis coram dn̄o deo tuo. Et ſcribes ſuper lapides omnia verba legis huius plane & lucide. Dixeruntq; moyſes & ſacerdotes leuitici gn̄is ad oēm iſraelē. Attēde & audi iſrael. Hodie factus es populus domini dei tui. Audies vocem eius & facies mandata atq; iuſticias quas ego precipio tibi. Precepitq; moyſes populo in die illo: dicens. Hi ſtabūt ad benedicendū dn̄o ſuper mōtem garizim iordane tranſmiſſo: ſymeon: leui: iudas: iſachar: ioſeph & beniamin. Et e regiōe iſti ſtabūt ad maledicēdū in mōte hebal: ruben: gad & aſer. zabulon:

Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina

manātes lacte τ melle: queādmodū dixit dn̄s
ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, ὃν τρόπον εἶπε κύριος ὁ
de⁹ patrū tuoꝝ tibi. τ erit cū trāſie-
θεὸς τῶν πατέρων σου σοί. καὶ ἔσαι ὡς ἂν διαβῆ-
ritis iordanē: erigetis lapides hos: q̄s
τε τὸν ἰορδάνην, ϛήσετε τοὺς λίθους τούτους, οὓς
ego p̄cipio vobis hodie in mōte hebal. τ le-
ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον ἐν ὄρει γεβάλ. καὶ κο-
uigabis eos calce: τ edificabis ibi al-
νιάσεις αὐτοὺς κονία, καὶ οἰκοδομήσεις ἐκεῖ θυ-
tare dn̄o deo tuo: altare de lapidib⁹: — Exo. 20.d.
σιαϛήριον κυρίῳ τῷ θεῷ σου, θυσιαϛήριον ἐκ λίθων, — Ioſ. 8.f
nō iniicies ſup eos ferrū: lapidib⁹ inte
οὐκ ἐπιβαλεῖς ἐπ᾽ αὐτοὺς σίδηρον, λίθους ὁλοκλή-
gris edificabis altare dn̄o deo tuo:
ρους οἰκοδομήσεις τὸ θυσιαϛήριον κυρίῳ τῷ θεῷ σου,
τ offeres ſup eo holocauſta dn̄o
καὶ ἀνοίσεις ἐπ᾽ αὐτῷ ὁλοκαυτώματα κυρίῳ τῷ
deo tuo. τ īmolabis hoſtiā ſalutaris dn̄o: τ
θεῷ σου. καὶ θύσεις θυσίαν σωτηρίου κυρίῳ, καὶ
comedes ibi τ epulaberis: τ letaberis co
φαγῇ ἐκεῖ καὶ ἐμπλησθήσῃ, καὶ εὐφρανθήσῃ ἐναν-
rā dn̄o deo tuo. τ ſcribes ſup lapi-
τι κυρίου τοῦ θεοῦ σου. καὶ γράψεις ἐπὶ τῶν λί-
des oēs legē hāc clare valde. τ
θων πάντα τὸν νόμον τοῦτον σαφῶς σφόδρα. καὶ — B
locutus ē moyſes τ ſacerdotes leuite oī iſ-
ἐλάλησε μωυσῆς καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ λευῖται παντὶ ἰσ-
rael: dicentes: tace τ audi iſrael: in
ραήλ, λέγοντες, σιώπα καὶ ἄκουε ἰσραήλ, ἐν τῇ
die hac fact⁹ es in pplm̄ dn̄o deo tuo:
ἡμέρᾳ ταύτῃ γέγονας εἰς λαὸν κυρίῳ τῷ θεῷ σου,
τ audies vocē dn̄i dei tui:
καὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου,
τ facies oīa mādata eius τ
καὶ ποιήσεις πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ
iuſtificatiōes eius: q̄s ego p̄cipio tibi ho-
δικαιώματα αὐτοῦ, ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμε-
die. τ p̄cepit moyſes pplo in die
ρον. καὶ ἐνετείλατο μωυσῆς τῷ λαῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
illo: dicens: hi ſtabūt ad bn̄dicēdū po
ἐκείνῃ, λέγων, οὗτοι ϛήσονται εὐλογεῖν τὸν λα-
pulo in mōte garizin: cū trāſierit iordanē: ſy
ὸν ἐν ὄρει γαριζίν, διαβάντες τὸν ἰορδάνην, συ-
meon: leui: iudas: iſachar: ioſeph: τ be
μεών, λευΐ, ἰούδας, ἰσάχαρ, ἰωσήφ, καὶ βε-
niamin. τ hi ſtabūt ad maledictiōes in
νιαμίν. καὶ οὗτοι ϛήσονται ἐπὶ τῆς κατάρας ἐν
mōte hebal: ruben: gad: τ aſer: zabulon:
ὄρει γεβάλ, ῥουβήν, γάδ, καὶ ἀσήρ, ζαβουλών,

Trāſla. Chal.

עבדא חלב ודבש כמא דמליל יי אלהא דאבהתך לך ויהי במעברכון ית ירדנא
תקימון ית אבניא האילין דאנא מפקיד יתכון יומא דין בטורא דעיבל ותסוד יתהון
בסידא ותבני תמן מדבחא קדם יי אלהך מדבח אבנין לא תרים עליהון פרזלא
אבנין שלמן תבני ית מדבחא דיי אלהך ותסיק עלוהי עלון קדם יי אלהך ותיכוס
נכסת קודשין ותיכול תמן ותחדי קדם יי אלהך ותכתוב על אבניא ית כל פתגמי
אוריתא הדא פריש יאות ומליל משה וכהניא ליואי עם כל ישראל למימר אצית
ושמע ישראל יומא דין הויתא לעם קדם יי אלהך ותקבל במימרא דיי אלהך
ותעביד ית פקודוהי וית קימוהי דאנא מפקדך יומא דין ופקיד משה ית עמא ביומא
ההוא למימר אלין יקומון לברכא ית עמא על טורא דגריזים במעברכון ית ירדנא
שמעון ולוי ויהודה ויששכר ויוסף ובנימן ואילין יקומון על לוטיא בטורא דעיבל
ראובן גד ואשר וזבולן

Interp̄. chal.

manantem lacte τ melle: ſicut locutus eſt tibi dominus deus patrum tuorum. et erit cum tranſieritis iordanem: erigetis lapides iſtos quos ego precipio vobis hodie in mōte hebal: et leuigabis eos calce. Et edificabis ibi altare coram domino deo tuo altare de lapidibus: non leuabis ſuper eos ferrum. De lapidibus integris edificabis altare domini dei tui: τ offeres ſuper eo holocauſta coram domino deo tuo. et immolabis victimas ſanctificatas. et comedes ibi τ letaberis coram domino deo tuo. Et ſcribes ſup lapides omnia verba legis huius plane atq; diſtincte. Et locutus eſt moyſes τ ſacerdotes leuite cum omni iſrael dicentes. Auſculta τ audi iſrael: hodie fuiſti in populum coram domino deo tuo. Et obedies verbo domini dei tui: τ facies precepta eius τ mandata eius que ego precipio tibi hodie. Et precepit moyſes populo in die illo dicens. Hi ſtabunt ad benedicendum populo ſuper montem garizim: quando tranſieritis iordanem: ſymeon τ leui τ iudas et iſachar τ ioſeph τ beniamin. Et iſti ſtabunt ad maledicendum in monte hebal. Ruben: gad τ aſer τ zabulon:

Pritiua. chal.

הוה עבר
קום פקד שוד
בנה דבח רום
נסק עלה נכס
אכל חדה כתב
אמר צית
הוה קבל
עבד קום
קום עבר

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

C dan: ⁊ neptalim. reſpōdētes leuite: dicēt
δάν, καὶ νεφθαλίμ. καὶ ἀποκριθέντες οἱ λευῖται, ἐροῦσι
omni iſrael voce excelſa: maledictus hō:
παντὶ ἰσραὴλ φωνῇ μεγάλῃ, ἐπικατάρατος ὁ ἄνος,
qui faciet ſculptile ⁊ cōflatile: abomiatiōeʒ do
ὅστις ποιήσει γλυπτὸν καὶ χωνευτόν, βδέλυγμα κυ-
mino op⁹ manuū artificis: ⁊ ponet illud in abſ
ρίῳ ἔργον χειρῶν τεχνίτου, καὶ θήσει αὐτὸ ἐν ἀπο-
§.19.d cōdito. ⁊ rñdēs ois pp̄ls dicet: fiat. male
κρύφῳ. καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς ἐρεῖ, γένοιτο. ἐπικα
dictus q̄ nō honorat pr̄em ſuū aut mr̄eʒ ſuā: ⁊
τάρατος ὁ ἀτιμάζων πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ, καὶ
dicēt ois pp̄ls: fiat. maledictus qui tranſ
ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο. ἐπικατάρατος ὁ μετατι
fert terios p̄ximi: ⁊ dicēt ois pp̄ls: fiat.
θεὶς ὅρια τοῦ πλησίον, καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο.
maledictus q̄ errare facit cecū in itinere: ⁊ dicēt
ἐπικατάρατος ὁ πλανῶν τυφλὸν ἐν ὁδῷ, καὶ ἐροῦσι
ois pp̄ls: fiat. maledictus qui p̄uerterit iudi
πᾶς ὁ λαός, γένοιτο. ἐπικατάρατος ὃς ἂν ἐκκλίνῃ κρί
cium aduene ⁊ pupilli ⁊ vidue: ⁊ dicēt
σιν προσηλύτου καὶ ὀρφανοῦ καὶ χήρας, καὶ ἐροῦσι
ois populus: fiat. maledictus q̄ dormit cū
πᾶς ὁ λαός, γένοιτο. ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος με-
vxore pr̄is ſui: q̄m reuelauit ope
τὰ γυναικὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὅτι ἀπεκάλυψε συγ
rimētū pr̄is ſui: ⁊ dicēt ois populus: fi
κάλυμμα τοῦ πρς αὐτοῦ, καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός, γένοι-
D at. maledictus q̄ dormit cū omi iumēto:
το. ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ παντὸς κτήνους,
⁊ dicēt ois populus: fiat. maledictus q̄ dor
καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο. ἐπικατάρατος ὁ κοιμώ
mit cū ſorore ex pr̄e aut ex mr̄e ſua: ⁊ dicēt ois popu
μενος μετὰ ἀδελφῆς ἐκ πρς ἢ ἐκ μρς αὐτοῦ, καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λα
lus: fiat. maledictus q̄ dormit cū ſocru ſua:
ός, γένοιτο. ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ πενθερᾶς αὐτοῦ,
⁊ dicēt ois populus: fiat. maledictus q̄ dormit
καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο. ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος
cū ſorore vxoris ſue: ⁊ dicēt ois populus: fiat.
μετὰ ἀδελφῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο.
maledictus q̄ p̄cutit p̄ximū dolo: ⁊ dicēt ois
ἐπικατάρατος ὁ τύπτων τὸν πλησίον δόλῳ, καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ
populus: fiat. maledictus q̄ accepit munera vt p̄cutiat aīaʒ
λαός, γένοιτο. ἐπικατάρατος ὃς ἂν λάβῃ δῶρα πατάξαι ψυχὴν
ſāguinis inocētis: ⁊ dicēt ois populus: fiat. maledictus
αἵματος ἀθώου, καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο. ἐπικατάρατος
ois hō: q̄ nō p̄manebit in oībus ſmōibus legis hu
πᾶς ὁ ἄνος, ὅστις οὐκ ἐμμενεῖ ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις τοῦ νόμου τού
ius vt faciat eos: ⁊ dicēt ois populus: fiat.
του τοῦ ποιῆσαι αὐτούς, καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο. Ca. 28.
SI auditu audieritis vocē dñi dei
ἐὰν ἀκοῇ εἰσακούσητε τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑ-
vr̄i: vt cuſtodiatis ⁊ faciatis oīa mādata eius:
μῶν, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ,

Trāſla.B.Hiero.

dan & neptali. Et p̄nūciabūt leuite: dicentqʒ ad oēs viros iſrael excelſa voce. Maledictus hō qui facit ſculptile: & cōflatile abominationem dñi opus manuū artificū: ponitqʒ illud in abſcōdito: & rñdet oīs populus: & dicet amen. Maledict⁹ qui nō honorat p̄rem ſuum & matrē ſuā. Et dicet oīs populus amē. Maledict⁹ qui trāſſert termios p̄ximi ſui. Et dicet oīs populus amē. Maledictus qui errare facit cecum in itinere. Et dicet oīs populus amē. Maledictus qui p̄uertit iudiciū aduene pupilli & vidue. Et dicet oīs populus amē. Maledictus qui dormit cum vxore pr̄is ſui: & reuelat opimētū lectuli eius. Et dicet oīs populus amen. Maledictus qui dormit cū oī iumento. Et dicet oīs populus amē. maledictus qui dormit cum ſorore ſua filia patris ſui vel matris ſue. Et dicet oīs populus amen. maledictus q dormit cū ſocru ſua. Et dicet oīs populus amē. maledict⁹ qui clam p̄cuſſerit p̄ximū ſuū. Et dicet oīs pp̄ls amē. maledict⁹ qui accipit mūera vt p̄cutiat aīam ſanguinis inocentis. Et dicet oīs populus amē. maledictus qui nō p̄manet in ſermōibus legis huius nec eos ope p̄ficit. Et dicet oīs populus amen. Cap̄. 28.

SI aūt audieris vocē dñi dei tui: ꝏꝏꝏ vt facias atqʒ cuſtodias omnia mandata eius

Tex.Heb.

דָּן וְנַפְתָּלִי׃ וְעָנוּ הַלְוִיִּם וְאָמְרוּ
אֶל כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל קוֹל רָם׃
אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל
וּמַסֵּכָה תּוֹעֲבַת יְהוָה מַעֲשֵׂה יְדֵי
חָרָשׁ וְשָׂם בַּסָּתֶר וְעָנוּ כָל הָעָם
וְאָמְרוּ אָמֵן׃ אָרוּר מַקְלֶה אָבִיו
וְאִמּוֹ וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן׃ אָרוּר
מַסִּיג גְּבוּל רֵעֵהוּ וְאָמַר כָּל הָעָם
אָמֵן׃ אָרוּר מַשְׁגֶּה עִוֵּר בַּדָּרֶךְ וְאָמַר
כָּל הָעָם אָמֵן׃ אָרוּר מַטֶּה מִשְׁפַּט
גֵּר יָתוֹם וְאַלְמָנָה וְאָמַר כָּל הָעָם
אָמֵן׃ אָרוּר שֹׁכֵב עִם אֵשֶׁת אָבִיו
כִּי גִלָּה כְּנַף אָבִיו וְאָמַר כָּל הָעָם
אָמֵן׃ אָרוּר שֹׁכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה
וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן׃ אָרוּר שֹׁכֵב
עִם אֲחֹתוֹ בַּת אָבִיו אוֹ בַת אִמּוֹ
וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן׃ אָרוּר שֹׁכֵב
עִם חֹתַנְתּוֹ וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן׃
אָרוּר מַכֵּה רֵעֵהוּ בַּסָּתֶר וְאָמַר כָּל
הָעָם אָמֵן׃ אָרוּר לֹקֵחַ שֹׁחַד
לְהַכּוֹת נֶפֶשׁ דַּם נָקִי וְאָמַר כָּל
הָעָם אָמֵן׃ אָרוּר אֲשֶׁר לֹא יָקִים
אֶת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת לַעֲשׂוֹת
אוֹתָם וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן׃
וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ
תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל מִצְוֹתָיו

Pritiua heb.

עָנָה
רוּם
אָרַר עָשָׂה
נָסַךְ תָּעַב
שׂוּם
קָלָה
נָסַג גָּבַל
שָׁגָה
נָטָה שָׁפַט
גּוּר יָתַם
אִישׁ
נָכָה
נָקָה
קוּם
יָרָה עָשָׂה
אֵת

Ca.xxviii.

שָׁמַע
צָוָה

Transla.Chal.

דָּן וְנַפְתָּלִי׃ וִיתִיבוּן לֵיוָאֵי וְיֵימְרוּן לְכָל גְּבַר יִשְׂרָאֵל קָלָא רָמָא׃ לִיט גַּבְרָא דְּיַעְבֵּד
צְלֵם וּמַתְּכָא מְרַחֲקָא דַּייָ עוֹבַד יְדֵי אוּמָּן וִישַׁוֵּי בְּסִתְרָא וְיָתִיבוּן כָּל עַמָּא וְיֵימְרוּן
אָמֵן׃ לִיט דִּיקַל אֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן׃ לִיט דִּישַׁנֵּי תְחוּמָא דְּחַבְרֵיהּ וְיֵימַר
כָּל עַמָּא אָמֵן׃ לִיט דְּיַטְעֵי עַוִּירָא בְּאָרְחָא וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן׃ לִיט דִּיצַלֵּי דִּין דַּיָּיר
יַתִּים וְאַרְמְלָא וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן׃ לִיט דְּיִשְׁכּוּב עִם אִתַּת אֲבוּהִי אֲרֵי גַלִּי כַּנְפָא
דַּאֲבוּהִי וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן׃ לִיט דְּיִשְׁכּוּב עִם כָּל בְּעִירָא וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן׃ לִיט
דְּיִשְׁכּוּב עִם אַחָתֵיהּ בַּת אֲבוּהִי אוֹ בַת אִמֵּיהּ וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן׃ לִיט דְּיִשְׁכּוּב עִם
חֲמוֹתֵיהּ וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן׃ לִיט דְּיִמְחֵא חַבְרֵיהּ בְּסִתְרָא וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן׃ לִיט
דִּמְקַבֵּל שׁוֹחֲדָא לְמִקְטַל נְפַשׁ דַּם זַכַּאי וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן׃ לִיט דְּלָא יְקַיֵּים יַת
פִּתְגָּמֵי אוֹרָיְתָא הָדָא לְמֶעְבַּד יַתְהוֹן וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן׃

Ca.xxviij.

וִיהֵי אִם קַבָּלָא תְקַבֵּל בְּמֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָךְ לְמִטַּר לְמֶעְבַּד יַת כָּל פִּקּוֹדוֹהִי ׳׳׳

Interp̄.chal.

dan ⁊ neptali. Et rñdebūt liuite ⁊ dicēt ad oēs viros iſrael alta voce. Maledictus vir q̄ fecerit ſimulacrū et cōflatile abominationē dñi opus manuū artificis ⁊ poſuerit in abſcōdito. Et rñdebit ois pp̄lus ⁊ dicēt amen. Maledict⁹ q̄ nō honorat patrē ſuū ⁊ mr̄eʒ ſuā: et dicet ois pp̄ls: amē. Maledictus q̄ trāſtulerit terminū p̄ximi ſui: ⁊ dicet ois pp̄ls: amē. Maledictus q̄ errare fecerit cecū in via: ⁊ dicet ois pp̄ls: amē. Maledict⁹ q̄ declinauerit iudiciū aduene pupilli ⁊ vidue: et dicet ois pp̄ls: amē. Maledict⁹ q̄ ꝯcubuerit cū vxore patris ſui q̄m reuelabit opimentū pr̄is ſui: ⁊ dicet ois pp̄ls: amē. Maledict⁹ q̄ ꝯcubuerit cū oī iumēto: ⁊ dicet ois popul⁹: amē. Maledict⁹ q̄ ꝯcubuerit cū ſorore ſua filia pr̄is ſui aut filia mr̄is ſue: ⁊ dicet ois pp̄ls amē. Maledict⁹ q̄ ꝯcubuerit cū ſocru ſua: ⁊ dicet ois pp̄ls: amē. Maledict⁹ q̄ p̄cuſſerit p̄ximū ſuū in abſcōdito: ⁊ dicet ois pp̄ls amē. maledict⁹ q̄ accepit mūera vt occidat aīaʒ ⁊ fūdat ſanguinē inocētis: ⁊ dicet ois popul⁹: amē. Maledictus q̄ nō p̄māſerit in oīb⁹ v̄bis legis hui⁹ vt faciat ea: ⁊ dicet ois popul⁹: amē. Ca. 28

ET erit ſi obediens obedieris verbo dñi dei tui vt cuſtodias ⁊ facias oīa p̄cepta eius ꝏꝏ

Pritiua chal.

אֲמַר קוֹל רוּם
לוּט עֲבַד נְתַךְ
רְחַק שְׁוָה קְלַה
שְׁנָה טְעָה צְלַה
דּוּר שְׁכַב אִנְתְּ
גְּלָה אֲמַר אִם
חֲמַה מְחָא
קַבֵּל קְטַל זְכַה
קוּם עֲבַד הֲוָה
קַבֵּל אֲמַר נְטַר

© Biblioteca Nacional de España

אשר אנכי מצוך היום ונתנך
יהוה אלהיך עליון על כל גויי
הארץ ובאו עליך כל הברכות
האלה והשיגך כי תשמע בקול
יהוה אלהיך ברוך אתה בעיר
וברוך אתה בשדה ברוך פרי
בטנך ופרי אדמתך ופרי בהמתך
שגר אלפיך ועשתרות צאנך
ברוך טנאך ומשארתך ברוך
אתה בבאך וברוך אתה
בצאתך יתן יהוה את איביך
הקמים עליך נגפים לפניך
בדרך אחד יצאו אליך ובשבעה
דרכים ינוסו לפניך יצו יהוה
אתך את הברכה באסמיך
ובכל משלח ידך וברכך בארץ
אשר יהוה אלהיך נתן לך
יקימך יהוה לו לעם קדוש
כאשר נשבע לך כי תשמר את
מצות יהוה אלהיך והלכת בדרכיו
וראו כל עמי הארץ כי שם יהוה
נקרא עליך ויראו ממך והותרך
יהוה לטובה בפרי בטנך ובפרי
בהמתך ובפרי אדמתך על
האדמה אשר נשבע יהוה
לאבתיך לתת לך יפתח יהוה לך
את אוצרו הטוב את השמים

עלה · בוא · נשג שמע · ברך · פרה · שאר · בוא · יצא נתן · קום פנה · נוס צוה · שלח · קום קדש · שבע שמר · צוה · ראה · קרא מן יתר · פרה · שבע · נתן פתח · אצר

Trāſla. B. Hiero.

que ego precipio tibi hodie. faciet te dñs deus tuus excelſiorem cũctis gẽtibus q̃ verſantur in terra. Veniẽtq; ſup te vniuerſe bñdictiões iſte & app̄hendẽt te. ſi tñ p̄cepta eius audieris. Bñdictus tu in ciuitate: & benedictus in agro. Bñdict9 fructus ventris tui: & fructus terre tue: fructuſq; iumẽtorũ tuorũ: greges armẽtorũ tuorũ & caule ouiũ tuarũ. Benedicta horrea tua: & bñdicte reliquie tue. Bñdictus eris ingrediens & egrediens. Dabit dñs inimicos tuos q cõſurgent aduerſum te corruẽtes ĩ cõſpectu tuo. Per vnã viã venient contra te: & p ſeptẽ fugient a facie tua. Emittet dominus benedictionem ſuper cellaria tua: & ſup oĩa opa manuũ tuarũ: bñdicetq; tibi in terra quã acceperis. Suſcitabit te dñs ſibi in populum ſanctum ſicut iurauit tibi ſi cuſtodieris mãdata dñi dei tui: & ambulaueris in viis ei9. Videbũtq; oẽs terrarũ populi q͛ nomẽ dñi inuocatũ ſit ſuper te: & timebunt te. Abundare te faciet dñs oĩbus bonis: fructu vteri tui & fructu iumentorum tuorũ: fructu terre tue quam iurauit dominus patribus tuis vt daret tibi. Aperiet dominus theſaurum ſuum optimum celum:

Trāſla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina

que ego p̃cipio tibi hodie. τ dabit te domi
ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον. καὶ δώσει σε κύρι
nus deus tuus ſup oẽs gẽtes ťre: τ
ος ὁ θεός σου ὑπεράνω πάντων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, καὶ
veniẽt ſup te vniuerſe bñdictiões iſte: τ app̄hẽ
ἥξουσιν ἐπὶ σὲ πᾶσαι αἱ εὐλογίαι αὗται, καὶ εὑρήσου
dẽt te: ſi auditu audieris vocẽ dñi dei
σί σε, ἐὰν ἀκοῇ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ
tui. bñs tu in ciuitate: τ bñdictus tu in
σου. εὐλογημένος σὺ ἐν πόλει, καὶ εὐλογημένος σὺ ἐν
agro. bñdicta opa vẽtris tui: τ
ἀγρῷ. εὐλογημένα τὰ ἔργα τῆς κοιλίας σου, καὶ τὰ
fructus ťre tue: armẽta boũ tuoꝝ:
γεννήματα τῆς γῆς σου, τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου,
τ caule ouiũ tuaꝝ. bñdicta hor
καὶ ποίμνια τῶν προβάτων σου. εὐλογημέναι αἱ ἀπο
rea tua τ reliquie tue. bñs
θῆκαί σου καὶ τὰ ἐγκαταλείμματά σου. εὐλογημένος
tu in ingreſſu tuo: τ bñs tu in
σὺ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαί σε, καὶ εὐλογημένος σὺ ἐν τῷ
egreſſu tuo. dabit dñs deus tuus
ἐκπορεύεσθαί σε. παραδώσει κύριος ὁ θεός σου τοὺς
inimicos tuos q̃ cõſurgẽt tibi cõfractos
ἐχθρούς σου τοὺς ἀνθεστηκότας σοι συντετριμμένους
añ faciẽ tuã. in via vna veniẽt ꝯ te:
πρὸ προσώπου σου. ἐν ὁδῷ μιᾷ ἐξελεύσονται πρός σε,
τ in ſeptẽ viĳs fugiẽt a facie tua. emit
καὶ ἐν ἑπτὰ ὁδοῖς φεύξονται ἀπὸ προσώπου σου. ἀπο
tet dñs ſup te bñdictiõeꝫ in cellariĳs tuis:
στείλαι κύριος ἐπὶ σὲ τὴν εὐλογίαν ἐν τοῖς ταμείοις σου,
τ in oĩbus: vbicũq; inieceris manũ tuã. τ bñ
καὶ ἐν πᾶσιν, οὗ ἂν ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου. καὶ εὐλο
dicet tibi in ťra: q̃ dñs deus tu9 dat tibi. ſuſ
γήσει σε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι. ἀ
citet te dñs deus tuus ſibi ppl̃m ſctũ: ſicut
ναστήσαι σε κύριος ὁ θεός σου ἑαυτῷ λαὸν ἅγιον, ὃν τρόπον
iurauit pr̃ibus tuis. ſi audieris vocẽ
ὤμοσε τοῖς πατράσι σου. ἐὰν εἰσακούσῃς τῆς φωνῆς
dñi dei tui: τ ãbulaueris in viĳs eius: τ
κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ πορευθῇς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ
videbũt te oẽs gẽtes ťre: q͛ nomẽ dñi
ὄψονταί σε πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ὅτι τὸ ὄνομα κυρίου
inuocatũ ſit tibi: τ timebũt te. τ abũdare faciet
ἐπικέκληταί σοι, καὶ φοβηθήσονταί σε. καὶ πληθυνεῖ
te dñs deus tuus in bonis in fructibus vte
σε κύριος ὁ θεός σου εἰς ἀγαθὰ ἐπὶ τοῖς ἐκγόνοις τῆς κοι
ri tui: τ in fructibus iumẽtoꝝ tuoꝝ: τ
λίας σου, καὶ ἐπὶ τοῖς ἐκγόνοις τῶν κτηνῶν σου, καὶ
in fructibus ťre tue: in ťra q̃ iura
ἐπὶ τοῖς γεννήμασι τῆς γῆς σου, ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ὤμο
uit dñs pr̃ibus tuis vt daret tibi. apiat tibi
σε κύριος τοῖς πατράσι σου δοῦναί σοι. ἀνοίξαι σοι
dñs theſaurũ ſuũ bonũ celũ:
κύριος τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ τὸν ἀγαθὸν τὸν οὐρανόν,

Ptitiua chal.

נתן עלה אתא · דבק ילד מעה · אבב סל צוא · עול נפק נתן · קום אחד ערק · פקד יש ט ברך · קום קום נטר · נהר חזה קרא · דחל יתר טוב · ילד אבב קום · נתן פתח

Interp̃. chal.

que ego precipio tibi hodie: ponet te dñs deus tuus excelſum ſup oẽs populos terre. Et veniẽt ſup te oẽs benedictiões iſte: τ apprehendẽt te: ſi obedieris verbo dñi dei tui. Benedictus tu in ciuitate: τ benedictus tu in agro. benedicta generatio vẽtris tui τ fructus terre tue τ generatio iumẽtorum tuorũ: boues armentorũ tuorum τ greges ouium tuarum. Benedictũ caniſtrũ tuũ τ panaria tua. Benedictus tu cũ ingredieris: τ bñdictus tu cũ egredieris. Dabit dñs inimicos tuos qui cõſurgent aduerſum te confractos corã te. Per vnam viã egredientur ad te: τ per ſeptẽ vias fugient a facie tua. Mandabit dñs ad te benedictionẽ in cellariĳs tuis τ in oĩbus ad que extenderis manũ tuam: τ benedicet tibi in terra quaꝫ dñs deus tuus dabit tibi. Conſtituet te dñs ſibi in populũ ſanctuꝫ: ſicut iurauit tibi: ſi cuſtodieris precepta dñi dei tui τ ambulaueris in viĳs q̃ recte ſunt corã eo. Et videbũt oẽs populi terre q͛ nomẽ dñi inuocatũ eſt ſup te: τ timebũt te. Et abũdare te faciet dñs in bono in gñatione vẽtris tui τ in gñatõe iumẽtoꝝ tuoꝝ τ in fructu terre tue ſup terra pro q̃ iurauit dñs pr̃ib9 tuis: vt daret eã tibi. Aperiet dñs tibi theſauꝝ ſuũ optimũ celũ

Tranſla. Chal.

דאנא מפקד לך יומא דין ויתנינך יי אלהך עילאה על כל עממי ארעא: וייתון עלך
כל ברכתא האילין וידבקונך ארי תקבל במימרא דיי אלהך: בריך את בקרתא ובריך
את בחקלא: בריך ולדא דמעך ואיבא דארעך וולדא דבעירך בקרי תורך ועדרי ענך:
בריך סלך ואצוותך: בריך את במיעלך ובריך את במיפקך: יתן יי ית בעלי דבבך
דקימין עלך תברין קדמך בארחא חד יפקון לותך ובשבעה אורחין יערקון מן קדמך:
יפקד יי עמך ית ברכתא באוצרך ובכל אושטות ידך ויברכינך בארעא דיי אלהך
יהיב לך: יקימינך יי ליה לעם קדיש כמא דקיים לך ארי תיטר ית פקודיא דיי
אלהך ותהך באורחן דתקנן קדמוהי: ויחזון כל עממי ארעא ארי שמא דיי יתקרי
עלך וידחלון מינך: ויותירינך יי לטבא בולדא דמעך ובולדא דבעירך ובאיבא
דארעך על ארעא דקיים יי לאבהתך למיתן לך: יפתח יי לך ית אוצריה טבא
ית שמיא

© Biblioteca Nacional de España

Tráſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

vt tribuat pluuiã tre tue in tpe ſuo. bñ
δοῦναι τὸν ὑετὸν τῇ γῇ σου ἐπὶ καιροῦ αὐτοῦ. ἐυ
dicat cũctis opibus manuũ tuaꝝ: ⁊ fenerabi
B λογήσαι πάντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου, καὶ δανιεῖς
s.15.a gẽtibus multis: tu ãt nõ fenꝰ accipies. ⁊ ipabi tu gẽ
ἔθνεσι πολλοῖς, σὺ δὲ οὐ δανιῇ. καὶ ἄρξεις σὺ ἐθ
tibus multis: tibi ãt nõ imperabũt. cõſtituat te
νῶν πολλῶν, σοῦ δὲ οὐκ ἄρξουσιν. καταστήσαι σὲ
dñs deus tuus in caput: ⁊ nõ in caudã.
κύριος ὁ θεός σου εἰς κεφαλήν, καὶ μὴ εἰς οὐράν.
⁊ eris tũc ſupra: ⁊ nõ eris ſubter: ſi
καὶ ἔσῃ τότε ἐπάνω, καὶ οὐκ ἔσῃ ὑποκάτω, ἐὰν
audieris mãdata dñi dei tui: que
εἰσακούσῃς τῶν ἐντολῶν κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ὅ-
cũq; ego pcipio tibi hodie: vt cuſtodias ⁊
σας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, φυλάσσειν καὶ
Leui. facias. nõ declinabis ab oibus ſermõibꝰ:
26.d ποιεῖν. οὐ παραβήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν λόγων,
malach quos ego pcipio tibi hodie: ad dexterã vel ad ſiniſtrã:
2.a. ὧν ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, δεξιὰ ἢ ἀριστερά,
vt eas poſt deos alienos: vt ſeruias eis.
πορεύεσθαι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, λατρεύειν αὐτοῖς.
⁊ erit ſi nõ audieris vocẽ dñi
καὶ ἔσαι ἐὰν μὴ εἰσακούσῃς τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ
dei tui: vt cuſtodias ⁊ facias oia mãdata
θεοῦ σου, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς
eius: q̃cũq; ego pcipio tibi hodie: ⁊ veni
αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, καὶ ἐλεύ
ent ſup te oẽs maledictiões iſte: ⁊ ap
σονται ἐπὶ σὲ πᾶσαι αἱ κατάραι αὗται, καὶ κα
prehẽdẽt te. maledictus tu in ciuitate: ⁊
ταλήψονταί σε. ἐπικατάρατος σὺ ἐν πόλει, καὶ
maledictus tu in agro. maledicta hor
ἐπικατάρατος σὺ ἐν ἀγρῷ. ἐπικατάρατοι αἱ ἀπο
rea tua: ⁊ reliquie tue. maledi-
θῆκαί σου, καὶ τὰ ἐγκαταλείμματά σου. ἐπικατά
cti fructus vẽtris tui ⁊ fru
ρατα τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου καὶ τὰ γεννήμα-
ctus tre tue: armẽta boũ tuoꝝ: ⁊
τα τῆς γῆς σου, τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου, καὶ
greges ouiũ tuaꝝ. maledictus
τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου. ἐπικατάρατος
tu in ingreſſu tuo. ⁊ maledictus tu
σὺ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαί σε. καὶ ἐπικατάρατος σὺ
in egreſſu tuo. mittat dñs tibi
ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαί σε. ἐξαποστείλαι κύριος σοὶ τὴν
egeſtatẽ: ⁊ eſuriẽ: ⁊ ↄſũptionẽ in om
ἔνδειαν καὶ τὴν ἐκλιμίαν, καὶ τὴν ἀνάλωσιν ἐπὶ πάν
nia in q̃ inieceris manũ tuã: q̃cũq; feceris:
τα οὗ ἐὰν ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου, ὅσα ἂν ποιῇς,
donec cõterat te: ⁊ donec perdat te
ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ σε, καὶ ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε ἐν
velociter pp malas adinuẽtiones tuas: qm̃
τάχει διὰ τὰ πονηρὰ ἐπιτηδεύματά σου, διότι

Tráſla. B. Hiero.

vt tribuat pluuiã terre
tue in tpe ſuo: bñdicet
q; cunctis opibus ma-
nuũ tuarũ. Et fenerabiſ
gẽtibus multis: & ipſe
a nullo fenus accipies.
Conſtituet te dñs deuſ
tuus in caput & non in
caudã: & eris ſp ſupra
& non ſubter:
ſi tñ audieris manda-
ta domini dei tui
que ego precipio tibi
hodie: & cuſtodieris
& feceris: ac non decli
naueris ab eis: nec ad
dexterã nec ad ſiniſtrã:
nec ſecutus fueris
deos alienos neq; co-
lueris eos. Quod
ſi audire nolueris vo-
cẽ domini
dei tui: vt cuſtodias &
facias
omnia mandata eius
& cerimonias quas
ego precipio tibi ho-
die: venient ſuper te
omnes maledictiones
iſte & apprehendẽt te.
Maledictus eris in ci-
uitate: maledictus
in agro. Maledictum
horreũ tuũ & maledi-
cte reliq̃ tue. Maledi
ctus fructus vẽtris tui:
& fructus terre tue: ar-
menta boum tuorũ &
greges ouiũ tuarum.
Maledictus eris ĩgredi
ens: & maledictus egre
diens. Mittet
dominus ſuper te fa-
mem &
eſuriem & increpatio-
nem in omnia
opera tua que tu facies
donec
conterat te & perdat
velociter:
propter adinuẽtiones
tuas peſſimas in q̃bus

Tex. Heb. Deut. Ca. xxviii.

לָתֵת מְטַר אַרְצְךָ בְּעִתּוֹ וּלְבָרֵךְ
אֵת כָּל מַעֲשֵׂה יָדֶךָ וְהִלְוִיתָ גּוֹיִם
רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלְוֶה׃ וּנְתָנְךָ
יְהוָה לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב וְהָיִיתָ
רַק לְמַעְלָה וְלֹא תִהְיֶה לְמָטָּה
כִּי תִשְׁמַע אֶל מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לִשְׁמֹר
וְלַעֲשׂוֹת׃ וְלֹא תָסוּר מִכָּל הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם
יָמִין וּשְׂמֹאול לָלֶכֶת אַחֲרֵי
אֱלֹהִים אֲחֵרִים לְעָבְדָם׃
וְהָיָה אִם לֹא תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת
כָּל מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו אֲשֶׁר
אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם וּבָאוּ עָלֶיךָ
כָּל הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה וְהִשִּׂיגוּךָ׃
אָרוּר אַתָּה בָּעִיר וְאָרוּר אַתָּה
בַּשָּׂדֶה׃ אָרוּר טַנְאֲךָ וּמִשְׁאַרְתֶּךָ׃
אָרוּר פְּרִי בִטְנְךָ וּפְרִי אַדְמָתֶךָ
שְׁגַר אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרֹת
צֹאנֶךָ׃ אָרוּר אַתָּה בְּבֹאֶךָ
וְאָרוּר אַתָּה בְּצֵאתֶךָ׃ יְשַׁלַּח
יְהוָה בְּךָ אֶת הַמְּאֵרָה אֶת
הַמְּהוּמָה וְאֶת הַמִּגְעֶרֶת בְּכָל
מִשְׁלַח יָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַד
הִשָּׁמֶדְךָ וְעַד אֲבָדְךָ מַהֵר
מִפְּנֵי רֹעַ מַעֲלָלֶיךָ אֲשֶׁר

Primitiua heb.

עוּת
עָשָׂה לָוָה
רָבַב
הָיָה
עָלָה הָיָה
שָׁמַע צָוָה
עָשָׂה סוּר
צָוָה
יָמַן שְׂמֹאל יָלַךְ
שָׁמַע
צָוָה חָקַק
בּוֹא
נָשַׂג
אָרַר
שָׁאַר
צוֹן
יָצָא שָׁלַח
אָרַר
הָם גָּעַר
עָשָׂה
שָׁמַד
פָּנָה רוֹעַ עָלַל

Transla. Chal.

לְמִיתַּן מְטַר אַרְעָךְ בְּעִידָּנֵיהּ וּלְבָרָכָא יָת כָּל עוֹבָדֵי יְדָךְ וְתוֹזִיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא
תְזוּף׃ וְיִתְּנִינָּךְ יְיָ לְתַקִּיף וְלָא לְחַלָּשׁ וּתְהֵי לְחוּד לְעֵילָּא וְלָא תְהֵי לְתַחְתָּא אֲרֵי
תְקַבֵּיל לְפִיקּוֹדַיָּא דַּייָ אֱלָהָךְ דַּאֲנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵין לְמִיטַּר וּלְמֶעְבַּד׃ וְלָא תִסְטֵי
מִכָּל פִּתְגָּמַיָּא דַּאֲנָא מְפַקֵּד יַתְכוֹן יוֹמָא דֵין יַמִּינָא וּשְׂמָאלָא לִמְהָךְ בָּתַר טַעֲוַת
עַמְמַיָּא לְמִפְלְחִינוּן׃ וִיהֵי אִם לָא תְקַבֵּל בְּמֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָךְ לְמִיטַּר לְמֶעְבַּד יָת כָּל
פִּקּוֹדוֹהִי וּקְיָמוֹהִי דַּאֲנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵין וְיֵיתוֹן עֲלָךְ כָּל לְוָטַיָּא הָאִילֵּין וְיִדְבְּקוּנָּךְ׃
לִיט אַתְּ בְּקַרְתָּא וְלִיט אַתְּ בְּחַקְלָא׃ לִיט סַלָּךְ וְאַצְוָתָךְ׃ לִיט וַלְדָּא דִמְעָךְ וְאִיבָּא
דְאַרְעָךְ בַּקְרֵי תוֹרָךְ וְעֶדְרֵי עָנָךְ׃ לִיט אַתְּ בְּמֵיעֲלָךְ וְלִיט אַתְּ בְּמִיפְּקָךְ׃ יְגָרֵי יְיָ בָּךְ יָת
מְאֶרְתָּא יָת שִׁגּוּשְׁיָא וְיָת מְזוֹפִיתָא בְּכָל אוֹשָׁטוּת יְדָךְ דְּתַעְבֵּיד עַד דְּתִשְׁתֵּיצֵי וְעַד
דְּתֵיבַד בִּפְרִיעַ מִן קֳדָם בִּישׁוּת עוֹבָדָךְ

Interp. chal.

vt tribuat pluuiam terre tue in tẽpore ſuo: ⁊ vt bene-
dicat cunctis operibus manuũ tuarum: ⁊ mutuabis
populis multis: tu aũt non accipies mutuũ. Et faciet
te dñs fortem ⁊ non infirmũ: ⁊ eris ſemper ſuperior:
et non inferior: ſi obedieris preceptis domini dei tui
que ego precipio tibi hodie: vt cuſtodias ⁊ vt facias
ea: vt non declines ab omnibus verbis que ego pre-
cipio tibi hodie ad dexteram neq; ad ſiniſtram: neq;
ambules poſt idola populorum nec ſeruias eis. Si
autem non obedieris verbo dñi dei tui vt cuſtodias ⁊
facias omnia precepta eius ⁊ mandata eius que ego
precipio tibi hodie: venient ſuper te oẽs maledictio-
nes iſte ⁊ apprehendẽt te. Maledictus tu in ciuitate:
et maledictus tu in agro. maledictũ caniſtrum tuũ et
panaria tua. Maledicta generatio ventris tui ⁊ fru-
ctus terre tue: boues armẽti tui ⁊ greges ouiũ tuaꝝ.
maledictus tu cum ingredieris: et maledictus tu cũ
egredieriſ. Immittet dñs in te maledictionẽ ⁊ icrepa
tionem in oibus ad que extenderis manum tuã ⁊ que
operatus fueris: donec cõſumaris ⁊ donec pereas
cito: propter maliciam operum tuorum in quibus

Primitiua chal.

זוּף נְתַן
הָוָה עֲלָה קְבַל
פְּקַד נְטַר עֲבַד
סְטָה יְהַךְ
טְעָה פְּלַח קוּם
אֲתָא דְּבַק לוּט
סַל אַצְוָא יְלַד
עוּל נְפַק גְּרָה
גְּזַף יְשַׁט שְׁצָא
אֲבַד

© Biblioteca Nacional de España

Pritiua heb. **Tex. Heb.** **Deut.** **Ca. xxviii.**

עֲזַבְתָּנִי׃ יַדְבֵּק יְהוָה בְּךָ אֶת — דבק
הַדָּבֶר עַד כַּלֹּתוֹ אֹתְךָ מֵעַל ׳ — כלה
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה — בוא
לְרִשְׁתָּהּ׃ יַכְּכָה יְהוָה בַּשַּׁחֶפֶת — ירש נכה
וּבַקַּדַּחַת וּבַדַּלֶּקֶת וּבַחַרְחֻר וּבַחֶרֶב — חרר
וּבַשִּׁדָּפוֹן וּבַיֵּרָקוֹן וּרְדָפוּךָ עַד
אָבְדֶךָ׃ וְהָיוּ שָׁמֶיךָ אֲשֶׁר עַל — היה
רֹאשְׁךָ נְחֹשֶׁת וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר
תַּחְתֶּיךָ בַּרְזֶל׃ יִתֵּן יְהוָה אֶת מְטַר — נתן
אַרְצְךָ אָבָק וְעָפָר מִן הַשָּׁמַיִם
יֵרֵד עָלֶיךָ עַד הִשָּׁמְדָךְ׃ יִתֶּנְךָ — שמד
יְהוָה נִגָּף לִפְנֵי אֹיְבֶיךָ בְּדֶרֶךְ — פנה
אֶחָד תֵּצֵא אֵלָיו וּבְשִׁבְעָה — יצא
דְרָכִים תָּנוּס לְפָנָיו וְהָיִיתָ — נוס היה
לְזַעֲוָה לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ׃ — מלך
וְהָיְתָה נִבְלָתְךָ לְמַאֲכָל לְכָל ׳ — אכל
עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת הָאָרֶץ
וְאֵין מַחֲרִיד׃ יַכְּכָה יְהוָה בִּשְׁחִין — חרד נכה שחן
מִצְרַיִם וּבַעְפֹלִים וּבַגָּרָב וּבֶחָרֶס
אֲשֶׁר לֹא תוּכַל לְהֵרָפֵא׃ יַכְּכָה — יכל רפא
יְהוָה בְּשִׁגָּעוֹן וּבְעִוָּרוֹן ׳׳׳׳
וּבְתִמְהוֹן לֵבָב׃ וְהָיִיתָ מְמַשֵּׁשׁ — היה משש
בַּצָּהֳרַיִם כַּאֲשֶׁר יְמַשֵּׁשׁ הָעִוֵּר
בָּאֲפֵלָה וְלֹא תַצְלִיחַ אֶת ׳ — צלח
דְּרָכֶיךָ וְהָיִיתָ אַךְ עָשׁוּק וְגָזוּל — היה עשק גזל
כָּל הַיָּמִים וְאֵין מוֹשִׁיעַ׃ אִשָּׁה — יום ישע איש
תְאָרֵשׂ וְאִישׁ אַחֵר יִשְׁגָּלֶנָּה — ארש שגל

Trāsla. B. Hiero.

reliquiſti me. Adiungat tibi dominus peſtilentiam donec conſumat te de terra ad quā ingredieris poſſidendā. Percutiat te dominus egeſtate febri & frigore: ardore & eſtu & aere corrupto ac rubigine: & perſeq̄tur donec pereas. Sit celum quod ſuper te eſt eneū: & terra q̄ calcas ferrea. Det dn̄s imbrem terre tue puluerem. & de celo deſcēdat ſuper te cinis donec conteraris. tradat te dn̄s corruētē an̄ hoſtes tuos: & per vnam viam egrediaris contra eos: & p̱ ſeptē fugias: & diſpergaris per omnia regna terre. Sitq̧ cadauer tuum in eſcam cunctis volatilibus celi & beſtiis terre: & non ſit qui abigat. Percutiat te dn̄s vlcere egypti: & p̱tē corp̱is p̱ quā ſtercora digeruntur ſcabie quoq̧ & prurigine ita vt curari neq̄as. Percutiat te dominus amentia & cecitate ac furore mentis: & palpes in meridie: ſicut palpare ſolet cecus in tenebris & non dirigas vias tuas. Omniq̧ tēpore calūniā ſuſtineas: & opprimaris violentia. nec habeas qui liberet te. Vxorē accipias: & aliꝰ dormiat cū ea.

Trāsla. Gre. lxx. cū interp̄. latina

reliq̄ſti me. adiſigat dn̄s in te mor
ἐγκατέλιπές με. προσκολλήσαι κύριος εἰς σὲ θά
tē: donec cōſumat te de terra ad q̄
νατον, ἕως ἂν ἐξαναλώσῃ σε ἀπὸ τῆς γῆς εἰς ἣν
tu ingrederis illuc poſſidēdā illā. percutiat te
σὺ εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν. πατάξαι σε
dn̄s egeſtate: ꝛ febri: ꝛ frigore: ꝛ irritatiōe:
κύριος ἀπορίᾳ, καὶ πυρετῷ, καὶ ῥίγει, καὶ ἐρεθισμῷ,
ꝛ cede: ꝛ aere corrupto: ꝛ rubigine: ꝛ perſe
καὶ φόνῳ, καὶ ἀνεμοφθορίᾳ, καὶ τῇ ὤχρᾳ, καὶ κατα
quētur te donec perdāt te. ꝛ erit tibi
διώξονταί σε ἕως ἂν ἀπολέσωσί σε. καὶ ἔσαι σοι
celū q̄d ſup̱ caput tuū eneū: ꝛ terra
ὁ οὐρανὸς ὁ ὑπὲρ κεφαλῆς σου χαλκοῦς, καὶ ἡ γῆ
que ſub te ferrea. det dn̄s imbrē
ἡ ὑποκάτω σου σιδηρᾶ. δῴη κύριος τὸν ὑετὸν τῆς
terre tue puluerē: ꝛ cinis de celo deſ
γῆς σου κονιορτόν, καὶ χοῦς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα
cēdet ſup̱ te: donec cōterat te: ꝛ donec
βήσεται ἐπὶ σέ, ἕως ἂν ἐκτρίψῃ σε, καὶ ἕως ἂν
perdat te. tradat te dn̄s in occiſiōes corā
ἀπολέσῃ σε. δῴη σε κύριος ἐπὶ κοπὴν ἐναντίον
hoſtibus tuis. in via vna egredieris ꝯtra eos:
τῶν ἐχθρῶν σου. ἐν ὁδῷ μιᾷ ἐξελεύσῃ πρὸς αὐτούς
ꝛ in ſeptē viis fugies a facie eoꝝ. ꝛ
καὶ ἐν ἑπτὰ ὁδοῖς φεύξῃ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καὶ
eris in diſp̱ſiōe in oībus regnis
ἔσῃ ἐν διασπορᾷ ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς
terre. ꝛ erūt cadauera vr̄a eſca
γῆς. καὶ ἔσονται οἱ νεκροὶ ὑμῶν κατάβρωμα τοῖς
volatilibus celi: ꝛ beſtiis terre:
πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς,
ꝛ nō erit q̄ abigat. percutiat te dn̄s in
καὶ οὐκ ἔσαι ὁ ἀποσοβῶν. πατάξαι σε κύριος ἐν
vlcere egyptioꝝ in natibus: ꝛ ſcabie agreſti:
ἕλκει αἰγυπτίων ἐν ταῖς ἕδραις, καὶ ψώρᾳ ἀγρίᾳ,
ꝛ prurigine: ita vt nō queas tu curari. percutiat
καὶ κνήφῃ, ὥστε μὴ δύνασθαί σε ἰαθῆναι. πατάξαι
te dn̄s amētia: ꝛ cecitate: ꝛ furore
σε κύριος παραπληξίᾳ, καὶ ἀορασίᾳ, καὶ ἐκστάσει
mētis: ꝛ eris palpans in meridie: ſicut pal
διανοίας, καὶ ἔσῃ ψηλαφῶν μεσημβρίας, ὡσεὶ ψη
paret cecus in tenebris. ꝛ nō diri
λαφήσαι ὁ τυφλὸς ἐν τῷ σκότει. καὶ οὐκ εὐοδώ
get vias tuas: ꝛ eris tūc iiuriā ſuſtinēs ꝛ
σει τὰς ὁδούς σου, καὶ ἔσῃ τότε ἀδικούμενος καὶ
q̄ violētia opprimaris oībus diebus: ꝛ nō erit
διαρπαζόμενος πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ οὐκ ἔσαι
tibi q̄ auxilietᷣ. vxorē accipies: ꝛ vir alius
σοι ὁ βοηθῶν. γυναῖκα λήψῃ, καὶ ἀνὴρ ἕτερος
habebit eā.
ἕξει αὐτήν.

Pritiua chal.

דבק שצא
ירת מחא
רדף היה עלה
נחת עבד ברה
יתן שצא נפק
ערק היה זוע
שגר אכל
נוד
יכל אסא מחא
משש צלח
אנס ארס שכב

Interp̄. chal.

dereliquiſti timorē meū. Mittet in te dn̄s peſtilentiā donec cōſumat te de terra ad quā ingrederis poſſidēdam. Percutiet te dn̄s egeſtate ꝛ febri ꝛ incendio et ſiccitate ꝛ gladio ꝛ aere corrupto ꝛ rubigine: ꝛ perſequētur te donec pereas. Et erunt celi qui ſunt ſup̱ caput tuū fortes quaſi enei: vt nō deducāt pluuiā: ꝛ terra que eſt ſubter te erit fortis ſicut ferrū ne faciat fructus. Dabit dn̄s pluuiam terre tue fauillam ꝛ puluerem: de celis deſcendet ſuper te donec diſperdat te. Tradet te dn̄s confractū in cōſpectu inimicorū tuoꝝ: per viam vnā egredieris in eos: ꝛ per ſeptē vias fugies a facie eorum. Et eris in cōmotionem omnibus regnis terre. Et erit cadauer tuū proiectuꝫ in cibum omni volatili celi ꝛ iumentis terre: ꝛ non erit qui cōmoueat. Percutiet te dn̄s vlcere peſſimo egyptioꝝ: et emorroidis ꝛ ſcabie ꝛ prurigine ſicca: ex quibus non poteris ſanari. Percutiet te dn̄s amentia ꝛ cecitate ꝛ cōturbatione cordis. Et eris palpans in meridie ſicut palpat cecus in tenebris: ꝛ non proficies in via tua. Et eris vtiq̧ oppreſſus ꝛ vim patiens omnibus diebus: ꝛ non erit qui liberet te. Mulierem deſpondes: ꝛ vir alius cubabit cum ea.

Transla. Chal.

דִּשְׁבַקְתָּ לְדַחַלְתִּי׃ יַדְבֵּק יְיָ בָּךְ יָת מוֹתָנָא עַד דִּישֵׁיצֵי יָתָךְ מֵעַל אַרְעָא דְּאַתְּ עָלֵיל ׳
לְתַמָּן לְמֵירְתַהּ׃ יִמְחִינָּךְ יְיָ בְּשַׁחֶפְתָּא וּבְקַדַּחְתָּא וּבְדַלֶּקְתָּא וּבְחַרְחוּרָא וּבְחַרְבָּא ׳
וּבְשִׁידָּפוֹנָא וּבְיַרְקוֹנָא וְיִרְדְּפוּנָךְ עַד דְּתֵיבַד׃ וִיהוֹן שְׁמַיָּא דִּלְעֵילָא מֵרֵאשָׁךְ תַּקִּיפִין כִּנְחָשָׁא
מִלְאַחָתָא מִטְרָא וְאַרְעָא דִּתְחוֹתָךְ תַּקִּיפָא כְּפַרְזְלָא מִלְּמֶעְבַּד פֵּירִין׃ יִתֵּן יְיָ יָת ׳
מְטַר אַרְעָךְ אַבְקָא וְעַפְרָא מִן שְׁמַיָּא יֵחוֹת עֲלָךְ עַד דְּתִשְׁתֵּיצֵי׃ יִתְּנִנָּךְ יְיָ תְּבִיר קֳדָם
בַּעֲלֵי דְבָבָךְ בְּאוֹרְחָא חַד תִּפּוֹק לְוָתֵיהּ וּבְשַׁבְעָא אוֹרְחָן תְּעִירוֹק מִן קֳדָמוֹהִי וּתְהֵי לְזַעְוָ
לְכֹל מַלְכְוָת אַרְעָא׃ וּתְהֵי נְבִלְתָּךְ מְשַׁגְרָא לְמֵיכַל לְכָל עוֹפָא דִּשְׁמַיָּא וּלְבְעִירָא דְּאַרְעָא
וְלֵית דְּמָנִיד׃ יִמְחִינָּךְ יְיָ בְּשִׁחְנָא דְּמִצְרָאֵי וּבִטְחוֹרֵי וּבִגְרָבָא וּבַחֲרַס יַבִּישׁ דִּי לָא ׳׳
תִיכּוּל לְאִיתַּסָּאָה׃ יִמְחִינָּךְ יְיָ בְּטַפְשׁוּתָא וּבְסַמְאוּתָא וּבְשַׁעֲמָמוּת לִבָּא׃ וּתְהֵי מְמַשֵּׁשׁ
בְּטִיהֲרָא כְּמָא דִּמְמַשֵּׁשׁ עַוִּירָא בְּקַבְלָא וְלָא תַצְלַח יָת אוֹרְחָתָךְ וּתְהֵי לְחוֹד עֲשִׁיק
וַאֲנִיס כָּל יוֹמַיָּא וְלֵית דְּפָרִיק׃ אִתְּתָא תְּאָרֵס וּגְבַר אָחֳרָן יִשְׁכְּבִינַּהּ ׳׳׳׳׳׳׳׳

C

© Biblioteca Nacional de España

domũ edificabis: ⁊ alter habitabit in ea: vi=
οἰκίαν οἰκοδομήσεις, καὶ ἕτερος οἰκήσει ἐν αὐτῇ, ἀμ
neã plãtabis: ⁊ nõ vindemiabis eã.
πελῶνα φυτεύσεις, καὶ οὐ μὴ τρυγήσεις αὐτόν.
vitulus tuus mactatus corã te: ⁊ nõ comedes
ὁ μόσχος σου ἐσφαγμένος ἐναντίον σου, καὶ οὐ φαγῇ
ex eo. aſinus tuus raptus a te: ⁊ nõ
ἐξ αὐτοῦ. ὁ ὄνος σου ἡρπασμένος ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκ
reddetur tibi. oues tue date
ἀποδοθήσεταί σοι. τὰ πρόβατά σου δεδομένα τοῖς
D inimicis tuis: ⁊ nõ erit tibi adiuuãs. filij tui ⁊
ἐχθροῖς σου, καὶ οὐκ ἔσαι σοι ὁ βοηθῶν. οἱ υἱοί σου καὶ
filie tue traditi gẽti alteri: ⁊ o
αἱ θυγατέρες σου δεδομένοι ἔθνει ἑτέρῳ, καὶ οἱ ὀφ=
culi tui videbũt deficiẽtes in ipſos: ⁊
θαλμοί σου ὄψονται σφακελίζοντες εἰς αὐτούς, καὶ
nõ poterit manus tua. fructus fre tue: ⁊
οὐκ ἰσχύσει ἡ χείρ σου. τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς σου, καὶ
oẽs labores tuos comedet gẽs: q̃ nõ co
πάντας τοὺς πόνους σου φάγεται ἔθνος, ὃ οὐκ ἐπί
gnoſcis. ⁊ eris calũniã ſuſtinẽs ⁊ oppreſſus cũ
σασαι. καὶ ἔσῃ ἀδικούμενος καὶ τεθραυσμένος πά=
ctis diebus: ⁊ eris ſtupidus p̱p̱ vi
σας τὰς ἡμέρας, καὶ ἔσῃ παράπληκτος διὰ τὰ ὁρά=
ſiones oculoꝝ tuoꝝ q̃s videbis. percutiat te
ματα τῶν ὀφθαλμῶν σου ἃ βλέψῃ. πατάξαι σε
dñs in vlcere malo in genibus ⁊ in ſu
κύριος ἐν ἕλκει πονηρῷ ἐπὶ τὰ γόνατα καὶ ἐπὶ τὰς κνή
ris: ita vt nõ poſſis ſanari tu a plãta
μας, ὥστε μὴ δύνασθαι ἰαθῆναί σε ἀπὸ ἴχνους τῶν
pedũ tuoꝝ vſq; ad verticẽ tuũ. deducat dñs
ποδῶν σου ἕως τῆς κορυφῆς σου. ἀπαγάγοι κύριος
te ⁊ p̃ncipes tuos quos cõſtitues ſup
σὲ καὶ τοὺς ἄρχοντάς σου οὓς ἂν καταστήσεις ἐπὶ
te ipm: in gẽtẽ q̃ nõ cognoſcis tu ⁊ pa
σεαυτόν, εἰς ἔθνος ὃ οὐκ ἐπίστασαι σὺ καὶ οἱ πατέ=
tres tui: ⁊ ſeruies ibi dijs alienis: lignis:
ρες σου, καὶ λατρεύσεις ἐκεῖ θεοῖς ἑτέροις, ξύλοις,
⁊ lapidibus: ⁊ eris ibi in p̱uerbiũ ⁊ parabo=
καὶ λίθοις, καὶ ἔσῃ ἐκεῖ ἐν αἰνίγματι καὶ παραβο=
lã ⁊ fabulã in oibus gẽtibus: ad q̃s
λῇ καὶ διηγήματι ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, εἰς οὓς
introduxerit te dñs illuc. ſemẽtẽ multã ia
ἂν ἀπαγάγοι σε κύριος ἐκεῖ. σπέρμα πολὺ ἐξοί=
cies in cãpũ: ⁊ modica cõgregabis: q2 deuo
σεις εἰς τὸ πεδίον, καὶ ὀλίγα εἰσοίσεις, ὅτι κα
rabit ea locuſta. vineã plãtabis ⁊
τέδεται αὐτὰ ἡ ἀκρίς. ἀμπελῶνα φυτεύσεις καὶ
opaberis: ⁊ vinũ nõ bibes: neq; letabe
κατεργᾷ, καὶ οἶνον οὐ πίεσαι, οὐδὲ εὐφρανθή
ris ex eo: qm̃ deuorabit ea vermis.
σῃ ἐξ αὐτοῦ, ὅτι καταφάγεται αὐτὰ ὁ σκώληξ.
oliue
ἐλαῖαι

Domũ edifices: & non habites in ea. Plantes vineã: & nõ vindemies eã. Bos tu9 immoletur corã te: & non comedas ex eo. Aſinus tuus rapiatur in conſpectu tuo: & nõ reddatur ti= bi. Oues tue dẽtur ini micis tuis: & nõ ſit qui te adiuuet. Filii tui & filie tue tradãtur alteri populo vidẽtibus ocu= lis tuis & deficiẽtib9 ad cõſpectũ eorũ tota die & nõ ſit fortitudo in manu tua. fruct9 terre tue & oẽs labores tuos comedat populus quẽ ignoras. & ſis ſp̱ calũ niã ſuſtinẽs & opp̃ſſus cũctis diebus: & ſtu= pens ad terrorẽ eorum q̃ videbunt oculi tui. Percuciat te dñs vlce= re peſſimo in genibus & in ſuris: ſanariq; non poſſis a planta pedis vſq; ad verticem tuũ. Ducetq; te dominus & regem tuum quem conſtitues ſuper te in gentem quam ignoras tu & p̃res tui: & ſeruies ibi diis aliẽis ligno & lapidi: & eris perditus in prouerbiũ ac fabulam oĩbus po= pulis ad quos te ĩtroduxerit dñs. Semẽtẽ multam iacies in terrã: & modi cũ cõgregabis: quia locuſte deuorabũt oĩa. Vineam plantabis & fodies: & vinũ non bibes nec colliges ex ea quippiam. qm̃ vaſta bitur vermib9. Oliuaſ

בית תבנה ולא תשב בו כרם
תטע ולא תחללנו׃ שורך טבוח
לעיניך ולא תאכל ממנו חמרך
גזול מלפניך ולא ישוב לך צאנך
נתנות לאיביך ואין לך מושיע׃
בניך ובנתיך נתנים לעם אחר
ועיניך ראות וכלות אליהם
כל היום ואין לאל ידך׃ פרי
אדמתך וכל יגיעך יאכל עם
אשר לא ידעת והיית רק עשוק
ורצוץ כל הימים׃ והיית משגע
ממראה עיניך אשר תראה׃
יככה יהוה בשחין רע על
הברכים ועל השקים אשר
לא תוכל להרפא מכף רגלך
ועד קדקדך׃ יולך יהוה
אתך ואת מלכך אשר
תקים עליך אל גוי אשר
לא ידעת אתה ואבתיך
ועבדת שם אלהים אחרים
עץ ואבן׃ והיית לשמה למשל
ולשנינה בכל העמים אשר
ינהגך יהוה שמה׃ זרע רב
תוציא השדה ומעט תאסף כי
יחסלנו הארבה׃ כרמים תטע
ועבדת ויין לא תשתה ולא
תאגר כי תאכלנו התלעת׃ זיתים

בנה ישב
נטע חלל טבח
אכל
פנה שוב
בנה
ראה כלה
איל פרה
יגע
היה עשק
רצץ שגע
רוע
שוק
ילך
קום
היה שמם
שנן
רבב
יצא אסף
חסל רבה נטע
שתה
אגר אכל

Transla.Chal.

ביתא תבני ולא תתיב ביה כרמא תנציב ולא תחללינה׃ תורך יהי נכיס לעינך ולא
תיכול מיניה חמרך יהי אניס מן קדמך ולא יתוב לך ענך יהון מסירין לבעלי דבבך
ולית לך פריק׃ בנך ובנתך מסירין לעם אוחרי ועינך חזאן ויסופן בגלליהן כל יומא
ולית חילא בידך׃ איבא דארעך וכל ליאותך יאכול עם די לא ידעתא ותהי לחוד
עשיק ורציץ כל יומיא׃ ותהי משתטי מחיזו עינך דתחזי׃ ימחינך ייי בשחנא בישא
על רכובין ועל שקין די לא תיכול לאתסאה מפרסת רגלך ועד מוחך׃ יגלי ייי
יתך וית מלכך דתקים עלך לעמא די לא ידעתא את ואבהתך ותפלח תמן לעממיא
פלחי טעותא אעא ואבנא׃ ותהי לצדו למתל ולשועי בכל עממיא דאגלך ייי לתמן׃
בר זרע סגי תפיק לחקלא וזעיר תכנוש ארי יחסלינה גובאה׃ כרמין תנציב ו
ותפלח וחמרא לא תשתי ולא תכנוש ארי תיכלינה תולעתא׃ זיתין

Interp̃.chal.

Domũ edificabis: ⁊ nõ habitabis in ea. vineã plantabis ⁊ nõ vindemiabis eã. Bos tu9 erit iugulatus ante oculos tuos: ⁊ nõ comedes ex eo. Aſinus tu9 erit vio= lenter rapt9 a facie tua: ⁊ nõ reuertet̃ ad te. Oues tue erũt tradite inimicis tuis: ⁊ nõ erit qui ſaluet te. Filij tui ⁊ filie tue tradent̃ pp̃lo alieno: ⁊ oculi tui videbũt et deficiẽt pro eis tota die: ⁊ nõ erit fortitudo in ma= nu tua. fructus terre tue ⁊ oẽs labores tuos comedet populus quẽ nõ cognouiſti: ⁊ eris ſemp̱ calũniã ſuſti nẽs ⁊ oppreſſus oibus diebus. Et eris ſtupẽs p̱pter viſionẽ oculoꝝ tuoꝝ quã videbis. Percutiet te dñs vlcere peſſimo in genib9 ⁊ in femorib9: ex quo nõ po teris ſanari: a plãta pedis tui ⁊ vſq; ad cerebrũ tuũ. Migrare te faciet dñs ⁊ regẽ tuũ quẽ ꝯſtitues ſup te ad pp̃lm quẽ ignoras tu ⁊ p̃res tui: ⁊ ſuies ibi pp̃lis ſeruiẽtib9 idolis ligneis ⁊ lapideis. et eris in deſola= tionẽ ⁊ in p̱uerbiũ ⁊ in fabulã in oibus pp̃lis ad q̃s trãſmigrare te faciet dñs. Sementẽ multã educes ad agrũ: ⁊ parum cõgregabis: quoniã deuorabit eam locuſta. Vineas plantabis ⁊ coles: ⁊ vinũ non bibes nec colliges: quoniam comedet illud vermis. Oliue

Pͥmitiua chal.

בנה יתב נצב
חלל הוה אכל
תוב חזה לאה
רצץ הוה שטה
חזה שוק יכל
אסא גלה קום
פלח טעה צדה
סגא נפק כנש
חסל נצב שתה
כנש אכל

© Biblioteca Nacional de España

היה גבל
סוך נשל
ילד היה
שבה פרה
ירש גור
עלה
ירד
לוה
היה
בוא
נשג שמד
צוה חקק
היה
יפת עלם
רבב
שלח
ערם
צור שמד
נשא
דאה
שמע
עזז פנה
חנן
פרה

יהיו לך בכל גבולך ושמן לא
תסוך כי ישל זיתך: בנים ובנות
תוליד ולא יהיו לך כי ילכו
בשבי: כל עצך ופרי אדמתך
יירש הצלצל: הגר אשר בקרבך
יעלה עליך מעלה מעלה
ואתה תרד מטה מטה: הוא
ילוך ואתה לא תלונו הוא
יהיה לראש ואתה תהיה לזנב:
ובאו עליך כל הקללות האלה
ורדפוך והשיגוך עד השמדך
כי לא שמעת בקול יהוה
אלהיך לשמר מצותיו וחקתיו
אשר צוך: והיו בך לאות
ולמופת ובזרעך עד עולם: תחת
אשר לא עבדת את יהוה אלהיך
בשמחה ובטוב לבב מרב כל:
ועבדת את איביך אשר
ישלחנו יהוה בך ברעב ובצמא
ובעירם ובחסר כל ונתן על
ברזל על צוארך עד השמידו
אתך: ישא יהוה עליך גוי מרחק
מקצה הארץ כאשר ידאה
הנשר גוי אשר לא תשמע
לשנו: גוי עז פנים אשר לא
ישא פנים לזקן ונער לא יחן:
ואכל פרי בהמתך ופרי אדמתך

hẽbis in omnibus terminis tuis & non vngeris oleo: quia defluẽt & deperibũt. Filios gñabis & filias & nõ frueris eis: qm̃ ducentur in captiuitatẽ. Oẽs arbores tuas & fruges terre tue rubigo conſumet. Aduena qui tecum verſatur in terra: aſcẽdet ſuper te eritq̃ ſublimior: tu aũt deſcẽdes & eris iferior. Ipſe fenerabit tibi: & tu nõ fenerabis ei. Ipſe erit i caput: & tu eris in caudam. Et veniẽt ſuper te oẽs maledictiões iſte: & pſequẽtes apphẽdẽt te donec intereas. quia non audiſti vocẽ dñi dei tui nec ſeruaſti mãdata eius & cerimonias quas pcepit tibi. Et erunt in te ſigna atq̃ pdigia & in ſemĩe tuo vſq̃ in ſẽpiternũ. eo q̃ nõ ſeruieris dño deo tuo in gaudio cordiſq̃ leticia propter rerũ oĩm abundantiã. Seruies inimico tuo quem emittet tibi dñs in fame & ſiti & nuditate & oĩ penuria: & ponet iugum ferreum ſup ceruicem tuã: donec te conterat. Adducet dñs ſuper te gentem de longinquo & de extremis terre finibus in ſilitudinẽ aquile volãtis cũ ipetu cuius linguã itelligere nõ poſſis gentẽ procaciſſimã: q̃ non deferat ſeni nec miſereatur puuli: & deuoret fructũ iumẽtorũ tuorũ ac fruges terre tue.

erũt in oibus terminis tuis: ⁊ oleo nõ vngeris: q̄ defluet oliua tua. filios ⁊ filias gñabis: ⁊ nõ erũt tibi. ducẽtur em̃ in captiuitatẽ. oĩa ligna tua: ⁊ fruges ẗre tue cõſumet rubigo. õ aduena q̄ eſt in te: aſcẽdet ſup te ſupra ſupra: tu ãt deſcẽdes infra infra. hic fenerabit tibi: tu ãt huic nõ fenerabis. hic erit in caput: tu ãt eris in caudã. ⁊ veniẽt ſup te oẽs maledictiões iſte: ⁊ pſequẽtur te: ⁊ apphẽdẽt te: donec interimat te: ⁊ donec perdat te. q̄ nõ audiſti vocẽ dñi dei tui: vt ſerues mãdata eius ⁊ iuſtificatiões eius: quas precepit tibi. ⁊ erũt in te ſigna ⁊ prodigia ⁊ in ſemine tuo vſq̃ in ſẽpiternũ: eo q̄ nõ ſuieris dño deo tuo in gaudio ⁊ in bono corde pp abũdãtiã oium. ⁊ ſeruies illic inimicis tuis: quos immittet dñs ſup te in fame ⁊ ſiti: ⁊ in nuditate: ⁊ in penuria oium. ⁊ imponet iugũ ferreũ ſup ceruicẽ tuã: donec cõterat te. adducet dñs ſup te gẽtẽ de lõginq̃ de extremo ẗre q̃ſi impetũ aquile: gẽtẽ: cuiu᷒ nõ intelliges vocẽ eius: gẽtẽ ipudẽtẽ facie: que nõ admirabiẗ faciẽ ſenioris: ⁊ iuuenis nõ miſerebiẗ. ⁊ deuorabit fetus iumẽtoꝝ tuoꝝ: ⁊ fruges ẗre tue

ἔσονταί ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου, καὶ ἔλαιον οὐ χρίσῃ, ὅτι ἐκρυήσεται ἡ ἐλαία σου. υἱοὺς καὶ θυγατέρας γεννήσῃς, καὶ οὐκ ἔσονταί σοι. ἀπελεύσονται γὰρ ἐν αἰχμαλωσίᾳ. πάντα τὰ ξύλα σου, καὶ τὰ γεννήματα τῆς γῆς σου ἐξαναλώσει ἡ ἐρυσίβη. ὁ προσήλυτος ὅς ἐστιν ἐν σοί, ἀναβήσεται ἐπὶ σὲ ἄνω ἄνω, σὺ δὲ καταβήσῃ κάτω κάτω. οὗτος δανιεῖ σοι, σὺ δὲ τούτῳ οὐ δανιεῖς. οὗτος ἔσται εἰς κεφαλήν, σὺ δὲ ἔσῃ εἰς οὐράν. καὶ ἐλεύσονται ἐπὶ σὲ πᾶσαι αἱ κατάραι αὗται, καὶ καταδιώξονταί σε, καὶ καταλήψονταί σε, ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ σε, καὶ ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε. ὅτι οὐκ εἰσήκουσας τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου, τοῦ φυλάσσεσθαι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ὅσα ἐνετείλατό σοι. καὶ ἔσται ἐν σοὶ σημεῖα καὶ τέρατα καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἕως τοῦ αἰῶνος, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐλάτρευσας κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἐν ἀγαθῇ καρδίᾳ διὰ τὸ πλῆθος πάντων. καὶ λατρεύσεις ἐκεῖ τοῖς ἐχθροῖς σου, οὓς ἐξαποστελεῖ κύριος ἐπὶ σὲ ἐν λιμῷ καὶ δίψει, καὶ ἐν γυμνότητι, καὶ ἐν ἐκλείψει πάντων. καὶ ἐπιθήσει κλοιὸν σιδηροῦν ἐπὶ τὸν τράχηλόν σου, ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ σε. ἐπάξει κύριος ἐπὶ σὲ ἔθνος μακρόθεν ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς ὡσεὶ ὅρμημα ἀετοῦ, ἔθνος, ὃ οὐκ ἀκούσῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ, ἔθνος ἀναιδὲς προσώπου, ὅστις οὐ θαυμάσει πρόσωπον πρεσβυτέρου, καὶ νέον οὐκ ἐλεήσει. καὶ κατέδεται τὰ ἔκγονα τῶν κτηνῶν σου, καὶ τὰ γεννήματα τῆς γῆς σου

Leuĩ. 26.c.
Aggei 1.e.

E

Primitiua chal.

הוה שוף נתר
ילד שבה אבב
תרך יתב זוף
אתא רדף
שצא אמר נטר
קום אות יבת
סנא פלח גרה
צחה נתן אתא
סוף שדה קבל
שוב רחם אכל
ילד אבב

Interp̃. chal.

erunt tibi in omi termino tuo: ⁊ oleo non vngeris: q̄ defluẽt oliue tue. Filios ⁊ filias generabis: ⁊ nõ erũt tibi: qm̃ ibunt in captiuitatẽ. Oẽs arbores tue ⁊ fructũ terre tue cõſumet rubigo. Aduena incircũciſus q̄ eſt in medio tui aſcendet ſup te ſuperius: ⁊ tu deſcendes inferius. Ipſe mutuabit tibi: ⁊ tu non mutuabis ei. ipſe erit fortis: ⁊ tu eris infirmus. et veniẽt ſup te oẽs maledictiones iſte: ⁊ perſequẽtur te: ⁊ apprehendent te: donec diſpereas: qm̃ non obediſti verbo dñi dei tui vt cuſtodires precepta eius ⁊ mandata eius q̄ precepi tibi. Et erunt tibi in ſigna ⁊ in portenta ⁊ in filijs tuis vſq̃ in ſeculũ: eo q̄ nõ ſeruieris coram dño deo tuo in gaudio ⁊ in rectitudine cordis ꝓpter multitudinẽ oium rerũ: ⁊ ſeruies inimicis tuis: quos mittet dñs in te i fame ⁊ in ſiti ⁊ in nuditate ⁊ in penuria omniũ rerum. Et ponẽt iugum ferreũ ſuper ceruicẽ tuã: donec diſperdant te. Adducet dñs ſup te populũ de longiquo a finibus terre: ſicut volat aquila: populum cuius linguã non intelliges: populũ impudẽtem facie: qui non accipit perſonaꝫ ſenis: neq̃ miſeretur paruuli. et comedet fetus iumentorum tuorum ⁊ fructum terre tue:

Tranſla. Chal.

יהון לך בכל תחומך ומשחא לא תשוף ארי יתרון זיתך: בנין ובנן תוליד ולא יהון לך
ארי יהכון בשביא: כל אילנך ואיבא דארעך יתריך סקאה: תותב ערל די בינך יהי
סליק עיל מינך לעילא לעילא ואת תהי נחית לתחתא לתחתא: הוא יוזפינך ואת לא
תוזפיניה הוא יהי לתקיף ואת תהי לחלש: וייתון עלך כל לוטיא האלין וירדפונך
וידבקונך עד דתשתצי ארי לא קבילתא למימרא דיי אלהך למטר פקודוהי
וקימוהי דפקדך: ויהון בך לאתין ולמופתין ובבנך עד עלם: חלף די לא פלחתא
קדם יי אלהך בחדוא ובשפירות לבא מסגיות כולא: ותפלח ית בעלי דבבך דיגרי
יי בך בכפנא ובצחותא ובערטליתא ובחסירות כולא ויתן ניר פרזלא על צוארך
עד דישיצי יתך: ייתי יי עלך עם מרחיק מסיפי ארעא כמא דשאתי נשרא עם דלא
תשמע לישניה: עם תקיף אפין די לא נסיב אפין לסבא ועל ינקא לא ירחם: ויכול
ולדא דבעירך ואיבא דארעך

© Biblioteca Nacional de España

donec nō relinquat tibi triticū: vinū: oleū: armē
ὥςε μὴ καταλιπεῖν σοι σῖτον, οἶνον, ἔλαιον, βουκό-
ta boū tuoꝝ: ⁊ greges ouiū
λια τῶν βοῶν σου, καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων
tuaꝝ: donec diſpdat te: ⁊ cōterat te in cūctis
σου, ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε, καὶ ἐκτρίψῃ σε ἐν πάσαις
vrbibus tuis: donec deſtruātur muri tui
ταῖς πόλεσί σου, ἕως ἂν καθαιρεθῶσι τὰ τείχη σου
ſublimes ⁊ firmi: in qb⁹ tu cōfidiſti in e-
τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ ὀχυρά, ἐφ᾿ οἷς σὺ πέποιθας ἐπ᾿ αὐ-
is in omī tra tua. ⁊ affliget te in oib⁹
τοῖς ἐν πάσῃ τῇ γῇ σου. καὶ θλίψει σε ἐν πάσαις
4.Re. 6.f. vrbibus tuis: q̄s dedit tibi dñs deus tuus.
ταῖς πόλεσί σου, ἅις ἔδωκέ σοι κύριος ὁ θεός σου.
F ⁊ comedes fetus vteri tui carnē filioꝝ tuoꝝ ⁊
καὶ φαγῇ τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου κρέα υἱῶν σου καὶ
filiaꝝ tuaꝝ: q̄s dedit tibi dñs deus tu⁹ in
θυγατέρων σου, ὅσας ἔδωκέ σοι κύριος ὁ θεός σου ἐν
anguſtia tua ⁊ in afflictiōe tua: q̄ affliget te
τῇ ςενοχωρίᾳ σου καὶ ἐν τῇ θλίψει σου, ᾗ θλίψει σε
hoſtis tu⁹. tener in te ⁊ delicat⁹ valde
ὁ ἐχθρός σου. ὁ ἁπαλὸς ἐν σοὶ καὶ ὁ τρυφερὸς σφόδρα
inuidebit oculo ſuo fr̄i ſuo: ⁊
βασκανεῖ τῷ ὀφθαλμῷ αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ
vxori q̄ in ſinu ſuo: ⁊ relictis
τὴν γυναῖκα τὴν ἐν κόλπῳ αὐτοῦ, καὶ τὰ καταλελειμ-
filijs: q̄ relicti fuerit ei: vt det vni
μένα τέκνα, ἃ ἂν καταλειφθῇ αὐτῷ, ὥςε δοῦναι ἑνὶ
coꝝ de carnib⁹ filioꝝ ſuoꝝ q̄s co-
αὐτῶν ἀπὸ τῶν σαρκῶν τῶν τέκνων αὐτοῦ, ὧν κα-
medet q̄z nō relictū ē ei q̄ppiā in
ταφάγεται διὰ τὸ μὴ καταλειφθῆναι αὐτῷ μηδὲν ἐν
anguſtia ⁊ in afflictiōe: q̄ afflixerit te inimici tui
τῇ ςενοχωρίᾳ καὶ ἐν τῇ θλίψει, ᾗ ἂν θλίψωσί σε οἱ ἐχθροί σου
in oibus vrbibus tuis. ⁊ tenera in vobis ⁊ delica-
ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου. καὶ ἡ ἁπαλὴ ἐν ὑμῖν καὶ ἡ τρυφε-
ta valde: cuius nō experiētiā accepit pes eius ingredi ſup
ρὰ σφόδρα, ἧς οὐχὶ πεῖραν ἔλαβεν ὁ πους αὐτῆς βαίνειν ἐπὶ
trā pp molliciē ⁊ pp teneritudinē inuide-
τῆς γῆς διὰ τὴν τρυφερότητα καὶ διὰ τὴν ἁπαλότητα, βασκα-
bit oculo ſuo viro ſuo q̄ in ſinu eius:
νεῖ τῷ ὀφθαλμῷ αὐτῆς τὸν ἄνδρα αὐτῆς τὸν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆς,
⁊ filio ⁊ filie ſue: ⁊ inteſtino ſuo egre-
καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὴν θυγατέρα αὐτῆς, καὶ τὸ χόριον αὐτῆς τὸ ἐξ-
diēti p̄ femia ſua: ⁊ filio ſuo quē peperit. co-
ελθὸν διὰ τῶν μηρῶν αὐτῆς, καὶ τὸ τέκνον αὐτῆς ὃ ἂν τέκῃ. κα-
medet .n. eos pp penuriā omniū clam in an-
ταφάγεται γὰρ αὐτὰ διὰ τὴν ἔνδειαν πάντων κρυφῇ ἐν τῇ ςενο-
guſtia ⁊ in afflictiōe q̄ affliget te inimicus tuus in vr-
χωρίᾳ καὶ ἐν τῇ θλίψει, ᾗ θλίψει σε ὁ ἐχθρός σου ἐν ταῖς πό-
bibus tuis: ſi nō audieritis vt faciatis oīa verba le-
λεσί σου, ἐὰν μὴ εἰσακούσητε ποιεῖν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ νό-
gis huius: ſcripta in volumine hoc: vt timeatis
μου τούτου, τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ, φοβεῖσθαι

donec intereas: & nō relinquat tibi triticū: vinum & oleū: armenta boum & greges ouiū: donec te diſperdat & conterat in cunctis vrbibus tuis: & deſtruātur muri tui firmi atq̄ ſublimes in quib⁹ habebas fiduciā in oī terra tua. Obſideberis intra portas tuas in oī terra tua quam dabit tibi dñs deus tuus: & comedes fructū vteri tui & carnes filiorū tuorū & filiarū tuarū q̄s dederit tibi dñs deus tuus in anguſtia & vaſtitate q̄ opprimet te hoſtis tuus. Hō delicat⁹ i te & luxurioſus valde īuidebit fratri ſuo & vxori que cubat ī ſinu ſuo: ne det eis de carnibus filiorū ſuorū quas comedet. eo φ nihil aliud habeat ī obſidiōe & penuria q̄ vaſtauerit te inimici tui ītra oēs portas tuas. Tenera mulier & delicata que ſuper terrā ingredi non valebat: nec pedis veſtigiū figere pp molliciē & teneritudinē nimiā: īuidebit viro ſuo q cubat ī ſinu ei⁹ ſuper filii & filie carnibus & illuuie ſecūdinarū q̄ egrediūtur de medio feminū eius: & ſup liberis q eadē hora nati ſūt. Comedēt ei eos clam pp rerū oīm penuriā: ī obſidiōe & vaſtitate q̄ opprimet te inimic⁹ tu⁹ ītra portas tuas. Niſi cuſtodieris & feceris oīa verba legis hui⁹ q̄ ſcripta ſūt in hoc volumīe: & timueris nomē eius glorioſū

עד השמדך אשר לא ישאיר לך
דגן תירוש ויצהר שגר אלפיך
ועשתרת צאנך עד האבידו אתך׃
והצר לך בכל שעריך עד רדת
חמתיך הגבהת והבצרות אשר
אתה בטח בהן בכל ארצך והצר לך
בכל שעריך בכל ארצך אשר נתן
יהוה אלהיך לך׃ ואכלת פרי בטנך
בשר בניך ובנתיך אשר נתן לך
יהוה אלהיך במצור ובמצוק אשר
יציק לך איבך׃ האיש הרך בך
והענג מאד תרע עינו באחיו
ובאשת חיקו וביתר בניו אשר
יותיר׃ מתת לאחד מהם מבשר
בניו אשר יאכל מבלי השאיר לו
כל במצור ובמצוק אשר יציק לך
איבך בכל שעריך׃ הרכה בך
והענגה אשר לא נסתה כף רגלה
הצג על הארץ מהתענג ומרך תרע
עינה באיש חיקה ובבנה ובבתה׃
ובשליתה היוצת מבין רגליה
ובבניה אשר תלד כי תאכלם
בחסר כל בסתר במצור ובמצוק
אשר יציק לך איבך בשעריך׃ אם
לא תשמר לעשות את כל דברי
התורה הזאת הכתבים בספר
הזה ליראה את השם הנכבד

שאר
ירש צהר
אבד
צור ירד
חמה
פרה
צור צוק
רכך
רוע
איש
יתר נתן
אכל בל שאר
רכך
נסה
יצג
בנה
שלה יצא
ילד אכל
שמר עשה
ירא
כבד

Tranſla.Chal.

עד דתשתיצי די לא ישאר לך עיבורא חמרא ומשחא בקרי תורך ועדרי ענך עד
דיוביד יתך׃ ויעיק לך בכל קירוך עד דכבש שורך כריכתא ותקיפתא דאת רחיץ
לאשתזבא בהון בכל ארעך ויעיק לך בכל קירוך בכל ארעך די יהב יי אלהך לך׃
ותיכול ולדא דמעך בשר בנך ובנתך די יהב לך יי אלהך בצירא ובעקתא די יעיק
לך סנאך׃ גברא דרכיך בך ודמפנק לחדא תבאיש עיניה באחוהי ובאיתת קימיה
ובשאר בנוהי דישתאר׃ מלמיתן לחד מנהון מבשר בנוהי דיאכול מדלא אישתאר
ליה כולא בצירא ובעקתא דיעיק לך סנאך בכל קירוך׃ דרכיכא בך ודי מפנקא די
לא נסאת פרסת רגלה לאחתא על ארעא מדפנקותא ומרכיכו תבאיש עינה בגבר
קימה ובברה וברתה׃ ובזעיר בנהא דיפקון מנהא ובבנהא דתליד ארי תיכלינון
בחסירות כולא בסיתרא בצירא ובעקתא דיעיק לך סנאך בקרוך׃ אם לא תיטר
למעבד ית כל פתגמי אוריתא הדא דכתיבין בספרא הדין למדחל ית שמא יקירא

Interp̄.chal.

donec ꝯſumat te: q̄ nō relinquet tibi frumentū vinū ⁊ oleū nec vaccas boū tuoꝝ nec greges ouiū tuarū: donec diſpdat te. Et anguſtiabit te in cūctis vrbib⁹ tuis: donec ſubuertat muros tuos munitos ⁊ fortes ī qb⁹ ꝯfidebas vt euaderes ī eis in oī terra tua. ⁊ anguſtiabit te in cūctis vrbibus tuis in oī terra tua quā dabit dñs de⁹ tu⁹ tibi. Et comedes fet⁹ ventris tui: ⁊ carnes filioꝝ tuoꝝ ⁊ filiarū tuaꝝ q̄s dederit tibi dñs de⁹ tuus in obſidione ⁊ anguſtia q̄ anguſtiabit te inimicus tu⁹. Uir tener ī te ⁊ delicatus valde hēbit oculū neq̄ ꝯtra fratrē ſuū ⁊ ꝯ vxorē federis ſui ⁊ ꝯ reliq̄s filios ſuos q̄s relinq̄rit: ne det vni ex eis de carne filioꝝ ſuoꝝ q̄s comedet: eo φ nihil aliū ei remāſerit in obſidiōe ⁊ in anguſtia q̄ anguſtiabit te inimicus tu⁹ ī oībus vrbib⁹ tuis. q̄ tenera ē in te ⁊ delicata q̄ nō eſt expta ponere plantā pedis ſui ſup terrā ppter delicias: hēbit oculū neq̄ ꝯtra virū federis ſui ⁊ ꝯ filiū ſuū ⁊ filiā ſuā ⁊ ꝯ filios ſuos puulos q̄ egreſſi ſūt ex ea: ⁊ ꝯ filios ſuos q̄s pepit: qm̄ comedet eos in pēuria oīm rerū in abſcōdito in obſidiōe ⁊ ī anguſtia: q̄ āguſtiabit te īimic⁹ tu⁹ in vrbib⁹ tuis: ſi nō cuſtodieris vt facias oīa v̄ba legis hui⁹ q̄ ſcripta ſūt ī hoc libro: vt timeas nomē glioſuꝫ

Priītiua chal.

שאר עאן
אבד עיק קרב
שזב
מעה צור
פנק באש אנת
קום שאר נתן
אחד
נסה
נפק ילד אכל
צור טמר
עבד דחל

© Biblioteca Nacional de España

וְהַנּוֹרָא הַזֶּה אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃
וְהִפְלָא יְהוָה אֶת מַכֹּתְךָ וְאֵת מַכּוֹת
זַרְעֶךָ מַכּוֹת גְּדֹלֹת וְנֶאֱמָנוֹת וָחֳלָיִם
רָעִים וְנֶאֱמָנִים׃ וְהֵשִׁיב בְּךָ אֵת
כָּל מַדְוֵה מִצְרַיִם אֲשֶׁר יָגֹרְתָּ
מִפְּנֵיהֶם וְדָבְקוּ בָּךְ׃ גַּם כָּל חֳלִי
וְכָל מַכָּה אֲשֶׁר לֹא כָתוּב בְּסֵפֶר
הַתּוֹרָה הַזֹּאת יַעְלֵם יְהוָה עָלֶיךָ
עַד הִשָּׁמְדָךְ׃ וְנִשְׁאַרְתֶּם בִּמְתֵי
מְעָט תַּחַת אֲשֶׁר הֱיִיתֶם כְּכוֹכְבֵי
הַשָּׁמַיִם לָרֹב כִּי לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר שָׂשׂ
יְהוָה עֲלֵיכֶם לְהֵיטִיב אֶתְכֶם
וּלְהַרְבּוֹת אֶתְכֶם כֵּן יָשִׂישׂ יְהוָה
עֲלֵיכֶם לְהַאֲבִיד אֶתְכֶם וּלְהַשְׁמִיד
אֶתְכֶם וְנִסַּחְתֶּם מֵעַל הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃
וֶהֱפִיצְךָ יְהוָה בְּכָל הָעַמִּים מִקְצֵה
הָאָרֶץ וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ וְעָבַדְתָּ
שָּׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר
לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ עֵץ
וָאָבֶן׃ וּבַגּוֹיִם הָהֵם לֹא תַרְגִּיעַ
וְלֹא יִהְיֶה מָנוֹחַ לְכַף רַגְלֶךָ
וְנָתַן יְהוָה לְךָ שָׁם לֵב רַגָּז וְכִלְיוֹן
עֵינַיִם וְדַאֲבוֹן נָפֶשׁ׃ וְהָיוּ חַיֶּיךָ
תְּלֻאִים לְךָ מִנֶּגֶד וּפָחַדְתָּ
לַיְלָה וְיוֹמָם וְלֹא תַאֲמִין בְּחַיֶּיךָ׃

פָּלָא נָכָה
אָמַן חָלָה
רוּעַ שׁוּב
דָּוָה
כָּתַב
יָרָה עָלַם
שָׁמַד שָׁאַר
מָתָה הָיָה כָּכַב
רָבַב
שׂוּשׂ
יָטַב
רָבָה
אָבַד שָׁמַד
בּוֹא יָרַשׁ
פּוּץ
רָגַע
הָיָה נוּחַ
כָּלָה
אָמַן

& terribile, hoc ē dn̄m deum tuum: augebit dn̄s plagas tuas: & plagas ſeminis tui: plagas magnas & pſeuerātes īfirmitates peſſimas & perpetuas: & cōuertet ī te omnes afflictiōes egypti quas timuiſti & adherebūt tibi. Inſup & vniuerſos lāguores & plagas q̄ nō ſunt ſcripte in volumine legis huius: inducet dominus ſuper te donec te conterat. Et remanebitis pauci nūero qui prius eratis ſicut aſtra celi p̄ multitudie: q̄m non audiſtis vocem domini dei veſtri. Et ſicut ante letatus eſt dominus ſuper vos bn̄ vobis faciens voſq; multiplicās ſic letabitur diſperdens vos atq; ſubuertens: vt auferamini de terra ad quam ingredieris poſſidendam. Diſperget te dominus in oēs populos a ſūmitate terre vſq; ad terminos eius: & ſeruies ibi diis alienis quos & tu ignoras & p̄res tui: lignis & lapidibus. In gentibus quoq; illis nō qeſces: neq; erit requies veſtigio pedis tui. Dabit enī tibi dn̄s ibi cor pauidum & deficiētes oculos & aīam cōſumptā merore: & erit vita tua quaſi pendens ante te. Timebis nocte & die: & nō credes vite tue.

nomē glorioſuz τ admirabile hoc: dn̄m
τὸ ὄνομα τὸ ἔντιμον καὶ τὸ θαυμαστὸν τοῦτο, κύριον τὸν
deū tuū: τ admirabiles faciet dn̄s plagas tuas:
θεόν σου, καὶ παραδοξάσει κύριος τὰς πληγάς σου,
τ plagas ſeminis tui: plagas ma-
καὶ τὰς πληγὰς τοῦ σπέρματός σου, πληγὰς μεγά-
gnas τ mirabiles: τ infirmitates malas τ p̄petuas. τ
λας καὶ θαυμαστάς, καὶ νόσους πονηρὰς καὶ πιστάς. καὶ
conuertet in te oēm afflictiōez egypti
ἐπιστρέψει ἐπὶ σὲ πᾶσαν τὴν ὀδύνην αἰγύπτου τὴν
malā: quā timuiſti a facie eoꝝ: τ
πονηράν, ἣν διευλαβοῦ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ
adherebūt in te. τ vniuerſū languorē: τ
κολληθήσονται ἐν σοί. καὶ πᾶσαν μαλακίαν, καὶ
oēz plagā nō ſcriptā: τ oēz
πᾶσαν πληγὴν τὴν μὴ γεγραμμένην, καὶ πᾶσαν τὴν
ſcriptā in volumīe legis huius: indu-
γεγραμμένην ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου, ἐπά-
cet dn̄s ſup̄ te: donec cōterat te: τ rema-
ξει κύριος ἐπὶ σέ, ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ σε, καὶ κατα-
nebitis in numero breui: eo ꝙ fuiſtis ſicut
λειφθήσεσθε ἐν ἀριθμῷ βραχεῖ, ἀνθ᾽ ὧν ὅτι ἦτε ὡσεὶ
aſtra celi in multitudīez: q̄m nō audiſtis
τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ εἰς πλῆθος, ὅτι οὐκ εἰσηκούσα-
vocē dn̄i dei vr̄i. τ erit ſicut
τε τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν. καὶ ἔσται ὃν τρό-
letatꝰ ē dn̄s ſup̄ vos vt bn̄faceret vobis: τ
πον ηὐφράνθη κύριος ἐφ᾽ ὑμῖν εὖ ποιῆσαι ὑμᾶς, καὶ
multiplicaret vos: ſic letabiť dn̄s ſup̄ vos
πληθῦναι ὑμᾶς, οὕτως εὐφρανθήσεται κύριος ἐφ᾽ ὑ-
vt diſp̄dat vos. τ auferemini de t̄ra
μῖν ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς. καὶ ἐξαρθήσεσθε ἀπὸ τῆς γῆς
ad q̄ vos ingredimini illuc poſſidendā eam.
εἰς ἣν ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν.
τ diſp̄get te dn̄s deꝰ tuꝰ in oēs gētes:
καὶ διασπερεῖ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς πάντα τὰ ἔθνη,
a ſūmitate t̄re vſq; ad terminū t̄re. τ ſeruies
ἀπ᾽ ἄκρου τῆς γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς. καὶ δουλεύσεις
illic diis alienis: lignis τ lapidibꝰ: q̄s nō cognoueras
ἐκεῖ θεοῖς ἑτέροις, ξύλοις καὶ λίθοις, οἷς οὐκ ἐπίστω
tu τ p̄res tui. ſed τ in gētibꝰ il-
σὺ καὶ οἱ πατέρες σου. ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐκεί-
lis nō reqez dabit tibi: neq; erit reqes veſtigio
νοις οὐκ ἀναπαύσει σε, οὐδὲ μὴ γένηται στάσις τῷ ἴχνει
pedis tui. τ dabit tibi dn̄s illic cor
τοῦ ποδός σου. καὶ δώσει σοι κύριος ἐκεῖ καρδίαν
pauidū: τ deficientes oculos: τ lique-
ἀθυμοῦσαν, καὶ ἐκλείποντας ὀφθαλμούς, καὶ τηκο-
ſcētez aīaz. τ erit vita tua ſuſpēſa corā
μένην ψυχήν. καὶ ἔσται ἡ ζωή σου κρεμαμένη ἀπέναν-
oculis tuis. τ timebis die τ no-
τι τῶν ὀφθαλμῶν σου. καὶ φοβηθήσῃ ἡμέρας καὶ νυ-
cte: τ nō credes vite tue.
κτός, καὶ οὐ πιστεύσεις τῇ ζωῇ σου.

G

Tranſla. Chal.

וּדְחִילָא הָדֵין יַת יְיָ אֱלָהָךְ׃ וְיַפְרֵישׁ יְיָ יַת מַחְתָּךְ וְיַת מַחַת בְּנָךְ מַחַן סַגִּיאָן וְהֵימְנָן
וּמַרְעִין בִּישִׁין וְהֵימְנִין׃ וְיָתֵיב בָּךְ יַת כָּל מַכְתָּשֵׁי מִצְרָאֵי דִּדְחֵילְתָּא מִן קֳדָמֵיהוֹן וְיִדְבְּקוּן
בָּךְ׃ אַף כָּל מַרְעִין וְכָל מָחָאן דִּי לָא כְתִיב בִּסְפַר אוֹרַיְתָא הָדֵין יַסְּקִינוּן יְיָ עֲלָךְ עַד
דְּתִשְׁתֵּיצֵי׃ וְתִשְׁתַּאֲרוּן עַם דְּמִנְיַן חֲלָף דַּהֲוֵיתוּן כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא לְמִסְגֵּי אֲרֵי לָא קַבֵּלְתָּא
בְּמֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָךְ׃ וִיהֵי כְּמָא דַּחֲדִי יְיָ עֲלֵיכוֹן לְאוֹטָבָא יַתְכוֹן וּלְאַסְגָּאָה יַתְכוֹן כֵּן
יַחְדֵּי יְהוָה עֲלֵיכוֹן לְאוֹבָדָא יַתְכוֹן וּלְשֵׁיצָאָה יַתְכוֹן וְתִטַּלְטְלוּן מֵעַל אַרְעָא דְּאַתְּ עָלֵיל
לְתַמָּן לְמֵירְתַהּ׃ וִיבַדְּרִינָךְ יְיָ בְּכָל עַמְמַיָּא מִסְּיָפֵי אַרְעָא וְעַד סְיָפֵי אַרְעָא וְתִפְלַח
תַּמָּן לְעַמְמַיָּא פָּלְחֵי טַעֲוָתָא דִּי לָא יְדַעְתָּא אַתְּ וַאֲבָהָתָךְ אָעָא וְאַבְנָא׃ וּבְעַמְמַיָּא הָאִלֵּין
לָא תְנוּחַ וְלָא יְהֵי מְנָח לְפַרְסַת רַגְלָךְ וְיִתֵּן יְיָ לָךְ תַּמָּן לֵב תָּהֵי וְחָשְׁכוּ עַיְנִין וּמַפְּחַן
נְפָשׁ׃ וִיהוֹן חַיָּיךְ תְּלָן לָךְ מִלְּקֳבֵל וּתְהֵי פָּחִיד בְּלֵילְיָא וּבִימָמָא וְלָא תְהֵימַן בְּחַיָּיךְ׃

Interp̄. chal.

et terribile dn̄i dei tui. Et admirabiles faciet dn̄s plagas tuas τ plagas filioꝝ tuoꝝ: plagas magnas τ perſeuerantes τ infirmitates peſſimas τ permanentes. Et cōuertet in te oēs plagas egypti quas timuiſti: et adherebunt tibi. Omnes quoq; infirmitates τ oēs plagas que non ſunt ſcripte in libro legis huius inducet dn̄s ſup̄ te donec diſperdat te. Et remanebitis populus pauci numero: qui prius fuiſtis ſicut aſtra celi in multitudinē: quoniā nō obediſti verbo dn̄i dei tui. Et erit ſicut letatus eſt dn̄s ſuper vos vt benefaceret vobis τ vt multiplicaret vos: ſic letabitur dn̄s ſuper vos vt diſperdat vos τ vt cōſumat vos. et migrabitis a terra ad quā tu ingrederis poſſidendā. et diſperget te dn̄s in oēs populos a finibus terre τ vſq; ad fines terre: τ ſeruies ibi populis colētibus idola q̄ ignoraſti tu τ p̄res tui lignea τ lapidea. Et ī populis illis nō requieſces: neq; erit reqes plante pedis tui: τ dabit tibi dn̄s cor pauiduz τ tenebroſos oculos τ merorem anime. Et erit vita tua quaſi pendēs ante te: τ eris timens die ac nocte τ non credes vite tue.

Primitiua. chal.

פְּרַשׁ מְחָא רוּעַ
תּוּב כְּתַשׁ דְּבַק
נְסַק שְׁצָא שְׁאַר
מְנָה הֲוָה סְגָא
אֲמַר חֲדָה יְטַב
טִיל יְרַת בְּדַר
סוּף פְּלַח טְעָה
נוּחַ הֲוָה נְתַן
תְּהָה נְפַח חֲיָה
תְּלָה יוֹם הֵמַן

© Biblioteca Nacional de España

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

mane dices: quõ erit veſpa. ⁊ veſpe
τὸ πρωῒ ἐρεῖς, πῶς ἂν γένοιτο ἑσπέρα. καὶ τὸ ἑσπέ
re dices: quõ erit mane: pp formidinẽ
ρας ἐρεῖς, πῶς ἂν γένοιτο πρωΐ, ἀπὸ τοῦ φόβου
cordis tui: qua terreberis: ⁊ pp
τῆς καρδίας σου, ὃν φοβηθήσῃ, καὶ ἀπὸ τῶν
viſiões oculoꝝ tuoꝝ: q̃s videbis. ⁊ redu
ὁραμάτων τῶν ὀφθαλμῶν σου, ὧν ὄψῃ. καὶ ἀπο
cet te dñs in egyptũ in nauib⁹: ⁊ in
στρέψει σε κύριος εἰς αἴγυπτον ἐν πλοίοις, καὶ ἐν
via quã dixi nõ adiĳcietis vltra videre eã.
τῇ ὁδῷ ᾗ εἶπα οὐ προσθήσεσθε ἔτι ἰδεῖν αὐτήν.
⁊ vendemini ibi inimicis vr̃is in ſeruos
καὶ πραθήσεσθε ἐκεῖ τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν εἰς παῖδας
⁊ ancillas: ⁊ nõ erit qui emat.
καὶ παιδίσκας, καὶ οὐκ ἔσται ὁ κτώμενος. Ca. 29.
A Hec verba federis: q̃ p̄cepit
οὗτοι οἱ λόγοι τῆς διαθήκης, οὓς ἐνετείλατο
dñs moyſi: vt ſtatueret filiĳs iſrael in t̃ra
κύριος τῷ μωυσῇ, στῆσαι τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ ἐν γῇ
moab: p̄ter fedus qd̃ pepigit eis in
μωάβ, πλὴν τῆς διαθήκης ἧς διέθετο αὐτοῖς ἐν
oreb. ⁊ vocauit moyſes oẽs filios
χωρήβ. καὶ ἐκάλεσε μωυσῆς πάντας τοὺς υἱοὺς
Exo. 19.a. iſrael: ⁊ dixit ad eos: vos vidiſtis vniuer
ἰσραήλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, ὑμεῖς ἑωράκατε πάν
ſa q̃ fecit dñs de⁹ vr̃ in t̃ra egy=
τα ὅσα ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐν γῇ αἰγύ=
pti corã vobis pharaoni ⁊ oib⁹ ſer
πτου ἐνώπιον ὑμῶν φαραὼ καὶ πᾶσι τοῖς θερά=
uis eius: ⁊ vniuerſe t̃re eius: ten=
πουσιν αὐτοῦ, καὶ πάσῃ τῇ γῇ αὐτοῦ, τοὺς πει
tatiões q̃s viderũt oculi tui: ſigna
ρασμοὺς οὓς εἴδον οἱ ὀφθαλμοί σου, τὰ σημεῖα
⁊ portẽta ingentia illa: manũ
καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἐκεῖνα, τὴν χεῖρα
fortẽ: ⁊ brachiũ excelſũ. ⁊
τὴν κραταιάν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν. καὶ
nõ dedit dñs de⁹ vobis cor ad itelligẽdũ: ⁊
οὐκ ἔδωκε κύριος ὁ θεὸς ὑμῖν καρδίαν εἰδέναι, καὶ
oculos ad vidẽdũ: ⁊ aures ad audiẽdũ: vſq; in di
ὀφθαλμοὺς βλέπειν, καὶ ὦτα ἀκούειν, ἕως τῆς ἡ=
em hanc. ⁊ adduxit vos quadraginta ãnis
μέρας ταύτης. καὶ ἤγαγεν ὑμᾶς τεσσαράκοντα ἔτη
in deſerto. nec inueterata ſũt veſtimẽta vr̃a:
ἐν τῇ ἐρήμῳ. οὐκ ἐπαλαιώθησαν τὰ ἱμάτια ὑμῶν,
⁊ calciamẽta vr̃a nõ ſũt attrita a
καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν οὐκ ἀπετρίβη ἀπὸ
B pedib⁹ vr̃is. panẽ nõ comediſtis: vinũ ⁊
τῶν ποδῶν ὑμῶν. ἄρτον οὐκ ἐφάγετε, οἶνον καὶ
ſicerã nõ bibiſtis: vt ſciretis: q: ipe domi
Nu. 21 g. σίκερα οὐκ ἐπίετε, ἵνα γνῶτε, ὅτι οὗτος κύρι=
nus de⁹ vr̃. ⁊ veniſtis
ος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ ἤλθετε

Trãſla. B. Hiero.

Mane dices: quis mihi det veſperum: & veſpere: qs mihi det mane: propter cordis tui formidinẽ q̃ terreberis: & propter ea q̃ tuis videbis oculis. Reducet te dominus claſſibus in egyptũ per viam de qua dixit tibi vt eam amplius non videres. Ibi venderis inimicis tuis in ſeruos & ancillas: & non erit qui emat. Ca. 29.

Hec ſunt verba federis quod precepit dominus moyſi vt feriret cum filiis iſrael in terra moab: preter illud fedus quod cũ eis pepigit in oreb. Vocauitq; moyſes omnem iſrael: & dixit ad eos. Vos vidiſtis vniuerſa que fecit dominus coram vobis in terra egypti pharaoni & omnibus ſeruis eius: vniuerſeq; terre illius: tentatiões magnas q̃s viderũt oculi tui ſigna illa portẽtaq; ingentia: & nõ dedit vobis dñs cor intelligens: & oculos videntes: & aures q̃ poſſint audire vſq; in p̄ntem diem. Adduxit vos quadraginta annis per deſertum: nõ ſunt attrita veſtimẽta veſtra: nec calciamenta pedũ veſtrorum vetuſtate cõſumpta ſunt. Panẽ non comediſtis: vinum & ſiceram non bibiſtis vt ſciretis quia ipſe eſt dñs deus veſter. Et veniſtis

Ter. Heb. Deut. Ca. xxix.

בבקר תאמר מי יתן ערב ובערב
תאמר מי יתן בקר מפחד לבבך
אשר תפחד וממראה עיניך
אשר תראה: והשיבך יהוה
מצרים באניות בדרך אשר
אמרתי לך לא תסיף עוד לראתה
והתמכרתם שם לאיביך לעבדים
ולשפחות ואין קנה:
אלה דברי הברית אשר צוה
יהוה את משה לכרת את בני
ישראל בארץ מואב מלבד
הברית אשר כרת אתם בחרב:
ויקרא משה אל כל ישראל
ויאמר אלהם אתם ראיתם את
כל אשר עשה יהוה לעיניכם
בארץ מצרים לפרעה ולכל
עבדיו ולכל ארצו: המסות הגדלת
אשר ראו עיניך האתת והמפתים
הגדלים ההם: ולא נתן יהוה
לכם לב לדעת ועינים לראות
ואזנים לשמע עד היום הזה:
ואולך אתכם ארבעים שנה
במדבר לא בלו שלמתיכם
מעליכם ונעלך לא בלתה מעל
רגלך: לחם לא אכלתם ויין
ושכר לא שתיתם למען תדעו
כי אני יהוה אלהיכם: ותבאו

Primitiua. heb.

אמר נתן
פחד ראה
שוב
אנה
יסף ראה
מכר
Ca. xxix.
כרת
בדד
קרא
אמר ראה
נסה
ראה אות יפת
ידע ראה
ילך רבע
דבר בלה
שתה ידע
בוא

Tranſla. Chal.

בצפרא תימר מן יתן רמשא וברמשא תימר מן יתן צפרא מתהות לבך דתהי תהי
ומחיזו עינך דתחזי: ויתיבנך יי למצרים בספינן בארחא דאמרית לך לא תוסף עוד
Ca. xxix. למחזה ותזדבנון תמן לבעלי דבבך לעבדין ולאמהן ולית דקני:
אלין פתגמי קימא דפקיד יי ית משה למגזר ית בני ישראל בארעא דמואב בר
מקיימא דגזר עמהון בחורב: וקרא משה לכל ישראל ואמר להון אתון חזיתון ית כל
דעבד יי לעיניכון בארעא דמצרים לפרעה ולכל עבדוהי ולכל ארעיה: ניסין רברבין
דחזו עינך אתיא ומופתיא רברביא האינון: ולא יהב יהוה לכון ליבא למידע ואף לא
עינין למחזי ואודנין למשמע עד יומא הדין: ודברית יתכון ארבעין שנין במדברא
לא בליאת כסותכון מנכון ומסנך לא יחיפו מעל רגלך: לחמא לא אכלתון וחמר
ומרת לא שתיתון בדיל דתדעון ארי אנא יי אלהכון: ואתיתון

Interp. chal.

Mane dices: quis mihi det veſperũ. ⁊ veſpere dices: q̃s mihi det mane: ꝓpter pauorẽ cordis tui quo paue bis: ⁊ ꝓpter viſionẽ oculoꝝ tuoꝝ q̃ videbis. Et reducet te dñs in egyptũ in nauib⁹ per viã de q̃ dixi tibi: nõ addes vltra videre eã: ⁊ vẽdemini ibi inimicis tuis in ſeruos ⁊ in ancillas: ⁊ nõ erit qui emat. Ca. 29.

Hec ſunt verba federis quod precepit dñs moyſi: vt feriret cum filiĳs iſrael in terra moab: preter fedus qd̃ pepigit cum eis in oreb. Et vocauit moyſes omnẽ iſrael ⁊ dixit ad eos. vos vidiſtis oĩa q̃ fecit dñs ante oculos vr̃os in terra egypti pharaõi ⁊ oĩbus ſeruis eius ⁊ vniuerſe terre illius: tentationes magnas quas viderunt oculi tui ⁊ ſigna atq; portenta magna illa. Et nõ dedit vobis dñs cor ad ſciendũ neq; oculos ad videndũ neq; aures ad audiendũ vſq; in diẽ hanc. Et duxit vos quadraginta annis per deſertũ: nõ inueterata ſunt veſtimẽta veſtra in vobis: ⁊ calciamẽta veſtra non ſunt attrita in pedibus veſtris. Panẽ non comediſtis: ⁊ vinũ ⁊ quicq̃d inebriare poteſt nõ bibiſtis: vt ſciretis q̃m ego ſum dñs de⁹ veſter. Et veniſtis

Primitiua chal.

אמר נתן תוה
חזה תוב יסף
זבן קנה
קום גזר
חזה
נסה רבב אות
יפת ידע חזה
שמע רבע שנה
דבר בלה כסה
סנא רוה שתה

© Biblioteca Nacional de España

Tex. Heb.

אל המקום הזה ויצא סיחן מלך — קום
חשבון ועוג מלך הבשן לקראתנו
למלחמה ונכם ונקח את ארצם — לחם נכה לקח
ונתנה לנחלה לראובני ולגדי
ולחצי שבט המנשי ושמרתם — חצה
את דברי הברית הזאת ועשיתם — כרת עשה
אתם למען תשכילו את כל — שכל
אשר תעשון אתם נצבים היום — עשה יצב
כלכם לפני יהוה אלהיכם — פנה
ראשיכם שבטיכם זקניכם
ושטריכם כל איש ישראל
טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב — נשה גור
מחניך מחטב עציך עד שאב — חנה
מימיך לעברך בברית יהוה
אלהיך ובאלתו אשר יהוה — אלה
אלהיך כרת עמך היום למען
הקים אתך היום לו לעם והוא — קום
יהיה לך לאלהים כאשר דבר — היה
לך וכאשר נשבע לאבתיך — שבע
לאברהם ליצחק וליעקב
ולא אתכם לבדכם אנכי כרת — בדד
את הברית הזאת ואת האלה
הזאת כי את אשר ישנו — ישׁ
פה עמנו עמד היום לפני יהוה — פנה
אלהינו ואת אשר איננו פה עמנו
היום כי אתם ידעתם את אשר
ישבנו בארץ מצרים ואת אשר

Trāſla. B. Hiero.

[a]ad[c]hunc[b]locū[o]egreſſuſ
q̄ eſt[e]ſeon [f]rex
[g]eſebon [h]& og[i]rex[k]baſā
[l]occurrentes nobis
[m]ad pugnam:[n] & percuſ
ſimus eos:[o]& tulimus
[q]terrā eorū:[r]ac tradidi=
mus[s]poſſidendam [t]ru=
ben[u]& gad[x] & dimidie
[y]tribui[z]manaſſe.[a] Cuſto
dite ergo[c]verba[d]pacti
[e]huius:[f] & implete
[g]ea[h]vt[i]itelligatis [l]vniuer
ſa
[m]que[n]facitis.[o]Vos[p]ſtatiſ
[q]hodie
[r]cuncti[s]coram[t]domino
[u]deo veſtro:
[x]principes veſtri &[y] tri=
bus ac[z]maiores natu
[a]atq̄ doctores:[b]oīs[c] po=
pulus[d]iſrael:
[e]liberi & [f]vxores veſtre
[g]& aduene [h]q tecū morā
tur[i]in[k]caſtris: exceptis
[m]lignorū[l]ceſorib⁹ & his
[o]q cōportāt [p]aquas. [q]vt
tranſeas[r]in federe[s] dñi
[t]dei tui:[u]& in iureiuran=
do[x]qđ[c]hodie[y] dominus
[z]deus tuus[a]percutit [b] te=
cum:[c]vt
[e]ſuſcitet[f]te[h]ſibi[i]in popu
lum:[k]& ipſe
[l]ſit dominus[n]deus[m]tuus
[o]ſicut [p] locutus eſt
[q]tibi:[r]& ſicut[s]iurauit[t]pa
tribus tuis
[u]abraam[x]iſaac[y] & iacob.
[z]nec[a]vobis[b]ſolis [c]ego
[g]hoc[f]fedus [e]ferio
[h]&[k]hec[i]iuramenta cōfir
mo:
[l]ſed cūctis [o] preſentibus
[r]&[a]abſentibus.
[f]Vos[e]enim[g]noſtis[i] quo=
modo
[k]habitauerimus [l] in ter=
ra[m]egypti[n]& [o] quomō

Trāſla. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

vſq̄ in locū hunc. ⁊ egreſſ⁹ ē ſeon rex
ἕως τοῦ τόπου τούτου. καὶ ἐξῆλθε σηὼν βασιλεὺς — Nu. 21 B.
eſebon: ⁊ og rex baſan in occurſū
ἐσεβὼν, καὶ ὢγ βασιλεὺς τῆς βασὰν εἰς συνάντη
nobis in pugna. ⁊ pcuſſim⁹ eos: ⁊
σιν ἡμῖν ἐν πολέμῳ. καὶ ἐπατάξαμεν αὐτούς, καὶ
tulim⁹ trā eoꝝ: ⁊ tradidim⁹ eam in poſ=
ἐλάβομεν τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ ἐδώκαμεν αὐτὴν ἐν κλή
ſeſſiões rubē: ⁊ gad: ⁊ dimidie tri
ρῳ τῷ ῥουβὴν, καὶ τῷ γαδδί, καὶ τῷ ἡμίσει φυ
bui manaſſe. ⁊ cuſtodietis oīa ṽba
λῆς μανασσῆ. καὶ φυλάξεσθε πάντας τοὺς λόγους
pacti hui⁹: vt faciatis ea: vt intelligatis
τῆς διαθήκης ταύτης, ποιεῖν αὐτούς, ἵνα συνῆτε
vniuerſa q̄ facitis. vos ſtetiſtis hodie cū=
πάντα ὅσα ποιεῖτε. ὑμεῖς ἑστήκατε σήμερον πάν
cti corā dño deo vr̄o: principes tribuū
τες ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, οἱ ἀρχίφυλοι
vr̄i: ⁊ ſenat⁹ vr̄: ⁊ iudices vr̄i:
ὑμῶν, καὶ ἡ γερουσία ὑμῶν, καὶ οἱ κριταὶ ὑμῶν,
⁊ doctores vr̄i: oīs vir iſra=
καὶ οἱ γραμματοεισαγωγεῖς ὑμῶν, πᾶς ἀνὴρ ἰσρα
el: vxores vr̄e: ⁊ liberi vr̄i: ⁊
ήλ, αἱ γυναῖκες ὑμῶν, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, καὶ
aduena q̄ in medio caſtroꝝ vr̄oꝝ: a
ὁ προσήλυτος ὁ ἐν μέσῳ τῆς παρεμβολῆς ὑμῶν, ἀπὸ
lignoꝝ ceſorib⁹ vr̄is vſq̄ ad aquā cōportātes vr̄os: vt trā
ξυλοκόπου ὑμῶν ἕως ὑδροφόρου ὑμῶν, παρελθεῖν
ſeas tu in federe dñi dei tui: ⁊ in
σε ἐν τῇ διαθήκῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ ἐν ταῖς
īprecationib⁹ ei⁹: q̄ dñs de⁹ tu⁹ diſponit ad
ἀραῖς αὐτοῦ, ὅσα κύριος ὁ θεός σου διατίθεται πρός
te hodie: vt ſtatuat te ſibi in ppl̄m: ⁊ ipſe
σε σήμερον, ἵνα στήσῃ σε αὐτῷ εἰς λαόν, καὶ αὐτὸς
erit tu⁹ de⁹: queadmodū locut⁹ ē tibi: ⁊ queadmodū iu
ἔσαι σου θεός, ὃν τρόπον εἶπέ σοι, καὶ ὃν τρόπον ὤμο
rauit pr̄ibus tuis abraam ⁊ iſaac ⁊ ia
σε τοῖς πατράσι σου ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰα
cob. ⁊ nō vobis ſolis diſpono ego fed⁹
κώβ. καὶ οὐχ ὑμῖν μόνοις διατίθεμαι ἐγὼ τὴν διαθή
hoc ⁊ imp̄catiões hanc: ſed ⁊
κην ταύτην καὶ τὴν ἀρὰν ταύτην, ἀλλὰ καὶ τοῖς
hic exñtib⁹ vobiſcū hodie corā dño
ὧδε οὖσι μεθ᾽ ὑμῶν σήμερον ἔναντι κυρίου τοῦ
deo vr̄o: ⁊ nō exñtib⁹ hic vobiſcū ho=
θεοῦ ὑμῶν, καὶ τοῖς μὴ οὖσιν ὧδε μεθ᾽ ὑμῶν σήμε
die. qm̄ vos noſtis quō habitauerim⁹ in tra
ρον. ὅτι ὑμεῖς οἴδατε ὡς κατῳκήσαμεν ἐν γῇ
egypti: ⁊ quō trāſierim⁹ in medio — C
αἰγύπτου, καὶ ὡς παρήλθομεν ἐν μέσῳ τῶν
gētiū q̄s
ἐθνῶν οὓς

Pritiua. chal. — Interp̄. chal.

נגח — ad locuz hunc: ⁊ egreſſus eſt ſeon rex eſebon ⁊ og rex
מחא חסן — baſan in occurſum noſtrū ad pugnam: ⁊ percuſſimus
נטר קום עבד — eos: ⁊ ſubiecimus terram eorum: ⁊ dedimus eam in
שכל קום ראש — poſſeſſionem tribui ruben ⁊ tribui gad ⁊ dimidie tri=
שוב נשה גור — bui manaſſe. Et cuſtodietis verba pacti huius ⁊ facie
מלא עול קום — tis ea: vt intelligatis vniuerſa que facitis. Uos ſtatis
אום הוה — hodie cuncti coraz dño deo veſtro: principes veſtri ⁊
קום — tribus veſtre: ſenes veſtri ⁊ prefecti veſtri oñes viri

iſrael: paruuli veſtri ⁊ vxores veſtre ⁊ peregrini tui qui ſunt in medio caſtrorum tuoꝝ: ab eo q̄ colligit li=gna tua vſq̄ ad haurientem aquaz tuam. Ut intres in fedus domini dei tui ⁊ in iuramentū eius quod do=minus deus tuus ſtatuit tecum hodie: vt ſuſcitet te ho=die in cōſpectu ſuo in populū: ⁊ ipſe ſit tibi in deum: ſicut locutus eſt tibi: ⁊ ſicut iurauit pr̄ibus tuis abra=ham iſaac ⁊ iacob. Non vobiſcum ſolis ego ſtatui pa=ctum hoc ⁊ iuramentū hoc: ſed cum eo qui ſtat hic ho=die nobiſcum coram domino deo noſtro: et cum eo qui non eſt hic hodie nobiſcum. Quoniā vos ſcitis quomodo habitauerimus in terra egypti: ⁊ quomo=do tranſierimus

Tranſla. Chal.

לאתרא הדין ונפק סיחון מלכא דחשבון ועוג מלכא דמתנן לקדמותנא לאגחא קרבא
ומחינון וכבשנא ית ארעהון ויהבנה לאחסנא לשבטא דראובן ולשבטא דגד
ולפלגות שבטא דמנשה ותטרון ית פתגמי קימא הדא ותעבדון יתהון בדיל
דתשכלון ית כל דתעבדון אתון קימין יומא דין כלכון קדם יי אלהכון רישיכון
שבטיכון סביכון וסרכיכון כל אינש ישראל טפליכון נשיכון וגיורך די בגו משריתך
מלקט אעך עד מלי מימך לאעלותך בקימא דיי אלהך ובמומתיה דיי אלהך גזר
עמך יומא דין בדיל לקימא יתך יומא דין קדמוהי לעם והוא יהי לך לאלה כמא
דמליל לך וכמא דקיים לאבהתך לאברהם ליצחק וליעקב ולא עמכון בלחודיכון
אנא גזר ית קימא הדא וית מומתא הדא ארי ית מן דאיתוהי הכא עמנא קאים
יומא דין קדם יי אלהנא וית מן דליתוהי הכא עמנא יומא דין ארי אתון ידעתון
ית דיתבנא בארעא דמצרים וית דעברנא

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla.Grē.lxx.cū interp̄.latina.

trāſiuiſtis: τ vidiſtis abominatiões eaꝝ: τ
παρήλθετε, καὶ ἴδετε τὰ βδελύγματα αὐτῶν, καὶ
idola eaꝝ: lignū τ lapidē argētū τ au=
τὰ εἴδωλα αὐτῶν, ξύλον καὶ λίθον ἀργύριον καὶ χρυ
rū: q̄ ſūt apud eos. ne q̄s ſit in vobis vir aut
σίον, ἅ ἐςι παρ᾽ αὐτοῖς. μή τις ἐςὶν ἐν ὑμῖν ἀνὴρ ἢ
mulier aut familia aut trib⁹: cui⁹ mens auerſa ē
γυνὴ ἢ πατριὰ ἢ φυλή, τίνος ἡ διάνοια ἐξέκλινεν
a dn̄o deo vr̄o: vt vadat ad ſeruiēdū
ἀπὸ κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, πορεύεσθαι λατρεύειν
dijs gētiū illaꝝ. neq̄ ſit in vobis ra=
τοῖς θεοῖς τῶν ἐθνῶν ἐκείνων. μή τις ἐςὶν ἐν ὑμῖν ῥί
dix ſurſū germinās felle τ amaritudine. τ erit ſi au=
ζα ἄνω φύουσα χολῇ καὶ πικρίᾳ. καὶ ἔςαι ἐὰν ἀ=
dierit v̄ba imp̄catiõis hui⁹: τ bn̄di
κούσῃ τὰ ῥήματα τῆς ἀρᾶς ταύτης, καὶ ἐπιφη=
cat in corde ſuo: dicēs: ſcta mihi ſint:
μίσηται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, λέγων, ὅσιά μοι γένοιτο,
qm̄ in errore cordis mei am
ὅτι ἐν τῇ ἀποπλανήσει τῆς καρδίας μου πο
bulabo: vt nō ſimul perdat peccator
ρεύσομαι, ἵνα μὴ συναπολέσῃ ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν ἀ
inocētē: nō velit deus ignoſcere ei:
ναμάρτητον, οὐ μὴ θελήσῃ ὁ θεὸς εὐϊλατεῦσαι αὐτῷ,
ſed tūc cōburet furore dn̄i: τ zelus ei⁹
ἀλλ᾽ ἢ τότε ἐκκαυθήσεται ὀργὴ κυρίου, καὶ ὁ ζῆλος αὐ
in hoīe illo. τ adherebūt in
τοῦ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ. καὶ κολληθήσονται ἐν
eo oēs maledictiões federis huius: ſcri=
αὐτῷ πᾶσαι αἱ ἀραὶ τῆς διαθήκης ταύτης, αἱ γε=
pte in volumīe legis huius.
γραμμέναι ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου.
τ delebit dn̄s nomē eius de ſub
καὶ ἐξαλείψει κύριος τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς ὑπὸ
celo: τ diſp̄get eū dn̄s in mala ex
τὸν οὐρανόν, καὶ διαστελεῖ αὐτὸν κύριος εἰς κακὰ ἐκ
oībus filijs iſrael: iuxta oēs maledictiões
πάντων τῶν υἱῶν ἰσραήλ, κατὰ πάσας τὰς ἀρὰς
federis ſcriptas in libro
τῆς διαθήκης τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ
legis huius. τ dicēt gn̄atio altera filij
νόμου τούτου. καὶ ἐροῦσιν ἡ γενεὰ ἡ ἑτέρα οἱ υἱοὶ
vr̄i: q̄ ſurgēt poſt vos: τ peregrinus: q̄
ὑμῶν, οἳ ἀναστήσονται μεθ᾽ ὑμᾶς, καὶ ὁ ἀλλότριος, ὃς
venerit de t̄ra longinqua: τ videbūt pla=
ἂν ἔλθῃ ἐκ γῆς μακρόθεν, καὶ ὄψονται τὰς πλη=
D gas t̄re illius τ infirmitates eius: q̄s
γὰς τῆς γῆς ἐκείνης καὶ τὰς νόσους αὐτῆς, ἃς
immiſit dn̄s ſup̄ eam ſulphur τ ſal ar=
ἀπέστειλεν κύριος ἐπ᾽ αὐτήν, θεῖον καὶ ἅλας κα=
dens: oīs t̄ra eius nō ſeminabi=
τακεκαυμένον, πᾶσα ἡ γῆ αὐτῆς οὐ σπαρήσε=
tur: neq̄ germinabit: neq̄
ται, οὐδὲ ἀνατελεῖ, οὐδὲ μὴ

Trāſla.B.Hiero.

transierimus per me=
dium nationum q̄s trā
ſeūtes vidiſtis abomi=
natiões & ſordes .i. ido=
la eorū lignū & lapidē
argentū & aurū q̄ cole
bant. Ne forte ſit inter
vos vir aut mulier ꝏ
familia aut tribus cu=
ius cor ꝏꝏꝏꝏ
auerſum eſt hodie a
domino deo noſtro. ꝏ
vt vadat & ſeruiat diis
illarum gentium & ꝏ
ſit inter vos radix ger
minans fel ꝏꝏꝏ
& amaritudinē. Cūq̄
audierit verba ꝏꝏ
iuramenti huius bene
dicat ſibi in corde ſuo.
dicens: pax erit mihi:
& ambulabo in prauita
te cordis mei: & abſu
mat ebria ꝏꝏꝏ
ſitientem & dn̄s non
ignoſcat ei. ꝏꝏꝏ
ſed tunc q̄ maxime
furor eius fumet: & ze
lus cōtra hoīem illum:
& ſedeant ſup̄ eū oīa
maledicta q̄ ſcripta ſūt
in hoc volumine. &
deleat dn̄s nomen eius
ſub celo: & conſumat
eum in perditione ex
omnibus tribubus iſra
el iuxta maledictiones
que ꝏꝏꝏꝏ
in libro legis huius ac
federis cōtinētur. Di=
cetq̄ ſequēs gn̄atio &
filii qui naſcentur ꝏ
deinceps & peregrini
qui ꝏꝏꝏꝏ
de lōge venerint vidē
tes ꝏꝏꝏꝏ
plagas terre illius: &
infirmitates ꝏꝏꝏ
quibus eam afflixerit
dominus ꝏꝏꝏ
ſulphure & ſolis ardore
comburens. ita vt vltra
nō ſeratur: nec virēs
quippiam germinet

Ter.Heb.

עָבַרְנוּ בְּקֶרֶב הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עֲבַרְתֶּם׃
וַתִּרְאוּ אֶת שִׁקּוּצֵיהֶם וְאֵת גִּלֻּלֵיהֶם
עֵץ וָאֶבֶן כֶּסֶף וְזָהָב אֲשֶׁר עִמָּהֶם׃
פֶּן יֵשׁ בָּכֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה אוֹ
מִשְׁפָּחָה אוֹ שֵׁבֶט אֲשֶׁר לְבָבוֹ
פֹנֶה הַיּוֹם מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
לָלֶכֶת לַעֲבֹד אֶת אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָהֵם
פֶּן יֵשׁ בָּכֶם שֹׁרֶשׁ פֹּרֶה רֹאשׁ
וְלַעֲנָה׃ וְהָיָה בְּשָׁמְעוֹ אֶת דִּבְרֵי
הָאָלָה הַזֹּאת וְהִתְבָּרֵךְ בִּלְבָבוֹ
לֵאמֹר שָׁלוֹם יִהְיֶה לִּי כִּי בִּשְׁרִרוּת
לִבִּי אֵלֵךְ לְמַעַן סְפוֹת הָרָוָה אֶת
הַצְּמֵאָה׃ לֹא יֹאבֶה יְהוָה סְלֹחַ לוֹ
כִּי אָז יֶעְשַׁן אַף יְהוָה וְקִנְאָתוֹ
בָּאִישׁ הַהוּא וְרָבְצָה בּוֹ כָּל הָאָלָה
הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר הַזֶּה וּמָחָה יְהוָה
אֶת שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם׃ וְהִבְדִּילוֹ
יְהוָה לְרָעָה מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
כְּכֹל אָלוֹת הַבְּרִית הַכְּתוּבָה
בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה׃ וְאָמַר הַדּוֹר
הָאַחֲרוֹן בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר יָקוּמוּ
מֵאַחֲרֵיכֶם וְהַנָּכְרִי אֲשֶׁר יָבֹא
מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה וְרָאוּ אֶת
מַכּוֹת הָאָרֶץ הַהִוא וְאֶת תַּחֲלֻאֶיהָ
אֲשֶׁר חִלָּה יְהוָה בָּהּ
גָּפְרִית וָמֶלַח שְׂרֵפָה כָל אַרְצָהּ
לֹא תִזָּרַע וְלֹא תַצְמִחַ וְלֹא

Primitiua.heb.

רָאָה שָׁקַץ
אִישׁ
שָׁפַח
בָּרַךְ
שָׁלַם הָיָה
יָלַךְ סָפָה
אָבָה
עָשַׁן
כָּתַב
בָּדַל
רוּעַ
אָלָה כָּרַת
יָרָה
בּוֹא
רָחַק רָאָה
נָכָה חָלָה
זָרַע צָמַח

Tranſla.Chal.

בֵּינֵי עַמְמַיָּא דַּעֲבַרְתּוּן׃ וַחֲזֵיתוּן יָת שִׁקּוּצֵיהוֹן וְיָת טַעֲוָתְהוֹן אָעָא וְאַבְנָא כַּסְפָּא וְדַהֲבָא
דְּעִמְּהוֹן׃ דִּלְמָא אִית בְּכוֹן גְּבַר אוֹ אִתְּתָא אוֹ זַרְעִית אוֹ שִׁבְטָא דְּלִבֵּיהּ פָּנֵי יוֹמָא דֵין
מִדַּחַלְתָּא דַּיְיָ אֱלָהַנָא לְמֵהַךְ לְמִפְלַח יָת טַעֲוַת עַמְמַיָּא הָאִנּוּן דִּלְמָא אִית בְּכוֹן גְּבַר
מְהַרְהַר חֲטָאִין אוֹ זָדוֹן׃ וִיהֵי כְּמִשְׁמְעֵיהּ יָת פִּתְגָּמֵי מוֹמָתָא הָדָא וְיִתְחַשַּׁב בְּלִבֵּיהּ
לְמֵימַר שְׁלָמָא יְהֵי לִי אֲרֵי בְּהִרְהוּר לִבִּי אֲנָא אָזֵיל בְּדִיל לְאוֹסָפָא לֵיהּ חֲטָאֵי
שָׁלוּתָא עַל זְדָנוּתָא׃ לָא יְהֵי יְיָ לְמִשְׁבַּק לֵיהּ אֲרֵי בְּכֵן יִתְקַף רוּגְזָא דַּיְיָ וְחֵמְתֵיהּ
בְּגֻבְרָא הַהוּא וְיִדְבְּקוּן בֵּיהּ כָּל לְוָטַיָּא דִּכְתִיבִין בְּסִפְרָא הָדֵין וְיִמְחֵי יְיָ יָת שְׁמֵיהּ
מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא׃ וְיַפְרְשִׁנֵּיהּ יְיָ לְבִישׁ מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל לְוָטֵי קְיָמָא דִּכְתִיבִין
בְּסִפְרָא דְאוֹרַיְתָא הָדֵין׃ וְיֵימַר דָּרָא בָּתְרָאָה בְּנֵיכוֹן דִּיקוּמוּן מִן בַּתְרֵיכוֹן וּבַר עַמְמִין דְּיֵיתֵי
מֵאֲרַע רְחִיקָא וְיֶחֱזוּן יָת מַחָתָא דְאַרְעָא הַהִיא וְיָת מַרְעֲהָא דְּאַמְרַע יְיָ בַּהּ׃ גּוּפְרִיתָא
וּמִלְחָא יְקֵידָא כָּל אַרְעַהּ לָא תִזְדְּרַע וְלָא תַצְמַח וְלָא

Interp̄.chal.

per medium populorum per quos tranſiſtis et vidiſtis abominationes eorum τ idola eorum lignea et lapidea argentea τ aurea que ſunt in eis. Ne forte ſit in vobis vir aut mulier aut familia aut tribus cui⁹ cor auerſuȝ eſt hodie a timore dn̄i dei noſtri: vt vadat et ſeruiat idolis populoꝝ illorū: ne forte ſit in vobis vir cogitās peccata aut ſup̄biam. Et cum audierit verba iuramēti huius cogitet in corde ſuo dicens. Pax erit mihi qm̄ in cogitatione cordis mei ego ambulabo: vt addātur ei peccata ignorātie peccatis ſup̄bie. Non volet dn̄s dimittere ei: ſed tunc iraſcetur furor dn̄i τ indignatio eius cōtra virū illum: τ adherebunt ei oēs maledictiones que ſcripte ſunt in libro legis huius: τ delebit dn̄s nomen eius ſub celo. Et diuidet eum dn̄s in malū de oībus tribubus iſrael: iuxta oēs maledictiones federis que ſcripte ſunt in libro legis huius. Et dicet generatio ſequēs τ filij veſtri qui ſurgent poſt vos τ filij alienigenaꝝ qui venerit de terra longinqua: videntes plagas terre illi⁹ τ infirmitates eius quibus afflixerit eam dn̄s: ſulphure τ ſale combuſta erit omnis terra eius: non ſeminabitur: neq̄ germinabit neq̄ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Primitiua chal.

חֲזָה טְעָה
אִנְתָּא פְּנָה
יְהַךְ פְּלַח
הַרְהַר זוּד הֲוָה
שְׁמַע חֲשַׁב אֲמַר
יְסַף שְׁלָה אֲבָה
שְׁבַק תְּקַף חֲמַם
דְּבַק מְחָה פְּרַשׁ
קוּם
אֲתָא חֲזָה מְחָא
רוּעַ זְרַע צְמַח

© Biblioteca Nacional de España

Primitiua heb. **Tex. Heb.** **Deut.** **Ca. xxx.**

יעלה בה כל עשב כמהפכת | עלה הפך
סדם ועמרה אדמה וצביים אשר
הפך יהוה באפו ובחמתו: ואמרו | יחם
כל הגוים על מה עשה יהוה
ככה לארץ הזאת מה חרי האף | חרה
הגדול הזה: ואמרו על אשר
עזבו את ברית יהוה אלהי
אבתם אשר כרת עמם בהוציאו | יצא
אתם מארץ מצרים: וילכו
ויעבדו אלהים אחרים וישתחוו | עבד שחה
להם אלהים אשר לא ידעום
ולא חלק להם: ויחר אף יהוה | חרה
בארץ ההוא להביא עליה את | בוא
כל הקללה הכתובה בספר הזה: | כתב
ויתשם יהוה מעל אדמתם | נתש
באף ובחמה ובקצף גדול וישלכם | גדל שלך
אל ארץ אחרת כיום הזה:
הנסתרת ליהוה אלהינו | סתר
והנגלת לנו ולבנינו עד עולם | גלה עלם
לעשות את כל דברי התורה | עשה ירה
הזאת: והיה כי יבאו | **Ca. xxx.**
עליך כל הדברים האלה | בוא
הברכה והקללה אשר נתתי | נתן
לפניך והשבת אל לבבך בכל | פנה שוב
הגוים אשר הדיחך יהוה אלהיך | דחה
שמה: ושבת עד יהוה אלהיך
ושמעת בקלו ככל אשר | קול

Trāſla. B. Hiero.

in exemplum ſubuer-
ſionis
ſodome & gomorre: a
dame & ſeboim quas
ſubuertit dominus in
ira & in furore ſuo. & di
cent omnes gentes.
Quare ſic fecit domi
nus terre huic? Que ē
hec ira furoris eius
immenſa? Et reſponde
bunt. Quia
dereliquerunt pactum
domini
qđ pepigit cū patrib⁹
eorum quando eduxit
eos de terra egypti.
& ſeruierunt diis aliēis
& adorauerunt
eos quos neſciebant:
& quibus nō fuerant
attributi: idcirco iratus
eſt furor dñi cōtra ter-
ram iſtā vt induceret ſu
per eam omnia maledi
cta que in hoc volumi
ne ſcripta ſunt: & eiecit
eos de terra ſua
in ira & in furore & ī in
dignatione maxima: ꝓ
iecitq́ʒ in terram alienā
ſicut hodie comproba
tur. Abſcondita: domi
no deo noſtro:
q̄ manifeſta ſunt: no-
bis & filiis noſtris vſq́ʒ ī
ſempiternum: vt facia
mus vniuerſa legis
huius. Cap. 30.
CVm ergo venerint
ſuper te omnes ſermo
nes iſti:
benedictio ſiue maledi
ctio quam propoſui
in cōſpectu tuo: & du
ctus penitudiē cordis
tui ī vniuerſis gētibus
in q̄s diſpſerit te dñs
deus tuus: & reuerſus
fueris ad eum:
& obedieris eius impe
riis: ſicut

Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina.

creſcet in ea oē viride. ſicut ſubuerſa ē
ἀναβῆ ἐπ' αὐτῆς πᾶν χλωρόν. ὥσπερ κατεστράφη
ſodoma & gomorra: adame & ſeboim: q̄s ſub | Gen. 19.a.
σόδομα καὶ γόμορρα, ἀδαμὰ καὶ σεβωίμ, ἃς κα
uertit dñs in furore ſuo & ira. & dicēt
τέστρεψεν κύριος ἐν θυμῷ αὐτοῦ καὶ ὀργῇ. καὶ ἐροῦ
oēs gētes q̄re fecit dñs ſic
σι πάντα τὰ ἔθνη διατί ἐποίησε κύριος οὕτω τῇ | 3.Re. 9.g.
tre huic? q̄s furor ire imēſus iſte? | Hiere. 22.c.
γῇ ταύτῃ; τίς ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς ὁ μέγας οὗτος;
& dicent: q2 dereliquerūt pactū dñi
καὶ ἐροῦσιν, ὅτι κατέλιπον τὴν διαθήκην κυρίου τοῦ
dei p̄rum ſuoꝝ: q̄ pepigit p̄ri
θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν, ἃ διέθετο τοῖς πατρά
b⁹ eoꝝ: q̄n eduxit eos de t̄ra egypti.
σιν αὐτῶν, ὅτε ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου.
& abeuntes ſuierūt diis alienis: &
καὶ πορευθέντες ἐλάτρευσαν θεοῖς ἑτέροις, καὶ
adorauerūt eos: q̄s nō ſciebant: neq́ʒ
προσεκύνησαν αὐτοῖς, οἷς οὐκ ἐπίσταντο, οὐδὲ
diſtribuit illis. & iratus ē dñs furore cōtra
διένειμεν αὐτοῖς. καὶ ὠργίσθη κύριος θυμῷ ἐπὶ
t̄rā illā vt induceret ſup eam iuxta oēs
τὴν γῆν ἐκείνην ἐπαγαγεῖν ἐπ' αὐτὴν κατὰ πάσας
maledictiōes ſcriptas in libro le-
τὰς ἀρὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νό-
gis hui⁹. & eiecit eos dñs de t̄ra
μου τούτου. καὶ ἐξῆρεν αὐτοὺς κύριος ἀπὸ τῆς γῆς
eoꝝ in furore & ira & indignatiōe magna val-
αὐτῶν ἐν θυμῷ καὶ ὀργῇ καὶ παροξυσμῷ μεγάλῳ σφό
de: & ꝓiecit eos in t̄rā alienā ſicut
δρα, καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς εἰς γῆν ἑτέραν ὡσεὶ
nūc. occulta dño deo nr̄o: at ma-
νῦν. τὰ κρυπτὰ κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν, τὰ δὲ φα
nifeſta nobis & filijs nr̄is in ſēpiternū: vt faciam⁹
νερὰ ἡμῖν καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, ποιεῖν
vniuerſa v̄ba legis huius.
πάντα τὰ ῥήματα τοῦ νόμου τούτου. Ca. 30
ET erit cū venerit ſup te oia
καὶ ἔσαι ὡς ἂν ἔλθωσιν ἐπὶ σὲ πάντα τὰ | A
v̄ba hec: bñio & maledictio: quā
ῥήματα ταῦτα, ἡ εὐλογία καὶ ἡ κατάρα, ἣν
dedi āñ faciē tuā: & ſuſceperis in
δέδωκα πρὸ προσώπου σου, καὶ δέξῃ εἰς τὴν
cor tuū in vniuerſis gentib⁹: vbicūq́ʒ diſ-
καρδίαν σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, οὗ ἂν δια-
perſerit te dñs de⁹ tuus illuc: & reuer
σκορπίσῃ σε κύριος ὁ θεός σου ἐκεῖ, καὶ ἐπι-
ſus fueris ad dñm deū tuū: & obedie
στραφήσῃ ἐπὶ κύριον τὸν θεόν σου, καὶ ὑπακού
ris voci eius iuxta oia q̄
σῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ κατὰ πάντα ὅσα

Primitiua chal.

יחם
אמר רגב
קום נפק
טעה יטב
גלה
טמר גלה עבד
הוה אתא
תוב קבל

Interp. chal.

creſcet in ea oīs herba: ſicē ſubuerſio ſodome & gomorre adame & ſeboi: q̄s ſubuertit dñs in ira ſua & in furore ſuo. et dicēt oēs populi ꝓpter q̄d fecit dñs ſic terre huic? q̄ eſt ira furoris magni hui⁹? Et dicēt. q2 dereliquerūt pactū dñi dei patrū ſuoꝝ qđ ſtatuit cū eis q̄n eduxit eos de terra egypti: & ambulauerūt & ſeruierūt idolis populoꝝ & adorauerūt portēta q̄ neſcierūt et q̄ non pn̄t bene facere eis. Et iratus eſt furor dñi cōtra terrā illā: vt induceret ſup eā oēs maledictiōes que ſcripte ſunt in libro hoc. Et eiecit eos dñs de terra ſua in ira & in indignatione & in furore magno: et migrare fecit eos in terrā aliā: ſicut in die hac. Que occulta ſunt: ſint coram dño deo noſtro: que autē manifeſta ſunt: nobis & filijs noſtris vſq́ʒ in ſeculū: vt faciamus omnia verba legis huius. Ca. 30.

ET erit cum venerint ſup te oia verba hec benedictionū & maledictionū que poſui coram te: cōuerteris ad cor tuū in oibus populis ad quos migrare te fecit dominus. Et cōuerteris ad timorē domini dei tui: & obedies verbo eius iuxta omnia

Tranſla. Chal.

יסק בה כל עשבא כהפכתא סדום ועמורה אדמה וצבוים דהפך ייי ברוגזיה ובחמתיה:
ויימרון כל עממיא על מה עבד ייי כדין לארעא הדא, מה תקוף רוגזא רבא הדין:
ויימרון על דשבקו ית קימא דייי אלהא דאבהתהון, דגזר עמהון באפקותיה יתהון
מארעא דמצרים: ואזלו ופלחו לטעות עממיא וסגידו להון דחלן דלא ידעינון ולא
אוטיבא להון: ותקיף רוגזא דייי בארעא ההיא, לאיתאה עלה ית כל לוטיא דכתיבין
בספרא הדין: וטלטילינון ייי מעל ארעהון ברגז ובחמה ובתקוף רב, ואגלינון לארע
אחרי כיומא הדין: דמטמרן קדם ייי אלהנא, ודגליין לנא ולבננא עד עלמא, למעבד
ית כל פתגמי אוריתא הדא: **Ca. xxx.** ויהי ארי יתון עלך כל
פתגמיא האילין ברכן ולוטין דיהבית קדמך, ותתיב ללבך בכל עממיא דאגלינך ייי
אלהך לתמן: ותתוב לדחלתא דייי אלהך ותקבל במימריה ככל

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina.

ego tibi p̄cipio hodie: ex toto corde
ἐγώ σοι ἐντέλλομαι σήμερον, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
tuo ⁊ ex tota aīa tua: ⁊ ſanabit do-
σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἰάσεται κύ-
minꝰ peccata tua: ⁊ miſerebit tui: ⁊
ριος τὰς ἁμαρτίας σου, καὶ ἐλεήσει σε, καὶ
rurſū cōgregabit te de cūctis gētibꝰ: in
πάλιν συνάξει σε ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, εἰς
q̄s diſꝑſit te dñs deꝰ tuꝰ illuc. ſi fuerit
οὓς διεσκόρπισέ σε κύριος ὁ θεός σου ἐκεῖ. ἐὰν ᾖ
diſꝑſio tua a ſūmitate celi: inde
ἡ διασπορά σου ἀπ᾽ ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, ἐκεῖθεν
cōgregabit te dñs deꝰ tuꝰ: ⁊ illinc aſſumet
συνάξει σε κύριος ὁ θεός σου, καὶ ἐκεῖθεν λήψεταί
te: ⁊ introducet te dñs deꝰ tuꝰ in trā q̄
σε, καὶ εἰσάξει σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν, ἣν
poſſederūt pr̄es tui: ⁊ poſſidebis
B ἐκληρονόμησαν οἱ πατέρες σου, καὶ κληρονομήσεις
eam: ⁊ bñ tibi faciet: ⁊ numeroſiorē te faci
αὐτήν, καὶ εὖ σε ποιήσει, καὶ πλεονασόν σε ποιή-
et ſup pr̄es tuos. ⁊ mūdabit
σει ὑπὲρ τοὺς πατέρας σου. καὶ περικαθαριεῖ
dñs cor tuū: ⁊ cor ſemi
κύριος τὴν καρδίαν σου, καὶ τὴν καρδίαν τοῦ σπέρ-
nis tui: vt diligas dñm deū tuū ex toto
ματός σου, ἀγαπᾷν κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης
corde tuo ⁊ ex tota aīa tua: vt
τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, ἵνα
viuas tu. ⁊ dabit dñs deus tuꝰ maledictiōes has
ζῇς σύ. καὶ δώσει κύριος ὁ θεός σου τὰς ἀρὰς ταύ-
ſup inimicos tuos: ⁊ ſup odiētes
τας ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου, καὶ ἐπὶ τοὺς μισοῦντάς
te: qui ꝑſecuti ſūt te. ⁊ tu reuerteris ⁊ audies
σε, οἳ ἐδίωξάν σε. καὶ σὺ ἐπιστραφήσῃ καὶ εἰσακούσῃ
vocē dñi dei tui: ⁊ facies
τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ ποιήσεις τὰς
mādata eius: q̄ ego p̄cipio tibi hodie.
ἐντολὰς αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον.
⁊ abūdare faciet te dñs deus tuus in oīi ope
καὶ πολυωρήσει σε κύριος ὁ θεός σου ἐν παντὶ ἔργῳ
manuū tuaꝝ: ⁊ in ſobole vteri tui:
τῶν χειρῶν σου, καὶ ἐν τοῖς ἐκγόνοις τῆς κοιλίας σου,
⁊ in fetibus iumētoꝝ tuoꝝ: ⁊ in fructi
καὶ ἐν τοῖς ἐκγόνοις τῶν κτηνῶν σου, καὶ ἐν τοῖς γεννή-
bus t̄re tue: qm̄ reuertet̄ dñs deus tuus vt gau
μασι τῆς γῆς σου, ὅτι ἐπιστρέψει κς ὁ θεός σου εὐφραν-
deat ſup te in bonis: ſicut gauiſus ē in pa
θῆναι ἐπὶ σὲ εἰς ἀγαθά, καθότι ηὐφράνθη ἐπὶ τοῖς πα-
tribus tuis: ſi audieris vocē dñi dei tui: vt
τράσι σου, ἐὰν εἰσακούσῃς τῆς φωνῆς κυ τοῦ θεοῦ σου, φυ-
cuſtodias p̄cepta eius ⁊ iuſtificatiōes eiꝰ
λάσσεσθαι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ
ſcriptas in libro legis huius: ſi
τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου, ἐὰν

Trāſla. B. Hiero.

ego hodie precipio tibi cum filiis tuis in toto corde tuo: & ĩ tota anima tua: reducet te dñs deus tuus de captiuitate tua: ac miſerebitur tui. & rurſum congregabit te de cūctis populis in quos te ante diſperſit. Si ad cardines celi fueris diſſipatus: inde te retrahet dominꝰ deus tuus. & aſſumet atq; introducet in terrā quā poſſederunt patres tui & obtinebis eā. & bñdicens tibi maioris numeri te eē faciet q̄ꝫ fuerunt patres tui. Circuncidet dñs deus tuus cor tuū: & cor ſeminis tui vt diligas dominum deum tuum ex toto corde tuo: & in tota aīa tua: vt poſſis viuere. Oēs autem maledictiones has conuertet ſuper inimicos tuos: & eos qui oderunt te & perſequūntur. Tu āt reuerteris & audies vocem domini dei tui: facieſq; vniuerſa mandata que ego precipio tibi hodie. & abundare te faciet dñs deus tuus in cunctis opibus manuū tuarum in ſobole vteri tui: & ĩ fructu iumētorum tuorum: in vbertate terre tue: & ĩ rerum oīm largitate. Reuertetur ei dñs vt gaudeat ſup te in oībꝰ bōis ſicut gauiſus eſt ĩ patribus tuis: ſi tm̄ audieris vocē dñi dei tui & cuſtodieris precepta eius: & cerimonias q̄ ĩ hac lege ſcripta ſunt. &

Tex. Heb.

אנכי מצוך היום אתה ובניך
בכל לבבך ובכל נפשך: ושב
יהוה אלהיך את שבותך ורחמך
ושב וקבצך מכל העמים אשר
הפיצך יהוה אלהיך שמה: אם
יהיה נדחך בקצה השמים משם
יקבצך יהוה אלהיך ומשם
יקחך: והביאך יהוה אלהיך
אל הארץ אשר ירשו אבתיך
וירשתה והיטבך והרבך
מאבתיך: ומל יהוה אלהיך את
לבבך ואת לבב זרעך לאהבה
את יהוה אלהיך בכל לבבך
ובכל נפשך למען חייך: ונתן יהוה
אלהיך את כל האלות האלה
על איביך ועל שנאיך אשר
רדפוך: ואתה תשוב ושמעת
בקול יהוה ועשית את כל
מצותיו אשר אנכי מצוך
היום: והותירך יהוה אלהיך
בכל מעשה ידך בפרי בטנך ובפרי
בהמתך ובפרי אדמתך לטבה
כי ישוב יהוה לשוש עליך
לטוב כאשר שש על אבתיך:
כי תשמע בקול יהוה אלהיך
לשמר מצותיו וחקתיו הכתובה
בספר התורה הזה כי

Primitiua heb.

צוה
שוב
שבה
פוץ
היה דחה
קבץ
לקח בוא
ירש רבה
מול
חיה
אלה
שוב
עשה
צוה
יתר
פרה
טוב
שוש
שמע
חקק כתב
ירה

Tranſla. Chal.

דאנא מפקד לך יומא דין את ובנך בכל לבך ובכל נפשך: ויתיב יי אלהך ית שבי
גלותך וירחם עלך ויתוב ויכנשינך מכל עממיא דבדרך יי אלהך לתמן: אם יהון
גלותך בסיפי שמיא מתמן יכנשינך יי אלהך ומתמן יקרבינך: ויעלינך יי אלהך
לארעא דירתו אבהתך ותירתה ויוטב לך ויסגינך מאבהתך: ויעדי יי אלהך ית
טפשות ליבך וית טפשות ליבא דבנך למרחם ית יי אלהך בכל ליבך ובכל נפשך
בדיל חייך: ויתן יי אלהך ית כל לוטיא האילין על בעלי דבבך ועל סנאך דרדפוך:
ואת תתוב ותקבל למימרא דיי ותעביד ית כל פיקודוהי דאנא מפקד לך יומא דין:
ויותרינך יי אלהך בכל עובדי ידך בוולדא דמעך ובוולדא דבעירך ובאיבא דארעך
לטבא ארי יתוב יהוה למחדי עלך לטבא כמא דחדי על אבהתך: ארי תקבל למימרא
דיי אלהך למיטר פיקודוהי וקימוהי דכתיבין בספר אוריתא הדין ארי

Interp. chal.

q̄ ego precipio tibi hodie tu ⁊ filii tui in toto corde tuo et in tota aīa tua. Et reducet dñs deus tuꝰ captiuitatē tranſmigratiōis tue: ⁊ miſerebit tui: ⁊ cōuertet ⁊ congregabit te ex oībus populis in q̄bus diſperſit te dñs deꝰ tuus. Si fuerit diſꝑſio tua in fines celi: inde ꝯgregabit te dñs deꝰ tuuſ: ⁊ inde applicabit te. ⁊ ĩtroducet te dñs deꝰ tuus in terrā quā poſſederūt pr̄es tui ⁊ poſſidebis eā: ⁊ bene faciet tibi: ⁊ multiplicabit te magiſ q̄ pr̄es tuos. et auferet dñs deꝰ tuus ĩſipientiā cordis tui ⁊ ĩſipientiā cordis filioꝝ tuoꝝ: vt diligas dñm deū tuū in toto corde tuo ⁊ in tota aīa tua: vt viuas. Et dabit dñs deꝰ tuus oēs maledictiōes has ſup inimicos tuos ⁊ ſup hoſtes tuos qui ꝑſecuti fuerūt te. Tu autē cōuerteris ⁊ obedies verbo dñi: ⁊ facies oīa precepta eius q̄ ego p̄cipio tibi hodie. et abūdare te faciet dñs deus tuꝰ in oībus opibus manuū tuaꝝ in fetu ventris tui ⁊ in fetu iumētorum tuoꝝ ⁊ in fructu terre tue in bonum: quoniā conuertetur dñs vt gaudeat ſuper te in bonū ſicut gauiſus eſt ſup patres tuos. Si obedieris verbo domini dei tui vt cuſtodias precepta eius ⁊ mandata eius que ſcripta ſunt in libro legis huiꝰ: qm̄

Primitiua chal.

פקד שבה גלה
רחם כנש הוה
סוף קרב עול
ירת יטב סגא
עדה רחם חיה
נתן תוב קבל
אמר עבד יתר
ילד מעה אבב
טוב חדה
נטר קום

© Biblioteca Nacional de España

Tex. Heb.

תשוב אל יהוה אלהיך בכל
לבבך ובכל נפשך׃ כי המצוה
הזאת אשר אנכי מצוך היום
לא נפלאת הוא ממך ולא
רחקה הוא׃ לא בשמים
הוא לאמר מי יעלה לנו
השמימה ויקחה לנו וישמענו
אתה ונעשנה׃ ולא מעבר לים
הוא לאמר מי יעבר לנו אל עבר
הים ויקחה לנו וישמענו אתה
ונעשנה׃ כי קרוב אליך הדבר
מאד בפיך ובלבבך לעשתו׃
ראה נתתי לפניך היום את
החיים ואת הטוב ואת המות ואת
הרע׃ אשר אנכי מצוך היום
לאהבה את יהוה אלהיך ללכת
בדרכיו ולשמר מצותיו וחקתיו
ומשפטיו וחיית ורבית
וברכך יהוה אלהיך בארץ
אשר אתה בא שמה לרשתה׃
ואם יפנה לבבך ולא תשמע
ונדחת והשתחוית לאלהים
אחרים ועבדתם׃ הגדתי
לכם היום כי אבד תאבדון
לא תאריכן ימים על האדמה
אשר אתה עבר את הירדן
לבוא שמה לרשתה׃ העדתי

Pritiua heb.

צוה
פלא מן
עלה
לקח שמע
עשה
עבר
קרב
פה עשה
נתן פנה
חיה
רוע צוה
אהב הלך
צוה חקק
שפט חיה
רבב
בוא ירש
פנה שמע
דחה שחה
נגד
אבד
ארך יום
בוא ירש עוד

Trāſla. B. Hiero.

reuertaris ad dominū deum tuum in toto corde tuo: & in tota anima tua. Mandatum hoc quod ego precipio tibi hodie nō ſupra te eſt: neq; procul poſitum nec in celo ſitum: vt poſſis dicere qs noſtrum valet ad celū aſcēdere vt deferat illud ad nos vt audiamus atq; opere compleamꝰ: neq; trans mare poſitū vt cauſeris & dicas: qs e nobis poterit mare trāſfretare: & illud ad nos vſq; deferre: vt poſſimus audire & facere quod p̄ceptū ē: ſed iuxta te eſt ſermo valde in ore tuo & in corde tuo vt facias illū. Cōſidera ꝙ hodie ꝓpoſuerī ī cōſpectu tuo vitam & bonum: & e cōtrario mortem & malum: vt diligas dominū deū tuum & ambules in viis eius: & cuſtodias mandata illius & cerimonias atq; iudicia: & viuas: atq; multiplicet te benedicatq; tibi in terra ad quam ingredieris poſſidendam. Si aūt auerſū fuerit cor tuū & audire nolueris atq; errore deceptus adoraueris deos alienos & ſeruieris eis: predico tibi hodie ꝙ pereas & paruo tempore moreris in terra: ad quam iordane trāſmiſſo ingredieris poſſidēdā. Teſtes inuoco

Trāſla. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

cōuerſus fueris ad dn̄m deū tuū ex toto corde tuo & ex tota aīa tua: qm̄ mādatū hoc qđ ego p̄cipio tibi hodie: nō grauе eſt: neq; ꝓcul a te eſt: nō in celo eſt: dicēs: qs aſcendet nr̄m in celū: & accipiet nobis illud: & audiētes illud faciemus. neq; trās mare eſt: dicēs: qs trāſfretabit ad trās mare: & accipiet nobis illud: & audientes illud faciemus. iuxta te eſt ṽbū valde in ore tuo: & in corde tuo & in manibꝰ tuis vt facias illud. ecce dedi ante faciē tuā hodie vitā & mortē: bonū & malū. ſi aūt audieritis mādata dn̄i dei vr̄i: que ego precipio vobis hodie: vt diligatis dn̄m deū tuū: ambuletis in oībus vījs eius: & cuſtodiatis iuſtificatiōes eiꝰ & mādata eius & iudicia: & viuetis: & multi eritis: & bn̄dicet tibi dn̄s deus tuus in oī t̃ra: ad q̄ ingrederis illuc poſſidēdā eā. & ſi auerſū fuerit cor tuū: & nō audieris: & errore deceptus adoraueris deos alienos: & ſeruieris eis: annūcio tibi hodie ꝙ ꝑditiōe peribitis: & nō lōgeui eritis in t̃ra: in q̄ vos trāſitis iordanē illuc vt poſſideatis eā. teſtes inuoco

ἐπιστραφῆς ἐπὶ κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, ὅτι ἡ ἐντολὴ αὕτη ἣν ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, οὐχ ὑπέρογκός ἐστιν, οὐδὲ μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἐστίν, οὐκ ἐν τῷ οὐρανῷ ἐστί, λέγων, τίς ἀναβήσεται ἡμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ λήψεται ἡμῖν αὐτήν, καὶ ἀκούσαντες αὐτὴν ποιήσομεν. οὐδὲ πέραν τῆς θαλάσσης ἐστί, λέγων, τίς διαπεράσει εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, καὶ λήψεται ἡμῖν αὐτήν, καὶ ἀκούσαντες αὐτὴν ποιήσομεν. ἐγγύς σου ἐστὶ τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ταῖς χερσί σου ποιεῖν αὐτό. ἰδοὺ δέδωκα πρὸ προσώπου σου σήμερον τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον, τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν. ἐὰν δὲ εἰσακούσητε τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, ἀγαπᾷν κύριον τὸν θεόν σου, πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ φυλάσσειν τὰ δικαιώματα αὐτοῦ καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰς κρίσεις, καὶ ζήσεσθε, καὶ πολλοὶ ἔσεσθε, καὶ εὐλογήσει σε κύριος ὁ θεός σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ, εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν. καὶ ἐὰν μεταστῇ ἡ καρδία σου, καὶ μὴ εἰσακούσῃς, καὶ πλανηθεὶς προσκυνήσῃς θεοῖς ἑτέροις, καὶ λατρεύσῃς αὐτοῖς, ἀναγγέλλω σοι σήμερον ὅτι ἀπωλείᾳ ἀπολεῖσθε, καὶ οὐ μὴ πολυήμεροι γένησθε ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν. διαμαρτύρομαι

C

Ro. 10. b.

D

s. 4. d.

Pritiua chal.

כבד ברש אמר
נסק נסב שמע
עבר
חזה חיה כבד
רחם דרך נטר
קום דון סנא
עול ירת פנה
קבל טעה סגד
פלח חוה אבד
ארך עול סהד

Interp̄. chal.

conuerteris ad timorē dn̄i dei tui in toto corde tuo et in tota aīa tua. Quoniā preceptū hoc qđ ego precipio tibi hodie nō eſt ſeparatū a te: nec longe eſt. Non eſt in celis: vt dicas. Quis aſcendet pro nobis in celū vt deferat illud nobis: & audiamꝰ illud & faciamus illđ. neq; eſt trans mare: vt dicas. Quis trāſibit ꝓ nobis trans mare: & afferet illud nobis: & audiemus illud & faciemus illud. ſed iuxta te eſt ſermo valde in ore tuo et in corde tuo: vt facias illū. Vide ꝙ poſui corā te hodie vitam & bonū: & mortē & malū. quod ego precipio tibi hodie eſt: vt diligas dn̄m deum tuū: & vt ambules in vījs que recte ſunt coram eo: & cuſtodias precepta eius & mādata eius & iudicia eiꝰ: vt viuas & multipliceris: & benedicat tibi dn̄s deus tuus in terra ad quā tu ingredieris poſſidendā. Et ſi auerſuȝ fuerit cor tuū et non obedieris: & erraueris & adoraueris idola populorū & ſeruieris eis: annuncio vobis hodie ꝙ perditione peribitis: non prolongabūtur dies veſtri ſuper terrā propter quaȝ tu tranſis iordanem vt ingrediaris & poſſideas eam. Conteſtor

Transla. Chal.

תתוב לדחלתא דיוי אלהך בכל לבך ובכל נפשך׃ ארי תפקידתא הדא דאנא מפקד
לך יומא דין לא מפרשא היא מינך ולא רחיקא היא׃ לא בשמיא היא למימר מן
יסק לנא לשמיא ויסבה לנא וישמעננא יתה ונעבדינה׃ ולא מעברא לימא היא
למימר מן יעיבר לנא לעברא דימא ויסבה לנא וישמעננא יתה ונעבדינה׃ ארי קריב
לך פתגמא לחדא בפומך ובלבך למעבדיה׃ חזי דיהבית קדמך יומא דין ית חיי וית
טבתא וית מותא וית בישא׃ דאנא מפקד לך יומא דין למרחם ית יוי אלהך למהך
באורחן דתקנן קדמוהי ולמיטר פיקודוהי וקימוהי ודינוהי ותיחי ותסגי ויברכינך
יוי אלהך בארעא דאת עליל לתמן למירתה׃ ואם יתפני לבך ולא תקביל ותטעי
ותסגוד לטעות עממיא ותפלחינון׃ חויתי לכון יומא דין ארי מיבד תיבדון לא
תורכון יומין על ארעא דאת עבר ית ירדנא למיעל לתמן למירתה׃ אסהידית

© Biblioteca Nacional de España

vobis hodie et celũ ꝛ trã: vitã ꝛ
ὑμῖν σήμερον τόν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, τὴν ζωὴν καὶ
mortẽ dedi añ faciẽ vr̃az: bñdi-
τὸν θάνατον δέδωκα πρὸ προσώπου ὑμῶν, τὴν εὐλο
ctiões ꝛ maledictiões. ꝛ elige vitã: vt viuas
γίαν καὶ τὴν κατάραν. καὶ ἔκλεξαι τὴν ζωήν, ἵνα ζῇς
tu ꝛ ſemẽ tuũ: vt diligas dñm deũ tuũ:
σὺ καὶ τὸ σπέρμα σου, ἀγαπᾷν κύριον τὸν θεόν σου,
audias vocẽ eius: ꝛ adhereas ei:
εἰσακούειν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἔχεσθαι αὐτοῦ,
qm̃ hoc vita tua. ꝛ lõgitudo dierũ
ὅτι τοῦτο ἡ ζωή σου. καὶ ἡ μακρότης τῶν ἡμερῶν
tuoꝝ: vt habites tu in tra: quã iurauit dñs
σου, κατοικεῖν σε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε κύριος
pr̃ibus tuis abrahã ꝛ iſaac ꝛ iacob
τοῖς πατράσιν σου ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακώβ
vt daret eis.
δοῦναι αὐτοῖς. Ca. 31.

ET finẽ fecit moyſes loquẽdi oĩa
καὶ συνετέλεσε μωυσῆς λαλῶν πάντας τοὺς
verba hec ad oẽs filios iſrael. ꝛ dixit
λόγους τούτους πρὸς πάντας υἱοὺς ἰσραήλ. καὶ εἶπε
ad eos: cẽtũ ꝛ viginti ãnoꝝ ego ſuz hodie:
πρὸς αὐτούς, ἑκατὸν καὶ εἴκοσι ἐτῶν ἐγώ εἰμι σήμερον,
nõ potero vltra ingredi egredi. dñs
οὐ δυνήσομαι ἔτι εἰσπορεύεσθαι καὶ ἐκπορεύεσθαι. κς'
ãt dixit ad me nõ trãſibis iordanẽ hunc.
δὲ εἶπεν πρός με οὐ διαβήσῃ τὸν ἰορδάνην τοῦτον.
dñs deus tuus qui preit añ faciẽ
κύριος ὁ θεός σου ὁ προπορευόμενος πρὸ προσώπου
tuã: ipſe delebit gẽtes has a fa
σου, αὐτὸς ἐξολοθρεύσει τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώ
cie tua: ꝛ poſſidebis eos: ꝛ ioſue
που σου, καὶ κατακληρονομήσεις αὐτούς, καὶ ἰησοῦς
qui preit añ faciẽ tuã: ſicut locutus ẽ
ὁ προπορευόμενος πρὸ προσώπου σου, καθὰ ἐλάλησε
dñs. ꝛ faciet dñs eis: ſicut fecit ſe-
κύριος. καὶ ποιήσει κύριος αὐτοῖς, καθὼς ἐποίησε ση
on ꝛ og duobus regibus amorreoꝝ:
ὼν καὶ ὢγ τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι τῶν ἀμορραίων,
qui fuerũt vltra iordanẽ: ꝛ tre eo-
οἳ ἦσαν πέραν τοῦ ἰορδάνου, καὶ τῇ γῇ αὐ-
rũ: ſicut deleuit eos: ꝛ tra
τῶν, καθότι ἐξολόθρευσεν αὐτούς, καὶ παρέ-
didit eos dñs corã vobis. ꝛ facie-
δωκεν αὐτοὺς κύριος ἐνώπιον ὑμῶν. καὶ ποιή-
tis eis: ſicut p̃cepi vobis. viriliter age:
σετε αὐτοῖς, καθὰ ἐνετειλάμην ὑμῖν. ἀνδρίζου,
ꝛ cõfortare: ne timeas: neqꝫ paueas: neqꝫ ter-
καὶ ἴσχυε, μὴ φοβοῦ, μηδὲ δειλία, μηδὲ πτοη-
rearis a cõſpectu eoꝝ: qm̃ dñs de⁹
θῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι κύριος ὁ θεός
tu⁹ q̃ precedit
σου ὁ προπορευόμενος

hodie celum & terram: q proposuerim vobis vitam & bonũ. bñdictionem & maledictionẽ. Elige ergo vitã: vt & tu viuas & ſemen tuum & diligas dominum deum tuum atqꝫ obedias voci eius: & illi adhereas. Ipſe eſt enim vita tua & lõgitudo dierum tuorũ. vt habites ĩ terra ꝑ qua iurauit dñs patribus tuis abraã iſaac & iacob vt daret eam illis. Cap̃.31.

ABiit itaqꝫ moyſes & locutus eſt oĩa verba hec ad vniuerſũ iſrael. & dixit ad eos. Centum viginti annorum ſum hodie. non poſſum vltra egredi & ingredi: preſertĩ cum & dominus dixerit mihi: non tranſibis iordanẽ iſtum. Dñs ergo deus tuus tranſibit ante te. Ipſe delebit omnes gentes has in cõſpectu tuo: & poſſidebis eas. Et ioſue iſte tranſibit añ te. ſicut locutus eſt dominus. Facietqꝫ dominus eis ſicut fecit ſeon & og regib⁹ ammorreorum. & terre eorum delebitqꝫ eos. Cum ergo & hos tradiderit vobis ſimiliter facietis eis ſicut precepi vobis. Viriliter agite & confortamini. Nolite timere nec paueatis ad conſpectum eorum: quia dominus deus tuus ipſe eſt ductor

בָּכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמָּוֶת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ
הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים
לְמַעַן תִּחְיֶה אַתָּה וְזַרְעֶךָ׃ לְאַהֲבָה
אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ
בְּקֹלוֹ וּלְדָבְקָה בוֹ כִּי הוּא חַיֶּיךָ
וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ לָשֶׁבֶת עַל הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֶיךָ
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לָתֵת
לָהֶם׃ וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר
אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל
יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בֶּן מֵאָה
וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם לֹא
אוּכַל עוֹד לָצֵאת וְלָבוֹא וַיהוָה
אָמַר אֵלַי לֹא תַעֲבֹר אֶת
הַיַּרְדֵּן הַזֶּה׃ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא עֹבֵר
לְפָנֶיךָ הוּא יַשְׁמִיד אֶת הַגּוֹיִם
הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ וִירִשְׁתָּם יְהוֹשֻׁעַ
הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה׃ וְעָשָׂה יְהוָה לָהֶם כַּאֲשֶׁר
עָשָׂה לְסִיחוֹן וּלְעוֹג מַלְכֵי הָאֱמֹרִי
וּלְאַרְצָם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד אֹתָם׃
וּנְתָנָם יְהוָה לִפְנֵיכֶם וַעֲשִׂיתֶם
לָהֶם כְּכָל הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי
אֶתְכֶם׃ חִזְקוּ וְאִמְצוּ אַל
תִּירְאוּ וְאַל תַּעַרְצוּ מִפְּנֵיהֶם
כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא הַהֹלֵךְ

Priitiua heb.

נָתַן פָּנָה
חָיָה
קוֹל חָיָה
יוֹם יָשַׁב
שָׁבַע
נָתַן
Ca.xxxi.
דָּבַר
אָמַר
יָכֹל יָצָא
עָבַר
פָּנָה שָׁמַד
עָשָׂה
צָוָה
יָרֵא עָרַץ

Tranſla.Chal.

בְּכוֹן יוֹמָא דֵין יָת שְׁמַיָּא וְיָת אַרְעָא חַיֵּי וּמוֹתָא יְהָבִית קֳדָמָךְ בִּרְכָן וּלְוָטִין וְתִתְרְעֵי בְּחַיֵּי
בְּדִיל דְּתֵיחֵי אַתְּ וּבְנָךְ׃ לְמִרְחַם יָת יְיָ אֱלָהָךְ לְקַבָּלָא לְמֵימְרֵיהּ וּלְאִתְקָרָבָא לְדַחַלְתֵּיהּ
אֲרֵי הוּא חַיָּיךְ וְאוֹרְכוּת יוֹמָךְ לְמִתַּב עַל אַרְעָא דְּקַיֵּים יְיָ לַאֲבָהָתָךְ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
וּלְיַעֲקֹב לְמִתַּן לְהוֹן׃ Ca.xxxi. וַאֲזַל מֹשֶׁה וּמַלֵּיל יָת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין
עִם כָּל יִשְׂרָאֵל׃ וַאֲמַר לְהוֹן בַּר מְאָה וְעֶשְׂרִין שְׁנִין אֲנָא יוֹמָא דֵין לֵית אֲנָא יָכִיל עוֹד
לְמִיפַּק וּלְמֵיעַל וַיְיָ אֲמַר לִי לָא תְעִיבַּר יָת יַרְדְּנָא הָדֵין׃ יְיָ אֱלָהָךְ הוּא עָבַר קֳדָמָךְ
הוּא יְשֵׁיצֵי יָת עַמְמַיָּא הָאִלֵּין מִן קֳדָמָךְ וְתֵירְתִינוּן יְהוֹשֻׁעַ הוּא עָבַר קֳדָמָךְ כְּמָא דְּמַלֵּיל
יְהוָה׃ וְיַעְבֵּד יְיָ לְהוֹן כְּמָא דַּעֲבַד לְסִיחוֹן וּלְעוֹג מַלְכֵי אֱמוֹרָאָה וּלְאַרְעֲהוֹן דְּשֵׁיצֵי יָתְהוֹן׃
וְיִמְסְרִינוּן יְיָ קֳדָמֵיכוֹן וְתַעְבְּדוּן לְהוֹן כְּכָל תַּפְקֵידְתָּא דְּפַקֵּידִית יָתְכוֹן׃ תְּקֹפוּ וְעַלִּימוּ
לָא תִדְחֲלוּן וְלָא תִתַּבְּרוּן מִן קֳדָמֵיהוֹן אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ מֵימְרֵיהּ דִּמְדַבַּר

Interp̃.chal.

vobis hodie celum ꝛ terrã: vitam ꝛ mortẽ poſui coraꝫ te: benedictiones ꝛ maledictiones: eliges autẽ vitam vt viuas tu ꝛ filij tui: vt diligas dñm deum tuũ: vt obedias verbo eius: ꝛ vt adhereas timori eius. Quoniã ipſe eſt vita tua ꝛ prolongatio dierũ tuoꝝ: vt habites in terra pro qua iurauit dñs patribus tuis abraham iſaac ꝛ iacob: vt daret eam illis. Ca.31.

ABijt itaqꝫ moyſes ꝛ locut⁹ eſt verba hec ad oẽm iſrael: ꝛ dixit ad eos. Centũ ꝛ viginti annoꝝ etatis ſum hodie: nõ poſſuꝫ vltra egredi ꝛ ingredi: ꝛ dñs dixit ad me. Non tranſibis iordanẽ iſtum. Dñs deus tuus ipſe tranſibit ante te: ꝛ ipſe diſperdet populos iſtos in cõſpectu tuo: ꝛ poſſidebis eos. Joſue aũt ipſe tranſibit ante te: ſic̃ locutus eſt dñs. Et faciet dñs eis ſicut fecit ſeon ꝛ og regibus amorreorũ ꝛ terre eorũ: quia diſperdidit eos. et tradet eos dñs in conſpectu veſtro: ꝛ facietis eis iuxta omnia precepta que precepi vobis. Confortamini ꝛ roboramini: ne timeatis neqꝫ formidetis a facie eorum: quoniam verbum domini dei tui dux erit

Priitiua chal.

חָיָה רָעָה
אָמַר קָרַב
יְתַב קוּם נְתַן
שְׁנָה
נְפַק עוֹל עֲבַר
שֵׁיצָא יְרַת
עֲבַד
מְסַר פְּקַד דְּחַל
תְּבַר אֲמַר דְּבַר

© Biblioteca Nacional de España

Ter. Heb.

רָפָה עָזַב קָרָא | עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ׃ וַיִּקְרָא
מֹשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינֵי
כָל יִשְׂרָאֵל חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה
בּוֹא | תָּבוֹא אֶת הָעָם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ
שָׁבַע נָתַן | אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתָם לָתֵת
נָחַל אֵת | לָהֶם וְאַתָּה תַּנְחִילֶנָּה אוֹתָם׃ וַיהוָה
הָיָה | הוּא הַהֹלֵךְ לְפָנֶיךָ הוּא יִהְיֶה עִמָּךְ
עָזַב יָרֵא | לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ לֹא תִירָא
חָתַת כָּתַב יָרָה | וְלֹא תֵחָת׃ וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת הַתּוֹרָה
נָתַן כָּהַן | הַזֹּאת וַיִּתְּנָהּ אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי
אָרַן בָּרַת | לֵוִי הַנֹּשְׂאִים אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה
צָוָה | וְאֶל כָּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְצַו מֹשֶׁה
אֵת קָצַץ שָׁנָה | אוֹתָם לֵאמֹר מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים
יָעַד סָכַךְ | בְּמֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה בְּחַג הַסֻּכּוֹת׃
רָאָה | בְּבוֹא כָל יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת
פָּנָה קוּם | אֶת פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם
אֲשֶׁר יִבְחָר תִּקְרָא אֶת הַתּוֹרָה
בָּחַר קָרָא | הַזֹּאת נֶגֶד כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאָזְנֵיהֶם׃
קָהַל | הַקְהֵל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים
נָשָׁה גּוּר | וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף וְגֵרְךָ אֲשֶׁר
שָׁמַע | בִּשְׁעָרֶיךָ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וּלְמַעַן
לָמַד | יִלְמְדוּ וְיָרְאוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
עָשָׂה | וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי
הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃ וּבְנֵיהֶם
אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ יִשְׁמְעוּ וְלָמְדוּ
לְיִרְאָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
יוֹם חָיָה | כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתֶּם חַיִּים עַל

Trāſla.B.Hiero.

tuꝰ & nō dimittet nec dereliq̄t te. Vocauitq; moyſes ioſue & dixit ei coram oī iſrael. Cōfortare & eſto robuſtus. Tu enim introduces populum iſtū in terram quā daturū ſe patribꝰ eorū iurauit dn̄s: & tu eam diuides ſorte. Et dominus qui ductor eſt vr̄: ipſe erit tecum nō dimittet nec dereliquet te. Noli timere nec paueas. Scripſit itaq; moyſes legem hanc & tradidit eam ſacerdotibus filiis leui qui portabāt arcā federis dn̄i: & cunctis ſenioribus iſrael. Precepitq; eis dicens. Poſt ſeptē annos anno remiſſiōis in ſolēnitate tabernaculorū cōuenietibꝰ cunctis ex iſrael: vt appareant in cōſpectu dn̄i dei tui in loco quem elegerit dn̄s: leges verba legis huius corā oī iſrael: audiētibꝰ eis & in vnū omni populo congregato: tam viris q̄ mulieribus paruulis & aduenis qui ſunt intra portas tuas vt audientes diſcant: & timeant dominum deum veſtrum. & cuſtodiant impleant q; omnes ſermones legis huius. Filii quoq; eorum qui nunc ignorant vt audire poſſint & timeant dominum deum ſuum cunctis diebus quibus verſantur in

Trāſla.Gre.lxx.cū interp.latina

vobiſcū: nō te dimittet neq; te derelinq̄t. ⁊
μεθ' ὑμῶν, οὐ μή σε ἀνῇ οὐδὲ μή σε ἐγκαταλίπῃ. καὶ
vocauit moyſes ioſue: ⁊ dixit ei corā om
ἐκάλεσε μωυσῆς Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ ἔναντι παν-
ni iſrael: viriliter age ⁊ eſto robuſtꝰ: tu eñi intrabis añ
τὸς Ἰσραήλ, ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε, σὺ γὰρ εἰσελεύσῃ πρὸ
faciē populi huius in trā: q̄ iurauit
προσώπου τοῦ λαοῦ τούτου εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε
dn̄s prībus vrīs: ſe daturū eis. ⁊
κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν, δοῦναι αὐτοῖς. καὶ
tu ſorte diuides eā eis. ⁊ dn̄s
σὺ κατακληρονομήσεις αὐτὴν αὐτοῖς. καὶ κύριος
progrediēs tecū: nō dimittet te neq;
ὁ συμπορευόμενος μετὰ σοῦ, οὐκ ἀνήσει σε οὐδὲ
derelinq̄t te. nō timeas neq; paueas. ⁊
μὴ ἐγκαταλίπῃ σε. μὴ φοβοῦ μηδὲ δειλία. καὶ
ſcripſit moyſes v̄ba legis huius
ἔγραψε μωυσῆς τὰ ῥήματα τοῦ νόμου τούτου
in librū: ⁊ dedit illū ſacerdotibus
εἰς βιβλίον, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς
filijs leui q̄ tollūt arcā federis dn̄i:
υἱοῖς λευὶ τοῖς αἴρουσι τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυ,
⁊ ſenioribus filiorꝫ iſrael. ⁊ p̄ce
καὶ τοῖς πρεσβυτέροις υἱῶν Ἰσραήλ. καὶ ἐνετεί-
pit moyſes eis in die illo: dicēs:
λατο μωυσῆς αὐτοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων,
poſt ſeptē ānos in tp̄e anni remiſſiōis: in
μετὰ ἑπτὰ ἔτη ἐν καιρῷ ἐνιαυτοῦ ἀφέσεως ἐν
ſolēnitate ſcenophegie cū cōgregaret ois
ἑορτῇ σκηνοπηγίας ἐν τῷ συμπορεύεσθαι πάντα
iſrael vt appareat corā dn̄o deo tuo: in
Ἰσραὴλ ὀφθῆναι ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ἐν
loco quē elegerit dn̄s deus tuus: le
τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου, ἀναγ
gētis legē hāc corā omi iſ
νώσεσθε τὸν νόμον τοῦτον ἐναντίον παντὸς Ἰσ-
rael in aures eorꝫ. cōgrega populū
ραὴλ εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν. ἐκκλησίασαι τὸν λαὸν
viros ⁊ mulieres ⁊ filios:
τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ ἔκγονα,
⁊ aduenā q̄ in vrbibus tuis:
καὶ τὸν προσήλυτον τὸν ἐν ταῖς πόλεσί σου,
vt audiāt: ⁊ vt diſcāt timere dn̄m
ἵνα ἀκούσωσι, καὶ ἵνα μάθωσι φοβεῖσθαι κύριον
deū vrꝫ. ⁊ audiēt vt faciāt oēs
τὸν θεὸν ὑμῶν. καὶ ἀκούσονται ποιεῖν πάντας
ſermōes legis huius. ⁊ filij eo-
τοὺς λόγους τοῦ νόμου τούτου. καὶ οἱ υἱοὶ αὐ-
rū q̄ nō ſciūt: audiēt: ⁊ diſ
τῶν οἳ οὐκ οἴδασιν, ἀκούσονται, καὶ μαθήσον-
cēt timere dn̄ꝫ deū vrꝫ cūctis
ται φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν πάσας τὰς
diebus: q̄bꝰ ipi viuūt in
ἡμέρας, ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς

B

Infra. eo. ioſ.1.b 3.Re. 2.a.

C

Priuitiua.chal.

שבק
רחק עול קום
נתן חסן הוה
שוב אמר שנה
חגג טלל אתא
חזה רעה קרא
שמע נשה גור
קרה אלף דחל
נטר עבד

Interp̄.chal.

coram te: nō relinquet te nec dimittet te. Et vocauit moyſes ioſue ⁊ dixit ei ante oculos oīs iſrael. Confortare ⁊ eſto robuſtus: qm̄ tu introduces populum iſtuꝫ in terrā quā iurauit dn̄s dare patribus eorꝫ: ⁊ tu dabis eis eaꝫ in poſſeſſionē. Dn̄s aūt ipſe dux erit coram te: verbū eiꝰ erit in auxiliū tuū: nō derelinquet te nec dimittet te: ne timeas neq; formides. Et ſcripſit moyſes legē hanc: ⁊ tradidit eam ſacerdotibus filijs leui q̄ portabant arcā federis dn̄i ⁊ oībus ſenioribus iſrael. Preceptiq; moyſes eis dicens. In fine ſepteꝫ annorꝫ in tēpore anni remiſſionis in ſolēnitate tabernaculorꝫ: cum venerit oīs iſrael vt appareant coram dn̄o deo tuo in loco quē elegerit: leges legē iſtaꝫ corā omni iſrael: ⁊ audire facies eos. Cōgrega populū viros ⁊ mulieres paruulos ⁊ peregrinos tuos qui ſunt in vrbibus tuis: vt audiant: ⁊ vt diſcant: ⁊ timeant coram domino deo veſtro: ⁊ cuſtodiant ⁊ faciant omnia verba legis huius. Filij quoq; eorum qui neſcierunt: audient et diſcent timere coram domino deo veſtro omnibus diebus quibus vos permanebitis ſuper

Tranſla.Chal.

קדמך לא ישבקינך ולא ירחקינך׃ וקרא משה ליהושע ואמר ליה לעיני כל
ישראל תקיף ועלים ארי את תיעול עם עמא הדין לארעא דקיים יי לאבהתהון
למיתן להון ואת תחסנינה להון׃ ויי הוא מדבר קדמך מימריה יהי בסעדך לא
ישבקינך ולא ירחקינך לא תדחל ולא תתבר׃ וכתב משה ית אוריתא הדא ויהבה
לכהניא בני לוי דנטלין ית ארון קימא דיי ולכל סבי ישראל׃ ופקיד משה יתהון
למימר מסוף שבע שנין בזמן שתא דשמטתא בחגא דמטליא׃ במיתי כל ישראל
לאתחזאה קדם יי אלהך באתרא דיתרעי תקרי ית אוריתא הדא קדם כל ישראל
ותשמעינון׃ כנוש ית עמא גובריא ונשיא וטפלא וגיורך די בקרוך בדיל דישמעון
ובדיל דילפון וידחלון קדם יי אלהכון ויטרון למעבד ית כל פתגמי אוריתא הדא׃
ובניהון דלא ידעו ישמעון ויילפון למדחל קדם יי אלהכון כל יומיא דאתון קימין על

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla.Gre.lxx.cū interp.latina.

tra: ad quā vos tranſitis iordanē illuc vt poſ
γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονο
ſideatis eā. ⁊ dixit dn̄s ad moyſen: ecce ꝓ
μῆσαι αὐτήν. καὶ εἶπε κύριος πρὸς μωυσῆν, ἰδοὺ ἤγ
pe ſūt dies mortis tue: voca ioſue:
γίκασιν αἱ ἡμέραι τοῦ θανάτου σου, κάλεσον ἰησοῦν,
⁊ ſtate apud portas tabernaculi teſtimonij: ⁊
D
καὶ στῆτε παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ
precipiā ei. ⁊ abijt moyſes ⁊ ioſue
ἐντελοῦμαι αὐτῷ. καὶ ἐπορεύθη μωυσῆς καὶ ἰησοῦς
in tabnaculū teſtimonij: ⁊ ſteterūt ad poꝛ
εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἔστησαν παρὰ τὰς θύ
tas tabnaculi teſtimonij. ⁊ deſcēdit dn̄s i colūna
ρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ κατέβη κς ἐν στύλῳ
nubis: ⁊ ſtetit in portis tabnaculi teſtimo
νεφέλης, καὶ ἔστη ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρί
nij: ⁊ ſtetit colūna nubis ad portas tabna
ου, καὶ ἔστη ὁ στύλος τῆς νεφέλης ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκη
culi. ⁊ dixit dn̄s ad moyſen: ecce tu doꝛmies cū
νῆς. καὶ εἶπε κς πρὸς μωυσῆν, ἰδοὺ σὺ κοιμᾷ μετὰ τῶν
pr̄ibus tuis. ⁊ ſurgēs populus iſte foꝛnicabitur
πατέρων σου. καὶ ἀναστὰς ὁ λαὸς οὗτος ἐκπορνεύσει
poſt deos alienos tre: ad q̄ iſte ingredi
ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων τῆς γῆς, εἰς ἣν οὗτος εἰσπορεύε
tur illuc in eā: ⁊ derelinquēt me ⁊ irri
ται ἐκεῖ εἰς αὐτήν, καὶ ἐγκαταλείψουσί με καὶ δια
tū faciēt fedus meū: qđ pepigi eis. ⁊
E
σκεδάσουσι τὴν διαθήκην μου, ἣν διεθέμην αὐτοῖς. καὶ
iraſcar furoꝛe in eos in die illo: ⁊
ὀργισθήσομαι θυμῷ αὐτοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ
derelinq̄ eos: ⁊ auertā faciē
καταλείψω αὐτούς, καὶ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν
meā ab eis: ⁊ erūt deuoꝛatio. ⁊ inuenient
μου ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔσονται κατάβρωμα. καὶ εὑρήσου
ent eū mala multa ⁊ afflictiōes. ⁊ dicet in
σιν αὐτὸν κακὰ πολλὰ καὶ θλίψεις. καὶ ἐρεῖ ἐν τῇ ἡ
die illo: qꝛ nō eſt dn̄s deus meus in nob:
μέρᾳ ἐκείνῃ, διότι οὐκ ἔστι κύριος ὁ θεός μου ἐν ἡμῖν,
inuenerūt me mala hec. ego aūt auerſiōe auer
εὕροσάν με τὰ κακὰ ταῦτα. ἐγὼ δὲ ἀποστροφῇ ἀπο
taꝫ faciē meā ab eis in die illo
στρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
pp oēs neq̄cias: q̄s fecerūt: qꝛ cōuerſi ſūt
διὰ πάσας τὰς κακίας, ἃς ἐποίησαν, ὅτι ἐπέστρεψαν
ad deos alienos. ⁊ nūc ſcribite ꝟba
ἐπὶ θεοὺς ἀλλοτρίους. καὶ νῦν γράψατε τὰ ῥήματα
cātici huius. ⁊ docete illᵒ filios iſrl̄: ⁊
τῆς ᾠδῆς ταύτης, καὶ διδάξατε αὐτὴν τοὺς υἱοὺς ἰηλ, καὶ
immittetis illud in os eoꝝ: vt ſit mihi
ἐμβαλεῖτε αὐτὴν εἰς τὸ στόμα αὐτῶν, ἵνα γένηταί μοι ἡ
carmē iſtud in teſtimoniū in filijs iſrl̄. introducā em̄ eos
ᾠδὴ αὕτη εἰς μαρτύριον ἐν υἱοῖς ἰηλ. εἰσάξω γὰρ αὐτοὺς
in trā bonā: q̄ iuraui pr̄ibus eoꝝ:
εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν,

Trāſla.B.Hiero.

terra: ad quā vos ioꝛdane trāſmiſſo pergitis obtinendam. Et ait dominus ad moyſen. Ecce prope ſunt dies mortis tue. Voca ioſue: & ſtate in tabernaculo teſtimonii vt precipiā ei. Abierūt ergo moyſes & ioſue: & ſteterunt in tabernaculo teſtimonii. apparuitq̄ dn̄s ibi in colūna nubis q̄ ſtetit in introitu tabernaculi. dixitq̄ dominus ad moyſen. Ecce tu dormies cum patribus tuis: & populus iſte cōſurgēs fornicabitur poſt deos alienos in terra ad quā ingredietur vt habitet i ea ibi derelinquet me: & irritū faciet fedus quod pepigi cū eo. Et iraſcetur furor meus contra eū in die illo & derelinquā eū & abſcōdā faciē meā ab eo: & erit in deuoratione. Inueniēt eū oīa mala & afflictiones: ita vt dicat in illo die. Vere quia non eſt deus mecum: inuenerunt me hec mala. Ego aūt abſcondam & celabo faciem meam in die illo propter omnia mala que fecit: quia ſecutus ē deos alienos. Nunc itaq̄ ſcribite vobis canticum iſtud: & docete filios iſrael vt memoriter teneāt & ore decantent: & ſit mihi carmen iſtud ꝓ teſtimonio inter filios iſrael. Introducā enim eum in terram pro qua iuraui patribus eius

Tex.Heb.

האדמה אשר אתם עברים את
הירדן שמה לרשתה: ויאמר יהוה — ירש אמר
אל משה הן קרבו ימיך למות — יום
קרא את יהושע והתיצבו באהל
מועד ואצונו וילך משה ויהושע — יצב
ויתיצבו באהל מועד: וירא יהוה — יעד צוה
באהל בעמוד ענן ויעמד עמוד — ראה
הענן על פתח האהל: ויאמר — עמד
יהוה אל משה הנך שכב עם
אבתיך וקם העם הזה וזנה אחרי — הנה
אלהי נכר הארץ אשר הוא בא — קום
שמה בקרבו ועזבני והפר את — בוא
בריתי אשר כרתי אתו: וחרה — פור
אפי בו ביום ההוא ועזבתים — כרת
והסתרתי פני מהם והיה לאכל
ומצאהו רעות רבות וצרות — סתר פנה
ואמר ביום ההוא הלא על כי אין — רוע רבב צור
אלהי בקרבי מצאוני הרעות
האלה: ואנכי הסתר אסתיר פני
ביום ההוא על כל הרעה אשר
עשה כי פנה אל אלהים אחרים:
ועתה כתבו לכם את השירה
הזאת ולמדה את בני ישראל — שור
שימה בפיהם למען תהיה
לי השירה הזאת לעד בבני — שום פה היה
ישראל: כי אביאנו אל האדמה — עוד
אשר נשבעתי לאבתיו — בוא

Tranſla.Chal.

ארעא דאתון עברין ית ירדנא תמן למירתה: ואמר יי למשה הא קריבו יומך לממת
קרי ית יהושע ואתעתדו במשכן זימנא ואיפקדיניה ואזל משה ויהושע ואתעתדו
במשכן זימנא: ואתגלי יי במשכנא בעמודא דעננא וקם עמודא דעננא על תרע
משכנא: ואמר יי למשה הא את שכיב עם אבהתך ויקום עמא הדין ויטעי בתר טעות
עממי ארעא דהוא עליל לתמן ביניהון וישבקון דחלתי וישנון ית קימי דגזרית
עמהון: ויתקף רוגזי בהון בעדנא ההוא וארחקינון ואסלק שכינתי מנהון ויהון למיבז
ויערען יתהון בישן סגיאן ועקן ויימר בעדנא ההיא הלא מדלית שכינת אלהי ביני
ערעוני בישתא האילין: ואנא סלקא אסלק שכינתי מנהון בעדנא ההיא על כל
בישתא דעבד ארי אתפניאו בתר טעות עממיא: וכען כתובו לכון ית תושבחתא הדא
ואלפה לבני ישראל שויה בפומהון בדיל דתהי קדמי תושבחתא הדא לסהיד בבני
ישראל: ארי אעלינון לארעא דקיימית לאבהתהון

Interp.chal.

terra: ꝓpter quā vos tranſitis ioꝛdanē vt poſſideatis eam. Et dixit dn̄s ad moyſen. Ecce appropinquerunt dies tui vt moꝛiaris: voca ioſue ⁊ ſtate in tabernaculo federis: vt precipiā ei. Et abijt moyſes ⁊ ioſue ⁊ ſteterunt in tabernaculo federis. Et reuelatus eſt dn̄s in tabernaculo in colūna nubis: ⁊ ſtetit colūna nubis ſuper poꝛtā tabernaculi federis. Et dixit dn̄s ad moyſen. Ecce tu doꝛmies cū patribus tuis: ⁊ cōſurget populus iſte ⁊ errabit poſt idola populoꝝ terre ad quaꝫ ipſe ingredietur inter eos: ⁊ relinquēt timoꝛē meū: ⁊ mutabunt pactū meū qđ pepigi cum eis. et iraſcetur furoꝛ meus contra eos in tēpoꝛe illo: ⁊ proijciā eos: ⁊ auferā maieſtatē meā ab eis: ⁊ erunt in direptionē: ⁊ euenient eis mala ⁊ anguſtie multe: ⁊ dicet in tēpoꝛe illo. Quia nō eſt maieſtas dei mei in medio mei: occurrerūt mihi hec mala. Ego aūt auferēs auferā maieſtatem meā ab eis in tēpoꝛe illo: propter omnia mala que fecit: quoniā conuerſi ſunt ad idola populoꝛū. Et nunc ſcribite vobis canticū iſtud: et docete illud filios iſrael: pone illud in oꝛe eoꝛum: vt ſit coꝛam me canticum iſtud in teſtimoniuꝫ contra filios iſrael. introducā eniꝫ eos in terram quā iuraui patribus ſuis

Priitiua chal.

ירת מות קרא
עתד שכן פקד
גלה קום
טעה עול שבק
שנה קום תקף
רחק סלק בזז
ערע עקק
פנה טעה שבח
שוה
עול קום

© Biblioteca Nacional de España

זוב זבת חלב ודבש ואכל ושבע ודשן
ופנה אל אלהים אחרים ועבדום
פור ברת ונאצוני והפר את בריתי: והיה
מצא רוע כי תמצאן אתו רעות רבות
ענה וצרות וענתה השירה הזאת
פנה שכח לפניו לעד כי לא תשכח מפי
זרעו כי ידעתי את יצרו אשר
בוא הוא עשה היום בטרם אביאנו
שבע אל הארץ אשר נשבעתי:
כתב ויכתב משה את השירה
למד הזאת ביום ההוא וילמדה את
צוה בני ישראל: ויצו את יהושע
בן נון ויאמר חזק ואמץ כי
בוא אתה תביא את בני ישראל אל
הארץ אשר נשבעתי להם
היה ואנכי אהיה עמך: ויהי
כלה ככלות משה לכתב את דברי
תמם התורה הזאת על ספר עד תמם:
ויצו משה את הלוים נשאי
ארן ברת ארון ברית יהוה לאמר: לקח
שום את ספר התורה הזה ושמתם
צדד אתו מצד ארון ברית יהוה
עוד אלהיכם והיה שם בך לעד: כי
מרה אנכי ידעתי את מריך ואת ערפך
חיה הקשה הן בעודני חי עמכם
מרה היה היום ממרים היתם עם יהוה
קהל ואף כי אחרי מותי: הקהילו אלי

lacte & melle manātē. Cunq̄ꝫ comederint & ſaturati craſſiq̄ꝫ fuerint cōuertētur ad deos alienos & ſeruiēt eis: detrahētq̄ꝫ mihi & irritū faciēt pactū meū. Poſtquam inuenerint eum mala multa & afflictiones: rn̄debit ei cāticū iſtud ꝓ teſtimonio q̄d nulla dlebit obliuio ex ore ſeminis ſui. Scio ei cogitatiōes eius que facturus ſit hodie ante q̄ꝫ introducam eum in terram quā ei pollicitus ſum. Scripſit quoq̄ꝫ moyſes canticum. & docuit filios iſrael. Precepitq̄ꝫ dominus ioſue filio nun & ait. Cōfortare & eſto robuſtus. Tu ei introduces filios iſrael in terram quam pollicitꝰ ſum: & ego ero tecum. Poſtq̄ꝫ ergo ſcripſit moyſes verba legis huius in volumie atq̄ꝫ compleuit: precepit leuitis qui portabant arcam federis domini: dicens. Tollite librum iſtum & ponite eum in latere arce federis domini dei vrī: vt ſit ibi cōtra te in teſtimōiū. Ego ei ſcio cōtentionē tuā & ceruicē tuā duriſſimā. Adhuc viuente me & ingrediente vobiſcū ſemper contentioſe egiſtis contra dominum: quātomagis cū mortuꝰ fuero. Cōgregate ad me

terrā manātē lacte ꝛ melle. ꝛ comedēt: ꝛ ſatura
γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι. καὶ φάγονται, καὶ ἐμπλησ
ti faſtidiēt: ꝛ cōuertētur ad deos
θέντες κορήσουσι, καὶ ἐπιστραφήσονται ἐπὶ θεοὺς
alienos: ꝛ ſeruiēt eis: ꝛ irri
ἀλλοτρίους, καὶ λατρεύσουσιν αὐτοῖς, καὶ παροξυ
tabūt me: ꝛ irritū faciēt pactū meū: qḋ diſ
νοῦσί με, καὶ διασκεδάσουσι τὴν διαθήκην μου, ἣν διέ
poſui illis. ꝛ erit cū iuenerit eū mala mul
θέμην αὐτοῖς. καὶ ἔσαι ὅταν εὕρωσιν αὐτὸν κακὰ πολ
ta ꝛ afflictiōes: ꝛ rn̄debit cāticū iſtud in
λὰ καὶ θλίψεις, καὶ ἀντικαταστήσεται ἡ ᾠδὴ αὕτη κα
cōſpectu eoꝝ teſtificās. nō.n. delebit obli
τὰ πρόσωπον αὐτῶν μαρτυροῦσα. οὐ γὰρ μὴ ἐπιλη
uiōe ab ore eoꝝ: ꝛ ab ore ſemi
σθῇ ἀπὸ στόματος αὐτῶν, καὶ ἀπὸ στόματος τοῦ σπέρμα
nis eoꝝ. ego eīm ſcio malignitatē illoꝝ: q̄ fa
τος αὐτῶν. ἐγὼ γὰρ οἶδα τὴν πονηρίαν αὐτῶν, ὅσα ποι
ciūt hic hodie: añ q̄ introducā ego eos in
οῦσιν ὧδε σήμερον, πρὸ τοῦ εἰσαγαγεῖν με αὐτοὺς εἰς
terrā bonā: q̄ iuraui pr̄ibus eoꝝ.
τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν.
ꝛ ſcripſit moyſes cāticū hoc in illo die
καὶ ἔγραψε μωυσῆς τὴν ᾠδὴν ταύτην ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ
ꝛ docuit illud filios iſrael. ꝛ p̄ce
ρα, καὶ ἐδίδαξεν αὐτὴν τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ. καὶ ἐνετεί
pit moyſes ioſue filio num: ꝛ ait ei: cō
λατο μωυσῆς ἰησοῦ υἱῷ ναυή, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀν
fortare ꝛ robuſtꝰ eſto: tu eīm introduces filios iſrael
δρίζου καὶ ἴσχυε, σὺ γὰρ εἰσάξεις τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ
in trā: q̄ iurauit dn̄s eis: ꝛ ip̄e erit
εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε κύριος αὐτοῖς, καὶ αὐτὸς ἔσαι
tecū. qñ āt ꝑfecit moyſes ſcribēs om
μετὰ σοῦ. ἡνίκα δὲ συνετέλεσε μωυσῆς γράφων πάν
nia ṽba legis huius in volumie vſq̄ꝫ
τας τοὺς λόγους τοῦ νόμου τούτου εἰς βιβλίον ἕως
ad finē: ꝛ p̄cepit leuitis portātibꝰ
εἰς τέλος, καὶ ἐνετείλατο τοῖς λευΐταις τοῖς αἴρουσι
arcā federis dn̄i: dicēs: tollētes
τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου, λέγων, λαβόντες
librū legis huius: ponetis illū in la
τὸ βιβλίον τοῦ νόμου τούτου, θήσετε αὐτὸ ἐκ πλαγί
tere arce federis dn̄i dei vr̄i. ꝛ
ων τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν. καὶ
erit ibi in te in teſtimoniū: qm̄ ego ſcio
ἔσαι ἐκεῖ ἐν σοὶ εἰς μαρτύριον, ὅτι ἐγὼ ἐπίσαμαι τὸν
cōtētionē tuā: ꝛ ceruicē tuā durā. adhuc
ἐρεθισμόν σου, καὶ τὸν τράχηλόν σου τὸν σκληρόν. ἔτι
eīm me viuēte vobiſcū hodie: cōtēcioſi
γὰρ ἐμοῦ ζῶντος μεθ' ὑμῶν σήμερον, παραπικραίνον
fuiſtis q̄ ad deū. quō nō ꝛ ad vltimū
τες ἦτε τὰ πρὸς τὸν θεόν. πῶς οὐχὶ καὶ ἔσχατον τοῦ
mortis mee: cōgregate ad me
θανάτου μου; ἐκκλησιάσατε πρός με τοὺς

F

S. co.

G

Primitiua. chal.

אכל שבע פנק
פנה פלח רגז
שנה קום הוה
תוב נשה גלה
עול קום שבח
אמר הוה
כתב
קום אמר נסב
שוה
קשה סרב הוה
מות

Interp̄. chal.

fluentē lacte ꝛ melle: ꝛ comedent: ꝛ ſaturabūtur: ꝛ delicijs affluent: ꝛ cōuertentur ad idola populoꝝ ꝛ ſeruient eis: ꝛ ad iracundiā prouocabūt me: ꝛ mutabunt pactum meū. Et erit quādo euenerint eis mala multa et anguſtie reſpondebit canticum iſtud eis in teſtimonium: qḋ non tradetur obliuioni ex ore filioꝝ ſuoꝝ. quia manifeſta eſt coram me cogitatio eius: ꝛ qḋ ipſi faciunt hodie: anteq̄ introducā eos in terram ꝓ qua iuraui eis. Et ſcripſit moyſes canticū iſtud in die illa: ꝛ docuit illud filios iſrael. Et precepit ioſue filio nun: et ait. Confortare ꝛ eſto robuſtus: qm̄ tu introduces filios iſrael in terram quaꝫ iuraui: ꝛ verbum meum erit in auxilium tuū. Et factum eſt cum conſumaſſet moyſes ſcribere verba legis huius in libro donec cōpleret ea: precepit moyſes leuitis qui portabant arcam federis dn̄i dicens. Tollite librum legis huius: et ponite illum in latere arce federis dn̄i dei veſtri: vt ſit ibi contra te in teſtimoniū. Quoniā ego ſcio contumaciā tuā ꝛ ceruicem tuā durā. Si enim dum ego viuo vobiſcum hodie rebelles fuiſtis coram domino: quātomagis poſtq̄ mortuꝰ fuero. Congregate ad me

Tranſla. Chal.

עבדא חלב ודבש וייכלון וישבעון ויתפנקון ויתפנון בתר טעות עממיא ויפלחון להון
וירגזון קדמי וישנון ית קימי: ויהי ארי יערען יתהון בישן סגיאן ועקן ותתיב
תושבחתא הדא קדמוהי לסהיד ארי לא תתנשי מפום בניהון ארי גלי קדמי יצרהון
דאינון עבדין יומא דין עד לא אעילינון לארעא דקיימית: וכתב משה ית תושבחתא
הדא ביומא ההוא ואלפה ית בני ישראל: ופקיד ית יהושע בר נון ואמר תקיף ועליט
ארי את תעיל ית בני ישראל לארעא דקיימית להון ומימרי יהי בסעדך: והוה כד
שיצי משה למכתב ית פתגמי אוריתא הדא על ספרא עד דשלימו: ופקיד משה ית
ליואי נטלי ארון קימא דיוי למימר: סבו ית ספרא דאוריתא הדין ותשוון יתיה
בסטר ארון קימא דיוי אלהכון ויהי תמן בך לסהידו: ארי אנא ידענא ית סרבנותך
וית קדלך קשיא הא עד דאנא קיים עמכון יומא דין מסרבין הויתון קדם יוי ואף
ארי בתר דאימות: כנושו לותי

© Biblioteca Nacional de España

tribuũ pncipes vr̃os ⁊ doctores ve-
φυλάρχους ὑμῶν καὶ τοὺς γραμματοεισαγωγεῖς ὑ-
ſtros: vt loquar in aures eoꝝ oẽs ſer
μῶν, ἵνα λαλήσω εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν πάντας τοὺς λό-
mones iſtos: ⁊ teſtificer eis et ce-
γους τούτους, καὶ διαμαρτύρωμαι αὐτοῖς τόν τε οὐρα-
lũ ⁊ terrã: noui.n. ꝙ vltimũ mortis mee:
νὸν καὶ τὴν γῆν, οἶδα γὰρ ὅτι ἔσχατον τῆς τελευτῆς μου,
delictũ delinquetis: ⁊ declinabitis de via: quã pce
ἀνομίαν ἀνομήσετε, καὶ ἐκκλινεῖτε ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνε-
pi vobis: ⁊ occurrẽt vobis mala in
τειλάμην ὑμῖν, καὶ συναντήσεται ὑμῖν τὰ κακὰ ἐπ'
extremis dieb⁹: qm̃ facietis malũ corã
ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, ὅτι ποιήσετε τὸ πονηρὸν ἐναντί-
dño: vt irritetis eũ in opib⁹ manuũ vr̃aꝝ.
ον κυρίου, παροργίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν.
⁊ locut⁹ ẽ moyſes in aures cetus vniuerſi
καὶ ἐλάλησε μωυσῆς εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας πάσης
iſrael verba carminis hui⁹ vſq₃ ad finem.
ἰσραὴλ τὰ ῥήματα τῆς ᾠδῆς ταύτης ἕως εἰς τέλος.
A Attende celũ ⁊ loquar: ⁊ audiat tra ṽ
πρόσεχε οὐρανὲ καὶ λαλήσω, καὶ ἀκουέτω γῆ ῥή-
ba ex ore meo. expectetur vt pluuia do
ματα ἐκ στόματός μου. προσδοκάσθω ὡς ὑετὸς τὸ ἀπό-
ctrina mea: ⁊ deſcendãt vt ros ṽba
φθεγμά μου, καὶ καταβήτω ὡς δρόσος τὰ ῥήμα-
mea: q̃ſi imber ſup herbã: ⁊ q̃ſi ſtilla ſup
τά μου, ὡς ὄμβρος ἐπ' ἄγρωστιν, καὶ ὡσεὶ νιφετὸς ἐπὶ
gramẽ: qm̃ nomẽ dñi inuocaui. date magnifi
χόρτον, ὅτι ὄνομα κυρίου ἐκάλεσα. δότε μεγαλω-
cẽtiã deo nr̃o. de⁹: ṽa opa eius:
σύνην τῷ θεῷ ἡμῶν. θεός, ἀληθινὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ,
⁊ oẽs vie eius iudiciũ. de⁹ fidelis: ⁊
καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ κρίσις. θεὸς πιστός, καὶ
nõ eſt iniq̃tas in eo. iuſt⁹ ⁊ rectus dñs.
οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ. δίκαιος καὶ ὅσιος ὁ κύριος.
peccauerũt nõ ei filij vituperabiles. gñatio praua
ἡμάρτοσαν οὐκ αὐτῷ τέκνα μωμητά. γενεὰ σκολιὰ
atq₃ pūerſa: hec dño redditis?
καὶ διεστραμμένη, ταῦτα κυρίῳ ἀνταποδίδοτε;
iſte populus ſtultus ⁊ nõ ſapiẽs. nõ ipe hic
iob.8b οὗτος λαὸς μωρὸς καὶ οὐχὶ σοφός. οὐκ αὐτὸς οὗτός
Job.10.f.B. tuus pr̃? poſſedit te: ⁊ fecit te: ⁊
σου πατήρ; ἐκτήσατό σε, καὶ ἐποίησέ σε, καὶ
creauit te. memẽtote diei ãtiq₃: itelligite iã ãnos
ἔπλασέ σε. μνήσθητε ἡμέρας αἰῶνος, σύνετε δὴ ἔτη
gñatiõis gñationũ. interroga prẽ₃ tuũ: ⁊ an
γενεᾶς γενεῶν. ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου, καὶ ἀ-
nũciabit tibi. ſeniores tuos: ⁊ dicẽt
ναγγελεῖ σοι. τοὺς πρεσβυτέρους σου, καὶ ἐροῦσί
tibi: qñ diuidebat altiſſim⁹ gẽtes: qñ diſſemiauit filios
σοι, ὅτε διεμέριζεν ὁ ὕψιστος ἔθνη, ὡς διέσπειρεν υἱοὺς ἀ-
adã: cõſtituit terios gẽtiũ iuxta numeꝝ angeloꝝ dei.
δάμ, ἔστησεν ὅρια ἐθνῶν κατὰ ἀριθμὸν ἀγγέλων θεοῦ.

oẽs maiores natu p tribus veſtras atq₃ doctores. & loquar audientibus eis ſermones ∞∞∞ iſtos. & inuocabo contra eos celum & terrã. Noui eñ ꝙ poſt mortẽ meam inique agetis & declinabitis cito de via quã precepi vobis: & occurrent vobis ∞∞∞ mala in extremo tempore quando feceritis malum in cõſpectu domini vt irritetis eum ∞ p opa manuũ vr̃arũ. Locutus eſt ergo moyſes audiente vniuerſo cetu iſrael verba ∞∞∞ carminis huius. & ad finẽ vſq₃ cõpleuit. Ca. 32.

Audite celi q̃ loquor audiat terra verba oris mei. Cõcreſcat in pluuiã doctrina mea flu at vt ros eloquiũ meũ. Quaſi ĩber ſup herbã: & q̃ſi ſtille ſup gramĩa: quia nomẽ dñi iuocabo. Date magnificẽtiã deo nr̃o. dei perfecta ſunt opa: & oẽs vie eius iudicia. Deus fidelis & abſq₃ vlla iniquitate: iuſtus & rectus. Peccauerunt ei: & nõ filii eius in ſordibus. Generatio praua atq₃ peruerſa: heccine reddis domĩo popule ſtulte & inſipiens? Nũqd nõ ipe ẽ pr̃ tuus qui poſſedit te. & fecit & creauit te? Memẽto dierũ antiquorũ cogita gñatiões ſingulas. Interroga prẽm tuum & annunciabit tibi: maiores tuos & dicent tibi. Qñ diuidebat altiſſimus gẽtes: qñ ſepabat filios adã: cõſtituit terios populorũ iuxta nũerum filiorũ iſrael Pars ãt dñi popul⁹ ei⁹.

את כל זקני שבטיכם ושטריכם
ואדברה באזניהם את הדברים
האלה ואעידה בם את השמים ואת
הארץ: כי ידעתי אחרי מותי כי
השחת תשחתון וסרתם מן הדרך
אשר צויתי אתכם וקראת אתכם
הרעה באחרית הימים כי תעשו
את הרע בעיני יהוה להכעיסו
במעשה ידיכם: וידבר משה
באזני כל קהל ישראל את דברי
השירה הזאת עד תמם:
האזינו השמים ואדברה ותשמע
הארץ אמרי פי: יערף כמטר לקחי
תזל כטל אמרתי כשעירם עלי
דשא וכרביבים עלי עשב: כי שם
יהוה אקרא הבו גדל לאלהינו:
הצור תמים פעלו כי כל דרכיו
משפט אל אמונה ואין עול צדיק
וישר הוא: שחת לו לא בניו
מומם דור עקש ופתלתל: הליהוה
תגמלו זאת עם נבל ולא חכם הלא
הוא אביך קנך הוא עשך ויכננך:
זכר ימות עולם בינו שנות
דר ודר שאל אביך ויגדך זקניך
ויאמרו לך: בהנחל עליון גוים
בהפרידו בני אדם יצב גבלת
עמים למספר בני ישראל:

עוד
שחת סור
צוה
רוע יום עשה
כעס
שור
Ca. xxxii.
אזן דבר שמע
פה ערף
נזל מלל שער
רבב
קרא יהב
תמם
שפט אמן
צדק
גמל
קנה עשה כון
יום עלם שנה
דור נגד
נחל עלה
ספר

Tranſla. Chal.

ית כל סבי שבטיכון וסרכיכון ואמליל קדמיהון ית פתגמיא האילין ואסהיד בהון
ית שמיא וית ארעא: ארי ידענא בתר דאמות ארי חבלא תחבלון ותסטון מן אורחא
דפקידית יתכון ותערע יתכון בישתא בסוף יומיא ארי תעבדון דביש קדם יוי
לארגזא קדמוהי בעובדי ידיכון: ומליל משה קדם כל קהלא דישראל ית פתגמי
תושבחתא הדא עד דשלימו: Ca. xxxij. אציתו שמיא ואמליל ותשמע
ארעא מימרי פומי: יבסם כמטרא אולפני יתקבל כטלא מימרי כרוחי מטרא דנשבין
על דתאה וכרסיסי מלקושא דעל עשבא: ארי בשמא דיוי אנא מצלי הבו רבותא
קדם אלהנא: תקיפא דשלמין עובדוהי ארי כל ארחתיה דינא אלהא מהימנא דמן
קדמוהי עולה לא נפיק מן קדם זכי וקשיט הוא: חבילו להון ולא ליה בניא דפלחו
לטעותא דרא דאשני עובדוהי ואשתניו: הא קדם יוי אתון גמלין דא עמא דקבילו
אוריתא ולא חכימו הלא הוא אבוך ואת דיליה הוא עבדך ואתקנך: אדכר יומין דמן
עלמא אסתכלו בשני דר ודר שאל לאבוך ויחוי לך סבך ויימרון לך: באחסנות
עילאה עממיא באפרשותיה בני אנשא קיים תחומי עממיא למנין בני ישראל:

Interp. chal.

oẽs ſenes tribuũ veſtrarũ ⁊ pfectos vr̃os: ⁊ loquar coram eis verba hec: ⁊ ↄteſtabor ↄtra eos celũ ⁊ terrã. ſcio enĩ₃ ꝙ poſtq̃ mortuus fuero inique agetis: ⁊ declinabitis a via quã precepi vobis: ⁊ euenient vobis mala in fine dierũ: ſi feceritis qđ malũ eſt in cõſpectu dñi ad irritandũ eum in operibus manuũ veſtraru₃. Locutuſq₃ eſt moyſes coram omni cetu filioꝝ iſrael verba cantici huius donec compleret ea. Ca. 32.

Audite celi ⁊ loquar: ⁊ audiat terra verbum oris mei. Suauis ſit ſicut pluuia doctrina mea: ſuſcipiatur ſicut ros verbũ meũ: ſicut ventus pluuie qui perflat ſup herbam: ⁊ ſicut gutte imbris ſerotini que fluũt ſup fenũ. Quando in noĩe dñi ego oro: date magnificentiã corã deo nr̃o. Fortis cuius opa perfecta ſunt: ⁊ oẽs vie eius iudiciũ: deus fidelis a cuius conſpectu non egredietur iniquitas: iuſtus ⁊ rectus eſt. Diſſipauerũt ſeipſos: ⁊ nõ illũ: filij q ſeruierũt idolis generatio q̃ deprauauit opera ſua: ⁊ aliena facta eſt. Nunqd corã dño vos redditis hoc: popul⁹ q ſuſcepe runt lege₃ ⁊ non fuerũt ſapiẽtes: nõne ipſe eſt pater tuus: ⁊ tu es eius qui fecit te ⁊ firmauit. Memento dierũ qui a ſeculo ſunt: intellige in annis generationis ⁊ gñationis. Interroga patrẽ tuũ ⁊ annunciabit tibi: ſenes tuos ⁊ dicent tibi. Qñ poſſidere faciebat altiſſimus gentes: cum diuidebat filios hoim: ſtatuit terminos populoꝝ iuxta numerum filiorum iſrael.

Primitiua chal.
שוב מלל סהד
מות חבל סטה
ערע עבד
רגז
שבח צית שמע
אמר בסם קבל
לקש צלא יהב
רבב דון המן
זכה מעה דור
שנה
דכר סכל שנה
חוה שוב אמר
חסן פרש מנה

© Biblioteca Nacional de España

כי חלק יהוה עמו יעקב חבל
נחלתו: ימצאהו בארץ מדבר
ובתהו ילל ישמן יסבבנהו יבוננהו
יצרנהו כאישון עינו: כנשר יעיר
קנו על גוזליו ירחף יפרש כנפיו
יקחהו ישאהו על אברתו: יהוה
בדד ינחנו ואין עמו אל נכר:
ירכבהו על במותי ארץ ויאכל
תנובת שדי וינקהו דבש מסלע
ושמן מחלמיש צור: חמאת בקר
וחלב צאן עם חלב כרים ואילים
בני בשן ועתודים עם חלב
כליות חטה ודם ענב תשתה חמר:
וישמן ישרון ויבעט שמנת
עבית כשית ויטש אלוה עשהו
וינבל צור ישעתו: יקנאהו
בזרים בתועבת יכעיסהו: יזבחו
לשדים לא אלה אלהים לא
ידעום חדשים מקרב באו לא
שערום אבתיכם: צור ילדך
תשי ותשכח אל מחללך: וירא
יהוה וינאץ מכעס בניו ובנתיו
ויאמר אסתירה פני מהם
אראה מה אחריתם כי דור
תהפכת המה בנים לא ייי
אמן בם: הם קנאוני בלא אל

מצא דבר
תהה סבב בין
צור עור
קנן גזל רחף
פרש לקח נשא
נחה
רכב במה אכל
נוב שדה
כר
בנה עתד
כלה שתה
שמן בעט
עבה כשה נטש
אלה נבל קנא
תעב כעס זבח
בוא
נשה שכח חול
ראה נאץ
אמר סתר פנה
ראה
הפך

Trãſla. B. Hiero.

iacob funiculus hereditatis eius. Inuenit eũ ĩ terra deſerta: ĩ loco horroris & vaſte ſolitudĩs. Circũduxit eũ & docuit: & cuſtodiuit q̃ſi pupillã oculi ſui. Sicut aq̃la prouocãs ad volãdũ pullos ſuos: & ſup eos volitãs expandit alas ſuas: & aſſũpſit eũ atq; portauit ĩ humeris ſuis. Dñs ſolus dux eius fuit: & nõ erat cũ eo deus alienus. Cõſtituit eũ ſup excelſã terrã: vt comederet fruct⁹ agrorũ: vt ſugeret mel de petra: oleũq; de ſaxo duriſſimo: Butyrũ d' armẽto: & lac de ouibus cũ adipe agnorũ & arietũ filiorũ baſan: Et hircos cũ medulla tritici: & ſanguinẽ vue biberẽt meraciſſimũ. Incraſſatus eſt dilectus & recalcitrauit: incraſſat⁹: ĩpinguatus: dilatatus. Dereliquit deũ factorẽ ſuũ: & receſſit a deo ſalutari ſuo. Prouocauerũt eũ in diis alienis: & ĩ abominatiõibus ad iracũdiã cõcitauerunt. Immolauerũt demõiis & nõ deo: diis quos ignorabãt. Noui recẽteſq; venerũt: quos nõ coluerũt pr̃es eorũ. Deũ q te gẽuit dereliq̃ſti: & oblitus es dei creatoris tui. Vidit dñs & ad iracũdiã cõcitat⁹ ẽ. q̃a puocauerũt eũ filii & filie. Et ait. Abſcondã faciẽ meã ab eis: & conſiderabo nouiſſima eorũ. Generatio ei puerſa eſt: & infideles filii. Ipſi me prouocauerunt in eo ∞ qui non erat deus: &

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina

τ fuit pars dñi ppl's eius iacob. funiculus
καὶ ἐγενήθη μερὶς κυρίου λαὸς αὐτοῦ ἰακώβ. χοίνισμα
hereditatis eius iſrael. ſufficiẽtia dedit ei in deſer
κληρονομίας αὐτοῦ ἰσραήλ. αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρή
to: in ſiti eſtus in inaq̃ſo. circũduxit eũ B
μω, ἐν δίψει καύματος ἐν ἀνύδρῳ. ἐκύκλωσεν αὐτὸν
τ docuit eũ: τ cuſtodiuit eũ: q̃ſi pu
καὶ ἐπαίδευσεν αὐτόν, καὶ διεφύλαξεν αὐτόν, ὡς κό-
pillã oculi. ſicut aq̃la coopiat nidũ ſuũ: τ
ρην ὀφθαλμοῦ. ὡς ἀετὸς σκεπάσαι νοσσιὰν ἑαυτοῦ, καὶ
ſup pullos ſuos volauit: expãdẽs a
ἐπὶ τοῖς νεοσσοῖς αὐτοῦ ἐπεπόθησε, διεὶς τὰς πτέρυ-
las ſuas ſuſcepit eos: τ aſſũpſit eos in
γας αὐτοῦ ἐδέξατο αὐτούς, καὶ ἀνέλαβεν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν
ſcapulis ſuis. dñs ſolus duxit eos: τ nõ erat cũ
μεταφρένων αὐτοῦ. κς μόνος ἦγεν αὐτούς, καὶ οὐκ ἦν μετ᾽
eis de⁹ alienus. cõſtituit eos ſup fortitudinẽ
αὐτῶν θεὸς ἀλλότριος. ἀνεβίβασεν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ἰσχὺν
tre. cibauit eos fructib⁹ agrorũ. ſuxit
τῆς γῆς. ἐψώμισεν αὐτοὺς γεννήματα ἀγρῶν. ἐθήλασε
mel de petra: τ oleũ de duro ſaxo: buty
μέλι ἐκ πέτρας, καὶ ἔλαιον ἐκ στερεᾶς πέτρας, βούτυ
rũ boũ τ lac ouiũ: cũ adipe agnorũ τ
ρον βοῶν καὶ γάλα προβάτων, μετὰ στέατος ἀρνῶν καὶ
arietũ: filiorũ taurorũ τ hircorũ: cũ adipe renũ tri
κριῶν, υἱῶν ταύρων καὶ τράγων, μετὰ στέατος νεφρῶν πυ
tici: τ ſãguinẽ vue biberũt vinũ. τ comedit iacob
ροῦ, καὶ αἷμα σταφυλῆς ἔπινον οἶνον. καὶ ἔφαγεν ἰακὼβ
τ repletus ẽ: τ recalcitrauit dilectus: impi
καὶ ἐνεπλήσθη, καὶ ἀπελάκτισεν ὁ ἠγαπημένος, ἐλι-
guat⁹ ẽ incraſſatus ẽ dilatatus ẽ: τ dereliquit deũ C
πάνθη ἐπαχύνθη ἐπλατύνθη, καὶ ἐγκατέλιπε θεὸν
qui fecit eũ: τ receſſit a deo ſaluatore
τὸν ποιήσαντα αὐτόν, καὶ ἀπέστη ἀπὸ θεοῦ σωτῆρος
ſuo. puocauerũt me in alienis. τ in abomĩatio
αὐτοῦ. παρώξυνάν με ἐπ᾽ ἀλλοτρίοις. καὶ ἐν βδελύγ-
nib⁹ eorũ exacerbauerũt me: imolauerũt demoniis: τ
μασιν αὐτῶν ἐξεπίκρανάν με, ἔθυσαν δαιμονίοις, καὶ
nõ deo. diis: quos nõ cognouerũt. noui τ recẽtes vene
οὐ θεῷ. θεοῖς, οἷς οὐκ ᾔδεισαν. καινοὶ καὶ πρόσφατοι ἥκα
rũt: q̃s nõ cognouerũt pr̃es eorũ. deũ q genuit te de
σιν, οὓς οὐκ ᾔδεισαν οἱ πρες αὐτῶν. θεὸν τὸν γεννήσαντά σε ἐγ
reliquiſti: τ oblitus es dei q nutrit te: τ vidit dñs: τ
κατέλιπες, καὶ ἐπελάθου θεοῦ τοῦ τρέφοντός σε· καὶ εἶδε κς, καὶ
zelauit. τ cõcitatus ẽ pp irã filiorũ ſuorũ τ filiarũ.
ἐζήλωσε. καὶ παρωξύνθη δι᾽ ὀργὴν υἱῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρων.
τ ait: abſcõdã faciẽ meã ab eis. τ oſtẽdã
καὶ εἶπεν, ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ᾽ αὐτῶν. καὶ δείξω
q̃d erit eis in nouiſſimis: q̃m gñatio puerſa eſt. filii q̃b⁹
τί ἔσται αὐτοῖς ἐπ᾽ ἐσχάτων, ὅτι γενεὰ ἐξεστραμμένη ἐστίν. υἱοὶ οἷς
nõ eſt fides in eis. ipi puocauerũt me in nõ deo:
οὐκ ἔστι πίστις ἐν αὐτοῖς. αὐτοὶ παρεζήλωσάν με ἐπ᾽ οὐ θεῷ,

Pritiua chal.

דבר
צחה שרא
חוש קנן חפף
קבל נטל
חדה קום טעה
אכל בזז קבה
רבב
חסן שרא אשד
צלח קנה רגז
קנא טעה תעב
ברא נשה גלה
סלק חזה
דור שנה

Interp. chal.

Pars enĩ dñi ẽ ppl's eius: iacob ſors hereditatis ei⁹. Tribuit eis neceſſaria in t̃ra deſ'ta τ ĩ loco ſiciẽti: vbi nõ erat aq̃. Collocauit eos in circuitu maieſtatis ſue: docuit eos verba legis ſue: cuſtodiuit eos ſic̃ pupillã oculi ſui. ſic̃ aq̃la q̃ feſtiat ad nidũ ſuũ: τ ſup filios ſuos incubat: expãdit alas ſuas ſuſcipit eos: portat eos in fortitudine pẽnarũ ſuarũ. Dñs collocabit eos ſeorſuz in ſeculo illo q̃d ipſe renouatur⁹ ẽ: τ nõ ſtabit in ꝯſpectu ei⁹ cultus idolorũ. Collocauit eos ſup fortitudinẽ t̃re: cibauit eos p̃da inimicorũ ſuorũ: τ dedit eis p̃dã potẽtiũ vrbiũ τ ſubias hitantiũ in ciuitatib⁹ fortiſſimis. Dedit eis p̃dã regũ ipãrũ τ dñatorũ earũ cũ diuitiis principũ eorũ τ fortiũ ppl'i t̃re eorũ: τ poſſeſſionẽ eorũ cũ preda exercit⁹ eorũ τ caſtrorũ eorũ τ ſãguinẽ fortiũ eorũ effuſum eſt ſic̃ aq̃. τ diues fc̃'s ẽ iſrael: τ recalcitrauit: pſpatuſq; τ ꝯfortat⁹ poſſedit ſubam: τ reliq̃t cultũ dei qui fecit eũ: τ irritauit corã fortiſſimo redẽptore ſuo. Prouocauerũt corã eo ĩ cultu idolorũ: in abominatiõibus irritauerũt corã eo. Sacrificauerũt demoniis: in q̃bus nõ eſt vtilitas: τ portẽtis q̃ neſcierũt: noua q̃ nup facta ſunt: non coluerũt ea patres vr̃i. Terribilis et fortis qui te creauit oblitus es: τ reliquiſti cultũ dei qui fecit te. Et manifeſtũ fuit coram dño: τ iratus eſt furor eius: eo q̃ ad iram prouocauerũt coram eo filii et filie: et ait. Auferam maieſtatẽ meã ab eis: notum eſt coram me quid erit in nouiſſimis eorũ: quoniã generatio peruerſa eſt: τ filii in quibus non eſt fides. Ipſi puocauerũt corã me in eo q̃d nõ erat timendũ:

Tranſla. Chal.

ארי חולקא דיי עמיה יעקב עדב אחסנתיה: סופיק צרכיהון בארע מדברא ובית
צחונא אתר דלית מיא אשרינון סחור סחור לשכינתיה אליפינון פתגמי אוריתיה
נטרינון כבבת עיניהון: כנשרא דמחיש לקיניה על בנוהי מתחופף פריס גדפוהי
מקביל הון מנטיל הון על תקוף אברוהי: יי בלחודיהון עתיד לאשריותהון בעלמא דהוא
עתיד לאתחדתא ולא יתקיים קדמוהי פולחן טעון: אשרינון על תוקפי ארעא
אוכלינון ביזת סנאיהון ויהב להון ביזת שליטי קרוין ונכסי יתבין כרכין תקיפין:
יהב להון ביזת מלכיהון ושליטיהון עם עותר רברביהון ותקיפיהון עמא דארעהון
ואחסנתהון עם ביזת חילהון ומשריתהון ודם גיבריהון איתשד כמיא: ועתר ישראל
ובעט אצלח תקוף קנא נכסין שבק פולחן אלהא דעבדיה וארגיז קדם תקיפא דפרקיה:
אקניאו קדמוהי בפולחן טעון בתועיבתא ארגיזו קדמוהי: דבחו לשדין דלית בהון
צרוך דחלן דלא ידעינון חדתן דמקריב אתעבידא לא אתעסקו בהון אבהתכון: דחלת
תקיפא די ברך אתנשיתא שבקתא פולחן אלהא דעבדך: וגלי קדם יי ותקיף רוגזיה
מדארגיזו קדמוהי בנין ובנן: ואמר אסליק שכינתי מנהון גלי קדמי מה יהי בסופיהון
ארי דרא דאשניו אינון בניא דלית בהון הימנו: אינון אקניו קדמי בלא דחלן ייי

© Biblioteca Nacional de España

Traſla.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

Ro.10 d. irritauerūt me in idolis ſuis. ⁊ ego pro
παρώργισάν με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. κἀγὼ πα-
Hiere. 15.c. uocabo eos in nō gēte. in gēte ſtulta
ραζηλώσω αὐτοὺς ἐπ᾽ οὐκ ἔθνει. ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτω
irritabo illos. qm̄ ignis ſuccēſus ē ex furore
D παροργιῶ αὐτούς. ὅτι πῦρ ἐκκέκαυται ἐκ τοῦ θυμοῦ
meo: ardebit vſq3 ad infernū nouiſſimū. deuora-
μου, καυθήσεται ἕως ᾅδου κατωτάτου. καταφάγε-
bit trā ⁊ germina ei⁹. cōburet fūdamēta mō
ται γῆν καὶ τὰ γεννήματα αὐτῆς. φλέξει θεμέλια ὀρέ
tiū. ꝯgregabo ſup eos mala: ⁊ ſagitas meas cōple
ων. συνάξω εἰς αὐτοὺς κακά, καὶ τὰ βέλη μου συντελέ-
bo in eos. cōſūpti fame ⁊ eſca aui
σω εἰς αὐτούς. τηκόμενοι λιμῷ καὶ βρώσει ὀρνέ-
um: ⁊ morſus īmedicabilis. dētes beſtiaꝝ im-
ων, καὶ ὀπισθότονος ἀνίατος. ὀδόντας θηρίων ἐ-
mittā in eos: cū furore trahētiū ſup
παποστελῶ εἰς αὐτούς, μετὰ θυμοῦ συρόντων ἐπὶ
trā. foris orbatos faciet eos gladius: ⁊ ex
τῆς γῆς. ἔξωθεν ἀτεκνώσει αὐτοὺς μάχαιρα, καὶ ἐκ
penetralibus: pauor. iuuenis cū ỽgine la
τῶν ταμιείων, φόβος. νεανίσκος σὺν παρθένῳ θη
ctēs cū cōſtituto ſene. dixi: diſpgā
λάζων μετὰ καθεστηκότος πρεσβύτου. εἶπον, διασπερῶ αὐ
eos. ceſſare faciā iā ex hoibus memoriā eoꝝ. niſi pp
τούς. παύσω δὴ ἐξ ἀνθρώπων τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. εἰ μὴ δι᾽ ὀρ
irā inimicoꝝ: vt nō lōgeui ſint: ⁊ vt nō inſurgāt
γὴν ἐχθρῶν, ἵνα μὴ μακροχρονίσωσι, καὶ ἵνα μὴ συνεπιθῶνται οἱ
cōtrarij. ne dicāt: manus nr̄a excelſa: ⁊ nō dn̄s
ὑπεναντίοι. μὴ εἴπωσιν, ἡ χεὶρ ἡμῶν ὑψηλή, καὶ οὐχὶ κύριος
fecit hec oia: qm̄ gēs q̄ amiſit cōſiliū eſt.
ἐποίησε ταῦτα πάντα, ὅτι ἔθνος ἀπολωλεκὸς βουλήν ἐστι.
⁊ nō eſt in eis ſciētia: nō ſapiētes fuerūt ad itelligēdū. hec
καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἐπιστήμη, οὐκ ἐφρόνησαν συνιέναι. ταῦ
oia ſuſcipiāt in nouiſſimū tp̄s. quō p
τα πάντα καταδεξάσθωσαν εἰς τὸν ἐπιόντα χρόνον. πῶς δι
ſeq̄tur vn⁹ mille: ⁊ duo fugabūt decē milia: niſi de⁹
ώξεται εἷς χιλίους, καὶ δύο μετακινήσουσι μυριάδας, εἰ μὴ ὁ θεὸς
vēdiderit eos: ⁊ dn̄s tradiderit eos. nō eni͞ ſūt dei
ἀπέδοτο αὐτούς, καὶ ὁ κς̄ παρέδωκεν αὐτούς. οὐ γάρ εἰσιν οἱ θεοὶ
eoꝝ vt deus nr̄. at inimici nr̄i ſtulti. ex eni͞ vineis
αὐτῶν ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν. οἱ δὲ ἐχθροὶ ἡμῶν ἀνόητοι. ἐκ γὰρ ἀμπέλων
ſodomoꝝ vinea eoꝝ. ⁊ vitis eoꝝ de gomor
σοδόμων ἡ ἄμπελος αὐτῶν. καὶ ἡ κληματὶς αὐτῶν ἐκ γομόρ-
ra. vua eoꝝ vua fellis: botr⁹ amaritudinis eo
ρας. ἡ σταφυλὴ αὐτῶν σταφυλὴ χολῆς, βότρυς πικρίας αὐ-
rū. fel draconū vinū eoꝝ. ⁊ venenū aſpidū inſa
τῶν. θυμὸς δρακόντων ὁ οἶνος αὐτῶν. καὶ θυμὸς ἀσπίδων ἀνία
nabile. nōne hec oia cōdita ſūt apō me: ⁊ ſigna
τος. οὐκ ἰδοὺ ταῦτα πάντα συνῆκται παρ᾽ ἐμοί, καὶ ἐσφρά
ta ſūt in theſauris meis? in die vltiōis retribuā
γισται ἐν τοῖς θησαυροῖς μου; ἐν ἡμέρᾳ ἐκδικήσεως ἀνταποδώσω

Traſla.B.Hiero.

irritauerūt in vanitatibus ſuis. Et ego puocabo eos in eo qui nō ē populus & in gēte ſtulta irritabo illos. Ignis ſuccēſus eſt in furore meo: & ardebit vſq3 ad inferni nouiſſima. Deuorabitq3 terrā cū germine ſuo: & mōtiū fundamenta cōburet. Cōgrebabo ſup eos mala & ſagittas meas cōplebo ī eis. Cōſumētur fame: & deuorabūt eos aues morſu amariſſimo. Dētes beſtiarū īmittā ī eos cū furore trahētiū ſup terrā atq3 ſerpentiū. Foris vaſtabit eos gladius & itus pauor: iuuenē ſimul ac virginē lactētē cū hoīe ſene. Et dixi. Vbi nā ſūt? ceſſare faciā ex hoībus memoriā eorū. Sed pp irā inimicorum diſtuli: ne forte ſupbirent hoſtes eorū. & diceret. manus nr̄a excelſa & non dn̄s fecit hec oīa. Gēs abſq3 conſilio ē & ſine prudētia: vtinā ſaperent & intelligerēt ac nouiſſima pui deret. Quō pſeq̄batur vnus mille: & duo fugarent decē milia. Nōne ideo quia deus ſuus vēdidit eos: & dn̄s cōcluſit illos? Non ēī ē deus nr̄ vt dii eorū & inimici nr̄i ſunt iudices. de vinea ſodomorū vinea eorū: & de ſuburbāis gomorre. Vua eorū vua fellis & botrus amariſſimus. Fel draconū vinū eorū: & venenū aſpidū inſanabile. Nōne hec condita ſūt apd̄ me: & ſignata ī theſauris meis. mea eſt

Tex.Heb.

כעסוני בהבליהם ואני אקניאם
בלא עם בגוי נבל אכעיסם: כי
אש קדחה באפי ותיקד עד שאול
תחתית ותאכל ארץ ויבלה
ותלהט מוסדי הרים: אספה עלימו
רעות חצי אכלה בם: מזי רעב
ולחמי רשף וקטב מרירי ושן
בהמת אשלח בם עם חמת זחלי
עפר: מחוץ תשכל חרב ומחדרים
אימה גם בחור גם בתולה יונק
עם איש שיבה: אמרתי אפאיהם
אשביתה מאנוש זכרם: לולי כעס
אויב אגור פן ינכרו צרימו פן
יאמרו ידנו רמה ולא יהוה פעל
כל זאת: כי גוי אבד עצות המה
ואין בהם תבונה: לו חכמו ישכילו
זאת יבינו לאחריתם: איכה ירדף
אחד אלף ושנים יניסו רבבה אם
לא כי צורם מכרם ויהוה הסגירם:
כי לא כצורנו צורם ואיבינו
פלילים: כי מגפן סדם גפנם
ומשדמת עמרה ענבמו ענבי
רוש אשכלת מררת למו: חמת
תנינם יינם וראש פתנים
אכזר: הלא הוא כמס עמדי
חתום באוצרתיו: לי נקם ושלם

Primitiua.heb.

קנא
כעס
יקד שאל
אכל
להט יסד ספה
רוע כלה מזה
מרר
שלח
שכל
בחר בתל ינק
שוב פאה
שבת אנש
אגר נכר צור
אמר רום
יעץ
בין שכל
בין רדף
שנה נוס
סגר
פלל
שכל יחם
תנן
כזר
חתם אצר

Tranſla.Chal.

ארגיזו קדמי בפולחן טעון ואנא אקנינון בלא עם בעמא טפשא ארגזינון: ארי
קידום תקיף כאישא נפק מן קדמי ברגז ושיצי עד שאול ארעיתא אסיף ארעא
ועללתה ושיצי עד סיפי טוריא: אסיף עליהון בישין מכתשי איגרי בהון: נפיחי כפן
ואכילי עוף וכתישי רוחין בישין ושן חות ברא איגרי בהון עם חמת תניניא דזחלין
בעפרא: מברא תתכל חרבא ומתוניא חרגת מותא אף עולימיהון אף עולימתהון ינקיהון
עם סביהון: אמרית יחול רוגזי עליהון ואשיצינון איבטל מבני אינשא דוכרנהון:
אלולפון רוגזא דסנאה כניש דילמא יתרברב בעיל דבבא דילמא יימרון ידנא תקיפת
לנא ולא מן קדם יי הות כל דא: ארי עם מאבדי עצה אינון ולית בהון סוכלתנו:
אילו חכימו אסתכלו בדא סברו מה יהי בסופהון: איכדין ירדוף חד אלפא ותרין
יעירקון לריבותא אילהין תקיפהון מסרינון ויהוה אשלימינון: ארי לא כת וקפנא
תוקפהון ובעלי דבבנא הוו דיננא: ארי כפורענות עמא דסדום פורענותהון ולקותהון
כעם עמורה מחתהון בישין כרישי חיוין ותשלומת עובדיהון כמרירותהון: הכמרת
תניניא כס פורענותהון וכריש פתני חיוין אכזראין: הלא כל עובדיהון גלן קדמי
גניזין ליום דינא באוצרי: קדמי פורענותא ואנא אישלם

Interp̄.chal.

irritauerūt corā me in cultu idoloꝝ: ⁊ ego prouocabo eos in eo q̄ nō eſt popul⁹: in populo inſipiēte irritabo illos. qm̄ incendiū forte ſicut ignis egreſſum eſt a facie mea in ira: ⁊ cōſumpſit vſq3 ad infernū inferiorē: et perdidit terram ⁊ fructū eius: ⁊ cōſumpſit vſq3 ad fines montium. Congregabo ſup eos mala: plagas meas immittā in eos. Inflati erūt fame ⁊ comeſti ab auibus: ⁊ vexati a ſpiritibus malignis: ⁊ dentē beſtiarū agri immittā in eos cu3 furore draconū qui reptant in puluere. Foris abſq3 liberis faciet eos gladius: ⁊ in cubiculis timor mortis: iuuenes ſimul ac puelas: lactētes cum ſenibus eoꝝ. Dixi reſidebit ira mea ſup eos: ⁊ cōſummabo eos: ceſſare faciā a filijs hominū memoriā eoꝝ. Niſi ira inimici collecta eſſet: ne forte magnificaret̄ inimicus: ne forte dicerēt manus nr̄a preualuit nobis: ⁊ non fuerūt a facie dn̄i oia hec. Populus eni perdēs cōſiliū ſunt: ⁊ nō eſt in eis intelligētia. Vtinā ſaperēt ⁊ contēplarētur hoc: ⁊ intelligerēt q̄d erit i nouiſſimis eoꝝ: quō pſeq̄bat̄ vnus mille: ⁊ duo fugabāt decē milia: niſi q̄ȯ fortis eoꝝ tradidit eos: ⁊ dn̄s retribuit eis. qm̄ nō eſt ſic̄ fortitudo nr̄a fortitudo eoꝝ: ⁊ inimici nr̄i ſunt iudices. Qm̄ ſic̄ vindicta ppl̄i ſodomoꝝ erit vīdicta eoꝝ: ⁊ pcuſſio eoꝝ ſic̄ ppl̄i gomorre. Plage eoꝝ peſſime ſic̄ capita colubrū: ⁊ retributio operū ſuoꝝ ſic̄ venenū. ſic̄ fel draconū ē calix vltiōis eoꝝ: ⁊ ſic̄ caput aſpidū crudeliū. nōe oia opa eoꝝ māifeſta ſunt corā me ⁊ ꝯſuata i die iudicij in theſauris meis? Corā me ē vltio ⁊ ego retribuā

Primitiua chal.

רגז טעה
סוף
סוף כתש גרה
חיה
תכל
שוב חול שצא
רבב אמר
הוה אבד יעץ
סכל הוה רדף
אחד ערק רבב
שלם דון לקה
מחא ראש חרה
שלם מרר גלה
דון שלם

© Biblioteca Nacional de España

Pritiua heb.	Tex. Heb.
מוט קרב	לעת תמוט רגלם כי קרוב יום
חוש דון	אידם וחש עתדת למו׃ כי ידין
נחם	יהוה עמו ועל עבדיו יתנחם כי
ראה עצר	יראה כי אזלת יד ואפס עצור
עזב	ועזוב׃ ואמר אי אלהימו צור
חסה אכל	חסיו בו׃ אשר חלב זבחימו יאכלו
שתה נסך קום	ישתו יין נסיכם יקומו ויעזרכם
עזר היה ראה	יהי עליכם סתרה׃ ראו עתה
	כי אני אני הוא ואין אלהים
מות חיה	עמדי אני אמית ואחיה מחצתי
רפא נצל	ואני ארפא ואין מידי מציל׃ כי
נשא	אשא אל שמים ידי ואמרתי חי
שנן	אנכי לעלם׃ אם שנותי ברק
אחז שפט	חרבי ותאחז במשפט ידי אשיב
שוב צור שנא	נקם לצרי ולמשנאי אשלם׃
שלם שכר	אשכיר חצי מדם וחרבי תאכל
אכל	בשר מדם חלל ושביה מראש
שבה איב רנן	פרעות אויב׃ הרנינו גוים עמו
נקם שוב	כי דם עבדיו יקום ונקם ישיב
צור בוא	לצריו וכפר אדמתו עמו׃ ויבא
דבר שור	משה וידבר את כל דברי השירה
	הזאת באזני העם הוא והושע
כלה	בן נון׃ ויכל משה לדבר את כל
	הדברים האלה אל כל ישראל׃
אמר שום	ויאמר אלהם שימו לבבכם
עוד	לכל הדברים אשר אנכי מעיד
צוה	בכם היום אשר תצום את

Trāſla. B. Hiero.

vltio: & ego retribuā eis in tpe vt labatur pes eorū. Iuxta eſt dies pditiōis & adeſſe feſtināt tpa. Iudicabit dn̄s populū ſuū: & in ſeruis ſuis miſerebitur. Videbit ꝙ īfirmata ſit man⁹ & clauſi quoqꝫ defecerūt: reſiduiqꝫ cōſumpti ſūt. Et dicet. Vbi ſunt dii eorū in quibus hēbant fiduciā. De quorū victimis comedebāt adipes: & bibebāt vinū libaminū. Surgāt & opitulentur vobis: & in neceſſitate vos ptegāt. Videte ꝙ ego ſim ſolus: & nō ſit ali⁹ deus preter me. Ego occidā: & ego viuere faciā: pcutiā & ego ſanabo: & nō ē qui de māu mea poſſit eruere. Leuabo ad celū manū meā & dicā. Viuo ego in eternum. Si acuero vt fulgur gladiū meum & arripuerit iudicium māus mea: Reddā vltionē hoſtibus meis: & his q oderūt me retribuam. Inebriabo ſagittas meas ſāguie: & gladius meus deuorabit carnes de cruore occiſorum & de captiuitate nudati inimicorū capitis. Laudate gētes populū eius quia ſāguinē ſeruorū ſuoꝝ vlciſcetur. Et vīdictā retribuet i hoſtes eorum. & ppiti⁹ erit terre populi ſui. Venit ergo moyſes & locut⁹ ē oīa verba cātici hui⁹ in aurib⁹ populi: ipſe & ioſue fili⁹ nun. Cōpleuitqꝫ oēs ſermōes iſtos loqns ad vniuerſum iſrael: & dixit ad eos. Pōite corda vr̄a in oīa verba que ego teſtificor vobis hodie vt māde

Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina.

in tpe qn̄ labat pes eoꝝ. qm̄ iuxta dies p-
ἐν καιρῷ ὅταν σφαλῇ ὁ πούς αὐτῶν. ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα ἀ-
ditiōis eoꝝ. ⁊ adſūt parata vobi: qm̄ iudicabit dn̄s po
πωλείας αὐτῶν, καὶ πάρεσιν ἕτοιμα ὑμῖν, ὅτι κρινεῖ κς̄ τὸν λα-
pulū ſuū. ⁊ in ſuis ſuis cōſolabit. vidit em̄
ὸν αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ παρακληθήσεται. εἶδε γὰρ
eos diſſolutos ⁊ deficiētes in captiuitate ⁊
αὐτοὺς παραλελυμένους καὶ ἐκλελοιπότας ἐν ἐπαγωγῇ καὶ
remiſſos. ⁊ dixit dn̄s: vbi ſūt dij eoꝝ: qb⁹ cō-
παρειμένους. καὶ εἶπε κς̄, ποῦ εἰσιν οἱ θεοὶ αὐτῶν, ἐφ᾽ οἷς ἐπε-
fiſi erāt in ipis. quoꝝ adipē ſacrificioꝝ eoꝝ cōedebatis:
ποίθεισαν ἐπ᾽ αὐτοῖς. ὧν τὸ στέαρ τῶν θυσιῶν αὐτῶν ἠσθίετε,
⁊ bibebatis vinū libaminū eoꝝ. ſurgāt ⁊
καὶ ἐπίνετε τὸν οἶνον τῶν σπονδῶν αὐτῶν. ἀναστήτωσαν καὶ
opitulētur vobis: ⁊ fiāt vr̄i ptectores. videte
βοηθησάτωσαν ὑμῖν, καὶ γενηθήτωσαν ὑμῶν σκεπασταί. ἴδετε
videte ꝙ ego ſū: ⁊ nō eſt deus p̄ter me. ego occi-
ἴδετε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν ἐμοῦ. ἐγὼ ἀποκτε-
dā ⁊ viuere faciā: pcutiā: ⁊ ego ſanabo. ⁊ nō eſt q̄ eru-
νῶ, καὶ ζῆν ποιήσω. πατάξω, κἀγὼ ἰάσομαι. καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐξε-
at de manibus meis. qm̄ leuabo in celū manū
λεῖται ἐκ τῶν χειρῶν μου. ὅτι ἀρῶ εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν χεῖρά
meā: ⁊ iurabo dextera mea. ⁊ dicā: viuo ego in eternū.
μου, καὶ ὀμοῦμαι τῇ δεξιᾷ μου. καὶ ἐρῶ, ζῶ ἐγὼ εἰς τὸν αἰῶνα.
qm̄ acuā vt fulgur gladiū meū: ⁊ arripiet
ὅτι παροξυνῶ ὡς ἀστραπὴν τὴν μάχαιράν μου, καὶ ἀνθέξεται
iudiciū manus mea. ⁊ reddā vltiōes hoſtibus:
κρίματος ἡ χείρ μου. καὶ ἀνταποδώσω δίκην τοῖς ἐχθροῖς,
⁊ odiētib⁹ me retribuā. inebriabo ſagittas meas aſā-
καὶ τοῖς μισοῦσί με ἀνταποδώσω. μεθύσω τὰ βέλη μου ἀφ᾽
guine: ⁊ gladi⁹ meus deuorabit carnes de cruore occi-
αἵματος, καὶ ἡ μάχαιρά μου φάγεται κρέα ἀφ᾽ αἵματος τραυ-
ſoꝝ ⁊ captiuitate a capite pncipū inimicoꝝ. le-
ματιῶν καὶ αἰχμαλωσίας ἀπὸ κεφαλῆς ἀρχόντων ἐχθρῶν. εὐ-
tamini celi ſimul cū eo. ⁊ adorēt eū vni-
φράνθητε οὐρανοὶ ἅμα αὐτῷ. καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάν-
uerſi angeli dei. letamini gētes cū pplo eius: ⁊ robo-
τες ἄγγελοι θεοῦ. εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. καὶ ἐνι-
rētur in eo oēs filij dei. qm̄ ſāguinē filioꝝ e-
σχυσάτωσαν αὐτῷ πάντες υἱοὶ θεοῦ. ὅτι τὸ αἷμα τῶν υἱῶν αὐ-
ius vlciſcit. ⁊ vlciſcet ⁊ retribuet vindictā ini-
τοῦ ἐκδικεῖται. καὶ ἐκδικήσει καὶ ἀνταποδώσει δίκην τοῖς ἐχ-
micis: ⁊ odiētibus eū retribuet. ⁊ expurgabit
θροῖς, καὶ τοῖς μισοῦσιν αὐτὸν ἀνταποδώσει. καὶ ἐκκαθαριεῖ
dn̄s trā populi ſui. ⁊ ſcripſit moyſes cāticū hoc
κς̄ τὴν γῆν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. καὶ ἔγραψε μωυσῆς τὴν ᾠδὴν ταύτην
in illa die. ⁊ docuit illud filios iſrael. ⁊
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ἐδίδαξεν αὐτὴν τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ. καὶ
acceſſit moyſes ⁊ locutus ē oīa v̄ba le-
προσῆλθε μωυσῆς καὶ ἐλάλησε πάντας τοὺς λόγους τοῦ νό-
gis huius in aurib⁹ populi: ipe ⁊ ioſue filius nun.
μου τούτου εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, αὐτὸς καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ ναυή.
⁊ cōpleuit moyſes loqns ſermōes iſtos vniuerſo
καὶ συνετέλεσε μωυσῆς λαλῶν τοὺς λόγους τούτους παντὶ

Trānſla. Chal.

לעידן דיגלון מן ארעהון ארי קריב יום תברהון ומבע דעתיד להון׃ ארי ידין יי דינא
דעמיה ופורענות עבדוהי צדיקיא יתפרע ארי גלי קדמוהי דבעדן דתתקוף עליהון
מחת סנאה יהון מטלטלין ושביקין׃ ויימר אן דחלתהון תקיפא דהוו רחיצין ביה׃
די תרב נכסתהון הוו אכלין שתן חמר נסכיהון יקומון כען ויסעדונכון יהון עליכון
מגן׃ חזו כען ארי אנא אנא הוא וליתאלה בר מני אנא ממית ומחי מחינא ואף מסינא
ולית מן ידי משיזיב׃ ארי אתקנית בשמיא בית שכנתי ואמרית קיים אנא לעלמין׃
אם על חד תרין כחיזו ברקא מסוף שמיא ועד סוף שמיא תתגלי חרבי ותתקף בדינא
ידי אתיב פורענותא לסנאי ולבעלי דבבי אשלם׃ אירוי גירי מדמא וחרבי תקטול
בעממיא מדם קטילין ושבין לאעדאה כתרין מריש סנאה ובעיל דבבא׃ שבחו עממיא
דינא דעמיה ארי פורענות עבדוהי צדיקיא מתפרע ופורענותא יתיב לסנאוהי ויכפר
על ארעיה ועל עמיה׃ ואתא משה ומליל ית כל פתגמי תושבחתא הדא קדם עמא
הוא והושע בר נון׃ ושיצי משה למללא ית כל פתגמיא האלין עם כל ישראל׃ ואמר
להון שוו לבכון לכל פתגמיא דאנא מסהיד בכון יומא דין דתפקדונון ית

Pritiua. chal.

גלה דון פרע
תקף מחא הוה
טול אמר הוה
שתה קום חזה
מות חיה מחא
אסא שזב תקן
קום חזה גלה
תקף דון תוב
שלם רוה קטל
שבה עדה פרע
תוב כפר שבח
שצא שוה
סהד פקד

Interp. chal.

in tēpore quo migrabūt de terra ſua: qm̄ ppe eſt dies interitus eoꝝ: ⁊ feſtinabit qd̄ futurū eſt eis. Qm̄ iudicabit dn̄s iudiciū populi ſui ⁊ vltionē ſeruoꝝ ſuoꝝ iuſtoꝝ vlciſcet: qm̄ manifeſtū eſt coram eo ꝙ in tpe quo pualebit ꝯtra eos plaga inimici: erūt iſtabiles ⁊ derelicti. ⁊ dicet vbi ē terribilis eoꝝ: ⁊ fortis in quo habebāt fiduciā: de quoꝝ victimis comedebāt adipē: ⁊ bibebāt vinū libaminū eoꝝ: ſurgāt nūc ⁊ auxilient vos: et ſint ſup vos in protectionē. Videte nūc qm̄ ego ego ſum: ⁊ nō eſt deus preter me. Ego occido ⁊ viuifico: percutio ⁊ etiā ſano: ⁊ nō eſt qui de manu mea poſſit eruere. Qm̄ prepaui in celis domū maieſtatis mee: et dixi viuo ego in ſempiternū. Si in duplū pluſꝙ fulgur apparet a ſummitate celi ⁊ vſqꝫ ad ſūmitatē eius reuelabit gladius meus: ⁊ apprehēdet iudiciū man⁹ mea: reddā vltionē hoſtibus meis: ⁊ inimicis meis retribuā. Inebriabo ſagittas meas ſanguie: ⁊ gladi⁹ me⁹ occidet populos: de cruore occiſoꝝ ⁊ captiuoꝝ: vt auferā coronas de capite hoſtis ⁊ inimici. Laudate gētes populū eius: qm̄ vīdictā ſeruoꝝ ſuoꝝ iuſtoꝝ vlciſcetur: ⁊ vltionē reddet inimicis ſuis: ⁊ propicius erit terre ſue ⁊ populo ſuo. Et venit moyſes ⁊ locutus eſt oīa v̄ba cantici hui⁹ corā populo: ipſe ⁊ ioſue fili⁹ nun. Et cōſummauit moyſes loq̄ oīa verba hec cū omni iſrael: ⁊ dixit ad eos. Ponite cor veſtrum ad omnia verba que ego teſtificor vobis hodie: que precipietis

© Biblioteca Nacional de España

Trãſla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

iſrael. ⁊ dixit ad eos: attẽdite coꝛ=
ἰσραὴλ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, προσέχετε τῇ καρ=
de vr̃o in oĩa ṽba hec: que
δίᾳ ὑμῶν ἐπὶ πάντας τοὺς λόγους τούτους, οὓς
ego teſtificoꝛ vobis hodie. q̃ mãdetis
ἐγὼ διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον. ἃ ἐντελεῖσθε
filijs vr̃is: cuſtodire ⁊ facere oẽs
τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάντας τοὺς
ſermões legis huius: qm̃ nõ ſermo vanus hic
λόγους τοῦ νόμου τούτου, ὅτι οὐχὶ λόγος κενὸς οὗ=
vobis: qm̃ hec vita vr̃a: ⁊ pp̃ ſmões
τος ὑμῖν, ὅτι αὕτη ἡ ζωὴ ὑμῶν, καὶ ἕνεκεν τοῦ λόγου
hunc lõgeui eritis in tr̃a: in q̃ vos trã
τούτου μακροημερεύσετε ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς δια
ſitis ioꝛdanẽ illuc vt poſſideatis illã.
βαίνετε τὸν ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν.
⁊ locutus ẽ dñs ad moyſen in die
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν ἐν τῇ ἡμέρᾳ
hac: dicẽs: aſcẽde in mõtẽ abarim.
ταύτῃ, λέγων, ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος τὸ ἀβαρίμ.
hũc mõtẽ nebo q̃ eſt in tr̃a moab cõ
τοῦτο ὄρος ναβαὺ ὅ ἐστιν ἐν γῇ μωὰβ κατὰ πρό=
tra hiericho. ⁊ vide tr̃ã chanaã: q̃ ego
σωπον ἱεριχώ. καὶ ἴδε τὴν γῆν χαναάν, ἣν ἐγὼ
do filijs iſrael in poſſeſſiões. ⁊ mo
δίδωμι τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ εἰς κατάσχεσιν. καὶ τε
rere in mõte in quẽ aſcendis illuc. ⁊ iunge
λεύτα ἐν τῷ ὄρει εἰς ὃ ἀναβαίνεις ἐκεῖ. καὶ προσε
Nu.20 d. re ad pp̃lm tuũ: queãdmodũ moꝛtuꝰ ẽ aarõ
θῆτι πρὸς τὸν λαόν σου, ὃν τρόπον ἀπέθανεν ἀαρὼν
fr̃ tuꝰ in hoꝛ mõte: ⁊ appoſitus ẽ ad
ὁ ἀδελφός σου ἐν ὢρ τῷ ὄρει, καὶ προσετέθη πρὸς
pp̃lm ſuũ: qꝛ increduli fuiſtis verbo meo
τὸν λαὸν αὐτοῦ, διότι ἠπειθήσατε τῷ ῥήματί μου
in filijs iſrael ad aquã cõtradi=
ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ ὕδατος ἀντιλογί
ctiõis cades in deſerto ſin. qm̃ nõ ſanctificaſtis me
ας κάδης ἐν τῇ ἐρήμῳ σίν. διότι οὐκ ἡγιάσατέ με
in filijs iſrael. qm̃ eregione videbis
ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ. ὅτι ἀπέναντι ὄψει τὴν
tr̃ã: ⁊ illuc nõ ingredieris in tr̃ã quã
γῆν, καὶ ἐκεῖ οὐκ εἰσελεύσῃ εἰς τὴν γῆν ἣν
ego do filijs iſrael.
ἐγὼ δίδωμι τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ. Ca.33.

A Hec bñdictio: q̃ bñdixit moyſes hõ
αὕτη ἡ εὐλογία, ἣν ηὐλόγησε μωυσῆς ἄνθρω
dei filijs iſrael añ moꝛ=
πος τοῦ θεοῦ τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ πρὸ τῆς τελευ
tem ſuã. ⁊ ait: dñs de ſina venit
τῆς αὐτοῦ. καὶ εἶπε· κύριος ἐκ σινὰ ἥκει
⁊ apparuit de ſeir nobis: ⁊ feſtinauit
καὶ ἐπέφανεν ἐκ σηὶρ ἡμῖν, καὶ κατέσπευ=
de monte pharan: cũ
σεν ἐξ ὄρους φαράν, σὺν

Trãſla.B.Hiero.

tis ea filiis veſtris cuſto=
dire & facere: & implere
vniuerſa q̃ ſcripta ſunt
in volumine legis huiꝰ.
quia nõ i caſſũ p̃cepta
ſunt vobis: ſed vt ſingu=
li in eis viuerẽt: q̃ facien
tes longo pſeuereetis tẽ
pore in terra ad quam
iordane trãſmiſſo ĩgre
dimini poſſidẽdã. Lo=
cutuſq; eſt dñs ad
moyſen in eadem die:
dicens.
Aſcende in mõtẽ iſtũ
abarim.i.tranſitũ ĩ mõ
tẽ nebo qui eſt in terra
moab contra
hiericho: & vide terrã
chanaan
quam ego tradam fili
is iſrael
obtinendam & morere
in monte. Quem
conſcendens iungeris
populis tuis:
ſicut mortuus eſt aarõ
frater tuus in
monte hor & appoſitꝰ
populis ſuis. quia
preuaricati eſtis cõtra
me in medio filiorũ iſ=
rael ad aquas contradi
ctionis in cades deſerti
ſin: & nõ ſanctificaſtis
me
inter filios iſrael. Ecõ
tra
videbis terram & non
ingredieris in eã: quã
ego dabo filiis iſrael.
Cap.33.

Hec eſt bñdictio q̃
benedixit moyſes ho=
mo dei
filiis iſrael ante mortẽ
ſuam. Et ait.
Dominus de ſina ve=
nit: & de ſeir ortus eſt
nobis. App̃uit de mõ
te pharan: & cum eo

Ter.Heb. Deut. Ca.xxxiii.

בְּנֵיכֶם לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי | עָשָׂה
הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃ כִּי לֹא דָבָר רֵק | יָרָה רִיק
הוּא מִכֶּם כִּי הוּא חַיֵּיכֶם, וּבַדָּבָר | חָיָה
הַזֶּה תַּאֲרִיכוּ יָמִים עַל הָאֲדָמָה, | אָרַךְ יוֹם
אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן
שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל | יָרַשׁ
מֹשֶׁה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה לֵאמֹר׃
עֲלֵה אֶל הַר הָעֲבָרִים הַזֶּה הַר
נְבוֹ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מוֹאָב אֲשֶׁר עַל
פְּנֵי יְרֵחוֹ, וּרְאֵה אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן | פָּנָה
אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
לַאֲחֻזָּה׃ וּמֻת בָּהָר אֲשֶׁר אַתָּה | מוּת
עֹלֶה שָׁמָּה, וְהֵאָסֵף אֶל עַמֶּיךָ, | אָסַף
כַּאֲשֶׁר מֵת אַהֲרֹן אָחִיךָ בְּהֹר
הָהָר וַיֵּאָסֶף אֶל עַמָּיו׃ עַל אֲשֶׁר
מְעַלְתֶּם בִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּמֵי מְרִיבַת קָדֵשׁ מִדְבַּר צִן, | רוּב דָּבַר
עַל אֲשֶׁר לֹא קִדַּשְׁתֶּם אוֹתִי | אֵת
בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ כִּי מִנֶּגֶד
תִּרְאֶה אֶת הָאָרֶץ, וְשָׁמָּה לֹא | רָאָה
תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר | בּוֹא
אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃

Ca.xxxiii.

וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר
בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ׃ וַיֹּאמַר, | פָּנָה
יְהוָה מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר | אָמַר
לָמוֹ, הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן וְאָתָה | בּוֹא
| יָפַע

Transla.Chal.

בְּנֵיכוֹן לְמִטַּר לְמֶעְבַּד יָת כָּל פִּתְגָמֵי אוֹרַיְתָא הָדָא׃ אֲרֵי לָא פִתְגָם רֵיקָן הוּא מִנְּכוֹן אֲרֵי
הוּא חַיֵּיכוֹן, וּבְפִתְגָמָא הָדֵין תּוֹרְכוּן יוֹמִין עַל אַרְעָא, דְּאַתּוּן עָבְרִין יָת יַרְדְּנָא לְתַמָּן
לְמֵירְתַהּ׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בִּכְרַן יוֹמָא הָדֵין לְמֵימָר׃ סַק לְטוּרָא דַעֲבָרָאֵי הָדֵין
לְטוּרָא דִנְבוֹ דִּי בְּאַרְעָא דְמוֹאָב דְּעַל אַפֵּי יְרֵחוֹ, וַחֲזֵי יָת אַרְעָא דִכְנַעַן דַּאֲנָא יָהֵיב לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל לְאַחְסָנָא׃ וּמוּת בְּטוּרָא דְּאַתְּ סָלֵיק לְתַמָּן וְאִתְכְּנֵשׁ לְעַמָּךְ, כְּמָא דְמִית אַהֲרֹן
אָחוּךְ בְּהוֹר טוּרָא וְאִתְכְּנֵשׁ לְעַמֵּיהּ׃ עַל דְּשַׁקַּרְתּוּן בְּמֵימְרִי בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמֵי מַצּוּת רְקָם
מַדְבְּרָא דְצִן, עַל דְּלָא קַדֶּשְׁתּוּן יָתִי בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ אֲרֵי מִקָּבִיל תֶּחֱזֵי יָת אַרְעָא, וּלְתַמָּן
לָא תֵיעוֹל לְאַרְעָא דַּאֲנָא יָהֵיב לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ Ca.xxxiii. וְדָא בִּרְכְתָא
דְּבָרֵיךְ מֹשֶׁה נְבִיָּא דַּייָ יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם מוֹתֵיהּ׃ וַאֲמַר, יְיָ מִסִּינַי אִתְגְּלִי וְזִיהוֹר
יְקָרֵיהּ מִשֵּׂעִיר אִתַּחְזִי לַנָא, אִתְגְּלִי בִּגְבוּרְתֵּיהּ עַל טוּרָא דְפָארָן וְעִימֵּיהּ

Interp̃.chal.

filijs veſtris: vt cuſtodiant ⁊ faciãt oĩa verba legis hu
ius. Quia verba nõ vana ſunt vobis: ſed hec eſt vita
veſtra: ⁊ in verbo hoc pꝛolongabũtur dies vr̃i ſup̱ ter
ra ꝑpter quã tranſitis ioꝛdanem vt poſſideatis eam.
Et locutus eſt dñs cum moyſe in hac die dicẽs. Aſcen
de in montẽ iſtum tranſeuntiũ in monte nebo: qui eſt
in terra moab que eſt cõtra faciẽ hiericho: ⁊ vide ter=
ram chanaan: quaꝫ ego dabo filijs iſrael in poſſeſſio=
nem. Et moꝛere in monte in quẽ cõſcendes: ⁊ collige
ris ad populũ tuũ: ſicut moꝛtuꝰ eſt aaron frater tuus
in monte hoꝛ ⁊ collectus ẽ ad populũ ſuũ. eo q̃ pꝛeua
ricati eſtis in verbũ meũ in medio filioꝝ iſrael in aq̃s
cõtradictionis in cades deſerti ſin: ⁊ quia nõ ſancti=
ficaſtis me in medio filioꝝ iſrael. Quoniaꝫ econtra
videbis terram: ⁊ illuc non ingredieris in terrã quã
ego dabo filijs iſrael. Ca.33.
ET hec eſt bñdictio: q̃ bñdixit moyſes ꝓpheta dei
filijs iſrael ante moꝛtẽ ſuã: ⁊ ait. Dñs de ſinai re
uelatus ẽ: ⁊ ſplendoꝛ gloꝛie eiꝰ app̃uit nobis de ſcir:
revelatus eſt in foꝛtitudine ſua ſup̱ monte pharan:

Pŕitiua chal.

נְמַר עֲבַד
חֲיָה אֲרַךְ
יְרַת נְסַק
חֲזָה
חֲסַן כְּנַשׁ מוּת
אֲמַר נְצָה
דְּבַר חֲזָה
עוֹל
גְּלָה

© Biblioteca Nacional de España

Primitiua heb.	Tex. Heb.
יָמַן	מֵרִבְבֹת קֹדֶשׁ מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ׃
	אַף חֹבֵב עַמִּים כָּל קְדֹשָׁיו בְּיָדֶךָ
תָּכָה נָשָׂא דָּבַר	וְהֵם תֻּכּוּ לְרַגְלֶךָ יִשָּׂא מִדַּבְּרֹתֶיךָ׃
צָוָה יָרַשׁ	תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהִלַּת
הָיָה אָסַף	יַעֲקֹב׃ וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף
	רָאשֵׁי עָם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃
חָיָה מוּת	יְחִי רְאוּבֵן וְאַל יָמֹת וִיהִי מְתָיו
מָתַה סָפַר אָמַר	מִסְפָּר׃ וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמַר שְׁמַע
בּוֹא	יְהוָה קוֹל יְהוּדָה וְאֶל עַמּוֹ תְּבִיאֶנּוּ
רָבַב צוּר הָיָה	יָדָיו רָב לוֹ וְעֵזֶר מִצָּרָיו תִּהְיֶה׃
תָּמַם	וּלְלֵוִי אָמַר תֻּמֶּיךָ וְאוּרֶיךָ לְאִישׁ
חָסֶד נָסָה	חֲסִידֶךָ אֲשֶׁר נִסִּיתוֹ בְּמַסָּה
רוּב רוּב	תְּרִיבֵהוּ עַל מֵי מְרִיבָה׃ הָאֹמֵר
רָאָה	לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רְאִיתִיו וְאֶת
נָכַר	אֶחָיו לֹא הִכִּיר וְאֶת בָּנָו לֹא יָדָע
בָּרַת	כִּי שָׁמְרוּ אִמְרָתֶךָ וּבְרִיתְךָ
נָצַר יָרָה שָׁפַט	יִנְצֹרוּ׃ יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב
יָרָה שׂוּם קָטַר	וְתוֹרָתְךָ לְיִשְׂרָאֵל יָשִׂימוּ קְטוֹרָה
כָּלַל זָבַח	בְּאַפֶּךָ וְכָלִיל עַל מִזְבְּחֶךָ׃ בָּרֵךְ
רָצָה	יְהוָה חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה
קוּם שָׂנֵא	מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו וּמְשַׂנְאָיו מִן
קוּם יָדַד	יְקוּמוּן׃ לְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְהוָה
שָׁכַן	יִשְׁכֹּן לָבֶטַח עָלָיו חֹפֵף עָלָיו כָּל
	הַיּוֹם וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכֵן׃ וּלְיוֹסֵף
בָּרַךְ	אָמַר מְבֹרֶכֶת יְהוָה אַרְצוֹ
טָלַל תְּהֹם	מִמֶּגֶד שָׁמַיִם מִטָּל וּמִתְּהוֹם

Trāſla. B. Hiero.

[b]ſctōrū[a]milia.[c] In dexte
ra eius[d]ignea[e]lex.
[g]dilexit[h]populos.[i] Oēs
[k]ſancti[l]in manu illi⁹ ſūt
[m]& q[n]appropiquāt[o]pe-
dibus eius[p]accipiēt[q]de
doctrina illius.[r]Legē[s] p̄
cepit[t]nobis[u]moyſes:
[x]hereditatē[y] multitudīs
[z]iacob.[a]Erit[b]apud rectiſ
ſimū[c]rex:[d]congregatis
[e]principibus[f]populi[g]cū
[h]tribubus[i]iſrael.[k] Viuat
[l]ruben[m]& nō[n]moriatur
[o]& ſit[p]p̄uus in[q]numero.
[r]Hec eſt[s]iude bn̄dictio.
[u]Audi[x]dn̄e[y]vocē[z]iude:
[a]& ad[b]populū ſuū[c]intro
duc eū.[d]Manus ei⁹[e]pu-
gnabūt[f]p̄ eo:[g]& adiutor
illius[h]cōtra aduerſarios
eius[i]erit.[k]Leui quoq̧[l]a
it.[m]Perfectio tua[n]& do-
ctrina tua[o]a viro[p]ſancto
tuo[q]quē[r]p̄baſti[s] ī tēpta
tiōe:&[t]iudicaſti[u]ad[x] aq̄s
[y]cōtradictiōis.[z]Qui di-
xit[a]prī ſuo[b]& matri ſue:
[c]neſcio vos:[e]&[f] fratrib⁹
ſuis:[g]ignoro illos:[i]&[l] ne
ſcierūt[k]filios ſuos. Hi[o]cu
ſtodierūt[p]eloquiū tuū:
[q]& pactū tuum[r]ſeruaue
rūt:[t]iudicia tua o[u]iacob
[x]& legē tuā o[y]iſrael.[z]Po
nent[a]thymiama
[b]ī furore tuo:[c]& holo-
cauſta[d]ſup[e]altare tuum.
[f]Bn̄dic[g]dn̄e[h]fortitudini
ei⁹.[i]& op̄a[k]manuū illius
[l]ſuſcipe.[m]Percute[n]dorſa
[o]inimicorū ei⁹:[p]& q ode
rūt eū[q]nō[r]cōſurgāt. Et
[s]beniamī[t]ait.[u] Amātiſſi
mus[x]dn̄i[y]hītabit[z]cōfidē
ter[a]in eo:[b]quaſi in thala
mo[d]tota[e]die[b]morabitur
[f]& iter[g]hūeros illi⁹[h]reqe
ſcet.[i]Ioſeph quoq̧[k]ait.
[l]De bn̄dictiōe[m]dn̄i[n] ter
ra eius:[o]de pomis[p]celi &
[q]rore[r]atq̧ abyſſo

Trāſla. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

millib⁹ cades a dextris eius angeli cū eo:
μυριάσι κάδης ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ,
⁊ pepercit populo ſuo: ⁊ oēs ſan
καὶ ἐφείσατο τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἡγια
ctificati in manibus tuis. hi ſub te ſūt. ⁊
σμένοι ἐπὶ τὰς χεῖράς σου. οὗτοι ὑπὸ σέ εἰσι. καὶ
ſuſcepit de ſmōibus eius legē: ꝙ p̄ce
ἐδέξατο ἀπὸ τῶν λόγων αὐτοῦ νόμον, ὃν ἐνετείλα
pit nobis moyſes: hereditatē multitudinis iacob. ⁊
το ἡμῖν μωυσῆς, κληρονομίαν συναγωγῆς ἰακώβ. καὶ
erit in amato p̄nceps: cōgregatis p̄n
ἔσαι ἐν τῷ ἠγαπημένῳ ἄρχων, συναχθέντων ἀρ-
cipibus pploꝝ ſimul cū tribub⁹ iſrael. viuat rubē: ⁊
χόντων λαῶν ἅμα φυλαῖς ἰσραήλ. ζήτω ῥουβὴμ, καὶ
nō moriatur: ⁊ ſymeō ſit multus in numero. ⁊
μὴ ἀποθανέτω, καὶ συμεὼν ἔσω πολὺς ἐν ἀριθμῷ. καὶ
hec iude. audi dn̄e vocē iude: ⁊ ad
αὕτη ἰούδα. εἰσάκουσον κύριε φωνῆς ἰούδα, καὶ εἰς
populū ſuū introducātur: manus eius diiudi
τὸν λαὸν αὐτοῦ εἰσέλθοισαν, αἱ χεῖρες αὐτοῦ διακρι
cabūt ei. ⁊ adiutor ex aduerſariis eius eris.
νοῦσιν αὐτῷ. καὶ βοηθὸς ἐκ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ἔσῃ.
⁊ leui ait: date leui manifeſtatiōes ei⁹. ⁊
καὶ τῷ λευὶ εἶπεν, δότε λευὶ δήλους αὐτοῦ. καὶ
veritatē eius viro ſctō: quē tētauerūt e-
ἀλήθειαν αὐτοῦ τῷ ἀνδρὶ τῷ ὁσίῳ, ὃν ἐπείρασαν αὐ-
um in tētatiōe. cōuiciati ſūt ei ad aquā cōtradictiōis. qui
τὸν ἐν πείρᾳ. ἐλοιδόρησαν αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας. ὁ λέ-
dicit prī ſuo ⁊ mrī ſue nō vidi te: ⁊ fra
γων τῷ πρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ οὐκ ἑώρακά σε, καὶ τοὺς ἀδελ
tres ſuos nō cognouit: ⁊ filios ſuos nō cognouit. cuſtodiuit
φοὺς αὐτοῦ οὐκ ἐπέγνω, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ οὐκ ἔγνω. ἐφύλαξεν
eloquia tua: ⁊ pactū tuū ſuauit. oſtēdēt iuſti-
τὰ λόγιά σου, καὶ τὴν διαθήκην σου διετήρησεν. δηλώσουσι τὰ δι
ficatiōes tuas iacob: ⁊ legē tuā iſrael. ponēt
καιώματά σου τῷ ἰακώβ, καὶ τὸν νόμον σου τῷ ἰσραήλ. ἐπιθήσου
thymiama corā te ſemp̄ in altari tuo.
σι θυμίαμα ἐνώπιόν σου διαπαντὸς ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου σου. εὐ
bn̄dic dn̄e fortitudini eius. ⁊ op̄a manuū illi⁹ ſuſcipe:
λόγησον κύριε τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ. καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ δέξαι.
percute ilia inſurgētiū inimicoꝝ eius: ⁊ odiē
κάταξον ὀσφὺν ἐπανεστηκότων ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ οἱ μισοῦν
tes eū nō reſurgāt. ⁊ bēiamin ait: dile
τες αὐτὸν μὴ ἀναστήτωσαν. καὶ τῷ βενιαμὶν εἶπεν, ἠγαπη
ctus a dn̄o hītabit cōfidēter. ⁊ deus obū
μένος ὑπὸ κυρίου κατασκηνώσει πεποιθώς. καὶ ὁ θεὸς σκιά-
brat ſup̄ eo oībus diebus: ⁊ inter hūeros eius
ζει ἐπ' αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἀναμέσον τῶν ὤμων αὐτοῦ
requieuit. ⁊ ioſeph ait: de bn̄dictiōe dn̄i tra
κατέπαυσε. καὶ τῷ ἰωσὴφ εἶπεν, ἀπ' εὐλογίας κυρίου ἡ γῆ
eius: de fructib⁹ celi ⁊ roꝛe: ⁊ de abyſſoꝝ
αὐτοῦ, ἀπὸ ὡρῶν οὐρανοῦ καὶ δρόσου, καὶ ἀπὸ ἀβύσσων

Tranſla. Chal.

רִבְוָת קַדִּישִׁין כְּתַב יְמִינֵיהּ מִגּוֹ אֶשָּׁתָא אוֹרָיְתָא יְהַב לָנָא׃ בְּרַם חַבְּבִינוּן לְשִׁבְטַיָּא כָּל
קַדִּישׁוֹהִי בֵּית יִשְׂרָאֵל בִּגְבוּרָא אַפֵּיקִינוּן מִמִּצְרַיִם וְאִינוּן מִדַּבְּרִין תְּחוֹת עֲנָנָךְ נָטְלִין
עַל מֵימְרָךְ׃ אוֹרָיְתָא יְהַב לָנָא מֹשֶׁה מְסָרַהּ יְרוּתָּא לִכְנִשַּׁת יַעֲקֹב׃ וַהֲוָה בְּיִשְׂרָאֵל מַלְכָּא
בְּאִתְכַּנָּשׁוּת רֵישֵׁי עַמָּא כַּחֲדָא שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל׃ יְחִי רְאוּבֵן לְחַיֵּי עָלְמָא וּמוֹתָא תִּנְיָנָא
לָא יְמוּת וִיקַבְּלוּן בְּנוֹהִי אַחְסָנַתְהוֹן כְּמִנְיָנֵיהוֹן׃ וְדָא לִיהוּדָה וַאֲמַר קַבֵּיל יְיָ צְלוֹתֵיהּ
דִּיהוּדָה בְּמִפְּקֵיהּ לִקְרָבָא וּלְעַמֵּיהּ תְּתִיבִנֵּיהּ לִשְׁלָם יְדוֹהִי יַעְבְּדָן לֵיהּ פּוּרְעָנוּתָא מִסַּנְאוֹהִי
וְסָעִיד מִבַּעֲלֵי דְבָבוֹהִי תְּהֵי לֵיהּ׃ וּלְלֵוִי אֲמַר תּוּמַּיָּא וְאוּרַיָּא אַלְבֵּשְׁתָּא לִגְבַר דְּאִשְׁתְּכַח
חָסִיד קֳדָמָךְ דְּנַסִּיתוֹהִי בְּנִסֵּתָא וַהֲוָה שְׁלִים בְּחַנְתֵּיהּ עַל מֵי מַצּוּתָא וְאִשְׁתְּכַח מְהֵימָן׃
דְּעַל אֲבוּהִי וְעַל אִמֵּיהּ לָא רַחֵים כַּד חָבוּ מִן דִּינָא וְאַפֵּי אֲחוֹהִי וּבְנוֹהִי לָא נְסִיב אֲרֵי
נְטַרוּ מַטְּרַת מֵימְרָךְ וּקְיָמָךְ לָא אַשְׁנִיוּ׃ כַּשְׁרִין אִלֵּין דְּיַלְּפוּן דִּינָךְ לְיַעֲקֹב וְאוֹרָיְתָךְ
לְיִשְׂרָאֵל יְשַׁווּן קְטֹרֶת בּוּסְמִין קֳדָמָךְ וּגְמִיר לְרַעֲוָא עַל מַדְבְּחָךְ׃ בָּרֵיךְ יְיָ נִכְסוֹהִי וְקוּרְבַּן
יְדוֹהִי קַבֵּיל בְּרַעֲוָא תְּבַר חַרְצָא דְסַנְאוֹהִי וּדְבַעֲלֵי דְבָבוֹהִי דְּלָא יְקוּמוּן׃ לְבִנְיָמִן אֲמַר
רְחִימָא דַּייָ יִשְׁרֵי לְרוּחְצָן עֲלוֹהִי יְהֵי מַגֵּין עֲלוֹהִי כָּל יוֹמַיָּא וּבְאַרְעֵיהּ תִּשְׁרֵי יְיָ
שְׁכִינְתָּא׃ וּלְיוֹסֵף אֲמַר מְבָרְכָא מִן קֳדָם יְיָ אַרְעֵיהּ עָבְדָא מַגְדְּנִין מִטַּלָּא דִשְׁמַיָּא
מִלְּעֵילָא וּמִמַּבּוּעֵי עֵינָוָת תְּהוֹמִין

Interp̄. chal.

et cum eo ſanctoꝝ milia: legē ſcriptā dextera eius dedit nobis de medio ignis. Dilexit vtiq̧ tribus: ⁊ oēs ſanctos dom⁹ iſrael: in fortitudine eduxit eos de egypto: ⁊ ipſi ducebātur ſub nube tua: ⁊ proficiſcebātur ad verbū tuū. Legē dedit nobis moyſes: ⁊ tradidit eā in hereditatē cetui iacob. Et fuit in iſrael rex cum cōgregarētur p̄ncipes pp̄li ſimul cū tribub⁹ iſrael. Uiuat ruben in vita eterna: ⁊ nō moriat̄ morte ſecūda: ⁊ accipiant filij ſui hereditatē ſuā iuxta numerū eorū. Et hoc dixit iude. Suſcipe dn̄e oꝛationē iude cū egreſſus fuerit ad bellū: ⁊ ad populū eius reduces eum in pace: manus eius facient vltionē de inimicis ſuis: ⁊ auxiliatoꝛ cōtra hoſtes eius eris ei. Ad leui quoq̧ dixit. Perfectione ⁊ lumine induiſti virū q̄ inuētus eſt ſanctus coꝛam te: quē pꝛobaſti in tētatione: ⁊ inuētus eſt p̄fectus: pꝛobaſti eum apud aquā cōtradictionis: et inuētus eſt fidelis. Qui nō eſt miſertus patris ſui ⁊ matris ſue in iudicio qn̄ peccauerunt: ⁊ p̄ſonaꝫ frīs et filij ſui non accepit: qm̄ cuſtodierūt cuſtodiā verbi tui: ⁊ pactū tuū non mutauerūt. Digni ſunt iſti vt doceant iudicia tua iacob ⁊ legem tuā iſrael: ponēt thymiama aromatū coꝛam te: ⁊ holocauſta volūtaria ſup̄ altare tuū. Benedic dn̄e ſubſtantie eius: ⁊ oblationē manuū ſuarū ſuſcipe volūtarie: cōtere doꝛſum hoſtiū ſuoꝛū ⁊ inimicoꝝ ſuoꝝ vt nō cōſurgāt. Ad beniamin dixit. Dilectus dn̄i habitabit cōfidēter: ſup̄ eum erit pꝛotegēs euꝫ oībus diebus: ⁊ in terra eius habitabit maieſtas dn̄i. ad ioſeph quoq̧ ait. Benedicta a facie domini terra eius: faciens fructū erit: de roꝛe celi de ſuper ⁊ de venis fontium abyſſi

Primitiua chal.

רָבַב
נְפַק דְּבַר
אֲמַר כְּנַשׁ רֵאשׁ
חֲיָה תְּנָה קְבֵל
חֲסַן מְנָה צְלָא
נְפַק תּוּב תְּמַם
לְבַשׁ שְׁכַח נְסָה
נְצָה הֲמַן חוּב
דּוּן נְטַר אֲמַר
קוּם שְׁנָה אֲלַף
שְׁוָה רְעָה דְּבַח
קוּם שְׁרָא הֲוָה
בְּרַךְ טְלַל
עֲלָה נְבַע

© Biblioteca Nacional de España

Tr̄ſla. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

B
fontib⁹ ab infra. τ ad tp̄s fructibus ſolis ɔ̄v̄ſi
πηγῶν κάτωθεν. καὶ καθ' ὥραν γεννημάτων ἡλίου τρο
onū: τ de ſynodis mēſiū: τ de vertice mōtiū
πῶν, καὶ ἀπὸ συνόδων μηνῶν, καὶ ἀπὸ κορυφῆς ὀρέων
p̄ncipiū: τ de vertice colliū eternoꝝ. τ ad tp̄s
ἀρχῆς· καὶ ἀπὸ κορυφῆς βουνῶν ἀενάων. καὶ καθ' ὥραν
terre plenitudine. τ acceptabilia ei q̄ appuit in rubo
γῆς πληρώσεως. καὶ τὰ δεκτὰ τῷ ὀφθέντι ἐν τῇ βάτῳ
veniāt ſup caput ioſeph: τ ſup v̄ticē glori
ἔλθοισαν ἐπὶ κεφαλὴν ἰωσήφ, καὶ ἐπὶ κορυφὴν δοξα
ficatus in frib⁹. p̄mogenitus tauri pulchritudo ei⁹.
σθεὶς ἐν ἀδελφοῖς. πρωτότοκος ταύρου τὸ κάλλος αὐτοῦ.
cornua rhinocerotis cornua illius. in ipis gētes
κέρατα μονοκέρωτος τὰ κέρατα αὐτοῦ. ἐν αὐτοῖς ἔθνη
C
cornupetet ſimul: vſq; ad terminū t̄re. hec milliaria
κερατιεῖ ἅμα, ἕως ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς. αὗται μυριάδες
ephraim: τ hec milia manaſe. τ zabu
ἐφραΐμ, καὶ αὗται χιλιάδες μανασσῆ. καὶ τῷ ζαβου-
lon ait: letare zabulō in exitu tuo. τ iſ-
λὼν εἶπεν, εὐφράνθητι ζαβουλὼν ἐν ἐξοδίᾳ σου. καὶ ἰσ
ſachar in tabernaculis tuis. gētes p̄dēt
σάχαρ ἐν τοῖς σκηνώμασί σου. ἔθνη ἐξολοθρεύσουσι
τ inuocabitis illic: τ imolabitis victimas iuſti
καὶ ἐπικαλέσεσθε ἐκεῖ, καὶ θύσετε θυσίαν δικαιοσύ
cie: q̄m diuitias maris ſuggetis: τ i abūdātia
νης, ὅτι πλοῦτον θαλάσσης θηλάσεσθε, καὶ ἐν πορία
maritimā hitātiū. τ gad ait: bn̄di-
παράλιον κατοικούντων. καὶ τῷ γὰδ εἶπεν, εὐλογη
ctus dilatās gad. q̄ſi leo reqeuit: cōte
μένος ἐμπλατύνων γάδ. ὡς λέων ἀνεπαύσατο, συν-
rens brachiū τ p̄ncipē. τ vidit p̄ncipatū
τρίψας βραχίονα καὶ ἄρχοντα. καὶ εἶδεν ἀπαρχὴν
ſuū: q̄m illic diuiſa ē t̄ra p̄ncipū ɔgregatoꝝ ſimͭ
D
αὐτοῦ, ὅτι ἐκεῖ ἐμερίσθη γῆ ἀρχόντων συνηγμένων ἅ-
cū p̄ncipibus pploꝝ. iuſticiā dn̄s fecit: τ iudi
μα ἀρχηγοῖς λαῶν. δικαιοσύνην κύριος ἐποίησε, καὶ κρί
ciū ſuū cū iſrael. τ dan ait: dan catulus leonis:
σιν αὐτοῦ μετὰ ἰσραήλ. καὶ τῷ δὰν εἶπεν, δὰν σκύμνος λέοντος,
τ ſaltabit ex baſā. τ neptalim dixit: nepta
καὶ ἐκπηδήσει ἐκ τοῦ βασάν. καὶ τῷ νεφθαλὶμ εἶπεν, νεφθα
lim abūdātia ſuſceptibiliū. τ impleatur bn̄dictiōe a dn̄o. ma
λὶμ πλησμονὴ δεκτῶν. καὶ ἐμπλησθήτω εὐλογίας παρὰ κυρίου. θά
re τ meridiē poſſidebis. τ aſer ait: bn̄s
λασσαν καὶ λίβα κληρονομήσεις. καὶ τῷ ἀσὴρ εἶπεν, εὐλογημέ
a filijs aſer. τ erit placēs fribus ſuis. tin
νος ἀπὸ τέκνων ἀσήρ. καὶ ἔσαι δεκτὸς τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. βά
get in oleo pedē ſuū. ferrū τ aes calciamētū
ψει ἐν ἐλαίῳ τὸν πόδα αὐτοῦ. σίδηρος καὶ χαλκὸς τὸ ὑπόδημα
eius erit. τ ſicut dies tui fortitudo tua. nō eſt ſicut deus
αὐτοῦ ἔσαι. καὶ ὡς αἱ ἡμέραι σου ἡ ἰσχύς σου. οὐκ ἔσιν ὥσπερ ὁ θεὸς

Tr̄ſla. B. Hiero.

[s]ſubiacente. [u]De pomis
[x]fructuū [y]ſolis [z]ac [b]lūe: [c]d̄
vertice [e]ātiquorū [d]mōtiū
[f]de pomis [g]colliū [h]eter-
norū: [i]& de frugibus [k]ter
re [l]& de plenitudīe eius.
[m]Bn̄dictio illius [n]q appa
ruit in [o]rubo [p]vēiat [q]ſup
caput [r]ioſeph: [s]& ſup ver
ticē [t]nazarei inter [u]frēs
ſuos. Quaſi [x]primogeni
ti [y]tauri [z]pulchritudo [a]ei⁹
[b]cornua [c]rhinocerotis
[d]cornua illius. [e]In ipſis
[g]vētilabit [f]gētes vſq; ad
[i]termīos [k]terre. [l]He ſunt
[m]multitudīes [n]effraī: [o]&
hec [p]milia [q]manaſſe. [r]Et
zabulō [s]ait. [t]Letare [u]za-
bulō [x]in exitu tuo: [y]& iſa
char [z]in tabernaculis tu-
is. [a]pp̄los [c]vocabunt ad
[b]mōtē: [d]ibi [e]īmolabūt [f]vi
ctimas [g]iuſticie. [h]q [i]inūda
tiōem [k]maris q̄ſi lac [l]ſug
gent [m]& theſauros [n]ab-
ſconditos [o]arenarū. [p]Et
gad [q]ait. [r]Bn̄dictus in [s]la
titudine [t]gad. [u]Quaſi leo
[x]reqeuit: [y]cepitq; [z]brachi
um [a]& [b]verticē. [c]Et vidit
[d]p̄ricipatū [e]ſuū [f]ꝙ in [h]p̄te
ſua [i]doctor eēt [k]repoſit⁹.
q [l]fuit cū [m]p̄ricipib⁹ [n]pp̄li
& [q]fecit [o]iuſticias [p]dn̄i [r]&
iudiciū ſuū [s]cum [t]iſrael.
[u]Dā quoq; [x]ait. [y]Dā [z]catu
lus [a]leōis: [b]fluet largiter
[c]de [d]baſā. [e]Et neptalī [f]di-
xit. [g]Neptalī [h]abūdātia [i]p̄
fruetur. [k]& plen⁹ erit [l]bn̄
dictiōib⁹ [m]dn̄i. [n]Mare [o]&
meridiē [p]poſſidebit. [q]A-
ſer quoq; [r]ait. [s]Bn̄dictus
[t]ī filiis [u]aſer. [x]Sit [y]placēs ī
[z]frib⁹ ſuis. [a]& tīgat [b]ī oleo
[c]pedē ſuū. [d]Ferrū [e]& es
[f]calciamētū eius. [g]Sicut
dies iuuētutis tue: ita &
[h]ſenectus tua. [i]Nō ē ali⁹

Tex. Heb.

רבצת תחת׃ וממגד תבואת שמש
וממגד גרש ירחים׃ ומראש הררי
קדם וממגד גבעות עולם׃ וממגד
ארץ ומלאה ורצון שכני סנה
תבואתה לראש יוסף ולקדקד
נזיר אחיו׃ בכור שורו הדר לו
וקרני ראם קרניו בהם עמים
ינגח יחדו אפסי ארץ והם רבבות
אפרים והם אלפי מנשה׃ ולזבולן
אמר שמח זבולן בצאתך ויששכר
באהליך׃ עמים הר יקראו שם
יזבחו זבחי צדק כי שפע ימים
יינקו ושפני טמוני חול׃ ולגד
אמר ברוך מרחיב גד כלביא שכן
וטרף זרוע אף קדקד׃ וירא ראשית
לו כי שם חלקת מחקק ספון ויתא
ראשי עם צדקת יהוה עשה
ומשפטיו עם ישראל׃ ולדן אמר
דן גור אריה יזנק מן הבשן׃
ולנפתלי אמר נפתלי שבע רצון
ומלא ברכת יהוה ים ודרום
ירשה׃ ולאשר אמר ברוך מבנים
אשר יהי רצוי אחיו וטבל
בשמן רגלו׃ ברזל ונחשת מנעליך
וכימיך דבאך׃ אין כאל ׳׳

Primitiua. heb.

בוא
עלם
רצה
בוא
נזר בכר
נגח
יצא
קרא
זבח
ינק ספן טמן
ברך רחב לבא
זרע ראה
חקק ספן אתה
שפט
ארה זנק
דרם
ברך
היה
נעל
יום

Tranſla. Chal.

דנגדין מפעמקי ארעא׃ ועבדא מגדנין עללן מבול שמשא ועבדא מגדנין מריש ירח
בירח׃ ומריש טוריא בכיריא ומטוב רמן דלא פסקן׃ ומטוב ארע ומלאה רעוא ליה
דשכנתיה בשמיא ועל משה אתגלי באסנא יתיין כל אלין לרישא דיוסף ולגברא
פרישא דאחוהי׃ רבא דבנוהי זיוא ליה וגבורן דאתעבידא ליה מן קדם תוקפא ורמא
דיליה בגבורתיה עממיא יקטל כחדא עד סיפי ארעא ואינון רבותא דבית אפרים
ואינון אלפיא דבית מנשה׃ ולזבולן אמר חדי זבולן במיפקך לאגחא קרבא על בעלי
דבבך ויששכר במהכך למעבד זמני מועדיא בירושלם׃ שבטיא דישראל לטור בית
מקדשא יתכנשון תמן יכסון נכסת קודשין לרעוא ארי נכסי עממיא ייכלון וסימן
דטמירן בחלא יתגלין להון׃ ולגד אמר בריך דיפתי לגד כליתא שרי ויקטל שלטון
עם מלכין׃ ויתקבל בקדמיתא דיליה ארי תמן באחסנתיה משה ספרא רבא דישראל
קביר והוא נפיק ועאל בריש עמא זכוון קדם יי עבד ודינוהי עם ישראל׃ ולדן אמר
דן תקיף כגור אריון ארעיה שתיא מנחליא דנגדן מן מתנן׃ ולנפתלי אמר נפתלי שבע
רעוא ומלי ברכן מן קדם יי מערב ים גינוסר ודרומא ירית׃ ולאשר אמר בריך
מברכת בניא אשר יהי רעוא לאחוהי ויתרבא בתפנוקי מלכין׃ תקיף כפרזלא
ולנחשא מותבך וכיומי עולימותך תוקפך׃ לית אלהא כאלהא ׳׳׳׳׳׳׳׳׳׳׳׳׳׳׳

Interp̄. chal.

que fluūt a p̄fundis terre: τ faciet poma τ fruct⁹ q̄ ſol
germinare facit: τ faciet poma in p̄ncipio mēſiū: τ de
vertice mōtiū p̄mitiaꝝ τ de bonis colliū q̄ nō deficiūt
et de bonis terre τ plenitudis ei⁹: τ de bn̄placito illi⁹
cui⁹ maieſtas habitat in celis τ moyſi reuelatus ē in
rubo: veniēt oia hec ſup caput ioſeph τ ſup virū dedi
catū inter frēs ſuos. p̄mogenit⁹ filioꝝ ſuoꝝ pulchritu
do eius: τ magnalia q̄ facta ſunt ei a facie fortiſſimi τ
excelſi: in cui⁹ fortitudine occidet pp̄los ſimul vſq; ad
fines terre: hec ſunt milliaria ephraim: τ hec ſunt mi
lia manaſe. et ad zabulon ait. Letare zabulō cū egreſ
ſus fueris ad pugnā ɔtra inimicos tuos: τ iſachar cū
ſederis ad cōputāda tp̄a ſolēnitatū in ieruſalē. Trib⁹
iſrael ɔgregabunt in mōte dom⁹ ſanctuarij: ibi imola
būt volūtarie hoſtias ſctificatas: q̄m ſubſtātias popu
loꝝ comedēt: τ theſauri qui abſconditi ſunt in arena
reuelabūtur eis. Et ad gad dixit. Bn̄dictus q̄ dilatat
gad: ſic̄ leena habitabit τ occidet p̄ncipes cū regib⁹.
et ſuſcipiet in p̄ncipio partē ſuā: q̄m ibi in hereditate
ſua moyſes ſcriba magn⁹ τ p̄nceps iſrael ſepultus ē:
et ipſe egreſſus ē τ ingreſſus ē ante populū: iuſticias
corā domino fecit τ iudicia eius cum iſrael. Et ad dan
ait. Dan fortis ſicut catulus leonis: terra eius irriga
tur a torrētib⁹ q̄ defluūt de baſan. Et ad neptali dixit.
Neptali īplebit deſiderio: τ plenus erit bn̄dictioni-
bus a facie dn̄i: ad occidētale mare geneſar τ ad meri
diē poſſidebit. Et ad aſer dixit. Bn̄dict⁹ bn̄dictionib⁹
filioꝝ erit aſer: erit placēs frib⁹ ſuis: τ nutriet delitijs
regū. fortis ſic̄ ferꝝ τ ſic̄ es erit hitatio tua: τ ſic̄ dies
iuuētutis tue erit fortitudo tua. Non eſt de⁹ ſic̄ deus

Primitiua chal.

עמק ראש
רום רעה גלה
אתא ראש
עבד
קטל חדה נפק
נגח רהך עבד
עדד קדש כנש
נכס אכל טמר
גלה פתה שרא
קבל חסן רבב
עול ראש זכה
דון ארה שתה
רעה מלא ערב
ירת הוה רבב
פנק יתב

© Biblioteca Nacional de España

Pritiua heb.	Tex. Heb. Deut. Ca. xxxiiii.
	ישרון רכב שמים בעזרך
גאה עון	ובגאותו שחקים׃ מענה אלהי
עלם גרש	קדם ומתחת זרעת עולם ויגרש
פנה איב	מפניך אויב ויאמר השמד׃ וישכן
שמד שכן	ישראל בטח בדד עין יעקב אל
ירש ערף	ארץ דגן ותירוש אף שמיו יערפו
טלל	טל׃ אשריך ישראל מי כמוך עם
ישע	נושע ביהוה מגן עזרך ואשר
כחש	חרב גאותך ויכחשו איביך לך
במה דרך	ואתה על במותימו תדרך׃
Ca. xxxiiii	ויעל משה מערבת מואב
עלה	אל הר נבו ראש הפסגה אשר
	על פני ירחו ויראהו יהוה
פנה ראה	את כל הארץ את הגלעד עד
	דן׃ ואת כל נפתלי ואת ארץ
	אפרים ומנשה ואת כל ארץ
	יהודה עד הים האחרון׃ ואת
	הנגב ואת הככר בקעת ירחו
אמר	עיר התמרים עד צער׃ ויאמר
	יהוה אליו זאת הארץ אשר
שבע	נשבעתי לאברהם ליצחק
נתן	וליעקב לאמר לזרעך אתננה
	הראיתיך בעיניך ושמה לא
עבר מות	תעבר׃ וימת שם משה עבד יהוה
פה	בארץ מואב על פי יהוה׃
קבר גיא	ויקבר אתו בגי בארץ מואב
	מול בית פעור ולא ידע איש את

Traſla. B. Hiero.

ut deꝰ rectiſſimi. Aſcēſor celi: auxiliator tuꝰ: magnificētia eiꝰ diſcurrūt nubes: hītaculū eiꝰ ſurſū & ſubter brachia ſempiterna. Eiiciet a facie tua inimicū: dicetqꝫ cōterere. Hītabit iſrael confidenter & ſolus. Oculus iacob in terra frumēti & vini: celiqꝫ caligabunt rore. Beatus tu iſrael. Quis ſimilis tui: popule qui ſaluaris in domino? Scutū auxilii tui & gladius glorie tue. Negabunt te inimici tui: & tu eorum colla calcabis.

Cap. 34.

Aſcendit ergo moyſes de cāpeſtribus moab ſup mōtē nebo in verticem phaſga contra hiericho: oſtenditqꝫ ei dominus omnem terrā galaad vſqꝫ dan & vniuerſum neptalim terramqꝫ effraim & manaſſe & omnem terram iuda vſqꝫ ad mare nouiſſimum: & auſtralē ptē & latitudinē campi hiericho ciuitatis palmarum vſqꝫ ſegor. Dixitqꝫ dominus ad eum. Hec eſt terra pro qua iuraui abraam iſaac & iacob: dicens. Semini tuo dabo eam. Vidiſti eam oculis tuis & non trāſibis ad illā. Mortuuſqꝫ ē ibi moyſes ſeruꝰ dn̄i in terra moab iubente domino: & ſepeliuit eum in valle terre moab contra phogor: & nō cognouit homo

Trāſla. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

dilecti. q̄ aſcendit in celū auxiliator
τοῦ ἠγαπημένου. ὁ ἐπιβαίνων ἐπὶ τὸν οὐρανὸν βοηθός
tuꝰ: ꝛ magnificus firmamēti. ꝛ te
σου, καὶ ὁ μεγαλοπρεπὴς τοῦ στερεώματος. καὶ σκε-
get te dei ꝑncipatꝰ: ꝛ ſub fortitudine brachiorꝫ ſē
πάσει σε θεοῦ ἀρχή, καὶ ὑπὸ ἰσχὺν βραχιόνων ἀε-
piternorꝫ. ꝛ eiiciet a facie tua inimicū. di
νάων. καὶ ἐκβαλεῖ ἀπὸ προσώπου σου ἐχθρόν. λέ
cens: percas. ꝛ habitabit iſrael ſolus cō- Hiere. 23. d.
γων, ἀπόλοιο. καὶ κατασκηνώσει ἰσραὴλ μόνος πε
fidenter. fons iacob in frumēto ꝛ vino. ꝛ ce
ποιθώς. πηγὴ ἰακὼβ ἐπὶ σίτου καὶ οἴνου. καὶ ὁ οὐ
lū ei caligans rore. beatꝰ tu iſrael:
ρανὸς αὐτῷ συννεφὴς δρόσῳ. μακάριος σὺ ἰσραήλ,
qs ſimilis tibi pp̄le q̄ ſaluaris a dn̄o. ſcuto
τίς ὅμοιός σοι λαὸς σωζόμενος ὑπὸ κυρίου. ὑπερα-
teget auxiliator tuꝰ: ꝛ gladiꝰ gloria tua. ꝛ
σπιεῖ ὁ βοηθός σου, καὶ ἡ μάχαιρα καύχημά σου. καὶ
negabūt te inimici tui: ꝛ tu ſup col-
ψεύσονταί σε οἱ ἐχθροί σου, καὶ σὺ ἐπὶ τὸν τρά-
lū eorꝫ calcabis.
χηλον αὐτῶν ἐπιβήσῃ. Ca. 34. A
ET aſcendit moyſes de cāpeſtribꝰ moab ſup
καὶ ἀνέβη μωυσῆς ἀπὸ ἀραβὼθ μωὰβ ἐπὶ
mōtē nebo: in verticē phaſga q̄ eſt cōtra
τὸ ὄρος ναβαύ, ἐπὶ κορυφὴν φασγὰ ἥ ἐστιν ἐπὶ
faciem hiericho. ꝛ oſtendit ei dn̄s oēs
προσώπου ἱεριχώ. καὶ ἔδειξεν αὐτῷ κύριος πᾶσαν
trā galaad vſqꝫ dan: ꝛ vniuerſam trā
τὴν γῆν γαλαὰδ ἕως δάν, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν
neptalim: ꝛ vniuerſam trā ephraim: ꝛ manaſ
νεφθαλίμ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἐφραΐμ, καὶ μανασ
ſe: ꝛ oēs trā iuda vſqꝫ ad mare
σῆ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἰούδα ἕως τῆς θαλάσσης
nouiſſimū: ꝛ deſertū: ꝛ circa regiōes hie
τῆς ἐσχάτης, καὶ τὴν ἔρημον, καὶ τὰ περίχωρα ἱε
richo: ciuitatē palmarꝫ vſqꝫ ſegor. ꝛ dixit do-
ριχώ, πόλιν φοινίκων ἕως σηγώρ. καὶ εἶπε κύ-
minꝰ ad moyſen: hec trā quā iuraui abra- B
ριος πρὸς μωυσῆν, αὕτη ἡ γῆ ἣν ὤμοσα ἀβρα
am ꝛ iſaac ꝛ iacob: dicēs: ſemini
ὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακώβ, λέγων, τῷ σπέρματι Gen. 12. b. ꝛ 15. d.
vr̄o dabo eam. oſtendi eam ocu
ὑμῶν δώσω αὐτήν. ἔδειξα αὐτὴν τοῖς ὀφθαλ-
lis tuis: et illuc nō ingredieris. ꝛ mor-
μοῖς σου, καὶ ἐκεῖ οὐκ εἰσελεύσῃ. καὶ ἐτε-
tuꝰ eſt ibi moyſes ſeruꝰ dn̄i in trā mo
λεύτησεν ἐκεῖ μωυσῆς οἰκέτης κυρίου ἐν γῇ μω
ab ꝑ verbū dn̄i. ꝛ ſepelierūt eū in trā
ὰβ διὰ ῥήματος κυρίου. καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν γῇ
moab: iuxta domū phogor. ꝛ nō cognouit vllus
μωάβ, ἐγγὺς οἴκου φογόρ. καὶ οὐκ οἶδεν οὐδεὶς

Pritiua chal.	Interp̄. chal.
דור	iſrael: cuius maieſtas eſt in celis in auxiliū tuū: ꝛ for
	titudo eius in celis celorꝫ. habitaculū dei ab initio: et
אמר עבד שצא	in verbo eius factū eſt ſeculū. Et eiecit a facie tua ini
	micū: diceto͡qꝫ cōterere. Et habitabit iſrael confidēter
	et ſolus: iuxta benedictionē qua benedixit eis iacob
	pater eorꝫ in terra ꝓducēte frumentū ꝛ vinū: celi quo
עלה שמש	qꝫ qui ſunt ſup eos diſtillabūt rore. Beatus es iſrael:
	non eſt q̄ ſimilis ſit tibi: popule cuius ſalus eſt a facie
טלל כדב צור	dn̄i ꝛ fortitudo auxilij tui: ꝛ a facie eius ſunt victorie
	fortitudinis tue: ꝛ mentiētur tibi inimici tui: ꝛ tu col
דרך שרא	la regum eorum calcabis. Ca. 34.
	ET aſcendit moyſes de campeſtribus moab ad
ראש חזה	montē nabo ad verticē collis qui eſt cōtra hieri
	cho. et oſtendit ei dn̄s omnē terrā galaad vſqꝫ dan: et
ערב	omnē terram neptali ꝛ ephraim ꝛ manaſſe: ꝛ omnem
	terram iuda vſqꝫ ad mare occidentale ꝛ auſtralē pla-
קום אמר נתן	gam ꝛ planiciem campi hiericho ciuitatis palmarum
	vſqꝫ ſegor. Et dixit ei dominus. Hec eſt terra pro qua
חזה עבר	iuraui abraham iſaac ꝛ iacob: dicēs. Filijs tuis dabo
	eam: vidiſti eam oculis tuis: ꝛ illuc non tranſibis. Et
מות אמר	mortuus eſt ibi moyſes ſeruus dn̄i in terra moab per
	verbum domini: ꝛ ſepeliuit eum in valle in terra mo
	ab contra bethphogor: ꝛ non cognouit vir

Tranſla. Chal.

דישראל דשכינתיה בשמיא בסעדך ותוקפיה בשמי שמיא׃ מדור אלהא דמלקדמין
ובמימריה אתעבד עלמא ותריך מן קדמך סנאה ואמר שיציו׃ ושרא ישראל לרוחצן
בלחודוהי כעין ברכתא דבריכינון יעקב אבוהון בארע עבדא עיבור וחמר אף שמיא
דעליהון ישמשונון בטלא׃ טובך ישראל לית דכותך עמא דפורקניה מן קדם יי
תקוף סעדך ודמן קדמוהי נצחן גיברותך ויתכדבון סנאך לך ואת על פריקת צוארי
מלכיהון תדרוך׃ **Ca. xxxiiij.** וסליק משה ממישריא דמואב לטורא
דנבו ריש רמתא דעל אפי ירחו ואחזייה יי ית כל ארעא ית גלעד עד דן׃ וית כל
נפתלי וית ארע אפרים ומנשה וית כל ארע יהודה עד ימא מערבאה׃ וית דרומא
וית משרא בקעת ירחו קרתא דדקליא עד צוער׃ ואמר יי ליה דא ארעא דקיימית
לאברהם ליצחק וליעקב למימר לבנך אתנינה אחזיתך בעינך ותמן לא תעיבר׃ ומית
תמן משה עבדא דיי בארעא דמואב על מימרא דיי׃ וקבר יתיה בחילתא בארעא
דמואב לקבל בית פעור ולא ידע אנש ית

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

C ſepulchrū eius vſq; in diē hūc. moyſes āt
τὴν ταφὴν αὐτοῦ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. μωυσῆς δὲ
erat cētū τ viginti ānoꝝ qñ mortuus ē ipe. nō
ἦν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι ἐτῶν ἐν τῷ τελευτᾶν αὐτόν. οὐκ
caligauerūt oculi eius. neq; corrupta ſūt
ἠμαυρώθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ. οὐδὲ ἐφθάρησαν τὰ
labia illius. τ fleuerūt filij iſrael moy
χελύνια αὐτοῦ. καὶ ἔκλαυσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸν μωυ
ſen in cāpeſtrib9 moab in iordane ꝯ hiericho
σῆν ἐν ἀραβὼθ μωὰβ ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου κατὰ ἱεριχὼ
triginta diebus. τ cōpleti ſūt dies
τριάκοντα ἡμέρας. καὶ συνετελέσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ
plāctus fletus moyſi. τ ioſue filius num reple
πένθους κλαυθμοῦ μωυσῆ. καὶ ἰησοῦς υἱὸς ναυὴ ἐπλή
tus ē ſpū ſapiēcie: poſuit eñ moyſes
σθη πνεύματος συνέσεως, ἐπέθηκε γὰρ μωυσῆς τὰς
D manus ſuas ſup eū. τ obedierūt ei filij iſ-
χεῖρας αὐτοῦ ἐπ' αὐτόν. καὶ εἰσήκουσαν αὐτοῦ οἱ υἱοὶ ἰσ
rael. τ fecerūt ſicut p̄cepit dñs moy
ραήλ. καὶ ἐποίησαν καθότι ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυ
ſi. τ nō ſurrexit vltra propheta in iſrael ſicˉ moyſes.
σῆ. καὶ οὐκ ἀνέστη ἔτι προφήτης ἐν ἰσραὴλ ὡς μωυσῆς.
quē nouit dñs eū facie ad faciē in oīb9
ὃν ἔγνω κύριος αὐτὸν πρόσωπον κατὰ πρόσωπον ἐν πᾶσι
ſignis τ portētis: quē miſit dñs eū vt fa
τοῖς σημείοις καὶ τέρασιν, ὃν ἀπέστειλε κύριος αὐτὸν ποι
ceret ea in tra egypti pharaoni τ ſeruis
ῆσαι αὐτὰ ἐν γῇ αἰγύπτου φαραὼ καὶ τοῖς θεράπου-
ei9: τ vniuerſe tre illi9: τ mirabilia
σιν αὐτοῦ, καὶ πάσῃ τῇ γῇ αὐτοῦ, καὶ τὰ θαυμάσια
magna: τ cunctam manū robuſtam: q̄
τὰ μεγάλα, καὶ πᾶσαν τὴν χεῖρα τὴν κραταιάν, ἃ
fecit moyſes corā vniuerſo iſrael.
ἐποίησε μωυσῆς ἔναντι παντὸς ἰσραήλ.

Explicit Deuteronomiū.

Trāſla. B. Hiero.

[s]ſepulchrum ei9 [t]vſq; in [x]pñtem[u]diem. [y]Moyſes [a]cētū[b]& vigīti[c]annorum erat[d]qñ mortuus ē. [e]Nō [f]caligauit[g]oculus eius: [h]nec[i]dentes illius[k]moti ſunt. [l]Fleuerūtq;[o]eū [m]filii[n]iſrael [q]in campeſtrib9 [r]moab[s]triginta[t]diebus. [u]& cōpleti ſūt[x]dies[y] planctus[z]lugentiū[a] moyſen. [b]Ioſue vero[c]filius [d] nun [e]repletus eſt[f]ſpū[g]ſapientie: [h]quia[k]moyſes[l]poſuit [n]ſup eū[m]mãus ſuas. [o] Et obedierūt[p]ei[q]filii [r]iſrael: [s]feceruntq;[t]ſicut [u]precepit[x]dominus[y]moyſi. [a]Et nō[b]ſurrexit[c]propheta[d]vltra[e]in iſrael[f] ſicut moyſes: [g]quem [h] noſſet [i]dominus[k]facie[l]ad [m]faciem[n]in omnibus [o] ſignis[p]atq; portentis [q]que[r]miſit per eum[t]vt faceret[u]in terra [x]egypti[y]pharaoni [z]& oībus[a]ſeruis eius: [b]vniuerſeq;[c]terre illius: [d]& cunctam[e]manum [f] robuſtā: [g]magnaq; [h] mirabilia [k]q̄ [l]fecit[m]moyſes [n]coram[o]vniuerſo[p]iſrael.

Explicit deuteronomiū

Tex. Heb. Deut. Ca. xxxiiii.

קברתו עד היום הזה׃ ומשה בן
מאה ועשרים שנה במתו לא
כהתה עינו ולא נס לחה׃ ויבכו
בני ישראל את משה בערבת
מואב שלשים יום ויתמו ימי בכי
אבל משה׃ ויהושע בן נון מלא
רוח חכמה כי סמך משה את ידיו
עליו וישמעו אליו בני ישראל
ויעשו כאשר צוה יהוה את משה׃
ולא קם נביא עוד בישראל כמשה
אשר ידעו יהוה פנים אל
פנים׃ לכל האתת והמופתים
אשר שלחו יהוה לעשות בארץ
מצרים לפרעה ולכל עבדיו ולכל
ארצו׃ ולכל היד החזקה ולכל
המורא הגדול אשר עשה משה
לעיני כל ישראל׃

Priītiua heb.

מות
כהה נוס לוח
בכה
תמם יום בכה
שמע
עשה
קום נבא
פנה
אות יפת
עשה
ירא גדל

Tranſla. Chal.

קבורתיה עד יומא הדין׃ ומשה בר מאה ועשרין שנין כד מית לא כהת עיניה ולא
שנא זיו יקרא דאפוהי׃ ובכו בני ישראל ית משה במישריא דמואב תלתין יומין
ושלימו יומי בכיתא אבליה דמשה׃ ויהושע בר נון מלי רוח חכמתא ארי סמך משה
ית ידוהי עלוהי וקבילו מיניה בני ישראל ועבדו כמא דפקיד יי ית משה׃ ולא קם
נביאה עוד בישראל כמשה דאתגלי ליה יי אפין באפין׃ לכל אתיא ומופתיא
דשלחיה יי למעבד בארעא דמצרים לפרעה ולכל עבדוהי ולכל ארעיה׃ ולכל
ידא תקיפתא ולכל חזונא רבא דעבד משה לעיני כל ישראל׃

Interp̄. chal.

ſepulchrū eius vſq; hodie. Moyſes aūt erat etatis cē-tū τ viginti annoꝝ qñ mortu9 eſt: nō caligauit oculus eius: neq; mutatus ē ſplendor glorie vultus ei9. Et fle-uerūt filij iſrael moyſen in cāpeſtribus moab triginta diebus. τ cōpleti ſunt dies plāctus lugentiū moyſen. Ioſue aūt filius nun erat plenus ſpū ſapiētie: qm̄ im-poſuit moyſes manus ſuas ſup eū: τ obedierūt ei filij iſrael: τ fecerūt ſicut precepit dñs moyſi. Et nō ſurre-xit vltra propheta in iſrael ſicˉ moyſes: cui reuelatus eſt dñs facie ad faciē: in oībus ſignis τ portētis q̄ mi-ſit per eum dñs vt faceret in terra egypti pharaoni τ oībus ſeruis eius τ in vniuerſa terra illius: τ in oñi manu robuſta τ in oībus mirabilibus magnis q̄ fecit moyſes ante oculos omnis iſrael .·.

Priītiua chal.

שנה כהה
בכה שרא
מלא
קום
גלה אף אות
יפת עבד
חזה רבב

Explicit deuteronomium.

Regiſtrum.

a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. v. x. y. z.
aa. bb. cc. dd. ee. ff. gg. hh. ii. kk. ll. mm. nn. oo. pp. qq. rr. ss. tt. vv. xx. yy. zz. ꝛꝛ. ꝯꝯ.
Oēs ſūt terni excepto vltimo qui eſt quaternus.

© Biblioteca Nacional de España

© Biblioteca Nacional de España

© Biblioteca Nacional de España

© Biblioteca Nacional de España

© Biblioteca Nacional de España